Diodori. Siculi. Opera. auc.

I 00122

Diodorus Siculus

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.
Sala Est. Tab. Núm.
2 - 3 - 3

n° 122

N.º 122

no esta en el expurg.º de 1640.

2 - 13 - 3 - 3

I
00122

b18628163

Diodori ſiculi hiſtoriarū priſcarū a Poggio ī latinū traducti liber primus incipit in quo hæc continentur totius operis prohemium.

Q uae de mundi creatione deq; omniū prima origine ab ægyptiis traduntur.

Q uæ de diis fabuloſe ægiptii ferunt & quæ ī ægypto ab eis urbes ſint conditæ.

De primo hominum ortu & eorum priori vita.

De honore immortalium & templorum ædificatione.

De ſitu ægypti & quæ de nilo preter opinionem dicuntur.

De cauſa inūdationis nili & quæ de illa tum hiſtoria tum philoſophi ſentiunt: eorūq; contradictione.

INCIpiunt capitula ſecundi libri in quo hæc continentur.

Geſta regum ægypti uſq; ad Amaſum regem.

De ſepulchris pyramidibuſq; ægypti quæ īter ſeptem miracula annumerantur & eorum conditoribus.

De legibus ac iudiciis ægipriorum.

De animalibus diis apud ægyptios ſacris eorumq; cultu.

De moribus quo in ſepeliendis mortuis ſeruant.

De grecis excellētibus doctrina uiris q eruditionis gratia in ægyptum profecti ſunt.

INCIpiunt capitula tertii libri in quo hæc continentur.

De nino qui primus in aſia imperauit deq; eius geſtis.

De ſemiramidis genere eiuſq; incremento

Q uomodo ninus duxit vxorem ſemiramidem ꝓpter eius uirtutes.

Q uomō ſemiramis poſt mortē nini ſuſcepto īpio multa egregia fecit

Aedificatio babiloniæ.

De ſemiramidis in ægyptum æthiopiam atq; indiam expeditione.

De ſucceſſoribus ſuis regum babiloniæ delitiis & ocio.

Q uomō ſardanapalus ultimus aſſiriorum rex propter uoluptates regno a barbaco medio priuatus eſt.

De regibus medis & quomodo de eis diſſentiunt ſcriptores.

De caldeis & de obſeruatione aſtrorum.

Deſcriptio īdie & de his q̄ ī ea fiūt deq; indoꝝ moribus & inſtitutis.

De ſcithis amazonibus & hyperboreis.

De arabia: deq; his quæ in ea ſita eſſe fabulantur.

De inſulis uerſus meridiem in oceano inuentis.

INCIpiunt capitula quarti libri in quo hæc continentur.

De ethiopibus q ſūt vltra libyā deq; his q apud eos antiqtus ſeruātur.

De auro q in extremis ægypti effodit: deq; eius preparatiōis artificio.

De his q̃ maritimā loca arabiæ īcolūt atq; ad oceanū ſita uerſus idiam loca uergūt. Vbi ſcribant̃ ſingulatī nationes & q̄bus legibus utunt̃ & quāobrē multa de eis uarie ferunt̃: mīme q; fides illis preſtetur.
De priſcis libie rebus: deq; his q̃ de gorgone & amazonibus & āmone atq; adhantibus ſcribuntur
De his quæ de niſa feruntur fabulæ in quibus de tirānibus de diony ſio & deorum matre continentur.
INCIpiunt capitula quinti libri in quo hæc̃ continentur.
Prohemium de his quæ apud hiſtoricos fabuloſæ ferūtur de diony ſio priapo hermaphrodito & muſis.
De hercule & duodecī eius laboribus cæteriſq; uſq; ad uitæ finē geſtis
De argonautis medea & filiabus pelei.
De ꝓnepotibus herculis. De theſeo & eius certaminibus.
De ſeptem regibus qui ad thebas caſtrametati ſunt.
De proauis eorum. De neleo & eius pronepotibus.
De aſopi filiabus & eaci liberis. De pelope tātalo œnomao & niobe.
De dardano & eius uſq; ad priamum pronepotibus.
De dedalo minotauro: & de minois exercitu aduerſus cocalū regem.
De ariſteo: daphnide: euridice & de orione.
INCIpiunt capitula ſexti libri in quo hæc continentur.
De his quæ fabuloſe de ſicilia ferūt̃ ꝺ figura & magnitudīe īſulæ.
De cerere ac proſerpina & frumenti inuentione.
De lipara & ceteris quæ eolides inſulæ appellatæ ſunt.
De medita glauco & cercina. De thalia cymo & ſardone.
De pithuiſſa & de inſulis quæ aliqui baleares appellant.
De inſulis oceani quæ ad heſperum uergunt.
De britania inſula & de quæ dicitur baſilea ubi electrum oritur.
De galitia celtiberia hiberia lyguria tyrrena & de his qui eā loca habitant: & quibus legibus qui ea loca habitant utantur.
De inſulis oceani quæ ad meridiem ſūt: & de ea quæ hierā appellatur & panhea & que de his quæ in ea ſcribuntur.
De ſamothracia & myſteriis quæ in ea ſunt.
De naxo ſyrna & calidria.
De rhodo & iis quæ de ea fabuloſe ferūtur.
De cheroneſſo quæ rhodo oppoſita eſt.
De creta & iis quæ de ea fabuloſe ferūtur uſq; ad iuniora tempora.
de leſbo chioſamo coo & rhodiorum coloniis.
de thenedo & habitationibus eius & de eis q̃ a thenedis geſta dicunt̃.
de cicladibus inſulis FINIS.

Prohemium Pōggii florentini Orãtoris clariſſimi in Diodorum ſicu-
lum e greco in latinum a ſe conuerſum ad nicolaum.Q.pont. Max.

NVLLVS Antea quãtũ uis præclaruſ rerum ſcriptor fu
it Sãctiſſime pater:q ſuũ opus æque merito:atq; ego
tibi has meas uigilias:alicui principi dicaret.Quid ẽ
enĩ æquius:q̃ ingenii monumenta ad eum deſtinare:
q omibus ingenio præſtet & doctrina? Aut quod ma
gis debeam:q̃ meos riuulc ad eum fontem referre:a quo curſus præ
ſẽtis operis emanauit? Nã licet ãtea quicquid ocii ſupereret ad ſcribẽ
di curam:ne per ſecordiam effluerit: mea ſponte cõferrẽ: erat tamen
paulo remiſſior animus temporum:ne dicam ſuperiorum pontificũ
culpa:cum omne ferme tempus non in litterarum: prout optabã ſtu
diis:ſed in quæſtu ad uitæ ſuſtentaculum cõſumi rerum inopia urge
ret.Et certe quanq̃ uitæ meæ inſtitutio ea ſemper fuerit:ut pluris uir-
tutem q̃ pecuniam fecerim: tamen nimium aliquando: ſi uerũ loqui
licet:noſtri pontifices in erigendis ornandiſq; doctorum uirorum in-
geniis dormitarunt.Quidam bonarũ artium inſcitia:quidã ita pecu
niæ addicti:ut plus apud eos ambitionis:& quæſtus:q̃ uirtutis aut lit
terarum ratio ualeret.Quæ res bonis uiris admodũ grauis: multorũ
mentem a ſcribendi cogitatione alienauit.Indignum quippe eſt:nec ſa
pientibus uiris æquo animo ferendum:eos ſæpiſſime reiectis meliori-
bus præ cæteris extolli:quos:ut leuiter dicam:nihil præter pontificum
uoluntariam indulgentiã cõmendet.Te ſolũ hæc noſtra cõſpexit ætas
qui cum probe noris uirtutẽ uitæ mortalium ducẽ eſſe:præſtantis do-
ctrina uiros ſubleuares:& ab inerti ocio ad ſcribendi negocium tradu-
ceres.Vt uere hãc noſtrã chriſtianã rẽpu.ab eo nunc regi gloriari poſſi-
mus:qui & ſapientiſſimus exiſtat:& diligat ſapientiæ ſtudioſos.Qđ
unum ſane celeſtis dei donum tanti faciendum cenſeo:quanti ẽ uir-
tus uitiis præferenda.Nam ubi doctrinarum ceſſant exercitia:ubi nul
lum inter doctos atq; ignauos diſcrimẽ uiget:ubi nullus uirtuti locus-
nulla ſtudiorum ratio habetur.uitia ibi regnent:torpeſcãt ingenia: pri
cipatus:& regna decidant:rerũq; omniũ dominetur cõfuſio neceſſe ẽ.
Itaq; nũq̃ ſatis ꝓ meritis tua ꝓbitas ac uirtus laudari põt:quæ cũ om-
nẽ ãnte actã uitam uariis diſciplinis impenderit:nũc & doctis fauet ui
ris & ſua munificentia reliquos ad eãdẽ ĩuitat uirtutis emulationem.
Ego ſane:cuius inter omnes tenuis eſt:& doctrina:& dicendi facultas:
profiteor me tuis exortationibus liberalitateq; compulſum operoſius

q̃ ante ſcribēdi ſtudio icubuiſſe. Nã cum prius hortatu tuo xenophō-
tem de cyri uita latinis legendum tradidiſſē: & hos quoq; ſex diodori
ſiculi libros: quos fabuloſos ob antiq̃tatem tēpoꝝ. (nã ante bellū troiā
num acta continent) appellauit traducendi munus te inſtante ſuſcepi.
Haud ignarus rem ſatis difficilē me ſubire: & multoꝝ expoſitã obtre-
ctationi quæ licet ſit parui bonis pendēda: tamen cum priſcos illo ſū-
ma auctoritate uiros aliquãdo laceſſiuerit: q̃d ē nobis extimãdum eſt:
quos nō auctoritas nō dignitas tuetur? Sed tuo quod eſt exquiſitiſſi-
mum: doctorumq; iudicio fretus: hoc opus abſolui: eã mihi trāſferēdi
legē iſtituens: quæ a me in xenophonti ꝓhemio præſcripta eſt. ut om
miſſa uerboꝝ q̃ multi græcoꝝ utuntur: ambage ſententiis herens no
ſtrum dicēdi morē fueri: ſalua reꝝ fide ſecutus. A lectoribus uero: ut
noſtris acquieſcāt copiis: poſtulo: neq; ultro q̃ uires ferãt: exigere a no-
bis uelint. Siquis ampliora petat īgrati homīs munere fungeť: non cō
tentus his: quæ nulla cum īpenſa ultro liberali manu porriguntˀ. Ne
quis uero id inſcitia factum putet: ſciat cōſulto me breuitati cōſulentē
aliqua omiſiſſe. quæ ſacietatem orationi peperiſſēt potius q̃ uenuſta
tē. Licet autē ī libri primordio ſatis ab auctore de hiſtoriæ utilitate ſit
explicatum: hæc tamē antiq̃tatis indagatio: in qua omnis priſcaꝝ rerū
a primoꝝ hominum ortu uſq; ad bellum troianum cognitio uerſatur
præcipuis ē laudibus efferenda. Ab hoc. n. ueluti hiſtoriaꝝ fonte qui
poſtmodum ſecuti ſunt in priſcis hiſtoriis fabuliſq; receſendis hauſe
re: unde ad cæteros trāſfundere ualerent. Opus hoc certe uariū ē egre-
gium: luculentū: noſtris uero adō utile cognitu: ut exiſtimē legentes ex
tot reꝝ excellentiū notitia labori noſtro gratiã habituros. Sed iã ipſe
diodorus loquatur.

Capitula primi libri

Quæ de mūdi creatiōe: deiq; oīum pria origine ab ægyptiis tradūť.
Quæ de diis fabuloſe ægyptii ferūt: & q̃ ī ægypto ab eis urbes ſint cō
ditæ. De primo hominum ortu: & eorum priori uita.
De honore īmortaliū & temploꝝ ædificatione. De ſitu ægypti: &
quæ de nilo præter opinionem dicunť. De cauſa īundatiōis nili: &
quæ de iſta tū hiſtorici tū philoſophi ſētiunt eoꝝq; cōtradictione.

Diodori ſiculi reꝝ antiquaꝝ hiſtoriæ prohemium totius operis.

Agnas merito gratias reꝝ ſcriptoribus hoīes debētq ſuo
labore plurimum uitæ mortaliū ꝓfuere oſtēdūt. n. legēti
bus præteritoꝝ exemplis: q̃d nobis appetēdum ſit q̃d ue
fugiendum. Nã q̃ multoꝝ experimēto reꝝ uariis cum la-
boribus piculiſq; ꝓcul ipi ab oī diſcrimīe geſta legimus nos admōent

maxime quid cōferat ad degendā uitā. Ideoq; heroum ſapientiſſimus ē habitus is: q̄ ſæpius aduerſā fortunā expertus multoꝝ urbes ac mores cōſpexit. Cognitio uero ex alioꝝ tū ſecundis tū aduerſis rebus ꝑcæpta doctrinā habet oīum ꝑiculorum exꝑtem. Oēs præterea mortales mutua q̄dam cognatiōe uictos: licet locis ac tpre diſtantes ſub unum ueluti cōſpectum redigunt: diuinā ſane prouidentiā imitati: quæ tum cæli ornatum: tum naturas hoīum uarias cōmuni ordine quodā ꝑ omne æuum cōplexa: qd quenq̄ deceat diuino munere īpartitur. Eodem pacto q totius orbis uelut unius ciuitatis acta ſuis operibus īſtruerūt incomunē ea utilitatē cōſcripſere. Pulchrum eſt igitur ex alioꝝ erratis in melius īſtituere uitā noſtram: & non qd alii ægerint quærere: ſed quid optime actum ſit: nobis ꝓponere ad imitandum ſenioꝝ conſilia: quos lōga ætas prudentiores effecit: laudant' a iunioribus. At hos antecellit historia: quāto plura exempla reꝝ cōplectitur diuturnitas temporis: q̄ homīs ætas. Itaq; ad uitæ inſtitutionē utiliſſima hiſtoria cenſenda eſt: tum iunioribus: quos lectio diuerſaꝝ rerum ātiquioribus æquat prudentia: tum uero ætate maturis: qbus diuturna uita reꝝ experimenta ſubminiſtrauit. Adde ꝙ priuatos uiros īperio dignos efficit: Imꝑatores ob īmortalem gloriā ad præclara facinora: impellit. Milites ꝓpter laudem: quæ mortuos ſequitur: prōptiores efficit ad pericula ꝓ patria ſubeunda. Improbos timore infamiæ a malis facinoribus deterret. Deniq; litterarum monumentis: quæ teſtimonium uirtuti præbent: moti quidam tum condidere ciuitates: tum leges utiles uitæ mortalium ediderunt. Nōnulli nouarum artiū doctrinarumq; inuentores ad uſū gentiū extitere. Sed oīum rerum: quibus felicitas homīs paratur laudem præcipuam cauſamq; hiſtoriæ tribui decet. Eſt enī cuſtos eorum quæ cum uirtute acta ſunt: teſtem ſe malefactis beneficamq; erga omne genus præbens. Et enī ſi ea: quæ de inferis: & quidem fabuloſe ferūtur multum cōferunt homībus ad pietatem ac iuſticiā ſeruandam q̄nto magis putandum eſt hiſtoriā ueritatis aſſertricem: tanq̄ totius philoſophiæ parentē: mores noſtros effingere ad uirtutem. Omnes enim fere mortales naturæ infirmitate maiorem uitæ partē ocioſi ac ſegnes degunt: quorum uitæ: ac mortis æqua obliuio eſt: cum par utriuſq; interitus ſequatur. Virtutis uero faciora īmortalia ſūt: præſertim cum hiſtoriæ beneficium acceſſit. Et quidem decorum eſt mortales labores ꝑpeti prō gloria īmortali. Hercules quidem magnos multoſq; dum uixit labores ac pericula ſpōte adiit: ut ſuis erga omnes gentes beneficiis immortalitatē donaretur. Cæteros egregios uirtute uiros: hos quidem

heroū:hos uero deoꝝ honorēs aſſecutos uidēus:oēs certe magna laud̄
dignos:ſed eoꝝ tñ oium geſta ac uirtutes hiſtoria ab īteritu uēdicauit
Etenī cætera monumēta ad paꝝ tp̄us ꝑdurāt uariis caſibus diſturbatā
hiſtoriæ uirtus ꝑ uniuerſū orbē diffuſa ipſū:qđ cætera cōſumit.tp̄s cu
ſtodē ſui hēt.Affert p̄terea multū opis eloq̄ntiæ:q̄ nil fere p̄clarius re-
pit̃.Hac græci barbaris:docti īdoctis p̄ferunt̃:cū hæc una ſit:q̄ hoīes ī
ter ſe cæteris antecellāt:uidet̃ quoqꝫ res eē tāti:quāti fuerit dicētis uir
tus & eloq̄ntia.Et q̄dē uiros bonos laude dignos arbitramur:ut q uir-
tutis iter nobis oſtēderūt:ueꝝ cū alii aliud iter ſibi delegerit: poeſis q-
dē magis oblectare aīos q̄ ꝓdeſſe uidet̃:& gentiū leges ac īſtituta ma-
gis punire q̄ docere.Ita & artiū reliquaꝝ:hæc nil ad fœlicitatē cōferunt̃
haꝝ utilitas dāno ꝑmixta eſt:Q uædā ꝓ uero docent mētiri: Sola hi
ſtoria pares uerbis res geſtas repræſentās:oēm complectit̃ utilitatem.
Nā & ad honeſtū īpellit:deteſtat̃ uitia:ꝓbos extollit:dep̄mit īprobos.
Deniqꝫ rerū quas deſcribit:expimento multū ꝓficit ad rectā uitā.Ad-
uertentes igit̃ quāta laus ſcriptoris maneat:exēplo eoꝝ moti:q ſcriben
do opam præbuerūt:hāc hiſtoriā aggreſſi ſumus. Veꝝ cum ſupiores
memoria ſcriptores repetimus :paululū admirari multoꝝ cogimur cō
ſilia:q cum multarum diuerſarumqꝫ rerum notitiā plurimum in ſe cō
tinere utilitatis norint:eoꝝ tamē quidā:aut genus:aut urbis unius hi-
ſtoriarum abſoluere:pauci a uetuſtis hiſtoriis initium ſumentes uſqꝫ
ad eorum tp̄ra geſtas res & ī cōmuni poſitas cōplexi ſunt. Et hi q̄dem
ſua tēpora tantum tradidere haud continuata ſuperioribus rerū ſerie:
hii barbarorum geſta tranſgreſſi ſunt.Alii antiquas hiſtorias ueluti fa
buloſas ꝓpter earum difficultatem cōtēpſerunt.Non nullorum: cum
cæpiſſent:mors præueniens hiſtorias interupit.Nulli uero tranſcende
re ſcribendo macedonum tempora:ī philipi aut alexandri aut ſucceſſo
rum geſtis tantūmodo uerſati. Multis autē memoratu dignis rebus
deinceps uſqꝫ ad noſtrā ætatem actis:nullus hiſtoricus ea ſcribere uni
ca hiſtoria ſcribere conatus eſt:rei magnitudine forſan diffiſus.Q ua
ꝓpter licet temporum reꝝqꝫ uarietate:tum ſcriptoribus diuerſa tradē-
tibus :ardua uideatur & memoratu difficilis præteritorum deſcriptio
attamen decreuimus & ipſi eā hiſtoriā :quæ multis prodeſſe: obeſſet
nemini legētibus tradere.Nā ſi quis memoratu dignas & totius orbis
tanq̄ unius ciuitatis:p̄ſcorū temporum ad ſuā uſqꝫ ætatem geſtas res
ſcripſerit:laborioſum q̄ppe ſubibit opus uerum ſatis audiētibus utile.
Licebit enim tanq̄ ex fonte uberrimo:quid cuiqꝫ uſui exiſtat haurire.
Q uod ſiquis percurrere omnes ſcriptores cupiat:opp̄metur tum li-

broꝝ multitudine:tũ diuerſa ſcribentiũ uarietate: ut haud facile uerũ poſſit elicere. At ea q̃ ſub unicã hiſtoriã digerunt:i proprii ſunt lectoribus:faciliſq; eoꝝ notitia eſt. Deniq; eo ſcribendi modus hic ẽ pſtãtior cæteris:quo utilius pte aliq̃ totũ habet & cõtinuũ rei pſtat diuiſæ. Id quoq; qd tpribus diſptit notius eſt:eo qd eſt tpre cõfuſũ. Igitur penſitantes hunc ſcribendi modũ eſſe utiliſſimũ:ueꝝ plurimo labore:& tpre lõgo egentẽ:trigita ãnos ĩ hoc opus abſũpſimus. Multis.n.difficultatibus ac piculis maiorẽ aſiæ pagrauimus europæ ptẽ. Quo maiori:q a nobis deſcripta ſunt:ex pte locis cõſpectis certa litteris mãdaremus. In multis.n.locoꝝ ignorãtia errarunt nõ ſolũ qdã rudes ſcriptores.ſed etiã docti. Vrbs pterea roma:ĩ q̃ plurimo tpre uerſati ſumus:ob ĩperii magnitudinẽ p uniuerſũ orbẽ diffuſi:plurimũ nobis ad ſcribendũ opitulata eſt. Orti.n.ex argira ſiciliæ ciuitate:pcæpta a romãis:q ad eã confluebãt latina lĩgua ex ueteribus ãnalibus & duces eoꝝ & geſta nouimus: Initiũ uero ſcribendi ſũpſimus ab his:q tũ græci tũ barbari priſci ſcriptores tãq̃ fabulis ſimilia litteraꝝ monumentis explicuerũt. Et quoniã priſca illa ad noſtram uſq; ætatẽ tpra cõplectimur ĩ hunc modũ paucis hiſtoriã noſtrã diuiſimus. Primi ſex libri ãtiquoꝝ geſta:q illi fabuloſa appellãt ãte bellũ troianũ:ptĩent ĩ hoꝝ pmis tribus:barbaroꝝ:ĩ reliqs antiquæ græcoꝝ res narrant. In undeci deinde cõferunt:q a troião bello uſq; ad macedonis alexandri mortẽ geſta ſunt. In reliqs tribus & uiginti cõiicimus:quæ deinceps uſq; ad bellũ gallicũ cõtinentur:qd romani duce Iulio cæſare:is ob geſta egregia ĩter deos ẽ relatus:uirtute cuius gallia oĩs ſubacta ẽ geſſere:protendit uero romanũ ĩperium uſq; ad britaniæ inſulas. Huius res priores geſtæ pmo centeſimæ octogeſimæ olĩpiadis anno actæ ſunt pncipante athenienſibus Erodo. tpoꝝ: quæ noſtra hiſtoria ante bellũ troianum cõprehẽdit: ſcriptorum inopia haud ſatis certa nobis ratio cõpta ẽ ab eo. Appollodorus atheniẽſis octoginta annoꝝ hiſtoriã cõtexuit:uſq; ad redditũ hereclidarum:a quibus uſq; ad pmã olĩpiadem anni cõputant trecenti & uigintiocto numerato tẽpore quo reges lacedæmõiæ ĩparunt. A pma uero olĩpiade uſq; ad initiũ belli gallici:qd nobis ſtatuimus ſcribẽdi finẽ:ſeptingenti ſunt & triginta anni. Oĩs hæc ergo hiſtoria q̃draginta explicata libris ãnos cõplectitur mille centũ triginta octo:his exceptis quos uſq; ad bellum deſcripſimus troianũ. Hæc diligenter partiti ſumus:quo & legẽtibus nota fiat hiſtoria:& ĩuidi abſtineant a detractione. Quãuis quærite ſcripta erunt:carebũt ĩuidia:quæ uero ĩſcitia omittent:alioꝝ ĩduſtriã corriget. Nunc pncipiũ ſcribendæ hiſtoriæ ſũmet. Quid de diis & q pmi

Diodorus Siculus: ~

eos colere docuerũt:& qd de illoꝝ ĩmortalitate ſenſerĩt:haud paucis ꝑ
pter rei difficultatẽ exp̃mi põt.Sed q̃ ad hiſtoriã ptinere uidebuntur:
quo ſint notiora legentibus:ĩcerta diſtribuẽs capita: ut nihil dignum
memoria omittat̃.De genere autẽ hoĩum:deq; his:q̃ in orbe terrarum
antiq̃tus dicunt̃ geſta:diligent̃ q̃tum ĩ tã remotis ꝓpter antiq̃tatem re
bus licebit a priſcis illis tp̃ribus ſumpto initio ſcribemus.

Diodori ſiculi hiſtoriographi antiquiſſimi primus liber.

PRIMA hominum generatio apud doctiſſ̃os ãc præſtãn
tiſſimos uiros:q ueram naturã & hiſtoriã tradiderunt:du
plex fert̃.Q uidã mundũ ingẽitum & ĩcorruptibilẽ & ge
nus hoĩnum ab æterno extitiſſe nec habuiſſe ortus p̃nci
pium ſenſere.Q uidã genitum corruptibileq; arbitrati:&
hoĩes dixerunt generationis initium tp̃e eſſe ſortitos.Nã a reꝝ p̃mor
dio:& cælum & terrã unicã habuiſſe ideam ĩmixta eoꝝ natura.Exinde
diſtinctis ĩuicẽ corporibus cæpiſſe mundum hunc ordinẽ:quẽ uidẽus
Aerẽ qdẽ motum hunc continuum ſortitũ:& igneã partem eius ſupio
ra loca propter leuitatẽ aiunt appetiſſe.Eadem cauſa ſolẽ & aſtra curſuſ
ſuos ſortita.Q d uero humori mixta eodem ſtetiſſe ĩ loco ꝓpter gra
uitatẽ:quæ cum mixta eſſent:ex humidis qdem mare effectum ex du
rioribus uero terrã lutoſam euaſiſſe & oĩno mollẽ.Hæc p̃mum cum ſo
lis ardore denſior euaſiſſet:eius poſtmodũ ſupficie ui caloris tumefa
cta multis ĩ locis humores quoſdã eſſe cõcreatos : ĩ quibus putredines
tenui cõtectæ pellicula ſint excitatæ queadmodum ĩ palludibus:& ſta
gnis egyptiis uidemus accidere:cum frigidã terrã ſubito æſtus aeris ca
lefacit:cũ uero in humidis calore adhibito generatio fiat:& noctu qdẽ
circũfuſus aer humorem p̃ſtet q die ſolis uirtute cõſolidetur:tandẽ pu
tredines illæ ad ſũmum pducentæ adueniente ueluti ptus tp̃re exuſtis
cõfractiſq; pelliculis:oĩs generis educunt aĩantium formas.Q uoꝝ ea
q̃ maiorem calorẽ ſortita ſunt ĩ ſupiorem regionem uolatilia affecta a
bierunt. Q uæ uero plus terræ cõtinebãt ſerpentia aliaq; terreſtria eua
ſerunt aĩantia.Naturã aquoſã nacta ĩ ſui generis elementum delata ſẽ
& appellati piſces.Terra deinceps tum ſolis ardore:tum uentis in diem
magis arefacta:a gignendis maioribus aĩalibus deſiit.Sed quæ genera
ta erãt mutuã cõmixtiõe alios aĩantes ꝓcrearũt Hoc & Euripides Ana
xagore phyſici diſcipulus ſentire uidetur cum in menalippo cælum &
terram mixta olim fuiſſe tradat.Sepata poſtmodũ:generaſſe ſingula ar

bores uolatilia: feras: ac oẽ mortaliũ genus. De pͥmã terræ generatiõe: q̃
uis pter opinionem nõnullus eſſe uideat̃: tñ ea: q̃ nũc quoq; fiũt: his te
ſtimõium uident̃ afferre. Nã iuxta thebaidem egypti: cum nili ceſſauit
inundatio: calefaciente ſole limũ ab aqua relictum multis in locis ex
terræ hiatu multitudo murium orit̃. Q d argumento ẽ ab ipſo orbis
pmordio aĩantia ſimiliter oĩa generata eſſe. Eodem quoq; mõ & hoĩes
a pͥncipio genitos dicunt: ĩ agris paſtum q̃rentes ſiluestri: & incondita
uita uixiſſe: q̃bus herbæ: & arboꝝ fructus ultro uictum præberent. Bel
uas inſup his fuiſſe infenſas: q̃bus ut obſiſterent cetus hoĩum ob timo
rem factos aiunt cõis utilitatis gratia: auxiliaq; ĩuicẽ præbita: & loca ha
bitaculis quæſita. Sonus oris cum cõfuſus eſſet: paulatĩ diſcreuiſſe uo
cem aiunt: & res oĩs ſuo nomine appellaſſe. Verum cum diuerſis ſiti eſ
ſent ĩ orbis locis: nõ eiſdem uſos uerbis ferunt: ꝓpterea: & diuerſos lit
teraꝝ caracteres extitiſſe. Primoſq; hoĩum cætus ſuæ quenq; gentĩ ini
tium fuiſſe. Veꝝ pͥmi homĩes nullo ſubſidio fulti duram agebant uitã
Erant enĩ nudi: nullo neq; ædium: neq; ignis adinuento uſu: cibo in di
em quæſito: cum ignorarent agreſtes fructus in uſum futuꝝ cõdere: &
ſeruare ad egeſtatem. Q uo fiebat ut hyeme plures: aut fame aut frigo
re interirent. Expimento deinde edoctos: & ſpeluncas aiunt quæſiſſe
ad euitãdã frigoris uim: & fructus ſeruare cæpiſſe. Ignis aũt notitia cæ
teraꝝq; utilium rerũ pceptã: & cæteras quoq; uitæ hoĩum cõmodita
tes breui tpͤre eſſe adinuentas. Deniq; neceſſitatem ipam reꝝ magiſtrã
factã: ſinguloꝝ pitiam ĩgeniis mortaliũ ſubminiſtraſſe: q̃bus coadiuto
res datæ ſũt manus: ſermo animiq; pſtantia. Sed hactenus quæ ad pͥ
mum hominũ ortum: & uictum uetuſtum ſpectarent: nũc ea quæ di
uerſis orbis locis geſta litterarũ monumenta tradiderunt: recẽſeamus.
Q ui pͥmi fuerint in orbe reges neq̃ q̃ cõpertum habemus: cum nulli
hiſtorici eos tradat. Impoſſibile qppe eſt litteras æque: ac pͥmos reges
uetuſtas extitiſſe. Si uero qs litteras etiã tum fuiſſe cõtendat: certæ rerũ
ſcriptores multo poſt tpͤre fuere. Sed quæ antiqor ætas tulerit: nõ ſolũ
græci dubitant. Sed etiã q ſe indigentes pmoſq; reꝝ ad uitã utiliũ ſcri
ptores appellant barbari: atq; ab ſe multoꝝ tempoꝝ geſta memoriæ ꝓ
dita affirmant: Nos uero: quæ gentes: quæ uenationes: aut q̃tenus tpͤre
aut quot annis pores cæteris fuerint haud quaq̃ ꝓ compto tradentes:
quæ a ſingulis ſcriptoribus de antiqtate ueteribus ue geſtis ſũt tradita
quæ ſimilia uideant̃ uero ſequuti initium ſumemus a barbaris: nõ ꝙ
eos græcis antiquiores putem: (quẽadmodũ Sporus dixit) ſed ut cum
barbara abſoluerimus græca narrantes nihil externũ eorum rebus iſe

ramus Quoniā apud ægyptios deoꝝ genus primum fuiſſe fabulāt:
aſtroꝝq; ab his ueteres obſeruatiōes repertas. Plurima quoq; ac p̄clara
excellentium uiroꝝ geſta ferunt digna memoratu:ab rebus eoꝝ hiſto
ria ordietur. Tradūt ægyptii ab orbis initio primos hoīes apud ſe cre-
atos:cum bonitate fœlicitateq; ſoli.tum propter nilum:q & multa ge-
nerat:&ſuapte naturæ:quæ genuit:facilime nutrit. Nā & arundinum
radices præbet & lotum:& ægyptiā fabā:& quē dicunt corſeum:mul-
taq; p̄tea ad uictum hoīum expoſita. Prima aīantia apd ſe orta ea uti
mur cōiectura:q, nunc ēt in thebaidis agro certis tp̄ibus multi ac ma
gni generentur mures. Qua ex re plurimum ſtupent hoīes:cū uideāt
quorundam anteriorem uſq; ad pectus & priores pedes :murium par
tem aīatam moueri poſteriori nondū inchoata ſed informi. Ex hoc p̄-
ſpicuum fieri aiunt ab ipſo orbis ortu p̄mos hoīes ægyptum ꝓtuliſſe:
ī nulla enī orbis parte accidit eo modo aīalia creari: Nā ſiue diluuium
deucalionis tp̄e plura aīantia abſumpſit:ægyptū(aiunt ut puta)ad me
ridiem poſitam:cum in ea pluuie ratæ ſint exptē eius calamitatis fuiſ
ſe:ſiue ut quidam ſentiunt ſingula īterierūt:æquum eſt: ſi terra rurſus
aīalia genuit apud ægyptum p̄ncipium generis oīum aīantium extitiſ
ſe. Temperiē qppe aeris æquum eſt præbuiſſe generatiōi p̄ncipium &
cauſam generandi. Et enim & nunc quoq; poſt nili undationem con
ſpicitur diuerſorum aīantium fœtus. Abſcendente enī aqua limoq; ter
ræ a ſole arefacto:ferunt quendam aīalia perfecta ſemiperfecta alia ui-
in terræ gleba. deri in terræ gleba. Igitur primi illi hoīes olim in ægypto geniti: hunc
mundi ornatum cōſpicientes admirāteſq; uniuerſorum naturā: duos
eſſe deos & eos æternos arbitrati ſunt:ſolem uidelicet & lunā: & hunc
qdem oſiridem:hāc Iſidem certa nouimus ratione appellarunt. Et oſi
ridē quidem græca interp̄tatione :ut q ſuis radiis ueluti pluribus ocu-
lis terrā ac mare luſtraret:multos oculos habentem dixere. Cui rei poe
tæ quoq; uerbā congerunt:ſolem omnia cōſpicientem dicentes atq; au
dientem. Græcorum uero quidam:qui antiquiores ſcripſerūt fabulas
Dionyſium ſyrium cognomine appellant:quorum Eumolous in car-
minibus bacchicis inquit Dionyſium aſorum inſigne inceſum radiis
Orpheus uero eum ſplendentem ac Dionyſium uocat: aiunt etiā qdā
cognomen illi a pelle propter aſtrorum uarietatem inditum. Iſidē ue-
ro interpretatam eſſe antiquam:ſumpto nomine ab æterno: & ueteri
eius ortu. Addunt ſibi cornua:tum ꝓpter aſpectum: ita enim uidetur
quo tēpore primis diebus apparet:tum quia bos ei ab ægyptiis ſacri-
ficatur. Hos deos arbitrati aſſerunt illos uniuerſū circuire orbem ac nu

trire:augereq; omnia tribus ãni temporibus:motu cõtinuo perficiẽtes orbem:uere:æſtate:ac hyeme. Hæc inuicem cõtraria annum cõficiunt firma concordia. Quorum deorum natura plurimum conferat ad oĩum animatium generationem:cũ alter igneus ac ſpiritalis exiſtat. Deorum alterum igneum eſſe ſpiritalẽ:altera humida atq; frigida:aer utriq; communis. Ab eis itaq; generari:atq; nutriri corpora omnia rerumq; naturã ſingularem a ſole:& luna perfici: Partes quas cõmemorauimus quinq; eſſe:ſpiritum uidelicet ignem ſiccum humidum aera. Sicuti ueruni homine caput:manus:pedes:aliæq; partes numerant: eodẽ mõ: & mundi corpus ex partibus his pficitur:qrũ quælibet exiſtimatur deus proprio nomĩe ab ægyptiis a principio:ſecundũ cuiuſq; naturam uocatus. Nam ſpiritũ uerbi ĩterpretatione appellarũt:q; cauſa uitæ mortalibus exiſtat tanq̃ cõem oĩum patrem. Idem & græcum inſignem poetã đ hoc deo ſentire uolunt:eum deoꝝ hoĩumq; patrem uocantẽ. Ignem uulcanum interprætatur magnum illum deum exiſtimantes & multum ad generationem perfectionemq; rerum conferre. Terrã tanq̃ uas aliquod eorum:quæ fierent putantes matrem appellarunt. A græcis ſimilirer terra mater mutato deinde paulũ uerbo dimiter eſt dicta:ſicut & orpheus eſt teſtis:qui terrã oĩum matrẽ dixit diuitias largientẽ. Humiditatem oceanũ priſci uocitarunt ueluti nutrientem nõis interprætationẽ matrẽ. Græcoꝝ nonulli oceanũ dicunt:de quo poeta inq̃t:oceanum generatorem deorum & matrem thethym. Aegyptii putant oceanum eſſe nilum:a quo & deorum gens ducunt. Nam apud eos tantũ plures eſſe urbes aſſerunt a priſcis diis cõditas:quemadmodum iouis: ſolis mercurii apollinis panis lucinæ:& aliorum plurium deorum. Aerem uero nominatum palladem ac iouis filiam dici & uirginem fuiſſe quoniam:& non corrumpatur:& ſublimiorem locum teneat. Quapꝑpter ex uertice iouis dicitur nata. Eadem dictam eſſe trigeminam propter tria anni tempora:uer æſtatem hyemem. Dicitur etiam Glaucopis:non ea cauſa qua græci quidam arbitrantur:q; oculos habeat albos quod ſtultum uidetur:ſed quia aer glauci ſit aſpectus. Ferunt autẽ hoſ quinq; deos omnem peragrare terram: apparentes hominibus ĩ ſacrorum animaliũ formis :quandoq; autẽ in hominũ aut alioꝝ ſpecies:qđ minime fabuloſũ uidetur. Si quidẽ iſti ſunt qui omĩa generãt:& ꝓducunt. Et homerus qui ad ægyptios ꝓfectus ẽ:multaq; ab eorũ ſacerdotibus pcæpit:hæc tanq̃ uera ĩ opere ſuo fuiſſe deſcribit. Deoſq; ſæpius ĩ alienis formis circuire urbes uitia:& uirtutes hoĩum ĩſpicientes. Hæc de cæleſtibus diis deq; eoꝝ genere æterno ægyptii tradunt. Ferũt ĩſu-

ꝑ alios ex iis gẽitos : qui fuerint mortales : ſapientia uero & inhumanũ
genus beneficiis ĩmortalitate potitos. Horũ quoſdã ĩ ægypto regnaſſe
partiq; eo fuiſſe nomine : quo & dii cæleſtes : parti ꝓpo uocitatos. Solẽ
ſaturnum : thean : iouem quoq; a nõnullis ãmona appellatũ : Iunonẽ ꝑ
terea uulcanum : ueſtẽ ultimo mercurium. Primum qdem regẽ fuiſſe
apud ægyptios ſolẽ eo noĩe : quo & cæleſte aſtrum. Q uidam ſacerdo
tes affirmãt ꝑmum regnaſſe uulcanum ĩuentorẽ ignis : eo q; beneficio
ducem ab ægyptiis cõſtitutum. Cum enĩ arbor ictu fulmĩs ĩ mõtibus
cõflagraſſet : ligna ꝓpinqua hiberno tẽpore flãma ſunt comprehenſa.
Q ua ex re uulcanũ calore lætatum deficiente igne addidiſſe illi nouã
materiã : & eo modo continuato igne alios hoĩes cõuocaſſe ad eiuſ aſpe
ctũ tanq̃ a ſe reperti : Deinceps ſaturnum : q̃ ſororem rheã cæperit uxo-
rem aiunt extitiſſe genuiſſeq; ſecũdum quoſdam : Oſiridem & iſidem
plures genuiſſe iouem ac iunonem tradunt : q ꝓpter uirtutem uniuer-
ſo orbi ĩperarint. Hos quinq; genuiſſe deos : ꝓut apud ægyptios dies
habentur quinq; inter calares oſiridem. Iſidem : Typhona apollinẽ : &
uenerem & oſiridem interpræṫatum Dionyſiũ. Iſidem uero ceterem.
Hac oſiris in uxorem ſumpta regnoq; ſuſcepto multa contulit ad uſũ
uitæ cõmunis. Eius enĩ uirtute mutuæ cibi gratia cædes hõium ceſſa-
runt. Inuento enĩ ab Iſide primũ tritico & ordeo : quæ prius incognita
hõibus caſu inter cæteras herbas oriebant. Ab oſiride uero eoꝝ fructũ
cibi utilitate aĩaduerſa : omnes eo nutrimenti genere eſſe uſos : tum pro
pter cibi reperti ſuauitatem : tum quia utile uidebatur ſcæuitiæ crude-
litatiſq; ꝓmiſcuæ cãm abeſſe. Signa huius ĩuente ſegetis ferunt qđ ab
eis ueteri lege : & nũc quoq; obſeruatur : ut meſſores æſtate ſpicas matu
ras ad manipulũ excerpãt in deæ oblationẽ : atq; iſidem ĩuocẽt. Hono-
rem ei deo ĩuentæ frugis reddentes.. Apud quoſdã uero urbes ĩ iſidis
pompa inter reliqua triticũ : & ordeũ ferri ĩ memoriã reptorẽ leges quo
q; iſidem ſtatuiſſe ferunt : qbus iuſtitia æque omnibus ſeruaret : ui atq;
iniuria timore pœnæ ſublatis. Hac de cauſa priſcos græcos Iſidẽ legite
ram appellarunt : tanq̃ primã legum inuentricẽ. Fert etiã Iſidis tempo-
re condita eſſe urbs in thebaida ægypti cẽtum portarum a matre đno
minata. Poſteri uero partim iouis ciuitatem : nonnulli thebas dixere.
Eius enim conditorem urbis non ſolum reliqui ſcriptores : ſed ẽt egy-
ptii ſacerdotes incertum habent : plures tradunt : non Oſiridis tp̃e : ſed
multos poſt annos a rege quodam thebas fuiſſe conditas. Veꝝ đ hoc
poſterius ſuo loco dicetur. Errexiſſe quoq; templũ ioui & iunoni parẽ
tibus inſigne : cum magnitudine tum ornatu. Duo inſuꝑ tẽpla aurea

ſtatuit:unum maius ioui cæleſti:alterū minus:ioui regi eorum patri: quē qdam āmonē uocant. Fecit ēt aliis diis:quos retulimus aurea tēpla honoribus cuilibet & ſacerdotibus inſtitutis. Artiū quoq; aut rerū ad utilitatē uitæ ſpectātium reptores ab oſiride:& iſide ī honore habiti fu ere. Inuenti inſup æris auriq; in thebaida fabri armaq; facta:qbus & fe ras occiderent:& excollerēt terræ. Statuæ præterea:& deum templa au rea ab iis cum oī cōatu fabricata ſunt. Fuiſſe & oſiridē ſtudioſum agri culturæ tradunt. Nutritum autē in nyſa fœlicis arabiæ propiq̄ egypto: cum eſſet iouis filius:unde & græci a patre:& loco dionyſium appellāt Huius urbis poeta:q in ægypto fuit in ſuis hymnis meminit dicēs eē nyſā urbem ſupra mōtem excelſum ac florentē lōge a phænicia: ferme ægypto cōterminum. Vineæ quoq; fuiſſe īuentorē in nyſa tradūt: quā plantandi:ac uini cōficiendi ſeruandiq; ex alio trāſferendi uſum edocu it. Mercurium quoq; maxīe oīum ab eo honoribus affectum:& repto rem rerum plurimaꝝ:quibus uitæ hominum cōſuleretur uolunt. Hūc enim primum:& uerba ī ordinem redegiſſe:& multis indidiſſe rebus nomina. Fuiſſe quoq; litterarum inuentorē aiunt inſtituiſſeq; quo ho nore quibuſue ſacris colerētur dii. In primis obſeruator aſtrorum cur ſus fuit:& uocum armōias adiuenit. Paleſtræ numeroꝝq; & ad corpo ra curanda medicinæ artis. Lyre īſup ex neruis trium cordaꝝ inſtar tri um anni temporum:reptorem tradunt. Tres enim inſtituit uoces: acu tam grauem & mediam:acutam ab æſtate grauē ab hyeme mediam ā uere ſumemus. Hic & græcos docuit uerboꝝ interptætationē. Vnde & ipſum hermē hoc eſt interptem appellarunt. Deniq; & qui tpre Oſiri dis fuere ſacrarum litterarū ſcriptores: hæc eadem ab illo accæpta refe runt. Oſiridem etiā plurimum ſuo cōſilio uſum. oleæ quoq; plantam ab eo nō a minerua. quēadmodum græci dicunt repertam. Oſiridem uero tanq̄ uirum bonū gloriæq; cupidū ferunt ingentē exercitum coe giſſe. ut pagraret orbē doceretq; mortales plantare uites ac tritici & or dei ſegetem:pecorumq; fructum exiſtimans:ſi homines ab agreſti ui ta ad cultiorēm mitioremq; traduceret honores ſe qd̄ & cōſequutus ē potiturum immortales. Non enim priſci illi tantum:ſed poſteri ēt ppt̄ inuentas ab eo ſegetes beneficii memores pro maximis diis habuere. Tradūt autem oſiridem ægypti regno conſtituto rerumq; oīum cura iſidi uxori pmiſſa tradidiſſe ei mercuriū:cuius conſilio. quoniā prudē tia uideret excellere int̄ amicos uteretur. Ducem uero exercitus omniū q; quæ ſuæ dictionis erant:reliquiſſe herculem. tum quia genere pxi mus:tum quia fortitudīe roboreq; corporis erat admirabili. Regni gu

potiturum honores. pag. 131.

bernationē itaq; ꝑtitus eſt. Phænitiæ & maritimæ oræ buſiridē. Ethi opiæ libiæq; ꝓximis regionibus antæum præfecit. Ipſe cum oībus co piis ex ægypto in expeditionē ꝓfectus eſt ſecū fratrē ducēs quem græ ci apollinē dicunt. & lauri repertorem: ob idq; laurum ei dicatam eſſe: hederā uero ab oſiride repertā: quam ei cōſecrarunt: quemadmodum: & dionyſio græci: lingua uero ægyptia hederā oſiridis plantā uocant. In ſacris autem hedera uitibus præfertur: quoniā heæ folia amittāt: illa uero ſeruet continuā uiriditatem. Quod & apud antiq̄ores in cæteris arboribus: quæ ſemper uirent accidit Nā & ueneri mirtū & apollini laurum dedicarunt. Oſiridem uero duo filii uirtute diſpares: a nubis & macedon proſecuti ſunt. Vterq; armis uſus eſt īſignibus aliquo animali haud ab eorum naturæ diſſimili. Nā anubis canem: macedō lupum inſigne armorum tulit. Qua ex re hæc aīalia ægyptii ſūmo ī honore habent: & hoꝶ animātium formis apud ægyptios coluntur. Duxit īſup ſecum pana: cui ab ægyptiis diuerſis modis præcipuus honor habitus eſt. Nā eius regionis accolæ nō ſolum ſtatuas ſibi ī tēplis oībus poſuere: ſed & ī thebaida ciuitatem ſui noīs ædificarunt chemmi. i. panis urbem uocitatā. Secuti quoq; ſunt eum ī agris colendis exꝑti: qui uineas plātare noſſet Marō. Qui triticum ſerere: triptolemus Oībus deinde cōpoſitis: oratis diis oſiridem comā quoad ī ægyptum rediret nutriſſe aiunt: ac uerſus ethiopiā ꝓfectū. Quæ ꝯſuetudo uſq; ad hæc tēpora oleuit apud ægyptios: ut ꝑegrināſtes quoad domum reuertunt̄ nutriāt comas. Cum eſſet ī ethiopia ferunt oblatos ei ſatyros comas umblico tenus habentes. Dicit̄ oſiris fuiſſe cupidior riſus delectariq; ſolitū muſicis & choreis. Qua ꝓpt̄ illum muſicoꝶ multitudo ſequebatur. Iter eos nouē fuiſſe uirgines adoleſcentulas: tum canere ſolitas: tum ī aliis eruditas quas deīceps græci appellarunt muſas. Has a pollinem docuiſſe dicunt: q̄ ex re muſicus eſt noīatus. Satyros uero ad pſallendum cātādum ac animi remiſſionem aptos ſecum in caſtris habebat. Nō. n. bellicoſus aut ꝑliis periculiſq; deditus fuit: ſed ocio & hominum ſaluti. Quo beneficio ꝓ deo oēs eum gentes habebāt. Ethiopibus agriculturā oſtendens īſignibus in ea urbibus a ſe ædificatis & ꝑfectos dedit & tributa īſtituit præſtari. Hoc tp̄re nilum ferūt circa ſyri cāis exortum: tūc. n. maxime creſcere cōſueuit. maiorem ægypti partem: & eā maxīe: cui ꝓmotheus īperabat: īundaſſe. Abſumptis enī ferme omnibus eius regionis incolis promotheū dolore motū ſe īterficere uoluiſſe. Fluuiū uero propter curſus uelocitatem ꝓfūditateq; aq̄ꝶ aq̄lā tunc appellatum. Herculē tum conſilii magnitudīe tū uirtute uo

lunt e ueſtigio cōpſſiſſe aquarum ĩpetum: & ad priorem curſum cōuer
tiſſe: Vnde & græci qdã poetæ rem geſtam in fabulam uertentes: her-
culē tradunt aqlã ꝓmethei iecur depaſcentem occidiſſe. Fluuii nomen
uetus: oceanus fuit: poſtq̃ eius cōpreſus eſt decurſus: aquila deinde a re
ge quodam ægyptus appellatur. Quod & poeta teſtatur: dicens fuiſ-
ſe ægypti flumine naues triremes: locum ubi nilus in mare defluit: the
onim uocatum ferunt ãtiquum ægypti emporium. Poſtmodum a ni
leo rege nili quo nunc utuntur: nomen ſortitum. At uero oſiris: cum eſ
ſet in montibus æthiopiæ: utraſq; ripas nili aggere cinxit: ne modũ ex
cederet ĩundatio: ſed ueluti per portas quaſdam exiens lenis eſſet: atq;
agris proficua. Deinde per arabiam iuxta rubrum mare iter faciens ad
extremos indos ꝑuenit. Vbi & plures conſtituit urbes: ex quibus unã
nyſam nominauit: in eius memoriam: in qua eſt nutritus: ubi hederã
plantauit: quæ ſola eo loci alitur: & in nyſa ægypti. Multa quoq; alia re
liquit ſui apud indos monumenta. Ex quibus poſteri deũ illum eſſe
opinati ſunt: aſſerētes eum genere indum eſſe. Exercuit quoq; elephã
torũ uenationes. Columnas inſup multis in locis ſtatuit ſuæ expediti
onis teſtes: Peragrauit autē & cæteras aſiæ nationes ꝑ eleſpontum ĩ eu
ropam tranſiens lycurgum in thracia barbarorum regem ſibi obſiſtē-
tē præmit. Illi ꝓuĩciæ maronē iã ſenē præfecit: q̃ ædificauit ciuitatem
quã ad ſe maroneam nōĩauit. Macedonē filium: regē ſtatuit eius pro
uinciæ: quæ ab eo macedonia dicta eſt. Triptolomũ colendis atticis a
gris præfecit. Dēiq; cum orbē ferme circuiſſet domeſticis fructibus ex
coluit hōinum uitã. Si qua regio uitibus inepta eſſet: docuit ex ordeo
potũ fieri haud multũ uirtute guſtuq; uini ĩferiorē: cũ ĩ ægyptũ rediſ-
ſet: tulit dona ſecũ a diuerſis gentibus data. Qua ꝓpter magnitudĩe
beneficioꝝ & donatus ĩmortalitate: & honores eſt cæleſtium ſecutus.
Deĩde cum ad deos ex hōibus: & honores illi & ſacra: ut maximo deo
rum ab iſide & mercurio inſtituta ſunt: multaq; ĩ myſtica ad cultum
addita: quibus eius diei potentiam ampliorem redderent. Veꝝ ex ue
tuſtis ſacerdotũ archanis: qui oſiridis tempore fuerant poſtea coptum
eſt: oſiridem ægypto iuſte regnantem a typhone fratre ĩpio atq; nefa-
rio ĩteremptum. Quem ille in ſex ac uigĩti partes diſſectum cuilibet
eoꝝ: qui ſecum tanti ſceleris participes fuerant partem dedit. Veluti
eius facinoris conſciis. Et ſimul ut: ipſos defenſores cuſtodeſq; haberet
regni fidos. Iſis fratris eiuſdēq; uiri mortē auxilio filii. Oros ei nomē
erat ulta: typhone & qui cædis conſcii fuerãt interempti: ægypti regnũ
cæpit. Cōmiſſa eſt pugna iuxta fluuium in parte arabiæ antæi appel-

lãt uicũ. Q d nomen ex antæi morte ab hercule occiſi oſiridis tẽporẽ ſortitus eſt locus. Oſiridis partes oĩs diſperſas præter pudẽda cum ĩue niſſet: cupiẽs ĩcertum eſſe uiri ſepulchrum: ab ægyptiis aut ſingulis ho nori haberi: ex aromatibus ac cera ſingulas eas partes ĩ formã hominis uiro ſimilem compoſuit. Cõuocatis deinceps ægypti ſacerdotibus ſin gulis dedit. Oſiridis imaginẽ: aſſerẽs ei ſoli corpus illius creditum atq; adiurans ut nunq̃ apud ſe eſſe ſepulturã oſiridis ulli panderent: utq; il lud ĩ abditis ſeruatum ut deũ colerent: eiq; animal ex ſuis quod malẽt dicarent: quem & colerent ueluti oſiridem dũ uiueret: & poſt obitum ſimili cerimõia obſeruarent. Vt autem maiori beneficio ſacerdotes ad hæc ſibi promptiores faceret: tertiam eis agrorũ partem ad deorũ cul tum & ſacra conceſſit. Hi tum meritorũ oſiridis memores: tum bene ficio iſidi allecti: eius mandata perfecere: q̃ ex re etiam nunc ſacerdos quilibet teſtat̃ penes ſe oſiridem ſepultum eſſe. Animãtia quoq; a ꝑn cipio ei dicata in honore habent: & cũ moriunt̃ in eoꝝ funere renouãt oſiridis luctũ. Tauros autẽ ſacros hunc quidẽ apim: Alteꝝ Mẽphim nomĩatos ſacrificant oſiridi. Q uos etiã uelut deos ægyptii oẽs colũt. Hoc. n. aĩali tritici ĩuentores multũ adiutos ſe aſſerũt: & ad ſerendum: & ad cõem agrorum culturã. iuraſſe aũt iſis dicitur uiro mortuo nulli ſe ãplius nupturã. Iuſto deinceps regnauit impio: beneficiis ĩ ſubditos reliquos oĩs excedens. Poſt obitum uero ĩmortalium honores cõſecu ta eſt. Sepultaq; apud mẽphim ĩ uulcaui loco. Vbi uſq; ad hoc tẽpus ſepulchrum eius mõſtratur. Nõnulli hoꝝ deoꝝ corpora nõ illic ſita ar bitrantur: ſed in æthiopiæ ægyptiq; montibus iuxta inſulam: quæ nili portæ ab egro diis ſacro appelletur. Veſtigia huius oſtendunt: tum ſe pulchrũ oſiridi conſtructũ atq; a ſacerdotibus ægyptiis ĩ honore habi tum: tũ urnas trecentas ſexaginta: quas quotidie lacte replẽt ſacerdotes ad id ĩſtituti: luctũq; renouant deos nomĩe uocãtes. Hac de cã inſula ã tranſeuntibus aditu ꝓhibetur. Apud thebaidis uero quæ ciuitas anti quiſſima eſt omnium: inculas maximũ habetur iuſiurandũ ꝑ oſiridẽ in nubibus exiſtentẽ. Oĩbus oſiridis partibus: ut retulli: præter puden dis ſepultis. Ea quippe in fluuiũ antyphone: cũ nullus ex cedis cõſciis illa penes ſe: eſſe uellet erãt proiecta. Ab iſide poſtea nõ minori honore q̃ reliquæ partes: fuerũt ſepulchro condita: Eius imaginẽ coli: ſacraq; ei ac cerimonias pie: ut deo fieri docuit nomen eius dei ꝑcipuũ reddens atq; ĩſigne. Q ua propter græci cum orgia ſacraq; dionyſia ex ægypto tranſtuliſſent: huic quoq; portioni honores ĩpẽderunt eam in ſacris ac cerimonias phalõ appellantes. Ab oſiride uero: atq; iſide uſq; ad alexã

drum macedonem:qui in ægypto ſui nomis urbē condidit:ānis di-
cunt āplius decem milibus:ut uero qdam aſſerūt paulominus tribus
ac uigīti milibus extitiſſe. Qui deū hūc tradunt thebis boetiæ ex ſe
mele:& ioue fuiſſe gēitū aberrare uidentᷣ.Orpheum .n. cum ad ægy-
ptios trāſiſſet ꝑcæpiſſetq; apud eos ſacra & myſteria dionyſia.eſſet au
tem amicus thebanis:a qbus plurimo ī honore habebatᷣ:rettuliſſe ad
eos tradunt ī ipſoꝝ gratiam huius rei originem. Plebem poſtea: tum
ignorātia:tum ut deus ī græcia ortus uideretᷣ:libēter ea ſacra ac myſte
riā ſuſcepiſſe.Orpheum uero hāc generis & ſacroꝝ originem ea conie-
ctura uolunt ad græciam tranſtuliſſe:q cadmus ex thebis ægypti or-
tus præter cæteros filios & ſemelē ſuſcepit:eam a quopiam corruptā
poſt ſeptimum menſem peperiſſe īfantem ferunt oſiridi ſimilem:ne-
q; illum uixiſſe diutius ſiue diis improbātibus ſiue repugnante natu
ra. Quod ægre ferens cadmus reſponſo accepto: ut parentum iuſtā
ſeruaret:infantē deaurauit:illiq; ſacra inſtituit : ut eſſet argumentum
illum ab oſiride natum.Ad iouē īſuper genus rettulit:& ut oſiridiſ fa
ctum cohoneſtaret:& corruptionis infamiam demeret.Id cauſā præ-
buit græcis:ut crederent cadmi ſemelem ex ioue oſiridē peperiſſe.Or
pheū:poſtea cui magna erat apud græcos gloria : tum propter cantus
ſuauitatem:tum ꝓpter ſacra hoſpitio acceptum a thebanis ferūt:ma-
gnoq; ī honote apud eos habitum.Hic cum ab ægyptiis theologiā ꝑ
cæpiſſet ātiquum oſiridis genus ad poſteriores trāſtulit. Inq; thebāo
rum gratiam nouum cōſtituit ſacrificiorum ritum:quod fabulis cau-
ſam præbuit ut iouis ac ſemeles filius dionyſius putaretᷣ: hoīes uero
ꝑtim inſcitia: partim orphei fama & opiniōe moti:cum ut græcū libē
ter ſuſciperent deum.Poſtea adhibitis poetaꝝ quas theatra comproba
bāt fabulis certa eſt præbita huic generi fides.Dicunt preterea græcos
ut ſuos ac domeſticos ſibi uendicare inſigniores heroas ac deos:Se eo
rū īſuper colōias aſſerere ab ſe miſſas.Nā hercules qui genere ægypti-
us fuit tum ſua uirtute ꝑambulaſſe magnam orbis ꝑtem in libya co-
lumnā poſuit: cuius rei teſtimōium a græcis capere nituntᷣ : cū.n. cōſtet
omnibus herculē adfuiſſe diis ī bello:qđ aduerſus gigantes geſſere:fe
runt neq̄q̄ gigātes ex terra gigni ea potuiſſe ætate q̄ græci aſſerunt her
culem paulo ante bellū troianū extitiſſe.Sed potius ut ipſi dicūt:in ꝑ
mo humāi generis ortu.Ab hoc eni pluſq̄ decē milia ab ægyptiis nūe
rātᷣ anni.A troiæ uero tēpore minuſq̄ mille ducenti.Eodē mō claua &
leonis pellis ātiquo herculi cōueniunt:quo tempore nondū erāt arma
ādiuēta:ſed fuſtibus hoīes īiurias ꝓpulſabāt:ac ferarum pellibus tege

bãnt: pro armis corpora :& hũc quidem iouis filiũ: matrẽ ĩcertã ferũt. Qui aũt ex alcumena genitus ẽ plus ãnis mille poſt extitit. Et ipſe al cæus ab ortu uocatus cui poſt herculis cognomẽ ẽ ĩditũ. Nõ ꝙ ꝓpter iunonẽ ſit gloriã adeptus (ſicut omitres ait) :ſed qa uirtutẽ illius priſci imitatus. Cõuenit q̃ ab his dicũt̃ apud græcos fama herculẽ orbis mõ ſtra ꝑdormuiſſe. Quod illi herculi tribui neqt q ferme coæuus tẽpo ribus tenacis fuit. Iã maiori ex ꝑte tũ cultura agroꝝ tũ urbibus pluri mis: tũ uero hoĩum ubiq; ĩhĩtãtiũ multitudine domeſticis. Magis igit̃ ea decent illũ herculẽ: qui priſca ætate fuit: cũ homines infeſtarentur a beluaꝝ multitudine ĩ ægypto præſertim: cuius nũc quoq; regiones de ſeræ ſũt: & feris ĩmanibus plenæ. Huius ueri ſimile eſt: ueluti emiſſer tum herculem eiuſmodi feris occiſis eam reddidiſſe hominibus colen dam: eoq; beneficio cæleſtium honore donatum. Ferũt inſuper perſeũ ægypto natum: atq; iſidis genus a græcis ad argos referri fabulãtes. Io ĩ bouem fuiſſe mutatam. Sed uana eſt de iis diis opinio. Nam qdam iſidẽ: alii cererem: quidã theſmo phorã: alii lunã: nõnulli iuuonem: alii alio nomĩe appellant. Oſiris uero tum ſeraphis dicitur: tũ dionyſius tũ pluto: tũ ãmon: tum iupiter. Alii pana eundẽ uocant. Multi exiſtimãt Serapin eſſe: quẽ græci plutonem putãt: Aſſerũt autẽ ægyptii iſidẽ plu rium inuentricem ad morbos medicamentoꝝ. & medicinæ arti admo dũ contuliſſe: quã ĩmortalitate quoq; potitã gaudere hoĩum cultu: ĩq; eorum ualitudĩe præcipue uerſari. Quinetiam in ſomnis opitulatur palam eis quos cenſuerit dignos. Tum oſtẽdẽs ſuũ numen: tum erga beneficentiam egẽtes curandis. Signa hoꝝ eſſe dicunt nõ græcas fabel las: ſed opera certa. Omnis enim ferme orbis hãc deã colit ꝓpter mani feſtas eius morborũ curas. Etenim in ſomnis illã dicunt nõ recte ualẽ tium auxilia morbis præbere. Et qui eius monitis obtemperẽt præter opinionem curari: etiã quorum medici ſalutẽ deſperarint. Viſu quoq; aut alia quapiã corporis parte debiles eius deæ numẽ ĩplorãtes ĩ ꝑſti nã ualitudinẽ reſtituũt̃. Ab ea quoq; medelã ad aſſequendã ĩmortali tatẽ aiunt eſſe inuentã. Itaq; horum filiũ a titanis inſidiis ĩterfectũ: ac per aquã repertũ non ſolũ in lucẽ reſtituit: ſed & fecit ĩmortalẽ. Videt̃ autẽ ultĩus eſſe deorũ regnaſſe: poſtq̃ pater oſiris fuit ad eos trãſlatus. Orum ducunt apollinem interpretari: ac medendi diuinãdiq; artem a matre iſide edoctũ: multũ hominibns tũ oraculis tũ medelis attuliſ ſe utilitatis. ægypti ſacerdotes a ſolis regno uſq; ad alexãdri tꝑus: quo in aſiã trãſcendit. annos cõputant fere milia & uiginti. Fabulat̃ quoq; priſcos illos deos regnaſſe annis ãplius plus mille & ducentis. Poſteri

ores uero nõ minus trecẽtis:& cum annorũ numerus fide carere uideat̃
conantur q̃dam:cum apud ãtiqores nondum ſolis motus notus eſſet ad
lunæ curſũ annum metiri:Ita cũ annus triginta dieꝝ conficeretur:haud
ĩpoſſibile eſſet quoſdam annos mille ducentos uixiſſe.Si quidẽ nunc cũ
duodecĩ cõficiatur menſibus plures centeſimũ excedunt annũ.Similiter
& de hiꝰ accidit.quos aiunt trecentos regnaſſe annos.Illi.n.tũc menſibus
ãnum cõficiebãt ſecũdũ tria eius tẽpora æſtatem uidelicet uer ac hyemẽ:
quæ cauſa fuit:ut q̃dam græci annos:ſicut partẽ eius uocarent horas an-
nuas uero ſcripturas aduerſaria.Scribunt ſi ſup ægyptii iſidis ætate ua-
ſto fuiſſe corpore homĩes: quos gigantes græci dixere ſacerdotes ægyptii
mõſtra q̃dam:ab oſiride poſtmodũ deuictos. Sunt qui hos exiſtiment
de terra gentos recenti adhuc p̃ma aĩantium generatione:Alii robore cor
poris cæteris ualidiores:cũ multa præclara ædidiſſent opa gigantũ nomẽ
caſu ſortitos affirmant.Multi exiſtimãt cũ ioui oſiridiq; diis bellũ ĩtuliſ-
ſent oẽs pemptos fuiſſe:lege quoq; ægyptii præter cõem cæterorũ oĩum
morem ſãxere fas eſſe ſororẽ a fratre uxorem capi.Exemplo iſidis moti:q̃
fratri oſiridi nupſiſſet : eoq; mortuo & iuraſſet illa amplius nõ nubere:&
uiri mortẽ ulta iuſto ĩperio regnaſſet: plurimũ etiã de genere hominum
ſuis ĩ eos beneficiis merita.His de cauſis plus honoris at dignitatis regi-
næ q̃ regi ĩpenditur .In priuatis quoq; mulier uiro domĩari dicitur pro-
fitentibus ĩ dotis cõfectione uiris omĩbus eſſe uxoris arbitrio parẽdum.
Haud uero ĩſcius ſũ a nonnullis ſcriptoribus tradi hoꝝ deoꝝ ſepulchra
in nyſa arabiæ ſita:a qua nyſeum dionyſium appellẽt.: eſſe autem utriq;
dicatam colũnam ſacris ſculptam litteris tradunt.: inq; iſidis hæc ſcripta
eſſe.Ego iſis ſum ægypti regina a mercurio erudita:quæ ego legibus ſta-
tui:nullus ſoluet:Ego ſum oſiridis:Ego ſum p̃ma frugum ĩuenitrix.Ego
ſum ori regis mater.Ego ſum ĩ aſtro cãis refulgens.Mihi bubaſtia urbs
cõdita eſt.Gaude gaude ægypte:quæ me nutriſti.In colũna oſiridis hæc
ſcripta dicunt̃.Mihi pater ſaturnus deoꝝ oĩum iunior:Sum uero oſiris
rex qui uniuerſum pagraui orbem uſq; ad deſertos indoꝝ fines. Ad eos
quoq; profectus ſum:q arcto ſubiacent uſq; ad hiſtri fontes.Et iterũ ali-
ãs quoq; orbis adii:uſq; ad mare oceanum partes .Sũ ſaturni filius anti-
quior :germẽ ex pulchro & generoſo ortum:cui nõ ſemen genus fuit: ne
q; ullus eſt in orbe ad quẽ acceſſerĩ:locus docens omnes ea:quorũ inuen
tor fui Hæc tãtum ĩcolumnis legi poſſe affirmãt:alia quæ plurima ſũt tẽ
pore eſſe corrupta: & de his ſane quæ in ſepulchris extant cõſentiũt fere
oẽs.Nã quæ ſacerdotes cõdita in archanis habent:nolunt ut ueritas igno
ta ſit ad multos manare:poena iis adiecta:q ea in uulgus proderen: Tra-

dunt inſup plures ægyptii ab eis colonias per uniuerſũ orbẽ deductas. Nã i babiloniã colonos tradudixiſſe belũ neptũni uolũtq; libiæq; filiũ: q ſedẽ urbi pone euphratẽ cum elegiſſet: ſacerdotes hos caldeos babylonii: more uocãt ægyptioꝝ iſtar obſeruarẽt. Phiſicis etiã aſtrologiæq; dediti eſſent iſtituit: Ferunt etiã danaum ex ægypto ꝓfectum antiqſſima fere urbium græciæ argos condidiſſe. Cocleoꝝ quoq; gẽtẽ: qui i põto ſunt iudeos iſuper q arabiã iter ſyriãq; conſedere ab ipſis teſtãtur trãſmigraſſe. Quapꝑter: & apud has nationes antiquo more circunciduntur pueri: ab ægypto ea conſuetudine traducta. Quinetiã atheniẽſes colonos ſaitaꝝ ægyptiæ gentis eſſe: eo afferre argumento nitunt: q apud græcos tãtum urbs aſtyuocatur ab ægyptioꝝ more olĩ tripatitiã fuiſſe aſſeuerãt. Nã primus gradus erat nobilium: q præ cæteris doctrinæ dediti maiore honore digni habebantur: i ea re ſacerdotibus ægyptiis pſimiles. Secundus eoꝝ: quibus ãgri erant aſſignati: ut armis intenti eſſent ꝓ patriæ defẽſione illis pares q̃ i ægypto agros tenentes milites ad bellũ ſubminiſtrabãt. Tertius plebis erat atq; opificum: q artibus mercenariis ĩtenti neceſſarias operas præberent. Ordo ab ægyptiis ſumptus. Fuerunt & ægyptii qdã athenienſum duces. Dipetes enĩ i neſte: q ad troiam militauit: pater cum eſſet ægyptius poſtmodũ athenienſium ciuis: & rex factus ẽ. Eum duplicis naturæ extitiſſe aiunt: quoniã duplicis politiæ græce ſcilicet: & barbare: quaꝝ altera partem feræ habet: homĩs altera participes fuerit. Similiter & erichtheum tradunt ægyptiũ genere athenienſibus impaſſe. Cuius rei hæc aſſerunt argumenta. Cum maxima ſiccitas omnem fere orbẽ præter ægyptum perualiſſet: ex q̃ ingens frugum hominũq; ꝑnities ſecuta eſt: attuliſſe ex ægypto dicunt erichtheum propter cognationẽ athenienſibus frumentum: obq; id beneficium eis regẽ cõſtitutum: q ſumpto regno docuit eos cerimonia ac myſteria Cereris eleuſinæ ab ægyptiis trãſlata. Eã quoq; deã his tꝑibus coæuã athẽas frumenta compertaſſe dicunt: & ſerere denuo triticum docuiſſe. Aſſẽtiuntur atheniẽſes regnãte erichtheo: cum oẽs terræ fructus ſiccitas abſumpſiſſe cererem ꝑſentẽ frumẽto eos iuuiſſe. Sacra inſup: & miſteria eius deæ tunc in eleuſina ſuſcepta. Quæ eadẽ & penes ægiptios celebrãt. Nã & Eumelpides ab ægiptiis ſacerdotibus tradducti ſunt: & a poſtophoris ꝑcones ſolos ex græcis athenienſes p iſidem iurare ac forma moribuſq; ægiptiis ſimiles pluraq; alia his ſimilia magis ambitioſe q̃ uere afferunt. Sed đ hac colonia ambigitur ꝓpter gloriam ciuitatis. Verum plures colonias áffirmãt ægiptii a ſuis maioribus ad uaria orbis loca: tũ ꝓpter ãplitudĩem regum tum ꝓpter hoĩum multitudinem traductas: de qbus cũ neq; certa ueſti-

giis ſcriptoꝝ teſtimōio cōſtet īdignas exiſtimauimus quæ litteris mādá rēt. Sed hactenus de his: quæ theologi ægyptii tradūt. Nūc de ſitu eius deq; nilo ac cæteris memoratu dicendum dignis. Aegyptus ferme ad me ridiē ſita: tū qa ipa natura munita eſt: tū regiōis amœnitate cæteris uideť regnis excellere. Ab occidente deſertū tutatur: & ſiluestris libiæ ps in lon gū protenſa nō ſolū aquarū inopia: ſterilitate rerum difficili aditu: ſed ad modum periculoſo. A meridie tum uili cataractis angiť: cū montibus ei cōtiguis. Attoglodití extremiſq; æthiopiæ finibus: ſtadiis quīq; milibus: & quīgentis: neq; facile nauibus fluuius eſt paruius: neq; adīi itinere ter reſtri poteſt: niſi aut a regibus aut a magno quodā ꝑparato ad uictū cō meatu. Ab oriente uero tum fluuio munita eſt: tum deſerto latiſſimi cā pi baratra appellati Eſt ſyriam inter ægyptumq; palus admodum ꝓfun da: quā ſeruoniā dicunt latitudinē oīo anguſta: longitudo ſupra ducenta ſtadia ꝓtenditur: locis inſciis picula inſpata afferunť. In arcto enim con tractā: arenæ cumuli circūſtāt: qui notis uentis agitati ī aquā deferuntur: adeo arena denſa ut īmixta aquæ continēs uideatʼ: neq; facile: terra ſit an aqua deſcerni queat. Quo fit ut plures ignota loci natura neq; uiā edo cti uadū tenentes cum oī exercitu abſorpti ſint. Nā arenā. quæ eminēt ſta re ut cōtinens uideť ingreſſi labuntur lōgius: neq; deinde raptis gurgite: regrediendi: aut emergendi facultas datur. Limo. n. demerſi nullā ſperāt ſalutē: cū eniti aut uti uiribus nequeāt: ſed abſorbeāť ī ꝓfundum ab ha rena aqua circūfuſa: cū ueluti limus neq; uado: neq; nauibus ſit puius: q̄ res baratri cognomē dedit. Et hæc de tribus qbus ægyptus munitur: par tibus: dicta a quarto latere mare clauditur ī portuoſo: & qd difficilem ꝑ beat adeuntibus acceſſum. Nā a paretonio lybi ioppem uſq;: quæ eſt ī ſy riæ ſinu: ſtadiis uero quinq; millibus nullus nauigantibus: excepto pha ro tutus eſt portus: loca ſunt præterea per uniuerſū littus ſtagnantia atq; ignota nautis: quo accidit ut maris ſe fugere picula exiſtimantes tanq̄ in tutum ad littus dirrectis nauibus de īprouiſo ſtagnis inhereāt oī euaden di ſpe ſublata. Quidam cum præuidere continentem nequeant. regio enim omnis planā ac ꝺpreſſa eſt: hi quidem ad ſtagna ac palluſtria loca: hi ad deſerta ꝺferuntur. Aegyptus igitur his locis reddītur tuta. Forma eius ob longa. nam maritima ora duo millia complectitur ſtadia. Medi terranea uero: ſtadia circiter millia ſexaginta: olim numero hominum omnes fere orbis gentes ſuperauit. neque nunc quoque aliis nationibus multitudine cedens opida inſigna ciuitate quæ priſcis temporibus ul tra decem & octo milia fuiſſe in egypto libri ſacri continēt ptolomei la gi tempore amplius tria milia: quæ & uſq; ad noſtram ætatem ꝑdurāt.

añumerata ſunt. Vniuerſi populi numeꝝ fuiſſe antiquitus ſepties decieſ centena miliũ: nũc haud pauciores eſſe ter decies cẽtenis milibus tradũt. Hæc extitit cã cur tradant priores ægypti reges magnis mirandiſq; ope ribus ab ſe multitudĩe hoĩum cõſtructis: ĩmortalia gloriæ eoꝝ monumẽ ta reliquiſſe: Sed de his poſterius ſcribet diligentius. Nũc niſi naturã re gionũq; quas ĩterfluit ſitũ: & ꝓprietatẽ ꝓſequamur. Nilus a meridie ad ſeptẽtrionẽ fertur: ortus ex fontibus in extremis æthiopiæ finibus ad q̃ loca: deſerta enim ſunt: ꝓpter æſtus intemperiẽ nullus aditus fuit. Maxi mũ omnium flumen cũ per uarias pluresq; ferat regiones: magnos fle xus facit quandoq; ad orientẽ & arabiã: quãdoq; ad occidenem & libyã fluens. Eius decurſus ab æthioptæ montibus uſq; ad mare ſtadia duo decim ferme milia cum eius flexibus cõplectitur. Facit autem inſulas in æthiopia cum plures alias tum maxime unam ĩſignem: nomine meroẽ. Vbi duorũ & uiginti ſtadiorum latitudinem habet. Ab inferioribus ue ro locis arctior eſt: curſu eius in duas partes diuiſo: harum unam quæ in libyam defluit: uaſtæ profundæ abſorbent harenæ. Que contra in ara biam fertur: in palludes ac ſtagna ingentia: quæ circum uariæ ĩhabitãt gẽ tes flectitur ægyptum ingreſſus tum decem ſtadiorum: tum pauciorũ la titudine non recto curſu uarios flexus agit & nunc orientẽ nũc occiden tẽ uerſus q̃ndoq; in meridiem contrario delatus curſu. Sunt montes ab utraq; fluuii parte ꝓtenſi conualibus & anguſtiis præcipiciis interiectis ĩq; magno ĩpetu lapſus rurſus tanq̃ ui repulſus p campos fundit ad me ridiem ſpectans uſq; ad locum efficanum nomine: & naturalem deiceps repetit curſũ. Tam inſignis fluuius ſolus omniũ abſq; fluctibus qetus ẽ & tranqllus p̃terq̃ cũ fertur ĩter cataractas. locus eſt latitudĩe ſtadiorũ decem. accliuis præceps in ãguſtum clauſus inter conualles ubi frequen tia ſaxa ſcopulis ſimilia aquam magna uertigine mirabiliq; alliſam refle ctunt. inq; contrarium curſum ſpumis agunt redundãtibus. Quæ res ſtuporem aſpicientibus præbet: Eſt enim ita uelox hoc in loco aquæ de curſus ut ſagittæ ſimilis uideatur. Cum augetur aquarum incremẽto ni lus. ideoque leniori curſu aqua ſupereminente ſcopulis quidam per ca taractas nauibus uenti contrarii diſcedunt. Aſcẽdendi nulla eſt facultas: ui fluminis omne hominum ingenium ſuperãte. Cataractæ plures ſũt: ſed maxima in æthiopia atq; ægypti finibus ſita complectitur fluuius ĩ ſulas plurimas ſed præcipuã ĩ meroen in qua eſt urbs inſignis ĩſulæ no mine: quã cambyſes cõdidit. a matre eius denominatam. Huius inſulæ forma ſcuti perſimilis magnitudine ſuperat cæteras nili inſulas. Patet. n. longitudine ſtadiis tribus milibus latitudine mille ciuitates ĩ ea ſũt plu

res:ſed cæteris nobilior meroe::ab cuius uno latere libyam uerſus plur-
mi arenæ cumuli cum ab altero ad arabiā poſitæ præcipitia montis inſu
lā cingūt. Effodiunt in ea auꝛ argentū æs. ferrū:hebenū īſup fert lapidū
q; multiplex genus. Tot autem nilus inſulas cōtinet:ut ferme ſit incredi
bile. Nā præter eū locū quē a forma loci appellāt delta:ferūt alias quoq;
in eo inſulas circiter ſeptingentas : harum quaſdam ab æthiopibus in-
coli miliumq; in eis ſeri Q uaſdam ſerpētibus ac cynocephalis uariiſq;
feris ſilueſtribus infeſtas. Ac propterea acceſſu difficiles. Nilus ī ægypto
ī plures ſciſſus partes eam formam: quā delta dicūt effecit: Profundiorē
fluuium reddit maris ingreſſus ſeptem hoſtiis in pellagus delatum. ho-
rum primum ad orientem uergit quod peluſiacum uocant : ſecundum
paniticum. Deinde mendeſium uocant phæniticū:ſebenniticum bolbi-
timū. ultimum canopicium: a nonnullis herculem nomīatum. Sunt &
alia hoſtia manufacta minime prætereunda. In eoꝝ quolibet urbs ſita ē
diuiſa flumine pontibus ab utraq; parte exitus & cuſtodiis munita. Ab
oſtio peluſiaco foſa eſt opere ſumptuoſo ad arabicum ſinum : ac mare
rubrum ducta. Hanc primum a nechao ſammatichi filio agi cæptam.
Darius perſarum rex perficere aggreſſus imperfectam reliquit admoni-
tus a quibuſdam ſi locus interiacens offoderetur fore uti ægyptus omīs
cum mari rubro eſſet depreſſior:ab aquis mergeretur: Secūdus poſtmo
dum ptolomeus illā perfecit oportuniori loco foſſam ſūma arte efficiēs.
Hanc cum nauigare cuperet aperiebat:eam rurſus cū uſus eſſet claudēs.
flumen quod in foſſam defluit:a nomīe auctoris ptolomæum uocāt. In
exitu ciuitas cōdita eſt arſinoe appellata. Ea quā deltam diximus : ſimilis
ſiciliæ formæ:ab utroq; latere continet ſtadia ſeptingenta. & quinquagin
ta. Q uæ uero eſt mari propinqua ſtadia mille trecenta. Ipſa inſula plu
ribus foſſis manufactis diuiſa. Agros habet fertiliſſimos egypti circūda-
ta enim flumine atq; irrigua:tū fluuii incremento magnam ui limi effū
dentis:tum cura incolaꝝ terram omnē quadam machina ab archimede
ſiracuſie adinuenta:quam a figura codeam dixere:irrigantium multipli
ci fructu cupioſa eſt. Nilus etiā leniter fluens cū multā uariāq; terrā ſecū
ferat quibuſdam in locis humilibus paulum ſtagnās regionē fructiferā
fertilemq; effecit. Radices in ea multifariam naſcuntur guſtu uariū: fru-
ctuum & olerum natura:quæ multum tum egenis cōferūt tum īfirmis
ad ualitudinem:non ſolum uero cibos uarios affatim præbet ad ſaturita
tem egentibus:ſed aliis quoq; neceſſariis ad uitam rebuſ non paꝝ cōfert
adiumenti:lotum præterea fert plurimum:ex quo panem cōficiūt ad ui
ctus egeſtatem ciboꝝ inſuper abundantius fert quod appellāt ægyptiā

ſabam.Sunt̃ & arborũ plura uariaq; genera quarum quædam perſeæ di
cuntur:cibus dulcedine præſtans a perſis & æthiopia allatus quo tēpore
cābyſes ea loca ſubegit.Sycomoꝝ uero aliæ.aliæ mora feruntːaliæ fructũ
ficubus ſimilem:quem cum toto ferme.anno præbeāt non parui adiu-
menti uulgo exurientibus præſtant.Vata: quæ inixaria dicunt circa nili
oſtia naſcunt̃·quæ quoniam ſuauia ſunt guſtu tragēmatis præbent̃ lo-
co:conficiunt quoq; ex ordeo poculi genus citon nomine haud multo ī-
ferius ſapore uini.Vtunt̃ ēt pro oleo ad lucernarũ uſum liquore expreſ-
ſo ex planta:quā cican uocāt.Plura inſup fert alia ægyptus uictui hoīum
utilia.quæ ſingulatim ꝓſequi longum eſſet.Beſtias nilus q̃ plures nutrit
forma diſſimili ac natura:ſed duo p̄cipua: quæ admodũ īter ſe differũt.
Crocodilum & equum:hoꝝ crocodrilus ex minimo immēſum aīal eua
dit.Nam cum oua eius anſerinis ſimilia exiſtant:ex his gēitus pullus ad
ſexdecim cubitorum magnitudinē excreſcit longitudine uitæ hominis
ferme eſt:lingua caret:corpus mirabile natura munitum. Nam dorſum
eius uniuerſum ſquamoſum ē:duritie præcipua:ex utroq; oris latere dē
tes habet perplures:in quis duo maxime eminent.Non ſolum homīes
comedit:ſed & cætera terreſtria aīantia flumini appropinquantia ungui
bus grauiter diſcerpit. Morſu ē aſpero tetroq;:ut qd̄ dētibus laceret nũq̃
ſanetur.Capiebat̃ priſcis temporibus hamis recenti carne appoſita nunc
quandoque rete ualido:prout & quidam piſces quandoque inſtrumen
to ferreo ex cymba ad caput iniecto eorum ingens eſt multitudo in flu-
mine & ſtagnis propinquius:tum quia fæcunditate excedit.Singulis.n.
parit annis:tum quia per raro capiatur:Nam & a quibuſdam accolarum
ut deus ueneratur & exterris eſt inutilis labor ob carnes ſui malas. At il-
lorum fæcunditati natura ſalubri remedio obſtitit.Animal caniculo per
ſimile ſchuemon.nam iuxta flumen belua parit.oua inquirens conterit.
Quod dictu mirabile eſt:nec oua comedenſ:neque illa ſua utilitate:ſed
natura duce ad neceſſariam quādam mortalium commoditatem.Equi
uero quem uocant magnitudo haud minor cubitis quinq;.quatuor pe
dibus ungula more bouis fixa.Dentes ex utroq; latere tres habet.ultra re
liquas feras eminentiores aures caudam uocem equis ſimilem.Reliquũ
corpus haud diſſimile elephanto:pellis ē ultra cæteris beluis duriſſima.
Aquatilis ac terreſtris beſtia die quidē in imis aquis latet:noctu ī terram
egreſſus:tũ frumenta depaſcitur. fœnum deſtruens paſſim propinquas
agroꝝ meſſes.Fæcundiſſimũ ꝓle aīal ut quod ſigulis annis parturiat. ca
pitur arte quadam hominũ illos tellis appetentium.Cum enim apparēt
circunſtant undiq; homīes:uulnerantq; tellorum quæ alligāt funibus ia

ctu laxâtq; quoad exãguis factus capiatur. Carnibus eſt duriſſimis & ad
digerendum difficilimis. Interiora ſingula inutilia ad ueſcẽdum. Præter
has beluas uarium ac multiplex piſcium genus. Nilus affatĩ præbet uſui
non ſolum eius regionis incolis: ſed externis quoq;: ad quos ſalliti deferũ
tur: utilitate cõmodiſq; cæteros orbis fluuios excellit. Incrementum eius
ab ſolſticio ĩcipiẽs æſtiuo uſq; ad æquinoctium ſemperq; nouum limũ
ſecum quærens. Rigat tum cultas regiones tum incultas quanto tempo
re uelint agricolæ. Aqua enim leniter fluẽte facile eam paruis aggeribus
arcent inducuntq; pro cõmodo terræ: tantam uero fertilitatem infert: &
agri colendi facilitatem: ut cum ſenuerint: aut oues introducãt ĩ cãpos ad
cõculcãda iacta ſẽina: aut aratro leui terram ſubducãt: neq; niſi quatuor:
aut quinq; exactis menſibus: ad meſſem redeunte: breui tempore uberi
mos fructus abſq; ulla pẽſa aut dãno reportent. Alibi agricultura magno
labore exercetur ac ſumptu: Soli ægyptii minima ĩpẽſa labore tenui fru-
ges fertiles auferunt. Vineæ quoq; eodem rigate modo uino abundant.
Terra inculta pecori ad paſtum relicta adeo exuberat herbis. ut oues bis
ĩ anno pariant: biſq; præbeant lanam. Incrementum nili aſpicientibus ui
detur admirabile. incredibile audientibus. Solus enĩ inter reliqua flumĩa
adeo ætate creſcit: cum decreſcant cætera: ut totam inundet ægyptum: hy æſtate.
me minuitur cum reliqua augeantur. Eſt ægyptus plana & campeſtris
cũq; urbes: uici agricola℞ mapalia aggeribus munita quæ inundationẽ đ
uitent tanq̃ ciclades apparent aſpicientibus. Terreſtres beluæ omneſq; ĩ
campis remanent ſuffocantur aqua: quæ euadũt ad altiora confugiũt lo
ca. Pecora inundationis tempore ĩ ſtabulis recluſa nutriũtur a colonis ad
id antæa preparato paſto: uulgus remiſſis operibus ruſticis: ocioſũ epu-
lis indulget ac uoluptati. Q uoniam plurima cura moleſtiaque urgebat
accolas nili ĩundatio: excogitata eſt in memphi quædam incrementi
menſurandi a regibus obſeruatio. Itaq; quibus id negocii demandatum
erat per epiſtolas urbibus uiciſq; ſignificabãt quot cubitis quot ue digiti
fluuius auctus eſſet. & ſimul quo tempore cæpiſſet decreſcere. quo mo-
do uacuus reddebatur ea ſollicitudĩe populus: ĩcrementi magnitudĩe de
crementoq; notis. Vbertatem eueſtigio ab inundatiõis modo notatis p̃- decrementiq3.
oribus temporibus noſcebant. Occulta inundationis huiuſmodi cauſa
multos dubitare: tum philoſophos: tum hiſtoricos: ac uaria ſẽtire com-
pulit. De qua re paucis diſſeremus: ut neq; modũ excedat hiſtoria: neq;
ab omnibus adeo quæſita agitata quæ res relinq̃tur intacta de nili ĩcre-
mẽto: de eius fontibus: de oſtiis quibus deſẽdit in mare deq; rebus aliis:
quibus maximis omnium: quæ ĩ orbe ſũt a cæteris differat: Q uidam

ſcriptorum nihil auſi ſunt tradere licet quandoq; et de paruis. torrenti-
bus conſcripſiſſent. Alii cauſas reddere conati: pocula ſenſerunt. Nam q̄
ellanici cadmiq; & ecatai ætate fuerūt: omneſq; priſci illi ſcriptores ad fa
bulas declinarūt: Herodotus qui multarum conſcripſit hiſtoriam rerū:
cauſam reddere uolens: ſibi ipſi repugnat Xenophon Tuchydides quo-
rum hiſtoriæ ueritas comprobatur ægypti loca minime attigerunt. Eos
autem. qui circa Euphorum: ac Theopompum extitere præ cæteris: hæc
ſcrutatos deſeruit ueritas. Aberrarunt uero omnes non negligētia: ſed re
gionum ſitus ignorantia. Nam priſcis uſque Ptolomæum philadelphū
temporibus nulli græcorum nedum ī æthiopiam: ſed ne. ægypti quidē
montes ita difficiles aditus periculoſique admodum ad æthiopiā erant
tranſcenderunt. Ptolomæus primus omnium cum græcorum exercitu
æthiopiam ingreſſus diligenter de ſitu earum partium ſcrutatus eſt. Ita
que locorum inſcitia errandi materiem priſcis ſcriptoribus. Nili fontes
locaque ex quibus fluit: nullus ad hoc tempus ſcriptor neque uidiſſe ſe
dicit: neque audiſſe ab aliis: qui ſe aſſerent aſpexiſſe: ex quo res ad opinio
nes: & coniecturas peruenit. Aegyptii ſacerdotes ab oceano qui orbem
circuit: nilum habere principium ferunt: nil afferentes certi: ſecundum
certa incertioribus ſoluentes. Rationes uero reddunt ī eodem fidem q̄
plurima indigeant fide. Trogloditæ: qui propter æſtum loca incolunt
eminentiora: uolgios uulgus appellat aiunt loca eſſe aquoſa eſſe e qui-
bus coniiciunt propter plurimos eius regionis fontes in unum confluē-
tes nilum effici. Meroen uero inſulam habitantibus: quorum opinio:
ſint eis locis propinquiores: ueriſimilior deberet uideri: adeo nili ortus
eſt incertus: ut ipſum aſtopon ideſt ortam ex tenebris aquam uocet. Ita
nilum ad locorum inſcitia cognominarunt. Nobis autem propius uero
uidetur: quoad procul ab omni figmento eſt alienum. Haud uero igno-
ramus herodotum: qui libyam: quæ ad orientem: quæ uero ad occidē
tem uergit interfluere nilum ſcribit arbitrari eos: quos uaſamoſos dicūt
diligentius nili ortum ſcrutātes: ideoque tradere: ex ſtagno quodam ori-
ri perque æthiopiam ferri. Verum neque de libyis: quamuis uerum ſe-
qui uideatur: neque ſcriptori incerta afferenti fides eſt adhibenda. Sed
quoniam iam ſatis de fontibus curſuq; nili ſcripſimus: deinceps cauſas
incrementi diſcutiemus. Thales: qui ſapiens inter ſeptem eſt annume-
ratus tradit ſpirātibus etheſiis nili curſum a mare reprimi: eoque aquis
exceſcentibus ægypti: quæ plena eſt: & humilis regio: inundationē ſeq̄.
Quæ ratio quamuis non nihil uideatur afferre tamen facile argui: ut

ſalſa poteſt. Nam ſi id uerum eſſet fluuii omnes flantibus etheſiis ſimi li augerentur incremento: Quod quia minime accidit in reliquis orbis partibus alia cauſa uerior quærenda eſt. Anaxagoras phyſicus incremen ti cauſam dixit eſſe niuem in ethiopia liquefactam: Quod & eius diſci pulus Euripides uidetur ſentire ſcribens nilum excreſcere: cum ægypti li queſcāt niues: quæ ratio facillime poteſt refelli: cum pallam ſit omnibus: propter caloris intemperiem: aut in æthiopia niuem non eſſe: aut in eis locis præſertim circa nili decurſum gelu aut omnīo hyemē uigere. Quod ſi quis in æthiopiam eſſe niuium copiam concedat tamen coniungitur falſam eam cauſam uideri. Nam flumen omne niuibus excreſcens au- ram frigidam aeremque craſſum reddit. At ſolus omnium nilus: neque nebulas neque auram frigidam gignit: Herodotus nilum ait ipſa natu ra eſſe talem: qualis ſit incrementi tempore. Hyeme uero ſolem ad liby am delatum attrahere ad ſe humorem: ob eamque rem præter naturam eo tempore flumen decreſcere: æſtate uero abſcedente uerſus arctum ſo- le: cum græciæ: tum ſimilium locorum fluuios acreſcere minuiq;. Nō eſ- ſe igitur quo de nilo fertur admirandum: ſi æſtiuo creſcit tempore dimi nuitur hyeme. Verum ſi hoc nilo accidat: ut ſolis æſtu hyeme humidi- tas attrahatur: & in reliquis quoque libyæ fluuiis id contigere neceſſe eſ ſet: ut hyeme arefacta humore diminuatur. Quod cum procul a uero ſit: certe ſcriptoris error palam deprehenditur: Et enim græciæ: nō quia ſol longius abſit: augentur hieme flumina: ſed propter pluuias frequen tes. Democritus abderites non meridiōali niue aquarum augmentum fieri dicit: ſicut Euripides Anaxagoraſque ſenſere: ſed ſeptemtrionali. Ni uium enim coaceruatam magnitudinem boreæ regionibus ait brumæ congelatam tempore: æſtate liqueſcere: Ideoq; eleuatis ſurſū uaporibus multas denſaſq; nebulas circa montana tolli cacumina: quæ ab etheſiis ad altiſſimos quales in ethiopia ſunt montes delatæ: deinde ī pluuiam uerſæ magnos efficiant imbres: quibus etheſiarum tempore nilus auge- at. Hæc opinio facile reiici pōt: ſi quo tp̄re flāt æthesiæ ppendas. Incipit .n. creſcere nilus ſolſtitio æſtiuo nōdū flantibus ætheſiis. Ceſſat autē æq̄ noctio autūnali: iam olim his uētis quieſcētibus. Quādo igit̄ ratio opi nionē ſuperat: laudandum eſt ingenium ſcribētis: ſed haud quanq̄ adhi bēda fides. Prætereo quod palam ē non magis ab arcto flare ætheſias: q̄ ab heſpero: Nō.n. boreas aut ſeptētriōales uētis: ſed qui ab æſtiuo occidē te flant: ætheſiæ uocant̄. Dicere autē hoc maxime circa æthiopiæ mōtes cōtigere nō ſolum īprobādum eſt: ſed etiam non credendum. Ephorus

recẽtiorem cauſam perſuadere conatur:plurimum tñ a. ueritate remotã.
Ait enim ægypti terram omnem nili inundatione exaggeratam rarã ari-
damque naturã eſſe. In qua terræ hiatus maximis diuerſiſq; in locis exi
ſtant. Ideoq; hyeme humiditatem omnem attrahere atq; in ſe continere
quam æſtate ueluti ſudorem quẽdam quo flumen augetur emittat. Sed
hic auctor nõ ſolum uidetur ægypti loca naturamq; neſciſſe. Sed ne eos
audiſſe qdẽ qui ſcirẽt. Nam ſi ex ipſa ægypto nilus ĩcrementum ſuſcipe
ret. nequaq̃ in ſuperioribus ĩundaret p ſaxa & dura loca fluens. Sed am
plius ſex milibus ex æthiopia delatus eodem eſt:quo anteq̃ egyptum ĩ-
grediatur ĩcremento. Preæterea ſi nili curſus humilior eſſet raritate terræ
a flumine ſuperdictæ:impoſſibile uideretur hiatus:qui ĩ ſuperficie forẽt
tantam aquarum uim abſorbere potuiſſe. Item ſi nili decurſus humilior
terra ſuperinducta foret:ſuperiores terræ hiatus eſſe cõtingeret:a quibus
impoſſibile fieret tantum aquæ manare. Si uero ſuperiorem tenet fluui
us locum:haud eſt poſſibile ex locis depreſſioribus cõcauiſq; ſurſũ ferri
aquarum curſum: Quis unq̃ crederet fieri poſſe humores :qui ex rari-
tate terræ affluerent:tantum incrementum flumini addituros:ut uniuer
ſa ferme ægyptus inundaretur. Prætereo hanc rationem in raritate terræ
exaggeratæ tantum aquæ contineri:mendacem deprehendi palam poſ-
ſẽ. Menander quippe fluuius plurimum terræ attulit aſiæ regionibus p
quas fluit :in quo nil ſimile nili incremento cõſpicitur: Simili modo &
in carnania achelous cephiſus in boecia a phoceis deſcendens:non parũ
eis oris terræ ſuperaddidere:quæ coli poſſet. Ex quibus mãifeſte depre-
henditur ſcribentis error. Itaq; nullus ab eo ueritatẽ exq̃rat uidẽs eum ĩ
paucis uera ſenſiſſe. Quidã in mẽphi philoſophantes rationẽ huius in
crementi reddere conati ſunt magis:quæ non reprebendi:q̃ quæ probari
poſſet. Nam orbem in partis tres diuidentes:unam eſſe aiunt quam nos
incolamus Alteram huic & contrario ſitam. Tertiam in thebis inhabita-
bilem ſolis calore aduſtã. Si ergo nilus hyeme creſceret certe a noſtra zo-
na ortum haberet:cum eo tempore apud nos pluat maxime. Verum cũ
æſtate augetur uidetur ſimile ueri in zona nobis oppoſita hyemem eſſe:
eoque ingentem aquarum uim eo tempore manantem incremento cau
ſam præbere. Hac re nulli ad fontes nili acceſſus patere tradunt:quoniã
in ex oppoſita zona ortus per inhabitabilem fluat: cuius rei teſtis ſit aq̃-
rum nili præcipua dulcedo :cum per loca ſole aduſta decurrat quod cau
ſam præbet : ut dulcedine cætera eruperet flumina. tanquam caloris na
tura eum ſaporem flumini præſtante. Sed huius ſententiæ depulſio in
prõptu eſt. Impoſſibile enim uidet ex oppoſito nobis orbe flumẽ ſi qd

terra rotunda exiſtat:ad nos ſurſum ferri.Si quis uero conetur ſuis argu
mentis ueritatem euertere,natura ipſa rerum repugnant.Verum illi quo
recta ſenſiſſe uiderentur loca deſerta incultaqꝫ interpoſuere.ne eorum ſẽ
tentia manifeſto argumento impugnaretur.Sed æquum ẽ:qui aliqd ꝓ
comperto affirmant:aut certum ſuæ ſententiæ afferre teſtem:aut eam ex
conceſſis principiis probare.Nam quomodo inter omẽs fluuios nilus ex
illo orbe ad nos ſolus fertur? Et reliqua quoque flumina quemadmo-
dum in hoc orbe contingit ab eo fluere merito deberent.Dulcedinis ue-
ro fluuii cauſa quam afferunt:ratione penitus caret. Si enim caloris æſtu
decoctus fluuius dulcedinem ſortiretur:nequaq̃ gigneret aĩantia neqꝫ ua
rias piſciũ aut ferarum ſpecies contineret. Aqua enĩ omĩs a natura ignis
alienata nequaq̃ generat.Cum autem nili natura omnino huic contraria
exiſtat:exiſtimandum eſt eas incrementi cauſas nequaquam ueras eſſe.
Inopides chius tradit æſtate aquas infra terram eſſe frigidas:calidas ĩ hy
eme.Hoc in puteis profundis planum oſtendi quorum aqua:maximis
caloribus admodum frigida ſit.Ingenti frigore calida:& nilo igitur meri
to accidere:ut hyeme paruus compreſſuſque propter terre caliditatẽ con
ſumptam cum ægyptus pluuia humiditatẽ exiſtat:æſtate uero cum ægy
ptus pluuia careat:terra minime aquam abſorbente flumen nullo impe
dimento augeri.Huic quoque reſpõdendũ eſt plures libyæ fluuios oſti-
is:& curſu nilo ſimiles diſſimili eſſe argumẽto. Cũ hyeme ĩpleaťq æſta
te ſit exilľores.Ex quo arguitur nõ recte ſenſiſſe auctorem.Agathargines
gnidius ꝓpius ueritatem acceſſit.Ait enim ſingulis annis per æthiopiæ
montes cõtinuos æſtiuali ſolſtitio uſqꝫ ad æquinoctium autumnale im
bres fieri:haud mirum nilum hyeme compeſſum ſecũdũ naturam iis a
quis fluere:quas fontes ſubminiſtrent: æſtate uero propter imbres in-
crementum capere. licet autem hucuſqꝫ certam huius incrementi ratio-
nem reddiderit.non tamen noſtra opinio cõtemnenda eſt. Multa enim
præter naturam fieri uidentur:quorum cauſas difficile eſt ad unguẽ no
ſcere.Nonnulla huic rei ſunt argumento quæ ĩ aliquibus aſiæ locis fiũt.
Mõtes & enĩ ſcithiæ caucaſoſ contiguos ãnis ſingulis: iam exacta hyeme
immenſæ niues continuis pluribus ue diebus opplent. In oris indiæ q̃
ad ſeptẽtrionem uergũt certis temporibus plurimæ grandĩes incredibili
magnitudine deſcendunt.Apud idaſpem fluuium æſtátis initio conti-
nui imbres pluunt.In æthiopia uero poſt dies aliquot idem contingit.
Non ergo procul a uero eſſe dixerim ex æthiopiæ montibus: quæ ægy-
pto adiacet continuos imbres ĩcremẽtum fluuio præbere præſertĩ cum
etiã barbari ea ĩcolentes loca huic rei teſtimoniũ ferãt.Si autem quæ de

nilo ſeruntur contrariam habent iis:quæ apud nos eſſe dicuntur:naturã non tamen propterea fides rebus detrahenda eſt .Et enim notum apud nos pluiuas afferre uidemus.ethiopibus ſerẽitatem:Et uentos quoq; boreæ in europa eſſe uehementes in illius uero regionibus remiſſos. Et de nili inundatione ne modum excedamus:hactenus . Q uoniã hũc librũ in duos:ne modum tranſgrederemur:partiti ſumus abſoluto priori. Secundus nobis ordinandus eſt .In quo de antiquis ægypti regibus:de iis quæ priſcis tẽporibus acta ſunt:diſſerimus.

FINIT LIBFR PRIMVS.I.S.In quo hæc continentur

Geſta regum ægypti uſq; ad amaſum regem:
De ſepulchris pyramidibuſq; ægipti:quæ inter ſeptem miracula ãnumerantur:& eorum conditoribus.
De legibus ac iudiciis ægiptiorum.
De annalibus diis apud ægiptiorum ſacris:eorumq; cultu.
De moribus quos in ſepeliendis mortuis ſeruant.
De græcis excellẽtibus doctrina uiris:qui eruditionis gratia in ægiptum profecti ſunt:

VM primus liber propter ipſius mãgnitudinem ĩ duos ſit libros diuiſus:prior totius operis prohemiũ cõtinet & quæ de mundi creatione .deq; prima ominũ origine: ac de diis: quas ne ſui nominis in ægipto cõdidiſſe urbes ægiptii tradant. Primum inſuper hominum ortum.& eorum primorem uitam.Preterea honores immortalium & templorum ædificationem. Tum deſcribitur ægipti ſitus & quæ de nilo præter opinionem feruntur :eiuſq; inundatione: quid ue de ea:tũ hiſtoria:tum philoſophi ſentiant:& in ea re ſcriptorum diſſẽſio. Hic autem liber continuato ſuperioribus ſcribendi genere:priſcorum ægipti regum ad amaſum uſque regem geſta continens:a primæua ægiptiorum uita initium ſummet. Priſcis uictum ægiptiis herbas: ac palulustres caules radiceſq;:quas guſtu experti comprobaſſent fuiſſe tradunt eaque agroſim dicunt:herba tum præcipua dulcedine.tum hominibus ac iumentis utile in primis uſus.Eius utilitatis memores ad hoc uſque tempus uiri:hac manibus decerpta deos orant exiſtimantes homĩem limoſum:ac paluſtre animal eẽ ſumpta cõiectura:tum ab eius humili naturaliq; ortu:tum quia magis humidis:q̃ ſiccis egeat cibis.Piſces deinde

ſecūndum cibum ægyptiis fuiſſe tradūt:nilo eorum copiam præſertim
cum decreſcens in alueum redit ferente:pecorum quoq; carnibus ueſcen
tes:quidam eorum pellibus pro ueſte utebantur:Domos ex arūdinibus
conficiebant:cuius rei ueſtigia penes ægypti paſtores permāſere:hucuſq;
nulla alia niſi ex talamis facta habitacula probant. Hac uita plurimo tē-
pore exacta:poſtmodum aliis fructibus: ī quis panis erat ex loto factus:
ueſci cæperunt. Horum inuentiōem:quidam ad Iſidem:quidā ad anti-
quiorem nomine Menam referunt ægypti regem: At uero ſacerdotes di
ſciplinarum artiumq; repertorem mercurium fuiſſe tradunt. Eorum ue
ro:quæ ad uitam ſpectant reges. Quapropter antiquitus non ad prici-
pātium progeniem ferebātur regna:ſed ad eos:qui plurimum de homi-
num uita meriti uiderentur:ſiue ob communem utilitatem creante ſibi
reges populo:ſiue ita in libris ſacris contineretur. Eorum nonnulli fabu-
lantur deos ꝑmū:& heroas ī egypto paulo minus decē:& octo milia re-
gnaſſe ānoſ. Deoꝝq; poſtremū eoꝝ iſidis regno potitū:hoīes paulo mīus
annorum quīdena milia uſq; ad centeſimā atq; octogeſimā olympiadē:
quo tēpore in ægyptum tranſcendimus regnante ptolomeo: qui nouus
eſt dionyſius appellatus. Aegypti maiorem partē temere reges indigen
tes:pauca æthiopes:perſæq; ac macedones. Aethiopes quatuor:non con
tinuis:ſed diuerſis temporibus regnarunt ānis ferme ſex & trigīta. Perſæ
duce cambyſe rege:qui ægyptum armis ſubegit:ānis centum triginta qn
que:quorum inſolentiam crudelitatemque atq; in deos patrios impietā
tem damnantes ægypti ab eis poſtmodum deſceuire. Poſtremi macedo
nes:& qui ab eis manarunt:ānis ducentis ſeptuaginta ſex ægyptiis impē
rarunt:Præter hos temporibus reliquis ægyptii omnes regnum tenuere
uiri quidem quadrigenti ſeptuaginta mulieres quinq;: Quæ omnia ſa
croꝝ librorum monumētis ſacerdotes a priſcis illis tēporibus ſcripta:po
ſteris reliquerūt cuiuſlibet regū magnitudinē naturā mores: ætatē geſta
ſcriptis mandātes. Nos autē cū de quoq; ſingulari tradere longū nimis
ſupfluūq; eſſet iis:quæ digna memoria uidebunt contenti historiam
cōtexemus. Primū poſt deos in ægypto regnaſſe ferunt Menan: qui po-
pulos colere deos:ſacraq; his facere:mēſes ſup:& lectos ſternere docuit:
delitiis aſſuefaciens & cultiori uitæ. Qua ex re multo poſt tp̄re gn̄e fa-
ctum uecchoridis ſapientis patrē dicūt in arabiam cū exercitu ꝑfectum
cōmeatu in locis deſerits atq; aſperis deficiente coactū eſſe cibū uilē ab
idiotis:qui forte occurrebant ſumere. Quo lætatum:cum ꝑter modum
ſuauis uiſu eſſet:deſpexiſſe aiūt atq; abominatum. eſſe qui primus regū
ſumptuoſiori cibo eſſet uſus. Adeo aūt ſibi:tum cibus tum potus: tum

lectus hũilis cordi fuit:ut hoc ĩ libris ſacris inſcribi impetrarit:ac thebis ĩ
templo iouis poni.Eam cauſam ferũt:cur nulla menæ gloria aut honor
ad poſteros manarit.Huius regis deinceps progenies:regnum tenuit qn
quaginta duo reges annis mille & quadraginta:a quibus nil memoria di
gnum prodit.Buſiris deinde octoq; ab eo poſteri regnarunt:quorũ ulti
mus.Buſiris quoq; nomĩe ciuitatem cõdidit magnam.ſolis urbem ab æ
gyptiis:a græcis uero thebis appellatã:cuius mœnia centum q̃dragĩta ſit
ſtadia ambitu cõplexa.Eã magnis ædificiis ac ſpecioſis deorum templis:
aliiſq; ornamentĩ pulcherrimis exornauit.Simili modo & priuatorũ do
mus uſq; ad quartam aut quintam contignationem conſtruxit.Ciuitatẽ
inſuper omnem:omnium non æigpti ſolum: ſed aliaꝝ orbis oĩum red
didit fœliciſſima.Huius urbis propter eius potentiã excellentiamq; ubi
q; diffuſam & poeta meminit inqens ægipti thebas ornatas ædificiis: ĩ q̃
centum ſint portæ inq; earum qualibet cuſtodes ducẽtos excellere equis
& curribus.Quidam aſſerunt nõ cẽtũ portas fuiſſe ciuitatis:ſed plures
egregiaſq; temploꝝ portas a quibus centum ſint: tanq̃ plurimarũ por
tarum dicta.Ex ea uiginti milia curruum ad bellum prodire:receptacula
quoq; equorum centum quorum ſingula ſupra ducẽtos equos capent:
Iuxta flumen inter memphim ac thebas libiam uerſus fuiſſet aiũt.Eoꝝ
q; etiam nũc ueſtigia monſtrari.Non ſolum uero hunc regem.ſed & qui
poſt eum regnarunt: multa accepimus ad huius ciuitatis amplitudiem
atq; ornamenta contuliſſe.Dõis præterea decoraſſe pluribus:aureis:argẽ
teis:eburneis:ſtatuis inſuper coloſſorum inſtar:atq; obeliſco ex unico la
pide factis:ut plane conſtet nullam ſub ſole urbem ita fuiſſe exornatam:
ex quatuor enim templis pulchritudine magnitudineq; admirabile con
ſtructis:unum erat ãtiquiſſimum:cuius circuitu ſtadiis tredecim pateat
Altitudo cubitis quinq; & quadraginta:muri latitudo ſit pedum quatu
or & uiginti.Reſpondere huius templi magnificentiæ aiunt ornamento
rum cultu:quamuis magna impenſa ſit & mirando opere conſtructum.
Ea ſtructura uſq; ad poſteriora permanſit tempora.Aurum uero & argẽ
tum ebur & lapidũ ſũptus atq; ornatus a perſis ablata: quo tẽpore cam
biſes ægiptiorum templa combuſſit.Tranſtuliſſe quo in aſiam ab ægi
pto ferunt non ſolum ornamenta rerum plurima:ſed & artifices: quorũ
opera regiæ inſignes:tum in perſepoli:tum inſulis:tum ĩ mediis ſint cõ
ſtructæ:Tantam pecuniarum copiam in ægipto fuiſſe tradunt:ut ex in
cendiis quæ omnia abſumpſere.inter cætera parum licet quid auri: qđ
tamen ultra trecentã talẽta ſit penſium:affluxerit:argenti uero duo milia
& trecenta.Sepulchra quoq; regum priſcorum mirabili opere & quæ mi

nime æquari a poſteris poſſe fuiſſe aiunt: Referunt ſacerdotes ſeptem & quadraginta ſepulchra regia: quoꝝ uſqꝫ ad ptolomeum lagum decē & ſeptē tantum ſuperarent: in eorum libris ſcripta cōtineri: & eorum ēt plurima: quo tempore ad ea loca acceſſimus: abſumpta erant olimpiade cētesīa atqꝫ octogeſīa. Nō ſolū uero ab ægiptiis ſacerdotibus hæc tradūtur: ſed græci quoqꝫ plures: & ī his hecatheus: q ptolomæ lagi tp̄e thebas ꝓfecti hiſtorias ægiptias ſcripſere: nobiſcū ſētiūt. de prioribus enim regum ſepulchris in quibus traditur Iouis pellices fuiſſe conditas recenſens ſingula regis monumentum: qui Simandius dictus eſt: fuiſſe tradit ſtadiorum decem. Cuius aditu porta erat uario lapide conſtructa. Et huius longitudinem duorum iugerū: altitudinē qnqꝫ & q̄draginta cubitoꝝ fuiſſe ait. Poſt hāc ingredientibus aderat lapideum piſtilū q̄dratum cuius ſingula latera iugera quatuor cōplecterent. In eo ꝓ columnis aīalia erāt ſita ex unico lapide decem & ſex cubitorum ad antiquam formā fabricata. Textura omnis ſuperior tecti cōfecta ex lapidibus duoꝝ paſſuum latitudine uariiſqꝫ ſtellis ceruleis ornata. Ex hoc deiceps alter erat aditus: & in eo porta priori ſimilis ſed ſculptura uberiori. In ingreſſu ſtatuæ tres poſitæ erāt īgentes unici lapidis Mēnōis opus. Haꝝ una ſedēs: cuiuſ pedis menſura ſeptē excedebat cubitos: cæteras ægipti ſtatuas magnitudine ſuperabat. Duæ præterea uſqꝫ ad genu: altera a dexteris: altera a ſiniſtris filiæ & matri minores poſitæ. Hoc opus nō ſolum magnitudine cōſpicuū: ſed arte mirabili & lapidum natura excellēs fuit: cum ī tanta mole neqꝫ fiſſura quepiā: neqꝫ macula ineſſet: Scriptum erat in eo Rex regū ſimandius ſum. Si quis qualis fuerim: & ubi iaceā noſſe uelit: meorum aliquid operum exuperet. Eſſe quoqꝫ & aliud ſignum mātris ferunt unico lapide cubitoꝝ uiginti: habens ſupra caput regias tres: quæ oſtēderēt filiam uxoremqꝫ ſe & regis matrem fuiſſe. Poſt hanc portā & aliud erat periſtilum nobilius ſuperiore ſculpturis uariis: in quis bellum erat cōtra bactriāos: quibus regis filii īperabant deſciſtentes: ab eo geſtum: hos aduerſus: quadringētis milibus peditum: equitum uiginti: in quatuor partes diuiſo exercitu: cum profectus eſſet: prima muri pars obſidionē urbis ſculptā cōtinebat: ab ea parte: qua fluius muros abluit. Rege deīde cum parte hoſtiū cōgreſſo: leo una cū eo inita pugna hoſtes ī fugam uerterat. Scriptores qdā uerā hiſtoriā fuiſſe leoniſqꝫ opa domi enutriti regem in pugna uti ſolitū ad uictoriā ferunt. Alii ob fortitudinē corporis præcipuam leonis ſimilitudine: corporis animiqꝫ uires ip̄m oſtendere uoluiſſe. Secundus paries ſculptus erat captiuis abſqꝫ pudende manibuſqꝫ: a rege ductis: quæ nota erat illos eſſe animo uiles: & corpore ībeciles. Tertium

latus ſculpturis uariis picturiſq; decoris:regis ſacrificia triumphumq; de uictis hoſtibus continebat.In medio periſtili latere ſtatuæ iacebant duæ igētes ex unico lapide cubitoꝝ ſeptē & uigiti:ad quas tres ex piſtolo adi tus patebāt.Has ꝑpe:domus erat colūnis ſuſpēſa cuius latus quodlibet duo iugera cōplectebāt.In ea ſtatuæ ligneæ poſitæ haud puo nūero repſentātes:tū eos q de re dubia diſceptarent:tū reſpiciētes eos:qui ī iudicus ſētentias ferrēt.Hi ab una muri pte ſculpti triginta nūero erāt & ī medio iudicādi pncipes:cuius a collo ſuſpēſa ueritas penderet & oculis eſſet ſub clauſis librorū cumulo circunſtāte.Hæ imagines præſe ferebāt iudices integros eſſe debere:prætorē ſolā inſpicere ueritatem.Dehinc deambula torium erat domibus plenum īq; eis diuerſa epularū genera ſuauia guſtui præparata.Scuptus deinde eminēs cæteris rex uariis coloribus:auꝝ atq; argentum quæ ex aureis argēteiſq; metallis annuatī cæpat:deo offerens.Inſcriptæ quoq; ſūma erat oīs ī argentū redacta:minæ terdecies cētena & ducenta milia miliū:Sequebatur dehinc ſacra bibliotheca: ī qua ſcriptum erat animi medicamentū.Erant deinceps ægypti deoꝝ oīum imagines. regis quoq; dona ferētis:quæ cuiq; cōpeterent deo:oſtendenti inſup & oſiridem poſteriores reges:tum in deos cultu: tum īter homīes iuſtitia : plurimū uitæ mortalium ꝓfuiſſe:pene bibliothecā domus ſita erat egregia in:qua uiginti eſſent iouis & iunōis lectiſternia . Regis īſup ſtatuæ:ubi & regis corpus ſepultum uidebatur.Hanc circū aſtabant plurima habitacula : in quibus picta cernebātur aīantia ægyptia ſingula ſacris apta oīa ſepulchrū uerſus aſcendentia.Circuibat monumentum aureus circulus cubitis trecentis ſexaginta quinq; unius cubiti ſpiſſitudīe. In quo deſcripti erant p ſingulos cubitus dies anni & aſtroꝝ ortus atq; occaſus:qdue ea ſecundum ægyptios aſtrologos obſeruata ſignificarent. Eum circulū ferunt & cābyſes & perſæ quo tempore ægyptiis imparunt ablatū.Hoc ſimandii monumentū nō ſolū cæteris omnibus ſumptuoſi us:ſed & artificio excellentius fuit:thebei quidē ſe antiquiſſimos oīum ꝓfitent:ꝓmū quoq; philoſophiā:ac aſtronomiā ab ipſis repertas.Seq; a regionis ſitu adiutos ad cognoſcendos orientium ac occidentiū aſtrorū motus.Inſup & menſes ab eis:& annos eſſe inſtitutos.Dies non ſecundum lunam ſed ſecundū ſolem metiuntur triginta dierū menſem conficientes.Q uinq; autem dies:& quartū duodecī menſibus adiungentes anni curſū perficiunt.Intercalares menſes non interponūt: neq; dies ſub ducunt:ſicut & græcoꝝ quidā. Solis & lune defectus diligenter ſcrutati ſunt Ex qbus multa futura prædicere cæperunt . Ab huius regis ꝓgenie ꝓfectus poſtea:Ogdous:q uchoreus cognominatus eſt.Memphim cō-

didit ābitus ſtadiorū: cētum: & quinquagita: urbem omniū ægypti præclariſſimā opportuniori totius eius oræ loco. ubi nilus in plures ſciſſus p tes efficit formā deltæ. Quo fit ut tanq̄ in nili clauſtro poſita aditū præbeat: prohibeatq; ad ſupiora loca nauigantibus. Vrbs munita eſt: ac optime ſita: nā fluente iuxta eam nilo ād cohibendam aquarū inundationē uerſus notū aggeres ingentes oppoſuit: & incremento fluuii præſidium: & aduerſus hoſtes: qui a terra irent munimentū: a partibus cæteris undiq; effoſus eſt lacus ingens ac pfundus: q ſupabundātia fluminis in eum dlata: ac locis urbi uicinis: excepto aggere: aqua repletis urbem effecit munitiſſimā. Talem igit eius urbis conditor loci opportunitatē elegit: ut poſteri reges ferme omnes relictis thebis & regiā: & habitationes in ea ædificarint. Quapropt deinceps diminuta thebarum magnificentia: aucta Memphis uſq; ad alexādri macedonis tēpus. In urbem ſui nomis iuxta mare condidit: in augmentum: cuius poſtea reges ægypti omnes incubuerunt. Hanc ciuitatem quidā deoꝝ donis plurimiſq; decoris rebus adeo exornārūt: ut prima apud quoſdā: aut ſecunda in orbe habeatur. Sed de hac ſepatim poſterius dicet. Memphis cōditor poſt ſtructū aggerem ſtagnūq; effoſſum regiā ædificauit haud inferiorē reliquis: quæ alibi conditæ ſunt Supiorum uero regum magnificentia atq; ornatu īparem: ægypti ſane omnino paruifaciendū præſens uitæ tempus eſſe putant. Futuri uero gloriā: quæ uirtute cōparatur maximi extimādū. Domos noſtras diuerſoria appellant tanq̄ breui tempore a nobis inhabitādas: Defunctorū ſepulchra ſempiternas domos: quoniā apud īferos īfinitū ſit tempus uocant. Ideo domus ædificandæ curam cōtemnūt. Circa ſepulchrorum magnificentiam ſūmū ſtudium operamq; īpendunt. Memphī quidam a conditoris filia denominatam uolunt. Eius amore fabulant nonnulli captum nilum fluuium tauriq; forma compreſiſſe mulierem exq; ea genitum: quem pter uirtutem incolæ ægyptum dixere: a quo & regio ſit omnis denominata. Hic cū regnū cæpiſſet perhumānus ac iuſtus fuit ī q; ſingulis excellens. Qua ex re comprobata ab omnibuſ eius erga ſingulos beniuolentia: hūc honorē noꝑminis ſortitus eſt. Hoc defuncto rege duodecima poſt eum proles egypti regnū poſſedit nomine muris: ædificauitq; in Memphi boreale propyleum opus reliquis excellētius. Supra ciuitatem decem ſtadiis lacū effodit: miranda utilitate magnitudine operis incredibili: cum pateat ambitu ſtadiis tribus milibus ſexcentis. Profūdum eius quibuſdā in locis ſit ulnis quinq̄ginta: ut qui rei magnitudinem aduertat. Eius in omnes ægyptios beneficentiā regiſq; prudentiam nullis pro meritis ſatis laudare poſſet: nam cum nili īcerta ſint īcremētā.

& ab eoꝝ mō fructus terra præbeat.lacum hunc effodit aquæ inundā-
tis receptaculum.ne cum ſupra modū excreſceret ſtagnātibus præter ſol
litū aquis limo ſuperfluo patria īutilis redderetur.ne ue ex dfectu aquæ
fructus ex ſiccitate periret .Foſſā uero a fluuio duxit ad lacū ſtadiis octo
ginta qnq; iugeris latitudine:Per hāc fluuii aqua & recepta & prohibita
ꝓbet agricolis fertilitatē.Nūc apto ore foſſæ:nūc clauſo iuxta incrementi
modū:nō abſq; magna īpenſa.Cum qnqginta talenti opus ſit ſiue clau-
dere ſiue reſerare os foſſæ uelit.Permāſit hoc ſtagnū ſumma ægyptiorū
utilitate uſq; ad noſtrā ætatē a cōditore Miride appellatum.Relictus ē a
rege:q̄ eum effodit ī eius medio locus in quo ſepulchꝝ ædificauit duo-
bus ſup īpoſiti pyramidibus altitudine ſtadii:una ſibi: altera uxori. Sup
his ſtatuas quoq; duas lapideas collocauit ī throno ſedente: exiſtimans
his operibus reliquere ſuæ uirtutis memoriā īmortalē.Vectigal piſciū q̄
in ſtagno capiebant:uxori conceſſit:tum ad unguētoꝝ uſū tum ad reli-
quum corporis.Id talenti argentum ſigulis diebus pēdit.Tradunt duo
& uiginti piſciū gēnera in eo eſſe. Tantāq; eoꝝ capi multitudinē ut abū-
de præbeat his ēt cū plurimi ſint q̄ ſaliendis piſcibus opam ꝓbent:poſt
Miridem prole ſeptima.Seſooſis rex factus ſuperiores omnis gloria &
rerum magnitudine exceſſit:Sed quoniam de huius regis geſtis:non ſo
lum græci ſcriptores:ſed etiā ægypti ſacerdotes:& q̄ cātu eius laudes or-
nant:nō eadem ſentiunt:.Ex his tum quæ ſuperſint ueſtigiis:tum in q̄
bus ſcriptores conueniunt ſimiliora ueri conſcribemus.Poſt eius ortum
pāter decoꝝ ac regium opus aggreſſus eſt . Nam ex tota ægypto omni-
bus:qui eadē die q̄ filius nati erant:īfantibus cōgregatis: nutriri educari
ac ſingulos eadem diſciplina exercitioq; erudiri fecit:exiſtimans hoc pa-
cto ſimul educatos atq; inſtructos tum amitiores inuicē:tum audentio
res:melioreſq; in bello fore:Hos continuo uſu ad maioꝝ patientiā exer-
cebat.Nō enī licebat alicui cibum:priuſq̄ curſu centum octoginta ſtadia
cōfeciſſet capere:quo exercitio omnes uiri euaſerant: & robuſto corpore
& aīo præſtantes.Primum Seſooſis in arabiam cum eoꝝ qui ſimul nu-
triti erant exercitu a patre miſſus aſſuetuſq; uenatui :ac cibi potuſq; ab-
ſtinentiæ omnem eam gentem ſubegit liberam antea & ſeruitio inſue-
tam.Deinde in libyam profectus:maiorē eius partem īditionem adhuc
adoleſcētior redegit.Defæcto patri cum in regno ſucceſſiſſet:rebus ab ſe
geſtis elatus adiecit aīum ad imperium orbis.Dicunt q̄dam a filia illum
a thyrtia ad monarchiā hortatū eāq; īgenio ac prudentia preſtantem do
cuiſſe patrem facillime ex eo.exercitu impare omnibus poſſe.Alii eam fe
runt diuīatiōis peritā futura:tum cæleſtibus ſignis.tum ſacrificiis noſſe.

Valet autem talentum hoc ut Budeo placet.

Aſſerunt & plures patri poſt natū Seſoolim:ī ſōnis uulcanū prædxiſſe ī
fantē genitū toti orbi īpaturꝝ:Eāqꝫ fuiſſe cām:cur filiū cum coæuis:ut di
ximus pueris inſtituerit aſſuefeceritqꝫ regiū eruditioni:quo dignior eſſet
q īperio potiret. Sed iā uir factus cum di p̄ditionē noſſet:magno animo
parauit exercitum. Veꝝ ī primis :quo facilius optata ꝑficeret : ſibi oīum
ægyptioꝝ beniuolētiā cōciliauit : ut & milites pro eoꝝ ducibus ad oppe
tendā mortē ꝓmptiores redderet:& q in patria reliq̄ eſſēt nouis rebus ab
ſtinerent. Oēs uero beneficiis affecit. Hos donauit pecuniis:alioſ agris nō
nullos remiſſione pœnæ ſingulos oratione:& humāitate deiunxit. Oēs q̄
in rege deliq̄rant dimiſit īpunctos. Ob æs alienū uictoſ magna hæc mul
titudo erat ſoluit. Aegyptū oēm in ſex:& trigīta regiōes(quas leges dicūt)
diuidēs cuilibet prætorem:q & tributa regia exigeret:& ꝓ regionis uarie
tate cōmodoqꝫ omīa exquireret præfecit ex robuſto milite exercitum ele
git:quo animi cōſilia perficeret. Fuere copiæ pedeſtres milia hominum
ſexcenta:equitū milia quatuor & uiginti. Currus bello apti octo milia:&
uiginti. Deinde uarios duces ex his:qui unā ſecū nutriti erant exercitui p̄
poſuit uiros exercitatos bello & a pueris uirtuti deditos. Hi erant nume
ro amplius mille ſeptingenti:fraterna oēs mutuaqꝫ erga regem beniuolē
tia. Quibus diſtribuit agros fertiles:ut rebus neceſſariis fulti nullaqꝫ du
cti īopia liberius militiæ uacarent. Preparatis ad bellum rebus p̄mum æ
thiopes q̄ ad meridiem ſpectant aggreſſus uictos acie tributum pendere
cōpulit ebenum auꝝ:& elephantorū dentes. Deinde ad mare rubꝝ claſſe
quadrigentaꝝ nauiū miſſa:Primus oīum lōgis nauibus uſus:& īſulaſ oīſ
eius oræ ſibi ſudidit :& ptes maritimas uſqꝫ ad indos ſubiecit Aſiā quo
qꝫ oēm pedeſtri exercitu deuicit:neqꝫ ſolum ꝓuīcias expugnauit ab Ale
xandro poſtmodum ſubactas .Sed & gentes quaſdam: ad quas nūquā
Alexander acceſſit . Nā & gangen tranſiit & uniuerſam mediam uſqꝫ ad
mare occeanum pagrauit. Scythaꝝ quoqꝫ gentē ad thanaī uſqꝫ flunium:
& q europam ab aſiā diuidit ptranſit ibi multis ægyptiis iuxta meotī pa
ludē relictis:colchorū genti originem p̄buit. Hanc nationem ab ægyptiiſ
manaſſe argumento eſſe dicunt:qꝫ āpud eos pueri ægyptioꝝ ritu circū
dantur:priſcū morem quem & iudei ſequuntur colonia ſeruante. Aſiam
quoqꝫ reliquā ſibi parere coegit Cycladas īſulas maiori ex parte potitus
eſt:tranſcendēs in europā oēmqꝫ thraciam pertranſiens periculum exerci
tus ſubiit:tum propter īopiam frugū:tum locorum aſperitate. Finē expe
ditionis in thracia ſtatuens multis in locis ab ſe deuictis colūnas erexit
in quibus ægyptiis quas ſacras dicunt:litteris ſcriptum extat. Hanc ꝓuī
ciam armis ſubegit rex regum principātium Seſooſis. Columnam īſuꝑ

ſtatuit:i bellicoſis q̄dē ab ſe ſupātis gētibus: hōis pudēda. In his uero q̄ eſſent ībelles ac timidæ muliebria habentē ſculta: a potiori hōis pte gētes ab ſe deuictas oſtēdens: in locis quibuſdā ſtatuā ſuā lapideā ea: qua tūc erat: ætate reliquit: arcum & iaculum tenēte ſupra q̄tuor cubitorū magni tudīem. Ipſe cū ſūma hūanitate erga oēs ſubditos uſus eſſet omiſſa poſt nouem ānos armoꝝ cura: ſtatuit ſingulas gentes quotānis ad ſe dōa in ægyptū ferre. Cum oībus deinceps ꝑ magna uiſerat: captiuis ſpoliiſq; de uictaꝝ nationum in patriā rediens: maximis ab ſe rebus geſtis: & quæ ſuperioꝝ acta excederēt: templa deū oīa ægypti dōis īſignibus ac ſpoliis hoſtiū ornauit. Milites quoq; optīa ī bello opa uſus eſſet ꝑ meritū dōauit Neq; ſolū ex hac expeditiōe ditati rediere milites: ſed & ægyptus uniuer ſa maxīa rerū copia utilitateq; cumulatā eſt. Fine bellis īpoſito militibus quoꝝ ſpectata ſibi uirtus erat: q̄ pta erāt cōceſſit. Ipſe gloriā ſempitnam appetens magno ſumptu opa ꝑmulta edidit: & ſibi īmortalē laudē cō ꝑās: & ægyptiis ī poſterū ſecuritatē. Primū a diis incipiēs in ſingulis ægy pti ciuitatibus templum ei deo cōſtruxit: quem ꝑcipue colerent. Ad eorū ſtructurā: nō ægyptioꝝ: ſed q̄ cæperat: ſeruitioꝝ opa uſus eſt. In omibus uero īſcripſit templis: nulli ægyptio ad id opus ſe grauem fuiſſe: Aſſerit autem ſeruos babylonios opeꝝ labore calamitateq; ꝑteſos: a rege deſci ſtentes cum pene orā fluminis conſcendiſſent bellum ægyptiis mouiſſe Tandē aſſignatū ſibi: quos cæperant agris cōdidiſſe urbē: quam a patria babyloniā dixerunt: Eadem ex cā & appellatā troiā ferunt etiā nunc iu xta nilum ſitam. Nā cum Menelaus ab ilio ad ægyptum cum captiuoꝝ manu nauigaſſet: troiā ab eo dficientes cum ipſo aliquādiu pugnarunt: quo ad data libertate urbem condidere patriæ nomē ſortitā. Haud ue ro inſcius ſum Etheſiā gnidum diuerſa d his ciuitatibus ſcripſiſſe. Illos uidelicet q cum Semiramide ad ægyptum penetraſſent: has ab ſe condi tas urbes ſuoꝝ noīe appellaſſe. Sed de his ueꝝ ſcrutari difficile eſt. Nos q̄ ſcriptores tradiderint: rettulimus: quo poſteri uerum iudicium ſequi poſſint. Per multos inſup ac magnos erexit: Seſooſis aggeres: in q̄bus ci uitates: q̄ in humili ſolo erant: conſtruxit: quo hoīes pecoraq; ab nili īun datione: tuta redderentur. In oī uero ora: q̄ a mēphi ad mare ſpectat: fre q̄ntes a fluuio duxit foſſas: quo fructibus breuiori itinere faciliuſq; īue ctis: maior rerum copia eēt. Quod uero maximum fuit muniit & ea lo ca quibus ad ægyptum patere hoſtibus īgreſſus poſſet: Antea potior fe re ægypti pars omnis aditu facilis propter frequentes a fluuio ductas ab eo foſſas munitior difficiliorq; acceſſu poſtmodū facta eſt. Duxit & mu rum ab eo latere ægypti: quod orientem uerſus ad ſyriam atq; arabiā ſpe

ctata peluſio uſq; ād ſolis ciuitatē p deſertum ſtadiis mille & quīgentis:
Nauem ex cedro fecit ducentorum octoginta cubitorum longitudīe deau-
ratam:exterius:interius uero deargentatā:quā dono ottulit deo:qui ma-
xime thebis colitur. Duo p̄terea obeliſcos ex lapidedure: utrunq; altum
cubitis cētū uigiti:ī q̄bus tū īperii tū magnitudīem: tum multitudinē ue
ctigalium deſcripſit:addidit & quas ſubegit natiōes. Memphi in uulca-
ni templo ſuās & uxoris lapidis unius ſtatuas:altitudine cubitorum trigin
ta:filiorum uero uiginti ob hāc rem collocauit. Cum dimiſſo exercitu ægy-
ptum reuertiſſet:ac circa peluſium uacuus bello laxaret curis aīum: frat
eī apud ſe cum uxore ac filiis cenanti inſidias parāuit. Nā illis poſt cibū
à uino q̄eſcentibus:lignis aridis ad id antæa occulte præparatis ignem ī
cubiculum noctu iniecit:Increbeſcente flāma:q̄ ad curā regis poſiti erāt
ſublato more ebriorum clamore:regem excitarunt:qui ābas extendens ma-
nus:ſalutēq; filiis & uxori:deos orans illeſus præter opinionem. cum ſal-
uus flāmam euaſiſſet:tum cæteris diis:tum maxime uulcano:ut libera-
tori uota perſoluit. Cum multis ac præclaris facinoribus nobilitatus eſſet:
tū id magnificentiſſimū ē habitum:q; cum nationes tū ab ſe deuictæ:tū
hi q̄bus regna tradiderat duces quoq; quos diuerſis præfecerat prouīci-
is præſtituto die in ægyptum uenientes ei dona offerebāt. Hos ſuſcipi-
ens benigne:aliis q̄dem in rebus uario honore afficiebat. At ſi quādo aut
ad templum aut p urbem accederet:q̄tuor ex eis loco equorum currui iun-
ctis:oſtendebat:cum cæteros oēs reges duceſq; p̄claros bello ſuperaſſet
nullos ſibi neq; uirtute:neq; rebus geſtis eſſe cōpādos. Et ſane rex iſte ui-
detur omnes qui unquam regnaſſent. tum rebus bellicis: tum erga deos
munificentia:tum uero operibus ab ſe in ægypto cōſtructis anteiſſe. An
nos tris & triginta cum regnaſſet ex ōptato uitam deficientibus oculis fi
niuit. Cuius uirtuti aut facile reperitur dignū nomē. Vir magni animi:
neq; ſolum ſacerdotibus:ſed uniuerſis egyptiis admirabilis:cū eadem aī
magnitudine:qua opera effecerat:& mortem appeteret: Adeo autem diu
turna eius gloria ingenſq; ad poſteros manauit:ut cum multis poſtea ſæ
culis. pſis ægypti imperium tenentibus: Darius Xerſis pater uellet ī mē-
phi ſuam ante Seſooſis ſtatuam ponere:princeps ſacerdotū publice con
tradiceret:aſſerenſ illum nondum Siſooſis opera æquaſſe. Quod reſpō
ſum haud quanq̄ ægre ferens rex ſed lætātus admodum libertate loq̄n
di:ſe curaturum inquit:ut nihilo illius uirtute:ſi tantūdem uiueret eſſet
inferior:hortatuſq; eſt ut ætatis eiuſdem conferret geſta id uerum argu-
mentū eſſe uirtutis: Defūcto Seſooſi eius filius regnum capiens aſſūpto
patris nomine:nullā in gloriam paternam eſt imitatus:ſed eodē quo pa

ter afflictatus eſt.oculis enī captus ſiue ꝓpter cōmunē patris naturā: ſiue (ut quidā fabulant̄)ꝓper īpietatē erga nilum:cuius curſum iaculatus ē: coactus eſt ad deoꝝ auxilium confugere:ac plurimo tempore uariis per actis ſacris ad placanda numina:nulla ope adiutus eſt.Decimo poſt āno reſponſo ei reddito:ut placato deo qui in heliopoli coleret̄: faciem muli eris īſpiceret:quæ nullum niſi proprium noſſet uirum:ab uxore propria incipiens:cum multas expertus eſſet nullā repperit incorruptā ꝑter hor tulani cuiuſdā reſtituto uxorem cæpit.Reliquis omīs in uilla quadā ui uas cōbuſſit.Quem locū poſtea ægyptii ſacra in glebā uocitarunt.Deo aūt heliopolis gratia ſecundum oraculum acceptū reddens: duos erexit unius lapidis obeliſcos latitudīs octo altitudinis cubitoꝝ cētū.Poſt hūc plures reges nil memoria dignum geſſere.Tandem Amaſis quidam re gnauit uiolentius q̄ cæteri:permultos præter æquum pœna affecit:alios fortunis ſpoliauit:in oēs īpotens ac ſuperbus.Tolerata eſt eis crudelitas: cum ulciſcendi locus non eſſet quoad Actiſanes æthiopum rex in ægy ptum contra eum deſcendit.Tunc odia occulta erupere:& cum multi ab eo deſiſſent:rege capto egyptus in ditionem æthiopum ceſſit. Actiſanes fortunā capti regni humaniter ferēs:ſumma æqtate ægyptiis imperauit. Latrocinia nouo more compeſcuit.Sontes neq; morte plectens.neq; lin quens impunitos.Eorum iudicio conſtituto reos oīs in unum cogēs:mi ti ſententia dānauit.amputatis enim naribus in ultima deſerti ire cōpu lit:ubiq; ciuitatem condidit:ab exciſis naſis rhinocieram appellatā. Ea ī ægypti arabiæq; finibus haud procul a mari ſita:omībus uitæ cōmodis caret.Nam omīs uicina regio ſalſa eſt intra urbis mœnia unicus eſt pute us:& is inutilis:ut pote aqua amara guſtu.Hos aūt eo ī loco poſuit:ne ſu is moribus uicinas gentes inficerent: ne ue eorum erga reliquos iniuriæ eſſēt occultæ:ſed ut tanq̄ in oram deſertam relegati:omni re egētes cogē te neceſſitate ſibi uictū exquirerent.Fiſſis itaq; calamis:quos ex uicinis a gris collegerant longa ſibi retia fecere.Quibus iuxta littus per plura ſta dia diſpoſitis.ex captis coturnibus:nam magnus earum numerus in lit tore ad capiendos piſces uerſatur uictū ſibi compararūt.Eo rege defūcto ægypti regno ſibi uēdicato regē ex ſuis crearūt. Mridim noīe:quē nōnul li maronē cognominā̄t uirum mīme bellisaptum.Is ſepulchrū ſibi con ſtruxit:quod labyrintus appellatur.Rem mirandā ꝓfecto:nō tantū ope ris magnitudinem:q̄ntum arte ad imitandum difficili Nam ingredienti bus aut facile regreſſus datur:niſi duce itineris experto. Ferunt quidam Dædalum ad ægyptum penetrantem admiratum huius operis artem:ſi milem increata regnāti. minoi conſtruxiſſe.in quo fabulant̄ extitiſſe mi

notaurꝫ. Sed cretēſis labyrintus defecit. ſiue opera hominū ſiue tpre corruptus. Aegyptius uero uſq; ad noſtra tempora integer manet. Defūcto rege poſt quintum genus: cum ægyptus rege careret: ex dignioribus q̄dā in regem aſſūptus eſt: quem egypti Cætea: græci Protheū appellāt. qui ili aci tempore extitit. Hunc artium peritū fuiſſe tradunt: ut in uarias ſe formas uertere ſolitum: ut nunc animal. quādoq; arbor aut ignis: aut q̄d aliud uideretur. Quæ eadem & ſacerdotes de illo ſcribunt. Harum rerꝫ cognitionē continuo ex aſtrologorum ac ſacerdotū uſu rex ē aſſecutus. Cōſuetudo autē regibus tradita: græcis cauſā huiuſmodi trāſmutatiōis fīgēdi præbuit. Nam ægyptiis (mos erat) regibus: aut leonis: aut tauri: aut draconis priorem partēm in capite ferre inſignia principatus. Quādoq; uero árborē: aliquādo ignē: quandoq; redolentia ſupra caput unguēta: hæc tum ad decorem ſpectabāt atq; ornatum: tum ſtuporem àc ſuperſtitionē quandam aſpicientibus iniiciebant. Mortuo Protheo filius ſucceſſit per omnem uitam uectigalibus: & ad cumulandum undique theſaurum intentus: Vir puſilli animi atque auarus: ut neque deorum muneribus: neque ulli beneficentiæ uacarit. Ita ut non rex: ſed ut diſpēſator bonus pro uirtutis gloria: plus auri argenti q̄ præteriti reges omnes quádringenta talentorum milia ea fuiſſe tradunt reliquerit. Poſt obitum ſeptem fuere reges in tantū ocio dediti āc uoluptati: ut ſacri libri nulla eorum geſta cōtineat hiſtoria digna: præter unius Nilei: a quo fluuius ſortitus eſt nomen: cum antea ægyptus uocitaretur. Hic cum plures foſſas atq; opportunis feciſſet loci: & Nilum utilem admodum incolis reddidit & nominis cauſam præbuit. Octauus deinceps rex Chemmis Mēphiſ annos regnauit quinquaginta: ædificauitq; trium pyramidum máximam inter ſeptem præclariſſima opera annumeratam. Hæ uerſus libyam ſpectant longe a Memphi ſtadiis centum uiginti. ā nilo autem quinq; & quadragīta: quæ & artificio & operis magnitudine mirabilem ſtuporem præberet aſpicientibus. Earum maxima quatuor ē laterꝫ: quorꝫ quodlibet ab īferiori pte iugera ſeptem cōtinet. Altitudo āplius q̄ ſex iugera tollit latus q̄dlibet deducta paulatī uſq; ad uerticē altitudine continet cubitos ſexaginta q̄nq;. Ex lapide duro difficiliq; ad tractandum: ſed ī æternū pmanſuro ſtructura omīs conſtat. Nā ferme mille ānis (ut aiunt q̄dam) ut alii tradunt amplius tribus milibus quadringentī ad nos uſq; ea moles integra pmāſit. Ferūt eos lapides ex arabia lōgo admodum itinere aduectos. Aggeribus aūt fabricata ē: nondum eo tpre inuentis machinis opus certe mirabile p̄ſertim in terra undiq; arenoſa: ubi nulla neq; aggeris. neq; cæſi lapidibus ſint ueſtigia: ut nō ab hōibus: ſed ad. iis tāta moleſ ſtructa uide

tur. Conantur ægyptii mira quædam de his fabulari: ex ſale & nitro ag
geres eos factos: poſteaq; nili incremẽto liquefactos abſq; hominũ labo-
re penitus defeciſſe. Verũ id. procul a uero abeſt. Nã & multitudine ho-
minũ agger conſtructus: & multitudine deletus: Trecenta enim & ſexa-
ginta hominũ milia ut aiunt ad id opus deputata ſunt: quod uigĩti fer-
me ãnis abſoluerunt. Poſt huius regis obitum frater eius Cephus regnũ
cæpit: regnauitq; annis ſex & quinquaginta: Quidam non fratrem: ſed
filium regnum tenuiſſe aſſerunt nomine chabreum: quod ſimilius ue-
ro uidetur. Quoniam q ei ſucceſſit imitatus ſuperiorem regem: ſecun-
dã pyramidem ædificauit ſtructura & arte priori ſimilem: magnitudine
imparem: ut puta cuius ſingula ĩ baſi latera ſtadium cõprehẽdant. Pecu
nia oĩs ad opus prioris ĩpenſa ut olera tãtũ herbaſq; is enĩ cibus opificũ
fuit ad mille & ſexcenta talẽta exceſſiſſe dicitur. Aliaꝝ nõ extat ſũptus. Il
lius aditus ab uno tantũ latere patet. Veꝝ nullus ex his: qui eas ſibi pyra
mides ĩ ſepulchra cõdidere: rex in illis ſepultus ẽ. Nam partĩ nimii labo-
res in opidus abſũpti: partim crudelitas regum & ĩſolentia: ira populorũ
cõpullere: ut eorũ aut diſſiparent corpora: aut eiicerent ex monumentis.
Qua ex re domeſticis mandarunt quidã ut ſua corpora in loco uili ob
ſcuroq; conderent: quo effugerent ſæuitiam plebis. Hunc regem ſecutus
eſt Micerinus: quẽ nõnulli cherinũ uocãt: prioris pyramidis auctoris fili
us. Hic tertiã ab ſe inceptam mĩme ꝑfecit præuentus morte. Erãt ſingu-
gula latera in baſi iugerum triũ: murus uſq; ad quintũ. decimũ cubitum
ex lapide nigro: thebaico ſimili: reliq̃ pars ex eo lapide: quo & reliquæ
pyramides eſt conſtructa. Opus ſane: tum magnitudine: tum artificio:
tum uero lapidum ſumptu cæteris pyramidibus inferius. Scriptũ erat ĩ
latere ad boream uerſo nomẽ auctoris Micerinus. Hũc tradũt ſuperiorũ
crudelitatem abominatam uitam uixiſſe ſũma cũ humãitate: & in ſubdi
tos beneficentia. Feciſſeq; ſedulo omnia: quibus beniuolentiã omniũ ſi-
bi compararet: Pecuniã contẽpſit: præbens munera etiã iiſ: qui iuſte recte
q; iudicaſſent. Sũt & aliæ tres pyramides: quarũ ſingula latera ad duo iu
gera protenduntur uniuerſum opus: ſtructura præter magnitudinẽ ſupe
rioribus ſimilis. Has dicunt a tribus regibus: quos rettulimus ſuis uxo-
ribus ædificatas: quæ tradantur alia ægypti opera: nõ ſolum mole ædi-
ficiorũ atq; ĩpenſa exuperare: ſed artificũ excellentia: magiſq; affirmant ad
miranda eſſe architectoꝝ ingenia & artẽ: q̃ regum ſũptus. Hi enim ꝓpri
is ãnimi dotibus: illi alienis pecuniis laboribuſque tanta opera errexerũt
Verum de harũ pyramidum auctoribus: nil certi: neq; apud ĩcolas neq;
apud ſcriptores cõſtat. Quidã eos quos diximus reges illas ædificaſſe

Alii alios tradunt.ꝓut maioris aſſerunt:Armeum extitiſſe cōditorem ſe
cundæ Amaſum:Tertiæ Maſum:quam uolunt quidā Rhodopidis pel
licis ſepulchꝝ fuiſſe. Et id nōnulloꝝ principium:q̄ eam amaſſent cōmu
ni opera abſolutum Regnum deinceps ſumpſit Bocchorus corpore qui
dē robuſto ac ualido:ingenio uero ſuperiores excedens reges. Multis de
inde actis ſæculis regnauit ægyptiis Sabaccus nomine genere æhiops:
deorum cultu liberalitateq; præ cæteris regibus excellens:Argumentum
uirtutis eius uel maximum ſit integritas:utiliſq; ī ſeruandis legibus ani-
maduerſio .Nā capite dānatos nequaq̄ mortis affecit pœna : ſed opus
facere uinctos cū pedibus ꝑ ciuitates coegit:quæ res non paruo extitit ue-
ctigali:plures enim ex eo ſeruitio pecunias cōtraxit:eorum opera multos
aggeres conſtruxit:foſſas uariis locis opportunas fecit. Ita & pœnæ acer-
bitatem leniuit:& īutilem pœnæ aſpitatem ī magnum commodum uer
tit.Eius egregiā pietatem & a principio uitæ inſtitutionē:facile q̄s ex uiſi
one ſōnii perſpiciat:Viſus eſt ei deus :qui thebis colitur: in ſomno dice-
re.regnum ſuum in ægyptios:neq; fœlix neq; diuturnū fore: niſi ſacerdo
tibus ægypti omībus occiſis per media ipſoꝝ cadauera cum ſuis trāſiret
hoc ſomnio ſæpius oblato omnes ūdiq; ſacerdotes conuocauit:narratiſ
q; quæ ꝑ ſomnium acceperat nolle ſe inquit in ægypto manētem alicui
perniciem ſtruere:ſed malle:purum omniq; ſolutū ſcelere ab ægypto ab-
ſcedere ſe fatiſq; uitam reddere.q̄ impia cæde inquinatum regno potiri.
Ita ægyptiis regno tradito in æthiopiā rediit.Duobus annis ægyptii abſ
q; rege fuere turbati oībus cum ēt ad ciuilia bella peruentū eſſēt duodecī
loco regis ex maioribus ducibus p̄ficiunt:quibus oīs cura ꝑmiſſa eſt.Cō
uenientes hi ī memphi cōmūi cōſilio imperium exercebant. Cum uno
animo concordiq; quindecim annis tres adminiſtraſſent:decreuere ut ſi
bi cōmune ſepulchrum ædificaretur:ut quēadmodum ī uita uno conſē-
ſu :pari honore ægyptum gubernaſſent :ita & poſt obitū cōis eſſet oīum
unius ſepulchri gloria.Conati ſunt in ea re omnia ſuperioꝝ regum ope-
ra excedere:Electa ad id iuxta paludem libyæ aqua quæ in miridā deſcē
dit:ex pulcherrimis lapidibus ſepulchrum ædificarunt quadratū: quaq;
uerſus ſtadii unius.ſculptura atq; artificum ope nihilo iam antea factis
cædens.Ingredientibus illius ambitum domus aderat colūnis circūful-
cta: q̄tuor ad latus quodlibet colūnis poſitis . Et huius tecti cōtignatio
unius erat lapidis ſculpta p̄ſepibus:uariiſq; picturis ornata.Erant ibi ſū-
mo artificio depicta ægypti regum temploꝝ ſacroꝝq; monumēta. Tāto
aūt ſumptu:tanta magnificentia ea moles ab his regibus excitata eſt: ut
ſi ante eoꝝ diſſenſionē fuiſſet abſoluta:cætera ſepulchra excellentia ope

rum ſupaſſet. Verum cum annis q̄ndecim ſimul impiū tenuiſſet.regnū
ad unicū redactum ē.Pſāmiticus ſaites unus ex duodecim:cui maritima
ora obuenerat tributo emporiis omībus p̄ſertim phœnicibus græciſq; i-
poſito:magnaq; ui pecuniæ contracta:amicitiā plurimarū gentium prin
cipumq; ſibi liberalitate comparauit.Huius rei inuidia moti reliqui bel-
lum ſibi ītulerunt. Quidam ex antiquis ſcriptoribus fabulant̄.reſpon
ſum īperantibus redditum:q ex illis prior æream phialā deo:q̄ erat ī mē
phi dono tulliſſet eum ſolū reg̃ ī ægypto potiturū.Pſāmiticū cū extuliſ-
ſet e ſacerdotū quiſpiā tēplo phialas aureas undecī elegantiorē ab ſe ele-
ctā deo obtuliſſe. Quod reſciſcentes cæteri:cum nollēt occidere legaſſe
illū ī palludes iuxta mare ſitas.ſiue ob cām quā dixius: ſiue īuidia moti.
At Pſāmiticus ex arabia caria iōia cōducto milite acie illos ꝓpe urbē mē
phin ſupauit.Alii reges parti cecidere ī bello:parti fugientes ī libyam ceſ-
ſere regno.Sumpto ipio Pſāmiticus ueſtibulū orientē uerſus:deo in mē
phi conſtruxit.Circum templū ꝑ colūnis coloſſos duodecī cubitoꝝ po-
ſuit:militibus mercede cōductis:præt̄ ſtipēdiū:dōa large diſtribuens :cæ
teris agros ſorte diuiſit paulo ſupra peluſii oſtia : quos multis poſt ānis
Amaſus rex ad memphī traduxit.Rex ꝓpter opam a mercenariis militi
bus nauatam:poſtmodū externo milite plurimum fiſſus multum illo-
rū præſidio uſus ē.Cum in ſyriam exercitum duceret:præ cæteris hono-
re mercenariis īpenſo :ſtatuit eos ī dextra:ægyptios a ſiniſtris phalangis
pte: qua cōtumelia irritati ægypti ad ducenta milia eoꝝ:ab rege deſciſtē
tes æthiopiā uerſus ꝓfecti ſunt nouas ſedes ſibi uēdicaturi .Rex ad eos
duces primū miſit eam ignominiam deprecaturos . Ipſe quoq; cū hi nil
profeciſſent:nauibus proſecutus eſt. Cū ipſos iuxta nilum ꝓficiſcentes
iamq; ægypti montes tranſcendentes reppeiſſet rogabat:ut animū mu-
tarent :utq; temploꝝ patris uxorū ac filiorū in mente ueniret . At hi oēs
una uoce clamore ſublato:haſtiſq; ſcuta percutiētes reſpondere:quod ar-
morum potentes eſſent:facile ſe patriam reperturos. Oſtenſis uero ſubla
ta ueſte gēitalibus:nec uxores nec filios:dum eius poſſent uti defuturos.
Hoc dato reſponſo deſpicientes :quæ aliis maxima eſſe uiderent ī æthi
opiæ parte fertili:ſortitis inter ſe affatim agris cōſcēdere: Pſāmiticus eoꝝ
diſceſſu haud paꝝ dolens ad curam regni cōuerſus:& uectigalia diſpoſu
it & cū athēiēſibus quibuſdāq; aliis græcis ſocietatē iniit. Erga externos
qui in ægyptum accederent : ſumma benificentia utebatur : Cum græ-
cos plurimum diligeret: filios diſciplinis græcis eruditi primuſ ægyptio
rum regum cæteras nationes adimportanda:quæ apud ſe erāt:allexit ſe
curitate ſingulis adeuntibus prebita: Apud ſupiores enī reges nulli ext-

ni ad ægyptũ nauigabãt:cum pti occiderent:pti adiicerent in ſeruitutẽ. Impietas Buſiridis tp̃re apud ægyptios aduerſus exteros ſeruata: græcis cãm præbuit:licet mĩme uerã ſed multa contractã crudelitate ſcribẽdi: q̃ de eo in fabulis ferunt:Poſt Pſãmiticum regnauit quarta exinde progenies:Aprieus annos duos & uiginti:Hic aduerſus cypꝛ:ac phœniciã terra mariq; bello moto.Sidonẽ ui captã cum diruiſſet: reliquis phœniciæ urbibus ſubactis claſſe cyprios ac phœnices ſuperauit:ſpoliiſq; hoſtium cõpluribus captis:in ægyptum rediit.Miſſo deinde contra Cyrenem & Barcen exercitu:magnaq; parte deuictis reliquis ab ſe alieñauit.Exiſtimãtes enĩ ip̃m in eoꝝ perniciẽ cõparaſſe exercitum. quo ſecurius imparet ægyptiis deſciuerunt. Ad hos cõpeſcẽdos deſtiatus Amaſus egyptius uir ĩſignis mandatoꝝ quæ ad concordiam ſpectabãt oblitus cũ illos in regẽ incitaſſet conſpiratione facta rex creatur.pauloq; poſt cum plures a rege deſiſſerent:coactus eſt ad mercenariorum ii ad triginta milia erãt opem confugere:Prælio circa mariã pagum cõmiſſo.ægyptiorum res ſuperior fuit.Itaq; captus Aprieus ſtrangulatuſq; iteriit:Amaſus ſuſcepto impio. conuerſuſq; ad regni curam iuſte impauit.magna cum laude multas cyprioꝝ ciuitates euertit: multaq; dõis ĩſignibus deum templa exornauit: Cum regnaſſet annis quinq; & quinquagita: mortem obiit:quo tempore Cambyſes perſarum rex ægyptum armis cæpit:circa tertium annũ olympiadis terræ &:ſexageſimæ: qua uictor in ſtadio fuit parmenides camerineus.Recẽſitis uetuſtorum temporum uſq; ad Amaſum ægypti rebus:nũc admiranda quædam & quæ proſint legentibus de moribus eorum ſunt ſcribenda. Plura enim uetera ægyptiorum acta:non ſolum ab indigenis extimantur magni:ſed & apud græcos quoq; non parum admirationis habent.Itaq; qui plurimum doctrina excelluerunt in ægyptum tranſierunt:ut & leges eorum & ſtudia cognitione digna pciperẽt: q̃uis enĩ ſcirent ægypti aditum externis difficilem:tamen oĩ ſtudio olim illuc accedere appetiuerunt:ĩ quibus antiquiores extitere Orpheus :poetaq; Homerus.Deinde poſteri nõnulli Samius Pythagoras ac legũ lator Solon. Aſſerunt ægyptii litteras :aſtrorũ curſus geometriã arteſq; plurimas ab ſe fuiſſe repertas.Optimas ĩſuper ab ſe ĩſtitutas leges.Quorum maximũ ferũt eſſe argumentum:annis amplius tribus milibus & ſeptigenti ĩdigetes reges ægypto impaſſe.Eoꝝq; ꝓuinciam ceterarum orbis eſſe fœliciſſimã quæ nullo potuiſſet pacto fieri:niſi optimis moribus:ac legibus uixiſſẽt:eruditique oĩ doctrinarum genere fuiſſet: Verum nos his: quæ Herodotus aliique nonnulli ægyptiorum geſta narrantes: præter ueri opinionẽ multa uoluptatis gratia fingẽtes tradũt prætermiſſis ſacer

De moribus egiptiorum in quibus multa miranda leguntur

Qui ſunt qui egiptum penetrarunt vt et mores et leges eorum perdiſcerent

dotum diligenter a nobis ſcrutatos libros ſequemur.Primũ ægyptii re-
ges uitã:non aliorũ regnantium:qbus uoluntas pro lege eſt:traducebant
licentia.Sed legũ inſtituta ĩ cogendis pecuniis quotidianoq; uictu ſeque
bantur.Eoꝝ cultui obſequioq; nullus deputatus erat:neq; emptitius ne
q; domi genitus ſeruus:ſed nobiliũ ſacerdotum filii:tũ uiginti ãnos nã-
ti:tũ doctrina præ cæteris eruditi: ut hoꝝ corporis miniſtroꝝ die noctu
q; aſtantiũ cõſpectu motus rex :nil turpe cõmitteret.Raro enĩ potẽtes re-
rum mali euadũt:ubi deſunt ſuaꝝ cupiditatũ miniſtri.Inſtitutæ erãt die
noctiſq; horæ:quibus regi lege pmiſſa agere fas erat:mane ſurgentẽ re-
gem primũ epiſtolas omnis miſſas capere oportebat:ut cognitiſ his quæ
ſibi agenda eſſẽt reſponſo dato ſingula in tẽpore eoq; ordine:recte age-
rentur his actis cũ in uirorũ excellentiũ cætu lauiſſent corpus:ueſtem p̃-
claram indutus ſacra diis faciebat.Mos erat ſacerdotũ pricipi:iuſta aram
hoſtiis deductis:aſtante rege magna uoce audiẽte populo ualitudinem
pſperã oĩaq; bonã precari.regi iuſtitiã ĩ ſubditos colenti.Narrare inſup
pticulatim regis uirtutes ĩ deos pietatem ac religionem ĩ homĩes humãi
tatem ſeruantis:tũ illorum continentem dicere iuſtũ magniq; animi ue
racem liberalem oĩſq; frenantẽ cupiditates :pœnas inſup mitiores q̃ po-
ſtularent errantis crimina.exigentem reddentem uero gratiã meritis am
pliorẽ:plura his ſimilia orãs tandẽ excreationẽ ĩ malos exequebat᷑.Tum
regem culpa purgans omne crimẽ in miniſtros qui regi iniqua ſuaderẽt
cõiiciebat.His actis ſacerdos & regem ad fœlicẽ diiſq; gratã uitam hotta
batur.& ſimul ad bonos mores:agendũq;:non quæ ſuaderent mali: ſed
quæ ad laudem & uirtutem maxime pertinerent.Demũ cum rex tauro
diis ſacra feciſſet:ſacerdos quædam ex libris ſacris clariſſimorũ uirorum
conſilia actaq; proferebat.Q uibus rex monitus ĩperio pie ac iuſte alio
rũ exẽplo uteretur. Non autẽ pecuniis uacandi iudicandiq; ſolũ legibus
antiquis:ſed đambulandi quoq;:lauandiq; & cum uxore cubandi : oĩſq;
degẽdæ uitæ tẽpus erat lege præſtitum.Cibo ueſcebãtur ſimplici:ut quo
rum menſæ nihil.præter uitulum & anſerem ĩferreretur:Vini potãdi cer
ta ſtatutã erat mẽſura.qua neq; farciri uenter:neq; inebriari poſſent.De-
niq; ipſorũ uita ea tenebat᷑ modeſtia:ut non a legis latore: ſed a peritiſſi
mo medico ad ſeruandam ſanitatem cõpoſita uideret᷑.Mirabile uidet᷑
ægypti leges non ex uoluntate ſed ex rege uitam priuatam agere.Sed
multo eſt mirabilius.illis neq; iudicandi :neq; pecuniam cõgregandi: ne
q; puniẽdi quenq̃ per ſupbiam:aut iram:aut aliam iuſtam ob cauſam li
centiam permiſſam.Sed ueluti priuati tenebantur legibus:neq; id ægre
ferebant:exiſtimãtes parendo legibus ſe beatos fore.Nam ab his: q ſuis

indulgerent cupiditatibus multa cẽlebãt fieri:q̃bus dãna periculaq; ſubi rent. Scientes enĩ ſæpius ſe peccare: tamen aut amore: aut odio aut alio aĩ morbo uicti nihilminus aberrant. Qui uero ſapientia cõſilioq; uitã inſtituũt ĩ paucis oſtẽdũt. Hac uſi erga ſubditos iuſtitia reges oĩum bẽiuo lẽtiã adeo aſſecuti ſũt: ut nõ ſolũ ſacerdotibus ſed ſingulis ægyptis maior regis q̃ uxorũ filiorumq; aut aliorum principũ ſalutis ĩeſſet cura: Et enĩ plurimi regũ quos rettulimus ciuiles mores ſecuti acta fœlicit̃ uitã mortem obierũt: quoad ea legum diſciplina permãſit. Nationibus p̃terea uariis ſubactis plures poſſedere pecũias regiões ædificiis opibuſq; ĩgẽtibus urbes ampliſſimis donis ſũptuoſiſq; decorantes. Sed ea q̃ poſt obitum ægyptii ſuis regibus p̃buerunt magnã populi erga principes beniuolentiã mõſtrant. Id honor mortuis ĩpenſus oſtẽdit. Nã cũ q̃s regũ decedit e uita ægyptii oẽs mortẽ cõi mœſtitia lugẽt: ueſtes lacerãt. tẽplis clauſis forum nõ frequentant. Feſta ſolennia nõ agunt. Dies ſeptuaginta duos luto deturpantes capita: ac ſindone ſubtus mamas cincti: una uiri mulieres q; ducenti ferme aut trecenti circũ ambulãt bis in die: nouantes luctũ atq; ad numerũ cũ cantu uirtutes regis cõnumerãtes. Cibis aĩantium coctis q; ac uino: omniq; menſæ apparatu abſtinẽt. Nõ lauacris: nõ unguentis: nõ ſtratis: lectis nõ uenereis utunt̃: ſed tanq̃ dfuncto filio p eos dies mœrentes lugent. Hoc tẽpore: quæ ad põpã funeris ſpectant: p̃paratis poſtrema die corpus in archa conditũ ante ſepulchri additum ponunt Ibi breuiariũ ĩ uita ab rege geſtorũ de more recitant: uolẽtiq; facultas dat̃ defunctũ accuſandi. Aſtant ſacerdotes mortui recte facta laudãtes: populus is pmagnus eſt: q exequias circunſtat applaudet ueris laudibus: ĩ reliq̃s magno reclamat tumultu: quo accidit ut plures reges repugnante multitudine ſolito caruerit ſepulchri honore ac magnificentia Is timor coegit ægypti reges iuſte uiuere: ueritos futurã poſt mortẽ plebis irã atq; odiũ ſẽpiternũ. Antiquorũ regũ uiuendi mos hic maxime fuit. Aegypto oĩ ĩ plures ptes: quarũ quælibet græco uerbo nomos aopellabat: diuiſa cuilibet p̃tor aderat: q oĩum haberet curam ægypti uectigalibus trifariã partitis: p̃orem portionem pcipit collegium ſacerdotũ magna apud incolas auctoritate: tũ pp̃ter deorũ curã: tum pp̃t doctrinã qua plures erudiunt̃. Hãc partem tum ad ſacrificiorũ miniſteria: tum ad priuatæ uitæ cõmoda ĩp̃tiunt. Neq; enĩ deorũ cultum omittendũ putant: neq; publici cõſilii utilitatis q; miniſtris æquum cẽſent. uitæ cõmoda deeſſe. Adſunt enĩ grauibus in rebus: hi ſemp cõſilio atq; ope regibus: tũ aſtorum pitia: tum uerſo ſacrificiis futura p̃dicẽtes. Ex libris præterea ſacris priorũ geſta referũt quibus reges in agendis noſcant: quæ ſint pfutura: Nõ enĩ queadmodũ

apud græcos unus homo: aut unica mulier ſacris ꝑæeſt: ſed plures cul-
tu deorum honoreq; uerſantur: qui eadem ſacrorū curam filiis tradunt.
Hi omnes ĩmũes ſunt: ſecundumq; poſt reges honoris dignitatiſq; locū
tenent. Altera portio ad reges puenit: quã & ad bella: & ad uitæ cultum:
tum ad libertatem erga ſtrenuos uiros pro meritis ĩpendunt. Qua ex
re fit: ut populares nullo grauentur tributo. Tertiam ꝑcipiunt milites: &
qui belli ſunt inſtituti miniſterio: ut hoc ſtipendio accepto paratiorem
hẽat animū ad belloꝝ ꝑicula obeunda. Iniquum. n. foret ad tuẽdã cõem
ſalutẽ intentos nulla ex ea: ꝓ qua pugnarẽt patria cõmoda ꝑcipe. Ea uero
ꝑcipua utilitas uidetur q̧ mercede laboꝝ ĩpenſa cū fiãt opulentiores faci
lius gignẽdæ ꝓli opam dãt. Quo fit ut referta multitudine hoĩum pa
tria neq̄q̄ eterno milite egeat. Hoc militãdi ordine a ꝓgenitoribus ſuſce
pto: parentum uirtutẽ a pueritia imitati bellicīſq; exercitati muneribus
milites egregii euadunt. Eſt inſuper eoꝝ politia in tria hoĩum genera in
ſtituta: paſtoꝝ agricolaꝝ: opificum. Agricolæ ꝑua q̄dam mercede a ſacer-
dotibus regeq; aut militibus agros mercati ꝓ oẽm ætatem ab ipſa pueri
tia rei ruſticæ ſine intermiſſione uacant. Quo fit ut agricultura cæteris:
tum ob doctrinã a parentibus ꝑceptam: tum ob cõtinuum uſum præ
ſtent. Norũt enĩ præ cæteris diligent̃ agroꝝ naturam: rigandi ſerendiq;
ac metẽdi tempora: & fructuum ſeruãdoꝝ cõmoditates: tum parentum
obſeruatione: tum ſua diligentia cognita. Eodem modo & paſtores cu-
ra: atq; arte regendi pecoris a patribus accepta: ſemꝑ in eo gubernando æ
tatem agunt. Multum eis conferunt: quæ a ꝓgenitoribus in pecorū cul-
tu a paſcuis audierunt. A nõ nullis etiã quedã ſuo ſtudio adiumenta. Nã
q̧ aues & anſeres nutriunt: præter eaꝝ: quæ apud alios hoĩes habent̃: ꝓ-
creandi naturã: adeo illis indulgent: ut ĩ numerum dictu mirabilem aui
um euadant. Nõ enĩ ouis ĩcubant aues: ſed ipſi ĩgenio & naturali arte ex
ouis præter cæteroꝝ cõſuetudinem: educunt fœtus. Artes quoq; apud æ
gyptios admodum excultas uidemus: & ad ſūmum ꝑductas. Nam ſoli
ægyptii opifices omiſſa reꝝ publicaꝝ cura nullū niſi: aut legibus permiſ
ſum: aut a patre traditum opus exercent: ut neq; eos docenti ĩuidia: neq;
ciuile odium neq; aliud quid ab inſtituto ĩpediat exercitio. Aliis ĩ locis li
cet artifices: relicto priori: opificis cæteris ſe d̄dere: et hos cultui agrorum
hos mercaturæ alios pluribus artibus opã ꝑbere. Quidã ĩ ciuitatibus q̄
a populo reguntur ad cõtioẽs cõcurrunt in ꝑniciẽ ciuitatis ꝑtio corrupti.
Apd̄ ægyptios ſi q̄s opifex ad rẽpu. accedat: aut plures exerceat: artes: ma-
gna mulctatur pœna. Hãc ãtiquã: tum reipu. tum ꝑuatæ ĩſtitutionẽ a pa
tribus traditã ueteres ægyptii hẽbant. Iudicia uero nõ caſu fiebãt ſed rati

non licere apud egiptios opificem alijs rebus intendere preterq̄m in suo opificio.

one.exiſtimabāt enī rite facta plurimū uitæ mortaliū ꝓdeſſe. Nā punire nocentes:auxiliū ferre oppſſis.optimā ad ꝓhibēda mala facinora uiā putant.Pœnam uero delicti:aut pecūia aut gratia tolli : exiſtimabant cōfuſi onē uitæ cōis fore.Quā ob rē ex ciuitatibus clarioribus: ut heliopoli mē phi thebis: uiros optimos eligebant: quos iudiciis præficerētq iudicum cōſenſus:neq; Athenaꝝ ariopagitis.neq; Lacedemōioꝝ ſenatui cedere uidebāt.Poſtq̄ hi cōuenerāt triginta numero.inter ſe eligebant optimū uirum.quē iudicū pricipē conſtitēbant:in locū cuius ciuitas alium iudicem ſubſtituebāt his oībus uictus.ſed pncipio opulētior a rege dabatur:is aurea catena:ſignum uariis ornatū lapidibus a collo ſuſpenſū: quod appellabāt ueritatē geſtabat. Ceptis iudiciis ac ſigno ueritatis a pncipe iudicū ꝓpoſito oībuſq; legibus quæ octo libris contiebantur in medio eoꝝ cōſtituti: mos erat accuſatorem ſcribere ea ī qbus alium accuſabat: modūq; patratæ iniuriæ:aut damni facti q̄ntiq; eā extimaret ſcribere: Reo dabat tēpus reſcribendi ad ſingula:& aut ſe id nō feciſſe:aut recte feciſſe purgādi:aut iniuriā uel dānum minoris extimandi:Rurſus accuſatori reoq; iuicem reſpōdendi locus erat.Ita his auditis litigatoribus:cu iudices de controuerſia quæſiſſent pnceps:ſigno ueritatis in partem ueriorē uerſo ſentētiā ferebat.Hic mos iudicioꝝ apud ægyptios erat:extimantes accuſantium excuſantiūq; altercatione & ſcriptis ueritatē maxime elici poſſe.Sane oratoꝝ ars:hipocritarum fraudes:lachrymæ picitantium multos a recto ueroq; iudicio auerterunt. Videre quidem licet:aut errore: aut affectione aliq:aut miſericordia:aut orōe dicenti ſæpius reos fuiſſe ab iudicibus abſolutos. Veꝝ ſi aduerſantium ſcripta penitus intelligant:exiſtimarūt iudicari rectius ueluti nota ueritate poſſe:cū neq; ingenio:neq; aſtutia:neq; mēdacio:neq; audacia :neq; arte iudicia peruerterent.Sed cuiq; eſſet cōe ius:tum quia tpus dabatur acccuſatori reoq; ad diſceptandū:tum qa iudices & eorum reſpōſis elicerent ueri iudicii modum. Quoniā de legū inſtitutione mentio incidit:haud erit alienū ab inſtituta hiſtoria antiqs ægyptioꝝ leges referre:quo palā ſit:q̄ntū cæteris præſtent:& rerū ordine & utilitate.Primū piuri capite mulctabant:tanq̄ q duplici tenerent ſcelere:ut qui & pietatem in deos uiolarēt:& fidem īter homines tollerēt:maximum uinculum ſocietati humanæ:ſi quis īter faciens aut hominē a latronibus cædi comperiret:aut quanlibet īiuriam pperi neq; ſubueniret auxilio:ſi poſſet:mortis erat reus.Si auxiliū ferre non poſſet denuntiare latrones tenebātur:& iniuriam accuſatione ꝓſequi:qui eā negligeret plagis ad certum numerū plectebatur:triduoq; quo carebat cibo.Falſo quēpiam accuſans:ſi poſtmodū ad iudicium delatus foret:pœnam calumni

Referuntur antique egiptiorum leges.

atoribus ſtatutā̃m ſubibat. Cogebātur ægyptii omnes ſcripta ſua nomīa ad preſides regionum: & ſimul quo exercitio uiuerent deferre: qua in re ſi quis mentiretur: aut ſi iniuſto uiueret quæſtu: mortis pœnam incide bat. Dicitur hanc eandem legem a Solone: cum ad ægyptios penetraſſet: ad thenienſes traductam. Si quis ſponte aut liberum: aut ſeruum occi diſſet: morte damnari leges iubebant: quæ non fortunæ cōditionē ſed conſilium facti pendentes: homines a ſceleribus deterrebāt: & ſimul uēn dicata ſerui morte reddebantur liberi ſecuriores. Patribus: qui filiū occi derent: non erat pœna mortis indicta: ſed tribus diebus notibuſq; conti nuis edictum: ut circa defuncti corpus aſſiſterēt: publica etiam cuſtodia aſtante. Non enī iuſtum putabant eū priuari uita: qui uitæ filiis auctor fuiſſet. Sed potius continuo dolore factiq; penitentia affligi: quo cæteri ab ſimili facto auerterentur. Particidis exquiſitam īpoſuerunt pœnam. Nam articulatim præacutis calamis cæſos iubebāt uiuos ſupra ſpinaꝶ aceruum comburi maximum ītermortales iudicantes ſcelus: ei mortem per uim inferre: a quo uitam accepiſſet. Mulieꝶ morti deſtinataꝶ: ſi præ gnantes eſſent: partus expetabatur: quā legem multi græcoꝶ acceperunt: exiſtimātes penitus iniquū eſſe eum: qui nihil comiſiſſet: una cum faci noroſo pœnā pati: aut duos plecti: cū unus deliquiſſet. Cūq; eo: qui ſpō te peccaſſet: criminis uacuum puniri. Inſup cum ſola peccaſſet matre: mi nime æquum ceſebant filium patri matriq; cōmunē luere maternā pœ nam. Et enim ſæpe reptum eſt: iniquos iudices mortis reos liberaſſe: dā naſſe inſontes. In bellis uero: qui aut ordinē reliquiſſent: aut nō parerent ducibus: nō plectebantur morte: ſed maxima oīum ignominia: quæ poſt modum uirtute & recte facto deleta: ad priorem ſtatū redibāt. Ea lex & homines aſſuefaciebāt: ut id dedecus peſſimum malū: morteq; ipſa gra uiorem cenſerēt. Et ſimul admonebat mortuos nil iam uitæ mortalium ꝓdeſſe. Ignominia uero affectos plurium bonoꝶ uirtutis deſyderio cām futuros. His qui ſecreta hoſtibus reuellaſſent: linguā lex iubebat abſcīdi Et qui monetam circuncideret: aut adulternam cuderet: aut pōdus uel ſi gna īmutaret: aut: falſis litteris inſcriberet: aut de ſcripto demeret: aut fal ſas ſyngraphas aſſerret: ambæ āputabātur manus: ut quæ corporis pars peccaſſet. per uniuerſā uitā lueret pœnam. Cæteri quoq; alioꝶ calamitate moniti ab ſimili ſcelere abſtinerent Aſperæ etiā circa mulierum delicta: pœnæ ſtatutæ erant. Nam ei: qui mulierem liberam uiolaſſet: uirilia exe cabantur. quoniam uno crimine tria haud parua ſcelera complexus eſſet Iniuriam corrumptelam: & liberorum confuſionem. In adulterio ſpon taneo dephenſus uirgis cædebatur ad mille plagas. Mulier naſo mutila

batur.Q uo decore uultus in cōtinētia maculatus ea mulctaretur pte : q̄
maxime facies exornatur.Legū quæ ad hoīum cōmertia ptinēt. Boccho
ridē latorē ſcribūt fuiſſe.Hæ mandant creditis abſq; ſcriptura mutuo pe
cuniis ſi negarentur.ſtari debitoris iuramento.ut quæ iuſiurādum uelu
ti religioſam rem magni extimarent.Nam cum certū ſit iis.qui ſepius iu
randi abrogari fidē:plurimi ducunt ne boni uiri nomē amittatur:raro ad
iuramentum deſcendere:legis inſuper labor oēm fidem in uirtute cōſti
tuens bonis moribus iudicauit aſſuefieri hoīes ad probitatem:ne īdigni
fide uiderentur debere.Iniquū etiā putauit eis:q̄bus abſq; iureiurādo cre
dita pecunia eſſet:de re ſua iurātibus nō pſtari fidē. Fœnus quod ex ſcri
pto cōtrahebatur:phibebat ultra contracti mutui duplū exigi:ſolutio ex
bonis debitoris ſolū fiebat.Corpus nō poterat addici creditori. putabat
enī oportere bona tantū ſubdita eſſe debitis.Corpora quoq; opa & bello
& pace uterētur:ciuitatibus addita eſſe:Nō enī æquū uidebatur millites
qui p patriæ ſalute picula ſubirent:p uſuris in carcerē ducī:aut ob unius
auaritiā in piculū agi patriæ ſalutē.Hanc quoq; legem uidetur Solon ad
athenienſes tranſtuliſſe:quā ſiſatheam appellauit decernens:ne ob uſu
ras ciuiū corpora necterentur.Haud īiuria q̄rūtur quidā de nōnullis græ
cis legum latoribus:qui arma aut aratrū:aut aliud quid uis opi neceſſari
um phibeāt ob fœnus addici creditori:corpora uero:quæ his utūtur tra
di pmittant. Lex pterea priuatim de furibus apud ſolos ægyptios hæc
erat .Iubebat eos.qui furari uolebant:nomen ſuū apud principem ſacer
dotum ſcribere:atq; eueſtigio furtū ad eum dferre.Similiter quibus res
furto erepta erat:ad eundem rei ſublatæ tēpus diem & horā ſcribere te
nebantur.Hoc mō facile īuento furto qui remanſiſſet q̄rta mulctabatur
parte:quæ daretur furi.Satius lator eſſe legis duxit:cū īpoſſibile eſſet fur
ta phiberi potius alicuius portiōis :q̄ totius rem amiſſa:hoīes iacturam
pati.Nuptiaꝝ nō idē apud ægyptios mos eſt.Sacerdotibus unam tātum
uxorem ducere licet.Reliqui p uoluntate:& facultatibus plures habent.
Q uam legem conferre exiſtimant pter hoīum multitudinem & ad fœ
licitatem & ad potentiā ciuitatū.Nullus ex eis ne ex ſerua quidē empta
genitus:ſpurius habetur.Solum enī patrem exiſtimant generis auctorē
matrem & nutrimentum & locum infanti prebere.Arbores uero fructū
ferentes:præter græcoꝝ morē appellant mares fœminas : quæ adiuuant
maturitatem.Natos adeo parua educant faciliq; īpenſa ut uix credi poſ
ſet.Nam tum Scirpoꝝ:tum aliis radicibus:quas ſub cineribus coquunt
cum caulibus paluſtribus:quas parti coctas partim aſſas igni:partim cru
das pro cibo præbent:liberos nutriunt.diſcalciati undiq; maiori ex parte

ob patriæ temperiem:uitam ducunt. Omnis ſūptus in pueros:quo uſq;
ad ætatem pueniātia parentibus īpenſus non excedit drachmas uiginti.
Qua ex cauſa contingit ægyptum gentes cæteras hoīum numero exce
dere:pluraq; in eo magnifica eſſe opa effecta. Erudiunt ſacerdotes filios
& litteris quæ appellāt ſacræ:& aliis: quæ ad cōmunē ſpectant doctri-
nam:ut plurimū geometriæ arithmetricæq; ſtudeo itenti. Fluuius enim

Inundatio nili efficit: ut egiptij plurimū in geometria polleat.

qui ſingulis annis ꝓpter īundationē uarias agroꝝ formas ſupīducit ma
gnas cōtentiones inter uicinos de finibus agroꝝ excitat: quæ abſq; geo-
metriæ adminiculo:haud facile cōponi poſſent. Arithmetica uero & uitæ
domeſticæ eſt utilis:& ad geometriā atq; aſtrologiā maxime confert. Ac
curate uero:& ab aliis qbuſdam:& ab ægyptiis traduntur ordo:& aſtro
rum motus eoꝝq; deſcriptio:res multis āt æa ſæculis ſūmo ſtudio ob-
ſeruata. Planetaꝝ inſup motus:cōiunctiones epiciclos cuilibet: qui etiam
uires erga aīantiū generationē:quæ ut aut bona:aut mala īportarent hoī
bus diligenter ſcrutati ſunt:ſæpius quoq; quo melius occurri futuriſ poſ
ſet. Sterilitatē præterea fructuum/ubertatē:morbos:tum hoībus:tum pe
coribus īminentes:terræ motuū:atq; inundationum tēpora cometarūq;
ortus prædicebatur. Multa etiā reliquis cognitu difficillima diutina ob
ſeruatione nota ſignificabant. Aſſerunt etiā in babylonia caldeos ægypti
orum colonos aſtrologiæ:ut qui eam ab ægyptioꝝ ſacerdotibus accepe-
rint peritos eſſet. Reliqua ægyptioꝝ multitudo a pueris ex parte aut co-
gnatis diſcunt:ut dictum eſt exercitia uitæ. Litteras pcipiunt non oēs:ſed
artifitio dediti. Palæſtre aut muſicæ non uacant:exiſtimantes quottidia-
num illius exercitium iunioribus īfirmum eē & piculoſum. Exq; eo bre
uiores uires effici:Muſicā nō ſolum īutilē:ſed nociuā ducunt tanq̄ uiroꝝ
aīos effœminantē. Morbos uel ieiunio curāt uel uomitu: idq; aut quotti
die:aut tribus diebus:aut quattuor interiectis. Aſſerunt enī ex ciboꝝ ſu-
pfluitate oēs creari morbos. Eam ergo ad ualitudinē curā eſſe optimam:
quæ morboꝝ principia auferat. In militiā aut peregrinationem profecti
nulla impenſa mercede curantur. Medici enī ex publico uictum ſumunt
Egros ſecundum legē curant ab antiquis medicis cōprobatiſq; ſcriptori-
bus traditā. Si quis normā ſacri libri ſecutus īfirmum ſanare nequiuerit
omni caret crimīe. Si præter ea:que libris cōtinētur illum curauerit mor
te punitur. Credidit enim legis lator ea medēdi cura:quæ plurimo tem-
pore ab optimis medicis obſeruata pfectaq; ſit:haud facile meliorē repe
riri poſſe. Animātia diis penes ægyptios ſacra haud in merito pter fidem

Colunt egiptij ſūmū ī modū animantia dijs ſacra:

uidetur:quanto honore habeantur credere. Colunt enim animātia quæ
dam præter modū nō ſolū uiua:ſed etiā mortua: ſicut felē Ichnumonas

Canes Accipitres Ibides Lupos Crocodillos: & eiuſmodi plura. Quorum cauſas reddere: ſi prius pauca diſſeruerimus enitemur. Primũ ſingulis animantibus: quæ colunt: ſeparatim quãpiam regionem ſacrãt: quæ ſatis ſit ad earum curam ac uictum. Faciunt etiã diis quibuſdã uota ægiptii pro pueris: qui morbo euaſerint: radenteſq; capillos: ac in auro argento ue ponentes dant minis magis: qui eiuſmodi aĩalium cura habent. Alii carnes inciſas accipitribus uolantibus proiciũt: magna uoce: donec carnes capiant appellantes. In cibum uero Felis ac Ichneumonis blandientes illis ac allicientes panem in lacte ponunt: aut nutriunt piſcibus nili. Eodẽ pacto & aĩalibus cæteris opportunum cibum præbent. Non ſolum uero horum cultum palam ꝓfiteri non erubeſcunt: ſed tanq̃ in honoribus deorum effuſi: id laudi ſibi. & decori ducunt. Cumq; ſignis illorum ꝓpriis urbes ac uaria loca circumeant. procul oſtentantes: quæ obſeruãt aĩalia: ea more ſupplicum ſinguli uenerantur. Cum aliquod eorum moritur: ſindone contectũ cũ ululatu pectus ꝑcutientes: ſale liniũt: ac cedri liquore unguentiſq; odoriferis: quo diutius ſeruetur corpus unctum: in ſacris locis ſepeliũt. Si quis quod horum ſponte animalium occiderit: morte damnatur. Eluro ibi d exceptis: quos ſponte an ſecus occiderit interficitur accurrente turba: & abſq; iudicio hominem uariis ſuppliciis affectum interficiente. Quo timore qui hos mortuos conſpexit procul aſtans lamentat᷑ teſtificans aĩal abſq; ſua culpa mortuũ eſſe. Adeo autẽ mentes hoĩum ea ſupſtitio ꝑuaſit adeoq; ĩfixus aĩmis horum cultus: ut quo tẽpore Ptolemæus rex a romanis ſociis atq; amicus dictus eſt: applaudentibus ægyptiis italoſq; ad ſe uenientes ſũmo ſtudio colentibus maximeq; annitentibus ne quã diſſẽſionum: aut belli cauſam præberent: tamẽ cum quidã romanus. Felẽ occidiſſet: ad domum eius cõcurſu plebis facto neq; ab regiis ad id miſſis ꝑncipibus neq; a romanorũ timore a pœna hominis abſterreri potuerunt: q̃uis non ſponte beſtiã occidiſſet. Quam rem nõ auditu percæpimus ſed uiſu: cum eo tempore in ægyptum nauigaſſemus. Videntur hæc forſan indigna fide nõnullis & fabulis: q̃ uero: ſimilia. Sed indigniora multo uideri debẽt quæ ſequuntur: præmẽte aliquando ægyptios fame: adeo ut plures ab humana carne: ob inopiam cibi: non abſtinerent: animalia ſacre omnino intacta reliquere. Sicubi uero canis domi mortuus repertus eẽt ſinguli eius domus totum corpus acta lamentatione radũt. Hoc quoq; eſt mirabilius. Sicubi uinum frumentum ue aut aliud quid uictui accomodatum: ubi ſimile animal expirauit: inuentum eſſet: non amplius illius utebãtur. Eodẽq; luctu etiã ad alia loca ꝓfecti elures & accipitres mortuos ad ægyptum: deficiente ꝑſæpe uiatico deferebant. Quamuis etiã

facile ſit:quomõ apud memphim Apis:apud heliopolim Mrieuis:apud
midetam Hircus Crocodillus apud miridem paludem:Leo apud leõtẽ
ciuitatẽ:multaq; alia uarie colantur:referre tamen difficile eſt ea apud hu
iuſmodi reꝝ iſcios credi. Nutriuntur hæc aĩalia ſũma cura atq; ĩpenſa ĩ
tẽploꝝ ãbitu:a uiris haud quaq̃ cõtẽnẽdis. Quæ ſimilagine. & halica ua
riiſq; epulis lacte cõditis cibãt. Anſeres inſup:tũ lixos:tũ aſſos opponunt
quottidie. His:qui cruda edunt:aues captas p̃bẽt. Deniq; eas oẽs magna
ſuſtentãt cura ac ſũptu. Lauãt inſup aqua calida:unguẽtis optimis odori
feriſq;:lectos quoq; illis ſũptuoſos ſternũt:atq; ornatos Si quod ex eis in
firma natura naſcit̃:diligẽter curãt:præterea fœmellas cuique generi aĩali
um præparãt ſpetioſas:quas appellãt pellices. Inque his nutriendis pluri
mũ ĩpenſæ atq; opæ ponũt. Eoꝝ mortẽ æque:ac filioꝝ lugẽt ſepeliũtque
ſũptuoſius:q̃ eoꝝ facultas ferat. Poſt Alexandri obitũ. cũ Ptolemæus la-
gus ægyptũ teneret:boue ĩ mẽphi ex ſenecta mortuo:q illius nutriẽdi cu
rã cæpat pecuniã:quæ ĩ eius ſũptũ:data erat p magnã:ac inſup quinqua-
ginta talenta argenti mutuo a Ptholemæo ſumpta in eius ſepulturam ĩ
pendit. Noſtra quoque ætate quidam:qui ea aĩalia nutrierant:in illoꝝ ſe
pulchra haud minus centum talentis cõtulere. Addemus & his:quæ cir-
ca ſacri tauri:quẽ uocant apim curã fieri pcæpimus. Eo mortuo magnifi
ceque ſepulto quærunt ad id delecti ſacerdotes uitulũ priori pſimilẽ: in
uẽto populus luctum finit. Sacerdotes:quibus ea imminet ſollicitudo:
p̃mum in ciuitatẽ nili uitulum pducæti qua eum nutriunt diebus qua
draginta. Deinceps in nauim cõtectam habitaculum aureum habentem
introducentes:& ad Mephĩ:ut deum ducentes:in uulcani fano locant.
His diebuſ ſolæ mulieres tauꝝ uidẽt:que ante eius faciem aſtantes:ueſti
bus ſublatis ei abraſum fœmen oſtentant. Reliquo tempore prohibent̃ ĩ
conſpectum huius dei accedere. Honoris boui impenſi cãm nonnulli tra
dunt:q, defuncti oſiridis aĩa ĩ bouem tranſmigraſſet:quæ deĩceps ad po
ſteros per gñs fuerit tranſſuſa. Alii a thyphone:interfecto Oſiride:ferunt
apim membra eius collecta in bouem ligneum corio bouis albo circun-
datum conieciſſe:ideoque ciuitatem buſiridem appellatam. Multa alia
de apĩde fabũlantur:quæ longum eſſẽt ſingulatim referre. Omnia uero
mirãda & fide maiora de eiuſmodi aĩalium honore diſſerentes ægyptii
dubitationem haud paruam q̃rentibus cauſas iniecerunt. Sacerdotes ſe
cretiora q̃dam ſcripta:put iam diximus habẽt. Multi ægyptioꝝ tres cãs
reddunt:quaꝝ prima oĩo fabuloſa eſt:& antiquoꝝ ſimplicitate digna.
Aiunt eni priores deos:cũ pauci numero eſſent:uiribuſq; populo ĩpares
ĩpietatem uero hoĩum timerent:ſimiles ſe quibuſdam aĩantibus finxiſ

ſe eoq; modo crudelitatē uimq; hoīum effugiſſe:parto deīceps orbis īpe-
rio:ut redderetur aīalibus gratia:quæ ſuæ ſalutis cām ꝓbuiſſēt:cōſeſcraſ-
ſe illa:quoꝝ ſumpſiſſent formam: oſtendiſſeq; quo pacto:& uiua nutriē
da eſſent:& mortua ſepeliēda. Secūda cām ferūt æhyptios ueteres: apud
quos nulla militaris diſciplina:cum a uicino ſæpius bello ſuparentur:ex
cogitaſſe ferre aliquod inſigne:quod milites ſequerentur. Figuras igitur
aīalium:quæ nunc colūt.tabulis pictas:duces eoꝝ ī bello tuliſſe:eaq; ex
re cognito ſeruatoq;:ſub quo quiſq; militaret:ordine uictoriā cōſecutos.
Igitur uiſum eſſe grām his aīalibus:tanq̄ uictoriæ auctoribus reddi. Sta
tutumq; nephas eſſe:quodpiā eoꝝ quoꝝ imago delata fuerit occidi. Sed
coli potius debere honoreq; affici. Tertia affertur cauſa hoꝝ animantiū
illata uictui hoīum utilitas. Nam bos fœmella:& alios parit: qui terram
arant:& ipſa haud inutilis ad arandum. Oues bis edunt fœtus lanamq;
præbentes uario accomodatam uſui:lac caſeūq; abunde nobis præbent.
Canis tum uenationi tum ad cuſtodiā ꝓdeſt. Propterea deū : qui apud
eos Anubis uocatur:capite fingunt canino ſignificātes cuſtodē corporis
oſiridis atq; iſidis fuiſſe. Quidā aſſerunt iſidis canes:quo tempore oſi
ris quæſitus eſt:& feras.& obuios oēs amouentes una oſiridis corpus in
ueſtigaſſe. Ideoq; ī feſtis iſidis præire canes pōpam ueteri more antiquā
erga canes gratiā oſtentante:Feles uero ad ſerpentū & alioꝝ reptilia mor
ſus plurimum conferunt. Ichneumon crocodillos obſeruans:oua eorū
conterit:qua diligentia occurrit:ne illoꝝ multitudine īfeſtum flumē red
datur. Quodq; dictu incredibile uideatur crocodillos occidunt. Merſi
enim limo:cum beſtiæ aperto ore in littore dormientes iacent:ꝑ os infra
corpus inſiliunt:eoſq; uentre cōteſtī abſq; ullo piculo: ferra mortua:egre
diūtur. Ex auibus tum ibis utilima eſt ad ſerpentes ac locuſtas brucoſq; utiliſſima.
delēdos. tum accipitres admodum ꝓſunt ad ſcorpiones ceraſtaſq; & par
ua animalia:quæ morſu nocent. Quidā ob eam cām honorem haberi
accipitri uolunt:q; his utantur augures in futuroꝝ prædictione. Alii ac-
cipitrē priſcis tēporibus dicunt:librū puniceis inſcriptū litteris:in quo cō
tinebatur:qui cultus diis qui ue honor deberetur :thebas ad ſacerdotes
detuliſſe. Qua propter litteraꝝ ſacraꝝ ſcriptores & puniceū filiū geſtāt:
& accipitris alam in capite. Thebæ aquilā honorāt tum :quia regia uide
tur auis.tū ioue digna:hircū deificarūt:ſicut & græci ꝑapū:ꝑp eā corporiſ
partē:a q̄ ſit oīum ortus. pudēdis nō ſolū ægyptii:ſed alii plures ſacra fa-
ciunt tanq̄ cauſæ animantium creationis. Sacerdotes quoq; cum ī ægy-
pto ſacra patria ſuſcipiunt:primum huic deo initiātur. Panas inſuper &
ſatyros tradunt eadem cauſa ab hominibus coli. Igitur & imagines

horum plurimas nonnulli in gratiā fæcūditatis eorum: ī tēplis ponunt: ī hirci naturæ quam libydinoſam eſſe dicunt ſimilitudinē. Tauros ſacros apim ſcilicet: ac Mneium prodiis onorant: in Oſiridiſ ueluti frugū ac fructuum repertoris memoriam apud poſteros immortalem boues ruffos: quoniā uident calore ſimiles. Typhoni q Oſiridem necauit: imolari per miſſum. Et homines quoq; colore Typhonis antiqui reges ad ſepulchꝝ Oſiridis ſacrificio mactabant. Qua ex cā pauci ruffi ægyptii repiebant: externi plures. Hæc res materiam fabulādi græcis dedit Buſiridē hoſpites necaſſe: ſed Oſiridis ſepulchrū ea crudelitate notatum eſt: Lupos uenerari ferunt ꝓpter ſimilitudīem canū: parū enī natura: cum etiā mutuo cœnant a canibus differunt. Reddunt & aliam cauſam honoris huius ægyptii fabuloſiorē. nā cū iſis una cum filio oro cum Typhōe eſſet bello dimicatura: ferunt Oſiridem lupi forma ab inferis auxilio & uxori & filio ueniſſe. Victores itaq; Typhone interfecto honorem ei animāti īpendiſſe: cuius interuentu ſubſidioq; uictoria parta eſſet. Tradunt nonnulli agros ægyptiorum īcurſantes æthiopes a lupis facta acie uſq; ad ciuitatē elephantinā repulſos. Qua ex re ſit & locus ille dictus lycopolis. Et eis beluis honos a poſteris habitus. Crocodillos admirantur multi: cum homines interficiant edantq; rem pernicioſa mortalibus: cur lege ut ꝓ diis colantur fuerit ſancitum. Sed uidētur toti patriæ ſecuritatem afferre: nō tantū nilus: ſed qui in eo ſint crocodilli. Quos arabiæ libyæq; latrones ueriti nō audēt flumē trāſire populatū. Affertur & alia ab hiſtoricis huius beſtiæ colendæ ratio. Nam regem quem minam dixere: cum ſui canes perſequerentur fugiſſe aiunt in miridis paludem: ibique a crocodrillo ſuſceptum: mirabile dictu in cōtinentem fuiſſe delatum. Igitur ut gratiam animali redderet condiia ciuitate paludi propinqua quam crocodillam appellauit: mandaſſe accolis: ut pro deo ea beſtia colleretur. paludemque in earum cibum uouiſſe. Eo quoque in loco pyramidē quaq; uerſus quadratam in ſepulchrum ſibi ac rem multis ādmirandā ſæculis labyrinthū ædificaſſe uolunt. Similia & đ multis aliis aīantibus ferūt q̄ breuitatem ſequētes omiſſimus. Hæ aūt ab eis utilitatis cauſa fuiſſe adīuenta inditiū ē: nōnullos cibos qbuſdā: q̄ ēt in uſu ſint abſtinere. Nam q̄dam lentē. alii fabam: nōnulli caſeum: alii cæpe: cum plurimos eiuſmōi fructus ferat ægyptus: nequaq̄ edūt. Adiicitur his & alia cauſa apud priſcos reges ſæpius deſiſtente populo: quēpiam prudentia p̄ſtantem ī plures ægyptū ptes diuiſiſſe: edixiſſeq;: quæ aīalia ſeparatim colerent: a quibuſue cibis abſtinerent. Eo id actum eſſe cōſilio: ut cum quiq; certa aīantia ꝓ diis haberent: quæ ab aliis colerentur cōtemptis: alteri alteros pero-

ſi nequaq̃ ſimul aduerſus prĩcipes cõſpirarent. Q uod & ſecutũ eſt. Nã diuerſorum finium hoĩes inuicẽ diſſentiunt mutuo ſibi cultus ĩpietatẽ obiiciẽtes. Fertur & alia hoꝝ aĩalium cõſecrandoꝝ ratio. Nam a primordio orbis cõueniẽtes ſimul hoĩes ex ſiluеſtri uita p̃mum carnibus humanis ueſcebant: bellabãtq; inuicẽ eo cui plus uirium inerat ſupante: Tum iniuriis potentiorum ĩbeciles urgente neceſſitate edocti: acie facta ſignũ aĩalis ſibi ex his: quæ poſtea cõſecrata ſunt ꝓpoſuere. Ad quod poſtmodum cõgregati infirmiores aduerſus aliorum ĩiurias perturbant. Q uo factum eſt: ut aĩali quod ſalutis cã fuerat deoꝝ honores tribuerentur. Ita diuerſæ ægyptioꝝ gentes huiuſmodi aĩantibus a ſuis maioribus factis: uſq; ad hoc tẽpus honores præbent. Ex ea re dicuntur ægyptii ꝓter alias nationeſ erga benemeritos de ſe gratiſ: Exiſtimant enĩ magnã uitæ ſubſidium eſſe gratiæ retributionem: Et ſane mouent omnes ad beneficia eis ĩpendenda apud quos ſenſerint optime grãm optime locatam eſſe. Hac ægyptii cã ſuos reges ſummo honore uenerationeq;: ut deos obſeruant: neq; abſque diuino numĩe illos tãtum imperium credunt aſſecutos: & optime de mortalibus meritos propter res egregie geſtas diuinæ naturæ participes arbitrant. Videbuntur fortaſſis hæc: quæ diximus miranda: ſed nequaq̃ minus admirabitur quis: ſi apud quoſq; ſit ægyptios conſideret ĩ funere mortuorũ. Priuati diuerſaꝝ gentium mores. Cũ q̃s defunctus eſt: ꝓpinq̃ omnes amici: q̃ deturpato luto capite lugentes ciuitatem quoad mortuus ſepeliat: circuneunt: Interĩ neq; lauantur neq; uinũ aut cibum niſi uilem ſummunt: neq; ueſtibus utunt ſplendidis. Sepulchrorum tres habenrur ſpẽs. Sũptuoſa mediocris humilis. In p̃ma argenti talentum exponunt. In ſecunda minas uiginti. In ultima parũ q̃d ſũptus irrogatur. Q ui funera mortuorum curant: eo exercitio a maioribus tradito: funeris impenſam domeſticis deſcriptam ferunt. Scrutantes quãti uelint celebrari funus: cõuetione facta corpus eis traditurus: ut iuxta impenſam curetur funus. Primus grammaticus ita. n. appellatur poſito humi corpore circa ilia deſcribit quantum a ſiniſtra parte incidatur. Deinde qui dicitur ſciſſor: habens lapidem æthiopicum: quantum lex ſinit latus aperit: ſubitoque curſu perſequentibus: qui aſtabant lapideſque cũm exercitatione in eum iacientibus fugit. Exiſtimãt enim odium ĩhærere quicunq; amici corpus uulnere illato uiolarit. Curatores uero corporis hos ſallitores appellant: honore digni exiſtimationeq; habent. Vtuntur enim ſacerdotibus templaque pariter ingrediuntur: His penes cadauer aſtãtibus: unus ꝑ laſciſſurã corporis ĩteriora: præter renes & cor ducit Q uæ ſingula alter uĩo phœniceo ex rebus odoriferis lauãt deĩde corpuſ

totũ primum ex cedro cum aliis precioſis unguentis ungunt dies ãplius
triginta. Myrrha deinceps ac cynamonio cæteriſq; rebus liniũt: quæ nõ
ſolũ id ſeruare diutine: ſed odoriferꝝ reddere queant. Curatũ cadauer co
gnatis tradunt defũcti. Ita ſingulis eius partibus ẽt ſupciliorꝝ palpebrarꝝ
q; pilis integre ſeruatis: ut omĩs corporis ſpẽs dormiẽti more: integra ꝑ
duret: plures ægyptii ꝓgenitorum corporibus domi magno ſumptu cõ
ditis reſpicientes ſuorũ imagines uiuentium magnitudine & habitu a lõ
ga ꝓgenie ductas: tanꝗ uiuẽtiũ aſpectu aĩo oblectant͛. Anteꝗ ſepeliat͛ cor
pus: prædicitur a cognatis tum iudicibus: tũ defuncti amicis: ſepulturæ
dies. Aſſerunt uero illum nomĩe mortuum appellantes paludem trãſitu
rũ. Aſtãtibus iudicibus amplius quadraginta numero ſedentibuſq; in p̃
parato ulra ſtagnum hemyciclo. Trahit͛ nauis ad id cõpoſita ab his: qui
bus ea cura iuncta eſt: regente magiſtro: quẽ ſua lĩgua egyptii Cyronem
uocant. Vnde & Orpheum: qua de re paulo poſt dicet͛. Aſſerũt cũ hunc
morẽ apud ægyptios conſpexiſſet: finxiſſe poſtmodum ĩfero parti quæ
uiderat: imitatum parti: quæ ipſe cõmẽtus eſſet. Perducta ĩ ſtagnum na
ui anteꝗ condat͛ in archa cadauer: ꝑmittitur lege uolenti mortuũ accuſa
re. Si quis cõprobat͛ male uixiſſe iudices ſententiã ferunt: qua ceſent cor
pus eius ſepulchro priuandũ. Qui deprehẽditur ĩiuſte crimen obieciſ
ſe magna mulctat͛ pœna. Cum deeſt accuſator: aut ꝑ calũniam accuſatũ
conſtat: cognati finito luctu ad laudes mortui uertunt͛: nil đ genere eius
ſicut græci cõſueuerunt: narrãtes. Exiſtimant.n. oẽs ægyptii pariter nobi
les eſſe: ſed ordiẽtes a pueritia: in qua uite ĩſtitutionẽ eruditionemq; recẽ
ſent a uiri ætatem deſcendũt. Eius erga deos religionẽ iuſtitiã continen
tiã uirtuteſq; cæteras cõmemorantes. Inuocatis uero inferis diis p̃cantur:
ut cũ ĩter pios locẽt. Ad quæ uerba oĩs multitudo correſpõdet: gloriam
mortui extollens tanꝗ apud ĩferos cum beatus ſemꝑ futuri. Sepeliũt po
ſtea qnq; ſuos: hi in propriis ſepulchris: hi quibus ea deſunt: domi apđ
firmiorẽ parietẽ arca corporis erecta. Qui uero aut crĩe aliquo: aut fœ
nore ſepultura ꝓhibent͛ domi abſq; arca ponuntur. Quos poſteri diti
ores facti ac debita criminã ſoluentes: honorifice ſepeliunt: Gloriant͛.n.
ægyptii ſuos parẽtes maioreſue magnifice eſſe ſepultos. Mos ẽ apud eos
defunctorꝝ parentum corpora dare ĩpignus creditori. Suma illos ꝗ nõ re
dimunt: ſequitur ĩfamia: & ſepultura carent. Mirabitur quis merito eoſ
ꝗ hæc inſtituerũt: non ſolum quæ ad uiuentium mores ſpectarent ꝓſe
cutos: ſed ẽt quæ ad mortuorꝝ ſepulchra cultumq; pertinerẽt. Adeo hoc
pacto ad bonos mores quãtũ fieri poſſet cõponi uitam hominũ extima
bant. Græci ſane ꝗ fictis tabulis ac poetarꝝ dictis fidem excedentibus de

de pioꝝ meritis maloꝝ qꝫ pœna tradiderũt:nequaq̃ potuerũt ſuis ſcrip-
tis traducere hoies ad uirtutẽ.Quin ecõtra potius deriſi cõteptiqꝫ ſunt
ab iprobis.Apud ægyptios uero non fabulis:ſed uiſu ipiis pœna iuſtis
laus ipartita.Sigulis diebus utroſqꝫ eoꝝ quæ uitæ utilia exiſtãt admõet:
cũ uideãt:cuiqꝫ ꝓ his q̃ egit debiti pmii memoriã ipendi:Qua ex cã ad
meliorẽ ſinguli uertunt uiuendi normã.Eas eni optimas eſſe leges pu-
tandũ eſt:quibus nõ diuites:ſed honeſti prudenteſqꝫ hoies fiant.Igitur
de ægyptiis legũ latoribus qui eas tã ad mirabiles exquiſitaſqꝫ tradide-
re dicendũ uidetur.Poſt antiquã ægyptioꝝ uitã quã deũ heroũqꝫ tẽpo-
re fuiſſe fabulantur tradunt perſuaſiſſe primum multitudini ſcriptis uti
legibus:Minã magni animi uirum uitæqꝫ inter omnes probatæ.Finxiſ-
ſe autẽ eas mercurii datas præcepto tanq̃ magnoꝝ bonoꝝ cauſam futu-
ras.Quemadmodum apud græcos aiũt in creta quidẽ Minœm:apud
lacedemonios ligurgum feciſſe:quorum alter iouẽ:alter Apolinem ſua-
rum legum auctorem extitiſſe dixit plures quoqꝫ nationes eo modo tra
duntur leges ſuſcepiſſe:quæ obtemperãtibus multorum bonorum cau-
ſa fuere.Arianeis namqꝫ ſcribunt zatrãſten ſimulato numine dediſſe le-
ges.Getis eodem modo zamolxis ueſtam proferes leges tulit.Apud iu-
deos Moyſes abiao quem deum uocant acceptas leges dare præ ſe fere-
bat:ſiue putantes rẽ mirandã ac diuinã maximeqꝫ mortalibus utilem le
ges eſſe:ſiue ut citius populi ob rei excellentiã deũ timore legibus ottẽpe
rarent.Secũdus apud ægyptios legũ lator dicitur uir prudentia excellens
ſaſochis.Hũc & ad deũ religionẽ cultũqꝫ multa prioribus legibus addi-
diſſe phibẽt:geometriæqꝫ fuiſſe iuentorẽ:ac i collis aſtroꝝ curſus oſten-
diſſe.Tertium ſooſim regem tradunt:qui ad rem militarẽ & belli mu-
nia plurima cõtulit inſtitutis ſuis.Quartus ſcribitur rex bucchoris tu-
liſſe leges dederit:& cõmertia hoium iudiciaqꝫ cõſtituerit:cuius memo-
ria in multis ob igenii acumen uſqꝫ ad hoc tẽpus manet.Eum dicũt ifir-
mo extitiſſe corpore:pecuniaꝝ præ cæteris cupidum.Poſt hunc legibus
multa addidit Amaſus rex:quẽ tradunt & de his:quæ ad monarchas ꝑ
tinent:deqꝫ omni ægyptioꝝ iconomia præcepiſſe.Hunc admodũ ꝑſpi-
cacem ſcribunt iuſti æquiqꝫ amatorẽ:quã ex re ab ægyptiis eſt rex cõſti-
tutus:cum regio genere ortus non eſſet.Cũ elienſes.circa olimpiacuũ cer
tamẽ occupati ligatis ad eũ miſſis q̃ſiſſent:quo maxime mõ id certamẽ
iuſte fieret ſi nullus elienſis certaret reſpondit.Policratũ Samioꝝ pncipẽ
q ſecũ ſocietatẽ coierat cũ & ciues & externos eo nauigantes uiolẽtius tra
ctaret.ꝑ legatos ad modeſtiã hortatus eſt.quo ſua cõſilia aſpnãte ꝑ epi-
ſtolã ſocietatẽ diremit.ſcribẽs cum ſciret illum breui impiæ tyranidis

pœnas datuꝝ nolle ex amici caſu dolere. Admirati ſunt græci plurimum uiri prudentiã: cum policrati breui quod prædictũ fuerat eueniſſet. Sextum ferũt Darium Xerxis patrem legibus ægyptioꝝ addidiſſe. Cui cum diſpiceret cãbyſis: qui antæa regnauerat: erga dos ægyptios iniquitas humaniter pieq; uixit. Itaque ſacerdotes eoꝝ haud aſpnatus theologia ab illis geſtiſque quæ libris ſacris cõtinebant᷑. pcæptis priſcoꝝ regum magnificentiã & in ſubditos humanitatem hiſtoria cõplexus eſt. Certe uirtutẽ illorum imitatus ab ægyptiis ſolus uiuẽs deus appellatus ẽ. Mortuus uero eos honores aſſecutus: qui regibus antiqua lege tribuebant᷑. Has cões leges priores illi magna gloria tradidere: plura poſtmodum quæ antæa cõprobata erant macedonum tpr ſunt cõmutata. Hunc qui græci ſapientia & doctrina pditi ĩ ægyptum priſcis tẽporibus tranſierint: ut leges & doctrinã illorum pciperet: receſebimus. Scribunt eorũ ſacerdotes ĩ ſacris cõtineri libris tranſiſſe pmum ad ægyptios Orpheum Muſeum Melampadem. Dedalum. homerum pœtam & ſpartanum ligurgum. Deinceps Solonem athenienſem Platonem philoſophum ac Samium pythagorã. Eudeſum quoq; mathematicum ac Democritum abderintem & niopidem chium. Omnium uero mõſtrat᷑ ueſtigia quorundam imagines: nõnullorum loca tum ab eis tum ab doctrina quã ſecuti ſunt denominata: In ægypto certe percæperunt omnia quæ illos apud græcos admirabiles fecere. Nam orpheum hymnos deoꝝ plurimos: orgia & inferorũ fictionem attuliſſe trãdunt. Oſiridis ſane cerimonias & dionyſii eaſdem eſſe: ſimileſq; eſſe iſidis cæteriſq; nominibus tãtum differre: Impiorũ uero pœnas & campos eliſios & ſtatuarũ uſum ab ægyptiorũ ſepulchris ſumpta ĩtroduxit. Mercurium quoq; ſecũdũ ãtiquos deſtinãtem finxit mortuorũ aĩas. Erat mos ægyptiis Apis corpus reducentẽ aliquid ꝑpe aſtãti cerbero abſciſſũ porrigere. His ab orpheo ad græcos traductis homerus orpheum imitatus idem in ſuo pœmate ſcribens ait mercuriũ cyllenũ aĩas heroum euocare habẽtẽ uirgã ĩ manibus. Rurſuſq; errãt prope oceãi fluxum & leucades petrã ſoliſq; portas & ſõnia populorum. Sequebat᷑ uirens pratũ: ubi iunioꝝ erãt aĩæ ſimulacra mortuoꝝ. Oceanum igit᷑ nilũ uocãt: quoniã ab ægyptiis ꝑprio noĩe nilus oceanus appellat᷑. Solis portas oliopolim dicit: pratum uero habitationẽ cõfictã putat eorum: q trãs paludem delati ſunt: quæ acheruſia nominatur. Et prope memphim: circũq; prata amena: paludeſq; calamis plenæ. Proſequitur deinceps mortuos hæc ĩcolere loca quoniam ægyptiorum ſepulchra maiori ſane ex parte in eis locis poſita. Corpora uero per fluuium & accheruſiam paludem ad ſepulchrum delata: ibiq; condita aliaq; plura quæ nunc etiam ſeruant

ægyptii: dant fabulis quæ græci de ĩferis fixerunt locum. Nam nauis q̃
uectat corpora uaris appellatur. Hæc apud græcos epinathra. Obolum
aiunt dari portitori cui nomen inditum eſt ab incolis Caron. Aſſerũt cir
ca hæc loca hecates ũbroſæ tẽplũ. Cocyti portas: atq; obliuiõis æreis ue
ctibus diſtinctas: Eſſe & alias portas ueritatis: quas ꝓpe ſtatua ſit iuſti
tiæ abſq; capite. Multa quoq; alia fabuloſa de ægyptiis ferunt: quæ ad
huc nomine & ope ꝑſeuerãt. Nam in urbe Achanta trans nilum libyam
uerſus procul a mẽphi ſtadiis centum quinquaginta uas eſt ꝑforatũ: ad
quod ſingulis diebus ſacerdotes. ccclx. aquã ex nilo deferũt. Aſini etiã fi
cti fabula mõſtrat᷑ in quadam celebritate. Nodos enim quos unus in p̄n
cipio lõgioris funis cõplicat. Alii poſt ſequentes diſſoluunt. Melampodẽ
inſup ferunt dionyſii ſacra ab ægyptiis ad græcos tranſtuliſſe: quæ ue de
ſaturno feruntur: deq; titanum pugna: hiſtoriã poſtremo oẽm deoꝝ paſ
ſionum docuiſſe. Dedalum quoq; aiunt imitatum eſſe laberĩthi errores:
qui ad hoc uſq; tempus manet. Hunc aliquid ædificaſſe dicunt Mende
tum: alii narone regem multo anteq̃ ſaturnus regnaret. Numerus priſca
rum apud ægyptios ſtatuarum idem eſt: qui eſt a Dedalo græcis factus
Templi uulcani ueſtibuli quod pulcherrimum in memphiſitum eſt.
Dedalum architectum fuiſſe cõſtat: obq; eã rem a populo ſtatua lignea ĩ
templo quæ ab ipſo fabricata ſit donatum. Huic ꝓp̄ artis p̄ſtantiã mul
taq; ab eo inuenta magna gloria adepta deoꝝ honores accolæ ĩpen derũt
In una enim mẽphis iſulaꝝ tẽplum nunc quoq; eſt dedalo dicatũ. Ho
merũ ĩ ægypto fuiſſe: tũ alia multa inditia ferũt: tum maxime potio ab
helẽa ĩ p̄teritoꝝ obliuionẽ Telamacho data. Nam potionẽ ad oblẽdum
luctum: quam pœta helenã cõpoſuiſſe ſcribit: in thebis ægyptiis a polim
nea thomii uxore factam cõſtat. Vbi nunc quoq; mulieres hoc medica
mine utuntur. Apud ſolos uero eliopulitas. Edem enim eliopolis & the
bæ ſunt: priſcis etiã temporibus inuenta eſſe tradũt & iræ & doloris me
dicamenta. Venerem incolæ exantiquo noĩe: aureã appellant: agrũq; eſſe
cõſtat aureæ ueneris ꝓpe memphim. Q ue de Iouis iunoniſq; cõnubio
tradunt: deq; in æthiopiam peregrinatione exinde uidet᷑ traductũ quod
ãnis ſingulis ægyptii iouis templum traiecto flumine in libyam fert᷑. Et
cõſtitutis diebus iteꝝ ad priorẽ locũ reducunt: tanq̃ ioue ex æthiopia re
deunte. Q uin etiam ligurgus plato ſolon multas ab ægiptiis ſumptas
leges ad ſuas res. p. detulerunt. Pithagoras ĩſup multa ex ſacris libris geo
metriam quoq; & arithmeticam percæpit: ac animarum in alia corpora
tranſmutatione. Exiſtimant aũt & democritũ quĩq; annis quibus in ægi
pto fuit plurima in aſtrologia didiciſſe. Similiter & inopidẽ cũ ſacerdo

tibus aſtronomiſq; diutius uerſatũ:& ſolis circulũ:& alioꝝ curſus aſtro rum:zodiacumq; ac multa alia ab eis pcepta ad græcos digna laude attu liſſe. Sculptores antiqui maxime in honore fuerunt. Teledeus ac theodo rus rhici filii:a quibus ſamus pithii apollinis ſimulacrum ineſt ſculptũ. Huius ſtatuæ medietas fertur Theledei opus fuiſſe:reliqua pars a theo doro inepheſo pfecta. His ſimul poſitis ita cõueniebat totũ corpus:ut ab uno artifice ſculptũ uideretur. Genus artis græcis ignotũ:ſed apud ægyp tios erat uſu cognitũ. Nam ſoli ægyptii nõ oculis totius ſtatue cõpoſitio nẽ metiebãt:ſed dimenſione ut ex uariis multiſq; lapidibus ĩ unum cor pus ad certã menſurã redactis ſtatua pficeret. Res pfecto miranda diuer ſos artifices uariis in locis ita in unã menſuram cõuenire:ut quandoq; ex uiginti quãdoq; ex quadraginta ptibus unica ſtatua cõponeret. Quod in ſamo ſignũ ſimile opi ægyptio a capite uſq; ad pudẽda ita pari forma diuiſum cõſtat ut unius opus appareat. Et hæc ĩ modũ ſtatuæ ægyptiæ fertur ptenſis manibus curibus in ambulantis modum. Et de ægyptus hactenus:nunc ad aſſirios tranſeamus. FINIS.

EXPLICIT LIBER SECVNDVS. INCIPIT TERTIUS IN QVO HAEC CONTINENTVR PRIMVM.

De nino qui primus in aſia imperauit:deq; eius geſtis.
De ſemyramidis genere:eiuſq; incremento.
Quomodo ninus duxit uxorem Semyramidem propter eius uirtutes
Quomõ ſemyramis poſt mortẽ nini ſuſcepto ĩpio multa egregia fecit.
Aedificatio babyloniæ.
De ſemyramidis in ægyptũ æthiopiã atq; ĩdiam expeditione.
De ſucceſſoribus ſuis:regũ babyloniæ deliciis:& ocio.
Quomõ Sardanapalus ultimus aſſirioꝝ rex propter uoluptates regño ab arbacomedo priuatus eſt.
De regibus medis & quomodo de eis diſſentiũt ſcriptores.
De caldeis:& obſeruatione aſtrorum.
Deſcriptio indiæ:& de his:q̃ in ea fiunt:deq; indoꝝ moribus & ĩſtitutis.
De ſcitis:amazonibus:& hyperboreis.
De arabia:deque his:quæ in ea ſita eſſe fabulantur.
De inſulis uerſus meridiem in oceano inuentis.

SVPERIORE Libro:iis quæ ad ægyptioꝝ deos ñili naturã reges priſcos:leges mores ſacra cæteraq; memoratu digna p tinebant deſcriptis:præſens antiquas aſie res cõtinet initio ab ĩpio aſſirioꝝ ſũpto. In aſia pſis tẽporibus regnauere indi

geteſ:quoꝝ geſtã nomẽque uetuſtas aboleuit. Primuſ rex aſſirioꝝ ſcripto
res natus eſt ninus q eius geſta litteris traderẽt. Is natura bellicoſus & uir
tutis appetẽs:cũ p̃mũ robuſtiſſimos iuuenũ plurimo tẽpore armoꝝ uſu
ad oẽm laboꝝ patientiã & belli ꝑicula exercuiſſet coacto exercitu ſocieta-
tẽ iniit cũ arieo arabũ rege:quoꝝ opes ea tẽpeſtate:ut res erant:plurimũ
ui atq; armis præſtabãt. Hæc gens libertatẽ ſeruãs nullũ aduenã apud ſe
regnare paſſa eſt. Ita neq; perſarum neq; macedonum reges quamuis po
tentes armis eorum imperio potiti ſunt. Eſt enim in expugnabilis ab ex-
terno milite:propter loca partim deſerta:partim arida aquiſq; deficiẽtia
Sunt tamen fontes plurimi:ſed abſcõditi ac ſolis incolis noti. Ninus igiẽ
arabum rege aſſumpto exercitum duxit aduerſus babylonios arabiæ con
terminos. Nondum enim condita erat babylonia:ſed aliæ circa urbes no
biles incolebantur:quibus propter armorum deſuetudinem facile ſuper
atis tributoq; impoſito regẽ eorum cum filiis captum interemit. Deinde
qbuſdã armeniæ urbibus ĩpoteſtatem redactis Barzanes rex nino uiri-
bus ĩpar cũ multis donis occurrẽs & ſe & regnũ eius poteſtati ꝑmiſit. Hu
ic ninus magno uſus animo armeniæ regnũ reſtituit cõmeatu & militi-
bus ĩpatis. In mediã deĩde auctis uiribus trãſgreſſus:cũ ei Farnus rex cũ
exercitu occurriſſet. p̃lio uictũ cũq; uxore & ſeptẽ filiis captum cruci affi
xit:ꝓſpera fortuna elatũ ninum cupiditas cæpit totius aſiæ. q̃ inter tanaĩ
nilumq; iacet potiundi. Secundæ & enim res ut plurimum maioꝝ ĩgerũt
cupiditates. Itaq; p̃ſid̄ ex amicis quodã mediæ ĩpoſito ipſe ad reliquã ſu
bi iciẽdã aſiã ꝓfectus oẽm annis decẽ & ſeptem p̃ter ĩdos ac bactrianos
ĩ poteſtatẽ redegit. pugnas ſingulas aut deuictoꝝ numerum nullus ſcrip
tor tradidit. Nos q̃ excellentiora feruntur etheſiam gnidium ſecuti pau
cis narrabimus. Subiecit oẽs maritimas ac propinquas gentes Aegyetios
phoenices & interiorem ſyriã:ciliciam pamphiliam liciam catiam phry-
giam miſiam lidiam troada & phrygiam q̃ ẽ ſupra helleſpõtum ꝓpunti
da etiam ac bythiniam & capadociam & gentes iuxta põtũ barbaras uſq;
ad tanaim flumen ſuæ ditiõis fecit. Adiecit ĩpio caduſios tapiros hyrca-
nos drãcas deruicos carmãios corõneos rhõbos uorcanios parthos: ꝑſas
p̃tereaːac ſuſianos caſpioſq;:ad quos ãguſtus eſt aditus. unde & portæ ca
ſpiæ appellantur:pluresq; alias quas recenſere ĩſtituto ope ꝓlixus eẽt igno
biles natiões. Inito cum bactrianis bello cum & locorũ difficultate & ho-
minum numero ſe tutarentur:retro cedens in tempus aliud id certamen
diſtulit. Deducto in ſyriam exercitu:urbi condendæ locum elegit. Verum
cum ſuperiores omnis gloria & rebus geſtis ſuperaſſet:& urbem quoq; ĩ
gentem condere ſtatuit:cui par magnitudine neq; fuiſſet antea :neq; eẽt

futura:Arabum regem donis ſpoliiſq; cumulatum magnifice cum exer
citu domum remiſit:Ipſe coactis undiq; uiribus:& his q̃ ad tantũ opus
ſpectarent paratis ſupra euphratem urbem cõdidit nõ æqua laterum di
menſione nam duæ muri partes longiores erant reliquis.Horum latus
quodlibet lõgitudine eſt ſtadiorum centum quinquaginta:breuiores ue
ro ſtadiis nõaginta:Qua muri dimẽſione ambitus ſtadia cõplectit̃ qua
draginta octoginta.Et ſane ſpe ſua nequaq̃ fruſtratus eſt.Nulla enĩ poſt
modum urbs tanto ambitu tanta ue mœnium magnificentia cõſtructa
eſt:Altitudo murorum pedum eſt centum:latitudo q̃ tres currus ſimul
perambularent:Turres mille & quingentæ:quarum altitudo pedum eſt
ducentorum:Habitare eam coegit maiori ex parte aſſirios:& quidem po
tentiores.Ex reliquis nationibus uolũtarios aſſumpſit a nomine ſuo ur
bem ninam appellans.Aros propinquos habitatoribus diuiſit:Condita
urbe arma in bactrianos uertẽs ibi ſemiramidem uxorem cæpit: quæ cũ
clariſſima oĩum mulierum feratur:quomodo ex humili fortuna ad tan
tam gloriam peruenerit:haud ab re erit referre:Eſt ſyriæ ciuitas Aſcalon
haud procul hac ſtagnum eſt piſcibus plenum iuxtaq; templum ĩſigne
deæ:quam appellant:Dercetam facie hoĩs:reliqua parte corporis piſcem
Huius cauſæ fabulã ferunt.Venerem aliquando obuiam ei deæ factam
amorem cuiuſdam ſpecioſi adoleſcentis ſacrificantis ſibi inieciſſe:exq; eo
rum eſſe coitu filiam natam : deam ſui erroris pudore ductam amouiſ
ſe adoleſcentem.Filiam uero in loca quædam deſerta ac ſaxoſa:in qui
bus aues erant plurimæ expoſuiſſe:ibiq; qĩ diuino nutu ab auibus infan
tem nutritam.Se uero pudore doloreq; cõpulſam in lacum abieciſſe:atq;
ibi in piſcem cõuerſam.Vnde & ſyrii uſq; ad hæc tempora his piſcibus
abſtinentes eos prodiis colunt:Tradunt rem mirandam aues infantem
aliis cõfouentes nutriſſe coagulato lacte ex proximis paſtorũ mapalibus
capto:Acto anno cum firmiori cibo egeret aues caſeum eodem ex loco ra
ptum ori ĩfantes admouiſſe.Quare a paſtoribus ex corroſiõe caſei aĩad
uerſa infantem ſpecioſam forma cõpertam ferũt:nutritamq; apud ſe do
no poſtea datam preſidi paſtorum regio nomine Simma.Hic liberis ca
rens ut filiam magna cura nutritam.Semiramidem ab auibus:eo enĩ no
mine linguâ ſira uocantur:appellauit.Quas poſtmodũ ſyri omnes ut
deas honorant.Hæc de ſemiramidis ortu fabulæ tradunt.Quæ cũ iã
nubilis eſſet:ac pulchritudĩe cæteras excæderet uirgines:miſſus a rege ad
receſcẽdos greges prefectus ſyriæ:Menones:cũ apud Simã diuertiſſet cõ
ſpecte uirginis amore captus uxorẽ illã ſumẽs duxit ĩ ninã.Exq; ea duos
Iapatem atq; Idaſpem liberos genuit.Cum plures uirtutes ſemiramidis

formam exornarent uir mulieri deditus nil abſq; eius agebat cõſilio: Ninus ciuitate a ſe cõdita adiecit animum ad bactrianos patriam montuoſam: acceſſuq; difficillem & hominum numero ac uiribus ualidam. Cũ autem priori expeditione nil profeciſſet: maioribus opus eſſe raptus copiis coacto ex ſingulis gentibus electo in genti exercitu aduerſus eos ꝑfectus eſt. Tradit etheſias ſcriptor pedites ad decies ſepties cẽtena millia fuiſſe: equitum millia ducẽta: Currus uero falcatos paulo minus decem milibus & ſexcentis: qui millitum numerus: incredibilis nunc forſan ſit audientibus: ſed haud quaq̃ impoſſibile uidebitur aſiæ magnitudinem multitudinemq; in ea nationum animo aduertenti. Nã ſi quis dari aduerſus Satas expeditionem cum octingentis millium millibus: Si qs itẽ xerſis in græciam tranſitum cum infinita pene hoĩum multitudine ſiq; in europa paulo ante res geſtas cõſideret: mĩme dictis noſtris abrogauit fidem. Nam ex unica ſicilie ciuitatum ſiracuſis Dionyſius exercitum peditum centum uiginti: equitum duodecim milium cõfecit. Naues magnas parti triremes partim quiqueremes ad quadrigẽtas ex uno eduxit portu. Romani paulo ãte hanibalis tp̃ra futuri belli ꝓuidentes magnitudinẽ cẽſu ĩ italiã tũ ciuium tũ ſocioꝝ q bello apti eſſent hĩto decies centena ferme millia hoĩum deſcripſcere. At ea ne uni quidẽ aſiæ ꝓuincie hominũ nũero cõparãda ẽ: quæ ideo receſuimus: ne qs ex hac: quæ nũc ẽ urbium ſolitudine priſcam illaꝝ gentiũ expendat copiã Hunc tantũ numerũ gentium. Ninus cũtra bactrianos patriam aſperam atq; anguſtam ducens exercitum ĩ plures partes diuiſit. ſunt in bactria plures ĩ ſignes urbes: quarum una: ea regia eſt. Bactra nomĩe præſtantior cæteris habetur tum magnitudine tum arce admodum munita. Bactrianoꝝ rex erat zoroaſtes: qui comparato hominum quadrigẽtoꝝ milium ualido exercitu nino in finibus occurrit: Permiſſaq; de induſtria parte hoſtium prouinciam ingredi pugna inica hoſtes in fugam uerſos ſuperat: perſequitur cædendo uſq; ad montes proximos ad centum millibus hoſtium cæſis: deinde auxilium ferente ſuis nino ſuperati a multitudine aſſirioꝝ. Bactriani diſperſi ſuæ quiſq; urbi ſubſidio abiit. Ninus bactriã ingreſſus cæteris urbibus captis bactram & natura loci: & rebus cæteris: quæ ad defenſionẽ ſpectant munitã: cũ expugnare non poſſet: obſedit: protacta longius obſidione uir ſemiramidis: is nino aderat: amoris ĩpatiẽs uxore acceſſit: quæ ꝑſpicax magniq; ultra muliebrẽ ſexũ anĩ tẽpus nacta: quo uirtutẽ oſtendere: uiam multoꝝ dierum ĩgreditur: Induta eiuſmodi forme ſtola ut uir mulier ne eſſet nequiret perſpici. Tuebatur ea: ab itineris eſtu corporis colorem agilis ad omne opus. Cuius tanta erat commoditas: ut

poſtmodum medi:cum aſye imperarẽt:perſeq; ſtola Semiramidis uterẽ
tur. Cum ueniſſet in bactriã perſpecta obſidione:tum locis urbiſq; ſitu:
quaq; adiri poſſet animaduerſis:arcẽ quia loco natura munito difficiliq;
erat:& quem nullus antæa tẽtarat acceſſu cuſtodiis uacuam cõſpexit ĩtẽ
tis omnibus ueluti arce ab hoſte tuta :ut ĩferiori parti campeſtri ſubſidiũ
ferrẽt. Sumptis igitur qui per loca petroſa abruptaq; aſcendere ſoliti erãt
per aditũ ualis præcipitem ſuperat loci aſperitate partem arcis cæpit:ma-
gnoq; ad terrorem excitato tumultu ſignũ captæ arcis obſidentibus d̄dit
Qui infra urbem erãt arce amiſſa oſtupefacti d̄relictis moeniis fuga ſa
lutis cõſuluerunt. Capta ciuitate admiratus. Semiramidis uirtutẽ. Ninuſ
ĩ primis eã multis donis cumulauit:deinde pulchritudine eius allectus
pſuadere uiro conatus ẽ:ut illã ſpõte ſibi uxorẽ cõdonaret:pollicitus filiã
ſe matrimonio in eã grãm datuꝝ noĩe Soſanem. Renuẽti cõminatus ẽ ei
ſe oculos ni pareret erutuꝝ. Hoc pculſus timore ſimul & amore ĩcenſus.
Menones:cum laqueo uitã finiſſet:Semiramidem ninus uxorem cæpit.
Theſauri oẽs bactrianoꝝ magnũ auri atq; argenti põdus ad ninum pue
niunt:qui cõſtitutis bactrianoꝝ rebus excercitũ dimiſit. Genitoq; ex Se-
miramide filio cui nomẽ Nini indidit exceſſit e uita ĩperio uxori relicto
Sepultus eſt in regia ſepulchro ingentis molis altitudine nouẽ ſtadiorũ
latitudine ut ait etheſias decem ei cõſtructo. Cum ciuitas iuxta euphra-
tẽ ſiti ĩ plano cõdita cõſpicitur uelut arx quædã ea moles:Licet mlutis ſta
diis diſtãs:quã nũc etiã ſtare dicũt. Poſt ninã a medis dirutam quo tẽpo
re aſſirioꝝ imperio potiti ſũt. Semiramis magni mulier animi cupiẽs ui-
tum rerum gloria excellere urbem ĩ babylonia condidit:accerſitis undiq;
opificibus atq; architectis cæteriſq; quæ ad tantam rem ptinebant para-
tis. Addidit ad id opus pficiundum ex omni regio hoĩum millia terdeci
es centena: Vrbs ab utroq; latere euphratis:ut medius interfluat:ædifica
ta:cuius mœnia ambitu ſtadia trecenta & ſexaginta cõplectebant̃ freq̃n-
tibus turribus ac magnis. Erat tanta operum magnificentia ut ĩ muri la-
titudine ſex equorum currus una prodire poſſent. Altitudo ĩcredibis au
dientibus:ut etheſias gnidius ait. Vt autem clitarcus & qui cum Alexan-
dro in aſiam profecti ſunt ſcripſere:pedum trecentoꝝ ſexaginta quinq; .
Addiderunt etiam. quodlibet anni die ſtadium muri abſolutum : ut tot
ſit ſtadioꝝ circuitus:quod dies ãnum conficiunt. Mœnia ex lateribus &
aſſalto facta:quoꝝ altitudo:ut etheſias tradit eſt paſſuum quinquaginta
Vt quidam poſteriores ſcribunt:cubitoꝝ quinquaginta:latitudo ãplior
quã qua duo currus ueherentur. Turres ducentæ quinquagita numero
quarum altitudo latitudoq; magnificentiam æquat muroꝝ. Non ẽ aut

mirādum ī tātum mœniū āmbitu paūcas turres ædificatas. Nam cum
plurimæ paludes urbem circūſtēt:nō fuit cōſilium ea parte turres cōſtru
ere:quæ loci natura eſſet admodum munita. Inter murum atq; ædificiā
pomerium duo iugera cōficiunt. Vt celerius opus cōſumaretur: cuilibet
ex amicis ſtadium perficiūdum tradita ad id impēſa aſſignauit. His mœ
nibus ſūma cura unico āno abſolutis:pōtem qua parte fluuius āguſtior
fluebāt cōſtruxit ſtadioꝝ quinq; longitudinis columnis ī ꝓfundo ſūma
arte inuicē pedes duodecī diſtantes iactis:lapides edificii trōcis fereis im
mixto iuncturis liquefacto plumbo cōiunxit. Ante columnas ad īpetum
āquæ ſciīdendum.curſumq; fluui reprimendum firmos cōpoſuit ange
los:quo ab omni aquæ undiq; circunfluentis uirtutæ eſſent:pontem .Is
triginta pedū latitudine erat:ex cedrinis cypariſſiq; ac plamaꝝ trabibus
ſpectate magnitudinis cōiunxit. Opus nulli arte poſterius eoꝝ quæ a ſe
miramide facta ſunt. Ab utroq; fluminis latere murum duxit ſtadiis tre
centis ſexagintā pari mœnium urbis latitudine. Regias iuxta flumen ex
utroq; pōtis latere duas edificauit:quæ & aſpectū late urbis preberent &
eſſent tanq̄ ciuitatis ꝓpugnacula:euphrate ꝑ mediam urbem meridiem
uerſus fluente. Altera regia ad orientem:ad occidentē altera ſpectat: utra-
q; ingenti ope cōſtructa. Nam quæ ad occidentem uergit :primū habet
āmbitum ſtadiorum ſexaginta altis & ſuptuoſis mœnibus ex cocto late
re cōſtructum. Alter deinde interior eſt circuitus:cuius in crudis ādhuc
lateribus uaria aīantia:quæq; ſuo colore ad naturæ ſimilitudinem exp̄ſ-
ſa fuere. Huius lōgitudo ſtadioꝝ eſt quadraginta latitudo laterū trecen-
torū. Altitudo ut etheſias ſcribit paſſuum quinquaginta. Turrium altitu
do ad paſſus ſeptuaginta eleuatur. Eſt & tertius intimus circuitus:qui ar
cem cōtinet triginta ſtadiorum ambitu:Huius ædificii altitudo: latitudo
q; ſupat ſecundi muri opus Inerant diuerſorum aīalium figure in turri-
bus ac muris:colore quoq; ac forma naturali. Erat īſup oīs generis aīanti
um uenātio. Quorum magnitudo q̄ttuor cubitus excedebat. In his Se
miramis cōſpiciebātur ex equo pardalum iaculata:iuxtaq; eā uir ninus
iaculo leonē feriēs. Erexerat & portas tres:ſupq; eas uaria ex ære poſita or
namenta. Hæc regia excelentior ea:quæ ex altera ſita erat fluuii parte fu-
it tum magnitudine:tum ornatu. Illius enim muri ambitus triginta ſta-
dia ex cocto latere cōplectebatur:loco anīalium æneæ ſtatue inerant nini
ac ſemiramidis p̄fectorumq;:& Iouis īſup quē bellū babylonii uocāt:Ine
rant & acies ſtructæ uariæq; uenationis ad aſpicientium uolūtatē. In lo-
co babyloniæ humiliori lacum quadratum effodit :cuius ſingula latera
ex lactere cocto aſſaltoq; ædificauit:ſtadia erant ducenta:ꝓfūditas pedū

trigīta quinq; ād quā flumine ſup inducto ab regia foſſa utrinque aditū
fecit. Ex utraque uero parte ex cocto latere fornicibus conſtructis aſſaltū
ſup induxit ad quattuor cubitoꝝ ſpiſſitudinē. Erant aūt muri foſſæ lati
tudine laterum uiginti. Altitudīe ſupra fornices pedum duodecim. Sep
tem diebus ope pfecto flumen in priorē curſum reſtituit. Statuit autem
ab utraq; foſſæ parte portas æneas: quæ uſq; ad pſaꝝ regnū ſtetere. In ur
bis medio templum ioui bello erexit: cuius āplitudinē neq; ſcriptores ꝓ
pter uetuſtatē: neq; ula memoria ſingulati tradunt. Conſtat tamen ob il
lius mirandā altitudinē a chaldeis tū orientē tū occidētē uerſus aſtrorū ī
eo obſeruationes factas. Id ex latere atq; aſſalto ſūma arte magnaq; īpen
ſa eſt cōſtructum. In ſūmo templi tres ingentes aureas ſtatuas. Iouis iu-
nonis opiſq; erexit: quarum iouis adhuc extat longitudine pedū q̄dragī
ta mille babylonioꝝ talentoꝝ pōderis. Opis ſimili pondere in ſela aurea
reſidet: ad cuius genua duo aſtant leones iuxtaq; ſerpentes argentei ingē
tis magnitudinis pōderis quilibet talentoꝝ triginta. Iunōis ſtans ſignū
pōderis eſt talentoꝝ octingentoꝝ. Huius dextera caput ſerpentis tenet.
Septum lapideum ſiniſtra. His oībus cōis erat mēſa aurea manufacta lō
gitudinis pedum quadraginta: duodecī latitudinis pōderis talentorum
quinquaginta. Duo p̄terea charcheſia talentoꝝ triginta erant: totidemq;
uaſa uaporibus apta utrūq; talentoꝝ triginta. Crateres ex aureo tres: quo
rum ioui dicatus talenta mille & ducenta babylonia pendebat. Alioꝝ qui
libet ſexcētā: quæ oīa poſtmodum pſaꝝ reges ſurripuere. Regiæ & reliq̄
ornamenta tum tempore cōſumpta ſunt: tum ab hoībus deleta. Ipſius
quoq; babylonie parua quedā portio ſupſtat maxīa parte intra mœnia
cultui agroꝝ expoſita: Erat & ortus penſilis iuxta arcem nō a ſemirami-
de: ſed a quodā ſyro rege poſtmodum in grām pellicis factus. Quæ cū
perſa eſſet genere cupiens in mōtibus uidere iuxta morem perſaꝝ parata
uiro perſuaſit: ut artificio excitaret ortum: qui arboribus pratiſq; patriā
repreſentaret. Huius orti ſingula latera iugieribus quattuor extendunt.
Aditus ueluti in mōte erat ædificiis altero ſup alteꝝ cōſtructis: ut ex eo
cōſpectus lōge lateq; pateret. Teſtudines in ſolo poſitæ erant: quæ totius
orti pōdus ſuſtenerent. Inde aliæ ſupra alias excreſcente ſemp magnitu-
dine edificatæ. Nam ſuperiores: in quibus orti muroꝝ ſupficies contine
batur: altitudine quinquaginta cubitoꝝ eminebant. Earum latitudo pe-
des erat duodecim muri magna impenſa cōſtructi ſpiſſitudine erat pe-
dum uiginti duorum: Solum hoc modo cōſtabat. Erant poſitæ lapidæ
trabes lōgitudīe pedum ſexdecim: ſex latitudine. Supra has ꝓ pauimen
to ſtratæ arundines aſſalto cōpactæ. Deſuper cocti lateres: duplici ordine

gypſo ſtructi:tertio tegulæ plumbeæ:ne qua humiditas ad teſtudíes ma naret. Aquarum inſuꝑ receptacula:quibus humor efflueret:in hoc paui- mento cõgeſta humus ꝓfunda ut magnorum arborũ radicibus ſatis eẽ ortum efficiebat ĩ eo ꝓceræ oĩs generis arbores aſpectum iocũdum red- debãt. Lumen quoq; adeo teſtudines inuicem ꝓbebãt:ut in eis regia de- uerſoria haberent̃. Præterea aquæ ductus occulte fabricatus rigabat ortũ Et hæc hotti moles poſtmodum facta ẽ. Semiramis & alias urbes ſupra euphratem tigriq; fluuios ædificauit:ĩ quis emporia conſtituit eoꝝ q̃ ex media ac paretanis oĩq; ꝓpinqua regione ferrentur. Poſt niluum.n.& gã gẽ flumina tocius aſiæ nobiliora euphrates ac tigris ex armenie mõtibus fõtes hẽnt. Diſtant autem ab ĩuicem ſtadiis mille & quĩgentis delatiq; ꝑ mediã & parẽtanos deſcendũt in meſopotaniam quã undiq; circundan- tes regioni nomen ĩdiderunt. Deinde ꝑ babyloniam fluentes ĩ mare ru- brum deferunt̃. Flumina ĩ gentia alueo cõpreſſo magna ẽporia freq̃tanti bus exiſtunt cõmoditati. Vnde & locorum q̃ iuxta aquas ſũt mercatores cõtigit ditiſſimos eſſe. Semiramis ex armenioꝝ mõtibus lapidẽ excidi fe cit lõgitudine pedum cẽtum quĩquaginta latitudine uero ſpiſſitudineq; quattuor & uiginti. Hunc magna curruum multitudine ad flumen dela tũ nauiq; ĩpoſitum babyloniã detulit:in q̃ uia ĩſigniori erexit. Res mira- bilis aſpicientibus:quam a forma obeliſcum dicunt ĩter ſeptem mirãda oꝑa annumeratum. Cum multa ſint babaloniæ aſpicientibus admiratio ne digna nõ minus mirabit̃ quis magna uim q̃ ĩ ea gignit̃ aſſalti tãtã.n: illius ſupeſt copia:ut nõ ſolum ſatis tot tãtiſq; ædificiis fecerit. Sed & po pulus licet innumerabilis eo arefacto ꝓ lignis utatur:adeo magna illius copia tanq̃ ex largo fõte haurientibus adeſt. Hunc ꝓpe fõtẽ eſt terræ hia tus haud magnus ſed uirtute mirabili. Eicit.n.odorem ſulphureũ ac gra uem qui trãſeuntes aĩantes ĩterficit. Ita enim anhelitum cõprimit:ut ſpi- ritu intercluſo arrepta reſpirandi facultate mors ſubito ſequatur. Eſt & ultra flumen palus breui circũſcripta loco fumum habens circa ſolum: in quam ſi quis inſcius ingrediatur eueſtigio attrahitur nulla data regre diendi facultate. Deinde paulatim torpore quodam corporis totius in ꝓ fundum delatus mergitur:pauloq; poſt mortui corpus ſup natat. His ꝑ fectis opibus ſemiramis magno cum exercitu ꝓfecta mediã uerſus cum ꝑueniſſet ad mõtẽ:qui bagiſtanus appellatur. Is ioui ſacer eſt:caſtra poſu it ortũq; iuxta ĩ campis patentibus:cuius ambitus ſtadia duodecĩ cõple- ctebat̃ cõſtruxit fõte ibi erecto:aquã cuius ortum rigaret. Pone ortũ ſa- xum altitudine ſtadiorum decem & ſeptem ſcindens ĩ ĩferiori eius par- te ſuã effigiem centumq; ei dona ferentium ſculpſit. Syris in eo litteris

magnæ legendũ puto, ut sit flumina emporia, f. existunt magnæ cõmoditati.

Obeliscus inter septem miracula numeratur.

ſcriptũ erat a ſemiramide ſubditoꝝ ope id ſaxũ fuiſſe exciſũ. Deinde cũ a parte cãpeſtri æquato aggeribus ſaxi ꝑcipitio in ſũmum tranſcendẽs ĩ ciuitatẽ medie chaonam acceſſiſſet aĩaduerſa in quodã elato cãpo ſtupẽdæ altitudinis ac magnitudinis petra: Ortum alterũ ꝑ magnum ĩ medio illius fecit: ubi ſumptuoſa uoluptatis delitiarũq; cã ædificia: ex quibus & ortum & oẽm exercitum: ꝗs in cãpis erat ſpectare poſſet: erexit. Hoc in loco diutius cõmorata eſt: quieti delitiiſq; dedita: Nam alium uiꝝ cape noluit uerita ne ĩpio priuaretur. Sed eos ex millitibus eligebat: appetebatq; qui in caſtris erant forma & decore ꝑſtantes. Quos oẽs poſtea priuabat uita. Iter deinde ꝑ echatanos flexit ad larcieum mõtem. Ad hunc multis ſtadiis ꝑ plura ꝑcipitia ac cõualles erat aditus: Cupiens ergo tũ ĩmortale ſui monumentum relinquere: tum breuiorẽ facere uiã abſciſis anfractibus lociſq; cõcauis ad planũ deductis magno ſumptu iter breuius reddidit. Quod uſq; ad hoc tẽpus ſemiramis appelatur. Ad etbatanã inde cãpeſtrem urbem accedens magno ſũptu regiã ædificauit. Veꝝ cum aqua ciuitas nullis ꝓpinquis fontibus careret aquæ ductũ ĩ eã urbem admodum neceſſarium magna ĩpenſa laboreq; ꝑduxit. Eſt mons urbi ꝓpĩquus ſtadiis duodecim noĩe orõtes aſper & acceſſu difficilis: ut cuius recto itinere aſcenſus uſq; ſumitatẽ ſtadioꝝ ſit uiginti quinq;. Ex altera mõtis parte lacus magnus fluuium effecit: quem illa effoſſo ab radice mõte ĩ urbem induxit. Erat foſſæ latitudo pedum: quindecim: altitudo quadragĩta quinq;. His in media geſtis uenit inpſidem: aliaq; aſiæ. quibus impitabat loca ubiq; mortes ſaxaq; incidens uiã facilem tranſeuntibus reddidit in locis planis aggeres ſtatuens nunc ſepulchra defunctoꝝ ducũ nunc urbes in eis ædificauit. Cõſueuit & aliquãdo in caſtris paruos aggeres erigere: ubi tentorium ſuum tẽdens caſtra deſpiceret. Quo factũ eſt: ut uſq; ad noſtram ætatem multa in aſia eiuſmodi reꝝ ueſtigia ꝑdurẽt: q̃ opera ſemiramidis uocantur: Vniuerſa deinceps peragrata ægypto libyaq; magna ex parte indictionem redacta ad iouem. Ammonem tranſiit ſciſcitatura a deo ſuæ uitæ finem. Dicitur reſponſum ei datum ab hoĩbus migraturãm eſſe: atq; a multis aſiæ gẽtibus ĩmortaliũ honores aſſecuturã. Idq; fore cum ei Ninus filius inſidiaretur. Aethiopiam poſtmodũ ĩgreſſa plurimaq; ſibi ſubiiciens multa in ea miranda cõſpexit. Ferũt in ea ſtagnum eſſe quadratũ: cuius circuitus. clx. efficiat pedes. Aquæ eius colorẽ ſimilẽ minio: odorẽ ſuauẽ neq; ueteri uino diſſimilẽ. Virtute uero mirabili: ut q̃ pota in inſaniam uertes cogat occulta errata palã fateri. Sed his haud facile adhibetur fides. Sepulturas defunctoꝝ æthiopes diuerſas ab reliquis faciunt. Salientes enĩ corpora inq; uaſis uitreis nuda condences

ſupra colūnās ꝑonunt:Ita ꝑ uitꝝ defuncti corpus aſpicitur queādmodū
ſcribit.Erodotus:quod gnidius etheſias improbat:Ait enī ſalliri corpora
ſed nequaq̄ in uitro nudos cōdi.Vri enī:ideoq; corrupta nō poſſe ſpeciē
ſeruare:ſed ſtatuas aureas cauas fieri:in quibus mortuos ponāt uitro cir-
cū eā poſito.Quo fit ut in locis ſuperioribus ſitæ circunſtāte uitro ima
go aurea defuncto ſimilis reddatur aſpicientibus.Et hæc ditioꝝ ſepul-
chra eſſe affirmāt. Tenuiores argenteas imagineſ ponunt.Inopes uero fi
ctiles.Vitꝝ abūde cū plurimū fiat ī æthiopias oēs hēnt Mores æthiopū
aliaq; mēoratu digna paulo poſt:cū res eoꝝ ꝑſcæ referent :narrabimus.
Cōſtitutis æthiopiæ ægyptiq; rebus ſemirāis ad bactrianos aſiæ cū exer
citu deſcendit maxīas hēns copias.Cū diutius pacē egiſſet honoris cupi
da excogitauit aliquod memoria dignū bellū gerere.Audiens igit̃ īdoꝝ
gentem maximā inter cæteras orbis regionem uero pulchrā fertilēq; eſſe
arma in india uertit.Imperabat indis ea tēpeſtate rex Staturobates ma-
ximo fulctus exercitu elephanteſq; plurimis bello aptis.Eſt india pre cæ
teris pulchritudine excellens:ac multis q̄ illā rigēt fluminibus diſtincta.
Biſq; fructus annuatī ferrens:Adeo aūt oībus exuberat ad uictū neceſſa-
riis.ut affatī ubilibet fructus ꝑbeat.Dicitur nunq̄ in ea ſterilitatē eſſe aut
fructuū uaſtitatem.Eſt & incredibilis elephantoꝝ numerus: q uirtute &
robore corporis multo libycis ꝑſtant.Similiter auri:argenti:ferri:æris lapi
dum ꝑterea ꝑcioſoꝝ:cæteraꝝq; reꝝ:q̄ ad delicias atq; opes ſpectent ſum
ma copia:quæ ſingula nota ſemiramidi ad bellum indicum eius animū
impulere.Videns autem quātum bellum ſuſceptum eſſet:magniſque ſi
bi uiribus opus eſſe:oībus ꝓuinciaꝝ ꝑfectis mandauit:ut pro magnitu-
dine ꝓuinciaꝝ iuniores aptos bello cōſcriberent utque nouas armaturas
pararent.Reliquis quoque edixit ut poſt triennium in bactris parati in
ſtructique adeſſent.Iuſſit præterea in phœnicia ſyria cipro aliiſque mari
timis locis:ubi ea materia ſuppetit naues fluminibus aptas quæ diuidi
poſſent:parari.Indus enim magnus præ cæteris eius loci fluuiis regnum
indoꝝ terminans pluribus:tum ad tranſuehendum:tum ad ꝓhibendos
à ripa hoſtes nauigiis eget.Et cum iuxta flumen haud quaq̄ materia eēt
nauibus apta neceſſe fuit illas ex bactris per terram uehere. Inferior uero
elephantoꝝ apparatu rem excogitauit:qua terreret indos cogitantes ne-
quaq̄ extra indiam elephantos eſſe. Occiſis igitur trecentis boū milibus
carnes operariis cōceſſit:coria in ſui fecit elephantorū inſtar. Quæ poſt
modum fœno referta ueri elephanti ſpeciem ꝑſeferebāt.Intus hominē
Camelumq; ſup quo ſedens formam beluæ duceret:incluſit.Hec in loco
ſemoto occluſoq; acta nequa exterius emanere poſſent: utq; indi impro-

uiſa re pculſi ueras beſtias exiſtimarent. His biennio confectis tertio copias omnis in bactris coegit. Fuit millitum numerus ut ethiaſias tradit tredecies centena millium. Aequitum millia quīgenta. Currus ad millia centum. Erāt totidem numero hoīes ſupra camelos cum gladiis cubitorum quattuor. Naues diuiſæ ad duo millia: Q uas una & elephantorū ſimulacra cameli deferebāt. Aſſuefecit autem equos ne eis ſimulacris terrerētur. Q uod & pſeus macedonū rex multis poſt ānis in eo bello imitatus eſt: quod cum eo romani elephantos habentes libycos geſſere. Veꝝ neq; illi in bello: neq; Semiramidi profuerūt. Audita rex idoꝝ tum exercitus magnitudine: tum ingenti apparatu belli conatus eſt excædere Semiramidis uires. Et primū ex arundinibus nauigia confecit ad quattuor millia fluuio accomodata. Ferunt enim indiæ tum flumina: tum loca paluſtria arundinū copiā ita croſſarū ut nequaq̄ ea ulnis hoīes āplecti quæant: Ex his naues optime fiunt pp arundinum robur. Armorum quoq; omnis generis copiā parauit. Ex uniuerſa india accitis maioribus q̄ quæ erāt Semiramidis copiis. Elephantoꝝq; ſilueſtrium uenatione facta plurimos ad bellum īſtruxit: ut terrorē aſpicientibus iniicerent. Oībus: quæ belli uſus poſcit: pparatis nuntios ad ſemiramidē iam appropinquantē mittens rephendit eius ambitionē: q̄ nulla iniuria laceſſita bellum ſibi īferret. Multiſq; uerbis eā p litteras incuſans deoſq; īuocās teſtes minatus eſt ſi acie uicta eſſet ſe illā cruci affixuꝝ. Lecta epiſtola ridens Semiramis nō uerbis: ſed uirtute certandū eſſe reſpōdit. Deinde ad indū pueniens inuenta regis claſſe ad certamen parata. Et ipa ſuas naues electis millitibus inſtruxit. Ibi duꝝ certamē cōmiſſū ē: ac diutius magnis utriq; uiribus pugnatū. Tandē ſupata indoꝝ claſſe: qua ī pugna ad mille naues ſubmerſæ ſunt: multiq; mortales capti pōtem: quo facilior eſſet tranſitus: ſupra flumē cōſtruxit: pſidioq; ab utroq; latere impoſito oīs copias traduxit inſulas quoq; ac urbes in flumine ſitas capit ad centum millia hominū ī ſeruitutem redactis. Claſſe amiſſa indorū rex ſimulans ſuās copias procul a flumine retro abduxit: ut hoſtes id formidine factū rati fluuiū trāſirēt. Q uo cognito ſemiramis cū ex uoto res cæderet parte copiarum ad pōtis cuſtodiā relicta īdos cū reliquo exercitu pſecuta ē. Præcedebāt elephātoꝝ ſimulacra: quo regii exploratores elephantorū aparatu cōſpecto regii metum iniicerent. Verū ea ſimulatio haud diuitius latuit. Nā admirantibus indis unde tanta illi elephantorū copia ſuppeteret: quidam ex ſemiramidis exercitu nocte capti rem pdidere. Q ua pp cōfiſus ſuis uiribus rex fictionē elephātorum pdicēs: ut ſublato metu acrius pugnā īirent: copias oīs ad uerſus aſſirios eduxit. Inſtructa quoq; acie Semiramis pſi

tiſcebat: Ap ꝓpīquantibus exercitibus rex equites ac currus in prima
acie ante phalangē deſtinauit. Semiramis ſimulatis elenphātis aduerſus
equites ꝑmiſſis initoq; certamīe regios equites fudit. Aſſueti.n.ueris ele-
phātis equi noua forma olfatuq; inſueto turbati ſūt: Itaq; pars in hoſtes
equorum īpetu: pars in alia loca defertur: Semiramis cum electis militi-
bus uictoriā ſecuta in primis pugnans indos in fugā uertebat. Quibus
ad phalangē refugientibus Staurobates haud ea re ꝑculſus aciem peditū
ꝑcædentibus elephantis ꝓmouit. Ipſe in dextro cornu pugnans ſuperq;
ualido elephante inſidens aduerſus reginam uirili animo ꝓficiſcitur ca
ſu eodē in cornu pugnātem: Veri elephāti cōtra ſimulatos ibant: neq; pa-
ri robore pugnabatur. Supiores erāt regii magnāq; edebant aſſiriorū cæ-
dem: partim qui elephantorum pedibus cōterrentur: partim qui īterirēt:
aut lacerati dentibus aut a ꝓmoſcide abſunti Cum magnus interfectoꝝ
alterius ſuper alterum cadētium cumulus fieret: timor ac terror oīa cō-
pleſſet: nulli iam ordinem ſeruabant. Ita omnibus ferme aſſiriis ad fugā
ītentis rex ſemiramidi caſu obuius primum ſagypta brachium eius: deī
de iaculo humerum ſauciauit: Regīa haud quāq; uulnere. Leue enim erat
extertita cum equum aſendiſſet belua inſequente ferme capta eſt. Om-
nes in fugam uerſi ad naues tendunt: Inſequētibus indis magna cædes
facta eſt ꝑ loca tantæ multitudini anguſta: Cum equitibus petibuſq; q peditibusq;
ad pontem tendebant immixtis alter alteri impedimento eſſet: ut neq;
fugæ neq; ſalutis ullus daretur locus: Sed ipſi ſuomet tumultu oppreſſi
interirent: Multi ex utroq; pōtis latere ꝓfugientium multitudīe in aquā
ꝓcipitati ſunt: Semiramis: cum maior eorum pars: qui bello ſuperfuerāt:
flumen tranſiſſent: pontem his ſupra naues fabricatas erat diſcidit. Na-
ues in plures partes diuiſæ delatæq; ꝑ flumen in diuerſa loca applicuere
multis indorum qui illas inſequendo aſcenderant ui fluminis ſubmer-
ſis. Rex multis ꝓdigiis auguꝝq; reſponſis monitus ne flumen trāſiret fi
nē ꝓſequendi fecit. Semiramis ꝑmutatis captiuis in bactrianos rediens
maiorem exercitus partē dimiſit Paulo poſt detectis quas ei Ninus per-
eunucum parauerat inſidiis oīq; iniuria iuxta ammonis reſponſū remiſ
ſa cum oībus filio ut regi parerēt ꝓfectis mādaſſet eueſtigio euanuit ad
deos iuxta oraculi reſpōſū ut creditū ē trāſlata. Quidā fabulātur illā in
colūbā fuiſſe conuerſā cōpluribus eni auibus domum ingreſſis: & illā cū
reliquis aduolaſſe uolunt. Quo factum ē: ut ſyrii columbam ut deā
colant īmortalem reginam arbitrati Impitauit uniuerſæ aſiæ ꝑter indos
Vixit annos queadmodum etheſias gnidius ſcripſit duos & ſexagita: cū
quadraginta duobus regnaſſet. Athenienſes nōnulliq; alii ſcriptores aſſe

runt.Semiramidem cum pulchrā decoraq; formā eſſet ā rege aſſirioꝝ ꝑ-
ter modum dilectā:Cuius modeſtia fuerit admodū laudata. Cū eius ui-
tæ ītegritas uulgata admodū foret pſuaſiſſe uiro traduntur quinq; dies
ſe ſolā regnare pateretur.Quo īpetrato ſceptro regni ſtollaq; regia ſum-
tis prima die ſplendidū cōuiuium feciſſe:inq; eo oēs duces pricipeſq; ad
egiſſe:ut ſibi ueluti reginæ parerent.Secunda diē cum populares nobilio
reſq; ſe tanq̄ reginam colerent:uiro ī carcerē truſo magnoq; aīo cū cepiſ-
ſet regnum:ad ſenium uſq; multis a ſe ꝑclare magnificeq; geſtis tenuiſſe
Hæc de Semiramide a diuerſis auctoribus traduntur.Poſt eius obitum
ſumpto regno filius pacē cum ſingulis egit nequaq̄ matrē imitatus: ſed
oē uitæ tempus recluſus in regia cōſpectumq; hoīum uitans inter pelli-
ces & eunucos ocium & delicias ſecutus traduxit.Exiſtimabat enī ī como
da oīa uitare:incōtinuis uerſari uoluptatibus:uacuum eſſe curris ſummā
in rege fœlicitatē eſſe.Ad ſecuritatem imperii:& ut a ſubditis timeretur:
annuatim certum millitum indicebat numeꝝ ac eorum ducem ſingulis
ꝓuinciis īmpabat.Exercitus cum extra urbem cōueniſſet:ducem cuilibet
nationi prudentiorem ex his qui ſecū erant cōſtituebat.Acto anno copi-
as remiſſo domū priori milite rurſus a ꝓuinciis petebat.Quo fiebat ut
& ſubditi ꝓmptius impata facerēt:cū ſemp timor millitū ſub diuo agen
tium īmineret:Et ſi qui forte deſciſcerent timore pœnæ q̄ primum dicto
parentes eſſent:Annuā uero millitum mutatiōnē ad id conferre exiſtima
uit:ut parua temporis cōſuetudine nulla inter eos amicitia cōtracta neq;
duces neq; cæteri aduerſus regem cōſpirarēt.Diutina enī millitia tū mil-
lites robuſtiores tum duces prudentiores ſolet efficere.Quæ res ſæpius
magnas facultates ad deſciſcēdū a principibus ꝓbuit. Vita uero pricipis
exterioribus ignota uoluptates eorū occultas reddit & tanq̄ īuiſibilē deū
ne uerbo quidē quis blaſfemare pricipem præ timore audet. Hoc pacto
duces exercitus:ꝓuīciaꝝ ꝓſides:domeſticaꝝ reꝝ curatores:iudices īſuper
ſinguloꝝ gētiū aliaq; ꝓ regni cura diſponēs uitā agebāt.Similiter & cæte
ri reges ad ſardanapalū uſq; triginta regnū tenuere. Cui tēpore aſſiriorū
īperium.Quod ānis mille & trecētis ſexagīta pſeuerauit:queādmodum
etheſias ſecundo libro tradit:ad mædos tranſiit. Noīa regum quantoq;
quiſq; regnauit tēpore:cum nil memoria dignum egerit: nequaq̄ ſcribit.
Solum memoratur auxiliū troianis ab aſſiriis miſſū.Dux pſidii Mēnon
thitoni filius fuit.Teutamo eīm in aſia regnante uigeſimus a Nino atq;
Semiramide deſcendit:Agamēnonem tradunt aduerſus troiā cum græ-
cis bellum mouiſſe:cum aſſirii amplius mille annis aſiæ īperaſſent.Cum
uero priamus bello oppreſſus ab rege: Teutamo pſidium utpote aſſiriis

ſubditus ꝑ legatos poſtolaſſet ille decem millia æthiopiū todidemq; Su
ſianos cōducentis curribus duce Memnone ad troiā miſit. Erat tunc Ti⸗
tonus ꝑfectus pſaꝝ acceptus maxime regi. Memnon uero ætate florens
ac animi corporiſq; p̄ſtans uiribus maxime ea tempeſtate uigebat. Aedifi
caſſe eum ferunt in ſuſis loco excelſiori regiā: q̄ uſq; ad pſarum impium
ꝑmanſit: Memnonia ab illo denominata. Stauit & uiam leoferā ī ea re⸗
gione q̄ adhuc Memnonia uocatur: Aſſerunt qui ſunt in ægypto æptio
pes Memnona eis in locis natum oſtendentes antiquā illius regiā quam
nunc etiā Memnoniā dicunt. Sed cōſtat illū troianis cū uiginti peditum
millibus curribus ducentis p̄ſidio fuiſſe: multoſq; græcos pugnantē occi
diſſe: tādem ꝑ inſidias atheſſalis interfectum: corpus eius ab æthiopibus
ereptum crematumq; extitiſſe: oſſaq; eius ad Thitonum delata. Hæc de
Memnone inſcriptis regiis barbari tradunt cōtineri. Sardanapalus a Ni⸗
no trigeſimus rex: ultimus uero aſſirioꝝ: exceſſit omnes ſupiores deſidia
ac uoluptate. Nā p̄terq̄ q̄ a nullis exterius cōſpiciebatur: uitā muliebrem
duxit cum pellicibus ueſte tum porfirea indutus tum molli lana cōtexta
Stola inſuper muliebri faciem totumque corpus in modum pellicis fu⸗
co cōponēs ultra luxum muliebrem laſciuiebat: uocem fœmineā loquen
do imitatus non ſolum cibum potumque: qui uoluptatē præberent cō
tinuo appetebat. Sed luxuriæ quoque deditus nunc uiri nūc mulieris ui
ce abutebatur: oī poſthabita ſexus: ac pudoris cura. Adeo uero delitiæ tur
pis uoluptas incontinentiaque in eo uiguere: ut ſucceſſoribus poſt obitū
ſuum in ſepulchro inſcribi barbarica līgua mādarit: quod poſtmodum
græcus interprætatus eſt: Hæc habeo: quæ comedi: & quæ cum amore &
uoluptate percæpi. Ea plurima & præcipua relicta ſūt. Vita in hūc mo
dum turpiter exacta imperium aſſiriorum quod diutius ꝑſeuerarat euer
tit. Arbaces quidam genere mædus uirtute & animi magnitudine præ⸗
clarus dux erat copiarum: q̄ ſingulis annis in ninam a mædis deſtinabāt
Cōtracta amicitia cum babylonioꝝ duce noīe beleſo hortatus eſt ab eo
ut principatū aſſirioꝝ deleret. Erat enī in ſignis inter acerdotes: quos ba
bylonii chaldeos uocāt ꝑitus aſtrologiæ diuinatiōiſq; multis p̄dixerat q̄
erant proculdubio futura. Hic arbaci cum amicus eſſet: eum ipſo oīum
potituꝝ p̄dixit: quibus Sardanapalus regnaret. Laudato uiro Sattrapā ſe
illū babylonioꝝ: ſi uera p̄diceret factuꝝ ꝓmiſit. Ipſe tanq̄ dei uocibus in
ſpem elatus cū reliquis ducibus tum benigne alloquendo: tum benefi⸗
ciis ad eius beniuolentiā attraxit. Cupiens autē regē atq; eius uitā inſpice
re data uni ex eunucis aurea fialia ad ſardanapalū introductus ē. Cōſpe⸗
cta regis mollitie & muliebri apparatu illū ut nullius rei hoīem deſpexit

magiſq; in ſpem ĩcubuit á chaldeo datã. Inita cum beleſo ſocietate: ut ĩpe medos ad ĩpium pſas ad defectionẽ ſollicitaret: Ille uero babylonios barbaroꝝq; ducẽ ſibi amicum ad cõmunionẽ cõſiliorum ĩpelleret. Cum tẽpus miſſionis exercitus aduenisſet: quilibet de more in patriã ſeceſſit. Arbaces ad mædos reuerſus pſuaſit: ut ꝓ ĩpio pſil ut ꝓ libertatẽ ſumerent arma. Similiter & beleſus babylonios ĩpullit ad libertatẽ: & ad arabes legatis miſſis pfectum eoꝝ ſibi familiarẽ ad ſocietatẽ cõſilioꝝ hortatus ẽ Acto anno ad ninam cõuennere oẽs ſuccedere ſe de more cæteris ſimulãtes: re uera ut ĩpium ſardanapalo auferrent. Errant quattuor gentes: q̃ ĩ unum cõuenerant: numero millia hõminũ quadringenta muniti caſtris ac de rebus cõibus cõſultãtes. Cognita defectione Sardanapalus aliaꝝ nationũ exercitum aduerſus deſciſcentes ducens cõmiſſo certamine hoſtes ſupat: pfligati ad mõtes cõfugiunt ſtadiis a nina diſtantes ſeptuaginta quibus cum denuo ad cãpos fortunam expturi deſcendiſſent. Sardanapalus cum omnibus copiis occurrit. Inſtructa acie per præconem ei q Arbacem aut babylonium beleſum occidiſſet: talenta auri ducenta: q uiuos tradidiſſet: duplex præmium ac mediæ præfecturam pollicitus eſt. Verũ nullum ea præmia mouerunt. Cõmiſſo certamĩe multi ex hoſtibus occubuere. Reliquos ſardanapalus uſq; ad caſtra in montibus ſita perſequit. Qui cum arbace erant aduerſis prælíis pauentes inito quid uictis agẽdum eſſet conſilio: maior pars: in patriam cuiq; redeundum. Ibi ꝓoccupãda munita loca: alíos in ſocietatem belli uocandos: neceſſaria ad bellũ paranda eſſe cenſebat: Beleſus babylonius aſſerẽs deos multis cũ laboribus pículiſq; uictoriã polliceri pſuaſit ut ĩ bello pſeuerarent Cõmiſſa rurſus pugna rex ſupior fuit: caſtriſq; hoſtium potitus uſq; ad mõtes babylonios ĩ ſecutus ẽ. In eo certamẽ Arbaces uiriliter pugnãs multis ꝓſtractis aſſiriis uulnus accæpit. Tot aduerſis pliis eoꝝ q deſciuerãt icti duces: cũ domũ abire decreuiſſent beleſus ſub diuo pnoctãs ex aſtroꝝ obſeruatõe recedere uolentibus pdixit: paucos poſt dies ultro illis auxilia aduentura reſq; eoꝝ ĩ melius cæſſuras eſſe. Hæc caſtris ſignificare deos. Suadere igitur ſe: ut ſuæ arti fidentes parũper deoꝝ beneficia expectarent Huic exortationi parentibus ducibus ꝓmiſſũq; expectantibus tẽpus nunciatum ẽ bactrianoꝝ exercitum ad regẽ mitti ꝓpinquũq; eſſe magnis itineribus ꝓficiſcẽtẽ: Viſum eſt igitur Arbaco reliquiſq;: cũ expedictis militibus obuiam ꝓficiſcẽt: ut aut defectionẽ pſuaderẽt bactrianis: aut ad id armis cogerent. Primũ duces tũ reliqui libertatẽ aſſerentes cõpiis cæteroꝝ ſeſe addiderunt Hæc ſardanapalus ignorãs memor ſupioris fortunæ ad hi laritatẽ ꝓfuſus epulum millitibus ex ſacris: uinũq; abundæ pbuit: aliaq; epulo

accomodatā. His intentis aſſiriis Arbaces qui per trāſfugas hoſtium ī caſtris negligentiā: ut qui uino ciboq; grauati: ſōno quietiq; indulgebāt nouerat noctu caſtra hoſtium expugnauit: acie inſtructi incōpoſitos: parati imparatos adorti: multis interfectis reliquos ī urbē cōpulere: Sardanapalus cū exercitui ducem p̄feciſſet Salamenū uxoris frēm: urbis corā cuſtodiē dæ ſumpſit. Hoſtes ī locis patentibus iuxta urbem duobus p̄liis copias regias fundunt: interfectoq; ſalameno reliquos ꝑſequētes partim in fugā cædunt: partim in flumen euphratem p̄cipites agunt: Paucis qui cædi ſuꝑfuerāt ī urbem cōpulſis. Adeo ingens numerus occiſoꝝ fuit: ut fluuius redundāte hoīum ſanguine colerem. Obſeſſo in urbe rege multæ nationes q̄libet libertatem aſſerens ad Arbacem deferunt. Rex magno indiſcrimine regnum uerſari uidens filios tres: duaſq; filias cum magna auri argentiq; copia in paphlagoniam ad cottū p̄ſidē miſit ducū oīum ſibi acceptiſſimum: tum ꝑ epiſtolas reliquoꝝ qui non defecerāt auxilia acceſſit ad ferendā obſidionem ꝑātus: Erat enim reſponſum progenitoribus datum nunq̄. Ninā capi poſſe: niſi cum fluuius urbi hoſtis fieret. Quod nunq̄ futurum ratus ſpem cæperat obſidionis traducendæ: & ſimul futura auxilia expectabat. Hoſtes urbem quā propter mœnium altitudinē expugnare nequibant obſedere. Nondum enim catapultæ: neque uinearum neque arietis quo muri urbium deiiciuntur uſus erat. Iis qui ī ciuitate erant omnes ad uictum res & obſidionem tolerādā neceſſariæ regis cura ad id antæa īpenſa ſuperant. Cū duobus annis obſidio ꝑſeueraſſet ꝑ ſūmū ociū obſeſſoꝝ: tertio cōtinuis hymbribus excreſcēs ſupra modū fluuius cum partem urbis inundaſſet muros deiecit ad ſtadia uigīti. Hic rex exiſtimans tēpus oraculi aduenisſe deſꝑata ſalute ne in hoſtium poteſtatē ꝑueniret pyrā in regia gēte extruxit: ſuꝑq; eā auro argentoq; oī ueſte inſuꝑ regia īpoxitis uxoribus quoq; atq; eunucis in medio pyre recluſis ſe cremandum unā cū his ī ignē iiecit. Hoſtes audita regis morte urbē ꝑ eam: q̄ ab oraculo p̄dicta erat muri parte īgreſſi: Arbacem regia ſtola īdutum: regē appellarūt oīum ſibi reꝝ poteſtate ꝑmiſſa. Sumpto īperio arbaces cum belli ſociis ꝓ cuiuſq; meritis dona īpenderet ꝓuinciaꝝ quoq; p̄ſides ꝓnunciauit. Babylonius beleſus q futuꝝ īpium p̄dixerāt admonens p̄miſſoꝝ p̄fecturā babyloniæ obtinuit: Et ſimul teſtatus eſt uotū ſe bello: dum in dubio res eſſet: feciſſe uicto Sardanapalo regiaq; incenſa: cineres ſe ex ea babyloniā delatuꝝ: ac pene tēplū dei aggerē erecturū qui ab oībus ꝑ euphratē nauigantibus conſpiceretur ꝑpetuum monumentū regni aſſiriorum deleti. Hoc petiit ſuaſore eunuco quodam a quo argentum aurumq; ad ſe delatum occultum renuit. Quod ignorās Arbaces

exiſtimabat enĩ oĩa igni unã cum ſardanapalo abſſumpta eſſe deſſerri ba
bylonia cineres pmiſit ciuitate imunitate cõceſſa. Beleſus paratis nauigiis
una cum cineribus babyloniã uim magnã auri argẽtiq; deſtiauit. Qua-
re ad regẽ delata iudices eius criminis dati ſunt: ex his qui una ſecum fue
rãt uictores. Cum beleſus factũ cõfiteretur iudices eum capite dñarunt.
Rex magni uir animi uolẽs regni principia humanitate ac clementia fir-
miora reddere: nõ ſolum beleſo pœnã remiſit: ſed aſportatum auꝝ argẽ-
tumq; cõdonans pfecturam babyloniorꝝ a principio cõceſſam habere iuſ
ſit. Aſſerens maiora illius erga ſe beneficia: q̃ iiurias eẽ. Hac uulgatã clemẽ
tia nõ ſolum beniuolentiam ſingulorum: ſed & gloriam aſſecutus eſt cẽ-
ſentibus omnibus illum imperio dignum: qui ita parceret delinquentibus
Arbaces ſuis bonis ciuibus cõceſſis urbem a ſolo euertit: auꝝ argentumq;
omne nam ad multa talenta ex incendio effluxerat: detulit in erbatanam
mediæ urbem. Hoc pacto aſſiriorꝝ imperium quod ad trigeſimam plẽ a
nino pueuerat annis mille & quadrigentis ad medos tranſiit. Nũc æqu-
um uidetur: quo nil memoratu dignum omittamus: de his qui chaldei
apud babylonios uocãt referre: Chaldei babyloniorꝝ ãtiqſſimi eum locũ
in ſua re. p. quem in ægypto ſacerdotes obtinuere. Ad cultum enim deo
rum deputati per omnem uitam philoſophantur peritiſſimi aſtrologiæ
habiti. Multi diuinatione quadam futura perdicebant: tum auguriis:
tum ſacris: tum aliis quibuſdam incantationibus & mala auertere ab hoĩ
bus: & bona afferre: auguria inſuper ſomniaq;: & pdigia interptari cõſue-
uere. Eorꝝ pterea: quæ ad ſacra ſpeculanda pertinent peritiſſimi. Nõ enĩ
queãdmodum græci horꝝ oĩum doctrinam pcipiunt. Nam pueri a patri
bus pgeniem ſecuti eam diſcunt philoſophiã omni aliarꝝ rerũ cura poſt
habita. Ita tũ quia a teneris annis ĩ ea doctrina erudiuntur: tũ quia diuti
us in illa pſeuerant doctiſſimi euadunt. Apud græcos ut plurimũ tarde
ad philoſophiã accædunt: paulũq; in ea ĩmorati ad quæſtũ uertunt. Pau
ci admodum ĩ ea ĩmorãt pdiſcẽda lucri gratia ad alia exercitia uerſi, Nõ
enĩ de more imitant parentum doctrinã: ſed ipſi ſua ſponte uariis ſtudi
is p libito incumbunt. Et enĩ barbari in ſuſcepto exercitio ſemp ĩmorant
græci uero lucri gratia nouis ſemp opinionibus ĩcumbentes: deq; maxi-
mis diſciplinis inter ſe altercantes incertos diſcipulos reddũt: animumq;
eorum p oẽm uitam dubium nulla certa ſententia errare compellũt. Ita
ſi quis præclariſſimorum philoſophorum diligenter ſectas exquirat re-
pugnantes admodũ maximiſq; de rebus ĩuicẽ cõtrariaſ cõperiat At uero
chaldei mundum ſẽpiternũ eſſe aiunt: neq; pncipium habuiſſe: neq; ſor-
titurum eẽ finem: Vniuerſorum ordinem atq; ornatum diuina quadam

ꝓuidentia factū. Cælestia oia nō caſu aut ſua ſpōte: ſed determiato quo-
dā firmoq; deorū nutu iudicioq; eſſe ꝑfecta. Aſtroꝝ lōga obſeruatiōe cur
ſum naturāq; diligentiſſime ſcrutati: multa futura hoībus prædicūt. Ma
ximum uero uim ac motū quinq; aſtroꝝ qui planetæ appellantur inter-
pretres illi dicunt: & eius præſertim qui a græcis ſaturnus dicitur eſſe af-
firmant. Clariſſimū uero & cuius maxima ſit uirtus ſolem dicunt. Reli-
quos quattuor eo nōmine: quo & noſtri aſtrologi appellant martem. Ve
nerem Mercurium Iouē. Mercurios illos ꝓpterea uocant: q; cū aliis aſtris
haud quaq̄ errantibus: ſed motū ordinatum habentibus iſti ſoli ꝓpriū
curſum ſortiti futura oſtendāt: tanq̄ deoꝝ interpretres uoluntatis. Nam
tum ortu: tum occaſu: tum colore ſignificare recte aduertentibus futu-
tura teſtāt̃. Aliquādo uero uentis quandoq; hymbribus: tum æſtu: nōnū
q̄ cometis: ſolis & lunæ eclipſi. hiatu terræ multis deniq; ſignis: quæ pro-
ſint quæ ue obſint nō ſolū gentibus ac locis: ſed & regibus & priuatis ꝑ-
ſonis oſtendunt. Sub horum curſu eſſe aſtra triginta: quæ deos conſulto
res appellant: & horum medietatem ſupra reliquam ſubtus terram ferri
tum quæ apud hoīes accidunt: tum quæ a cæleſtibus eueniunt ſpectan-
tia: Diebus aūt decē ex ſupioribus unum ad inferiora ueluti aſtroꝝ ange
lū alteꝝ rurſus ab inferioribus ad ſupa mitti. Et hūc eſſe eoꝝ p̄ſcriptum
motū circuitu ſempiterno. Deoꝝ p̄cipuos duodecim aſſerūt eſſe nume-
ro. Quoꝝ cuilibet menſem & unum ex ſignis zodiaci tribuunt: perq; ea
ſolē ac lunam reliquoſq; planetas quinq; efficere motū ſuum. Solem an
no: lunam menſe proprios curſus peragere. Reliquoꝝ planetaꝝ quemli
bet ſuum motum diuerſis cōſumare tum uelocitate tum tempore. Hos
aiunt planetas plurimum in generationem cōferre uel bona uel mala cō
ſequenda: perq; eoꝝ naturam atq; aſpectum maxime cognoſci: quæ ſint
hominibus euentura. Multa quoq; prædixere tum aliis tum etiam regi
bus præſertim Alexandro: cum eſſet cum dario pugnaturus. Poſtmodū
Antigono & Nicanori Seleuco: prædicunt etiam idiotis: futura. ita euidē
ter: ut miꝝ & ultra hoīum īgenia eſſe putet̃. Viginti quattuor præterea
aſtra præter zodiaci circulū annumerant: quorum duodeciuerſus bore-
am: duodecim ad notū uergāt. Et hæc quidē uideri: quæ attribuūt ui-
uentibus: hæc nō apparere: & defūctis adſſe putāt: quæ iudices uiuerſo
rū appellant. His omnibus inferiorem lunam ferri proprius terram di-
cunt: quæ breui tempore afficiat curſum ſuum non qdem ꝑꝑ uelocitatē
motus: ſed ꝑꝑ circuli breuitatem. Quod uero lumē a ſolē habet: q; ꝑꝑ
terræ ūbrā obſcuret̃ ſētiūt: cū græcis. De ſolis eclypſi uarias ſētiētes: neq;
de ea ſuā ſentētiā efferre audent: neq; tempus prædicere. De terra ꝓuatas

ſententias afferunt aſſerentes ſcaphæ ſimilem:& concauam eſſe:multaq;
de hac:deq; reliquis quæ in orbe ſunt:perſuadere nituntur:de quibus ali
enũ ab hiſtoria eſt ſingulatim referre. Hoc autem cõcædunt oẽs chalde-
os aſtologiæ ultra cæteros:cum diutius in ea uerſati ſint:eſſe peritos. Nu
merum ãnorum:quibus ſe huiuſmodi aſtrorum doctrinæ uacaſſe affir-
mant haud facile quis crediderit.nam quadringenta tria ãnorum milia
annumerant:uſq; ad Alexandri aſcenſum ex quo aſtrorum obſeruatiões
ab ſe cæpta dicunt. Et de chaldeis hactenus. Nunc eo ũde digreſſi ſumus
redeat oratio:quoniam ſcriptores plurimi de medorum imperio diſſen-
tiunt:haud ab re erit ueritatem hiſtoriæ exquirenti: in quibus differant
referre. Herodotus qui xerxis tẽpore uiguit aſſiriorum regnum qui an
nis antæa quingentis aſiæ impitauerant:ſcribit a medis euerſum deĩceps
multum tempore nullum fuiſſe regem:qui omnibus imperaret. Ciuita-
tes ſingulas populari imperio uſas abſq; regibus uixiſſe. Tandem plures
poſt annos electum a medis regem iuſtitia inſignem nomine Ciaxarem
qui ꝑpinquis populis in medoꝝ ſocietatẽ adductis dux oĩum creatus ẽ
Tum poſteri eius ſuſceptum ĩpium ꝑpagarũt uſq; ad Aſtiagem: quem
Cyrrhus pſeq; deſucerunt. de quibus nunc paucis cõtenti poſtmodum
ſuo tempore diligẽtius trademus: Secundo ſeptimæ ac decimæ olimpia
dis ãno factus ẽ medoꝝ rex Ciaxares ſecũdum herodotum:ethesias gni
dius poſt herodotum:qui cum Artaxerſe aduerſus Cyrrhum frẽm eius
militãs captus eſt:obq; artem medicinæ ãnis decem & ſeptem cum rege
ſũmo cum honore fuit:Ex annalibus regum:in quibus pſca pſaꝝ geſta
obſeruatã conſuetudine ſcripta erant. Certã a ſe cõpertã hiſtoriã ad græ-
cos attuliſſe affirmat. Is tradit poſt deletum aſſiriorum regnum mædos
ĩpio aſiæ potitos fuiſſe. Arbace regnante:q cum ſardanapalum bello ut
dictum ẽ ſupaſſet:regnaſſetq; duo de triginta annis Mandaneſ filius im
perium ſuſcepit:qui aſiæ ĩpauit annis quinquaginta. Poſt hunc annis tri
ginta regnaſſe ſoſarmonem. Q uiquaginta artecarmim Arbiãem duo &
uiginti. Q uadraginta arſteum:qui bello maximo cum caduſus geſto ſu
peratus ſit. Eius rei cã traditur fuiſſe Parſodes pſa uir fortitudine at pru
dentia multiſq; ꝑterea uirtutibus memorabilis:qui regia apprime carus
cũ magna eſſet auctoritate apud eos:q ꝑcipui penes regem habebantur.
ex quodam iudicio infenſus regi:cũ tribus millibus peditum:equitibus
mille ad caduſios aufugit:A qbus ſuceptus ſororẽ deſpõdit uni:qui cæ-
teris eo tempore potentia ꝑſtabat:cum a rege apte defeciſſet ſuaſit cadu
ſiis oĩbus:ut ſe in libertatẽ uendicarent. Dux belli ob uirtutem creatus
exercitum maximum ad ducenta hoĩum millia cœgit: Caſtriſq; ĩ finibus

caduxiorũ poſitis Arceum medoꝝ ducũ ſe aduerſus cũ octingẽtis milli-
bus hoĩum pfectũ pugna inita ſupauit: Ad quingenta millia ĩterfectis re
liquos abegit extra caduxiorũ fines. Hac uictoria inſignis a caduſiis rex
creatus in mediam tranſiit omniq; ꝓuincia uaſtata magnã gloriã aſſecu-
tus eſt. Vergens in ſenium cum ĩſtaret uitæ finis: execratus ẽ ſucceſſores:
q odium inimicitiãq; inter Caduſios ac medos deleret: q pacẽ procuraret
exilio multaret. Siue ꝓgenies ſua: ſeu caduſius eſſet. Q uapropter cadu-
ſii ſemp medis hoſtes extitere nunq̃ illorum regibus ſubditi uſq; ad Cyr
rhum pſarum regẽ. Poſt arcei obitum ĩ medis regnauit Artines ãnis duo
bus & uiginti. Arubanus quadraginta. Poſt hunc parti a medis deficien-
tes: cum patriã urbẽq; ſacis tradidiſſent: magnum bellum inter ſacas me-
doſq; q p annis duobus magnis utrique cladibus geſtum eſt exercitarũ.
Pax tandẽ cõſtituta: ut parthi ſubicerent medis: Sacæ medique amici ſo
ciique inuice ppetuo eſſent. Sacarum tum regina erat mulier Tarina no-
mine bellorum appetẽs: audacia quoq; & rebus geſtis cæteris fœminis ĩ
ter ſacas nobilor: Habet ea patria mulieres robuſtas: q̃ uiros appetãt pler
ũ belli gloria illuſtres. Fertur hæc tum pulchritudine: tũ uero cõſilio pru
dẽtiaq; mirabilis extitiſſe: ꝓpinquaſq; gẽtes barbaras ſupbia elatas ac ſa-
cis ĩpantes expugnaſſe: maiorẽq; eius regiõis partẽ ad mitiorẽ traduxiſ-
ſe uitã. Multas ĩſup cõdidiſſe ciuitates: quas reddidiſſet p̃ cæteris uicinis
gẽtibus feliciores. Poſt eius obitum memores benefitioꝝ eius uirtutiſq;
ſubditi ſepulchrum ei cõſtruxere: oĩum q̃ apud ipſos erãt magnificẽtius
Pyramis ea fuit triãgularis: cuius latus quodlibet tribus ſtadiis ꝓtẽdeba
tur: Altitudo ſtadii erat unius uertice ĩ arctum cõſtructo. Addiderunt ſe-
pulchro aureã ſtatuã ĩſtar coloſſi. Honores ĩſup heroicos aliaq; ad ſepul-
chri magnificẽtiã ĩpẽderuntq; ſuis maioribus cõſueuerunt largiri. Aſtiba
ra medorum rege ĩ ecbatanis ob ſenectã defuncto filius Apanda regnum
cæpit a græcis Aſtiages noĩatus: quo a cyrrho rege pſarum deuicto me-
dorum regnum ad pſaſ trãſiit: de quibus ſuo loco ſcribemus. De aſſirio-
rum medorumq; ĩpio: deq; his: ĩ qbus diſſentiunt ſcriptores ſatis dictũ
putamus. Nunc ad ĩdos: eaq; q̃ de his tradunt trãſeundum. India: ĩ quat
tuor latera diſtĩcta. Q uod ad oriẽtẽ quod ue ad meridiẽ uergit magnũ
mare circundat: Q uod arctos ſpectat Emodẽ mõs ab ea ſcithia quã ha
bitãt hi qui appellantur ſacæ diuidit: Q uartum quod eſt ad occidentẽ
fluuius ĩdus terminat: oĩum fere poſt nilum maximus. Magnitudinẽ in
diæ ab oriente ad occaſum ſcribunt ſtadioꝝ uigiti octo millium. A ſeptẽ
trione ad meridiẽ millium duum ac triginta. Hæc tanta indie magnitu-
do circulo æſtiui tropici uidetur ſubiecta. In multis indiæ locis aiunt

erectū lignū nullā a ſole umbrā reddere: nocte arctoſ nō uideri. In ultimiſ uero mīme aſpici artuꝝ: quo in loco umbras uerſus meridiē inclinare dicunt. India multos mōtes ac magnos cōtinet arboribus oīs generis opꝑletos. Cāpos inſup plurimos maximoſq; fructibus uberes pulchritudines: egregios. Diuiſa eſt fluminum multitudine agros plurifariam rigantium. Iſta ex re bis in anno ꝓbet fructus animantia uarii generiſ producit ꝑ cæteris magna ac robuſta: parti terreſtria: parti uolantia. Elephantes inſup plurimos maximoſq;: qui libycos robore excellant. Vtūtur his quos uenatione abunde capiunt in ꝑliis: multū ad uictoriā cōferūt. Homines quoq; fert ꝓceros ac ualidos: & artificio accomodatos: ut qui ærem purū ducāt: & aquā bibant ſalubrē. Terra & domeſticis fructibus opulenta eſt & uariis multiplicibuſq; metallis fecunda. Naſcitur in ea ingens argenti auriq; uis: nō paꝝ quoq; æris ferriq; & aurichalchi. Multa inſup ad cultū utilitatēq; uitæ & belli apparatū. Prætereas inter alias ſegetes fit apud indos plurimū milii ac leguminū agros aqua fluminū irrigāte. Oriza quoq;: & quod appellant boſphoꝝ multaq; alia ad cibū utilia. Plures inſuper fructus aīantium nutrimenta q̄ lōgum eſſet recenſere: Ob hāc cām affirmant nunq̄ indiā fame: aut reꝝ inopia ꝑmi. Nā cum bis annis ſingulis ſegetes ferat: hunc quidem hyeme: quo tempore alii riſum ferunt ꝑcipiunt alteꝝ æſtate cū oriza. Siſamus boſphorus milliū ſerūtur. Quo accidit: ut ꝓcipua ſit apud indos ubertas: cum & ſua ſponte naſcantur fructus & paluſtres dulcedine ꝓcipua radices magnam copiam uictui hominū præbeant Omnis enim fere campeſtris regio dulcem tum a fluminibus hūorem ſuſcipit: tum a pluuia: quæ certo anni tempore fieri æſtate conſueuit Sunt radices quoq; paluſtres æſtu decoctæ: ſed magnaꝝ ꝓcipue arundinum dulces: Confert etiam ad indoꝝ fertilitatē conſuetudo: quæ in bellis ſeruatur: Nam apud cæteras gētes hoſtes belloꝝ tempore regiōes ſpoliant uaſtantque neque agros coli ſinunt: Apud indos uero belli tempeſtate in campis opus ruſticum exercēt abſq; cura agricolæ ꝓcul ab omni diſcrimine belli: Hoſtes in præliis mutua cæde craſſantur. Agricolis nulla in re nocentes: ſed intactos reliquunt tanq̄ cōmunis utilitatis miniſtros. Neque uero hoſtium agros urunt: neque cūdunt arbores Habent inſup indi plura flumina ingentiaque nauigiis apta: quæ ex fontibus montiū ad ſeptentrionē uergentium in cāpeſtria decurrunt. Horū ꝑ multi ī unū coeuntes in gangem defluunt: Eius altitudo ſtadiorum eſt triginta. Fert ab ſeptentrione ad meridiem: inque mare oceanum ingreditur: Delapſus uerſus orientē ꝑ gandaricos: apud quos ꝑ multi ſūt maximique elephātes. Quo accidit: ut nullus unq̄ eis rex aduena īparit ꝓpinquis gētibus

numerum uimque beluārum ueritis: Alexānder mācedo totius aſiæ im-
periū adeptus ſolos gandaros nō oppugnauit. Nā cum ad gandem cum
exercitu p̲ueniſſet cæteris ſibi ſubditis indis: ut nouit gādaros quattuor
millibus elephātis ad bellum paratos: nequaq̄ eos armis laceſſiuit: Indus
eodē mō quo gādes ab arcto incipiens inque occeanū fluens indiā diui-
dit: Lapſuſque p̲ loca patentia augetur pluribus egregiis fluuiis qui in eū
deccurrunt: quoꝝ p̄cipui Hipanes Hydaſpeſque: & Acceſinus dicuntur.
ſunt p̄ter hos haud uulgaria flumina indiā inter labentia: quæ regiones
eas ortis uariiſque fructibus uberē reddūt. Cur in īdia plura maxīaque
ſint flumina: cās philoſophi phiſicique aſſerunt indiā ſitu eſſe humidā:
Scythas uero bactrianos arrianoſq; uicinas gentes elatiores: Merito igit̄
humiditatem ex ſup̲ioribus locis ab infima fluentem & plures & aquoſi
ores fluuios reddidere. Sed quod accidit inter cæteros fluuio: quē dicūt
Sillan: eſt dictu mirabile. Defluens enī a mōte eiuſdē noīs abrupto: neq;
alterius fluuii decurſu auctus abſorbetur ab hiatu terræ. Indiā oēm cum
ſupra modū āplitudīe excædat multæ uariæq; īcolunt gētes: quarū nul
la originem eſſe extra indiam trahit: ſed oēs indigetes appellantur. Nūq̄
externa colonia illuc adiit: neq; ipſi ad alias gentes miſere. Aſſerunt priſcoſ
īnde hoīes his cibis quos terra ſua ſponte p̲duceret pellibuſq; aīaliū quē
admodū & græcos p̲ ueſtibus uſos: arteſq; & cætera ad uitam neceſſaria
paulatim adinuenta utilitate hoīes docente: quibus natura mānus loq̄lā
& animi p̄ſtantiā adiumenta uitæ dediſſet. Tradunt qui prudentiores
apud īdos fuere: p̄ſcis tēporibus cū adhuc hoīes diſpſi p̲uicos habitarēt:
ueniſſe ad īdos cū exercitu ex occidentali plaga dionyſiū oēmq; pagraſſe
īdiā nullis adhuc p̄claris cōſtitutis urbibus: q̄ ei obſiſterēt. Cū uero ob in
gentes æſtus exercitus eius peſte interiret: ut dux prudēs ī mōtes ex locis
planis milites traduxit. Vbi cū uenti frigidi effiarent & aquæ potu uterē
tur. q̄ pura ex fontibus manabit a morbo ſunt liberati: Locum mō tātum
in quo exercitus a peſte euaſit femur appellauit. Vnde & græcos tradidiſ
ſe de eo deo poſteris ferunt ī iouis femore dionyſium eē nutritum. Cum
multos fructus indos plātare docuiſſet: & uini quoq; alioꝝq; ad uitā uti
lium uſum dedit: plures īſup̲ cōdidit egregias urbes cogens ex uillis in ci
uitatem migrare. Deoꝝ quoq; cultum tradidit: leges ac iudicia cōſtituit:
Tandē pp̲ īpenſa beneficia reꝝq; uarias inuentiones deus exiſtimatus ē:
& īmortalium honore potitus. Scribunt etiā mulierum multitudinem ī
exercitu circunduxiſſe uſūq; eſſe in acie tympanis cymbaliſq; nōdum tu
ba repta. Cum indis īpaſſet annos duos & quinquaginta ſenex defūctus
eſt: cui ſucceſſerunt regno filii: ſed paulatī labente ſucceſſorum culpa p̄nci

patu cum lõgo tpre poſt regnum oĩo defeciſſet:ciuitates libertatem aſſe-
rueue. Hæc de dionyſio deq; ꝓgenitoribus eius ab his qui ĩdiæ mõtana ĩ
colunt tradunt. Herculẽ ꝑterea uolunt ad indos acceſſiſſe: ſicut & græci
claua pelleq; leonis ornatũ: qui corporis robore uirtuteq; multo cæteros
hoĩes exceſſerit: terræ inſup ac maris mõſtra ꝑdomuerit. Cum multas cæ
piſſet uxores filios plures natã unicã genuit: filiis cum ad ætatẽ ꝑueniſſet
oẽm diſtribuit indiam regnis ꝓ numero filioꝝ cõſtitutis. Filiã ab ſe nutri
tã in reginã fecit. Multas ꝑterea ciuitates ab eo cõditas ſcribunt maximã
clariſſimãq; appellauit Palicotrã. In qua ſumptuoſa ædificata regia mul-
tos in eam introduxit incolas ſepulchris etiam fluminibuſq; reddidit ur
bẽ munitiorẽ. Et ipſe quidẽ hercules cũ e uita migraſſet: ĩmortalium ho-
norẽ cõſecutus eſt. Poſteri eius ꝑ multa regnantes ſecula nil dignum me
moria geſſere: neq; exercitu aliquo extra indiã ducto: neq; colonia ad aliaſ
nationes miſſa. Multis poſt annis plurimæ ciuitates in libertatẽ ſe uendi
carunt. Natiões q̃dã regnum uſq; ad Alexandri aduentum paſſæ ſunt:
Cum leges apud indos uariæ habeantur admiratiõe tamẽ dignæ: q̃ fue-
runt a pſcis eoꝝ phĩs editæ. Lege. n. ſanxerunt neminẽ oĩo ſeruum eſſe li-
beros æquo iure: honoreq; haberi oẽs qui aſſueſcerent neq; ꝑſtare cæteris
neq; iniuria quenq̃ afficere optĩe ad oẽs fortunæ caſus inſtituiſſe uitam.
Stultum ſane uideri leges æquas oĩbus poſitas: fortunaſ nõ æquæ omni
bus cões eſſe: Indoꝝ populus in tribus ſeptẽ ẽ diſtributus. Prima ẽ phõꝝ
qui cæteris numero pauciores ſupeminent dignitate. Hi ab oĩ ope ĩmu-
nes neq; ſeruiunt cuiq̃: neque ĩꝑant: recipiuntque a priuatis & ea: q bus
ſacra diis faciant: & curã habeant defunctoꝝ tanq̃ cari diis & q̃ fiãt apud
ĩferos ꝑcipue norint: ꝓpterea dona plurima honoreſque eis ĩpenduntur:
Multum uero ꝓſunt indoꝝ uitæ. Nam anni principio una cõuenientes.
Siccitates: pluuias: uẽtos: morbos ꝑdicunt: cæteraque quoꝝ cognitio poſ
ſit utilis eſſe: Futura. n. audientes tum populus tum rex & futura declinãt
mala & bonis fucturis imminent. Qui phũs falſa ꝑdixerit nullã ꝑterq̃
quod ꝑpetuo ſilet pœnã ſubit. Secunda tribus eſt agricolaꝝ: qui multitu
dine ſupantes cæteros a bello reliquoque ope liberi ſolis agris colẽdis tẽ-
pus impțiunt. Nullus hoſtis eos laceſſit: neque ſpoliat: ſed exiſtimans il-
los in cõi utilitate uerſari ab oĩ iniuria abſtinet. Ita ſoluti metu agricolæ
terramque libere colentes reꝝ afferunt ubertatẽ. Viuũt autẽ in campis cũ
uxore ac liberis: neque in urbes cõmeant. Dant regi omnis enim ĩdia ſub
dita eſt regibus: tributum. Nulli priuato licet agros poſſidere pter tribu-
tum: & q̃tam quoque fructuum partem regibus impendunt. tertiã tribũ
conficiunt omnis generis paſtores: qui neque in ciuitatibus neque ĩ uilliſ

morãntur: Vtuntur tabernaculis uẽatu ac retibus tutas a feris áuibuſque
regiões reddunt: Hoc exercitio india indomeſticam p̄ſtant. Multis uari-
iſque tum beſtiis tum auibus ſementi agricolarum in feſtis copioſam.
Quantum locum artifices tenent: quorum pars armis pars ruſticis in-
ſtrumentis alii aliis utilibus rebus frabricandis uacã: Hi nõ ſolũ ĩmunes
a tributo ſunt: ſed frumentũ inſuper a regia ꝑcipiunt: Quinto ordine
millites: ſed numero ſecundi belli diſciplina exercentur. Omnis ea multi
tudo armis dedita tũ equi elephantiq; bello acti ex regia uictũ hẽnt. Sex
tus eſt ordo ephoꝝ. Hi q̄cũq; in india aguntur inſpicientes regi referunt
Vbi rex deſit principibus. Septimo loco exiſtunt qui publicis cõſiliis p̄
ſunt numero pauciſſimi nobilitate prudentiaq; maxĩe inſignes. Ex his
enĩ ad regũ cõſilia tũ ad rẽ. ꝓcurandã: tum ad res dubias iudicandas aſci
ſcuntur. Duces inſup ex his diliguntur ac principes. His in partes politia
ĩdie diſtributa haud quaq̄ licet unius ordinius uiꝝ alteris uxorẽ ducere
neq; exercitũ mutare: neq;. n. fas eſt militem agꝝ colere aut philoſophari
artificem. Habet india plurimos maximoſque elephantos fortitudine ac
magnitudine p̄ſtantes. Coit hoc aĩal nõ ſicut quidã putant ꝓmiſcue: ſed
uelut equi & reliqua q̄drupedia. Decimo ac ſexto adminus menſe ut plu
rimũ ꝑiunt: q̄doque octauo & decĩo. Vnicũ ueluti equi parturiunt: quẽ
nutriunt matres ãnis ſex. Viuũt maiori ex parte ætate lõgeui hoĩs. Qui
uero maxĩe ſeneſcunt ãnis ducentis: Sunt & apud indos ſtatuti p̃cipes:
qui iniurias ab aduenis ꝓhibeãt. Si qui eoꝝ infirmentur cõductis medi
cis curent: defunctoſque ſepeliunt eoꝝ pecunia ꝓximioribus tradita. Iu
dices cauſas cognoſcunt: Sontes diligenter puniunt. Et de indis actenus.
Nunc de ſcytis qui ſunt indiæ cõtermini dicendũ. Hi olim a primordio
paruã patriã poſſidebant. Poſtmõm paulatĩ ꝑ uirtutẽ & uires aucti cum
regiones multas ſibi ſubdidiſſent: in magnum ĩꝑium gloriãq; ꝑuenere
Ea p̃mum natio iuxta araxim flumen parua numero ꝓpterque ignobi-
litatẽ cõtẽpta cõſedit. Nacti regẽ quẽdã bellicoſum & militari uirtute p̄ci
ꝑuũ agroſ ãpliarũt: Muntanos quidẽ uſque ad caucaſu: cãpeſtres uero uſ
que ad oceanũ & meotidã paludẽ aliaque loca ad Tanaĩ uſque flumen.
Fabulãt̃ ſcythæ natã apud eos ex terra uirginẽ umbelico tenus hoĩs for-
ma reliqua uip̃e. Eã genuiſſe pueꝝ: cuius nomen fuerit ſcytha: Hũc cum
oĩum qui ante eũ fuerãt clariſſimuſ euaſiſſet: ĩdidiſſe populiſ ſcytarũ no-
mẽ. Inter huius regis poſteros extitiſſe fratres duos ſuma uirtute. Et unũ
Plutonẽ alterum Napim appellatos: qui magnis rebus geſtis regno ĩter
ſe diuiſos alteros populos Plutones alteros napas uocitarũt. Horum ma
gno poſt tp̄e regũ ꝓgenies uirtute & belli artibus inſignis regiones ultrá

tãnaĩ uſq; ad thrãciã ſubiecit. Verſis dein de ãd alterã pãrtẽ armis ad nilũ ægypti peruenere: redactiſque in poteſtatem q̃ intermediæ erant gẽtibuſ uſque ad orientis oceanum & caſpium mare paludẽq; meotidã ĩpiũ ꝓtẽderũt. Aucta uiribus ea gẽs reges habuit memoria dignos: a qbus qdã ſacæbi maſſagete quidã Arimaſpe alio noĩe appellati. Sub his regibus ex ꝓuinciis ab ſe bello ſubactis coloniæ deductæ ſunt. ſed duæ maximæ altera ex aſſiriis inter paphlagoniã ac põtũ poſita. Ex mediis altera pone tanaim flumen: cuius populum Sauromatas appellarunt. Hi multis poſt annis ĩpio late diffuſo magna ex pte uaſtata ſcytia eã penitus deſertã cultoribus reddidere. Deinceps deficiẽte ſythaꝝ ꝑncipatu regnaſſe fœminas dicunt fortitudĩe corpoꝝ ꝑclaras: In his.n. gẽtibus exercẽt ad bellum fœmiæ uiris nihilo uirtute ĩferiores. A quaꝝ multis uirtute egregiis magnes res nõ tm̃ ĩſcythia ſunt: ſed ĩ ꝓpĩquis locis geſtæ. Cyꝝ qdẽ pſaꝝ regẽ cum ĩgẽti exercitu ſcythiã ĩgreſſum ſcythaꝝ regĩa ꝑlio ſupatum captumq; cruci affixit. Adeo ãt amazonum uires claruere: ut nõ ſolum multas uicinas gẽtes: ſed magnã europe aſiæq; ptẽ ſubegerĩt: de qbus poſteaq̃ ſcribere cæpimus haud abſurdum erit: q̃ de illis magis fabuloſæ: q̃ uere ſcribunt referre: penes thermodõta fluuiũ ꝑmo gẽs amazonum fuit: q̃ uiris ſimiles bellicis artibus uiribuſq; corporis ꝑſtabãt. Eaꝝ regĩa exercitu mulieꝝ coacto exercuiſſe traditur eas militari diſciplina: ac nõnullas ex uicinis gẽtibus expugnaſſe. Eius deinde gloria & uiribus ãpliatis, ꝓpinquiſq; ſubctis gẽtibus filiã genuit: quã martis filiã appellauit. Hoĩes ad texturã muliebriaq; deputauit exercitia. Lege aũt ſtatuit ut ſolæ fœmiæ ĩ re militari erudirẽt. Viris interdicta eſſent arma: ſeruiliaq; officia pmiſſa. Maribus qui ex eis naſcebant crura ac brachia debilitabant: quo bello in utiles fierent. Fœminis dexterã inurebant mãmã: ne pugnæ ĩpẽdimẽto ex quo & ãmazonum eis eſt inditum nomen. Regina & prudentia & rei militaris opinione ꝑſtans urbem ꝑclarã in oſtiis thermodõtis quã appellauit. Themiſtyram inq; ea regiã inſignem cõdidit: Cum in bellis millitarem diſciplinã ſũmo ordine ſeruaret: ꝑmum propinquas omnis gẽtes uſq; ad tanaĩ flumẽ ſuo ĩpio addidit. In q̃dã deĩceps pugna cũ uiriliter dimicans ĩteriſſet filiã regno ſuccedẽs: pq; oĩa matris uirtutẽ imitata geſta eius ſupauit. nã uirgines a ꝑmis ãnis uenatiõibus exercitãs quottidie ad belli munia ĩſtruxit. Marti quoq; & dianæ ſacrificia ĩſtituit: q̃ taurobolium appellauit. Sacra facere edocuit. Vltra tanaĩ exercitu traducto oẽs eius ore gentes ad traciã uſq; duicit. In regnũ deĩde cũ multis ſpoliis reuerſa magnifica eis deis templa cõſtruxit oĩum ſubditoꝝ beniuolentiã iuſto æquoq; ĩmpio adepta. Tũ ad alterã fluminis ptẽ uerſis armis aſiæ ptẽ uſq; ad ſyriam bello

ſubegit. Poſt huius obitũ ꝓpinquior genere in regno ſuccedebat iuſte i-
pans ita:ut amazões magno impio & gloria potirentur:Multis poſt ſecu
lis uulgata eaꝝ p oẽm orbem uirtute herculi ſemeles ac iouis filio ab euri
ſteo mãdatũ fuiſſe tradunt:ut hippolitæ amazonis baltheũ ad ſe ferret.
Q ua ex re illato amazõibus bello acieq; ꝓfligato eoꝝ exercitu uictã hip
politã cũ baltheo cæpit:quo ꝑlio amazonũ ẽ regnũ deletũ. Barbaras de
inde ꝓximas gentes cõtento amazonũ noĩe ꝓteritaꝝ iniuriaꝝ memores
adeo gentẽ eaꝝ cõtinuo bello cõtriuiſſe aiunt:ut ipſaꝝ ſit nomen & gẽus
extinctum.Paulo poſt hanc herculis expeditionem troiani belli tempore
Pantaſileã reginã martis filiã tradũt ſuarum cæde ꝑterritã cumq; amazo
nũ reliquis ex patria ꝓfugã troianis auxilio affuiſſe:ac.poſt hectoris obi-
tum multis ꝑclaris belli facioribus editus ab achille interfectam. Hãc po
ſtremã amazonũ ꝑcipua uirtute extitiſſe:reliquiaſq; deinceps eius gẽtis
paulatĩ defeciſſe ferũt.Ea cã eſt:cur apud poſteros cũ robur eaꝝ uirtuſq;
refertur fabulaꝝ antiquaꝝ loco accipiãtur.Nobis poſteaq̃ res aſiæ:q̃ ad ar
ctum uergunt dignas duximus q̃ poſteritati mandarentur:haud abſur-
dũ uiſũ eſt:q̃ de hypboreis tradũtur cõſcribere.Eoꝝ qui ueteres ſimileſq;
fabulis hiſtorias ſcribunt.Ecateus quidãq; alii oppoſitã celtis iuxta ocea-
num eſſe inſulã haud multũ ſicilia minorẽ pone arctos tradũt:habitariq;
ab his qui hypborei eo q; uento boreæ ſint admodũ ſubditi appellentur
ĩſulã uero fertilẽ ac fructuoſã:ut ĩ q̃ fructus anui bis naſcãtur. Fabulãtur
tonã in ea natã:unde & apollo ibi p̃ cæteris diis maxĩe colitur.Eſſe quoq;
eius inſulæ hoĩes ueluti quoſdã apollinis ſacerdotes cuius laudes & hym
nos quotidie in cantu celebrent:ſũmeq; eũ honorẽt deũ.Præterea lucum
ingentẽ tẽplũq; apollinis forma rotunda egregiũ multiſq; donis atq; or-
namẽtis cumulatũ. Vrbs ei ſacra eſt:cuius incolæ maiori ex pte aiunt eſſe
cytariſtas cõtinueq; in tẽplo ſonare canentes hymnos in apollinis laudẽ
cantuq; eius geſta exornãtes.Habent hypborei ꝓpriã linguã græcis:ſed
athenienſibus maxime deliiſq; ſocietate ac beniuolentia iuncti ſunt:a pri
ſcis tẽporibus cæpta.Enĩ græcos quoſdã dicunt cũ ad hypboreos tranſiſ
ſent:dona ſumptuoſa in tẽplo appoſuiſſe græcis litteris inſcripta.Eodem
pacto ex hypboreiſ olim Abarim ueniſſe in græciã amicitiãq; cũ deliiſ an
tæa cõtractã firmaſſe.Ferunt inſup lunã hac iſula uideri parum a terra di
ſtantẽ:ac terreſtes quoſdã ueluti cũulos habentẽ inſe manifeſtos.Dicunt
quoq; eũ deũ p annos unde uiginti adire inſulã in quibus aſtroꝝ reuo-
lutiões pficiant.Ob eã rẽ huiuſmõi annoꝝ tps a græcis metonus annus
noĩatur.Interea cythara ſonare:pſallereq; noctu cõtinuo ab equĩoctio uer
nali uſq; ad pliadum ortũ deu exiſtimaturus uoluptati deditus .Regno

ciuitati impãnt huic:tẽplo〈q〉; pſunt ii quos ãppellãnt boreadas pgenies boreæ:q̃ p genus recipit pncipatum.Nunc ad reliq̃s aſiæ ptes eas pſerti:i qbus cõtinet̃ arabia trãſeundum.Ea iter ſyriã ægyptumq; ſita multis ua riiſq; diſtinguit̃ gentibus. Nãq; uergunt ad orientẽ ptes arabes incolunt quos noiant abatos habitantes patriã:tum deſertã tum iaquoſã tum in paucis ferentẽ fructus.Ideoq; latrociniis uicinis gẽtibus iſeſti ſunt:atq; i uicti bello Q ui regionẽ aq̃s carentẽ tenẽt:puteos effodiunt exteris igno tos:q̃ res hoſtiũ picula depellit:Nã q eos pſequunt̃ aut errantes ſiti defi ciunt fõtium iſcitia aut uix redeunt labore defatigati. Ob hanc cãm ara bes ea loca icolẽtes cũ bello expugnari neq̃ant liberi uiuunt:neq; ulli unq̃ externo regi:nõ aſſirio nõ medo nõ pſo paruerunt. Ipſi macedonum re ges nunq̃ eos ſubigere q̃tum uis magnis copiis ualere.Eſt i regiõe abate orũ ſaxum nã admõm munitũ unico anguſtoq; aſcenſu euntibus patens paucis cuſtodibus egẽs ſtagnum quoq; ingens:ut quod lõgitudie q̃ngẽgi ta latitudine ſexaginta ferme ſtadia cõplectat̃:Aſſaltum pducens ex quo nõ puum uectigal pcipit̃.Eius aq̃ odoris ẽ peſſimi atq; amari. Q uo fit ut neq; piſces pducat neq; aliquod aq̃tile aĩal.Et cum plures dulcis aque fluui i illud decurrãnt neq̃q̃ tñ aq̃ natura imutat̃.Aſſaltum ſtagni medie tas plurimũ ãnuati gignit:quãdoq; ad tria iugera quãdoq; ad duo Vnde & circunſtantes barbari maiorẽ ptẽ tauꝝ minorẽ uitulũ appellant Plenus aſſalto lacus pcul aſpicientibus iſula apparet.Cum aſſaltum lacus eſt ege ſturus palã ante uigeſimum & ſecundum diẽ appent ſigna.Et.n.circa ſta gnũ ſtadiis pluribus fetor a uento excitatus ppum argento auroq; & æri colorẽ aufert:uento iteꝝ reflante reſtituit̃ ppiq̃ loca ex calore fectoreq; la cus corrupta & morbos afferunt incolis & breuioris uitæ reddunt. Ferti lis ẽ ea palmis regioq; flumibus aut aq̃s fõtium rigatur.Naſcitur & i que dã eius cõualle ad multa medicis utile balſamum uectigal cum nulla or bis ps alia eã plãtã pducat.Abhac dſerta arridaq; patria uicia arabia adeo differt ut multitudie fructuũ cæteraꝝq; reꝝ q̃ i ea naſcũt̃ fœlix noietur: Calamo.n.& eo quẽ.appellant ſchinũ rebuſq; aliis q̃ arõata dicunt̃:pluri mũ abundat.Foliis pterea odoris ſuauiſſimi:& quod ex arboribus ſtillat gũmi mirrhã ẽt & diiſ gratiſſimũ pq; uiuerſum orbẽ diffuſum thus extre ma arabiæ feruntCoſtum inſup Caſiã Cinamomũ &alia eiuſmõi plura Herbæ uero & arbuſta odorifera ideo abunde:ut q̃ cæteri raro ſup deoꝝ altaribus ponãt:illi p lignis in furnis cõburãt.Hiſq; quæ apud alios ha bentur rara arabes ſeruoꝝ domi lectos ſternãt.Cinamomum utilitate ex cellens ad hoc reſina miriq; odoris therebintus apud arabes naſcuntur. Mõtes nõ ſolum abiectes ac populos pferunt:ſed cedros & quẽ uocant

bãratoꝝ:plurĩas uero alias nutrit plãtas ſuauẽ odorẽ trãſeuntibus inſpirã-
tes. Natura id ſoli accidit ut dulces in eo odores orta ferãt. Nã qbuſdã in
locis effoſa terra aliq̃ repiũtur ſuaue olẽtes glebæ: q̃ ueluti metalla fuſe la
pides ĩgentes fiunt ædificandis dõibus apti. In eos cum guttæ aq̃ pluuiæ
caduntuita liqfiunt ex hũiditate iunctu re lapidum cõmiſcenturq; inuicẽ:
ut unicus murus appareat. Effodit̃ ĩ arabia auꝝ: quod nõ igni decoqt̃ ut
apud alios cõſueuit: ſed eueſtigio effoſſum nucibus id caſtaneis ſimile re
pit: colore ẽ ita lucido: ut p̃cioſos lapides ab artificibus auro ĩ cluſos ſplẽ
didiores reddat. Pecoꝝ. adeo fertilis: arabia eſt: ut natões plurĩas uitã pa-
ſtoꝝ ducẽtes enutriat. Frumento nõ eget multaꝝ reꝝ ubertate opulenta.
Pars ſyriæ cõtermĩa multas uariaſq; nutrit feras. Nã & leones & pardali
multo plures maioreſq; in ea q̃ ĩ libya repiuntur: p̃ter hos q babylõii uo
cãtur tigres. Fert & aĩalia nature duplicis mixta ſpẽ: quoꝝ aliquos appel-
lant ſtrutio camelos: q exſtrutiõe cameliſq; cõſtãt: unde & nomen trahũt
magnitudĩe ad cameli naſcentis modum. Capite ſũt pilis minutis: oculiſ
groſſioribuſ nigriſq; nõ diſſimili forma & colore camelis collo ob lõgo ro
ſtro breui atq; acuto elati mollibus pẽnis duobus cruribus pedibus un-
gula fiſſa ut terreſtre ſimul uolatileq; aĩal uideatur: ꝓpter grauitatẽ neq;
altius extolli neq; uolare põt. Sed uelociter terra graditur. pſecunt̃ illum
eqtes quos ſæpius lapide pedibus ueluti funda iacto ferit. Cum effuge
re neqt ĩter arbuſta ſepius aut umbroſa loca caput aſcõdit nõ naturæ dĩ-
ſcidia ne uideatur ãut cõſpiciatur ab aliis ut quidã putãt: ſed quia ea cor
poris ps cæteris debilior umbrã ſibi ꝓ tuteal parat. Natura. n. optima ſin
gulis aĩantibus ad ſui ſalutẽ magiſtra nõ ſuæ tãtum ſed eoꝝ quoq; quos
procreat curam ſalutis gerit. Q ui camelopardi uocãtur: ab his ambobuſ
a quibus ſortiuntur nomẽ naſcuntur ſed camelis exiſtunt mĩores: & bre
uiore collo: capite oculis colore pilis pdis ſimiles: Vngule fiſſura camelo
Caudam habent lõgam in modum pdi. Naſcuntur etiam in arabia trã
gelaphi ac bubali: pluraq; alia uariæ formæ mixtæq; naturæ aĩantia: que
breuitatis grã õmiſſimus. Videtur autẽ ſol regiõi ad meridiẽ poſitæ plu-
rimam gignendi uirtutem afferre: ꝓptereaq; plurĩa ĩ eis locis uaria ac pul
chra aĩantia natura fieri. Eadem cã & in ægypto crocodylli & fluiatiles eq
In æthiopia uero ac libyæ deſertis elephantes multi uarii ſerpentes: dra
cões cæteræq; feræ magnitudine ac uiribus eximiæ naſcuntur: in india
quoq; elephantes mole uiribus multitudine reliquis ſunt antecellentes.
Nõ ſolum. ãt his in regiõibus aĩalia ſpẽ diuerſa ſolis ope uirtuteq; fiunt.
ſed lapides quoq; naturæ uariæ tum colore tum ſplẽdore ádmõm lucido
Criſtallus. n. lapis ex aqua oritur pura cõgelata nõ quidem a frigore: ſed

diuini caloris ui:quã duritiẽ ſeruet uarioſq; ſuſcipiat colores. Smãraddi .n. berilliq; inter metalla ærea naſcentes a ſupis formã coloreq; capiũt:Lapidibus etiã aureis ſolis æſtus eũ colorẽ indidit. Quapp & adulterios quoq; arte hoĩum collore criſtallis addito fieri tradunt. Carbunculorum inſuper uarias ſpẽs ſolis uirtus efficit. Eodem modo diuerſarum auium formis color eſt additus:ut ĩuicẽ differentes q̃dam oĩo porfireæ aliæ ſplẽdido nõnullæ croceo:aliæ ſmaradi colore exiſtant:q̃ oĩa lumĩe ſolis effici uidemus. Hoc & in iride cõſpicere cælesti licet:q̃ uarios colores a ſole accipit. Hoꝝ uarietatẽ naturales ſupioribus tribuunt calore ſolis cohopantes q uiuificet oĩum rerũ formas. Dẽiq; florũ terræq; colorum ac uarietatis cuius naturale opus ars poſtea hoĩum natura docente imitata uarios ſingulis rebus colores addiderit. Et.n.colores fructuũ odores ſaporũ uarietates aĩaliũ magnitudinẽ cuiuſq; rei formam terrarũ diuerſas ſpẽs conſtat ſolis caliditate fieri:q t̃ræ hũiditate cõcalefacta cuiuſlibet rei naturam ꝓducit. Itaq; neq; parius neq; alius quis mirandus lapis cũ arabicis eſt cõpandus:quorũ & albedo ſplendida eſt:& põdus graue:nec cæteris cædũt leuitate:Hanc ei ꝓuĩciæ ꝓprietatẽ uirtus ſolis:ut dixĩus elargit̃ Calor enĩ cõdenſat. Siccitas cõprimit. Splendor illuminat. Auium genus oẽ caloris participens uolans pp leuitatẽ ſolis opa:diuerſi eſt coloris in regionibus p̃ſerti ſoli ꝓpĩqs. Babylõia pauões plurĩos colore uario diſtĩctos nutrit. Vltĩa ſyriæ fert pſytacos porfiriõeſq; ac meleagrĩdas plureſq; alias animãtiũ ſpẽs coloribus uarias:Simili mõ & de aliis ſimilis plagæ locis:ut ẽ india:rubrũ mare:æthiopia:& libye portio. Sed pteſ orientis q̃ feratiores ſẽ nobiliora maioraq; ferũt animantia. Reliq̃ ſecundũ ſolis uirtutem. Eodẽ pacto inter arbores palmæ in libya fructus ꝓducunt ſq̃lidos ac paruos. In interiori ſyria q carioti appellantur fiunt aliis excelentiores tum dulcum magnitudine tum humore. His maiores multo arabia fert ac babylõia:quorum magnitudo ſex eſt digitorum. Colore ſunt qdam ſub æreo nõnulli puniceo alii porfireo aſpectu amæni & ſuaues guſtu palmarum arbor ꝓcera eſt:ſtipite tereti & uſq; ad uerticem æquo : coma eius uariæ circumq; diffundit̃. Ea q̃ ad meridiem ſpectat arabia fœlĩx cognõinatur Int̃riorem paſtores colunt in tabernaculis uitam ducentes. Hi pecoribus armentiſq; d̃diti latos habitant campos:q̃ int̃ hos fœlicemq; arabiam interiacet:abſq; aq̃ eſt:& ut iam diximus deſerta. Quæ ad occaſum uergit arenoſa eſt penitus per eam inter qui faciunt quemadmodum in mari nautæ arcti ſigna itineris duces habent. Reliq̃ ps arabiæ uerſus ſiriã ſita multifariã agrorũ cultoribus mercatoribuſq; referta ẽ.q eorũ q̃ exportãt p̃miis allecti.q̃ rara apud cæteros hẽnt habũde ſubmiſtrẽt.q̃ ad oceanũ

pãrs reſpicit ſupra fœlicem ãrabiam põſita:multiſq; ac mãgnis diuiſa flu uiis plures ſtagnañtes locos paludeſq; haud parui ãbitus facit. Q ue cũ fluminum tum ĩbrium aqs irrigata maiori ex parte duplici fructu abun dat. Nutrit ãt is locus elephãtoꝝ greges aliaq; uaria ac diuerſa ſpẽ forma q; aĩalia. Pecoꝝ inſup p̃ſertĩ boum atq; ouium magnas pingueſq; cauſas hẽntium copioſa eſt: Multa quoque & diuerſa cameloꝝ p̃bet genera tum pĩguium tum macilentoꝝ: quoꝝ nõnulli gibbum duplicẽ ĩ dorſo hẽnt a quo & ditili noĩant᷑. Hoꝝ carnibus lacteq; ueſcunt᷑ ĩcolæ. Q uida mſe rẽdis oneribus apti ſupra decẽ frumẽti medĩnas: hoĩes uero qnq; in lecto iacentes uehunt. Anacoli uero lagariq; q dromadũ ſunt forma plurimũ uiæ cõficiunt p̃ſertim p deſerta & aqs carentia loca. In bello quoq; duos in certamẽ ſagittarios ferunt dorſo cõtrariæ ĩuicem ĩſidentes. Alteꝝ a frõ te aduerſus hoſtẽ alteꝝ cõtra pſequentem pugnantes. Et de arabia hacte nus. Nunc de ĩſula ĩ oceano uerſus meridiẽ repta & q̃ in ea p̃ter fidẽ nar rantur: deq; ĩnentõis cã paucis ſunt explicãda. Iãbolus a pueritia eruditus poſt patris q mercator extitit obitum: & ipſe mercaturæ opam dedit: per arabiam tranſiens ad aromata emenda cum ſociis itineris a latrõibus ca ptus p̃mo cum uno excõſeruis paſtor deputatus eſt. Deinde uña cum eo à quibuſdã æthiopibus cõp̃henſus ultraq; maritimã æthiopiã ductus. Hi cum eſſent externi ĩ expiationem eius regiõis capti ſunt. Mos erat his qui ea loca incolebãt æthiopibus a priſcis temporibus ex deoꝝ reſponſo traditus perq; progenies uiginti: annos uero ſexcentos: progenies eĩm tri ginta perficitur annis: obſeruatus duobus hominibus expiationem face re. Habebant p̃paratum nauigiolum ad ferendas maris tempeſtates ap tum. Et quod duo uiri facile poſſent regere. In id ſex menſiũ uictu: quod ſatis eſſet ambobus impoſito uiros inducãtes mandabant: ut ſecundum oraculi reſponſam nauiculam uerſus meridiem dirigerent. Venturos eſſe eos ad inſula fœlicem & humanos homines: qui beatæ uiuerent. Eo dem modo & eorum patriam: ſi ipſi in inſulam ſalui perueniſſent ſexcẽ tis annis in pace fœlicitáteq; futuram. Sin uero longitudine maris terri ti curſum retro uerteret᷑: tanq̃ impios ac ſceleſtos oĩ eorũ genti magnarũ calamitatum cãm p̃bituros. Aethiopes uero aiunt dies agere iuxta mare feſtos: ſacraq; facere optãtes quo ſolita fiat expiatio proſpeꝝ nauigantiũ curſum. Hi poſt quattuor menſium nauigationẽ multiſ acti tẽpeſtatibus ad inſulã deferuntur figura rotondã ſtadioꝝ ambitu quinq; milliũ. In ſulæ ap própiquãtibus accolæ quidã obuii ſcaphã deducunt. Alii accur rentes mirantur alienigenaꝝ aduentũ: eos humaniter benigneq; ſuſcipi untq̃ apud ſe erãt cum illis cõicantes. Sunt eius inſulæ hoĩes corpore ac

motibus haud noſtris ſimiles.Eodē tamē oēs corporis forma. Sed q̄ magnitudine quattuor cubitos excedat:Hoꝝ oſſa ueluti nerui quo uelis flectuntur reflectunturq;.Corpore ſuntpluſq̄ noſtra agili ac robuſto .Nā ſi quid manibus cepint nemo eripe ex digitis pōt:pilis carent demptis:capite:ſupciliis palpebris ac merito reliqua parte corporis adeo ppolita ut ne parua quidem lanugo appareat.Pulchri ſunt decori & corpore cōpoſito.Aurium foramina multo noſtris patentiora.Q uemadmodum & līgua a nobis differunt:Habet.n.eoꝝ lingua priuatim quid tum a natura tum ab ingenio datum.Diuiſam.n.līguā natura dedit:q̄ ſcinditur in īferiori parte:ut ab radice duplex eſſe uidentur.Itaq; uaria utuntur loq̄la:ut nō ſolū uoce hoīum loq̄tur:ſed auiū diuerſaꝝ imitetur cātus.Q uod uero uidetur admirabilius unā cum duobus hoībus pfecte ſimul reſpōdēdo tum diſputando locuntur.Vnā.n.linguæ parte uni alloquit̄ reliqua alteri.Purum ibi eſſe integro anno ærem cōſtat : quemadmodum pœta ſcribit:pirum ſupra pirum.Malū ſupra malū:uuam ſupra uitē ficum ſupra ficum ſeneſcere.Eſſe inſup tradunt tontinuo diem partem nocti.Circa meridiem nullā fieri rei alicuius umbrā cū ſupra uerticē ſol exiſtat.Viuunt autem ſecundum cognationes ac cætus:qui tamen quadringentos nō excædant.Habitant in pratis ferente abſq; cultura ſponte ſua uberes fructus terra.Nā inſulæ uirtus aeriſq; tempies terram ſua ſponte frugiferam ultraq̄ ſatis eſt reddit.Naſcuntur apud eos arundines plurime ferētes uberem fructum albo eruo p ſimilē.Hos eolectos ſpargunt aqua calida:quo ad auctus ouis columbæ magnitudinem equet.Ex his poſtmodū contritis panem conficiūt dulcedine pſtantem.Sunt etiam in ea aqꝝ fontes p magni:ex qbus partim aquæ calidæ ad uſū baleneoꝝ ad curam doſq; morbos manet:partim ſuma dulcedine frigidæ: q̄ ad ualitudinem cōferunt.Eſt quoq; omnium doctrinaꝝ maximeq; aſtrologiæ apud eos cura utuntur litteris quas habent uiginti & octo ſecūdū uirtutem ſignificandi characteres uero ſeptem:quarum q̄libet quattuor interptat̄ modis.Longiſſime ſunt ætatis:ut qui annos centū quinquaginta uitā agant & abſq; aliquo ut plurimū morbo.Si quis febricitat aut corpore æger fuerit mori ſtatuta lege conpellūt.Non ſcribunt p latus ut nos: Sed a ſupiori parte recta linea ad iferiorē.Mos eſt eis ad certā uſq; ætatem uiuere qua perfecta uariam ſibi mortē ſponte conſtituūt.Gemina eſt apud eos herba:ſupra quā ſi quis iaceat inſuauē deductus ſōnū morit̄. Mulieres mīme nubūt:ſed omnibus ſunt commūes.Simili modo & filii educantur.commūiq; amore ſūt omnibus.Abducūt ſæpius a nutriētibus īfātes ne matres filium recognoſcant.Q uo fit ut cū nulla ſit apud eos ābitio

aut p̄cipua effectio cõcordes abſq; ulla ſeditione uiuant. Eſſe inſup aĩalia
ea ĩ inſula magnitudine quidẽ parua:ſed natura ac ſanguis uirtute admi
rab.li. Corpore ſunt rotundo ac teſtitudinibus ſimili duabus lineis ĩuicẽ
ꝑ mediũ tranſuerſis:in quaꝝ cuiuſlibe extremo ſit auris & oculis uideãt:
totidem audiant auribus. Vnicis uentre atq; inteſtinis:in quæ commeſta
cõfluunt. Pedes circum habent plures:quibus in utranq; partẽ ambulant
Huius belue ſanguis mirabili aſſeritur uirtute. Omne enim corpus cõci-
ſum dum ſpirat hoc tĩctum ſanguine eueſtigio coheret. Similiter & ma
nus cæſa reliquæq; corporis:dum uita ſuppetit:partes reſarciuntur Si re
centi adhuc applicentur uulnere. Q uiſq; cætus nutrit magnas diuerſæ
naturæ aues:quibus experiuntur qualles filii ſint futuri. Impoſitis enim
ſupra aues infantibus ſi uolantes ꝑ ærea immoti nõ expaueſcant educũt.
Sin uero timore ignauiaq; deficiunt:proiiciuntur:ut neq; diutius uicturi
& animi exercitio inutiles. Cuiuſlibet cætus ſenior aliis tanq̃ rex cui pa-
rent omnes imperat. Annis centum quinquaginta actis ſe ipſum uita ex
lege priuat. Poſt eum ſenior accipit principatũ. Mare quo inſula circunda
tur fluctuoſum:& quod motus ingentes facit. Dulcis eſt aquæ guſtu: Ar
ctus & plereq; ſtellæ:quæ nobis apparent mi^nu^me ab illis conſpiciuntur.
ſeptem uero inſulæ ſimili magnitudine paribus interuallis eiuſdẽ gentis
legiſq; exiſtũt. Oĩbus ea incolẽtibus q̃uis terra ſua ſpõte abunde uictum
ferat:tamẽ his modeſte utuntur. Simplices enim cibos appetũt nutrimẽ
tum quod ſatis eſt q̃rentes carnibus tũ aſſis tũ elixis ueſcuntur coquoꝝ
artẽ uariiſq; ſaporibus condita ut in utilia reiiciunt:deos & eum qui oĩa
cõtinet ſolemq; & reliqua cæleſtia colunt. Piſces aueſq; uarii generis capi
unt. Naſcuntur etiam ſua ſponte arbores fructiferæ oleaq; & uites :exqui
bus olei uiniq; copiam educunt. Serpentes magnos ſed innocuos inſula
ꝓducit:quoꝝ carnes mire dulcedinis edet. Veſtes parant ex lanugĩe mol
li ac ſplendida ex medio arũdinum ſũpta:qua maritimis tĩcta oſtreis ue
ſtimenta purpurea cõficiuntur: Varia exiſtunt animantia:& quia præter
opiniõem haud facile credita. Certũ uiuẽdi ordinẽ ſeruãt:unico cibo die
tim cõtenti Nam certo die piſces:alio aues:quãdoq; terreſtia aĩalia edũt:
oleo aliquando ſimpliciq; menſa utuntur. Diuerſis ſunt exercitus dedit.
Q uidam inuicem miniſtrant. Alii piſcantur:alii exercent artes: nonnul
li circa alias res uſui comodas occupantur. Q uidã exceptis ſenibus par-
titis inuicem operis ſeruitio uacant. In ſacris ac diebus feſtis hymnos in
deorum & maxime ſolis laudes canunt:cui ſe & inſulas dicarunt Mortu
os in littore ſepeliunt. Cadauer cum mare fluit arena obruentes:ut aquæ
fluxu inundationeq; exaggeretur locus. Calamos aiunt ex quibuſ fructũ

decerpunt augeri minui uē ad lumæ modum Fōtium āquā dulcis āc ſana caliditatem ſeruat niſi frigida aq̄ aut uinum immiſceat. Iambolus & q̄ cum eo acceſſerāt cum ſeptē annis ī inſula māſiſſent tandē eiectos fuiſſe aiunt īuitatos tanq̄ malos maliſq; aſſuetos moribus Igitur præparatā ſcapha cibiſq; īpoſitis abſcedere coacti menſibus q̄tuor ād regē indiæ arenoſa āc uadoſa loca mari appulere. Et alter quidē tempeſtate periit. Iambolus in uillā quādā diuertens ab incolis ad regem in urbem alibro tam plurimum a mari diſtātem deductus eſt. Cum græcos diligeret rex plurimiq; eorum doctrinam faceret: multis illum donāuit. Deinde ſecure in pſidem primo tum ſoſpitem in græciam miſit. Hæc poſtmodum Iambolus latens mādauit: multaq; de indiā cōſcripſit antæa cæteris ignota.

EXPLICIT LIBER TERTIVS. INCIPIT QVARTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR:

Deæthiopibus q ſunt ultra libyam deq; his qui āpud eos ātiqtus ferūt.
De auro q ī extremis ægypti effoditur: deq; eius p̄parationis artificio.
De his q̄ maritima loca arabiæ īcolunt atq; ad oceanū ſita uerſus indiā loca uergunt. Vbi deſcribantur ſingulatī natiōes: & qbus legibus utūtur: & quā ob cām multa de eis uarie ferūt mīmeq; fides illius p̄ſtetur.
De priſcis libye rebus: deq; his: quæ de gorgone & amazonibuſ & ammone atq; ath lantibus ſcribuntur.
De his: quæ de niſa feruntur fabulæ in quibus de titanibus de dionyſio & deorum matre continentur.

OSTEA q̄ ſuperius de ægypti aſiæq; ſecūdum quāmq; p̄uinciā mēoratu digniſ rebus ſcripſimuſ hic liber æthiopes libyos ath lantides cōplectetur. Ferūt æthiopes prios hoīum oīum creatos eſſe: cuius rei cōiecturā ferunt q̄ nō aliunde hoīes in eā acceſſerint: ſed in ipſa geniti merito ī digēes omnium cōſenſu appelletur. Et quidem ſimile ueri eſt: eos q ſub meridiem habitant primos e terra fuiſſe homines genitos: Nā ſolis calore terram quæ humida erat arefaciente: atq; omnibus uitam dante decēs fuit locum ſoli p̄pinquiorem primo naturā animātium tuliſſe. Aſſerūt autem deorum apud eos cultum primitus ādinuentum. Sacra inſup pōpas celebritates aliaq; quibus diis honores impenduntur āb eis fuiſſe reperta. Qua ex re ipſorum ī deos pietate religioneq; inter omnes uulgata uidentur æthiopum ſacra diis admodum grata eſſe. Huius rei teſtionium afferunt āntiquiſſimum fere ac celeberrimū apud græcos poetarū:

qui in ſua iliade iouem reliquoſq; unã deos introducit in æthiopiã tum ad ſacra:quæ eis demore fiebant:tum ad odo℞ ſuauitatem cõmigrantes. Dicitur etiã æthiopas ſuæ erga deos pietatis præmium tuliſſe: ꝗ nunq̃ ab externis regibus ſubacti ſunt. Semper enim liberi permanſere. Et eĩm cum plures magnis copiis apparatuq; aduerſus eos ꝓfecti ſint:nullus tamen eo℞ imperio potitus eſt. Cambiſes quippe maximis uiribus æthiopas aggreſſus & exercitum amiſit:& ipſe periculũ ſubiit uitæ. Semitamiſ & cõſilii magnitudine & rerum geſtarum fama excellens:cum æthiopiam intraſſet:deſperatione re℞ ſubito abſceſſit. Hercules quoq; & Dionyſius uniuerſo peragrato orbe ſolos æthiopas etiam ægypto cõtermĩos tum ꝓpter eorum in deos cultum:tum quia inexpugnabiles uidebantur intactos reliquere. Aſſerunt inſup ægyptios eorum colonos eſſe colõia ab oſiride deducta. Quinetiam ægyptum olim non terram firmam habitabilemq;:ſed mare ab orbis exordio extitiſſe. Ea limo poſtmodum nili ĩundatione ex æthiopia aducto exaggerata a flumine terra paulatim continentem factam. Quod in oſtiis fluis conſpici licet:Annis enim ſingulis noua materia inundatione nili oſtiis apposita cædit pelagus ob cumulos terræ ſuperinductæ. Ita regio omnis ĩcrementum ab æthiopia ex terra allata cæpit:plurimæ etiam leges ab æthiopibus ſunt ad ægyptum tranſlatæ colonis maiorum ſeruantibus inſtituta. Nam reges deos exiſtimare ſepulchro℞q; præcipuum ſtudium habere:aliaq; eiuſmodi plura ex æthiopum diſciplina ꝓfecta ſunt. Statuarum inſup magna℞ uſum ac littera℞ formas ab æthiopibus accæperunt. Cum ægypti litteris utantur ꝓpriis. Has quidem uulgo diſcunt omnes:has quas ſacras appellant ſoli ſacerdotes norunt a parentibus eo℞ priuatim acceptas. Apud æthiopes hiſdẽ omnes figuris utuntur. Sacerdotes uero apud utranq; nationem eundẽ ordinem habent pure enim caſteq; ad cultum deorũ accædunt utriq; ſimiles ferentes ſtolas eiuſdemque figuræ ſceptrũ ĩ aratri formam: quo & utuntur reges. Pilleos etiam ob longos genſtant circa finem umbelicum habentes. Serpentibus quos aſpidas uocant circum uolutos: Monumẽtum inſigne eos qui cõtra regem inſurgere audeant mortiferis morſibus ſubeſſe. Plura alia de illorum antiquitate dicuntur:ægyptiorumque colonia:de quibus ſcribere haud opere prætium uidetur. Sed de æthiopum litteris quas ægyptii ſacras uocant:ne quid de priſcis rebus omittatur dicendum. Sunt ægyptiorũ litteræ uariis animantibus extremitatibuſque hominum atque inſtrumentis:ſed præcipue artificum perſimiles. Non enim ſyllabarum compoſitiõe aut litteris uerba eorum exprimuntur:ſed imaginum forma earum ſignificatione uſu memoriæ hominum tradita

Scribunt̃ quidem accipitrem crocodillum ſerpentẽ hoĩs oculũ magnus
faciem & cætera eiuſmodi. Accipiter rem denotat cito factam: quoniam
hæc aliarum ferme omnium auis ſit uelociſſima: transfertur hæc notatio
ad domeſticas res. q̃ uelociter fiat: Crocodillus malũ ſignificat Oculus iu
ſtitiæ ſeruator & totius corporis interpretatur cuſtos. Reliquarum corpo
ris partium dextera manus digitis paſſis libertatem deſignat. Siniſtra ue
ro compreſſis tenacitatem atque auaritiam. Eodem modo & cæterarum
corporis partium figura atque inſtrumenta certum notabant. Quæ me
moria hominum longo uſu ac meditatione obſeruata e ueſtigio quid ea
exprimerent internoſcebant. Aethiopum leges quædã non parum ab re-
liquarum gentium legibus maxime uero circa regum electionem diffe-
runt: Nam ſacerdotes optimos ex ſe ipſis ſeligunt. Quem uero ex eis de
us more quodam bacchantium circundelatus cæpit hunc regem popu-
lus creat. Statimq; flexis genibus quoniam ſit diuina prouidentia datus
ut deum honorat. Aſſumptus in regem uitam ducit ſtaturam legibus:
omniaq; agit iuxta patrios mores: neq; premio neq; pœna afficiens quen
q̃ preter traditam a ſuperioribus legem: Mos eſt illis neminem ſubditũ
etiam damnatum morte punire. Sed quidam ex lectoribus p̃ferẽs mor-
tis ſignũ ad reum mittitur. Quo accepto reus domũ abiens ſibi mortẽ
conſiſtit: Cõmutare mortem exilio ueluti mos eſt apud græc os nephas
habetur. Ferunt quendã miſſo ad ſe mortis ſigno cogitaſſe ex æthiopia
fugere quod p̃ſentiẽs mater zona ad filii collũ poſita nequaq̃ manibus
renittere auſum ne ſuis dedecori eſſet ſtrãgulaſſet: Sed p̃ter oĩum opinio
nem mirandũ uidetur: quod fertur de regum morte. Nã qui in meroe ſt
circa deoꝝ ſacra cultũq; dediti ſacerdotes & hi quidẽ maxima apud oẽs
pollẽt auctoritate: cũ eis uiſum fuerit: regi nunciant: ut mortem oppetat.
Ita enim deorum iubere reſponſa: neq; fas eſſe immortalium uoluntatẽ
ab mortali homine contemni: aliaſq; addunt rationes: quibus ex uetere
obſeruataq; cõſuetudine uoluntariam regi ſuadeãt mortẽ. Et ſane ſuperio
res omnes reges ſacerdotibus non armis neq; ui coacti: ſed ipſa uicti ſup
ſtitione ſponte paruerunt. Ad ptolemæi ſecundi tempore rex æthiopum
erga menes græci doctrinis philoſophiæq; deditus hunc primus morem
ſpreuit. Vſus nanq; prudentia rege digna cum millitibus ĩ Auatũ ubi tẽ-
plũ aureum erat æthiopũ ꝓfectus ſacerdotibus oĩbus ĩteremptis ueteriq;
conſuetudine ab olita ꝓ uoluntate regnũ tenuit. Cõſuetudinẽ quam ſer-
uant regis amici q̃uis mirabilẽ tamen ꝑmanere ad hoc uſq; tẽpus dicunt
Moris enĩ afferunt æthiopibus fuiſſe ut ſi quãdo rex aliqua corporis par
te quãuis cã debilitaretur domeſtici omnes ſponte ſua eãdẽ partẽ debili-

tare ē. Turpe & enī exiſtiabāt rege claudo nō & oēs claudos amicos eē. Et quidē abſurdū uidebatur cū uere ſit amicitiæ ex rebus aduerſis amicoꝝ dolore: letari ſecūdis nō & corporis quoqꝫ doloris amicos participes eſſe Ferunt quoqꝫ cōſuetudinis eſſe amicos ultro in regis morte uita defungi exiſtimātes eum interitū glorioſum ueræqꝫ amicitiæ teſtem. Ideo haud facile eſt æthiopibus aduerſus talem amicorum ſenſum inſidias patre cum & rex & amici uno animo cōmuni eorum conſulāt ſaluti. hæ leges apud eos æthiopes habētur qui metropolim ac inſula merœm uicinaqꝫ ægypti loca incolunt ſeruantur. Sunt & alia genera æthiopū admodum populoſa: quorum hii utraſqꝫ nili ripas inſulaſqꝫ in nilo ſitas habitāt. hii arabiæ ſunt proximi. Alii mediterraneas tenent regiones uerſus arabiā ſitas. Horū pars maior maximeqꝫ iuxta fluuiū inhabitantes colore nigri ſūt facile ſimiles capillis criſpis ſilueſtres ferme oēs atqꝫ aſpectu efferi corpore robuſto ungues protenſas feris ſimiles abſuntqꝫ a mutua humanitate plurimum. Vocem pronunciant acutam: In cæteris: quæ ad uictum ſpectant nil domeſtici humaniqꝫ habent: plurimum a noſtris moribus differentes. Arma ferunt hi quidem ſcuta ex corio crudo bouis ac paruaſ haſtas hi præacutas ſudes quandoqꝫ ligneos quattuor arcus cubitorum. quibus ſagyptāt altero ꝓtenſo pede. Conſumptis ſagyptis ſudibus pugnant. Armant inſup uſqꝫ ād certam etātē fœmimas. quibus ut plurimū moris eſt æreum circulum in labiis ferre. Veſtibus quidam minime utūtur: uitam ꝑ omnē nudi expoſitiqꝫ ſolis ardoribus nulla re præterq̄ quæ caſu ſe offert adiuuantur. Nōnulli pecudum caudas pudendis uelamē femori circundant. Alii pecorum ueſtiuntur pellibus. Sunt qui ſub ligaculis quæ ex capillis contexunt uſqꝫ ad medium corpus cooperiantur. Non enim oues eorum: ita fert regio: lanam habent. Cibis utuntur quidā herba: quæ in aqua ſua ſponte circa ſtagnātia ac paludoſa oritur loca. Quidam arboꝝ fructibus: quibus etiam corpora ab æſtu meridiāo circundāt Alii ſiſamum & lotum ſerunt. Sunt qui teneras arundinum radices edāt Plures arcu exerctati auibus occiſis famem ſedant. Magna pars pecorū carnibus lācte caſeo uitam ducunt. De diis qui ſuperiores accolunt regiones dupliciter ſentiunt. Nam quoſdam eorum opinantur ſempiternos atqꝫ incorruptibiles eſſe ueluti ſolem lunam & uniuerſum mundū: quoſdam uero putant mortalis naturæ participes: ſed propter uirtutem & in homine beneficia honores immortales fuiſſe ſortitos: Iſdem nanqꝫ pana herculem iouem ꝑcipue colunt exiſtimantes multa ab his hominum generi beneficia īpenſa Quidam æthiopū nullos cenſent eſſe deos. Ideoqꝫ ſolem orientē ut hoſtem in loca paluſtria fugientes exerceātur. Moribus

circa mortuorum funera ſunt uarÿs. Nam hi defunctos ĩ flumẽ ꝓiciũt existimantes id optimum ſepulchrum eſſe. Hi circũdatos uitro diu ſeruant: ne eorum aſpectus ſit poſteris ignotus: ne ue inobliuionẽ incidant domesticorum. Alii in urnis fictilibus condentes circa templa ſepeliunt: per quos maximum habetur præſtitum iuſiurandum: Regna tribuunt: hi quidem melioribus arbitrati fortunæ dona utraq; & monarchiam & uirtutem eſſe. Alii bonos paſtores in regnum aſſumunt: tanq̃ eos qui rei optimæ curam habeant. Q uidam ditioribus ut qui ſuis facultatibus ſoli cæteris opitulari queant regnum mandant. Nonnulli fortitudine præſtantes eligunt reges putantes qui bello plurimum poſſit ſolum imperio dignum eſſe. Eius iuxta nilum ore quæ libyam reſpicit: quædam portio pulchritudine cæteras ſuperat uarias ad uſum uitæ res copioſeq; afferens. Ad euitandos uero ardẽtes ſolis æſtus paludes aptiſſimum refugium habet. Q ua ex re is locus a libycis atq; æthiopibus ſæpius bello laceſſitur. Ipſi quoq; accolæ mutuis decertant bellis. Accædunt ad eos ex ſuperiori plaga elephantes allecti ut quidam tradũt fertilitate loci paſtuſq; ſuauitate. paludes enim mirandæ a ripis fluuii manant: in quibus multi uaſiiq; ut ulua arundineſq; naſcuntur cibi: quos cum deguſtãt libenter ĩ his locis morantur. Conſumenteſq; utplurimũ nutrimenta hominũ eos cõpellunt ad alia loca fugere. At ipſi utpote paſtores in tabernaculis habitantes fertiliores agros ſuã patriã eſſe putant. Elephãtes aũt mediter rãea aridaq; loca ꝓcul ab aquis linquũt paſcuoꝝ ĩopia. nã tũ æſtus magnitudĩe tum raritate fõtiũ pauca ibi naſcuntur. Tradunt quidã deſertis ac efferis locis ſerpentes qui cum elephantis ꝓpter aquas pugnent magnitudine numeroq; admirabiles eſſe. Cõplicãt enĩ in corpus aſurgentes annixiq; uiribus elephantorum crura connectuntq; pluribus ſpiris adeo arcte ſummaq; ui: ut ſpumantes beſtias natura graues ad caſum compellant: tum plurium concurſu facto beſtiam haud facile mobilem depaſcuntur emiſſis enim elephantis ad aſſuetos uertuntur paſtus. Dicunt hos ſerpentes loca fugere campeſtria. Habitare autem inter longas conualles ĩ altis ſpeluncis neq; aſſuetos tutoſq; deſerere locos. Natura quod cuiq; ad tutelam conferat ſingula animantia docente. Et de his æthiopibus hactenus. Nũc pauca de auctoribus: qui de ægyptiis atq; æthiopibus ſcripſcere ſũt nobis dicenda. Horum nonnulli famæ & quidem mendaci credentes: Q uidã ſcribendi uoluptate ſeducti nullã merentur fidem. Agatharchides quippe gnidius in ſecundo rerum aſiaticaꝝ ac. Arthemidorus epheſius in octauo geographie libris nonnulliq; alii qui in ægypto habitantes hiſtorias edidere in plurimis eoꝝ quæ rettulimus conueniunt. Et ſane

nos quo tempore ad ægyptum uenimus plurium ſacerdotum cõſuetu-
dine uſi cum ſenioribus quoq; nõnullis qui ex æthiopia aduenerãt collo
cuti ab his diligẽter rerum ueritatem ſcrutati ſumus:multa quoq; ab hi-
ſtoricis falſo ſcripta depræhendentes ea in quibus conueniebant litteris
mandauimus.Nunc ad æthipes qui meridiẽ uerſus & rubrum mare ĩco
lunc referemus.Verum præmitẽdũ nobis uidetur quomodo auꝝ apud
ægyptios reperitur. In ægypti finibus qui ad æthiopiã & arabiã uergunt
loca ſunt mettalloꝝ feracia:ex quibus magno cum labore atq; ĩpenſa auꝝ
educitur.Nã terra nigra natura meatus ac uenas hẽt marmoris albiſſimi
& quod ſup omnes luceat ſplẽdorẽ.Huic opi qui præſũt magna hoĩum
copia ad excudendũ aurum utuntur. Aegypti enim reges crimine dãna
tos omnis ac ex hoſtibus captos inſup ob aliquã falſam calumniã aut re
gum iram incarcerem detruſos auro effodiendo deputant ſimul ſumpta
facinoꝝ pœna & magno quæſtu ex eoꝝ labore pcepto.Illi compedibus
uicti magnus hoĩum numerus abſq; ulla intermiſſione die noctuq; exer
cent nulla neq; requie cõceſſa omniq; ablata effugiendi facultate.Nã bar
bari millites diuerſa inuicem linguarum eoꝝ cuſtodie præſunt:quorum
nullus ſermonis cõmertio ſublato aut præcibus aut amor põt corrumpi.
Ex terra quæ fuerit duriſſima plurimo igni decocta auꝝ extrahitur.Mol
liorem petrã & quæ mediocri labore frangitur ferro effodiunt infinita fe
re hoĩum millia.Qui auri uenas diſcernit præcidit operarios oſtendẽs
quæ effodiant loca:Mouſtratum lapidem marmor robore corporis præ
ualidi non arte ſed magna ui cuneis ferreis proſcindunt.Cuniculos uero
agunt non rectos:Sed quo ſplendentis auro marmoris natura ducit cũ
propter uarios flexus circuituſq; obſcuri exiſtant. Lumen opifices ante
frontem præferentes ſaxa magno conatu in fruſtra exciſa in ſolum deiici
unt.Ab hoc labore nunq̃ conquieſcunt contumeliis uerberibuſq; ad con
tinuum opus coacti:Impuberes pueri in duas partes diuiſi:hi quidẽ pro
iecta fruſta minutatim ſcindunt:hi uero efferunt. Qui ãnum trigeſimũ
excedunt ſumpta ab his ad menſuram conciſa fruſta in lapideis uaſis fer
reo malleo aderui magnitudinẽ terunt.Ea deinceps immolas quæ pluri-
mæ ſunt coniecta fœminæ ſeneſq; duo aut tres ad molã poſiti uſq; ad fa
rinæ modum cõtrita molunt.Nota omnibus hoꝝ corporis illuuiæ neq;
ueſte ulla operiente pudenda nemo eſt quin eo aſpectu fedo tetroq; mo
tus tãte miſereatur calamitati.Sed nulla pietas:nulla requies:nulla uẽia
illis datur ſiue eger:ſiue febricitans:ſiue ſenes:ſiue fœminæ debiles fuerĩt
Seb plagis omnes ad continuum opus coguntur:quoad miſeri ex debi-
litate deficiant. Sunt qui timore futuræ uitæ:quam præſenti putant pœ

n̄a deteriorem mortem uitæ præferãnt. Demum opifices ad mollam cõtrita inilatis tabulis paulo accliuioribus ponẽtes iterum aqua ĩiecta marmor terunt. Eo modo terra defluente aurum ex grauitate in tabu lis rẽanet hoc ſepius iterantes manibus aurum fricant. Deinde raris ſpongiis terram mollem exprimunt quoad uelut arena aurea reddatur. Alii poſtremo operarii pondere ac menſura in ollas fictiles cõiicientes ſuperaddunt certã menſura plumbum Algam maritimã furfuremq; ordeacem. His a proportionem compoſitis ollas luto diligenter liniunt. Deinceps quinq; continuis diebus noctibuſq; in fornace decoctum rebus cæteris conſumptis ſolum aurum purum in uaſis reperitur parum priore põdere imminuto. Hoc labore ĩduſtriaq; in ægypti extremis aurꝝ parat̃ Sane ipſa nos palam docet natura auꝝ ĩuentione laborioſũ cuſtodia difficilẽ quæſtu anxium eſſe: uſu inter uoluptatẽ ac dolorẽ conſtitutum. Horum metaloꝝ ĩuentio uetuſta eſt & ab antiquis regibus repta. Nunc de his q̃ arabici ſinus littora trogloditaſq; ac æthiopiã: q̃ meridiẽ notumq; reſpicit incolunt gentibus dicemus. Exordiemur autẽ ab eis quos ichthiophagos uocãt qui littus habitant carmanium gedroſiumq; extremum uſq; arabici ſinum longa ſane inter capedo ac duobus epiris altero inexitu ſub fœlicem arabiam altero ſub togloditicã oram clauſa: horum barbaroꝝ q̃dam nudi p omnem uitã degentes uxores filioſq; cõmunes habẽt beſtiis ſimiles: ut qui neq; uoluptatis neq; doloris ullum niſi naturalẽ ſenſũ pcipiãnt neq; turpis: neq; honeſti diſcrimẽ norit. Habitacula habent nõ longe a mari iuxta ꝑmontoria: ubi non ſolum ꝑfundæ cauernæ: ſed cõuales immenſe & anguſte ſpelunce exiſtunt egreſſu ipſa natura difficili ac tortuoſo. Harꝝ tanq̃ ad eoꝝ uſum natura factarꝝ aditus incole magnoꝝ congerie lapidum obſepiunt qua ueluti retibus capiantur piſces. Maris eni fluxus quod bis diebus ſingulis circa tertiã ac nonam oram accidit oras littori ꝑpinquis inundante aqua ĩ ĩmenſum excreſcens opertis locis omnibus innumerã ſortem diuiſoꝝ piſcium ſecum ĩcontinentẽ defert. Qui cũ in diuerſa loca cibi gratia diuertãt refluente mari aqua uero p lapides effluente piſces in ſicco deſtituntur. Quos incole cũ uxoribus pueriſq; cõcurrentes capiunt. Accedunt aũt p cetus diuiſi barbari ad ſuã quiſq; loca cũ clamore uaſto ueluti improuiſam quandã uenationem nacti. Mulieres pueriq; minores abſe captos piſces in terram proiiciunt. Qui corpore uigent magnoꝝ piſcium capture uacant. Traducuntur aũt a mari non ſolum ſcorpii murene & canes: ſed marini uituli uariaq; piſcium genera & nomine & forma ignota. Has mariñas beluas non armis expugnãt: ſed caprarum cornibus præacutis ſaxiſq; in aciem abruptis cedunt. Et enim

neceſſitas naturam inſtruit. Q ue temporibus parens ſe ad id quod uſui eſſe uidetur accomodat. Captos uarii generis piſces ſupra petras ad meridiem ſitas nimioq; ſolis incenſas æſtu ponunt: pauloq; poſt reuoluunt tum ad ſolem decoctos perq; caudã appræhenſos quatiunt. Omni excuſſa carne ſpinas ac certum proiicientes locum in magnum aceruum cumulãt certo poſtmodũ uſui: de quo poſtea ſcribemus futuras poſt hæc carnes piſcium in concauo ſaxo pinſũt admiſtoq; paluiri ſemine cibum cõficiunt ſibi ſuauiſſimum. Ham ſic ĩmixtas carnes in modum longioris lateris formant: ad ſolẽq; paulo deſiccatas ſedentes cum uoluptate edunt. Non quidem ad certam menſuram aut pondus: ſed ad ſacietatem ꝓut cuiuſq; fert libydo & edẽdi apetitus. Habẽt enĩ ſemp uelut e penu promptum hunc cibum tanq̃ neptunno ꝓ cerere uictum illis ſubminiſtrante. Q uando uero maris tempeſtate adeo littori ꝓxima loca multis diebuſ inundantur: ut nulla detur piſcandi facultas. Q uo tempore cibi penuria cõchas legunt pmagnas: quaꝝ teſta ſaxis attrita interiori carne cruda ſapore oſtreis pſimili ueſcuntur. Vbi uero tempeſtas uentoꝝ ui diutius ꝑſeuerat concheq; defficiunt ad oſſa confugiunt iam cumulata. Ex his tenerioribus recentioribuſq; electis quæ dentibus poſſunt mandunt. Duriora edunt ſaxo contrita: nil brutis animãtibus diſſimiles. Et oſſibuſ quidem ut diximus. piſcibus autem mito quodã mõ ultraq̃ quis exiſtimaret utuntur. Nam eoꝝ captuiæ quattuor diebus continuis intenti. Epulãtur palam cum leticia cantuq; abſono oĩbus inuicem congratulantibus. Deinde mulieres ut quãq; quis forte incidit cognoſcunt ꝓlis cauſa omni cura ob ciborum qui preſto ſint copiam uacui. Q uinto die ad frõtes ꝑgunt potuã gratia: ubi aquæ dulces fluunt: ad quas paſtores greges atq; armenta potũ ducunt. Eorum ꝓfectio haud diſſimilis eſt armentis boũ omnibus ſimul uocẽ uelut inconditũ ſonũ tollentibus lactantes infãtulos matres in ulnis ferunt. Repulſos a lacte patres: qui quintum excedũt annum cum parentibus magno cum gaudio ut qui ſua ſponte uictum quærant proficiſcuntur. Natura eorũ incorrupta famen ſedare maximũ ducit bonum nullam aduentitiam uoluptatem quærens. Cum paſtorũ aquationibus appropinquant repleto aqua uentre uix regredi quæunt potu graues. Eaq; die nihil edunt: iacet quiſq; aqua plenus diſtentuſque ſimilis ebrio: poſtera die denuo ad capiendos piſces redeunt. Ita eorum uita per omne tempus tranſacta ad ſimplicem uictum raro in morbos ĩcidunt. Breuioris tamen quam nos ſunt uitæ. Hæc eorum qui intra ſinũ habitãt uiuendi norma. At illoꝝ qui extra ſinum ſunt multo eſt mirabillior ut qui nunq̃ bibant & natura ab omni ſemoti ſint paſſione. Hi ꝓcu

ab terra habilitabili tanq̄ ĩ loca deſerta â fortunã eiecti piſcationi dãt ope
ram. Humida non appetunt: piſces edũt ſemicrudos: non quo ſitim eſfu
giãt: ſed feritate quadam eo cõtenti uictu quẽ a fortuna ſortiti ſunt. Fœ-
licitatem ſummam putant his carere rebus quæ dolorem poſſent egenti
bus afferre. Id uero mirabile & quod uix credi quæat: q; nulla mouent̃ ani
mi paſſione. Ab æhyptiis mercatoribus qui per rubrum mare iuxta ea lo
ca nauigant etiam nunc eadem quæ nos ſcribimus de his referuntur:
Tertius quoq; ptolemæus cupiens elephantos qui in eis ſunt locis uẽari
quendã ex amicis Sĩmiam noĩe ad ſpeculandã eam regionẽ miſit. Hic di
ligẽnter ſcruptatus ſingula ut Agatharchides gnidius refert ait gentem
hanc æthiopum qui abſq; paſſione uiuunt nullo uti potu: ut quẽ nõ ap-
petãt natura neq; nauigantiũ ſermone aut appropinquantium externoꝝ
aſpectu moueri: ſed reſpicientes tantum ĩmobiles ſtare abſq; ullo ac ſi ne
minem uiderent ſenſu. Si quis enſe educto eos percuſſererit nõ diffugiũt
& uerbera & iniurias ꝑferentes: neq; quiſq̄ alterius uulnere aut dãno mo
uerur. Sed ſæpius filios aut uxorẽ ante oculos interfectos abſq; ulla paſ-
ſione reſpiciunt: nullum neq; iræ: neq; miſericordie ſignum oſtendentes
Deniq; oĩa mala quieto animo perferunt aſpiciẽtes ſolum ad ꝑcucientes
ac ad ſingula mouentes caput. Ferunt eos præterea ſermone carentes nu-
tu manibuſq; ſignificare quibus egeant & quæ uelint. Q uod uero quiſ
miretur magis. Marini uituli inter hos uerſantur piſcium capturæ uelut
hoĩes intenti: Simili ſtudio cubilia partuſq; & natoꝝ tutelam. Hegentes
unanimi conſenſu paceq; curant nullo externo animanti infeſte Q uod
uitæ genus licet mirabile a priſcis olim tẽporibus ea gens ſeruauit ſiue
ita lõgo tempore aſſueta ſiue acta neceſſitate. Habitaculiſ non iiſdẽ qbuſ
icthiofagi utuntur ſed diuerſis habitãt modis. Q uidam in ſpeluncis di
uerſoria habent ad arctũ poſitis: in quibus tũ umbra tum ſpirãs aura eoſ
ab æſtu ſolis tutatur Namq; ad meridiem loca ſpectatur fornacibus ex
nimio æſtu ſimilia acceſſum ad ea adimũt. Q ui ſunt uerſus arctũ ex co
ſtis cætaꝝ ĩcuruis quas mare plurimas effert ex utroq; poſitis latere colli
gatiſq; q̄s maris algas opiunt. Habitacula ſibi extruũt ad euitãdos æſtus.
Natura ſibi artẽ ex neceſſitate ad ſe tuẽdam repiente. Eſt & tertius apud
icthiofagos habitãdi modus. Arbores quædã iuxta littus plurimæ naſ-
cuntur ĩminentes mari. Has frequentibus ſoliis fructu uero ſimili nuci
caſtaneæ ſimul cõnectentes umbracula ſibi cõſtituunt: ubi in littore pari
ter & mari cõmorantes uitam agunt cũ ſolem effugientes arboꝝ umbra
tum cõtinua maris unda uentoꝝq; aura æſtum mitigante. Q uartũ ha-
bitaculoꝝ modum ingens iuxta littus tumulus efficit. Q ui priſcis olim

tēporibus ex maritimis herbis arenāq; maris fluctibus īmixta editus īſtar montis excreuit adeo firmus ſolideq; compactus ut in eo oblongas effodiāt ſpeluncas: in quibus cōmorantes maris refluxu prodeant ad piſcium capturam Fluxu ad ſpeluncas confugientes epulantesq; quos ceperant piſces mortuos ī mare ꝓiiciunt īundationis tēpore ſepulchra ſuis corpora piſcium præbentes: Vnum ex icthiofagis genus eas habet habitationes ut qui eiuſmodi diligenter res inueſtigare uelint: ſatis ad dubitare cogantur. In ꝓmontoriis enī præcipitibus undiq; ac ꝑaltis habitant nōnulli ad quæ īpoſſibile fuit queq̄ ī principio adire: pars mari ꝓxima ne pediti quidem eſt acceſſibilis: nauibus nō utuntur: cū ſit ignotus illis eaꝝ uſus. Ita fateamur oportet illos eſſe loci ab origine: neq; ab aliunde generis ſicut quidam naturales ſenſerunt principiū cæpiſſe. Verum cum hoꝝ cognitio difficilis nobis ſit nil ꝓhibet multa pollicentes in paucis uera ſentire & q̄ uerbis ſimilia uero audientibus perſuadentur quādoq; lōge a uero abeſſe Nūc eorum quos Chelonophages dicūt uita recēſeatur. Sunt in oceano īſulę iuxta cōtinētem numero plures ſed paruę humilesq; nullo neq; domeſtico neq; agreſti fructu. In his quoniam ferme cōtiguę ſunt nulla fit tēpeſtas aut fluctuum maris īundatio. Inter has magnus habetur teſtudinum numerus: quæ eo cōfugiunt ob maris trāquillitatem. Noctu in profundo cōmorātur ītētę cibo. Die īter inſulas diuertentes iacent reſpicientes ad ſolem īuerſiſq; nauiculis piſcatoriis aſpectu ſimiles: excellunt enim magnitudīe præcipua īter marinas cōchas. Barbari īſulas īcolētes īterdiu paulatim ne ſentiātur uerſus teſtudines natant. Eas adorti quidā ab uno latere ad terram præmūt: quidam ad reliquo ſurſū leuāt: quo reddant reſupinas ne uertere ſe ne ue effugere quæant. Tum longa reſte per caudā ligatas nādo ad terram deducūt. In īſula expoſitis omnia interiora paruo tempore ad ſolem aduſta comedūt. Teſta quæ cōcaua eſt tum ueluti cimba ad cōtinentem nauigant tum pro aquæ receptaculo: tū pro temporiis utūtur: quibus natura admodum opitulata eſt: ut una res uario uſui accomodaretur. Cibo enim uaſe domo naui uitā illoꝝ adiuuāt. Haud procul ab his littus īhabitāt uitam īcultam ducetes barbari: Nutriuūtur enim ex cetis a mari ad littus eiectis quarum magnitudīe quandoq; abūde epulāt̄ quādoque illis deficiētibus torquentur fame: cogūturq; cum cætera cōſumpta ſint algam & extrema coſtarum mādere. Hæc fertur icthiofagoꝝ uita. Littus quod ad babyloniam ſpectat cōtiguum eſt regioni domeſtice & plantis plene. Tanta uero ineſt piſciū multitudo: ut īcolis nūq̄ eorū deſit copia. Nam prope littus frequētes infigunt hūi calamos adeo inuicē cōnexas: ut retia aſpicientibus ī littore uideant̄. In his ſūt plurimi

aditus qui oſtiis ita ut in utranq; uoluañtur partem clauduntur: Maris
fluxus ad terram delatus aquæ impetu oſtia impellens aperit refluxus
claudit. Singulis igitur diebus ex maris inundatione piſces contingit ad
terram per portas deduci: qui refluente aqua oſtiis clauſis humi in ſicco
remanent tanto ꝑſepenumero ut cumulū pſalientium piſciū diceres. Hi
& copiā uinēdi & haud paruū uectigal p̄bent. Quidā circū ea loca habi
tantes: regio. n. oīs plana atq; humilis eſt foſſas a mari ad eoꝝ uſq; uillas
pluribus ſtadiis ducunt: oſtiaq; ex uminibus facta in uno foſſe ſtatuunt
q̄ fluente mari apiuntur clauduntur refluente: Igitur remeante ꝑ oſtiorū
raritatē aqua dep̄henſos piſces in foſſa ſinunt quoad cepint quos uelint
Nunc ad reliquos tranſeamus. In æthiopia q̄ ſupra ægyptū eſt iuxta flu-
uium quē Aſam uocant īhabitat gens quā rizofagos uocant. Radices. n.
arundinum q̄s ex ꝓpinquis locis effodiunt magna cura lauanteſ barbari
lapidibus terunt quoad molles facte cohereant: Deinde placentas admo
dum lateris quantum manus capit factas atq; ad ſolē decoctas mandūt.
Quē ſolum cibum cū ꝑ oēm uitā ſuauē atq; affatim habeant eoq; pacē
continuā inuicē ſeruent. Cū leonibus tamen bellantur. Nam ære circum
æſtu feruente e deſerto leones ad eos egrediuntur & umbre cā & ut mi-
nores uenentur feras Ab his æthiopes ex paludibus exeuntes multi pere
unt tum inferiores uiribus: tum deficientibus quibus ſe tutari ualeāt ar-
mis: Et iā dudū ea deleta eſſet a leonibus natio niſi natura eis ſponte p̄ſi
dium tuliſſet. Nā ſub ortum canis mirabilis atq; īnumera nullo agitante
uento culicū multitudo ad ea loca aduolat. Hoīes ad paludes cōfugiētes
mīme ledunt: Leones abire ex his regionibus cōpellunt: tū morſu tū uo
cis ſonoꝝ territos. His ſunt ilofagi ſperma tofagiq; qui appellantur ꝓpin
qui. Quoꝝ hi quidē fructus qui eſtate ex arboribus decidunt colligen-
tes abſq; labore edunt. Reliquo tēpore herbā in umbroſis naſcentē locis
decerpūt q̄ uitæ ſubuenit egeſtati. Iliofagi uero cū filiis uxoribuſq; ad
loca cāpeſtria accedentes arbores aſcendunt ac teneras ramoꝝ ſummita-
tes auferunt. Tātum āt ex cōtinuo uſu ramos aſcendendi peritiā habent
oēs ut quod incredibile uidetur de arbore ī arborē uelut aues ꝓſiliāt. aſcē
dūtq; tenueſ abſq; ꝑiculo ramos. macilentia leuitateq; corporiſ nixi ſi quā
do pedes labantur manibus ramis cōpræhenſis ſe a caſu uendicāt quod
ſi forte deciderit nulla in re ꝓpter leuitatē corporis leduntur. Ita ramis te
nioribus dēte exeſis uentrem farciunt. Hi ſemp̄ īcedunt nudo corpore
cōmuneſq; uxores ac liberos habent: pugnant inuicē ꝓ locis armati bacu
lis aduerſus alios ac dominantes uictis Moriuntur utplurimæ fame cum
deficiente uiſu corpus priuetur eo ſenſu quo cibū q̄rebat. Reliquā circa

regionē æthiopes tenēt qui Cynecí dicuntur numero haud multi uita ab reliquis diuersa. Siluestrē enī incolentes patriā & penitus aspam rariſq; aquaꝝ fontibus ſupra arbores feraꝝ timore dormiunt. Sub auroram ad aquaꝝ decurſus armati ꝓdeuntes ſe abſcondunt īter arboꝝ frōdes. Sub æstū uero ſolis agreſtes boues pardaliq; ac uaria feraꝝ genera tū caloris tū ſitis īpatiētia ad aquas potus cā confluunt. Repletas graueſq; aqua beſtias æthiopes cū haud facile moueri poſſint ex arboribus deſcendentes ad oriūtur ac lignis aduſtis ſaxiſq; & ſagyptis occiſas perq; cetus diuiſas edunt. Aliquādo uero q̄uis ꝑ raro & ipſi a ualentiori beſtia interficiuntur Sed multas ipſi dolo & arte ualentiores beluas capiunt. Si quādo deſint aīalia antæa caproꝝ pelles madefactas remotis pilis ad ignem leuem ponunt. diſpartitaſq; ſingulis auide ad ſacietatē ſūmunt. Impuberes pueros exercent ad certum ſignum iacere ſolis cibū ꝓbentes his qui ſignum tetigere. Ideo iaculatores optimi euadunt urgēte fame. Ab hac regione qui occaſum uerſus plurimū diſtāt æthiopes cū elephantis certant. Habitantes enī ī ſiluestribus & arboribus refertis locis elephantoꝝ ingreſſus atq; exitus ex præ altis arboribus obſeruāt. Multos una īcedētes nō aggrediūtur oī ſpe uincendi remota. Singulis iniiciunt māus mirabili audatia freti. Nam cū incedēs beſtia arbori ꝓpinquat in qua ſpeculator occultus latet ex ea deſiliens manibus apꝓhenſa cauda pedibuſq; ad dextrū femur oppoſitis ſecuri q̄ ex humero pendet leui ut q̄ unica manu tractari q̄at: & acie acutiſſima dextera manu appræhenſa neruos dextri poplitis crebris ictibus āputat. Siniſtra manu regens agile corpus belue conatus magna uelocitate effugit: In eo nāque certamīe uerſatur utriuſque ſalus mortis diſcrimīe ī alterius uita poſito. Elephas neruis abſciſis quandoque quia haud facile ſe uertere pōt īcliatus ī latus ſauciū ī terrā cadit ethiopēque ſecū trahēs īterficit. Quandoque ad arborē aut ſaxū hoīem allidēs ipſo pōdere quo ad aīam exalat cōprimit. Quidā elephātes dolore moti cū inſidiāti obeſſe nequeāt diffugiūt ꝑ cāpos quoad cōtinuis ſecuris ictibus ab incidente ceſi decidāt. Tum cōcurrunt æthiopiū cetus & adhuc uiuētis beſtiæ poſterioris partis carnes abſciſas edunt. Nōnulli ex ꝓpinquis incolis abſque ullo diſcrimīe elephātos arte ſuꝑant. Conſueuit hoc aīal cum a paſcuis plenus redit dormitū ꝓficiſci plurimum natura ab reliqs quadrupedibus diuerſa. Non enim genu corpus flecti ad terram poteſt: ſed arbori herens dormit. Arborem elephantis ab heſione cum attritam tum ſorde plenā aduertentes incole iuxta humum ſecāt ut tamē nō niſi īpulſa cadat: Deinde ſui acceſſus ueſtigia ad ea loca delēt ſubito abeūtes priuſq̄ beſtia ad ſomnū redeat. Elephas ueſꝑi cibo plēus ad notū cubile

ꝓfectus omniq̃ mole ſecto hereſ arbori ſtati unã cũ eum ad terram ꝓſter nitur. Reſupinus tota nocte iacet: cũ ſe erigere neq̃at. Aethiopes die ad locũ accedentes abſq̃ piculo beſtiam occidũt tabernaculiſq̃ ibidẽ erectis morã trahunt quoad aĩal ſit abſumptũ. Hax̃ gentium qui partes ad heſ perũ ptinẽtes habitant: æthiopes ſimi ad meridiẽ ſpectantes ſcrutophagi cognominantur. Eſt apud eos auiũ ſpes natura terreſtribus aĩantibus mixta: unde & noĩate ſunt. He magnitudĩe ſunt magni cerui collo ob lõgo rotundis lateribus atq̃ alatis capite tenui ob lõgoq̃ cruribus ac iũctu ris firmiſſimis fixo pede. Alte uolare ꝓpter grauitatẽ nequnt. Vex̃ occiſſi me ſũmis pedibus terrã tangentes ꝑlertim cũ flans uentuſ alas ueluti nauem extentis uelis ĩpellit currunt. Venatores feriunt lapidibus ferme lateris magnitudĩe pede iactis. Ceſſante uento alax̃ ꝑſidio deſtitute curſu q̃ uicte ꝑhenduntur. Hax̃ cũ magna ſit multitudo uariis artibus plurĩas barbari facileq̃ capiunt: Et carnes quidẽ edũt: pellibus uero pro ueſtibus utuntur ac lectis. Ab iis uero quos ſimos æthiopes dicũt ſepius uenatione laceſſite roſtris ſe tuentur q̃ cũ magna ſint & ad ĩcidẽdũ apta magno ſunt incolis uſui: cũ haud parua habeatur hox̃ aĩantium copia: Haud ꝓcul ab his abſunt acridofagi deſerto cõtermini hoĩes paulo cæteriſ breuiores macilenti ac ſupramodũ nigri. Veris tẽpore zephyrus ac libycus uenti infinitum pene locuſtax̃ ex deſerto ad eos deferunt numex̃: He p magne ſunt: ſed colore alax̃ turpi ac ſqualido. Aethiopes ad id aſſueti ĩ quãdam latam lõgãq̃ multis ſtadiis cõuellẽ plurimum materiei exꝓpinquiſ locis ingerunt. Cum ſuo tẽpore tanq̃ locuſtarũ nubes a uentis ſupra uallem defertur. Materiẽ congeſtam omnemq̃ loci herbam antæa ſucciſam incendunt: Locuſte deſup uolantes ingenti fumo enecte paulũ ultra uallẽ ad terrã tanta decidunt copia ut uictũ oĩ genti abunde ꝑbeant. Has enim ſale quod regio plurimũ fert ſupinſuſo diutius ſeruant cibum guſtu eis ſuauẽ: hic eſt ſolus eox̃ p omne tẽpus locuſtax̃ uictus. Neq̃ eĩm pecora nutriunt neq̃ piſces edunt ꝓcul a mari poſiti: neq̃ ullum aliud uitæ adminiculũ habent. Corpore leues ſunt ueloces curſu & uitæ breuis ut qui lõgiſſime uiuunt quadrageſimum nõ excedãt annum. Finis eox̃ nõ ſolũ mirabilis eſt: ſed etiã ĩcredibilis. Nam ꝓpinquante ſenecta pediculi alatĩ nõ ſolum uiſu uariis: ſed ſpecie horridi ac turpes in corporibus nati uentrem primo tum pectus deinde totum corpus paruo tempore exedunt. Qui morbum patitur primum ueluti ſcabiei cuiuſdam pruritu allectuſ corpus ſcalpit uoluptate ſimul & dolore perceptis. Deinde ex orientibus pediculis ſimul effluẽte ſanie morbi acerbitate ac dolore ꝑcitus ũguibus corpus magno cũ gemitu lacerat. Tanta uero uermium copia effluí aliis

ſuper alios tanq̃ ex pforato uaſe ſcaturiẽtibus ut deleri nequeat. Hoc pa
cto ſiue cibi ſiue aeris cauſa miſeꝝ ſortiuntur uitæ finẽ. Huic genti regio
adiacet pampla uarietate paſcuorũ fertilis: ſed deſerta & q̃ penitus adiri
nequeat: Non tamen hoĩbus a principio caruit: ſed poſtmodum intẽpe
ſtiua ex pluuia deſerta eſt multitudinẽ araneaꝝ ſcorpionũq; ferente. Tan
tam enim haꝝ beſtiarum excreuiſſe copiã ferunt ut morſibus peſtiferis
incole coacti patriã deſerere & ad alia loca cõfugere cõpellerentur. Neq; ue
ro debent hæc incredibilia uideri. Multo enim his maiora ſunt p terraꝝ
orbẽ litteraꝝ monumentis tradita in italia muriũ multitudo ſiluestrium
e terra pdiẽs plures ſolũ patriũ linquere cœgit In media adeo ĩgens paſ
ſeꝝ ĩoleuit copia iacta ab ſũmentiũ ſemina ut hoĩes malo acti ad alia mi
grarint loca. Eos quos Atariotas uocãt rane e nubibus p guttis aquæ ĩ
terram delapſe adegerunt relicta patria ad eam in qua nũc quoq; reſidẽt
orãm cõfugere. Et enĩ quis ignorat ĩter multas egregia opa quibus hercu
les ĩmortalitate donatus eſt illud etiã ãnumerari ex ſtimphalida palude
ĩnumeras aues qui ea loca ĩfeſtabatur ſua uirtute expulſas. Quædam li
biæ ciuitates leonũ ui ab deſertis locis ad eas aduẽtatiũ deſertæ ſũt. Hæc
eorum gratia qui parum quandoq; fidei ſcriptoribus ut ĩcridibilia narrã
tibus habẽt rettulimus. Nunc ad hiſtoriã redeamus. Extremas ad meridi
diem partes uiri teneãt ã græcis cynamini a uicinis barbaris ſilueſtres ap
pellati. Hi barbas habẽt ad modũ magnas greges ſilueſtrũ canũ nutrien
tes ad præſidia uitæ. Nam ab æſtiuo tropico uſq; ad mediũ hymis ĩdici
boues ĩnumera multitudine eoꝝ patriã ingrediuntur. Cauſa quidẽ incer
ta eſt. Vtꝝ ne alias inſectãtes ſe feras fugiãt: an paſtus penuria an alio na
turæ quæ oĩa mirãda gignit impulſu hominibus ignoto actæ. His ho
mines cũ obſiſtere nequeant: ſuis freti uiribus ſe canibus tuentur: quibuſ
in uenatione uſi boues pmultos capiunt. Et hos quidem tecentes edunt &
hos ſalliũt ad futuꝝ uſũ. Multa ĩſuper alia animãtia canibus capta come
dunt: poſtremi qui ad meridiem habitãt in hoĩs forma feraꝝ uitã ducũt
ſed de his hactenus. Nũc de troglo ditis loquemur. Hi a græcis appellan
tur paſtores eo q; ex pecoribus uiuãt. Cetus ac tyrannos ĩter ſe cõſtituũt:
Vxores ac filios habent cõmunes excepto qui unicã tenet tyranno. Huic
propinquãti mulctã tyrãnus irrogat certo numero pecudes eteſiarum tẽ
pore quo maximi decidũt imbres ſãguine & lacte ĩmixtis paulũq; coctiſ
nutriuntur: æſtu ſolis deficientibus paſcuis ad loca declinant paluſtria: p
quibus ſolis inuicem certant. Pecora uetuſta aut in morbos cadentia occi
dunt exq; his per omne uiuunt tẽpus. Parentũ noĩa minime indiderunt
filiis: ſed tauri arietis ouis. Et hos quidem patres has matres quoniam

āb his non ā pārentibus quotidiānus præbeatur cibus āppellāt. Vtūtur potu idiote paliuri ſucco: potentiores ex quodā flore expreſſo qui eſt de terrimo noſtro muſto pſimilis. Armentoꝝ greges ſecum ducentes uariās ne iiſdē in locis morētur diutius regiones mutant. Corpora præter uirilia quæ pellibus teguntur nudi. pudenda troglodite omnes uelut ægyptii circuncidunt. His demptis quos a caſu clauſos appellant. Hi ſoli ītrā regionem teſternoꝝ habitantes ab infantia nouacula inciduntur. Arma ferūt toglodite ii quos dicunt inegauares: Scutū ex corio crudo bouis rotundum & ferratā clauā. Alii arcus lāceaſqꝫ. Sepulchra ridicule penitus curant. Nam paliuri uiminibus corpus ligantes defuncti ceruicem cruribus applicant. Deinde cadauer in loco editiori poſitū lapidibus ridentes obruūt. Impoſitoqꝫ ſupra ſaxoꝝ aceruum capræ cornu abeūt nullo dolore moti: bellantur inuicem nō ut græci ob irā aut ambitionē: ſed pabuli gratia. In eoꝝ cōcertationibus primū iactis lapidibus quoad aliqui uulnerētur cōcertant tum arcu quo admodum exercitati ſunt pugnantes mutuiſ uulneribus cadunt. Ea certamina dirimunt quæ etate ꝓcedunt: fœminæ quibus nullo ꝑiculo in mediū ꝓdeuntibus nephas. eſt enī has ullo pacto ledere: ex tēplo a certamine ceſſant inualidi ob ſenium armenta ſequi guttture bouis cauda aſtricto uitā finiunt. Q ui mortē differunt: licet uoleri eodem mō admonitos tamen antæa uita priuare idqꝫ habetur beneficii loco. Fabricantes itē aut morbo incurabili correptos ſimili afficiunt morte. Maximū enim arbitrantur malorum ab eo uitam diligi qui nequeat aliquid agere dignum uita: Videre licet trogloditas omnis corpore integro ætate ualida ut qui ſexageſimum non excedant ānum. Verum de his hactēus ſi quis uero lector aut propter reꝝ nouitatem aut mirabilē eorū qui deſcribebantur uitā noſtræ forſan hiſtoriæ ſidem abrogabit: ſcitharum trogloditarumqꝫ aererem comparans quantum interſe is differat pēſitet ſcribentium uerbis credet: Tantum enim noſter differt aer ab eo qui in hiſtoriis aliquando narratur: ut diuerſitas eorum incredibilis uideatꝛ. Aliquibus in regionibus adeo maxima frigoribus congelantur flumina ut currus & exercitus ſuper immobilem glaciem tranſeant. Congelantur ēt uinū reliquaqꝫ hūida adeo ut gladio abſcindatur. Q uoqꝫ his ē mirabilius & extremitates ueſtium quas hoīes ferant frigore attrite decidunt: obfuſcantur oculi. Ignis ſplēporem nō reddis. Aereæ ſtatuæ diſrumpuntur. Q uandoqꝫ uero ob denſas nebulas neqꝫ fulgura neqꝫ tonitrua ī eis locis fiunt: plura quoqꝫ alia his mirabiliora natura efficit quæ ignorantibus incredibilia uidentur. Iis uero qui ea experti ſunt faciles. In ægypti ac trogloditarum finibus propter īmenſā ſolis circa meridiē caloris uim ne-

quaq̄ ſe reſpicere prope ſtātes quæunt ab aeris craſſitate. Abſq; calceis ire non poſſunt: nam diſcalciati ſubito pedes immenſa caliditate exulcerant̃ Sitiētes niſi potū cito ſumant eueſtigio moriunt̃ utpote ſolis eſtu humiditatem corporis ſubito abſumente. Cibi in uas eneum cum aqua poſiti ex tēplo ſolis ardore abſq; igne alio decoquūtur. Has tamen qui incolūt horas tanta uitæ incomoda nolunt efferege: ſed ultro potius eam deligūt uitā q̄ alio cogātur more uiuere. Ita patriæ amor quidā ingēs natura ſingulis innatus eſt: & aeris malitiā cōſuetudo a teneris ānis cepta ſuperat. Has ueto tot rer̄ uarietates haud magna locor̄ intercapedo aliquādo cōtinet. A meotide palude ubi ſcitæ quidā ī pagis & ſumis frigoribus habitant multi cum onerariis nauibus decē diebus rhodū tū quattuor in alexandriā acceſſere. Deinde p̄ nilum nauigātes dibus decē in æthiopiam p̄uenerunt. Ita a frigidiſſimis orbis partibus ad calidiſſimas regiones non āplius quattuor & uiginti dier̄ continua ea nauigatio fuit. Q uap̄pt̄ cū nō lōge diſtantiū locor̄ aeris ſit tanta uarietas: nō eſt mirādum uitā illorum mores corpora a noſtris multū differre. Nūc de feris quæ in eis ſunt regionibus aliqua ſunt ſcribenda. ē aīal quod ab re Rinocerotē uocāt par uiribus elephanti magnitudine inferior pelle duriſſima colore buſſi. In ſumitate nariū cornu gerit ſimū forma durūq; inſtar ferri. Hoc pabuli cā cū elephante certat. Acuit. n. ad ſaxa cornu: deinde cū elephante cōgreſſus uētrē grauiter ictū cornu tanq̄ gladio p̄ſcindit. Hoc pacto pugnās beſtiā exanguem reddit. Si uero elephas illius ictū præoccuparit promoſcide captum cum ſuperior ſit uiribus dentibus laniat. Spinge & apud troglodi tas æthiopeſq; naſcūt̃ forma haud ei diſſimili qua pinguntur ſed paulo pingiores: naturam habēt manſuetam pluribus exercitiis diſciplinisq; aptam Q ui cinocephali uocantur corpore ſunt de forma homini perſimiles uocemq; imitantur humanam ferum oīno atq; indomitum aīal ratione carēs. Supciliis aſpectuq; ſunt horrido ac truci. Fœminis ſua natura accidit ut palā expoſitā extra corpus uuluā p̄ oēm uitam ferāt. Is uero quē ortū nominant ab corporis & ætatis decore nomē ſortitus facile eſt leōis Corpus reliquum panthere ſimile excepta qua da mis equatur magnitudie: Horum animal omnium ſilueſtris taurus qui carnibus paſcit̃ feritatem excedit penituſq; eſt inexpugnabilis. Corpore maior eſt domeſticis tauris equi uelocitate ore uſq; ad aures fiſſo rubicūdo colore oculis albis nocteq; refulgentibus: Cornua ueluti aures mouens in certamine firma tenet pili cōtra naturam cæterarum animantium uerſus caput ducūtur. Et hæc fera uiribus fortitudineq; mirabili pugnat cum cæteris abſtiis quas ſuperatas comedit. Eſt quoq; infeſtus admodum armentis ni

hil ñec paſtorum uires ñeque canum multitudinem timẽs. Dicitur eius pellis haud quaq̃ uulneribus patere. Cũ multi illum conentur ui caperæ fruſtra dẽfatigantur. Infoueam delapſus aut alio captus dolo ſe ipſum ex ira ſuffocat priſtinæ libertatis memor. Merito igitur troglodytæ hanc beſtiam optimam iudicant. cui a natura indita ſit leonis uirtus equi celeritas robur tauri quodque maximũ eſt haud inferior natura ferri. Quos uero æthiopes appellant crocottas mixta ſunt canis lupique natura: ſed ambobus deteriores dentibus ita ualidis ut oſſa omnia facile conterant & digerant comeſta. Hoc animal ſcribunt quidã uocem hominis quod nobis procul a uero uidetur imitari. Varia ſerpentum genera incredibilique magnitudine conſpici dicunt: qui loca deſerto incolunt propinqua centum enim cubitorum longitudine nonnullos eſſe aiunt ut merito nõ ſolum a nobis ſed ab aliis quoque id falſum eſſe exiſtimetur. Addunt inſup his multo maiora haud digna fide. Nam cum plana ſit regio ſerpentes uero maximi circum uolutos in girum longe procul aſpicientibus locum editiorem & quaſi collem quendam uideri. Sed eorum magnitudo non omnino uidetur ſpernenda. Nos de maximo omnium qui in cõſpectum uenerint ſerpente capto ac in alexandriam delato referemus addentes capturæ modum. Secundus Ptolomæus cupiẽs & elephantos & alias mirabiles uiſu ac uiribus beluaſ ad ſe adduci donis ac pecuniis plures ad elephantos qui multi ad eum deducti ſunt aliaſque feras capiendas pellexit. Itaque multa eius ſtudio ad græcorum notitiã antæa ignota animantia deducta ſunt. Conſpecta uenatores quidam regis in huiuſmodi donis magnificentia decreuere cõmuni animo aliquem magnum ſerpentem uiuum in alaxandriã ad ptolemæum traducere. Cum res hæc grauis difficiliſque eſſet: fortuna eorum cõſilio opitulata eſt. Serpens erat triginta cobitorum longitudine iuxta aquas qui reliquo tempore immobilis ſe in circulum redigens quieſcebat. Accedentibus ad aquam potus cauſa cæteris animantibus ſubito aſſurgens oreq; nõnulla capiẽs alia circunnectẽs cauda depaſcebatur. Hũc cõſpicati hoĩes cũ lõgior eſſet hebeſq; natura laqueis & catenis illum capere exiſtimanteſ ꝑmum fidenter ad eũ acceſſerunt. Beſtiæ appropinquantes uiſis igneis oculis lingua lambẽte ſingula ſquamarꝫ aſperitate dum moueretur ſtrepitũ ĩgentẽ reddente dentibus inſup eminentibus oris quoq; aſpectu horrido ĩmutato colore admodũ exterriti ſũt. Itaq; timide iniectis ad caudã laqueis ad contactũ funibus corpus magnis ſibilis conuerſa belua ꝓpinquiorẽ ore captũ uiuũ deglutiuit. Alium fugientẽ cauda longe app̃henſum atq; ad ſe tractũ occidit. Cæteri metu ꝑculſi fuga ſaluti cõſuluere non tamen ommittẽtes bel

ue capiende curam ſpe lucri timorem ſuperante. Arte igitur & dolo potio re uiribus beluã ſũt aggreſſi. Primũ ualidis ſpiſſiſq; funibus rete cõcauum gibbi forma belue capacẽ fecerũt. Tũ ſpeculãtes ſerpẽtis cubile atq; exi tus redituſq; notato tẽpore ut primũ ſerpẽs ad conſuetum animaliũ pa ſtũ ꝓdiit ore aditus igentibus lapidibus ẽraq; obducto ĩ ꝓxĩo uallis loco latum in primis ingreſſum tum artiorẽ interius ueluti cuniculum cubile uerſus in quo rete poſitum eſt fecere. Reuertẽti a paſtu belue ſagyptarii funditoreſq; tum equitũ magnus mumerus ad hæc tibicines ad id ꝑprã ti omnes ſe ſe oſtendere. Nulli tamẽ adire ꝓpius auſi ſunt aliorum malo edocti. Hos ille ut cõſpicatus ẽ caput alte extulit. Sed tum coniectis pro cul manu telis tum equoꝝ conſpectu tum latrãtium canum multitudĩe ad hec tubarum cõcetu territus ſerpens ad ſolitũ aditum profectus cũquẽ obſeptũ cum reperiſſet illi in ſequẽdo armorum equoꝝq; ſtrepitu tuba rum inſuper clangore & uenãtiũ clamoribus iam feritate depoſita ob ſtu pefactã beluam ad preratum ad id aditum adegere: quẽ ĩgreſſa in rete ĩ cidit. Deiceps reluctãtem reteq; dentibus magnis editis ſibilis lacerantẽ cõpreſſerunt. Nam & cuniculo cum rete exſtracta multiſq; ad caudã icti bus percuſſa eſtractis inſuper dẽtibus exq; ea re dolore perculſa fera mi tior eſt effecta. Eo pacto irretitũ ſerpẽtem deſerẽtes alexandriam regi ob tulerunt mirandum ſpectaculum & uix audientibus credendum. Dedu cto deĩde paulatim ad cõterendas uires cibo feritas eius remiſſior reddi ta eſt: ita ut ob illius oẽs manſuetudinem obſtupeſcerẽt Prolemeus uenã toribus tributo præmio ſerpẽtem dimẽſo enutriẽs cibo ad regiam ueniẽ tibus exteris pro mirãdo ſpectaculo oſtẽdebat. Tã ingẽti igitur ſerpente ĩ cõſpectũ hoĩum palã deducto haud abrogãda uidetur fides æthiopibuſ neq; pro fabulis ducẽda: que de ſerpentibus tradũt. Aſſerũt enim reperi ri apud ſe illos tanta magnitudine ut non ſolũ boues ac tauros cæteraq; eiuſdẽ mollis animãtia: ſed elephãtos quoq; occiſos uorẽt. Nam cũ illis cõgreſſi primũ cauda pedes illoꝝ multis nexibus cõplicãt ita ut nequeãt moueri. Deĩde in caput aſſurgẽtes oculiſq; tãq̃ fulgure incẽſis elephãtoꝝ uiſũ obũbrãtes ad terram deiectũ comedũt. Nunc de reliquis arabici ſi nus oris ſcribemus parti ã nobiſ alexandriæ ex regũ comẽtariis: partim ex his qui uiderũt pceptis. Hæc eni orbis portio ĩſula quoq; britãie & loca ad arctũ ſita paucis nota ſũt. Verũ de regionibus que arctũ ſpectãt deq; britanicis rebus tum referetur a nobis. C. Ceſaris qui romanũ uſq; britani am imperiũ protulit eaſq; orẽs incognitas antæa notas effecit geſta com plectemur. Arabici ſinus oſtia patẽt ad oceanum qui meridiem reſpicit plurium ſtadiorum longitudine: quæ arabie togloditarumq; finibus ter

miatur:hoſtii reliquiq; ſinus latitudo decē & ſeptem ſtadiis patet ā portu panormi ad oppoſitam epirum diei unius uauigatio. Plurimum uero diſtat circa Tiritum montem ubi ita latum eſt mare ut epiri minime inuicem aſpiciantur. Ab hac latitudine paulatim clauditur uſq; ad hoſtium eius. Is ſinus multis in locis inſulas continet magnas quaſ iter arctuſ eſt nauium curſus. Maris uero fluxus nehemēs ac multus. Hic ſitus eſt arabici ſinus cuius ab ultimis locis ordientes ut inq; nauigandi modum quæque in eo ſunt memoratu digna recenſebuntur. Et primum in dexteram ſumemus littoris partem: quam uſq; ad deſertum habitant troglo-ditæ. Ab Arſinœ ciuitate iuxta dextrum continens euntibus uariis i locis ex ſaxis in mare emanāt aquæ ſalſedine amaræ. Vltra quas latis campis mons imminet uiridi colore qui continuo aſpicientium uiſum corrumpit. In mōtis radicibus ſtagnū eſt difficile ad nauigandū nomine Aphrodites: ex tribuſq; in eo ſunt inſulis due oliuas ac ficus abunde ferunt. Tertia his arboribus deficiens meleagridis ut appellant referta eſt. Poſt hæc ſinus eſt ingens nomine Achathartus in quo cheronoſſus āguſto aditu. Inter nauigantibus ad oppoſitum mare præbet: Vltra hæc loca inſula a lōgitudine ſtadiorum octuaginta nomine Ophiades olim deſerta cultoribus ob ſerpentum unde & nomen ſupreſit in ea diuerſantium multitudinem. Poſtmodum regum ægypti opera ſerpentibus purgata eſt ad cultumq; redactā ita: ut nulli in ea amplius conſpiciantur. Non autem prætermittenda uidetur cauſa: qua hanc inſulam ſerpentum moleſtia cura hoīum liberauit. Inuenitur in ea inſula topatius lapis uitro ſimilis colore aureo. Cuius acceſſus oībus eſt interdictus pœna mortis ad eam nauigātibus ſtatutā. Pauci cuſtodes iſulæ præſunt uitam miſeram ducētes. Ne quis enim eos lapides furto auferre poſſit: nulla penitus in inſula nauis relinquitur. Qui prope nauigant regis timore haud quaq̄ propinquant inſulæ. Nutrimentum deferentes eueſtigio abſcedunt cibo relicto. Cæteri propinqui inſulam non adeunt. Deficiente cibo ad littus ſedent omēs uitæ ſubſidium expectantes. Hos qui deferunt ut tardos ſæpe incurſant uelut in extremo uitæ poſiti. Hic lapis in petra naſcitur die ob ſolis ſplendorem minime apparens. Noctu in umbra lucet procul oſtēdens quo ſit in loco. Cuſtodes ſorte diuiſi ad loca ubi latent topatii accedunt. Quem ubi noctu ſplendentem conſpexere locum ſplendentem lapidis deſignāt eum poſtmodum die exciſum opificibus tradunt: qui ex eo topatiū eliciant. Propinqua littora maiori ex parte icthiophagi habitant & paſtores toglodit æ. Montes inſuper ſunt uſq; ad ſotiras portum contigui qui nomen hoc græcis primum eo proſperæ nauigantibus accepit. Deinceps ſi

rius eſt arabiam uerſus cuius regio ac mare aliam a priori naturam hēt.
Nam continens humilis eſt nullis collibus elatus. Mare non ãplius tri-
bus paſſibus profundum colore admodum uiridi. Quod ſeunt mini-
me natura aquæ cõtingere: ſed quia alga referta ē: locus ad nauigandum
facilis nulli ſubditus tempeſtati: multiſq; refertus piſcibus. Naues q̃ ele-
phãtes uehũt tum profunde tum põdere graues haud parua ſubeũt ma-
ris diſcrimina. Noctu enī uentoꝝ acte ui quandoq; in ſcopulos quãdoq;
ad loca uadoſa impelluntur. Nautæ ubi neque egredi propter aquam ſta
tura hominis profundiorem neque nauē cõtis quæunt impellere omnia
præterq̃ ad uictum neceſſaria e naui eiicientes non tamen propterea ꝑicu
culum deuitant. Nulla inſula nullo e diciore loco nulla naui propinqua.
Nã regio penitus inculta eſt & incolis uacua: & ad quã rari nauigēt. Præ-
ter has difficultates breui tēpore tãta maris fluctibus arena ad nauis alue
um impellitur: ut ueluti aggere obducat. Illi in caſſum ad ſurda loca ex-
clamantes: nõ tñ omnīo ſalutem deſperãt. Nã quãdoque a maris ex æſtu
ante fluctu naue in altum eleuata tanq̃ deus quiſpiã ſalutem attulit ꝑicli
tantibus. Si uero hoc dei auxilio deſtituantur ubi cibus deficit: inbecillio
res in mare a ualentioribus quo pluribus diebus cibi ſuppetant ꝓiciun
tur. Sed tandem & ipſi multo pereunt deterius q̃ iam uita functi. Illi.n.
breui tempore ſpiritum naturæ quæ illum dederat reddidere. iſti multis
calamitatibus morte ꝓducta longiora differendo mala ꝑpeſſi tandē pri-
uantur uita. Naues aũt deſtitutæ nautis tanq̃ ſuoꝝ ſepulchra aliquãdiu
permanent arena undiq; congeſta. Malus antemnæq; a longe conſpecte
ad defunctoꝝ miſericordiã aſpicientiũ animos mouēt. Regium eſt mãda
tum ſi quando eiuſmodi caſus acciderit ut ſignificentur loca nauiganti-
bus ꝑnitioſa. Traditum eſt a maioribus fama iis qui ꝓpe icthiophagos
habitãt magno quodã eius ſinus fluxu mare ad oppoſitũ littus ſecedēte
oībuſq; locis eius ſinus areſactis terram fũditus colore uiridi apparuiſſe
ex imenſo rurſus maris refluxu aquam in priorem locum reſtitutam. Ha
rum partium a ptolemaida ad taurum uſq; montem nauigationē rettuli
mus: cum Ptolemæum elephantoꝝ uenationi ſcripſimus operã dediſſe.
A tauro uertitur littus orientē uerſus ubi æſtiuo ſolſtitio umbræ ad me-
ridiem uergunt diuerſo a nobis modo uſq; ad horam ſecundã. Habet ea
regio flumina decurrētia a montibus quos appellant pſebeo: diuidit quo
q; latiſſimis campis hibiſcum cardamonium ac mire maguitudinis pal-
mas. Fructus inſuper omnis generis aſperos guſtu ferentibus ignotos no
bis. Mediterranea regio elephantis tauris ſilueſtribus leonibus cæteriſq;
magnis feris copioſa eſt. Nauigatio inſulis īpeditur nullum domeſticum

ferentibus fructum. Aues in eis uarie aſpectuq; mirabiles nutriũtur mã re deinceps ſequitur profundum habẽs cetæ magnitudine eximia haud infeſta hominibus niſi cum forte quis inſcius in earum criſtas inciderit. Neq; enim nauigantes inſequi aduerſo ſole poſſunt ſplendore illarũ oculos obumbrante. Has trogloditaꝝ partes ultimas mõtes quos dicũt pſeuaras circundant. Reliquum ex aduerſum littus arabiam ſpectãs ab ara quã ariſtona ptolemæo ad perueſtigandã arabia uſq; ad oceanum miſſus. Neptunnio dicauit neptũnum appellatur. Eius lõgitudinis regio maritima propter utilitatem admodum celebris finicea a palamis quas plurimas fert ubere ac ſuaui fructu appellata. Omnis propinquus agertum aquas ſcatẽtes raras habet: tum ad meridiẽ uergens eſt admodũ calida: ꝓpterea locum illum arboribus fructuq; fertilem ĩter deſerta hominibus loca ſitum merito diis barbari ſacrarũt. Et enĩ nõ pauci fõtes riuiq; aquã quæ niuium frigiditate haud inferior eſt ſcaturientes terram herbis uirẽtem p̄ſtant rem aſpectu admodum iocundã. Eſt & tẽplum ex duro lapide priſcis tẽporibus conditum uetuſtaꝝ & quæ intelligi nequeãt litterarum inſcriptione: Ei uir ac mulier præſunt per omnem uitam ſacrorum curam habentes: hi fœlices habiti qui id loci habitant in arboribus ob timorem dormiunt ferarũ. Iuxta phenniceã nauiganti ad epiti ꝓmontoriũ inſula eſt ab animantibus quæ in ea uerſantur dicta ferarum inſula Tanta enim harum beſtiaꝝ copia in his locis ſupeſt ut mirum uideatur aſpicientibus: Imminens huic inſule ꝓmontorium ei loco adiacet qui appellatur petra & arabia paleſtine. In hanc & tus & reliqua odorẽ redentia ex ſupiori ut fertur arabia genei minneiq; aſportant: Reliquam maritimã orã tenuerunt olim maranei. Deinde qui proximi ſunt garindanes quæ loca ab eis hoc pacto ſunt uſurpata. Celebritas erat olim in ea quam diximus phœnicea luſtris ſingulis ſeruata: ad quãundiq; e ꝓximis locis accebant pingues camelos hecatombas appellant diis in tẽplo ſacrificaturi. Aquã inde recedentes: nam ꝑſuaſum erat eam ad ſanitatẽ deferentibus conferre in patriam ferebãt. Ob eam cauſam Maraneis ad ſacra ad euntibus garindanes tum prius qui domi remanſerant marãeos tum deĩceps qui ad ſacri redibant ꝑ inſidias aggreſſi ad unum pemerunt. Vacuã cultoribus patriam tum frugibus tum peccoribus nutriendis aptam ĩter ſe diuiſerntuu portus ea regio paucos habet: ſed frequentibus diuiditur mõtibus: ex quibus p̄ter aſpectus uoluptatẽ magna colonis utilitas percipitur. Ex hac nauigantes ſinus excipit lamites frequẽtibus ĩhabitatus arabum uicis quos nebãteo uocant: hi maiorẽ ſinus portionem tenẽt. Et mediterraneas quaſdã propinquas partes in quibus frequens ẽ populus &

ꝑ magna pecoris copia: hi priſcis tēporibus iuſte uiuebant uictu quē ar-
menta præbebant cōtenti. Poſtea uero q̄ alexandrinos mercatores ad ea
loca nauigantes ſpoliare prædatoriis nauibus cæperunt imitati eorū qui
in ponto ſunt tauroꝝ feritatem triremibus deinde capti meritam pœnam
dedere. Subeſt deīceps regio campeſtriſ irrigua: quæ ob frequentes fonteſ
nutrit gramen medicam & lōgitudine hominis lotum: propter loci uber
tatem nō ſolum infinitus ibi pecorum aliter nūerus: ſed ſiluestres cameli
cerui damæq; q̄plures paſcuntur. Magno præterea numero accedunt eo
cibi gratia leones ex locis deſertis ac lupi pardaliq;: quibus cum feris pro
armentoꝝ tutela. paſtores die noctuq; certare coguntur: Ita ſoli illius bo-
nitas incolis diſcriminis cauſam præbet. Natura enim bonis utplurimū
quæ hominibus largitur & mala īmiſcet. His campus ſinus quigentoꝝ
latitudine ſtadiorum adiacet natura mirabili clauſus pluribus ac magnis
ſcopulis perplexuſq; ac exitu difficilis. Saxum longe in mare porrectum
nauigautium āditum reditūq; īpedit: tantum fluxus tēpeſtatiſq; tempo
re cum fluctus excreuere naues ſupra ſaxum uētorum ui delatæ tranſeūt
Gentes quæ iuxta ſinum habitant banizomenæ appellatæ & uenationi
bus uiuūt: apud quos ē ſanctiſſimū tēplū quod oēs arabes ſupſtitioſius
celebrāt. Tres ꝓximæ his ſunt inſulæ quæ plures abent portus. Harum
primam ſolitariam in qua antiquoꝝ domorum lapidea ſunt fundamē
ta itēq; columnæ barbaricis litteris iſculptæ: ferūt iſidi ſacram: Eodem pa
cto & relique ſūt deſertæ cultoribus oleis tamen refertæ a noſtratibus di
uerſis. Poſt has īſulaſ maritima loca ad mille ſtadia abruptis ſcopulis ple
na ſunt. Mare innauigabile neq; portus neq; locū habet in quo anchore
figi queant: ut neceſſe ſit orta tēpeſtate nauigantes ſubmergi. Mōs huic
mari immīet uertice præcipiti atq; alto in cuius radicibus exeſæ ſpelūcæ
ſunt frequentes aſperæq; concauitates. In has frequentibus procellis de
lata maris profundi tempeſtas ſonum tonitruo ſimilem reddit. Fluctus
partim ad magna illiſi ſaxa ſurſum feruntur ſpuma mirabili ædita parti
a locis concauis abſorbentur maximo edito fragore ac ſtrepitu. Adeo ut
eis locis propinquātes eo ſonitu perculſi timore pereant. Hoc littus ara
bes incolunt nomine. Thamudemi. Sequitur ſinus ingens ſparſis in eo i
ſulis permultis aſpectu ſimili inſulis echinaſiis. Iuxta littus arenæ ſunt
prælati cumuli colore nigro longe lateq; diſperſi. Deinceps cheroneſus
ſubeſt optimum habens oīum portū qui in hiſtoriis deſcribunt nomine
charmutha. Nam ſub rupem īmenſam quæ ad zephyrum ſpectat: ſinuſ
eſt non ſolum iocundus aſpectu: ſed utilitate quoq; cæteris ſupergreſſus
Ei mōs imminet amœnus centum ſtadioꝝ ābitu. Ingreſſū habet duoꝝ

iugerum portus tranquillus duobusq; millibus patens nauibus irriguus eſt præterea magno flumine in eum fluente. In medio quoq; inſulam cõtinet aquis redundantem atq; ortis accomodam. Deniq; kartaginenſium portui quem dicũt cothonũ uidetur eſſe perſimilis: de cuius utilitate ſuo loco dicetur piſcibus plurimis ad eum ex magno mari tum cibi: tũ aqrũ in eum decurrentium dulcedine cõfluetibus eſt refertus. Hæc nauiganti bus loca montes quinq; diſtantes inuicem præalti apparãt uerticem mo dum ægypti pyramidarum acuto. Sinus eſt deinceps rotũdis magnis cir cundatus promontoriis cuius in diametri medio aſſurgit collis ĩ modũ menſe ob longus: in quo tria templa ſunt admodum magnifica diis græ cis ignotis ſacra magnoq; in honore ab incolis habita. Sequitur deĩde lit tus tum fontibus irriguus tum plenus dulcis aquæ riuis. In eo mons eſt uariis arboribus denſus quem gabinum dicunt. Loca monti cõtigua ara bi tenent quos uocant debas. Hi camelos ad omnem uitæ uſum paratos habent: nam in his bellantur his uaria feriunt onera horum lac potant his uitã ducunt. Super his diuerſa perambulant loca: In medio regionis eorum dicitur eſſe fluuius arena aurea: ex qua incole aurum elicere neſci unt. Sinũt aũt ab externis: ſed nõ oĩbus auferri: boetiis enim dum taxat & peloponenſiis arenam aſportare licet. Idq; eis herculis beneſitio erga ſu am gentem ut a maioribus acceperant olim impenſo in gratiam benefi cii conceſſum. Contiguam eis patriã arabes abilei gaſandiq; habitant: nõ quidem calore feruidam ut propinqua loca: ſed mollem & ſpiſſis quan doq; humectam nubibus: qui nimbi ſuo tempore aduenientes æſtatem fructiferã reddunt. Regio ſua natura fertilis habetur: ſed parum colit ho minum incuria. Aurum e cuniculis nulla atte factis effodiunt: non qdẽ quem terra igne liquefactum exprimant: ſed ipſa natura purũ quod ab re apyron dicunt. Minutũ tamen repitur ut pars minima ſentulle ignis maior nucis ſic inſtar regiæ. Illud circa manuum iuncturas ferunt circaq; collum præcioſis lapidibus diſtictum. Cum auri apud ſit eos copia: æris inopia ac ferri inuicem ea cum mercatoribus permutant. Hos ſequuntur quos uocant carbos. Hos ſabei gens arabum populoſiſſima qui fœlicem arabiã ĩcolunt eorũq; apud nos ſũt p̄cioſiſſima ferentẽ plurima ac omni pecoris genere apprime copioſam. Odoribus inſuper ſuauibus quos paſ ſim natura apud eos gignit omnes ferme alias ſuperat nationes. Nã ĩ ma ritimis locis Balſamus orit & caſſia quædãq; herba natura ſigulari quæ recens aſpectu oculos. oblectat ĩueterata ſubito fit debilior pars mediter ranea ſiluas continet a menas iu quibus magnæ ſunt turis ac mirræ arbo res: palme inſup arũdines ac cinamomum & alia his odore ſimilia. Neq;

enim referri poſſet ſingulorum ſpecies ac naturã adeo affluẽter multa in eum odorifera natura exaggerauit. Diuina quædã res eſt:& quæ uerba ſuperet ſuauis ad noſtros ſenſus ab eis aſpirãs odor. Et ſane longe quoq; a cõtinẽti nauigãtes hãc odorum uoluptatem percipiunt. Veris enĩ tẽpore uẽti a terra perflantes ab huiuſmodi arboribus odores ad ꝓpinqua maris loca ꝓferũt. Nõ enĩ remiſſam aromata& uetuſtã ueluti apud nos accidit uim habẽt ſed ĩgentem recẽtemq; & quæ ad omnes ſenſus perueniat. Aura quidem ex optimis mixta odoribus ad maritima deſcendes multa ſuauitate nauigãtes afficit & cõfert ualitudini. Nam haud quãq; ex cõtrito fructu aut in uaſe recondito aer manat odoriferus:ſed a patria arboribuſq; quibus id diuina quadam natura ĩeſt. Vt qui odores hos ſentiunt ambroſiam quam narrãt fabulæ tãta enim odorum excellentia nullum ſibi nomẽ ĩuenit aptius eẽ putẽt. Nõ tamẽ purã ſimplicemque & abſque ĩuidia fœlicitatẽ fortuna his hominibus largita eſt:ſed tantis dolis plura immiſcuit mala profecto admonens perpetuis bonis deos a nobis ſolere cõteni: Nam apud odoriferas ſiluas ſerpentũ infeſta multitudo uerſatur colore rubicundo longitudine palmi qui proſilientes in homines letali occidunt morſu. Singulare quid incolis accidit longo debilibus morbo. Namlonga uexati egritudine cum natura debilis adeoq; exhauſta eſt ut trectari nequeãt ex aſfalto hyciq; barba uapores faciunt quo malus odor boni ĩmenſiq; uirtutem contundat:bona enĩ menſura & modo ſumpto hominibus proſunt & afferunt uoluptatem temere & caſu inutile reddũtur. Huius gentis metropolis eſt:quam ſaba appellant ſupra montẽ ſita. Reges habet ex generis ſucceſſiõe eos quibus multitudo honores diſtribuit bonis maliſq; ĩmixtos. beatam nanq; uitam habere uidẽtur ꝙ reliqs imperantes rationem ab ſe geſtoꝝ minime coguntur reddere. Infœlicẽ uero ꝙ nunq̃ regiã exire queunt. Nam ſi palam prodirent:a turba hominum lapidibus ueteri quodã deorum reſpõſo obruerentur. Hæc natio nõ ſolum propinquis barbaris:ſed cæteris hominibus ditior atq; opulẽtior habetur. Nam in mercaturaꝝ cõmertio ex parui ponderis re plurimũ prætii a mercatoribus ex reꝝ cõmutatione capiunt. Ideoq; cum nullam nũq̃ calamitatẽ ea gens ſit experta:auri autem argentiq; copia preſertim. Sabe ubi regia eſt ſuperſit toreumata argentea auraq; omnis generis poculoꝝ habent lectos inſuper tripodaſq; argenteis pedibus:cæteraq; ſupellectilem ultra fidem ſumptuoſam. Magnis quoq; colũnis porticus fulciunt quaꝝ capita tũ argentea tum aurea exiſtunt:laquearia uero ac porte aureis fialis prætioſis lapidibus intermixtis totius domus ſumptuoſiſſimum ornatum oſtedunt. Alia enĩ auro:alia argenteo:quædã lapidibus ſplen-

dent.Nõnulla tum elephantorum dentibus ſunt exculta tum multis præte rea rebus aliis quæ plurimi hand homines extimantur.Et hi ſane multiſ ſeculis perpetuã habuere fœlicitatẽ.Ab fuit enĩ ab eis penitus quod mul tos ĩ præceps dedit ambitio per auaritiam aliena poſſidendi.Horum ma re albo colore eſſe uidetur:quod cũ mirabile ſit:eius rei cauſã quærendæ dedit.Inſulæ ſunt fœlices propĩquæ quarum urbes meniis carent.Pecora in eis omnino alba:cornua fœminis natura deſunt.Ad has mercatores com meant undiq;:ſed maxime ad potanã quam alexander iuxta indi flũinis hoſtium cõdidit.Locum in oceão littore nauibus recipiendis aptum. Et hæc hactenus.Nunc illa quæ in eis locis miranda in cælo uidentur non ommittenda:ſed præcipua admiratione uidẽtur digna:q̃ de arcto ſcribũ tur multũq; dubii afferunt nauigantibus.A menſe enĩ martio nullũ eorum ſeptem quæ circa arctum ſunt aſtra uſq; ad primã uirgiliã uideri dicunt. Maior aũt uſq; ad ſecundã pauloq; poſt parum aſpici a nauigantibus: at qui planetæ appellantur nõ aſpici omnino.Aliorum aũt quædã maiora noſtris uideri quædã diſſimili ortu atq; occaſu.Solẽ nõ tãq̃ apud nos pau lo ante ortum iubar emittere ſed adhuc nocte obſcura ſubito apparere lu centem.Ideo nunq̃ diem ĩ eis locis priuſq̃ ſol uideatur oriri:quem ex me dio pelagi tradunt ſurgere ĩcenſis carbonibus ſimilẽ radioſq; p magnos procul afferre:Forma autem apparere nõ rotunda quemadmodum apud nos:ſed columnæ ſimili paulum ab ſumo capite luculẽtiorem aſpectum habẽte.Præterea neque ſplendorem neque radios uſque ad primam ho ram præbere:ſed uelut ignem abſque luce in umbra uideri.Secunda ho ra ueluti clipeum fieri.Lumenq; præbere cõtinuum & ſupra modũ fer uentem Circa occaſum ecõuerſo cõtingit.Nã uidetur aſpectu orbem no uis radiis illuminare horis duabus. Et ut agatharchides gnidius tradit tribus.Hoc uero tempus incolis piocundũ.Iam diminuto uergent ĩ oc caſum ſolis æſtu zephyrus & libycus & euri uẽti apud eos ſicut & apud alios ſpirant.Noti uero apnd æthiopiã neque uigent neque noti exiſtũt Apud arabes ac trogloditas adeo calidi ſupra modum regnant ut & exu ranr herbas:& ad umbras quoq; cõfugtentium debilitẽt corpora. At bo reas merito optimus extimatur.cũ ſit ubique terrarum frigidus:Nunc ad li byos ægypto ppinquos & pximas eis regiones tranſeamus.Circa ſire nem ac ſyrtes oraſque mediterraneas quattuor libyorum inhabitant gene ra:quorũ Naſamones dicunt qui ad notum uergunt.Alii anochite adoc cidentem ſiti. Q uidam marmaride inter ægyptum & cirenẽ habitant ac littoris partem.Q uartum genus multitudine præſtans hoĩum appel lantur mace:qui circa ſyrtes habitantes ſoli ĩter cæteros libyos agros ube

res fructu colunt iumentoꝝ.ex quibus nutriuntur diligētem curā hēnt. Hæ ambæ nationes regibus parent uitā non omnino agreſtem agentes: neq; ab humanitate alienam. Tertii neque ullis ſubſūt regibus neq; ullā latrociniis ſemper intenti iuſtitiā norunt. Rapientes enim quæ prima ex deſerto caſu occurrant cōfeſtim ad ſua loca redeunt. Hi omnes libyi uita ſilueſtri ſub diuo habitāt. Victu ferāꝝ more cōtenti nil domeſticū edunt. Nullis ueſtibus præterq̄ capraꝝ pellibus tegunt corpora: potentiores in ter eos nullas habent ciuitates: ſed turres aquis proximas condentes i eis quæ uſui ſuperſunt. Subditos populos ſingulis annis adiurant ut princi pi pareant, obtemperantes ut ſocios diligunt. Imperium abnuentes ut latrones pſequuntur. Arma ſunt eoꝝ & regioni & moribus congrua. Nā cum ſint corporis leues patria uero ut plurimū plana neq; enſe neq; gla diis neq; aliis armis utuntur in bello. Tris tantum ferunt haſtas lapideſq; in ualis ex corio factis delatos: cum his certantes tum i congreſſu tum ēt abeundo primo ferire hoſtem conātur ad curſum & lapides recte iatien dos longo uſu edocti: erga externos nullū ius nullā omnino fidē ſeruant. Regio cireni proxima cāpeſtris eſt non frugibus ſolum ſed uineis oleoq; & paſcuis utilis. Sunt inſup flumina non parum incolis utilia. Quæ ue ro ad notum uergit deſerto cincta infructuoſa eſt: utpote aquis carēs aſpectum habet mari ſimilem. Huic deſertum ingens ſterile adiacet tranſi tu per difficili. Ita neq; aues in ea neq; quadrupedia præter damas & boues cōſpiciuntur. Loca mediterranea arenaꝝ cumulis referta quo plus uitæ neceſſariis carent eo uariis magniſq; ſerpentibus his præſertim quos ceraſtis uocant: quoꝝ morſus letales habentur ſunt fertiliora. Hi colorē arene ſimilem habēt. Qua ex re a paucis internoſcuntur ita coloris erro re ſeducti quidam pedibus illos cōculcantes uitæ pīculum adeūt. Ferūt hos quodā ſerpentes in ægyptum tranſmigrantes plures uicinas regiōes inhabitabiles rediddiſſe. Mirabile uero quippiam in eis oris & ea quæ eſt circa ſirtes libya contingit. Nam quandoq; & maxime quieto a uentis tē pore apparent in aere diuerſoꝝ animantium forme. quarum quædā qui eſcunt: quædam mouentur. Et hæc aliquando fugiunt aliquādo inſequū tur: ſed omnes magnitudiāe eximia ſtuporē timoremq; inſciis præbent. Nam quæ homines inſequuntur: comprehenſum frigido circundāt cō tactu. Externi quidem utpote eius rei inſueti exterrentur. Ab incolis ex aſ ſuetudine ſpernuntur. Quoniam res uidetur miranda & fictæ fabulæ pſimilis: phiſici quidam eius rei conati ſunt rationē reddere. Aiunt enim uentos iu ea regiōe aut oīo nō ſpirare aut pēitus debiles eſſe & remiſſos. Aerem uero perſepe quoniam neq; coualles neq; abrupti ſpecus aut ātra

neq; alticolles aut magnā flumina in eis ſunt locis eſſe īmobilem & quie
tum. Deniq; oēs uicinas regiones ſteriles & abſq; fructu nullos uapores
quibus uentus excitetur gignere. In aere igitur denſe atq; ottuſo: quēad-
modum eſtiuo tempore in nubibus aliquando ſolet diuerſe animantiū
ſpecies licet uidere formam illis aere quē leues & tenues aure quandoq;
mouent præbente. Eas puſtmodum moto paulum aere ad terrā īpulſas
forma tradunt: quā caſu ſumpſerunt cadere: ei quæ in quem forte incide
rint herere: quarum in unam partem magiſq; ī aliam motus nulla in illis
electio eſſe uidetur. Nam in re inanimata nō eſt aut appetitio aut uolun-
pras: ſed animantia quibus heient occulte cauſam motus præbent. Nā
procedentium animantium motu anterior aer īpulſus imaginē præcedē
tem mouet: ut fugere uideatur: ſimiliter ſequēs indolū ex motu aeris ad
progreſſum animantis præcedentis tractum ſeq uidet animal quod præ
cedit. Quuod ſi ſe uerterit aut firmum ſteterit idolum ſimili mō a mo
tu ceſſat. Cum uero in animal inciderit: diſſoluitur frigore quodam circa
corpus relicto. Supereſt nunc ut de his amazonibus ſcribamus. quas pri
ſcis temporibus in libya ferunt extitiſſe. Plures enim exiſtimant eas ſolas
fuiſſe: quæ circa flumen thermodonta in ponto regnarunt. Verum non
recte ſentiunt. Multis enim antæa ſeculis libyce fuere: a quibus multa ge
ſta accepimus memoratu digna. Neq; uero ignoramus harum hiſtoriam
nōnullos haud uerā exiſtimaturos. Nam cū ea natio multis ante troianū
bellum ſeculis omnino deleta ſit: amazones aūt quæ circa Thermodōda
habitarūt multo poſt tempore extiterint: ſimile ueri eſt eas quæ poſtea
notiores fuere ſuperiorꝝ quarꝝ iam euanuerat fama nomen & gloriā præ-
ſertim apud temporum inſcios obſcuraſſe. Verum cum legerimus plureſ
antiquos tum pœtas tum rerum ſcriptores eoſq; qui poſtmodum fuere
illarum memoriā poſteris reliquiſſe: conabimur & nos quoq; paucis iſa
rum facta litteris mandare. Rerum ſerie a Dionyſio qui argonautarꝝ dio
nyſiiq; ac nōnulla alia priſcorum geſta deſcripſit aſſumpta. Plures mulie-
rum nationes in libia fuiſſe traduntur pugnaces ac ualide uiribus. Nam
gorgonū gens fuit aduerſus quas perſeus haud paruo certamine bellum
geſſiſſe fertur uir fortitudīe eximia iouiſq; filius & græcorum ſue ætatis
optimus. Earum mulierū uirtus & potentia uel maxime licet cōſpici: ſi qs
quæ de illarum præſtantia ſcribuntur cum noſtri temporis mulieribus
conferat. Aſſerunt ſitas eſſe occidentem uerſus in extremis orbis finibus
nō eadem quā noſtre uita ducant. Nam mos eſt illis certo tēpore bellicis
ad ſeruamdam uirginitatem rebus exercitari. Tranſactis militiæ ānis ui-
ris coniungi prolis gratia. Has ſolas & principari & publici obire munerā

Viros noſtarum fœminarum inſtar domeſtice rei curam habere tum obtemperantes fœminis tum militiæ principatuſq; ac omnis rei.p. expertes poſt partum nati infantes dantur uiris quos lacte nutriant aliiſq; rebus pro ut etas poſcit. Fœminis mamillas ne creſcant urunt aſſerentes impedimento eas ad bellandum eſſe. Vnde a græcis eo q̧ mammis careant amazones appellantur. Aſſerunt abitare illas inſulã heſperam quia ad occaſum ſita ſit uocitatam. Eam uero eſſe in tritonidis palude quæ proxima oceano a flumine quod in eam defluit tritonia appelletur. Hanc paludem æthiopie ferunt conterminam montiq; qui eſt iuxta oceanum maximus omnium qui ĩ eis ſunt locis & mari imminens a græcis ath lanta dictus. Hanc ĩſulam per magnam eſſe uariiſq; arborum fructibus ex quibus incole uiuant uberem ferunt: eſſe & in ea multos tum caprarum tum pecudum greges quorum lacte & carnibus ueſcuntur. Frumento penitus carent illius uſu incolis noto. He amazones corpore ualide auideq; belli primum omnes inſule uicos præter unum icthiophagi æthiopes habitãt menes nominatum quem ſacrum arbitrantur expugnarunt. Solis æſtu admodum inſula feruet ferens præcioſos lapides permultos: quoꝝ hos græci carbunculos alios ſardonicos quoſdam ſmaragdos uocãt Deinceps plures libye propinquas ſubegerunt gentes urbemq; præclaram infra tritonidis ſtagnum: quam a forma cheroneſſum appellãt impoteſtatẽ redegere. Ex hac profecte plures orbis partes peragrarunt. Sed primi ath lantidæ bello appetiti cæteris earum partiũ humaniores: qui patriam incolentes fœlicem magnas urbes tenebant. Ab his deorum genus prout græci de oceano ſcribunt prodiſſe ferunt: de quibus paulo poſt dicemus. Traditur amazonum reginam nomine Myrinam exercitum triginta millium peditum duum millium equitum confeciſſe maxima ſpe uictoriæ in equitibus poſita. Tegmenta corporum pro armis habuere ſerpentum magnorum coria: quorum & quidem præter fidem ingentium copia in libya ſupereſt. Vtebantur longis enſibus haſta & arcu quo non ſolum exaduerſum pugnates uulnerabant: ſed fugiendo feriebant inſequentes. Cũ ath lantidum patriam peruaſiſſent quam Cercenem uocant incolentes acie ſuperata uictos inſequentes una cum eis portas ingreſſe urbem cepere. Vt autem terrorem formidinemq; cæteris inicerent ĩſo

lenter uictoria abuſe occiſis omnibus uſq; ad pubertatem uiris pue-
ros fœminaſq; euerſa ciuitate ĩ ſeruitutẽ adegerunt. Q ua calamita-
te apud finitimos uulgata athlantides aiunt timore territos ad eas
miſiſſe pollicitos tradituros ſe illis ciuitates atq; ĩpata facturos Regi
na cum ipſos benigne audiuiſſet amicitia cũ eis ſtatuta ciuitatẽ ſui
nominis euerſe loco cõdidit inq; ea tũ captiuos tum finitimaꝝ par-
tiũ uoluntarios accolas collocauit. Deĩde dona magnifica cõi athlan
tidũ decreto data honoreſq; eximie ĩpenſos inito cũ eis federe cepit.
Pollicita ſe gẽti eoꝝ ſatis eſſe facturã. Veꝝ gorgonidũ quæ gens fini
tima erat armis ſæpius athlãtibus laceſſitis ferũt Mirinã gratia præ
cibuſq; eoꝝ ĩpulſã exercitum cõtra gorgonidas duxiſſe. Q uo op-
poſitis copiis inito certamine ſupate magna ex parte occubuerũt. Vi
ue ad tria millia capte: Reliqs ĩ loca ſiluestria cõfugiẽtibus conatã Mi
rinã ſcribunt ſiluas ut eaꝝ genus deleret ĩcendere uoluiſſe. Verũ cũ
id nequiſſet ad montes ꝓpinquos trãſiit. Amazonibus negligenter
ut in uictoria ſolet uigilias ſeruantibus captiue eductis dormientiũ
enſibus multas interemerunt. Tandẽ excitate amazões armis captis
acriter pugnantes oẽs occiderunt. Mortuas amazões Mirina tribus
magnis aggeribus ſepeliuit qui hucuſq; amazonum cumuli appel-
lantur. Gorgonidas deinde tradunt cum uires auxiſſent iterum a per
ſeo iouis filio expugnatas cum earum eẽt regina Meduſa poſtremo
ab hercule & eas & amazonũ gẽtẽ quo tẽpore ad occiduas partes trã
ſiẽs colũnã ĩ libya poſuit. fuiſſe delectas rẽ ĩdignã extimãtẽ cũ ꝓ com
muni ſalute hoĩum pugnari aliqbus gẽtibus fœminas ĩperare. Legit̃
quoq; tritonidã paludẽ terremotu his apertis locis quæ ad oceanum
uergebãt deſiccatã eſſe. Mirina plurima libye parte peragrata cum in
ægyptũ trãſmeaſſet: Cũ oro iſidis filio q ægyptiis ĩperabat amicitia
firmatã arabiã bello petiit. Vbi multis ĩterfectis in ſyriã trãſiit. Q ua
ſubacta cilices ei cũ donis obuios pollicitoſq; ĩperata facturos libe-
ros eſſe qm̃ ei ultro occurriſſent iuſſit. Q ua ex re nũc etiã liberi cili-
ces uocãtur. Subiecit quoq; eas. quæ circa tauꝝ ſunt natiões q̃uis ui-
ribus potẽs. Tũ ꝑ frigiã ad magnũ mare cum deſcẽdiſſet regionẽ ma
ritimã tranſgreſſa Caicũ flumen ſtatuit militiæ finẽ prouintiæ uero
quæ Doryctica dicitur loca oportuniora condendis urbibus eligens
plures in ea ciuitates unam ſui nominis alias magnorum ducum ap

pellatione edificauit Ninam Cimem Pytanem Pyrneam. His iuxta mare ſitis urbibus cæteras perplures ĩ mediterraneis poſuit locis. In ſulas inſuper nonnulias impoteſtatem redegit: ſed leſbum præcipue in qua urbem condidit mitilenem ſororis quæ cum ea militabat no mine deinceps cum quaſdam alias ſibi ſubdidiſſet inſulas tempeſta te cohorta cum uotum matri deorum pro ſalute feceſſet ad unam ex his ſolitariam profecta iuxta quoddam in ſomnium ei deæ inſulam ſacrauit. Erectaq; ara ſacra ſolemnia celebrauit. Nominaſſe inſulã fe runt Samotracem q̃ a grecis ſacra iſula interpræctatur. Quidam hi ſtorici tradunt eam primum appellatam Samum ab incolis poſtea tracibus Samothracem cognominatam. Ali amazonibus in epitum aduentantibus ferunt deorum matrem hac oblectatam inſula & ali/os quoſdã in eã & filios quos Coribantas dicunt traduxiſſe. Quis uero eorum extiterit pater in archanis ſacrorum traditur. Monſtraſ ſe quoq; ea fertur q̃ nunc in ea ſeruantur myſteria: templumq; aſylũ ſtatuiſſe. Per hæc tẽpora Mopſus thrax a lygurgo rege thracia plus amazonũ gẽtem coacto exercitu peruaſit: Cui ſypilus ſcytha auxilio affuit antæa ab ſcythis thracie finitis expulſus. Prælio inter eos ama zonaſq; commiſſo Mopſi Sypiliq; res ſuperior fuit. Mirĩa cum plu ribus aliis interempta: poſtea cum ſæpius a thracibus acie ſuperaren tur: tandem quæ ſuperfuerant amazones in libyam reuertere. Ibiq; earum militiæ finis aut aiunt fuit. Poſtea uero q̃ athlantum memini mus haud ab re erit deoꝝ genuſ qui ab his prodiſſe referunt. cum & græci parum ab his diſſentiant recenſere. Athlantides ut accepimus loca propinqua oceano & quidem fœlicia incolentes: tum pietatis: tũ erga aduenas hũanitatis p̃ cæteris finitimis gentibus laudẽ tulerunt Ab his deorum gẽus manaſſe tradunt: quibus aſſentitur præſtãtiſ/ſimus græcorum pœta Iunonem oceanum deorum patrem & ma/trem Tetim appellantem introducens. Scribunt autem primum re gnaſſe apud eos Cælum homineſq; antæa ꝑ agros diſperſos ad cetũ condendaſq; urbes exortãtum a fera eos agreſtiq; uita ad mitiorem cultũ traduxiſſe. Aſſuefeciſſe inſuper domeſticos fructus ſerere aliaq; permulta ad communem uitæ uſum ſpectantia edocuiſſe. Tenuiſſe quoq; magnam orbis partem maximeq; loca ad occidentem atq; ad ſeptentrionem ſita. Aſtrorum quoq; diligens extitit obſeruator mul

tā hominibus futurā prædicens Annū̄ etiā̄ confuſum ātæa ā
ſolis menſes uero a lunæ motu deſcripſit:ſingulaq; anni deſignauit
tempora. Q ua ex re multi ignorantes aſtrorum ordinem ſempiter
num:admirati autem futurorum prædictionem arbitrati ſunt eorū
auctorem naturæ diuinæ participem:poſt eius obitum tum ex eius
beneficentia tum aſtrorum notitia immortales honores adeptus eſt
Hoc aūt conſtat illū nomen hoc ſortitum eſſe ob aſtrorū occaſus or
tuſq; multarumq; rerum peritiam:tum uero propter honores bene-
ficiis ſuis impenſos:tum & ipſum regem ſempiternum omnium ap
pellarunt. Cælum ex pluribus uxoribus ſuſcepiſſe ferunt filios quin
q; & quadraginta:horum decem & ſeptem ex Titea ortos ꝓprio no
mine ſingulos. communi autem omnes a matre āppellauit Titanas.
Titeam uero prudentia præditam cum plurimum mortalibus pro-
fuiſſet:ab eis poſt obitum deificatā terramq; eſſe cognominatam
Genuit quoq; filias:quarum duæ regina uidelicet & rheā quam pan
doram dixere ſuperiores etate cæteris euaſerunt clariores. Ex his regi
na prior annis prudentiaq; & uirtute reliquis præſtantior in gratiam
matris fratres omnes educauit :eoq; magnam aiunt matrem appel-
latam poſtea uero q̄ pater poſt obitum ad deos trāſiit communi po
pulorum fratrumq; conſenſu regnum adhuc uirgo cepit cum nulli
antæa nupſiſſet poſtmodum cupiens filios linquere ſucceſſores re-
gni unum ex fratribus Iperionem uirum ſumpſit. Ex quo duos pe-
perit liberos ſolem & lunam. Q uorum formam prudentiāq; admi
rantibus ſingulis tradunt fratres prolis inuidia motos ueritoſq; ne-
quādo imperium ad Iperiona perueniret ſceleſto facinore:Excogita
to fratrem cōmuni conſilio obtruncaſſe. Solem adhuc puerum ī flu
men Eridanum ꝓiectum ſuffocatum eſſe. Q ua re uulgata lūa præ
ter modum fratrem diligens. Ex tecto ſe præcipitauit. Matri quærē-
ti iuſtum flumē corpus cū in ſōnum īcidiſſet Viſum ei per ſomnium
eſt a ſole ſe conſolari:rogareq; ne lugeret natorum mortem:nam ho-
micide meritum eſſet ſupplicium paſſuri. Se uero ac ſororem quadā
dei prouidentia futuros immortales:nam ignem cæli ſacrum antæa
uocatum ſolē ab hominibus appellādū fore. Q uæ uero mena ꝓus
dicebat lunā A ſōno exprecta cū oībus tū ſōniū:tum infortuniū ſuū
narraſſet filios ut deos coluit ipſa īnupta uiuēs poſtmōm ī īſaniā uer

ſa filie cymbala tympānaq; quotiēs edito ſonitu ſparſis crinibus per patriā errabat. Quo aſpectu miſero obſtupebant homines: Cum uero ſinguli eius odori miſererentur quidā corpus ſuſtinerent maxīo imbre cohorto continuoq; fulminum caſu reginā aiunt diſparuiſſe. Qua re admiratus populus ſolis lunæq; nomen ad aſtra tranſtulit matrem & deā exiſtimauit & erecta ara cimbalis ac tympanis cæteriſq; rebus illius geſta imitatus ſacra illi & deorum honores inſtituit Huius deæ in phrigia origo extitiſſe traditur. Aſſerunt enī īcole phrigiæ libyæq; regem priſcum fuiſſe Menoē: qui uxorem duxerit dindimenem. Ex ea natā fœminā cum nutrire nollent in mōtem cibelū nomine abſe expoſitā diuina quadam ſorte pardali aliæq; fere lacte uberibus præbito nutrierunt. Hāc mulier quædā pecora paſcēs cum uidiſſet: facto ſtupēs īfantē tulit: atq; a loco cibelē noīauit. aucta etate pulchritudine prudētiaq: Excellēs mirabili īgenio fuit. Nā & fiſtulā pluribus calamis cōpactā & ad luſū coreaſq; cībalū tampanūq; prior adinuenit. Præterea pecoꝝ pueroꝝq; morbis remedia ītroduxit. Itaque tū pp īfantes qbus uerboꝝ medicaminibus ſalutē præbuit. Tū quia plurimos uelut ī ſinu fouit: tū ēt propter diligentiā amorēq; ſingulis pſtitā matrē ab oībuſ dictā ferūt. Amiciciā quoque eius appetiſſe Marſiam phrigem ingenio prudentiaq; mirabili. Coniecturam ingenii ſumunt ꝙ uocis ſonum multiplicis fiſtule imitatus ad tibias eam armoniam traduxit: prudentie ꝙ uſq; ad extremum uitæ finem celebs uixit. Cibeles prouecta etate adoleſcentem quendam eius regionis Atrim nomine dilexit: quem poſtmodum dixerunt papam. Cum eo clam coens grauida facta eſt. Quod ut parentes norunt in regiam accitam ut uirginem pater ſuſcepit. Noro filiæ peccato & Attim & nutrices interfici iuſſit atq; inſepultos abiici. Cibelē tum attis amore tum dolore nutritum perculſam inſanam effectam impublicum prodiſſe ferunt pſallentemq; cum tympano ſolam uniuerſam patriam ſparſis capillis deambulaſſe. Huius marſias miſertus ſponteq; illam aſſecutus una pererrauit priſtine amiciciæ memor Cum ad dioniſium in niſam urbem ueniſſent inuenere Appollinē magna exiſtimatione habitum ꝙ primus diceretur citharam reperiſſe. Orta inter eos artis contentione niſeos iudices iuſtituerunt. Apollo primum cithara ſimplici uſus ē Marſias uero tibiīſ. Quibus

admodum ut re noua audientes ob ſtupure. Eo in certamine ſoni ſuauitate appollinem uiſus eſt ſuperaſſe. Ambo aſtantibus iudicibus cum artem quilibet ſuam præferret. Apollo modulationem cantus ad cithare ſuauitatem adiecit. Qua propter tibiæ ſonum uiſum eſt excedere. Quod marſias egre ferens audientes monuit minime ſe uictum eſſe. Non enim uocis ſed artis comparationem fieri oportere: ſecundum quam armonia ac ſuauitas tum cithare tum tibiarũ eſſet exquirenda. Iniquum præterea eſſe duas ſimul artes uni conferri. Tunc apollo reſpondiſſe fertur ſe nihilo plus ad ſonum q̃ Marſiam adhibere: nam & ille quoq; ore uteretur cum tibias inflaret. Oportere igitur aut ambobus idem licere aut neutrum ore ſed manibus oſtendere ſuæ artis modulationem. Cum uideretur iudicibus equiora appollinem poſtulare artibus iterum comparatis aiunt denuo Marſiã eẽ uictũ: Appollinẽ uero ea contentione exaſpatũ uiuum Marſiã excoriaſſe. Vez̃ extẽplo penitẽtia ductus egre quod egerat fectẽs, piectis cithare cerdis iuentã ab ſe armõiã deleuit. Ad hãc poſtmodũ muſæ mediã linus quã lichanõ orpheus & Tamyrus quã hypatẽ ac parhypatẽ muſici dicũt addiderũt. Appollinẽ ferũt cithara tibiiſq; ĩ ãtro dioniſii poſitis cibelis amore captũ cũ ea uſq; ad hyperboreos erraſſe. Cũ phriges morbus oppmeret t̃ra nullos pberet fructus ſciſcitãtes deũ maloz̃ remedia oraculo pcepũ ẽ ut & attis corpus ſepelirẽt & cibelẽ uenerarẽt ut deã. Nõ repto Attis quod tp̃s abſũpſerat corpore phriges imaginem adoleſcentis circa quam planctu ac lamentiſ ſacra inibant fecere iram inique mortui mitigantes. Quæ conſuetudo penes phriges uſque ad hæc tempora permanſit. Cibeli uero arã erectã annis ſingulis ſacrificabant. Poſtmodum impeſſinunte oppido phrigie ſumptuoſe conſtructo templo honores illi ſacraq; ſolemnia conſtituerunt. Mida rege ad ea plurima conferente politi erant circa deæ ſtatuam pardali ac leões a quibus olim eſſet enutrita. Hæc de cibele deorum matre apud phriges deq; athlãtibus qui circa oceanum regnarunt traduntur. Poſt iperionis interitum aſſerunt cæli filios imperium diuiſiſſe Ex eis fuiſſe athlantem & ſaturnum nobiliores. Athlãti loca ad oceanũ poſita ſorte euenerunt: qui & populos ſuo noĩe & maximũ ꝑpe oceanũ mõtiũ appellauit athlãtẽ: ferunt ipſũ aſtrologie fuiſſe pitiſſimũ deq; ſpa ꝑmum ĩter hoĩes diſputaſſe q̃

ex re uiſus ē orbē ſuis humeris ſuſtinere locū pbēt fabulis ſpere īuēe
tione. Hunc aiunt plures ſubſtuliſſe filios: ſed unum pietate ac ī ſub
ditos iuſtitia humanitateq; inſignem quē heſperum appellāt. Qui
cum in athlantis montis cacumē ad ſeruandos aſtrorum curſus aſcē
diſſet ſubito a uentis arreptus nequaq̄ amplius uiſus ē. Ob eius uir-
tutem caſum hunc miſerata plebs honores ſibi præbēs immortales
aſtrum celeſte luc idiſſimum eius nomine uocauit. Fuerunt inſuper
athlanti filiæ ſeptem a matris nomine athlantides uocate q̄uis cuiuſ
libet proprium nomen eſſeut. Vt maia Electra. Taygetes Aſteropes:
Meropes: Alciones: Celeno Has tradunt tum ab heroibuſ: tū ab diiſ
cognitas & deos propter uirtutem & eos quos heroas dixerūt ueluti
principes generis hominum peperiſſe. Veluti prior etate maia ex io
ueme rcurium genuit multaꝝ reꝝ apud hoīes repertorē. Eodē mō &
relique athalantides ſingule filios ediderūt præſtanti uirtute: quorū
hi quidem gentium hi urbium conditores extiterunt. Itaq; non ſolū
barbari quidā ſed etiā græcorum plurimi priſcorum heroum genus
ad iſtas retulerūt. Quas cū prudentes fuiſſe conſtat: tum poſt obi
tū honores deoꝝ īmortaliū adeptas pliadū appellationē cepiſſe. Ni-
phæ quoq; dicte ſūt qm̄ cōi uerbo mulieres oēs nymphaſ īcolæ ap-
pellāt. Saturnū athlātis fratrē aiūt p̄cipua īpietate auaritiaq; p̄ditum
uxorē cæpiſſe ſororē rheā: Ex q̄ ortus ē iupiter olīpus poſtea uocatuſ
fuit alť iupiť cæli frať q ī creta īſula regnauit multo gloria īferior po
ſterior: hic. n. īpauit orbi. Superior cretæ tm̄ Genuitq; filios decē: q cu
retes ſť appellati: īſulā quoq; ab uxore ideā uocauit. Ibiq; poſt obitū
ſepultus ē. Cuius & hodie mōſtrari ſepulchrō ferūt put etiā teſtāť cre
tes de qbus poſterius referemus. Regnauit ſaturnus in ſicilia libya ac
etiam italia: ſed præcipue in locis ad heſperum ſitis eius imperii fir
mamentum fuit Apud omnes uero arces urbium & loca munitiora
tenuit: quo firmius imperium foret. Eo ad hoc uſq; tempus & in ſici
lia & in occiduis oris editiora loca ſaturnia dicta ſūt. Ex ſaturno Iu-
piter ortus quoniam diuerſa a patre uitæ inſtitutione erga ſingulos
māſuetudīe atq; humanitate uſus eſt: a populo pater eſt nominatus
Regnum is deinde cæpit partim concedentes patre partī populis ab
eo p odiū deſciſtētibus. Aduerſus quē cum ſaturnus titanum præſi
dio fiſus pugnaſſet acie uictus eſt. Iupiter ſuperior īperiū aſſecuſ uni

uerſum orbem per ambulauit plurimum de genere hoīum meritus
Viribus corporis uirtutibuſq; excellens breui totius orbis īperio po
titus eſt. Omne eius ſtudium īpuniendis impiis facinoroſiſq; homi
nibus ac in bonoꝝ præmiis cõmuniq; populorum utilitate uerſaba
tur. Quibus rebus poſt uitæ finem iouẽ dixere: eo q̃ beneuiuendi
cauſa hominibus extitiſſet. Creditus uero deus in orbe eſt ab his de
quibus bene erat meritus. Sponte illũ oībus & deum & dñm inſem
piternum uniuerſi orbis profitentibus. Quoniam in his quæ de re
ægypti a nobis relata ſunt Dionyſii genus geſtaq; tetigimus: æquum
uidetur: ut quæ de hoc a græcis deo ſcribuntur litteris mãdemus. Ve
rum cum priſci rerum ſcriptores pœtæq; qui de dionyſio. Miranda
quædam litteris tradidere de eius genere ac geſtis diſſentiunt diffici
le uidetur uerum ī his rebus exquirere. Nam hi quidem unicũ Dio
nyſium reliqui tres ſcribunt fuiſſe. Sunt q eius genus nequaq̃ mor
talibus fluxiſſe dicant. Exiſtimentq; illum uini extitiſſe auctorem.
Sed nos quæ de eo feruntur paucis tranſigemus. Naturales q de hoc
deo locuntur uiniq; eum repertorem putant: terram aiunt una cũ cæ
teris plantis ſua ſponte uites tuliſſe non ab aliquo pricipio ſatas. Hu
ius rei coniecturam ſummuntq; nunc quoq; ī quibuſdam ſilueſtri
bus locis naſcantur uites: fructumq; ueluti reliquæ arte hoīum cultæ
ferant. Duas dionyſio matres pſci fuiſſe arbitrãt. Vnã & eã ꝑorẽ ge
neris qñ uitis ī terrã poſita augumẽtũ capit. ſecunda qñ racemos ꝓ
ducit. Itaq; altera huius dei ex terra altera ex uitis fructu fert genera
tio: Sunt qui & tertiam generationem ipſi attribuant: ex ioue & cere
re genitum ferentes a mortalibuſq; diſſipatũ ac decoctũ rurſus a cere
re mẽbris cõpoſitis iuuenẽ factũ reuixiſſe. Quæ oīa ad naturales tra
ducunt rationes. Iouis enim & cereris filium obeam cauſam tradunt
qm̃ uites ex terra & pluuia nutritæ ꝓducant racemos: exquibus uinũ
exprimat. Ab hominibus uero diſperſum: eo quod agricolæ fructũ
auferant: terramq; homines cererem putẽt membra eius decocta: qm̃
plures uinum decoquant tanq̃ melius ac ſuauius futurum. A morta
libus uero mẽbra diſperſa iterum in ordinẽ redacta terrã oſtẽdit cer
to ãni tẽpore acta uindemia denuo nouos fructus ꝓferre. Deniq; ab
ãtiquis pœtis ſcriptoribuſq; tradit cererem fuiſſe terrã matrẽ appella
tam. Eadem quoq; & orphei tradũt pœmata & ī cerimoniis ī tradu

cũtur de quibus haud quāq̄ fas ē inſcios loqui. Eodem modo ex ſemele
ortũ ad naturale principum deducũt aſſerẽtes. Thionem ab antiquis. ter-
ram fuiſſe nominatum. Semelem eo ꝙ honeſta ſit eius dei cura & honor
Thionem uero a ſacris ei impenſis uocatum. Bis ex ioue natũ tradunt:
quoniam uites deucalionis tempore una cum cæteris arboribus diluio
ſint abſumptæ. Deinde iterũ exortæ: ueluti hæc ſecũda extiterit dei apud
homines procreatio. Qua ex iouis femore natum denuo hunc deum
ſcribunt. Qui igitur uini repertorem dionyſium uolunt huiuſmodi fa-
bulas ſcripſere. Qui uero hũc humano corpore deũ perhibent fuiſſe ea
dem tradunt: & uites eũ & uini uſũ ad inueniſſe. Vtrum dionyſii plures
fuerint incertũ ē. Quidã unũ extitiſſe uolunt qui & uinũ reperit & arbo
rum: fructus uniuerſũqꝫ peragrarit orbem. Initiationeſqꝫ ac cerimonias &
bacchanalia introduxerit. Alii tres ut diximus diuerſo tempore fuiſſe ſcri
bũt propriis cuiqꝫ geſtis attributis: priorẽ indum uolunt extitiſſe terraqꝫ
ſua ſponte ob ſoli fertilitatem uites ferente ex uua uinum elicere ficus cæ
teroꝝqꝫ arboꝝ curã. Et hoꝝ inſuper comedendoꝝ uſum edocuiſſe eundẽ
quoniam indorum ſit moris per omnem uitam barbam nutrire barbatũ
cognominauerunt. Hic orbẽ cum exercitu perambulans & uitem planta
re & ex racemis uinum torculari ex quo ipſum leneũ appellant educere
mõſtrauit. Plura inſuper ad hoĩum uſum ab eo ad inuenta cauſã ut poſt
mortem pro deo coleretur: Præbuere oſtendi quoqꝫ etiam nũc apud ĩdos
aiunt & locum: in quo ſit ortus dioniſius: & urbes eiuſ nomine ab incoliſ
appellatas. Multaqꝫ præterea alia extare: quæ longum eſſet ſcribere ueſti-
gia illum apud indos natum teſtantia. Secundum ferunt ex Ioue genitũ
proſerpina ut alii ſentiunt ex cerere: quem tradunt tum primum boues
ad aratrum iuxiſſe: cum t̃ra prius manibus hominum coleretur: multaqꝫ
alia inſtrumenta reppeꝛiſſe agrorum culturæ accomodata. Quo mino-
ri labore ruſtici opus facerẽt. His erga homines beneficiis cum eum cenſe
runt immortalem & honores illi & ſacra ut deo ĩſtituta ſunt. Addita fue
re ueluti inſigne quoddam ad picturas eius ſtatuaſqꝫ cornua tum ad
monſtrandam alteram Dioniſii naturam tum hoc prutilem agricolis a-
ratri inuentionem. Tertium ex ioue ac Semele cadmi thebis bœtiæ na-
tum dicunt. Iouem enim ferunt amore illius captum cum ea ſæpius cu-
buiſſe. Iunonem zelo & ira motam ſumpta unius ex ſemelis ancilis for-
ma adulciſcendum iniuriam ſuaſiſſe illi ab ioue petere: ut ea maieſtate ho
noreqꝫ ſecum concuberet: quibus cum iunone conſueſſet. Quod poſtu
latum annuens iupiter cum tonitruo ac fluminæ ad Semelem deſcendit
quæ in ſolitare territa. Expirans aborſa eſt: editum ante tempus filium

iupiter abſconditum in femur cum tenuiſſe. Partus tempore editum in nyſam arabiæ urbem tulit: ubi nyphis educatus infans a patre locoq; appellatus Dionyſius eſt. Hic ſpecie decorus primo inchoreis & mulierum thiaſis ſuma in uoluptate ludoq; nutritus atq; educatus eſt. Tum fœminarum exercitu quas tbyrſis armauit congregato orbem terrarum circuit Eos quipie iuſteq; uiuerent ſacra myſteriaq; docens. Feſtos ꝑterea ubiq; dies publice choros agi & muxicā exerceri artem inſtituit: poſtremo ſedatis inter omnes nationes urbeſq; diſcordiis belliſq; ubiq; ſublatis pacem ſingulis largicus eſt. Ita uulgata tanq̄ præſentis dei fama cum ad uitæ ciuilis cultum homines traduxiſſet: paſſim ei occurētes cū letitia gaudioq; excipiebant. Paucos aūt obſuperbiā impietatemq; ſpernentes eum cū ꝓpter incontinentiā dicerent bacchides ab ipſo circunduci: Cerimonias uero ad myſteria ad corruptelā externaꝝ welieꝝ introducta extēplo pœna affecit. Obdiuinā animi naturā aliquādo plectebat: ipios quandoq; inſanos reddens quādoq; mulieꝝ māibus uiroꝝ mēbra diſcerpens nonnūq̄ militum opera ſibi abuerſātes ultus. Tradidit quoq; bacchidibus ꝓ thyrſo iacula mucronē ferri edera circundante. Quæ tanq̄ muliebria ſpernētes reges eoq; īparatos adortus præter ſpem ſuperauit. Inſignes īter mulctatos ab eo ferunt græcum penthea. Nynum iadorum regem & Ligurgū thracē. Ttradunt enim Dionyſium ex aſia europiam cum exercitu tranſiturum cum ligurgo thracum: qui ſunt ad heleſpontum rege ſocietatem coiſſe. Cum fœminas primum in thraces uelut amicoſ traduxiſſet iuſſiſſe ligurgū noctu millites ſuos Dionyſium aggredi ipſumq; & pellices oēs obtruncari. His per quendam accolam Tharopem nomine cognitis territus Dionyſius cum nōdum tranſfretaſſent millites amicorum: præſidi occulte ad exercitum tranſiit. Ligurgus pellices aggreſſus in loco qui appellatur. Nyſius omnes interemiſſe dicitur. At dionyſius exercitu traducto thracem pugna ſuperatum captumq; priuauit oculiſ domeſticis eiuſ truce aflixis. Tharopi memor beneficii thracum īperium cōceſſit tradito ei orgia celebrandi modo: huic agrus filius ſuccedens & regnū & cerimonias myſteriaque tradita ſuſcepit. Quibus poſtmodum ab orpheo ingenio & eruditione præſtanti percæptis cum nonnulla ad orgia addidiſſet repertas a Dionyſio cerimonias orphea poſteri appellarunt. Pœtatum q dam interq; eos antimachus tradunt non thracum: ſed arabum regē fuiſſe ligurgū: q & Dionyſio & bacchidibus in nyſa arabiæ cū exercitu occurriſſet. At Dionyſius pœna impiis præmio bonis affectis ex indis thebas elephanto uectus peruenit. A triemnio uero iis peregrinatiōibus ex acto græcos inſtituiſſe triateridas tradunt. Ipſum quoq; fabulantur multarū

geſtium ſpoliis onuſtum primum omnium in patria triumphaſſe.Sed
ĩ hoc genere maxime cõueniũt priſci.Diſputãt uero nõ paucas græcarum
urbes ab his fuiſſe conditas.Nam Ilienſes Naſii & qui ciuitates incolunt
liberas inſuper teti aliiq; plures ſuos fuiſſe illos oſtendunt conditores Te
ti quidẽ apud ſe ortum ea tradunt cõiectura:q; etiã adhuc in eorum urbe
certo anni tempore e terra uini fons ſua ſponte fluat ſapore ſuauiſſimo.
Cæteri uero hi quidẽ oſtentant ſuam regionẽ Dionaſio dicatam:hi ere-
cta templa illi ſacraq; olim ſtatuta:poſtremo cũ in pluribus orbis locis il
lius dei meritoꝝ ueſtigia monſtrerentur:haud mirũ eſt multos exiſtimã
re ſuas urbes patriãq; præ cæteris a Dioniſio dilectas.Sentit & pœta no-
biſcũ enumerãs in hymnis eos:qui de ſuo genere ambigunt & ſimul illũ
aſſerens in arabiæ nyſa ortum.Haud uero inſcius ſũ libyæ:quæ ad oceã
num uergit accolas de huius genere differentes.Nyſã & alia quæ de Dio
nyſio feruntur:quoꝝ multa apud eos aiũt permanere ad hoc uſq; tẽpus
ueſtigia apud ſe facta cõtendere.His plures priſci græcorũ ſcriptores pœ
teq; hiq; etiam qui poſtmodum ſecuti ſunt aſſentiuntur.Nos uero ut ni
hil eorum:quæ de Dionyſio comperimus ſcripta õmittatur paucis :quæ
tum a libyis dicta tum a græcis ſcriptoribus præſertim a Dionyſio uete-
ris hyſtoriæ auctore traditã ſunt abſoluemus. Hic enĩ Dionyſii amazo-
nũ argonautaꝝ troianique belli geſta ac plura alia memoriæ prodidit in
uicem conferens & quæ a priſcis pœtis:& quæ ab hiſtoricis narrant̃.Hic
ait primum linum in græcia numeros ac melodiam repperiſſe.Cadmum
ex phœnicia aduexiſſe litteras:primumq; græcam linguam inueniſſe ac
rebus dediſſe nomina.Ad hæc characteribus formã ĩdidiſſe:communiq;
uerbo litteraſ:quoniam ex phœnicia traductæ eſſẽt:appellataſ phœniceas
Sed a pelaſgis qui primi eis litteris uſi ſunt pelaſgas dixere.Lini tum pœ
ſi tum melodia excellentis plures diſcipuli extitere.Horum tres præcipui
habiti.Hercules:Thamyris:Orpheus:Hercules cytharã diſcens cũ inge-
nio eſſet tardo ob eamq; rem uapularet ira motus linũ cythara peremit.
Thamyris natura ad præcipiendum apta muſicam didicit.In qua cum
plurimũ excelleret:dixiſſe illũ aiunt ſuauius ſe q̃ muſas cãtare:quibus ir-
ritatæ uerbis deæ & eum priuarunt muſica & liram abſtulerunt quẽad-
modũ homerus his conſentiens ſcribit.de orpheo ſingulatim referetur :
cum eius opera a nobis ecenſebuntur.Linum tradũt primi dionyſii geſta
litteris pelaſgis edidiſſe:quibus & orpheus uſus eſt ac pronopides home
ri magiſter uir ingenio muſicaq; egregius.Thymitum inſuper Thymiti
laumendontis qui orphei ætate fuit plurimis orbis peragratis locis in li-
byam occidentem uerſus oceanum uſq; cum deſcendiſſet:uidiſſe nyſam

in quã priſci incolæ nutritum dionyſium uolunt: Ibiq; diligenter actis huius dei apud nyſeos perquiſitis compoſuiſſe pœma ferũt quod phrygium nominarit: antiqua lingua & litteris priſcis editum. Aſſerunt præterea Ammonem libyæ partis regem uxorem cæpiſſe rheam cæli filiã Saturni aliorumq; Titanum ſororem qui regnum perambulans iuxta ceraunios montes conſpectam ab ſe uirginem forma pulcherrimã Amaltheã nomine adamauit: filiãq; ex ea genuit ſpecie ac robore corporis inſignẽ. Amalthiã uero propiquæ oræ præfecit bouis cornu ſimili: ex quo occiduum cornu ſit nominata. Et quoniam ea regio eſſet uineis cæteriſq; fructiferis arboribus referta: a muliere aũt regeretur amalthie cornu eam dixere: propterea & poſteri homines optimam copioſamq; fructibus pãtriam ab ea ſimilitudine amalthie cornu appellarunt. Ammon rheam ueritus infantem abſconditum clam in urbem nyſam ab eis locis remotiorẽ transferens inſulam a tritone fluuio circundatam præcipitem ac undiq; abruptam unico difficiliq; aditu quẽ portas nyſias dicunt ubi nutriretur elegit. Eſſe in ea inſulã tradunt terram fœlicem amenis pratis diſtinctam & multis irriguam aquis. Fructus inſuper multiplices & uites ſuapte natura ortas magna ex parte ſuper arbores diffuſas. Salubrem præterea aerem adeo ut illius homines longiori q̃ cæteri ætate uiuant. Inſulæ aditus in tibie modũ fertur adeo denſis arboribus umbroſis: ut ſolis radii penetrare nequeãt. Iuxta aditum undiq; dulces aquarum habentur fontes: qui locus eſt ad habitãdũ ſuauiſſimus. In ea antrum exiſtit rotundum tum magnitudine præcipua: tũ pulchritudĩe: Vndiq; enim præcipitia ſunt in altum ſurgentia diuerſi coloris ſplendiq; lapidibus ut nullus ibi omnino color deſit. Ante aditum natura eſſe arbores mirabili aſpectu aiũt: & has quidem fructus ferentes alias ſemper uirẽtes ut ad uiſus uoluptatem natæ uideantur. In his diuerſæ nidificant aues colore oculos: aures cantu uero oblectantes. Vniuerſus locus eſt non ſolum aſpectu: ſed cantu etiã amenus artis armoniam uoce auium ſuperante: poſt ingreſſum apparet ãtrũ latum ſplendore ſolis lucens. Omnia floribus referta ſunt: ſed præcipue caſſia reliquiſq; rebus: quæ iocundum odorẽ continuo queãt reddere: licet ibi inſuper aſpicere nympharum plura diuerſoria ornata floribus non quidẽ arte. ſed natura cũ omni decore perfecta. In toto antri ambitu neq; flos unq̃ neq; folium defluit: ut neq; oculorum neq; auriũ uoluptas aliquando deſit. In hoc Ammon puerum nutriendum dedit nyſæ ariſtei filiæ. Cui loco ariſteum præfecit uirum ſapientem atq; eruditũ ad euitandas theæ nouercæ inſidias: cuſtodiã filiæ mineruæ permiſit: pauloante hæc tempora circa Tritonum fluuium unde & tritonia dicta eſt genitæ. Scri-

bunt hãc deam per omnẽ uitam uirginitate ſeruata prudentia claruiſſe. Multaſq; cum ingenio præſtaret:ab ea artes repertas belli quoq; exercitio deditam cum robore corporis uigeret multa feciſſe memoratu digna. Alcidamq;:ita enim dicta eſt peremiſſe feram ſtupendam ex terra natam:& antæa ut quæ natura plurimum ignis ex ore euomeret inſupabilẽ pugna ea primum in phrygia apparuit regionẽ quandã cõburens: quæ hucuſq; exuſta phrygia dicta eſt. Deinde ad montem taurum tranſcendens ſiluas continuas uſq; ad indos incendio uaſtauit. Poſtmodũ per mare in phœnicia reuerſa ſiluas libani incendit:perq; ægyptum in libyam profecta ad loca peruenit occidua:poſtremo ſiluis circa ceraunia deſtructis omniq; ĩcenſa patria cum homines partim flãma abſũpti eſſẽt partim timore patriam linquentes ad remotiora diffugerent loca. Mineruam ferunt tũ ſapientia tum fortitudine ac uiribus fretam eam feram necaſſe pellẽ pectori circundediſſe tum ueſtitus tutelæq; corporis gratia tũ ad uirtutis partæq; gloriæ memoriã oſtendendam. At uero alcidæ mater terra cõmota deoꝝ hoſtis gigantes peperit quos poſtmodum Iupiter Mineruæ dionyſiiq; ac cæteroꝝ ope deorum deleuit. Dionyſius in nyſa educatus diſciplinaque eruditus nõ tantũ pulchritudine roboreque excelluit, ſed multaꝝ reꝝ utilium inuentione. Nam adhuc adoleſcens & uinũ ex uuis cũ uites ſua ſponte terra ꝓduxiſſet:exprimi & qui fructuſ poſſẽt exiccari ſeruariq; oſtendit:præterea quæ cuiq; loco ab ſe inuentas arbores plantari expediret ſingulos edocuit:Spe cõcæpta beneficioꝝ erga genus hominum magnitudine ĩmortales ſe honores potituꝝ:ob eius uirtutis ac gloriæ nomẽ fertur Rheam iratã ammoni conatã eſſe dionyſium auferre. Q uod ubi ñ ſucceſſit relicto ammone uerſa ad titanes fratres Saturno fratri nupſit. immortales ſe honores potiturum. vide pag. 11

Q ui rheæ ſuaſu aduerſus Ammonem moto bello acie titanum præſidio ſuperior fuit. Ammonemq; fame coactum ĩ Cretam fugere:ubi curetes regnabant compulit. Ibi regis filiam cretam nomine uxorem cum cæpiſſet regno ſumpto inſulam antæa ideam dictam ab uxoris nomine appellauit. Saturnum tradunt occupatis locis Ammoni ſubditis acerbe ĩperantem dauerſus nyſam dionyſiumq; magno exercitu profectũ. Ille cum ſciret patrẽ Ammonem bello uictum. Titanas uero ſaturno auxiliũ ferre: coactis ex nyſa militibus. Interq; eos ducẽtis tum ſtrenuis tum ſuma erga eum cum his enim nutritus fuerat beniuolentia a libyis atq; amazonibus finitimis:de quibus antæa rettulimus auxilia exciuit. Aſſerunt eas ut pote quæ uirtute uirginitateq; excellerent ad belli ſocietatem aduocaſſe uitæ ſimilis mineruã diuiſo exercitu:ut uiris præeſſet dionyſius: Minerua fœminis cum ĩ exercitum titanoꝝ incidiſſent cõmiſſo certamine mul

tiſq; utrinq; cæſit uulnerato ſaturno uictor dionyſius euaſit. Titanibus ad eas regiones quas de Ammone cæperant cõfugientibus dionyſius ad nyſam urbem cum captiuis reuerſus eſt: ueluti de eis pœnam ſũpturus. Cum armatis militibus eos omnes circundaſſet primũ de titanibus quæſtus omni poſtea captos crimine ſolutos pronuntiauit. Deinde data eligẽdi libertate abire an ſecum militare mallent ſecum omnes ſe fore acclamarunt. Ob datam uero præter ſpem ſalutẽ ut deum uenerati ſunt. Oĩs hos poſtea libato uino iuramento adegit: ut ſecum continuo ĩ bellis uſq; ad extremum pugnarẽt. Cum arma aduerſus Saturnum eſſet moturus proficiſcente ex nyſa exercitu Ariſteũ tradunt eorũ præſidẽ primum omnium & ſacra inſtituiſſe dioniſio: & ei ut deo ſacrificaſſe. Dicunt inſuper ſubſidium ei tuliſſe niſeorũ nobiliores: quos a primo eorũ rege ſileno. Eius autem propter uetuſtatem ignotum eſt genus ſilenos uocant. Is cũ circa lumbos caudam haberet: poſteri quoq; eius naturæ participes idẽ ſignũ geſtarunt. Dioniſius contracto exercitu per loca arida ac deſerta feriſq; ĩfeſta profectus ad zãbirram urbem libyæ peruenit. Ibi feram indigentẽ cãpes nomine multis eius oræ mortalibus pernitioſam peremit. Quæ res magnam ei gloriam penes accolas tulit. Vt aũt ſempiterne occiſæ ab ſe beſtiæ gloria extaret erexit ibi tumulum ingentẽ: qui ad poſteros uſq; perſeuerauit ſuæ uirtutis monumẽtum. Deinde uerſus titanas exercitu moto ea modeſtia iter fecit: ut ſe omnibus incolis humaniſſimũ præberet. Vbiq; oſtẽdẽs ad plectẽdos impios atq; ad beneficia in hominũ genus cõferẽda eã ab ſe ſusceptã expeditionem. Qua ex re moti libii eius cognita uirtute animiq; præſtantia uictũ millitibus affatĩ præbuerunt: ſimulq; eius caſtra ſecuti ſunt. Ad ciuitatẽ deĩde Ammonis appropinquãte exercitu ſaturnus ante urbis mœnia acie inſtructa uictus ciuitatem noctu incendit ea mẽte ut paterna dioniſii regia aſſũmeret: ſumptaq; uxore rhea & amicis quibuſdã aſcitis clam ex urbe profugit. Verum cum uxore captus a dioniſio nequaq̃ illius opera imitante nõ ſolũ cognatiõis gratia pœnã remiſit: ſed & conſolatus eſt: per oẽm eos uitã habens parentum loco. Rhea illum ut filium uiuens dilexit. Saturni ſimulatior fuit beniuolentia: hi per id tempus filium genuerunt quem appellarunt Iouem. Qui a dioniſio ſummo honore habitus uirtute poſtmodum imperiũ omnium gentium adeptus eſt. Cum libyi ante pugnam ei dixiſſẽt: quo tempore Ammon ex regno eiectus eſt incolis prædictum fuiſſe uenturũ eius filium dioniſium: qui recuperato regno orbis imperium poſſideret: deuſq; haberetur: exiſtimans uerum fore uaticinum. Et tẽplo patri & urbe conditis ut deo illi honores impendit quoſdam inſtituens qui habe-

rent diuinātionis curām. Traditur Ammon gāleā in bellis uſus: cuius īſi
gne fuit arietis caput. Sunt q ipſū aſſerāt natura ī utroq; tempore paruula
habuiſſe cornua: Propterea filium eius dioniſiū eodē fuiſſe aſpectu poſte
riſq; traditū deum hunc cornua geſtaſſe. Aedificata urbe ſacriſque īſtitu
tis dionyſio ferunt in primis cum de exercitū oraculū cōſuluiſſet: reſpon
ſum a patre tráditum: q; propter eius ī homines merita īmortalis eēt fu-
turus. Q uare elatus animo primo ī ægyptū exercitum duxit: eique pro-
uinciæ Iouē Saturni Rheæque filium conſtituit regē adhuc ætate pueꝝ
addito ei præfecto olimpo: a quo eruditus & ad uirtutē īſtitutus olimpi-
us eſt cognominatus. Fertur dionyſium ægyptiis oſtendiſſe uites plātare
uinum conficere ac aliorum fructuū uſum. Aucta eius uirtutis fama nul
li ei obſiſtere bello auſi ſponte ſibi parebant. Laudibuſque ac ſacrificiis ut
deum colentes. Hoc pacto orbem aiunt peragraſſe domeſticis arboribus
regiones reddens excultas beneficiaque populis præbens. Vnde honores
perpetuo gratiamq; omnium aſſecutus eſt. His rebus cū de cæteris diis
uarie homines ſentiant ſolum dionyſū īmortalem fixum animo tenent.
Nemo ē enī neq; græcus neque barbarus qui illius beneficiorū gratiæq;
fuerit expers. Nam eos quibus aut patria agreſtis eſſet: aut a uinearum
uſu aliena: poculum ex ordeo conficere docuit paulo inferius uini ſuaui
tate. Ferunt eum ex indis ad mare deſcendentem titanas omnis qui cum
maximis copiis aduerſus Ammonem in cretam trāſfretarāt cæpiſſe. Acri
aduerſus ammonem moto bello Iupiter ex ægypto Dionyſiuſq; ac Mi-
nerua & alii quidam quos deos dicunt in cretam tranſcendentes Ammo
ni ſubſidium tulere. Inito certamine ſupior Dionyſius omnibus titanis ī
terfectis uictoria potituſ eſt. Poſtmodum Ammone Dionyſioq; ex homi
num uita ad immortalitatem tranſlatis Iupiter uniuerſo imperauit or-
bi. Sublatis titanis nulloq; eius imperium turbare auſo. Hæc primi Dio-
nyſii ex Ammone Amaltheaq; nati geſta libyi fuiſſe tradunt. Secundus
ex Io Inachi & Ioue genitus ægypto imperauit initiationeſq; monſtrauit
Tertium Iupiter ex Semele apud gæcos genuit priorum uirtutis imita-
torem. Nam & per omnem orbem exercitum circunduxit: & plura reliqt
trophea ſtatuaſq; ſuarum expeditionum teſtes. Multa īſuper loca cultio
ra plātis arboꝝ reddidit. Mulieres ī militiā uelut ꝓor amazōes duxit. Cir
cā orgia & īitiatiōes multū opæ īpēdit tū uetera ī melius redigēs tū quæ
dā ipſe adīueniēs noua. Cū tēpoꝝ uetuſtate ꝓorum geſta iuētaq; multis
ignota eēnt: ſolus hic eoꝝ q āte ſe fuerāt uirtutē & gloriā tulit. nō aūt ſolū
hoc ei contigit. ſed Herculi quoq;. Duo namq; eodem nomine priores fue
ere. Superiorem Herculem in ægypto natū ferunt magna armis ſubacta

orbis parte in libia columnā poſuiſſe. Secundus cretenſis uirtutē armiſq;
nobilitatus inſtituit olimpicum: & tamen ultimum pauloāte bellum tro
ianum ex alcmena & Ioue ortum magnam orbis partem peragraſſe tra-
dunt Euriſtei imperio parentem. Qui multis functus certaminum labo
ribus columnam in europa erexit. Nominis igitur & rerum geſtarum ſi-
militudo cum defūctus eſſet poſtremus ſuperiorum illi geſta aſcripſit
tanq̄ unus tantū Hercules extitiſſet: plures dioniſios fuiſſe tum ex alii co
nantur oſtendere: tum præcipue ex titanum pugna: qua conſtat Dioniſi
um conta illos Ioui auxilio affuiſſe. Non eīm Titanas Semelis tempora
tulere: neq; cadmus agenoris olimpiis diis antiquior dicendus eſt. Hæc a
libiis de dioniſio tradita. Nos iuxta ordinem a nobis præſcriptum teriū
deſcripſimus librum.

EXPLICIT LIBER QVARTVS. INCIPIT QVINTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR.

Prohemium de his: quæ fabuloſe apud hiſtoricos feruntur: de dioniſio
priapo: hermaphrodito & muſis.
De hercule: & duodecī eius laboribus cæteriſq; ab eo uſq; ad uitæ finem
geſtis. De argonautis: Medea & filiabus pelei.
De pronepotibus herculis.
De Theſeo & eius certaminibus.
De ſeptem regibus: qui ad thebas caſtrametati ſunt.
De proauis eorum.
De neleo: & eius pronepotibus.
De laphitis: & centauris.
De eſculapio: & eius pronepotibus.
De Aſopi filiabus: & æaci liberis.
De pelope: Tantalo: œmonao: & niobe.
De dardano & eius uſq; ad priamum pronepotibus.
De dedalo: Minotauro: & de minois exercitu aduerſus concalum regem.
De ariſteo: daphnide: euridice: & de orione.

AVD SANE nos fugit ueruſtārum rerum cognitionem
ſcriptoribus ut multis labantur contingere: Nam & anti
quiora illa paulum ſub obſcuram ambiguitatem præbet
ſcribentibus: & temporū deſcriptio haud facilis cognitu
quandoq; detrahit legentibus fidem. Heroum præterea

ſemideorumq; ac cæterorum uirorum multiplex ac uarium genu nõ ſa-
tis exquiſite explicari poteſt: accidit inſuper quod omnium eſt difficili-
mum ut de antiquorum geſtis fabuliſq; ſcriptores inter ſe admodũ diſ-
ſentiant. Qua moti re nobiliores qui poſtmodũ ſecuti ſunt hiſtorici om
miſſis prioꝝ fabulis ad recentiores ſe hiſtorias contulere. Ephorus quip-
pe Cymeus Socratis diſcipulus hiſtoriam ſcripturus ueteribus præter
miſſis rebus ab heraclidarum tempore narrandi ex ordium cæpit Calli-
ſthenes ac Theopompus: quos eadem tulit ætas priſca illa minime atti
gerunt. Nos ſecus arbitrati onus ſumpſimus priſcas res oĩs litteris man-
dandi. Maxima enim plurimaq; heroum ſemideorumq; tum alioꝝ excel
lẽtiũ uirorum meritis quorum a poſteris ſemideorum heroũq; honores
ac ſacra ĩpenſa ſunt egregia facinora extiterunt. Qui tamen omnes hiſto
riæ munere laude ſẽpiterna celebrati ſunt. Nos quippe tribus ſupioribus
libris externarum gentium: quæ ue de diis feruntur. Loca inſuper ſingula
& quæ in eis fere aliaq; animantia ac cætera memoratu digna admiran
da ue haberentur rettulimus. Hoc aũt libro: quæ a græcis de heroibus ſe
mideiſq;: quos priſca celebrauit ætas tradita ſunt: deq; præclaris eorũ bel
lo geſtis complectemur. His adiicientes quæ ab illis pace ad utilitatem
cultumq; hominum adinuenta: quæ ue ſancita legibus fuere. Initium ue
ro a Dioniſio ſumetur: quem imprimis antiquum fuiſſe conſtat ac maxi-
mis beneficiis uitæ mortalium profuiſſe dictum eſt ſuperius a nobis bar
baros quoſdam huius ſibi dei genus uendicare. Nam ægyptii deum ſu-
um oſiridem eum eſſe affirmant: quem græci Dioniſium uocat. Hunc uo-
lunt omnem circuiſſe orbem uini repertorem: cum uites plantare docue-
rit. Quo facto communi gentium omnium conſenſu ſit illi immortali
tas tributa: Indi quoq; hunc apud ſe natum ferunt: uiniq; uſum ab eo ho
minibus traditum. E quibus licet antæa ſingulatim explicuerimus. Nunc
tamen quæ græci de hoc ſcribant deo minime uiſa ſunt ommittenda.
Cadmum agenoris tradunt ex phœnicia ad perueſtigandam europam a
rege ea lege miſſum: ut aut uirginem ſecum reduceret: aut in phœniciam
non rediret. Cum diutius quæſitam ab ſe uirginem non inueniret poſt
poſita patria in boetiam perueniſſe. Vbi cum reſponſo oraculi thebas cõ
didiſſet. Armoniam poſtmodum ueneris filiam in uxorem ſumpſiſſe: ex
qua Semelem. Ino, Autonoem: agauem ac polydorum genuerit. Seme-
lem Iupiter ob pulchritudinem ĩ forma hominis cognouit. Quod exi
ſtimans ab Ioue in ſui contemptum agi rogauit ut ſecum prout cum Iu
none aſſueuerat coiret: Iupiter dei magieſtate aſſumpta cum tõitribus ac
fulgure ad eam deſcendit. At illa prægnans: cum neque fulguris neq;

ſonitrus uim ferre poſſet:filium ab orſa igne expirauit. Infantem Iupiter
Mercurio dedit ad antrum nyſæ:quod inter phœniciam: nilumque eſt :
deferendum a nymphiſqꝫ omni ſtudio curaque educandum. Vnde ab
Dionisius [illegible] ioue nyſaque Dioniſium dixerunt:quod etiam homerus ĩ hymnis teſtat̃
inquiens:eſt niſa ſupra montem floridum ſilua procul a phœnicia ferme
ægipto fluente. Nutritum a nimphis aiunt. Vini:uineæqꝫ extitiſſe aucto
rem. Orbem quoqꝫ ferme deambulantem multas regiones rediddiſſe do
meſticas:ac propterea maximis apud omnes honoribus celebratum. Do
cuiſſe eos inſuper quorum regio uites ferre non poſſet:potum ex ordeo
conficere:quem nonnulli zitum dicunt:paulum a uini ſapore differentẽ
Exercitum quoqꝫ ſecum non tantum uirorum:ſed etiam mulierum circũ
ducens nepharios homines atqꝫ iniquos merita mulctauit pœna:in boe-
tia iuſſit. In gratiã patriæ omnes urbes liberas eſſe ciuitate ſui nominis cõ
dita:quam & liberam pronuntiauit. In indiam cum exercitu tranſcendẽs
triennio poſt multis cum ſpoliis in bœtiam rediit. Primus omnium tri-
umphauit elephato indico uectus. Bœtii cæteriqꝫ græci thraces quoqꝫ in
memoriam indicæ expeditionis ſacra triaterica ſibi inſtituerunt. Vnde
& in multis græcis urbibus triennio bacchides mulieres conueniũt:apud
quas de more uirgines thirſum ferunt in honorem dei bacchantes. Eiqꝫ
percætus ſacrificantes. Poſtremo memoriam menadum quæ feruntur il-
li deo aſtitiſſe:hymnis & cantu renouant. Subſtulit & omnes impios :
qui in orbe erant. Sed maxime pentheum ac ligurgum. Vini inuentio tũ
propter potus uoluptatem:tum quia corpus reddit ualidius grata ſupra
modum mortalibus fuit. Aiunt cum putum in cœnis uinum datur:om-
nes deum ſoſpitem optare bibenti. Cum uero poſt cenã aqua mixtum ſu
mitur:Iouem uocari ſaluatorem. Nam puri uini potus ad inſaniam redi
git. Aqua iouis mixtus uoluptatem letitiamqꝫ affert:& prohibet inſani-
am. Ferunt in deos rerum ab ſe inuentarum meritis maxime Dioniſium
ac Cererem ab hominibus coli. Alterum ſuauiſſimi potus auctorem: alte
ram ob fruges ab ſe repertas. Traditur quoque & alter multa prior æta-
te fuiſſe Dioniſius Q uem aiunt ex ioue & proſerpina natum a nonnul-
liſqꝫ appellatum Saebaſis. Huius genus ſacra honoreſqꝫ propter pu
dorem nocturna occultaqꝫ agunt. Dicitur propter ingenii acumen
primus boues ad iugum iunxiſſe:eorum quæ opera frugem iacta ſemina
reddidiſſe. Q ua ex re illum cornibus finxerunt. Ex ſemele uero natum
poſteriorem ferunt deliciis deditum molli corpore ac præ cæteris decore
uoluptatibus inſuper uenereis indulgentem in exercitu mulierum copi-
am circunduxiſſe armatam haſtis thirſo inuolutis. Tradunt & muſas uir

gines cum eo profectas apprime eruditas. His tum propter cantus ſuaui tatem tum quia doctæ pſalere boniſq; artibus eruditæ erãt deus ille ob lectabat. Secutus eſt ipſũ. Silenus quoque pedagogus ac nutritor optimorumque inſtitutor ſtudiorum qui plurimum Dioniſio ad uirtutem ac gloriam reſque bellicas profuit. Armis bellicis ĩ pugna utebatur & par dalorum pellibus pacis tempore in ſolemnitatibus diebuſq; feſtis ueſtes floridas molles ac delicatas induebat. Si quando ex potu bibentis caput agitaret: mitrã caput aligabat. unde & mitriphoros dictus eſt. Reges poſteri pro mitra caput diademate uinciri ſunt ſoliti. Aiunt inſuper dimytora uocatum: quoniã ex uno patre duo ſint orti diõiſii & matribus dua bus. Verum poſteriori prioris aſcripta ſunt geſta. Quapropter qui poſt modum ſecuti ſunt ueritatis ignari nominiſq; ducti ſimilitudine unicũ extitiſſe dioniſium crediderũt. Atticam quoq; ex hiuſmodi tribuũt ei cau ſa. Cum nouiter reperto uino nondum aquam infundere conſueſſent: in amicorum epulis ac feſtis diebus uinum purum ad uoluptatem potã tes ebrii reddebantur. Qua ex re ligneis baculis: quos geſtabant: alteri al teros percutientes. plurimos uulnerabant. Quidam perbant ex uulnere Vt eiuſmodi certamina prohiberentur: dioniſius: ut modico uino utq; ꝓ fuſtibus ligneis ferulis uterentur: edixit. Plurima ei cognomina ab rebus quas ægit ſunt ab hominibus indita. Nam alii bacchum a mulieribus: quæ bacchantes illum ſequebantur dixere: alii atorculari: quo uinum ex primitur leneum. Quidam bromium a tonitru: qui in eius ortu contigit: pingenius inſuper ex eadem appellatur cauſa. Quĩ etiam triumphator dicitur: q; primus omnium de indis multis cum ſpoliis in patriam reuerſus triumphauit. Aliis quoq; cognominibus: quæ longum eſſet recenſere & alienum ab hiſtoria: uocitatus eſt. Duplici eſſe uidetur forma quoniam duo Dioniſii extiterunt. Primus barba promiſſa antiquo more barbam nutrientium fuit. Specioſior poſterior iuuenis: & ut fertur: delitioſus. Quidam duplicem formam illi tributam uolũt: quoniam ebrietas & iracundos efficiat & hylares. Satiros etiam: quorum opera in pſaltatione ac tragœdiis oblectabatur ſecum tradunt duxiſſe: & muſarum quidem optimis inſtitutis: Satirorum uero riſu ac ioco Dioniſius uitam omnem fœlicem traducebat. Scenicœ prætereа artis ac theatrorum inuentorem. Et muſicæ certaminum inſtitorem uolunt: omnes etiam qui in exercitu muſicis exercerentur fecit immunes: quod & poſteri inſtar Dioniſii ſeruarunt. Omnes enim muſicæ operam dantes immunitate potiti ſunt. Et de dioniſio ne modum excedat oratio actenus: Nunc quæ de priapo traduntur. Sunt enim Dioniſii rebus contigua ſe

Primus omnium Dioniſius triumphabit de indijs.

infert ſcribendi locus. Fabulantur antiqui filium dionyſii ac ueneris pria
pum fuiſſe: ducti uero ſatis ſimili coniectura: q; qui uino indulgeant ſūt
natura ad uenerem promptiores: aſſerunt nōnulli priſcos illos cum uellēt
hoīum pudenda occultius nominare priapum dixiſſe: alii genitalia dicūt
cauſam eſſe hominum generationis: proptereaq; ſemp extitiſſe īmortali
honore celebrata. Aegypti de priapo ſcribentes: olim titanas aiunt oſiride
ab ſe dolis īterfecto corpus eius in æquas partes diuiſiſſe: Iiiſq; domo clā
elatis partē pudendā in flumen cū ſinguli eam reſpuerent abieciſſe. Iſidē
poſtmodum ultam uiri mortē titanibus occiſis uiri corpus inquiſiſſe:
parteſq; repertas cum in formā hominis cōpoſuiſſet ſacerdotibus tradi-
diſſe ſepeliendas: utq; ueluti deum Oſiridē colerent imperaſſe. Sola pu-
denda non reperta pro deo coli: inq; templo ſupendi iuſſit. Hæc de pria-
pi genere: deq; eius honore ab antiquis ægyptiis traduntur. Hunc deum
quidam Thyphalum alii typhonem nominant. Non ſolū aūt in urbium
tēplis: ſed in agreſtibus quoq; locis tanq̄ uineaꝝ atq; ortoꝝ cuſtos colitur
fructuū fures caſtigās. Nō ſolū aūt in cerimoniis q̄ dioniſio impendunt
ſed & in reliquis ferme aliis huic deo ſacra cū riſu & ludo fiunt. Simili or
tu fuiſſe quidā exiſtimant hermaphroditum: quē ex mercurio ac uenere
genitum utriuſq; parentis nomē cæpiſſe ferunt. Hunc deum eſſe opinan
tur promiſcua uiri ac fœminæ natura: fuiſſe quo & ſpecie mollitieq; cor-
poris fœminæ ſimilē & opera exercuiſſe uiri. Q uidā eiuſmodi partus aſ
ſerunt naturæ monſtra: quæ raro fiant: atq; aliquid tum bonū tū malum
portēdat. Q uoniam uero muſaꝝ in dioniſii geſtis meminimus uidetur
nunc de his diligentius ſcribendi tempus: plurimi & hi præſertim: qui
probantur ſcriptores tradunt: eas iouis & memoriæ filias: pauci ex pœtis
in quibus eſt alcmenon filias eſſe cæli ac terræ aiūt. In numero quoq; diſ
ſentiunt: nam quidā tres: alii nouem aſſerūt extitiſſe. Verum nouem nu
merus inualuit: his comprobantibus qui habiti ſūt: homeꝝ dico atq; he
ſiodum cæteroſq; eiuſcemodi cæteris præſtantiores. Homerus enim ait
muſas nouem eſſe pulchritudine eximia. Heſiodus etiam recenſet noīa:
Clio: Euterpe: thalia: Melpomene: Terpſicore: Erato: Polimīa: Vrania: Cal
liope: quæ omnibus eſt nobilior: Harum cuilibet ſua officia tribuunt eo-
rum quæ ad muſicæ artem ſpectant. Veluti pœticam melodiam ſaltatio
nem choreas aſtrologiam reliquaſq; doctrinas: plures aſſerunt eas fuiſſe
uirgines: quoniam uirtutis diſciplina incompta eſſe uideatur. Muſas eo
uolunt cognominatas: q; homines bona utiliaque docent: & quæ ab ido
ctis ignorantur. Nomina cuiq; a proprio munere tribuerunt: Nam clio
propter gloriam quæ ex pœtarum laudibus oritur dictam uolunt. Eu-

De Muſis, et earum numero, et nomine.

ſerpem propter uoluptatem quæ ab audientibus ex honeſti eruditione ꝑ cipitur. Taliam ꝙ in longum tempus pœtarum laus parta uireſcat. Melpomenē a melodia: qua audientes demulceantur. Terpſicorem eo ꝙ audientes oblectat propter bona quæ proueniunt ex doctrina. Erato ꝙ docti homines ab omnibus amentur. Polimniam: quoniam cantus ſuauitate pœtas reddit gloria immortales. Vraniam ꝙ uiros eruditos ad cælū tollat. Gloria enim ac ſapientia eleuat animos ad cæleſtium contemplationē Calliopem ꝙ cantus ſuauitate cæteras antecedens magni ab auditoribus extimetur. Poſteaq̄ de muſis rettuli: nunc geſta herculis recenſeamus. Neq; uero me latet magna in difficultate uerſari: tum ueterum rerum: tum præcipue operum herculis ſcriptores. Ea enim fuiſſe amplitudine ſinguli fatentur: ut omnium quæ memoria hominum complexa eſt geſta ſuperare uideatur. Difficile quippe eſt pro dignitate rerum eius acta ſcribere. atq; ea: quæ tanta magnitudine extitere: ut immortale præmium mereantur æqua factis oratione proſequi. Nam cum propter uetuſtatem admirationemq; rerum multi haud facile crederent ſcribentibus: neceſſe fuit in his: quæ maxima habebantur prætermittere quædam: ne omīa ſcribendo hiſtoriæ parum fidei haberetur. Nonnulli enim legentium haud recto iudicio uſi nimis exquiſite antiquas res ex his: quæ nunc geruntur perpendunt exiſtimantes herculis uirtutē ex noſtroꝝ hominū imbecillitate. Ita rerum geſtarum nimia magnitudine moti haud quaq̄ hiſtoricis crediderunt. Verum in priſcis illis rebus ac fabulis ſimilibus non omnīo ad quadrum ueritas perueſtiganda eſt. Et enim in theatris licet ſciamus Minotaurum forma qua fertur minime extitiſſe: ne tricorporem gerionē tamē pro ueris eas fabulas ducimus: fauoreq; eius dei honores augemus Et ſane per iniquum uidetur: cum hercules: dum uixit orbis mōſtra ſuo labore perdomuerit homines tātorum beneficiorum īmēores eius laudi claris operibus partæ calumniando detrahere. Cumq; poſteri propter ipſius uirtutis excellentiam cōmuni omnium conſenſu immortalitatem illi tribuerint Nos neq; traditā quoq; a pātribus erga illum deum pietatē ſeruare. Verum his poſt habitis opera eius ab initio exponemus tū pœtarum tum ſcriptorum antiquiſſimos imitati. Ex danaæ acriſii ac ioue natum perſea ferūt. Ex eo andromedaq; cephei lectrionem. Is deinceps ſumptā euridice pelopis Alcmēam procreauit. Hanc dolo iupiter cum cognouiſſet herculem genuit. Hoc pacto herculis parentum genus ad maximū referunt deorum: eius uirtutem non ſolum ex operibus ſpectare licet: ſed etiam ex genere. Iouem enim ferunt tres noctes in unām redactās alcmenæ operam dediſſe maximum futuri coloris iudicium. Tantum tem-

poris in eo puero creãdo impẽſum. Quód non ãmoris cupiditãte, put in aliis mulieribus cõtigit factum eſt: ſed pueri gignendi gratia. Itaq; nolens ui Alcmenã agredi: neq; fidẽs poſſe illi coitum ob eius prudentiam perſuadere dolo mulierem aggreſſus eſt. Amphitrionis forma aſſumpta Aduenieпte partus tẽpore iouẽ diis aſtantibus prædixiſſe ferunt: ea die puerų: qui naſceretur ſe perſidorų regẽ facturų. Quibus uerbis mota Iuno lucinam filiam iuſſit comprimere alcmenæ partum: Euriſteum ãte tẽpus ĩ lucẽ educere. Iupiter licet cõſilio fruſtratus quod prædixerat ratum & herculis famam: claram eſſe uolens: dixiſſe iunoni ferunt permittere ſe Euriſteum: ut predixerat regem eſſe: herculemq; ei ſubici uelle duodecim quoq; certamina ab eo perfici: quæ Euriſteus mandaſſet. Quibus cõſumatis fieret ĩmortalis. Alcmena poſt partum iunonẽ uerita puerum in loco expoſuitiquẽ nunc ab eo herculeum campum dicunt. Quo tempore minerua una cum iunone profecta cũ ĩfantis naturam admiraretur iunoni ſuaſit: ut illi mãmam præberet. Qua præter ætatẽ uiolentius ſumpta iuno dolore mota puerum abiecit. Minerua illum matri detulit nutriendũ. Mirabitur merito quis rem deſuetã accidiſſe: ut mater: quã ad filiorų amorẽ natura compellit ex ſe natum perditum iret nouerca: quæ natura odiſſe priuignos ſolet: ignorãs ſaluare infantẽ: iuno deinceps duos dracones ad perdẽdum miſit puerũ: quos ille utraq; manu faucibus apprẽſſos ſtrangulauit. Vde illum argiui: quoniam iunonis opera gloriã eſſet adeptus: cum antæa alceus uocaretur iracleum dixere. Reliquis imponuntur a parentibus nomina: huic ſoli uirtus nomen dedit: interim Amphitriõ ex tirintho pulſus thebas cõceſſit. Hercules antæa educatus optimæ certaminum quoq; exercitio deditus: & corporis robore excelluit & animi uirtute. Adhuc ephebus primum ad liberandas e ſeruitute thebas opam impẽdit tanq̃ patriæ gratias redditurus. Erant ſubditi thebani Erigino miniorum regi ſuperbe ab eis annis ſingulis certum tributũ exigenti. Sed minime ueritus imperantium uires rem agreſſus eſt memoria dignam. Oẽs qui ad exigẽda tributã miſſi erant male mulctatos e ciuitate expulit Erigino eius rei auctorem dare ſibi poſtulante chreon thebanorum rex illius potentia territus partus erat ſeditionis tradere auctorem. At hercules comparatam adoleſcẽtium manum ad libertatem patriæ cohortatus arma ex deorum templis: progenitorum ſpolia diis affixa ad belli uſum deprompſit. Nulla enim priuatim in urbe erant arma: ſed ſinguli regis edicto: ne deſciſcerent adempta. Audiẽs poſtmodum hercules Eriginum cum exercitu appropinquare urbi obuiam cum millitibus egreſſus ĩ quodam anguſto aditu ubi pãucis pugnandi locuſ erat regem adortus: prælio

uictū occidit:oī illius exercitu deleto ex tēploq; ciuitatē orchomeuiorum
captam minioꝝ prius incenſa regia euertit. Ad quarum rerum famā per
uniuerſam græciam diſperſam ſtupentibua omnibus creon rex admira-
tus adoleſcentis uirtutem filiam illi Megaram nuptui deſpondit: urbis
ueluti filio curam permiſit. Euriſteus habens argis regnum nota hercu-
lis fama eum ad perficienda certamina arceſſit. Renuentem iuſſit iupiter
Euriſteo obtemperare. At is delphos adiens conſulto ſuper his deo re-
ſponſum tulit ab diis iniūctum eſſe:ut Euriſtei iuſſu duodecim certāmi
na perficeret:quibus tranſactis immortalitate potiretur. Ea ex re haud pā
rum eſt commotus animo hercules. Nam & ſua indignum uirtute uide
batur humiliori ſeruire:& ioui & patri nō obtemperare:tū in utile:tū im-
poſſibile ducebat. Hac anxietate perplexo animo iuno rabiē iniecit:Iraq;
in inſaniā ā mentiamq; uerſum Iolaum occidere uoluit. Quo fugiente
filios:qui prope Megaram hâbitabant ſagittis uelut hoſtes appetiit. Pau
latim habſcedente dēmētia præteritum recognoſcens facinus doluit ex
tanta calamitate. Cum ſinguli unā eius malo moererent diu quieuit do-
mi fugiens hominum conſortia & conſolationes. Tandem tempore do-
lorē mitigante paratus ad ſubeunda pericula ad euriſteum euenit. A quo
primum imperatus eſt nemei leonis interficiundi labor. Hic præter mo-
dum ingens:& qui.neq; ferro:neq; ære:neq; lapide uulnerari poſſet ma-
nibus neceſſario erat occidendus. Verſabatur his maxime inter. Micenaſ
ac nemeam ſiluam circa montem:quem a caſu tritonem dixerūt. Huius
in radicibus aderat ſpelunca ad quam diuertebat belua. Hertules cū ad
locum acceſſiſſet refugientem in ſpeluncam inſecutus feram alterō adi-
tus ore obturato manibus leonem compræhenſum ſuffocauit. Detractā
pellem corpori tegumentum ad futura pericula circundedit. Secundū ei
certamen additum fuit:interitus hydræ lerneæ:ex cuius corpore centum
prodibant ſerpentum capite ceruices. Quarum ſingulis cæſis duæ rena
ſcebantur:ob eam que rem minime uinci uidebatur poſſe:cum pars am-
putata ualidior redderetur. Hanc difficultatem arte ſuperans Iolaum mo
nuit:ut eueſtigio inciſam ceruicē face lignea:ne efflueret ſanguis inureret
Hoc pacto ſuperata belua ſagittas ſuas eius ſanguine tinxit:quo illarum
uulnus mortiferū redderetur. Tertius extitit labor datus:ut aprū eriman
theū archadiæ uaſtantem agros uiuum afferret. Quod mandatum ad-
modū difficile uiſū eſt. Oportebat enim cum eo pugnantē adeo uiribus
ualidum animoq; prouidum eſſe:ut in beſtiæ congreſſu caueret ne elapſa
manibus dentium diſcrimē ſubiret neue ui perimeret arctius cōſtrictam
Hoc arduum factu cenſebat:ſed ea prudentia certauit:ut beſtiā uiuā ſup

humeros ad Euriſteũ afferret. Q uã cõſpectã timore ductus rex in æreo
ſe uaſe abſcondit. His actis hercules centauros ob hanc cauſam expugna
uit: pholus erat centaurus: a quo propinquus mons dictus eſt. Hic hoſpi
tem herculem cum domi ſuſcepiſſet defoſſum antea uini dolium extulit:
Hoc tradunt cuidam centauro olim a Dioniſio datum: imperatumq; ut
tunc uinum proferret: cum adeſſet hercules. Q uarta poſtmodum proge
nie ſolum uerborum Dionyſii memorem uini dolium aiunt ob Hercu-
lis honorem reſeraſſe: Verum eius odor tũ uetuſtate uini: tum uirtute in
gẽs ad ꝓpinquos cẽtauros delatus ebrios reddidit. Vna igiť domũ pholi
magno ingreſſi tumultu ad rapinam uerſi ſunt: pholus timens cum ſe ab
ſcondiſſet: ſolus hercules illis obſtitit. Pugnandum erãt cũ his qui ex ma
tre dii erant: quibus equorum uelocitas robur biformis corporis homi-
num prudentia ineſſet: centauri pars tædis ab radice auulſis: pars magnis
ſaxis quidam accenſis facibus: alii ſecuribus ingentibus certabant. Hercu
les intrepidus prodignitate ab ſe geſtorum pugnam ſubiit. Iuuit in hoc
eos bello mater nebula maximum hymbrem infundens qui haud nocu
it quadrupedibus: hominibus uero ſolum lubricum fecit. Hoc auxilio
fultos centauros hercules tamen ſuperior multis eoꝝ peremptis: reliquos
in fugam uertit. Ex defunctis clariores erãt: Daphnis: Argeus: Amphiõ:
Hippotion: Orios: Iſoples: Malanchetes: Tereus: Derpos: phrixus. Q ui
uero aufugerant meritam deinceps pœnam dedere. Omados: qui in ar-
chadia alcinoi heuriſtei ſorori uim attulerat: peremptus eſt. Q ua ĩ re her
culis uirtutem admirati omnes ſunt: qui & illum ut hoſtem priuatĩ odit
& iniuriam ſit mulieris ultus: uerum cum pholus centauros qui in pugna
ceciderant ut cognatos ſepeliret: contigit ut ſagitta a quodam euulſa ſe ip
ſum feriret. quo uulnere cum curari nequiret obiit. hunc hercules magni
gnifice ſepeliit ſub monte: quæ res ei glorioſior omni columna cecidit.
Abipſo enim mons abſq; alio epigrammate pholos cognominantur. Nã
montis cognomen: qui pholos dicitur non epigramma aliquod ſepulti
nomen rapræſentat. Eodem modo & chyronem arte medicinæ præditũ
inuitus ſagitta occidit. Deinceps mandatum herculi eſt. ut aureis corni-
bus ceruã uelocitate eximiam captã adduceret. hoc certamen abſoluit ĩge
nio. quod non inutilius habetur corporis uiribus. hanc retibus quidam
captam aiunt. Alii indagine abſque labore depræhenſam eſſe dormien-
tem. Nonnulli continua feſſam in perſecutione eſſe captã uolũt. Q uod
certamen non ui aut periculo eſt: ſed ingenio conſumatum. Cum manda
tum præterea herculi eſſet: ut aues. Ex ſtimphalida palude pelleret: arte ac
prudentia facile iniunctum laborem perfecit. Expulſis auibus quæ innu

merã multitudine etiam finitimarum regionũm fructus uaſtabant. Vi
ſuperari non poterant:propter ingentem numerum.ingenio opus erat.
Tabulam ergo æneam parauit:quæ repercuſſa ingenti ſonitu uolucres
timorem ad fugam compulit longinquam. Qua ex re paludem ab aui
um moleſtia exemit. Poſt hæc in herculis contemptum præcepit. Euriſte
us:ut aulam egei nemine iuuante purgaret. Hæc per multos annos con-
tractis ſordibus fimoq; repleta erat. At ille ad effugiendam contumeliam
humeris aulam mundare horruit. Sed pigniõe flumine ſuper inducto
curſu eius aulam purgauit abſq; ignominia una die opere perfecto. Mi-
randa profecto herculis prudentia:qui quod per ignominiam ſuperbe im
peratum erat:in laudem uertens nil indignum egit immortalitate. Suſce-
ſcepit deinde onus tauri ex creta:quem paſiphæ amabat deducendi. Eo
in inſulam nauigans minois regis auxilio taurum in peloponneſum lon
gum profecto maris iter deduxit. His actis olimpicum inſtituit certamẽ
locum optimum exiſtimans ad tantos hominum conuentus campos
iuxta alpheum flumen ſitos. Ibi hæc certamina ioui patri dedicauit coro
natus. Quoniam & ipſe quoq; bene de hominum genere abſq; præmio
eſſet meritus. Ea uero certamina quaq̃ inuicem diuerſa abſq; pugna euicit
nullo propter ſingularem eius uirtutem ſecum cõgredi auſo. Nam pugi-
les aut panchratiaſtes ſuperare eos qui in ſtadio certant difficile eſt. Ar-
duum item eſt illos:qui leuibus certaminibus excellant:cum his qui ĩ gra
uioribus uerſati ſunt contendere. Merito igitur omnium hoc ab hercule
inſtitutũ certamẽ habetur præſtantiſſimum:quod ab optimo uiro princi
pium ſumpſit. Non uidetur autem dona ommittenda a diis Herculi ob
uirtutem tributa. Nam cum ex belli laboribus ad requiem ſe ac hominũ
cætus dieſque feſtos contuliſſet deus quilibet ſuis eum muneribus orna-
uit:pallas peplum:clauam ac thoracem uulcanus dedit:uterq; inſigne ſuæ
artis opus. Nã altera rem ad uſum pacis uoluptatemq; conceſſerat:alter
ad belli pericula euitanda. Neptumnus inſuper equos donauit. Mecuri-
us enſem. Apollo arcum:quo & uti docuit. Ceres ad expiandam centau-
rum cædem:quædam parua myſteria celebrare monſtrauit. Rem præci-
puam circa huius dei genus licet aduertere. Iupiter primam mortalem fœ
minam niobem phoronei cognouit. Vltimam ſemelem:quam ſextamde
cimam a Nyobe ſcriptores genitam tradunt:a cuius primum maioribus
gignere homines cæpit in eaq; ipſa deſiit. Poſt hanc nullius appetiit con
cubitum mortalis neminem ſperans huic ſimilem fore nolenſq; meliori
bus immiſcere deteriora:poſtea circa inſulam palenem gigantibus bello
celeſtes laceſſentibus hercules pro diis pugnans multis ex hoſtibus in-

terfectis maximãm gloriãm ãdeptus eſt. Iupiter eos: qui ſibi áſtiterant
deos tantum olypios apellauit:ut hoc cognominis honore bonus a mã-
lo internoſceretur. Eodẽ quoq; cognomine ſolum Dionyſium herculẽq;
ex mortalibus fœminis ortos dignatus eſt:non ſolũ quia ab ſe nati erãt
ſed propter parem uirtutis emulationem:cum uterq; multis mortales be
neficiis affeciſſet. Iupiter prometheum:qui hominibus ignem dederat ui
clis alligauit aquila prope poſita:quæ illius iecur depaſceretur. Hanc her
cules illius miſeratus pœnam:qui ob beneficium hominibus impen-
ſum plectebatur ſagitta peremit. Iouiſq; iram mitigans benefactorum ſo-
cium exemit a cruciatu. Labor deinceps eſt ei iniunctus diomedis thracis
equos deducendi. Erãt equorum præſepia ob equorum feritatem ærea:
ferreis cathenis equi uiribus præualidis uincebantur. Cibis alebantur nõ
his:quos terra ferat:ſed hoſpitum eo diuertentium carnibus: hos cupi
ens hercules abducere primo diomedem cæpit:deditq; ſuo exẽplo equis
comedendum. Manſuetiores deinde factos ad ſeq; adductos Euriſteus
iunoni ſacrauit. Q uorum genus uſq; ad macedonem alexandrum per-
manſit. Cum iaſone poſtmodum ad uellus aureum rapiendum nauiga
uit in cholchos:ſed de argonautis poſterius dicetur. Acceptis inſuper ab
euriſteo mandatis hercules:ut cingulum hyppolytæ amazonis afferet:
aduerſus eam cum exercitu profectus:ad euxinũ pontum nauigauit. Ac
per hoſtia termodontis fluuii ingreſſus prope Themiſcyram:ubi amazo
num regiá erat:caſtra poſuit. Primo cingulum ab eis poſtulat:ſed ubi re-
nuentes intellexit:armis agendum cenſuit. Amazonibus exercitui hercu-
lis oppoſitis quæ nobiliores bello erant:herculem ſolum acri certamine
appetiuere. Et primum Aella:quæ ex uelocitate id nomen traxerãt. cum
uelociorem ſe reperiſſet pugnans occubuit. Secunda philippis e ueſtigio
in primo congreſſu unico uulnere cecidit. Poſt hanc parthoes:quam ſep
ties ex prouocatione hoſtem ſuperaſſe aiebant inita pugna eſt interẽpta
Q uartam deinceps Eribiam:quæ bellicis rebus expertam fortitudiẽm
præſe ferens aliorum ãuxilium renuebat:opinione deceptam cum for-
tiorem offendiſſet hercules interfecit. De hinc celeuo Euribia phoebes Ar
temis uenatrix ab eo peremptæ. poſt hás deianiram Aſteriam Marpem
Thermeſſam Adippem deuicit. Q uæ cum uirginitatẽ ſeruare iuraſſet
iuſiurandũ ſeruabit. Vitam nequaq̃ ſaluare potuit. Menalippe quæ ama
zonibus præerat præcipua excellens fortitudine imperium abiecit. Her-
cules clarioribus ſublatis multitudinem in fugam uerſam iſecutus ama
zonum gentem deleuit. Ex captiuis Anthiopem theſeo largitus eſt. Me-
nalippe ſublato baltheo ſalutem dedit. Decimus deinceps labor. ab Euri-

ſteo herculi iniūctus:ut gerionis boues:qui in hyberia loca uerſus oceanum ſita paſcebātur ad ſe deduceret. Hercules ſciens hunc laborem magni difficiliſq; eſſe certaminis:exercitum præparauit huic aptum expeditioni. Vulgata erat per orbē fama chryſeū:hoc enim a diuitiis nomen traxerat:qui uniuerſæ hyberiæ imperaret tres habere propugnatores filios tum robore corporis:tum armis egregios. Exercitū præterea cuilibet fortiſſimorum militum eſſe. Quarum rerum gratia motus Euriſteus exiſtimans eam fore difficilem expugnationem hoc herculi certamen īdixit At ille priorum ab ſe geſtorum memor fidēter id periculum adiens exercitum incretá coegit:exiſtimans inde facile ſe copias traducturum. Optime enim ſita inſula eſt:ex qua in uniuerſum orbē exercitus educi poſſit. Verum antæa herculi cretenſes cumulatiſſimos honores impenderant: q̄bus ductus in horum gratiam omnem feris beluis inſulam ita purgauit: ut nullum agreſtius animal in ea deinceps neq; urſus:neq; lupus:neq; ſerpens:neq; aliud quid ſimile ſit repertum. Hæc ideo merita in inſulam cōtulit:q̄ iupiter ibi natus altuſq; fuerit. Ex ea igitur in libyam nauigans. Antheum primo corporis robore ac paleſtra præclarum, multos enim externos ſecum certamine congreſſos occiderat:ad pugnam prouocatum p̄emit. Tum in libya feris beluis plena nonnullas quas ſubegit oras ita domeſticas redditit.ut agrorum cultura plantis fructiferis uitibus oleis fertiles redderentur. Ita libyam antæa ob feras multiplices infeſtam ac deſertam adeo habitabilem cultamq; præbuit:ut nulli alteri regioni cæderet fœlicitate. Eodem pacto ſceleſtis nefariiſq; hominibus ſuperbia inſuper elatis principibus morte ſublatis urbes reddidit fœlices. Tradunt herculem adeo feras Beſtias hominesq; impios odiſſe atq; oppugnaſſe: q̄ ſerpentes ſe adhuc infantem interficere uoluiſſēt:quodq; uir factus imperium ſubiecit ſupbi atq; iniuſti domini ea certamina īperātis. Poſt Antæi mortem in ægyptū tranſiens buſiridem occidi regem hoſpitum cæde ad ſe accedentium craſſantem. Cum tranſiſſet loca arida libyæ inuento ubere ſolo urbem condidit a multitudine portarum:quæ in ea erant centum portarum appellatam:eius urbis ſtatus uſq; ad poſteriora permanſit tēpora:quibus carthaginenſes maximis copiis urbem ab ſe expugnatam cæpere. Peragrata maiori libaæ parte hercules ad oceanum:qui eſt ad gades peruenit. Ibiq; ab utraq; continentes parte columnis poſitis in hiberiam cum exercitu tranſiit. Criſauriq; filios tribus magnis exercitibus fidentes ſingulari prouocatione ſuſtulit. Cepta hyberia greges boum ſecum adducens iterq; per hyberiam faciens. Cum quidam eius gentis rex uir iuſtus præcæteris ac probus eum magno honore excepiſſet:partem boum regi

dono dedit. Quos ille herculi dicãs ſingulis ãnnis ex his pulchriorem illi taurum ſacrificauit. Hos ſacros in hiberia boues uſq; ad noſtra tempora conſtat perſeueraſſe. Poſtq̃ columnarum herculis meminimus uidetur de his amplius paulo picendum. Montes ab utroq; latere continentis mari oceano ĩminent: In quibus ſtatuit columnas. Cupiens autem ſempiternum ſui nominis monumentum eſſe aiunt utrunq; montẽ cõgeſta humo adeo ampliaſſe ut oceani maris aditum ante inter utrunq; cõtinẽtem latum arctiorem longioremq; redderet. Quo magna cæte in noſtrũ pelagus adire nequirent. Vtq; ad poſteros perpetua eius operis gloria manaret. Tradunt alii coniuctis prius montibus ab eo effoſſis paruum oceãnum ad noſtrum mare factum. Verum hæc cum ſingulis liceat ex uolũtate credere extimationi hominum relinquẽda ſunt. Sed tamen antæa huic ſimile opus in græcia effecerat. Nam a locis quæ tempe appellãtur ubi late ſtagnabat in campis aqua: ducta foſſa aquam deduxit. Theſſaliæ circa peneum fluuium campos fertiles præbens. In boetia ſecus egit. Nam alueo Minei fluminis effoſſo omnem regionem ſtagnantem in utilemq; reddidit. Sed theſſalie opera in græcorum gratiam acta ſũt. Aduerſus uero boetios impenam mirigadam urbem incolentium ultionemq; quos illi ĩ ſeruitutẽ redegerãt thebanorum hyberorum regno optimis eius regionis uiris tradito cum exercitu in celticam galliã profectus eſt: omniq; peragrata prouincia ĩfandũ interficiẽdorũ hoſpitũ morem ſuſtulit. Cum ingens ex omnibus gentibus eum exercitus ſequeretur: urbem condidit amplam: quam ãpdellauit. Alexiam plurimis ex propinquis incolis ſpontẽ in ciuitatem confluentibus: qui cum reliquam multitudine ſuperarent eueſtigio urbs ad barbaros mores defluxit. Hanc urbem celtæ etiã nunc ĩ honore habent: tanq̃ omnis celticæ metropolim. Permanſit hæc urbs ab eius conditore hucuſq; libera ac ſui iuris: poſtmodum a: C. Cæſare: qui propter res geſtas deus dictus eſt: ui capta romanorum imperio cũ aliis celtis ceſſit. Ab his hercules in italia tendens iter per alpes faciens ita difficilem aditu aſperamq; uiam ſtrauit: ut poſtea exercitibus cum iumentis impedimentiſq; facile iter eſſet. Barbaros montanos infeſtos tranſeũtibus latrociniiſq; aſſuetos occiſis eorum ducibus deleuit poſteris reddita itineris ſecuritate: tranſcendes alpes & eam quæ nunc galatia uocatur ꝑ liguſticos tranſiit patriam aſperam ac omnino duram: multoque etiam ĩcolarum labore ac ſtudio paucos ferentem fructus. Qua ex re robuſti homines ſunt ualidiq; corpore. Cibi enim paucitate colendorumq; agrorum labore agiles ac leues exiſtunt: & in bello uiri præcipue fortes. Hi cũ ultra cæteros continuo agrorum exercitio fatigentur: & fœminas quoq;

ruſtico oſperi aſſuefecerūt. Operis tum uirorum tum mulierum inuicem
præcio conductis: mirabile noſtris unius fœminæ factum cōtigit. Quæ
prægnans cum uiris opus mercede faciens ingentibus partus doloribus
abſceſſit inter uirgulta: ibiq; abq; eiulatu infantem editum foliiſq; inuolu
tum cum abſconditum dimiſiſſet ad opus nihil de partu locuta rediit.
Sed re ad uagitum infantis cognita: qui operibus præerat non permiſit
matrem a labore quieſcere: donec tandem infantis miſertus præbita mer
cede mulierem dimiſit: hercules ligutibus ac tyrrenis relictis ad Thibe-
rim fluuium: ubi nunc roma eſt: multis poſtea ſeculis a romulo martis fi
lio condita peruenit. Tenebant tunc ab origines: quod nunc palatium ap
pellant urbem penitus paruulam incolentes. Inter præſtantiores potiti-
us & pinarius erant: qui herculem ut hoſpitem magno honore doniſq;
ſuſcepere. Horum uirorum monumenta uſq; ad hanc ætatem romæ per
manent. Nam inter nobiliores habentur pinariorum tanq̃ uetuſtiſſimum
genus: potitiorum in palatio coclex deſcenſcus eſt lapideæ. Ab illo po-
titia dicta propinquo domui: quæ tunc potii fuit. Hercules ad honorem
ſibi a palatinis impenſum dixiſſe fertur eos: qui ſibi poſtq̃ ad deos tranſ-
latus eſſet decimam bonorum dicarent uitam fœlicem uicturos. Quod
& eueniſſe uſq; ad hoc tempus conſtat. Multi enim romanorum non ſo
lum mediocri cenſu: ſed qui ditiſſimi ſunt habiti: decimas herculi uoue-
runt: poſteaq; fortunatiores facti bona ſua ad quattuor talentorum mi-
lia herculi ſacrarunt. Lucullus romãorum ferme ditiſſimus extimatis bo
nis decimam herculi partem dedit: epulas præbens continue ac ꝓfundēs
multa Templum inſuper iuxta Thyberim egregium herculi condidere
romani in quo ex decimis ſacra deo offerunt. Deinde a thyberi profectus
per littus italiæ ad Cumeum deuenit campum: in quo tradunt fuiſſe ho
mines admodum fortes & ob eorum ſcelera gigantes appellatos. Cāpus
quoq; ipſe dictus flegreus a colle: qui olim plurimum ignis inſtar ætnæ
ſiculi euomens nunc Veſuuius uocatur multa ſeruans ignis antiqui ue-
ſtigia. Cognito hrculis aduentu gigantes inſtructis copiis omnes ei obui-
am profecti ſunt. Acriq; commiſſa pugna. pollebant enim uiribus: ferunt
diis adiutoribus ſuperiorem herculem pluribus illorum interfectis eam
regionem omni feritate purgaſſe. Traditur gigantes terra dici genitos ꝓ-
pter corporū ingentem molem. Hæc de gigantibus qui in phlegra deleti
ſunt: a nonnullis: quos Timeus rerum ſcriptor ſequitur: ferūtur. Ab his
locis uerſus mare profectus opus exegit iuxta ſtagnū: quod auernū ap-
pellant īter miſenum ac dicearcheos prope calidas aquas proſerpinæ ſa-
crū. Eius ābitus ſtadioꝝ ē quinq; profunditas incredibilis: ut cū ſit aqua

clariſſima: cerulea uideatur. Ferũt in eo priſcris temporibus quod poſtmo
dum fieri deſiit inferos euocari ſolitos. Effluente in mare ſtagno ferunt
herculem ex äggerata terra fluxum clauſiſſe: uiamq; deſuper iuxta mare fa
ctam herculeam poſtmodum eſſe uocitatam. Hinc digreſſus peruenit ad
quandam in agro poſidoniatorum petram: ubi fabulantur miraculum
quoddã accidiſſe. Erat uenator in regione: quæ dicitur andragathia ſoli-
tus antæa eorũ quæ cæperat capita ac pedes dianæ dicata arboribus affi-
gere. Cum aprum ingentem cæpiſſet contempta dea ait: ſe caput ſolũ di-
caturum: arboriq; cupiam ſuſpenſo: cũũ meridianum æſtum deuitãs ſub
arbore quieuiſſet inſomnum incidit: tum ligaculo ſua ſpõte diſſoluto ca-
put decidens hominem peremit. Non admirabuntur id factum fortaſſe
homines cum ſit memoriæ traditum: hanc deam multos iam impios me
rita pœna mulctaſſe. At uero herculi ſecus ob pietatem contigit. Nam cũ
ad fines reginorũ ac lochrenſium perueniſſet. deq; uia feſſus quieſceret:
cicadarum ſtrepitu perteſus deos oraſſe fertur: ut eas inde ammouerent:
Exaudita præce non ſolum tunc: ſed poſtmodum cicadæ nunq̃ ſunt in
his locis repertæ. Ad mare deinde cum deſcendiſſet apprime anguſtum
utpote tredecim ſtadiis latum ſicut Timeus aſſerit boues quidem nãdo
in ſiciliam appulere. Ipſe cornu bouis innixus mare traiecit. Cupiens au-
tem circuire ſiciliãm a peloro ad ericem cum perueniſſet perãbulant: litus
ferũt nymphas ei calidas aquas in requiẽ corporis paraſſe: q̃ cũ duplices
eſſent: hæ imertæ geptæ alteræ a locis ſunt denominatæ. Appropinquan
tem ſuæ ditionis locis herculem ad paleſtram prouocauit. Erix ueneris
ac butæ eius ore regis filius. Orta præmii contentione: cum erix patriam
hercules præmium certaminis boues offerrent: indignatus primum Erix
dicitur boues minoris exiſtimationis ſuæ regioni comparari: herculem
uero reſpondiſſe boues ſibi plures eſſe: quibus ſi priuaretur immortalita
tem eſſet amiſſurus. His aquienſcẽs erix ĩ eo certamine uictus patria ſpo
liatus eſt. Eam poſtmodum incolis liberam ea conditione dedit: ut fru-
ctibus illius fruerentur quoad aliquis ex ſuis poſteris ad ea loca tranſiret
Quuod & ita contigit: Multis enim poſtea ſeculis doriens lacedemonius
ad ſiciliam nauigans ea regione recepta hiracleam urbẽ condidit. Quæ
cum breui creuiſſet opibus cartaginenſes tum inuidia: tũ timore ne quã-
do uiribus aucta phœniceorum imperiũ deleret magnis copiis ad ſe ob
ſeſſam cãptamq; euertere. Sed de his ſuo loco ſcribetur latius. Circunda
ta ſicilia cum ad loca: ubi nunc ſunt ſyracuſæ perueniſſet: auditis quæ de
proſerpinæ raptu feruntur: & deabus illis ſacrificauit: & in Cyane præ-
ſtanti forma illis taurum dedicauit. Accolas inſuper quot annis ſacra p

ſerpinæ facere ac in Cyane dies feſtos agere ſacriſq; deam colere docuit. Deinceps per mediteranea iter cum bobus faciens ſicanos ei inſtructo exercitu obuios commiſſo acri certamine deuicit multis ex hoſtium numero cæſis: in quis dicuntur quidam præclari duces qui uſq; ad hoc tēpus heroū honores aſſecuti ſunt occubuiſſe. ſ. Leucaſpis pedicrates buphonus glychatas: buteus: & crytides. poſt hæc per leontinum agrum pergens pulchritudinem eius regionis admiratus apud eos: a quibus honore exceptus eſt: æterna ſui reliquit monumentā. Agyrenei uelut olympios deos feſtis diebus ſacriſq; herculē coluere: & licet antæa id prohibuiſſet: tunc tamen primum ſuadente demonio tanq̄ īmortalitatis præſagiū id fieri paſſus eſt. Cum haud procul urbē iter ſaxoſum eſſet: boues ſaxis tanq̄ ceræ ueſtigia impreſſerunt. Quod ſimile & ipſi herculi cum accidiſſet exiſtimans decimo iam conſumato labore aliquid ſibi īmortalitatis deberi impēſa ſibi annua ab incolis ſacra libens accepit. Vt igitur gratiā bene de ſe meritis referret: lacū ante urbē effodit quattuor ambitus ſtadioꝝ: quem a ſuo nomine uocari iuſſit. Idē & loco ubi boum ueſtigia īpræſſa ſūt nomē indidit. Tēplo gerioni cōſtructo: quod adhuc honorāt īcolæ Iolao quoq; nepoti tēplum ædificauit: oſtenditq; quomodo honores ei ac ſacra annua fierent uſq; ad hoc tempus ſeruata: Omnes enim eam incolentes urbē ab ipſorū ortu iolao ſacras nutriūnt comas: quoad ampliſſimis uictimis eū ſibi deum propitium reddant. Tanta uero eius templi maieſtas habetur reuerentiaq;. ut qui aſſuetis deficiant ſacris pueri muti euadant & mortuis ſimiles. Idem ſi uouerit ſolita ſacrificia ſuſcepto uoto ſtati fiunt a morbo liberi. Eius regionis incolæ portam: quam hæc celebritas ſacraq; ꝓdibant heracleam uocitarunt. Paleſtre inſuper equorumq; certamina quot annis ad quæ publicæ omnes ſerui liberiq; conueniunt inſtituere. Docuere & ſeruos priuatī deum colentes choreas ducere: epulaſq; ſimul ac ſacra celebrare deo: Hinc hercules cum bobus in italiam profectus cū iuxta litus progrederetur. laeinum furem boues furantem peremit. Crotonē uero cum inuitus cecidiſſet ſepulchro ei conſtructo ſepeliuit egregie incolis prædicens futurum tempus: quo ibi ciuitas inſignis ex mortui nomine conderetur. Ipſe pedibus adriaticum ſinum circumuectus in epirū primo tranſiit: deinde in pelopōneſum. Decimo labore perfecto ab Euriſteo præcæptum eſt. ut ab inferis cerberum ad ſuperos educeret. Ad hoc opus ſumpto conſilio anthenas uenit: initiatuſque eſt eleuſinæ myſteriis. Quibus præerat Muſeus orphei filius. Quoniam uero in orphei nomen incidimus: haud ab re erit paucis de eo ſcribere. Orpheus thrax genere filius Iagri doctrina melodiaq; ac poeſi exceſſit omnes: quorum

extet memoria. Et enim poema mirandum edidit: & ſuauitate cantus p̄ cæteris clarus adeo fama excreuit: ut melodia feras arbores ad ſe audiendum allicere diceretur: doctrinæ deditus cum theologiæ opera impendiſſet in ægyptum tranſiit plurimarumq́ ibi rerum ſcientia percæpta græcorum doctiſſimus: tum in deorum cerimoniis: tum in theologia: tum in poematibus cantuq́ eſt habitus. Nauigauit inſuper cum argonautis: ob q́ uxoris amorẽ ad īferos deſcẽdẽs a proſerpina ſuauitate cantus allectā impetrauit: ut defunctam uxorẽ ab inferis excitaret. Quod & antæa fecerat Dionyſius: quẽ dicũt matrẽ ſemelẽ ab inferis quoq́ eductam īmortalitateq́ donatā theonẽ denominaſſe. Nunc ad herculem reuertamur: qui ut ferunt fabulæ: inferos cum adiiſſet: a proſerpina ueluti frater receptus. Theſea ex uinclis tum perithoo ſolutum fauẽte ſorore ſuperis reſtituit. Cerberum inſuper uictum præter opinionẽ aſtrahens ad hominum conſpectum deduxit. Vltimo ei labore indicto mala heſperidum aurea afferendi: in libyam trāſcendit. Verum de his pomis non idem ſcriptores ſentiunt. Aſſerunt quidam in libyam in heſperidum ortis mala aurea a terribili dracone aſſeruari. Alii pecudum greges exquiſita pulchritudīe heſperides habuiſſe: quæ ob decorem a poetis aureæ dictæ ſint: quemadmodum & Venerem ob egregiam formam auream appellant. Nonnulli eas pecudes colore auro ſimili fuiſſe uolunt: eo hoc appellātas nomine. Draconem uero extitiſſe paſtorum curam: qui ui corporis fortitudīeque præſtantes cuſtoditis gregibus latrocinia prohiberent. Sed hoc pro arbitrio accipiant legentes. Horum cuſtode interfecto: Hercules aurea poma ad Euriſteum cum adduxiſſet. pro tot exactis laboribus expectabat: ſicut Apollinis prædixerat oraculum immortalium uitam. Non ommittendū uero nobis uidetur: quæ de athlante & heſperidum genere in fabulis feruntur. Fuiſſe in heſperia tradunt fratres duos fama celebres heſperum atq́ athlantem. Hos habuiſſe oues decoras fere colore aureo ac rubicundo: a quo eas poetæ aurea mala dixere. Ex heſpero ortam filiam dicũt nomine heſperis: quæ fratri nupſit: & ab ea regionem heſperam nominatam. Ex hac athlas ſeptem genuit filias: quæ a patre athlantides: a matre heſperides dictæ ſunt. Hæ cum forma ac prudentia excellerent: buſiris ægyptiorum rex cupiditate captus uirginum pyratas ad eas oras miſit: ut ab ſe raptas uirgines aſportarent. Quo tempore & hercules ſecundum laborem conſumans Antheum in libya hoſpites paleſtra ſuperantem occidit. Buſiridem uero in ægypto mactatos aduenas ioui ſacrificātem merito affecit ſupplicio. Deinde per nilum in æthiopiam ꝓfectus Emathionem æthiopum regem prælio uictum occidit. Poſtremo iterū ad certa

minā cōuerſus prædones qui puellis in ortu quodam dū luderēt raptis
inq; nauibus poſitis ſubito aufugerant inſecutus in littore quodā depræ
henſos interemit. Virgines athlanti reſtituit patri. Quo beneficio mo-
tus athlas non ſolū dignis facto muneribus donauit herculē:ſed aſtrolo-
giā inſuper docuit. In qua cum operā curāq; īpendiſſet præcipuā:ob ſpe-
ram aſtrorum abſe adinuētam:orbē ſuis ferre humeris extimatus ē. Her
cules quoq; cum ſperam ad græcos tranſtuliſſet:magna eſt gloria potitus
extimantibus eum omnibus athalantico orbi ſucceſſiſſe : His occupato
hercule quæ ſupfuerant amazones aiunt circa Thermodonta fluuiū un-
diq; conueniſſe ad bellum græcis inferēdum. Nam græcoꝝ a quibus her
cules profectus bello ipſas ſuperaſſet:ſed maxime atheniēſium īiurias ob
eaꝝ reginam Antiopen:alii hippolitam tradūt a theſeo captā:ulciſci cu-
piebant. Itaq; ſcytaꝝ auxilio fretæ:adiutæq; uiribus magno cum exercitu
per Cimmericum nauigantes boſphorum in thraciam:inde per europā
in agrum athenienſem traſeuntes caſtra in his locis:qui poſtea amazonii
appellati ſunt poſuere. Theſeus earū tranſitu cognito ciuium coactis co
piis aduerſus hoſtes una cum antiope amazone ex qua filium ſuſceperat
hippolytum proficiſcitur. Commiſſo certamine athenienſium duce The
ſeo uictoria fuit:Amazonum pars interfecta eſt, pars athenienſium agro
pulſa. Antiopes quoq; pro uiro acriter pugnans occubuit. Quæ ex præ
lio ſuperfuerunt amazones deſperata patria in ſcythiam diuertere : ſed
quoniam de his ſatis antea ſcripſimus. ad herculis redeamus geſta. Per-
actis ab eo laboribus reſponſoq; ab diis accepto conferre plurimum ad
conſequendam immortalitatem coloniam ad ſardos ab eo mitti:filioſq;
Ex theſpiadibus ſuſceptos coloniæ præfici duces. Iolaum nepotem cum
filiis:adoloſcentiores enim erant deſtinauit. Neceſſe uidetur nobis quo
magis huius coloniæ origo conſtet horum filiorum genus referre. Theſ-
pis uir fuit nobilis athenienſis ericthei filius:qui imperans ei quæ ab ſe
denominata eſt regioni:ex pluribus fœminis filias genuit quinquagita.
Hercules puer adhuc ſed robore præſtans corporis cupiens ex eis prolem
ſuſcipere uocato ad ſacrificium patre cum opipare illi epulas paraſſet : ac-
cerſitis filiabus ſingulatim recognouit omnes. ex quibus geniti quinqua
ginta mares omnes eiuſdem ferme ætatis communi nomine theſpiades
dicti ſunt. Hos decreuit incoloniam mittere iuxta oraculi reſponſum p̄-
fecto claſſis iolao exercitu tradito & theſpiadum & coloniæ deducendæ
curam hercules permiſit. Ex quīquaginta liberis duo thebis māſere quo
rum progenies etiam nunc dicitur in honore eſſe ſeptem. Theſpiis quos
demuchos appellāt. Poſteri:quorum ad hæcuſq; tēpora ciuitatis haben

tur principes. Reliquis pueris multiſq; præterea uoluntariis ad ædifican dam coloniam aſſumptit. Iolaus in ſardiniā nauigans priorem īſulæ par tem cāpeſtrem ſcilicet tenuit iola eam ab eo hodie quoq; dictam. Eam re gioné cultioré arboribuſq; fructiferis uberem cum effeciſſet bellicoſam ēt reddidit. Adeo enim hæc inſula fructuum copia celebrata eſt: ut carthagi nenſes poſtmodum multa certamina periculaq; pro ea ſubierint potium da: ſed de his ſuo loco dicetur. Iolaus colonia condita cum e ſicilia deda lū accerſiſſet: eā pluribus præclaris operibus: quæ nunc uſq; permanent: atq; ab artifice appellantur. Dedalia: exornauit: Gymnaſia īſuper magna erexit ac ſumptuoſa. Iudicia quoq; ac cætera qbus ciuitas diuturnior eēt ac fœlicior inſtituit populos ab ſuo nomine theſpiadibus: qui eū ut pa trē colebāt: hunc honoré concedentibus Iolaos appellauit. Nā pp illius in ſe parentis officia adeo eum dilexere: ut ipſum genitoris cognomine uo carint. Quo accidit: ut qui poſtmodū ſacra ei deo facerent: Iolaum ap pellarent patrem: quemadmodum perſæ Cyrrhum. Rediens deinceps ī græciam Iolaus inq; ſiciliam nauigans aliquandiu permanſit in inſula. Quo tempore plures qui cum eo acceſſerant capti locorum amenitate ſi caniſq; permixti in inſula remanſere ſummo ab incolis honore accæpti. Iolao: cum gloria præclarus eſſet: multaq; diuerſis ī locis ſui reliquiſſet benefitii monumenta: & templa & deorum honores plures ciuitates tri buere. Verum in ea colonia mirabile quid dictu accidit. Reſponſum eīm a deo datum eſt: eam coloniam perpetuam libertate fore: quod noſtra ad uſq; tēpora uerum conſtat fuiſſe. Nam cum eius urbis populus increbre ſcentibus in ea tēporis diuturnitate qui colonos numero ſuperabant bar baris ipſe quoq; barbarus effectus ſe ad montana aſperaq; contulit loca: ubi habitaculis terreſtribus humo effoſſa lacte at carne armentorumque: quorum plurima apud eos erat copia: uitam ducentes procul a bellorum diſcrimine aberāt. Itaq; & carthaginenſes poſtea & romani fructra eos ar mis ſæpius appetiuere. Verum ad herculis acta proxima ſuperioribus re uertatur oratio. Cum is omnia abſoluiſſet certamina. Megaram uxorem Iolao propter parentis erga liberos ſuos officia conceſſit: exiſtimans am plius ex ea liberos ſuſcipere calamitoſum fore. Ad prolem uero procrean dam alteram minime ſuſpectam quærens iolem euriti filiam in echalia dominantis petiit: qui megaræ repulſā ueritus ſuper eo matrimonio ſe cōſulturum reſpondit. Hercules fruſtratus ſponſa iniuriaq; motus Euri ti abegit equos: Iphitus Euryti factum ut erat ſuſpicans: cū ad equos īue ſtigandos in tyrinthum ueniſſet: iuſſus eſt ab hercule turrim quandā al tam aſcendere ſpeculatū ſicubi forte equi paſcerētur. Sed cū nullos aſpi

ceret:dicens falſo culpatū ſe furti hercules de turri præcipitē Iphitum de
dit.Ob huius mortē hercules in morbū cū incidiſſet:in pilū ad neleū ꝓ-
fectus eſt hortans ut ſe mundaret ā cæde:hic cum filios conſuluiſſet oēs
præter Neſtorem iuniorem:minime purgandum eſſe cenſuerunt. Tum
hercules ad deiphœbum hyppoliti filium adiens ut purgaretur ſuaſit.
Sed cum nequaq̄ ſanari poſſet:deq; morbi cura Appollinem conſuleret:
reſponſum eſt facilem eius ualitudinis curam fore:ſi iuſto uenderetur p̄
tio:pecuniaq; exinde redacta Iphyti liberis daretur.Coactus igitur oracu
li reſponſo parere cnm quibuſdam amicis in aſiam nauigans ſponte ſua
a quodā ex amicis uenundatus ſeruus omphalæ uirginis factus filiæ Iar
dane eoꝝ reginæ:qui aliquando meonii:nunc lidii dicuntur prætiū Iphi
ti filiis cum datū eſſet priſtina ualitudine recuperata Omphale ſeruiens
oēs eius regionis latrones ſubſtulit.Cecropas qui dicebantur prædones
regioni īfeſtos parti peremit:partim omphale uinctos tradidit. Syleū ra-
ptos ab ſe uiatores ad opus uinearum cogentē ligone percuſſū cecidit:
Itonas latrocinantes Omphale patriā compeſcens urbem eorum recepta
culum expugnatā captāq; diruit. Cognita herculis uirtute:& quis eſſet:
Omphale & liberum fecit:& ex eo genuit filium lamonem. Suſceperat
uero & antea ſeruus ex ſerua Cleolaum.Poſt hæc:cum in pelopōneſum
tranſcendiſſet ad troiā cum exercitu contra Laumedontē regē profectus
eſt.Hic cū Iaſone prius militauerat ad uellus aureū promiſſiſq; ob mari
num monſtrum ab ſe occiſum equis fruſtratus ē.Quibus de rebus pau
lo poſt inter argonautas dicemus.Iaſon cum bello occupatus poſtmodū
oportunitate capta troianis arma intulit cum nauibus ut aiunt quidā ma
gnis decem & octo ut homerus tradit ſex filium tripolemum ītroducēs
dicentem.Herculem patrem equorum laumedontis gratia cū ſex naui-
bus pauciſq; uiris Illii cæpiſſe ciuitatē & uiris patriam orbaſſe. Veniēs ad
troiam hercules cum optimis millitum præcæſſit ad urbē Oicleo amphi
arii filio præfecto claſſis relicto.Laumedon improuiſo hoſtium in curſu
præuentus copias pro temporis anguſtiis comparatas ad oppugnandas
naues duxit:ſperans ſi illas incendiſſet:finem ſe bello poſiturum. His oc
currens Oicleus cōmiſſo prælio occubuit.Reliqui ad naues refugiētes
claſſem procul a terra abegerunt.Laumedon reuerſus inito prope urbem
cum Herculis exercitu prælio & ipſe & multi præterea pugnantes cecide
re.Hercules ui capta urbe multos iure belli interfecit:Priamo:ſolus enim
filiorum patri conſuluerat:equos Herculi pollicitos tradendos:quoniam
iuſtus uideretur:regnum Ilienſium permiſit.Telamōem coronauit ob
egregia uirtutis merita tradita ei heſione laumedontis nata.Hic enim ui

pͥmus urbem intrarat:cum hercules firmiſſimam muri arcis partem ag-
grederetur. Deinde rediens in peloponneſum militauit obnegatum præ-
mium aduerſus Angeam. Commiſſa cum elienſibus pugna re īfecta ad
olenum rediit. Huius filia hippolita:cum axanio nupſiſſet:cenās cum cæ
teris in nuptiis Herculeis Euritionem centaurum conſpecta eius cui uim
inferebat iniuriā interemit. Redeuntem in tyrinthum Herculem Euriſte
us ueluti ſibi inſidiantem accuſans ex tyrintho una cum alcmena Ephi-
deaq; ac Iolao abire iuſſit. Coactus recedere cum his ad archadiæ phineū
diuertit. Inde motus cum audiſſet pompam ex ælide neptūno ad Iſthmū
mitti:eius Euritus Angei dux erat. Euritum iuxta cleonam ubi nuncem
herculis templum necauit. Deinceps bello āduerſus Aelim moto occiſoq;
Angea rege:ātq; urbe ui capta phileo angei filio regnum tradidit. Fuerat
hic antæa a patre pulſus quoniam arbiter inter eam & herculem factus p̄
mium herculi dandum cenſuiſſet. hippocoon poſtmodum ex ſpartā pe-
pulit:Tindarei fratem. Eonium uero licymnii herculis amicum hippo-
coontis filii uiginti numero iuterfecerunt. Quā re incenſus hercules cū
exercitu illos adhortus acri commiſſa pugna uictoria potitus eſt:pluri-
miſq; eorum occiſis ſpartæ ui captæ tidareum. Caſtoris ac pollucis patrē
regem præfecit ſtātuens:ut ad eius poſteros regnum ſpectāret. Ex hercu
lis exercitu pauci admodum cecidere:in quis ſtrenui fuerunt uiri. Iphi-
tus:thipheus. Eiuſq; decem & ſeptem numero filii. Tres enim tantum ex
uiginti ſuperfuerunt. Ex hoſtibus uero & ipſe hippocoon & decem filii
occubuerunt:magnuſq; præterea ſpartiatarꝝ numerus. Ab hāc expeditiōe
in archadiam regreſſus ad aleum regem diuertit. Ihi cum filiam angeā ab
ſe clam cognitam grauidā reliquiſſet ad ſtīphalon tranſiit. Aleus tumore
uentris filiæ cognito quæſiuit quis eam corrupiſſe? Ab hercule ut erat
uim illatam ferente fidē dictis abnuens pater cuidā Nauclero amico ī ma
ri mergendam dedit. Illa in nauium deducta cum eſſet iuxta parthenium
montem urgentibus partus doloribus in proximā ſiluam tanquā ad rē
neceſſariam deſcendit:ibi cum peperiſſet infante inter uirgulta abſcondi-
to ad nauiculam rediit. Cumq; ad Ennāplium archadiæ portum perue-
niſſet:ſalutem eſt præter ſpem cōſecuta. Nauicularius enim illam merge-
re iuxta pātris præceptum noluit. Sed dono dedit quibuſdā ex caria ī aſi
am profecturis:qui angeam ſecum uehentes regi miſiæ Teuthranti tradi-
dere. Infantem in parthenio a matre relictū paſtores quidā corithi regis
cum repperiſſent a cerua exhibito ubere nutriri:infantem ad regem detu
lerunt quem cōrytus ut filium educans Teleph:eo q̄ fuerit a cerua nutri
tus:nomen dedit hic uir factus matrē inueſtigans uenit in delp hos:reſ-

ponſoq; accepto:ut in nyſiam nauigaret ad Teuthrantum regem inuenta
matre cognitoq; cuius eſſet filius magno in honore habitus eſt. Teuthrã
tus liberis maſculis orbatus Argiopẽ natam Telepho deſpondit:inſtitu-
itq; ſucceſſorem regni. Hercules cum in pheneo quinquennio fuiſſet:fili-
orum licymnii Iphidiſq; fratris interitum egreferens ſponte exarchadiã
ac peloponneſo abiit. Cum plures eum archades ſequerentur:in calydo-
nem ſecæſſit. Non proles ei legitima:non uxor erant. Deſponſauit ergo
deianiram œnei filiam meleagro:de quo haud ab re erit paucis ſcribere
iam defuncto Oeneus in magna frumenti copia cum cæteris diis ſola di
ana neglecta ſacrificaſſet irata dea calidonium aprum ingenti magnitudi
ne celebrem ad uaſtanda late patriã propinquam immiſit. Ad hunc de-
lẽdum Meleager ætate uiribuſq; integer pluribus aſſumptis ſecũ ſocis a-
prum iaculatus occiſæ beſtiæ præmium:id erit animantis pellis : omniũ
conſenſu tulit. Cum inuenatiõe athlanta Schinei affuiſſet filia eius amo
re captus pellem uelluti laudem occiſæ feræ ſibi conceſſit. Quod factũ
qui una uenati fuerant theſtii filii ægreferentes aduenam eius fœminam
præferri improbato meleagri facto athlantæ per inſidias:cũ in archadiam
rediret:pellem abſtulere. Meleager tum amore motus:tum icenſus igno-
minia athlantæ auxiliũ ferẽs primum raptores:ut uirtutis ab ſe datũ mu
lieri præmiũ reſtituerent:hortatus eſt. Eius uerbis contemptis omnes:ii
erãt. Altheæ:fratres necauit:illa ſuorũ cæde moeſta meleagrũ execrata ẽ ab
diis immortalibus:qui eius uotum exaudierunt:filio mortem impræca
ta. Fabulantur quidã Meleagri ortu parcas noctu in ſomnis altheæ dixiſ-
ſe:tunc uitæ meleagri filii finem fore:cum id ſignũ:is torris extictus erat:
cõbureretur. Orto puero exiſtimans in eius ſigni cuſtodia filii ſalutem cõ
tineri diligenter cuſtoditum ſeruauit. Poſtmodum fratrum morte irritatã
torre cõbuſto ferũt cauſam interitus filii extitiſſe. Cuius facti poſtea pe-
nitens laqueo uitam finiuit. Dum hæc agerentur hippolitus ĩ oleo iratus
filiæ peribiæ ſe ex matre grauidã aſſerenti ad œneum ĩ etholiam miſit iu
bens ut eã q̃ primũ perimeret. At ille cũ recens uxor filiuſq; deceſſiſſet:cõ
tempto patris mandato illam uxorem cæpit. Ex qua filius ortus eſt Ty-
deus. Sed de his hactenus. Hercules in calidorũ gratiã fluuiũ acheloũ ĩ
alium curſum diuerẽts plurimos agros ex aquæ irrigatione fertiles præ-
ſtitit. Cuius rei & poetæ quidã meminere ſcribẽtes cum acheloo herculẽ
ſub tauri ſpecie certaſſe:qui cum ĩ congreſſu tauri alterum cornu fregiſſet
etholis illud quod amaltheæ cornu uocant:dono dedit. Fructuum oĩum
uuarum malorum aliorumq; eiuſmodi pomorũ copia repletum. Fingunt poetæ
acheloi cornu foſſi a fluuio ductã pomis uero & malis punicis ac racemiſ

mõſtrari regionis fertilitatatẽ:quã fluuii humor præſtet:& ãgros reddat
feraciores:Amaltheæ cornu durum eſſe aiunt.qua ex re operis eius labor
notatur . Hercules p̃ſidia calidoniis ferẽs theſprotis illato bello & ephy-
ram urbẽ ui cæpit:& phyleũ theſportoꝝ regẽ interfecit.Filiam uero eius
ex qua genitus eſt ei Triptolemus captiuam cognouit triennio poſt deia
nirãm uxorem ſumptam in cæna a uino cõcalefactus.Eurinomum pue
rum architelii filium miniſtrante paruoq; errore lapſum pugno ictũ occi
dit inuitus:Qua ex re dolore perculſus calidonia cum uxore deianirã
hylloque puero ex ea orto receſſit.Cum in itinere ad Euenum perueniſ-
ſet flumen Neſſum centaurum repperit prætio uiatores flumen tranſue-
hentem.Nunc traductam deianiram inuiolare conantẽ muliere uiri opẽ
implorante hercules ſagitta tranſfixit:cum prius tamen deianiram co-
gnouiſſet.Moriturus ex uullnere pollicitus eſt ei ſe amoris medicamẽtũ
traditurum :quo nullam præter ſe mulierem hercules aliam appeteret:
Iuſſit itaq; ſemine quod ex eo exciderat cum oleo & ſãguine & ſagitta de
fluente ĩmixto hereulis tunicã ungere . Quo dato conſilio cũ expiraſſet
illa clam hercule quod mandatũ erat aſumpſſit.Hercules tranſito fluuio
cum ceyco trachĩ regi obuiaſſet apud eum diuertit archadum militũ præ
ſidio fultus.Deĩde cum philantus driopum rex tẽplum apollinis delphi
cum diceretur uiolaſſe:una cum melienſibus armis aduerſus eũ ſumptis
& regem peremit driopum:& incolis patria expulſis eorum agros meliẽ
ſibus dedit.Filiam regis captiuam ſecum ducens cõpræſſit exq; ea filiũ ſu
ſcepit antilocũ:procrearat etiã ex deianira poſt hyllum filios duos. Glene
am & driopitẽ:pulſi Driopes quidam diuertẽtes ad Euboeã ciuitatem cõ
didere Caryſton:Alii in cyprum nauigantes una cum cypriis manſcere .
reliqui Euriſtei herculis hoſtis præſidio freti tris urbes in peloponneſo
condidere Aſinem Ermionem Eionem.Orto deinde inter dorienſes:qui
eſtiotes appellantur.Iis Egineus imperabat laphytaſq; circa olympũ ha-
bitãtes:qbus rex erat coronus phororei filius:bello cum p̃ualerent copiis
laphitæ dorienſes ad herculẽ confugere.Iis in belli ſocietatem accitus pol
licita tertia doridis regionis parte ac regno ꝑmiſſo bellũ una cum dorien-
ſibus aduerſus laphitas mouit Milites archades:qui apud eũ ſẽper erant
ſecum ducens.Hoꝝ præſidio uſus ſuperatis prælio laphitis coronum re
gem ꝑemit.Reliqnos multis occiſis e regione pro qua bellum ſiſcitatum
erat coegit excædere.His actis Egimeum tertiæ præfecit parti ſibi conceſ
ſæ mandans:ut eã ſuis poſteris ſeruaret.In trachinã tranſiens . Cyonum
martis ab eo ꝓuocatus ꝑemit.Deinceps ab Icono ꝓfectus ꝑ loca maritĩa
ad ormeniũ regẽ cũ ꝑueniſſet:eius filiam aſtydãmiã ſibi dari cõnubio pe

tiit. Quam rem cum abnuiſſet ſciens illi deianiram uxorem eſſe bellū
hercules regi intulit. Captaq; urbe ac rege interfecto aſtydamniam captam
ſtuprauit: genuitq;. ex ea filium ctiſippum: his geſtis in œthaliam contra
Euriti liberos: quoniam Iole uxor ei antæa negata fuerat. Exercitū duxit
Cūq; archades ei opitularentur urbe capta Euriti filios occidit. Toxeum
Molionem ac Pytium: Iolem captiuā ſecū ducens. Ex euboea in mōtem
ꝓfectus eſt nomine Cineum. Ibiq; ſacra facturus lychā domeſticū quen
dam ad uxorem Deianirām in trachinā miſit: ut ei ueſtem: qua in ſcaris
uti cōſueuerat: afferret. Hæc cum alycade amore Ioles ꝑcæpiſſet cupiens
ſe omnibus amore præferri tunicam iuxta centauri conſilium tinxit: hāc
alycha rei inſcio delatam hercules indutus medicamenti ui paulatim īua
leſcente toqueri maximo dolore cæpit. Virus enim ſagittæ ueneno uipe-
reo infuſæ corpus conficiens dolores ciebat īmenſos. Itaq; lycham ueſtis
latorē primum occidit: tum dimiſſo exercitu ī trachinam uenit: morboq;
magis in diem ingraueſcente in delphos lycinium ac Iolaum miſit. Apol
linem morbi remedia ſiſcitatum. Deianira calamitate herculis ſtupefacta
cum cauſā tanti mali ſciret a ſe ꝓfectam laqueo excæſſit e uita. Reſponſū
apollinis iubebabit ferri cum apparatu bellico herculem in oetā Ibiq; ꝓp-
pe eam ingētē ſtrui pyram de reliquis inquit Ioui curam fore. Qui cum
Iolao erant iuſſa Apollinis exequentes: quod futuꝝ erat ſuſpicabantur:
Hercules deſperata ſalute in pyram cum aſcendiſſet rogabat accedentes:
ut ignem ſubiicerent. Quod cum nullus auderet ſolus philocretes ī gra
tiam ſagittarum: quas ei hercules reliquit: piram ſuccendit ſubitoq; fulmi
nibus circuncadentibus pira exuſta eſt: Accedente Iolao ut oſſa coligeret:
cum nullum penitus repertum eſſet: credentes herculē ſecundum oraculi
reſpōſa ad deos tranſlatum: ſibi ut heroi ſacra quædam fecerunt. Inde ad
Trachinā reuerſi: menetius poſtmodū actoris filius herculis amicus tau-
ro capro arieteq; uelut heroi īmolatis īſtituit ut ſingulis annis herculi in
opunto ſacra fierent: utq; ꝑ heroe coleretur. Cum idē thebei facerent: athe
nienſes græcoꝝ primi ut deum ſacrificiis herculem coluerunt: ſuæq; pie-
tis erga illum deū exēplū reliquis præbentes. Vniuerſam primum grætiā
deinde cæteras omnes gentes ad eius cultum cōuertere. Adiiciendum ē
ſuperioribus iouem ꝑſuaſiſſe iunoni ut herculem ſe fingeret genuiſſe ma
triſq; erga eum deinceps beniuolentiā oſtenderet: partum eiuſmodi fuiſ
ſe tradunt. Iuno cū ln lectū aſcendiſſet ſumptum iuxta corpus herculem ꝑ
ueſtes īferius in terram dimiſit uerum partū imitata. Sicut & nunc uſq; ī
filioꝝ ādoptatione obſeruant barbari iunonis opere poſt hūc partum fe
runt hebem herculi nupſiſſe: de qua & poeta poſt obitum ſcribit: ipſe cū

diis immortalibus in delitiis uerſatur habẽs hebem p̄ulchros habentem pedes. Herculem uero dicunt nequaq̄ inter duodecī deos ꝓut Iupiter p̄dixerat receptum. Fieri enī nõ poterat: niſi uno ex duodecim prius pulſo ut alter recipetur. Inquum enī fore honorem uni tribui cum alterius dei ignominia. Scriptiſ quæ de hercule dici poſſunt. nunc argonautas cũ quibus militauit hercules: referamus. Iaſonem tradunt Eſonis filium extitiſſe nepotẽ peliæ Theſſaloꝝ regis. Qui cũ eſſet robuſtus corpore animiq́ꝫ præter cæteros ſuæ ætatis ſelati: aliquid agere optans memoria dignum ex ſuperioꝝ exemplo maximeq́ꝫ perſei: aliorumq́ꝫ plurium quos propter externas expeditiones geſtaq́ꝫ præclara ĩmortalem gloriam aſſecutos ĩtelligebat: exarſit animo ad illoꝝ opera imitanda. Itaq́ꝫ cõmunicato cum rege cõſilio pelias ſuo deſiderio aſſenſit: Non ut adoleſcentis gloriã augeret ſed ſperans illum citius in belli expeditionẽ periturum. Se enim filiis maſculis natura priuatum eſſe uidebat. Fratrem timebat ne quando filii ope ſibi regnoq́ꝫ inſidiaretur. Hanc ſuſpitionẽ occultam tenens pollicitus eſt ſe belli auxilia laturum: ſi expeditionẽ pararet in colchos ad uulgatum uellus aureum rapiendũ. Habitabatur tunc pontus a barbaris ac efferis nationibus infẽſiſq́ꝫ hoſpitibus: cum omnes aduenas eo nauigantes interficerent. At Iaſon laudis appetens: cum certamen difficile non tamen penitus impoſſibile ꝓpoſitũ uideret: ſed quo maius eſſet: eo ampliori ſe gloria uictorẽ fore neceſſaria ad id bellum parauit: p̄mum iuxta peliũ nauẽ ædificauit magitudine atq́ꝫ apparu longe maiori: q̄ quæ ad eam diem fieri cõſueuerant. Erat enim antæa paruaꝝ nauicularũ uſus. Ad huius uero eximiam magnitudinem ſtupentibus omnibus diffuſa per græciam eius rei fama multos egregios adoleſcentes ultro ad certamen & eius belli cõmunionem allexit. Iaſon in aquam deductã nauẽ cum neceſſariis ad nauigãdum rebus fulciſſet: optimos eoꝝ qui ſecũ ire appetebant elegit numero quattuor & quinquaginta. Ex eis clariſſimi erant. Caſtor & pollux hercules Telamon Orpheus. Athlante ſchinei: præterea theſpeſii filii: & ipē nauigii auctor Iaſon. Nauis argos dicta eſt: ut quidã aſſerunt ſcriptores ab argo eius architecto: qui etã inter nauigandum eius reſarciendæ curam cæpat. Vt alii ab eius uelocitate: quã antiqui argon appellabant. Hi omẽs ducẽ ſibi præfecerunt herculẽ ueluti oĩum iudicio fortitudine & uirtute præſtantiorem. Deinde ex colcho nauigante acto ac ſamo thracia prætergreſſis tempeſtate acti ad ſygeum troiæ appullere: Cum in terrã deſcẽdiſſent: uirginẽ iuſta littus uictam ob hanc ut ferunt cauſã repierunt. Neptunũ tradunt ꝓpter opam ad ædificanda pgama ab eo: ut fabulæ tradũt impenſã iratum laumedonti regi e mari cæte in terrã miſiſſe: A quo ma-

ritimã incolentes locã coloniq; abſumebãtur.Peſte p̄terea quæ terræ fru/
ctus corrumperet ꝓpinquos agros afflixit.Omnibus ea calamitate terri/
tis cum tantis malis ſalus quæreretur:laumedontē dicunt ad Apollinem
deſtinaſſe quæſitū rebus aduerſis remedia.Reſponſū eſt ab oraculo :ne/
ptuni iram cauſã maloꝝ eſſe:quæ mitigaretur:ſi puerum troiani ſorte du
ctū cæte traderēt uorandum :itaq; ſingulis in ſortē cõiectis cum in heſio
nem ſors regis filiam cecidiſſet.coactus eſt laumedon natam in littore uī
ctam belluæ futuꝝ cibum exponere.Interim argonautis in littus deſcen/
dentibus hercules uiſa puella:cum rei cauſam cognoſſet:uincla diſſoluit.
Inq; urbem profectus regi obtulit ſe id mõſtrū interfectuꝝ. Laumedon
accepta oblatione equos illi in uictos dono ſe daturum cum ſpopondiſſet
Cæte ab hercule periit heſioni oblata conditione herculē ne liberatorem
ſequi:an in patria remanere mallet:cum hercule ab ire elegit non tã uitæ
beneficio:q̃ timore: ne iterum prodeunte cæte ad idē ſuppliciū deſtinare/
tur.Hercules & dõis:quibus honorifice cumulatus fuerat :ac equis heſio
neq; penes laumedontem quoad reuerteret ex colcho relictis cū argonau
tis ad deſtinatum certamen profectus eſt.Magna interim tempeſtate co
horta cæteris ſalutem deſperantibus ſolum orphea tradunt religionis pe
ritum uota pro ſalute ſamothracibus feciſſe:extemploq; tempeſtate ſeda/
ta:cum duo aſtra ſupra pollucis & caſtoris capita cecidiſſent : omnes eo
miraculo ſtupentes credidiſſe deoꝝ ꝓuidentia ſe a ꝑiculis exẽptos.Quo
facto contigit ut quos poſtmodum maris agitaret tempeſtas ſamothra/
cibus uota pro ſalute facerent:aſtraq; apparentia ad Caſtorē pollucemq;
referrēt.Inde ſedato mari in thraciã ad regnum phinei traſcendentes du
os adoleſcentes offenduut:qui uerberibus cæſi ut uiui in terram effode/
rentur pœnam expectabant.Filii hii erant phinei Cleopanæq;:quam ex
otithia Erithei ac borea natam ferūt: Verum odio ac falſis nouercæ calū
niis inique a parente ad eaſ dãnabantur pœnas.Duxerat uxorem phine
us Ideam dardani ſcytarum regis filiã:cuius amore captus uoluntati eiuſ
aſſentiebatur.hnic nouercæ in gratiã matris priuigni ira moti uim intule/
runt.Argonautis ad rem nouã ſtupentibus aiunt adoleſcentes īnter tor/
menta ab eis ueluti diis auxilium imploraſſe:& ſimul cãm dixiſſe pater/
næ ĩiquitatis:orãtes ut ſe ab iniqua eriperent ſorte.His phineus cū occur
riſſet uetuit ne quid cõtra ſuum decretū uoluntatēq; agerent.nullum enī
patrē ait de filiis ſponte ſupplicium ſumere:niſi amorē ī liberos paternū
magnitudo ſceleꝝ ſuperaret.Interī qui cum hercule in naui erant horea/
des cleopatræ fratres tradunt ꝓpter cognationem primos e naui auxiliū
adoleſcentibus tuliſſē:eiſq; a uinclis liberatis obſiſtentes tãtum occidiſſe

barbaros.phineus ad pugnā cum ueniſſet barbaris auxilia ferentibus her
culem ferunt acriter p̄cæteris pugnantē & ipſo phineo & pluribus aliis ob
truncatis captaq; regia & liberaſſe cleopatrā:& filiis paternum regnum re
ſtituiſſe:quibus de nouerca ſupplicium ſumpturis ſuaſit hercules :ut ad
patrem in ſcythiam mitterent rogarentq; ut ipſe ob filiæ in ſe iniurias pu
niendæ auctor eſſet.Quo facto ſcythia natam morte mulctauit:Cleopa
træ filiæ apud thracas ſuæ modeſtiæ gloriam tuleræ.Nō ignoro te quoſ
dā priſcaꝝ reꝝ ſcriptores tradere filios a patre phineo excecatos & phine-
um quoq; aborea priuatum uiſu herculē p̄terea ad hydriā in aſciam aſcē
dentem ī eis locis ab argonautis relictum.Diſſentiunt ſane in hiſtoria pri
ſcis rebus recenſendis : ut haud mirādum ſit:ſi quis ueteris hiſtoriæ au-
ctor a poetis reliquiſq; ſcribentibus quandoq; diſcrepet. Verū phineidas
tradunt regno cleopatræ matri e p̄miſſo thracia cum argonautis ī pōtum
ꝓfectos:Ipſos aūt nauem ad tauricā applicuiſſe ignota incolentium feri-
tate.Mos enī erat eius regionis barbaris aduenas nauibus aduectos dia-
næ ſacrificare.Apud quos aiunt Ephigeniā poſtmodum huius deæ ſa-
cerdotem captos hoīes ad eius arā mactare ſolitam p̄ſens poſtulat hiſto-
ria:ut cauſæ huius aduenas ſacrificādi ritus referāt a nobis p̄ſertim cum
ad argonautaꝝ tranſitum hic maxime locus ſpectet. Solem ferunt duos
ꝓcreaſſe pueros. Oetā ac perſen. Oetā icholco regnauit In taurica perſes
crudeles ambo efferiq;.F perſe hecate horta eſt ſuperās audacia īmanita
teq; patrem.Vtq; cruciatu hominum leta eos ꝓ feris appetere ſagiptis cō
ſueuerit.Sed ad uenena mortifera cōficienda ſūmum ſtudium operāq; ī
pendens prima acconitum inuenit.Vim naturamq; cuiuſq; ueneni ī cibiſ
quos aduenis dabat experta:His rebus admodum edocta primū uene-
no patrē ſuſtulit.Deinde regno aſſumpto templum ſtatuit dianæ cui na-
uigantes hoſpites ſacrificabat exiſtimans ea crudelitate ſuum nomen cla
rius futurum.poſt hæc nupſit oetæ genuitq; liberos tres Circem Medeā
& Eigialeum Circe ad omnis generis uenenoꝝ curam uerſa multarū her
barum radicumq; uariaſ uires mirabileſq; reperit.Ft q̄uis a matre hecate ī
plurimis inſtructa eſſet tamen multis ab ſe de nouo adinuentis omni-
bus in eā re præſtitit.Hæc ſarmatarum regi quos quidam ſcythas dicūt
cum nupſiſſet primum ueneno uirum abſtulit.Deinde regno capto mul
ta ui crudelitateq; ſubditos uexauit.Quibus rebuſ regno expulſā quidā
ſcriptores ad oceani quandā deſertā inſulam cum mulieribus quæ eam
ſecutæ erant:confugiſſe.Quidā ad italiā ueniſſe tradunt:inq; eo ꝓmon
torio:quod nunc quoq; ab illa circeum uocetur reſediſſe. Medeā quoq;
tū a matre tū a ſorore ſingula ueneficia edoctā diuerſis moribus uixiſſe

ferunt.Nam & hoſpites eripiebat a uitæ diſcrimine:& ſæpe apud patrem præcibus & gratia pro danatorum ſalute intercædebat. Q uandoq; ipſamet ex cuſtodia captos dimittens.Oetã ferunt tum ſua natura : tnm uxoris ſuaſu crudelẽ necandoꝝ hoſpitum conſuetudinẽ ſeruaſſe Medeam uero cum magis in diem eſſet parentum aduerſa crudelitati ab œta ob filiæ timorem in liberã cuſtodiam deſtinatã:Illa ad ſolis templum:id in littore ſitum erat:cõfugit.Q uo tẽpore argonautæ a taurica ĩ pontum noctu delati ad templum ꝑuenere.Ibi medeam iuxta littus ambulantem cum ĩueniſſent:ab ea de hoſpitum cæde edocti uirginis humanitatem collaudarunt.Deinde aduentus ſui cã medeæ palam facta illa ĩminens a patre periculum crudelitatemq; in hoſpites ut cauerent admonuit.Cõmunicato cõſilio medea ſe adiutricem ad perficiendum certamen ꝓpoſitum pollicita eſt.Iaſon iure iurando data fide uxorẽ ſibi illã quoad uita ſupſtes eſſet futuram ſpopondit. Tum noctu argonautæ relictis templo cuſtodibus cum Medea ad uellus aureum ꝓfecti ſũt.De quo ut apertius ſcribatur præſens hiſtoria nequid ex his ommittatur:quæ ad ipſius cognitionem ſpectant requirit. Frixum athamantis aiunt nouercæ inſias declinantẽ una cũ ſorore helle egrecia fugiſſe.Tranſfertãtibus illis iuxta quoddam deoꝝ oraculum ex europa ĩ aſiam ſup aureo ariete uirginẽ ĩ mare delapſam dediſſe helleſponto nomẽ:phrixum ĩ pontum ꝓficiſcẽtẽ delatum in colchida:qui cum ſecundum oraculum arietẽ ſacrificaſſet pellẽ ĩ tẽplo Martis ſuſpendit.Poſtmodum Oeta ĩ ponto regnãte reſpõſo datum eſt illum tunc mortẽ obiturum:cum externi nauigio delati aureum uellus ſuſtuliſſent.Hac ex cauſa tum uero ĩnata crudelitate oſtenrauit ſe hoſpites ſacrificare:ut diuulgata tanti ſceleris fama externi oẽs eũ acceſſum abhorrerẽt:Tẽplum quoq; muro circundedit cuſtodeſq; plures appoſuit ex taurica accitos:de quibus a græcis mirandæ fabulæ finguntur.Decantatum enim eſt tauros ignẽ ſpirantes circa tẽplum eſſe.A dracone inſup cuſtodiri uellus.Verum tauroꝝ nomẽ cuſtodum a robore traductũ ẽ a crudelitate uero cædis hoſpitum tauros ignem efflare confictum:Modo ſimili cũ templi cuſtos draco appellaretur traduxerunt poetæ admirandas ſtupẽdaſq; eius animantis fabulas.Similiter & de phrixo quoq; fabulæ confictæ ſunt.Q uippe nauigaſſe eum ferunt quidã in naui:cuius in prora ſignum fuerit arietis.Q uod helles moleſte ferens cum ĩ ſpõda nauis ĩcũberet ĩ mare decidit:alii tradunt Gãbrum ſcythaꝝ regem incholcos quo tẽpore phrixus cũ pedagogo captus fuerit aduectũ:cũ adoleſcentem dilexiſſet dono illum ab œta accepiſſe:eumq; ut legitimum ab ſe filium educatum regni heredem relictum. Pedagogũ:is aries uocabatur: ſacrificatũ

diis:eiuſq; pellem ā cadauere euulſā de more templo fuiſſe affixā.Dein
de reſpōſo tradito ſe tunc moriturꝝ cū aduentātes hoſpites arietis pellem
ſuſtuliſſent: regē aiunt adhibitis templo cuſtodibus eā quo diligentius
ſeruaretur deauraſſe.Sed hæc legentibus ſuo arbitratu iudicare licet. Cæ
terꝝ medeā tradunt argonautas ad templum deduxiſſe martis longe ab
urbe Sybari colchoꝝ regia ſtadiis ſeptuaginta.Accedentem ad fores tem
pli medeā appellati taurica linguā ab ea milites apertis ianuis ut regis filiā
introduxerunt:argonautæ tēplum ſimul ingreſſi eductis ēſibus cum plu-
res ex barbaris occidiſſent:aliis improuiſa re territis diffugientibuſq; ere
pta aurea pelle eueſtigio ad nauem reuerſi ſunt:Medea draconem pellis
cuſtodiæ icubantem ſemperq;:ut fabulæ ferunt uigilē ueneno perimens
una cum iaſone mare conſcendit.Re ab his qui diffugerunt Oete nuntiā
ta aſſerunt eum cum his qui īpromptu erant militibus græcos inſecutū
plures iuxta littus cōperiſſe:Quibus cum primo impetu pugna cōmiſſa
iphitus Euriſtei qui herculi certamina īperauerat frater cecidit.Cæteri de
inceps cum ſuis auxilio accuriſſent inſtaurato certamine rex eſt a melea-
gro exciſus.Supantibus græcis reliqui colchoꝝ in fugam uerſi magna ex
parte interiere.Optimus tamē quiſq; uulneratus eſt.Iaſon laertes athlāte
ac Teſpiades. Quos diebus paucis medea radicibus herbiſq; curauit.
Deinceps cum recupata ualitudine nauigaſſent:iam medium ponticum
mare tenentes īgens tēpeſtas magno cum piculo adorta eſt.Tum ab Or
pheo quemadmodum antæa uoto Samothracibus facto quierunt uenti
apparuit quoq; iuxta nauē maritimus glaucus:qui duabus noctibus toti
deq; diebus cōtinuo nauem comitatus:& futura herculi certamina & im-
mortalitatē pdixit:Tindaridis uero q dioſcuri uocarentur:deoꝝq; hono-
res ab hoībus eſſent cōſecuturi.Deniq; cum ōes argonautas noīe appellaſ
ſet:dixiſſetq; uotis orphei ab diis ſe miſſum:qui eis futura pdiceret:con
ſulere ſe illis ait:cum primum in patriam ueniſſent:uota diis perſoluerēt
pro ſalute iam bis ab illis ſuſcepta.Argonautæ cum ad hoſtium ponti ꝑ
ueniſſent:ad oram appullere:cui tunc imperabāt byzantus: aquo urbs
byzantium ē appellata.Ibi erecta ara cum diis uota pſoluiſſent:locū cōſe-
crarunt:quē etiā nunc:nauigantes colant.Deinde mare ingreſſi p ppon-
tidem helle pontumq; ad troiā delati ſunt. Hic hercules fratre Iphido
ac Telamone ad ciuitatem miſſis hequos eſionēq; iuxta pmiſſa poſtula
tū.Tradunt laumedontē oratores captos tranſiſſe īcarcerē:reliquos argo
nautas per īſidias occidere uoluiſſe.Cuius rei omnes præter priamum fi
lios adiutores ſe præbere.Hic ſolus contradixit:aſſerenſ ſeruandā eē hoſ
pitibus promiſſoꝝ fidem:atq; equos ſororēq; eſſe tradendos:A qua ſen-

tentiã cũm ãuerſi eſſent:fertur priamus duos incarcerem ad Telamonẽ enſes clam detuliſſe:narrataq; patris uoluntate extitiſſe eis cauſa ſalutis Nan illi cuſtodibus interfectis ad mare fugientes expoſito ſingulatim ſociis laumedontis conſilio una cum eis regi qui cum militibus ex urbe ſe aduerſus prodierat occurrerũt. Acri certamine cõmiſſo cu argonautæ uirtute ſuperiores eſſent ferunt herculem præcæteris fortiter pugnantem & occidiſſe Laumendontem & primo ĩpetu urbe capta in regis inſidiaꝝ cõſcios animaduertiſſe. Deinde priamo ut uiro iuſto amicoq; regno tradito cum reliquis argonautis diſceſſiſſe. Nõnulli ex antiquis tradũt poetis ab hercule non cum argonautis:ſed ſolo cum nauibus ſex equorum gratia profecto troiã deletam. Quod & homerus uidetur in ſuis carminibus ſẽtire:ſcribens herculem equorum laumedontis gratia ſex propiis nauibus & uiris paucis ciuitatem ab ſe expugnatam cæpiſſe. Argonautas a troia tradunt ĩ ſamothracia ĩde latos redditis magnis diis uotis iteꝝ in tẽplo poſuiſſe phialas:que hucuſq; ſeruantur. Eorum reditu adhuc apud theſſalos ignoto diuulgatã aiunt eſſe famam omnes qui cum Iaſone in põtum nauigarant occidiõe occiſos eſſe. Itaq; pelias tẽpus eẽ raptus cæteros quorum erat priuare regno primo iaſonis patrẽ ſanguiuẽ tauri bibere cõpulit Fratrem promachũ adhuc puerum occidit. Amphinomes mater morti deſtinata uirili animo rẽ auſa memoratu dignam. Cũ ad interiora regiæ confugiſſet orãs deos ut tantæ impietati merita præmia darent:enſe pectus transfixit. Hoc pelias pacto omni iaſonis progenie ſublata cito ſuoꝝ ſcelerum pœnas luit. Nam cum iaſon in theſſaliam ad ormum haud longe ab Iolcho locum urbem egredientibus occultum noctu appulliſſet:impiam ſuorum cognouit cædem Argonautis ſuam operam ad tantum ſcelus ulciſcendum pollicentibus omniaq; ſubire paratis diſcrimĩa hud parũa inter eos dubitatio incidit:ſubito ne ui in urbem irruẽdum eſſet: deq; ĩprouiſo rex armis appetendus:an arceſſendi a ſuis milites: communiq; bello res eẽt agẽda? Haud.n. poſſibile fore ab tribus & quĩquaginta uiris ſuperari regem poſſe:cui plurimæ auxilia urbes ferrẽt. Cũ hæc agitarentur fertur medea pollicita eſſe ſuis ſe peliam necaturam dolis:regiamq; ſe illis ſine piculo tradituram. His uerbis admirati omẽs cum modũ ſui cõſilii quærerent reſpondiſſe medeã dicunt ſecũ attuliſſe plura mirandæq; uirtutis uenena tum a matre heccate:tũ a Circe ſorore:quibus nũq̃ antæa ad hoĩum pniciem uti uoluiſſet reperta. Nunc uero eoꝝ cauſa facile ſe id ſcelus peliæ:ſi uelint:ulturam & ſimul quæ actura eẽt ſingulatim cũ prædixiſſet:a regiã inſuper maritimæ ſpeculæ cuſtodibus ſignũ pfectæ rei ſe daturã aſſeruit fumũ die:noctu ignem. Igitur parata caua dianæ imagĩe

uaria uenenoꝝ generã in ea abſcondit. Deinde capillos ſuos quibuſdam
medicamentis canos reddens ita faciem corpuſq; rugoſũ effecit ut aſpi-
cientibus quædam ſenior annu uideretur. Sumpta deide quã ſtupendo
quodã apud uulgus mõ cõdiderat dianæ ſtatua ĩ urbẽ ꝓfecta omnes ad
ſuperſtitionẽ cõmouit. Cum ueluti fanatica uideretur ſingulis ꝑ uicos ad
ſpectadum cõcurrentibus hortabatur: ut pie deũ ſuſciperent colerentq;.
Acceſſiſſe enim eã ab hypboreis & regis & ciuitatis bono. Cũ ſinguli de-
am ſacris uenerarentur uniuerſus tanq̃ debacchatus populus medeam in
regiam deduxit. Hæc res & peliæ ſuperſtitionem iniecit & filiæ in eũ ſtu-
porem medeæ præſtigiis deductæ ſunt: ut pſuaderentur præſentẽ deã
fœlicitatem regiæ præbiturã. Afferebat enĩ dianã a draconibus ꝑ aerem
delatam magnã orbis partem circuiſſe. Vt aũt ꝑpetuo coleret elegiſſe om
nium regum piiſſimum. Mãdaſſe inſuper ſibi deam: ut ſenectam peliæ
quibuſdam pharmacis ablatam in adoloſcentiã uerteret: multoꝝq; anno
rum uitam beatam diiſq; acceptã præberet. Ad quæ uerba cum rex uelu
ti miranda oſtupeſceret iuſſit Medeam in ſe ipſa: ut fides ei haberetur:
quod dixerat experiri. Illa petens ut pura ab una ex filiabus afferretur: a-
qua: cum ſe in thalamo incluſiſſet ũxiſſetq; corpus herbaꝝ uiribus ĩ pri
orem ætatem reſtituta ẽ. Quæ res & regem & omnes qui id aſpexerant
ad ſtuporem ꝑduxit. Videbatur enĩ nõ niſi deorum quadam prouidẽtia
ſenectutẽ in uirginis ætatem pulcherrimæq; fuiſſe cõuerſã. Feciſſe quoq;
aſſerunt eam quibuſdam incantationibus ut draconum ſpecies dea ꝑ ae
rẽ ab hyperboreis uecta apud peliã diuertere uideretur. Hæc cum præter
naturam putarentur humanam cũq; pelias plurimi Medeam faceret: exi-
ſtimaretq; illam uerã loqui aiunt oĩbus ſingulatim filiabus mandaſſe: ut
uoluntati ĩperioq; medeæ parerẽt. Non enim decere regis corpꝰs ſeruorũ
manibus tractari: ſed filiaꝝ obſequio deoꝝ beneficio potiri. Diligẽter igi
tur filias obſequi medeæ imperauit: quicquid circa ſui corporis curã mã-
daret. Sequente nocte cum pelias dormitum iſſet: aiunt dixiſſe. Medeam
neceſſe eſſe: ut pelliæ corpus in uaſe æneo coqueretur: Quod cum actu
ræ eſſent uirgines una experimẽto aliquo fidẽ uerbis ſuis fieri poſtulauit
Aries aderat multis annis domi nutritus: quẽ uirginibus pollicita eſt ſi il
lum prius decoxiſſet: magnuũ ſe poſtea reſtiturã. Cum uiraines ãnuiſſẽt
ferunt medeam arietis decoxiſſe corpux in fruſtra diuiſum ac uẽnenis q
buſdam ex lebete agni ſpeciẽ eduxiſſe. Quo facto fides medeæ habita
adoloſcentes, omnes præter Alceſtem quæ impietatẽ facti abnuit ad ĩter
ficiẽdum peliam induxit. Tum medeam dicunt ne peliæ corpus aut inci
derẽt aut coquerẽt edixiſſe. Simulans uero prius uotum lunæ eſſe facien

dum uirgines ſupra culmen regiæ cum lampadibus aſcēdere ſecū iuſſit Ibi colchorum lingua longa ad terremdum tēpus oratione habita ſignū dedit argonautis rei cōficiendæ tēpus adeſſe. Illi igne e ſpecula cōſpecto exiſtimantes regem defunctum curſu urbem petentes mœniaq; ingreſſi ſtrictis enſibus ad regiā profecti ſunt uigilibus qui obſtiterāt interfectis. Virgines quæ antæa ad decoquēdum patrē e tecto deſcenderāt Iaſōe cæteriſq; argonautis in regia præter ſpem conſpectis ſua calamitate admodum afflictabantur. Neq; enim Medeæ facinus ulciſci poterant neq; erratū ſuum corrigere. Itaq; ſibi mortem cōſciſere uellent. Iaſon earum miſertus a ꝓpoſito reuocauit ſolatus nō ſponte eas erraſſe uel malitia ſed errore deliquiſſe. Oēs deinde benigne cōſanguineas allocutus bono aīo eſſe iuſſit populo ad contionem uocato culpā geſtoꝝ in peliam reiecit. Se.n. minori ait q̄ paſſus eſſet pœna ꝑores iniurias ultum. Se peliæ cuilibet filiorum paternum regnum tradituꝝ. Filiaꝝ uero pro earum dignitate curam ſe habiturum ſpopondit. Quod & paulo poſt effecit egregiis eas deſpondens uiris. Nam alceſtem priorem filiam nuptui poſtmodum dedit Admeto feriti Theſſalo. Amphinomen Arobremōi Leōtei fratri Euadnem uero œneo cephali tunc phoceorum regis. His actis cum argonautis ad Iſchinum poloponneſi nauigans ſacra fecit neptnnno: cui nauem argo dedicauit. Cum ingēs eius fama eſſet apud corynthiorum regē Creontē ad eum diuertens ſecum uitæ reliquū tempus egit corinthi. Cogitātibus argonautis in patriam abire herculem ferunt hortatum eſſe ad res magnæ fortunæ obeundas. adegitq; ut iure iurando pollicerentur alteꝝ alteri ſi opus eſſet auxilio fore. Elegiſſe autem clariſſimum græciæ locum ad ſtatuenda certamina concurſuſq; hominum celebrādos. Idq; certamē maximo deorum Ioui olympio conſecraſſe. Cum argonautæ omnes īfœdus cōmunis præſidii iuraſſent: inſtituendorum cura herculi demandata illum elegiſſe aiunt ad hominum conuentus eleorum regionem iuxta alphei flumen. Vnde iuxta eum loca maximo deorum ſacrata olympia ab eo appellanrur. Cum equorum certamen paleſtramq; inſtituiſſet modo certaminum ſtatuto urbes propinquas ad deorum ſpectacula exciuit Ex gloria famaq; herculis expectatione certaminum olympicorum uulgata græcorum omnium qui clari eſſent eo cōcurſus fuit plurimis quoq; uariis ex urbibus herculis amiciciam ſecutis cum ſinguli eius uirtutem bellicamq; diſciplinam admirarētur. Ideoq; ultro ſe comites periculorum obtuliſſent: perbreui optimum exercitum confecit. Quo omni peragrato orbe ob plurimā in homines collata meritā imortalitatem meruit: poetæ uero fabulis aſſueti miranda quædam canentes herculem ſolum abſq; ar

mis fabulantur decantata orbis monſtra perdomuiſſe. Sed de his antea
ſcripſimus. Nunc ad Iaſonem reuertamur. Hũc corinthi tradunt cum an
nis decem cum medea uixiſſet genuiſſe ex ea filios priores duos dedimũ
Theſſalum Alcymeũm. His poſteriorem tertium Tiſandrum quo tem-
pore aiunt medeam magno in honore non ſolum propter ſpeciẽ q̃ emi
nebat: ſed propter prudentiam cæteraſq; quibus ornata erat uirtutes a ui
ro habitam eſſe: paulatim deinde ætate decorem formæ auferente Iaſon
glaucæ Creontis filiæ amore captus uirginem nuptui a patre petiit. An-
nuente creonte certumq; nuptiarum ſtatuente diem Iaſon medeæ nitit
ſpontaneum diuortium ſuadere. Ait enim cupere ſe illam uxorem duce
re non in eius contemptum: ſed ut filios ſuos indomum regiam ea co-
gnatione introduceret. Egre uerba hæc ferente medea deoſq; teſtes iura-
mẽti præſtiti appellante. Iaſon ſuſcepti benefici oblitus creõtis filia uxo-
re ſumpta medeam urbe expulit. Illa cum a receſſu diem unum a creonte
petiſſet noctu regiam ingreſſa certis mendicamentis immutata faciem do
mũ ĩcendit radice quadam a Circe inuenta ea uirtute ut incenſus ignis nẽ
qret extingui. Repente conflagrante regia Iaſonẽ exiluiſſe tradunt glaucã
creontemq; igne abſumptos. Quidam ſcriptores uolunt medeæ filios
dona quædam ſponte attuliſſe uenenis illita: quæ cum illa corpori appli-
cuiſſet: & incidiſſe in morbum & patrem auxilium filiæ ferentem cũ cor
pori illius heſiſſet eueſtigio expiraſſe. His haud quaquã aqeſcẽs medea
inq; Iaſonis ultionem intenta adeo ira amor crudelitatiſq; in ea ex arſerãt
poſtq̃ illum flammas euaſiſſe cognouit animum morti filiorum in pa-
tris calamitatem adiecit. Omnes uno qui aufugit excepto natos iugula-
uit: eorũq; corpora ſepeliuit in Iunonis tẽplo: deinde fidiſſimus ſociis fu-
gæ aſſumptis medea nocte ex corintho fugiens thebas ad herculẽ uenit
Hic eorũ quæ in colcho promiſſa erant ſponſor factus ſe ei auxilio futurũ
iuxta datã fidem promiſit. Iaſon filis uxoreq; priuatus cenſentibus omni
bus eum iuſte plecti cum doloris uim ferre non poſſet ſibi mortem con-
ſciuit. Corinthii caſus atrocitate oſtupefacti cum de ſepulchro puerorum
dubitarẽt ad Pythium quid de adoloſcentum corporibus agendum eſſet
conſultũ miſere. Mandatum adeo eſt ſepeliri eos in Iunonis templo atq;
heroum honoribus coli. Quo facto aiũt Theſſalum qui cedent maris
effugerat in corinthum rediiſſe. Deĩde in Iolchum Iaſonis patriam reuer
ſum ubi cum reperiſſet pelei filios recenter interiſſe regnum generi debi-
tum ſuſcipiens ſubditos ex ſuo nomĩe theſſalos appellauit. Nec uero am
bigo de theſſalorũ nomine non idem ſentire omnes: ſed uarias ferri opini
ones de quibus poſtmodum ſuo loco diſſeremus. Medea cũ thebis her-

culem in inſaniam uerſum ab eoq; filios occiſos reperiſſet medica-
mentis illum ab eo morbo liberauit: Deinde cum euriſtei præceptis
herculi parendum eſſet omni eius auxilii ſpe āmiſſa athenas ad æge
um pandionis confugit. Ferunt quidam ab ægeo cognitā filium ge-
nuiſſe medum qui poſtmodum mediæ imperauit. Alii ab Ippeto
creontis accuſatam omniq; abſolutam. Deinde cum Theſeus ex tri
zeno athenas tranſiſſet de ueneficio accuſatā fuiſſe: exq; athenis mi-
grare compulſam. Verum pollicēte ægeo ſe eam tuto quo uellet miſ
ſurum phœniceam elegit: quo & delata eſt. Inde ad ſuperiores aſiæ
partes tranſiens cuidam clariſſimo heſit regi. Ex quo filium peperit
medum: qui poſt patris obitum regno ſuccedens & rex fuit egregi-
us: & populos ab ſe denominauit medos. Tragedi poſtmodum mi-
randa quædam de medea uariaq; ediderunt. Quidam in gratiam
athenienſium medeam aiunt ſuſceptam ex ægeo medum incolchos
aduexiſſe incolumem Cumq; eo tempore œta a fratre perſeo regno
ui pulſus eſſet medeæ opera quæ perſeum ſuſtulit medum regno
potitum. Auctis deinde regni uiribus medū plurimis aſiæ locis: quæ
ſupra pontum eſt peragratis ſubieciſſe eam quæ ab ipſo media ſit ap
pellata. Recenſere autem quæ de medea ſcripta ſunt ſingula & lon-
gum eſſet & minime neceſſarium. Verum quæ de argonautis ſuper
ſunt prioribus adiiciamus. Non enim pauci tum ueteres tum poſte
riores ſcriptores inter quos eſt & Timeus tradunt. Argonautas poſt
captum aureum uellus cum œta nauibus hoſtia ponti obſediſſent rē
mirificam fuiſſe aggreſſos & hiſtoria dignam. Nauigantes enim per
flumen tanaim ad eius fontes iuxta quendam locum naui per terrā
ad alium fluuium tracta in oceanum uerſus arctum per eius decur-
ſum delatos ferunt. Poſtmodum terra a ſiniſtris relicta cum ad gādeſ
perueniſſent noſtrum mare ingreſſi ad patriam reuerterunt. Horum
ueſtigia ferunturq; iuxta oceanum habitantes inter deos præcipue
pollucem & caſtorem colunt. Traditum enim eſſe illis a priſcis uſq;
temporibus hos deos præſentes in oceano nauigantibus adeſſe. Eſſe
quoq; iuxta oceanum loca: quæ uaria tum ab argonautis tum ab ob
ſcuris nomina ſumpſiſſent. Epirus inſuper: quæ eſt intra gades expſ
ſa reditus illorum continet ueſtigia. hi iuxta tyrrenum nauigātes ad
inſulam uenere: quam dicunt ethaliam: ubi optimum eorum locoꝝ
portum ā naui quod nomen ad hæc tempora permanſit argoon ap-
pellarunt. Similiter iuxta tyrreniam portus obtingentis procul a ro-
ma ſtadiis telamon eſt cognomīatus. Inſuper iuxta formias italiæ

cetã dicta caietã eſt. Poſteã in ſyrtes uẽto acti cum ã tritono libyæ
rege naturam eius pelagi percæpiſſent declinato periculo tripodem
ei æneum dono dedere litteris priſcis inſculptum: quod adhuc apud
heſperios ſeruari dicunt. Neq; uero omittendum uidetur: quod qui
da ſcriptores pro uero tradunt argonautas per hiſtrum nauigantes
ãtq; ad eius fontes delatos poſteã ad ſinum ãdriaticum perueniſſe:
Hos tempus redarguit exiſtimantes hiſtrum pluribus hoſtiis ĩ põ-
tum defluentem: eumq; qui in adriam deſcendit ãb eiſdem locis de
curſus initium ſumere. Romanis cum his gentibus bellumq; hiſtrũ
incolunt gerentibus eius fontes quadraginta ſtadia ã mari procul in
uenti ſunt. Verum nominis fluuiorum ſimilitudo cauſam erroris
ſcribentibus dedit. Argonautarum herculiſq; geſtis a nobis deſcrip-
tis filii quoq; recẽſcendi ſunt. Hi poſt herculis obitum apud regem
Ceycum in trachina conſedere. Cum illus aliiq; fratres quidam iam
uiri euaſiſſent: ueritus Euriſteus ne cum omnes ad eam ætatem per
ueniſſent ſe ĩmperio mycenarum priuarent cupienſq; omnis eos græ
cia pelli: Ceyco niſi & heraclidas & licymnii filios Iolaum inſuper ac
omnes archades qui cum hercule militaſſent eiiceret bellum indixit
At ipſi euriſteo impares uiribus decreuerunt ſponte trachinam re-
linquere. Adeuntes plures ciuitates: quæ præclaræ erant rogitanteſq;
ut ſe in urbem reciperent cæteris timore recuſantibus a ſolis atheni
enſibus inſita humanitãte ſuſcepti ſunt tricyrintho illis urbe quæ te
trapolis nominatur ad habitandum conceſſa. Poſtea cum herculis fi
lii omnes ætate ñatura eſſent prudentia adõloſcentibus ut ab hercu-
le genitis innata Euriſteus eorum incremento inuidens magno exer
citu aduerſus illos profectus eſt. Heraclides athenienſium præſidio
fulti Iolaum theſeum illumq; duces belli conſtituentes acie Euriſte-
um ſuperarunt. Multi in ea pugna Euriſteum ſecuti occubuerunt ip
ſe curru fugiens ab illo herculis filio occiſſus eſt. Filii quoq; Euriſtei
in ea pugna omnes cecidere. Heraclide poſt Euriſteum inſigni præ-
lio deuictum mutuo conſilio auxilioq; aduerſus peloponneſum du-
ce Iolao mouerunt bellum. Atreus poſt Euriſtei obitum capto myce
narum regno aſcitiſq; tegeatis ãc quibuſdam aliis belli ſociis herculiſ
filiis occurit. Apud iſthmum cum utriq; exercitus conueniſſẽt: Illus
hoſtẽ quicũq; is eſſet ad certamen ea conditione prouocauit: ut ſi ip
ſe uiciſſet euriſtei regnum filiis herculis cæderet. Si uero occubuiſſet
heraclides fœdus ſeruãtes ĩ corynthũ redirẽt: paulo poſt licymnius
cũ filiis herculis ac triptolemo ãpud argeos ſpõte illos ſuſcipiẽtes mã

ſit. Reliqui qui in tricorynthó reſederant decurſis ex pacto annis i peloponneſum tranſierunt. Quorum res ſuo referentur tempore. Alcmena thebas profecta cum euanuiſſet a thebanis deorum honoribus culta eſt: Ceteri heraclides repetita ab Eginio Dori filio ei credita patris hereditate apud doreos conſedere. Triptolemum in agris commorantem ferunt licymnio electrionis orta contentione occiſũ. Qua ex cæde ex argis fugiens Rhodum applicuit. Hanc inſulam ĩ colebant tum græci ab Triopato phorbantis filio deducti. Quam ille communi accolarum conſilio cum in tres partes diuiſiſſet: tres in ea condidit ciuitates. Lindum. Iliſum. Camirum. Imperauit autem omni inſulæ ob gloriam nomenq̃ paternum: ac demum cum Agamenone ad troianum bellum profectus eſt. Poſteaq̃ de hercule filiiſq̃ rettulimus: locus ſe offert ut Theſei: qui herculis certaminum imitator fuit gesta narrentur: Natus ex ethra pitthei filia ac neptunno in trizenã nutritus eſt penes pittheum maternum auum: ac ſigna ꝑ ut ferunt fabulæ ab ægeo ſub petra poſitare cognoſcens athenas uenit. Deinde mare ingreſſus ut herculis uirtutes imitaretur ad ea certamina adiecit animum: quæ laudem & gloriam ſibi eſſent allatura. Et ꝑmum eum qui dicebatur corynetus heſternorum interfectorem ſuſtulit. Hoc uſum cognomine a coryna: quod genus armorum eſt ad ulciſcendum accomodatum. Secundum qui in Iſthmo erat Schinõ qui duas flexas pinus atq̃ utriq̃ allagato hominis brachio ſurſum dimittens corpus uidis cerptum maximo cruciatu afficiebat. Tertius fuit a theſeo interemptus in crõmoñe aper ſilueſtris a quo plures interibant uiribus ac magnitudine præſtante. Deleuit ĩ ſuper Scyroẽ habitantem ea loca megaræ: quæ ab eo Saxa ſcyronia uocantur. Hic uiatores cõgebat: ut ſe ipſos præcipiti iactarẽt loco: deductos ſuprã ſcopulum abruptum homines calce in mare iuxta chelonem ꝑiiciebat. Suſtulit etiam iuxta eleuſiam Cercionem certantem cum præſentibus: atq̃ ab ſe uictos perimentem. Deinceps procuſtem occidit in eo loco terræ atticæ: qui dicitur Curdalus habitãtem. Hic uiatores cogebat ſupra lectum aliquem aſcendere. Quo ſi longiores erant: parte ſupereminente amputabantur: qui uero breuiores pedibus diſtendebantur. A qua re procuſtis cognominatus eſt. His actiſ athenas ueniens ægeum propter ſigna cognouit. Tum marathonium taurum ab hercule ex creta in pelnponneſum traductum athenas ab ſe uictum aduexit: quem ægeus ſacrauit Apollini Supereſt ut de minotauro: quo theſei geſta abſoluantur: ab eo interfecto refera-

mus oportet enim temporibus:quæ a nobis explicatā ſunt contin-
gua quo notior fiat hiſtoria deſcribi. Tectamus Dori filii Elleni ex d̄
ucaliōe orti cū eoliis ac pelaſgis ī cretā nauigās īſulæ īpauit. Sumpta
cret ī euxorē filiū Aſteriū creauit. Quo ī creta regnāte iupiter:ut aiūt
Europam ex phœnicea raptam ſupra taurum detulit in cretam. Ex
ea tres genuit liberos·Minoem. Rodamantum. Sarpedonem. Aſteri-
us deinceps prole carens cum uxorem duxiſſet Europam iouis ado-
ptatis filiis regni eos reliquit ſucceſſores. Horum rodamantus creten
ſibus leges dedit. Minos ſuſcepto regno cum Itonem lictii filiā uxo
rem cœpiſſet:genuit ex ea licaſtum. Hic quoq; cum regnaret in creta
Ida coribanti filia uxore ducta ſecundum minoem genuit:quem nō-
nulli iouis filium tradunt. Hic primus græcorum parata claſſe ma-
ris imperio potitus eſt. Cum deſpondiſſet paſiphæn ſolis cretœq; fi
liam:ſuſcepit Deucalionem:Crateum:Androgeum:& Ariadnem:plu
reſq; naturales liberos. Androgeus cum athenas conſenſu athenienſi
um omnium concæſſiſſet ægeo regnante:inq; certaminibus ſupera-
ret athletas omnes in conſuetudinem pallantis filiorū uenit. At æge-
us ſuſpicans ne quando propter Androgei amiciciam a pallantis fili
is auxilio minois regno pelleretur inſidiis Androgeo paratis ad ſpe-
ctaculum celebre proficiſcentem thebas per quoſdam eius regionis
accolas circa Inoem terræ atticæ interficiendum curauit. Cæde filii p
turbatus Minos athenas uenit ſupplicium interfectoris Androgei
petens Spretis eius uerbis:bellum athenienſibus indixit addita exe-
cratione:qua aduerſus athenienſes ſiccitatem famemq; impræcatus
Siccitate tum atticos:tum reliquam græciam urgente corruptis ter-
ræ fructibus belli duces quomodo hæc mala auerti poſſent deum cō
ſuluere. Is iuſſit ad eos æacū iouis & eginæ aſopi filiæ adire iubereq;
ut pro ſe uota faceret. Quibus perfectis ſiccitas cū penes alios græ-
cos cæſſaſſet:ſolos athenienſes uexauit. Coacti igitur ſūt rurſus adeo
implorare tantæ remedia calamitatis. Hanc defucturam deum fe-
runt reſpondiſſe:ſi non pro Androgei cæde minoi quas uellet pœ-
nas didiſſent:parentibus deo athenienſibus præcæpit Minos pueroſ
ſeptem totidem uirgines ſingulis annis minotauro quoad uiueret:
uorandos tradi. His datis defecit ſiccitas:A bello aſtinuit Minos:An
nis ſeptem traſactis rurſus cum in regionem atticam cum magno e-
xercitu tranſiſſet Minos:ac bis ſeptem pueros petiſſet:traditi ſunt.

deeſt non uel numq̃3.

Teſeus cum eſſet nauigaturus:acceſſit ad gubernatorem ægeus præ-
cipiens:ſi Minotaurorum ſuperaſſet filius:ut albis uelis portum in
trarent:nigris quemadmodum & antæa in ioniam fecerunt:ſi periſ-
ſet. Teſeus in cretam cum nauigaſſet:Ariadnes Minois filia eius ſpe
cie ad decore capta & conſilium operamq; dedit minotauri occiden
di & laberinthi egreſſum edocuit. Deinde cum ariadne noctu clam
recedens in inſulam appulit aliquando diam nunc uero Naſum uo
citatam. Eo tempore dioniſium ferunt pulchritudine Ariadnis cap-
tum cum a theſeo uirginem abſtuliſſet uxorem illam ab ſe præter-
modum dilectam duxiſſe. Poſt eius obitum propter ſingularem amo
rem honore immortalium dignatus coronam ex aſtris Ariadne ĩ cæ
lo cõſtituit. Verum eos qui cum theſeo nauigabant ferunt ægre ad
modum raptum uirginis ferentes proptereq; dolorem ægi mandato-
rum oblitos nigris uelis in atticam perueniſſe. Quod ægeus cum
aſpexiſſet exiſtimans Teſeum filium peremptum rem heroicam ã-
greſſus ex arce ob dolorem ſemet præcipitauit:poſt patris interitum.
Theſeus regno ſuccedens cõſtitutis legibus populo imperauit:mul
taq; ægit ad amplitudinem ciuitatis ſpectantia. In quis illud fuit inſi
gne ꝙ plurimum populum athenas ad habitandum induxit. Qua
ex re uiribus & auctoritate aucta ciuitas græciæ prĩcipatum tenere ui
ſa eſt. Verum ad ea:quæ de theſeo ſuperſunt redeundum Deucaliõ
maior natu filiorum Minois cretæ imperauit:Inita cum athenienſi-
bus belli ſocietate phedram filiam theſeo reſpondit. Qui cũ poſt
ductam uxorem hippolytum ex amazone genuiſſet:in trizenam mi
ſit ſorori ethreæ nutriendum. Ex phedra athmantum ſuſcepit ac de
mophontem:paulo poſt hippolytus cum athenas ad myſteria ueniſ
ſet a phedra propter pulchritudinem amatus eſt:quo recedente phe
dra templum ueneri in arce:unde in trizena conſpectus erat condi-
dit:Cumq; ad pittheum cum theſeo diuertiſſet hippolyti concubitũ
petiit:Illo ſcelus abnuente moleſte id ferens nouerca athenas reuerſa
hippolytum ꝙ ſe uiciare uoluiſſet: apud theſeum accuſauit. Ille du-
bitans uerum ne crimen eſſet rem ad hippolitum per internuntium
detulit. Ferebat̃ tũc forte equoꝝ curru hippolytus:Cui calũnia audi
ta labẽti aĩo frena e mãibus exciderũt. Turbati eq̃ excuſſis habẽis cur
rum præcipitem egerunt. Quo eſtracto hippolytus ueſtibus impli
citus atq; ad terram delatus interiit. Ob eius ante optime actã uitam

trizeni deorum illi honores impendere. Teſeus his turbatus calami
tatibus pulſus patria apud hoſpitem functus eſt uita. Athenienſes
penitentia ducti oſſibus theſei athenas traductis: & illum coluerunt
pro deo: & templum ſibi intra urbem aſilum: quod ab eo Theſeum
dictum eſt conſtituere. Nunc de raptu helene deq; perithoi erga pro
ſerpinam amore: geſtis enim theſei ſunt immixta dicendum. Peritho
us Ixionis filius defuncta hippodamia uxore polypito filio ſuperſti
te athenas ad theſeum uenit: cuius uxor phedra cum defuncta eſſet
ſuaſit ei helenæ Iouis ac ledæ raptum. Ea tum decimum agebat an-
num omnes cæteras decore ac modeſtia excellens. Lacedemonem ꝓ
fecti capto tempore helenam communi conſilio athenas aduexere.
Deinceps inter eos ſorte iacta utrius eſſet ſponſa helena futura: ea ta
men adiecta conditione: ut is pro quo ſors cecidiſſet: ſocio coadiutor
ad alteram quærendam uxorem foret. Idq; iureiurando cum firmaſ
ſent: ſorte theſeo euenit. Quod factum cum ægre ferent athenien-
ſes: timens Teſeus helenam in Aphidriam unam ex atticis urbibus
deduxit: eius cura ethre matri multiſq; ex amicis permiſſa. Perithous
cupiens proſerpinam uxorem habere conſilium cum theſeo commu
nicauit. Verum cum propter rei impietatem a propoſito eum a uer-
tere conaretur: ubi illum perſeuerantem inq; iuſiurandi uim a proſer
pinæ raptum ſe adigi uidit coadiutorem ſe præbuit. Cum ad iferos
deſcendiſſent uterq; ibi captus. Sed poſtmodum in gratiam herculis
liberato theſeo peritous apud inferos detentus luit ſempiternas ſuę
impietatis pœnas: quidam ſcriptores tradunt ambos: rediſſe ab infe
ris. Eoq; tempore Dioſcuros helenæ fratres cum exercitu Aphidriam
profectos capta euerſaq; urbe helenam adhuc uirginem captiuamq;
ethram theſei matrem lacedemonem uexiſſe. Res poſtulat: ut de ſep
tem ducibus: qui thebas profecti dicuntur ſcripturi belli cauſas a pri
cipio ordiamur. Lalus thebanorum rex ſūpta uxore locaſta creōtis fi
lia cum diutius caruiſſet liberis: oraculo conſulto an eſſet filios habi-
turus: reſponſū tulit: nō cōducere ſibi prolem habere. Nā q ex eo ꝓ-
diret filius patrē occiſurus eſſet: aduerſaq; fortuna domum funeſta-
turus: poſt quod reſponſū ꝑcæpit natum infantem traiectis ꝑmum
ferro pedibus exponi: unde & œdipus cognoiatus eſt. Sūptū pueꝝ
dōeſtici cū nō expoſuiſſēt: cuidā ſeruili mulieri nōie polibyæ tradide
re. Cum iam uir factus eſſet: deū de īfāte expoſito cōſuluere ſtatuit la
ius. Oedipus quoq; a quodā ſe fuiſſe expoſitū certior factus: & ipe pi
thiā q ſui parētes forēt oratū ꝓficiſcebatur. Cū ambo apud phocidā

inuicem obuiaſſent:Laiuſq; illum deuiã cædere ſuperbius mãdaſ-
ſet.Oedibus ira motus laium occidit inſcius parentem eſſe.Eo tem
pore tradunt ſphingam beluam biformen ueniſſe thebas:pro poſuiſ
ſeq; enigma:quod qui non ſoluerent perirent.Ex quo plures ob rem
dubiam interierunt :Soluenti præmium locaſte connubiũ & thebe
orum regnum propoſitum erat.Verum nullus excæpto œdipo eni-
gma ſoluere ualuit.Id erat eiuſmodi.Q uod animal bipes idem tri
pes ac quadrupes foret.Cæteris addubitãtibus ſolus œdipus ait ho-
mĩem id animal eſſe.Q ui infans quattuor iret pedibus auctus ætã
te duobus Iam ſenior factus tribus:nam baculo tanq̃ tertio pede ſu
ſtentaretur:Sphinga ſuo iudicio uicta ſe ipſam ex loco excelſo præci
pitauit.Oedibus ignotam matrem uxorem ſumpſit quattuorq; ex ea
genuit liberos Ethioclem:polinicem.Antigonam: & Iſmynẽ.Hii cũ
ad ætatem perueniſſent domeſtica impietate cognita œdipum coe-
gerunt ob dedecus non egredi domum.ipſi ſumpto regno fœdere in
uicem ſanxerunt.ut ſinguli alternis annis ĩperarent: primuſq; impe-
rii annus Ethiocli cæderet maiori natu.is acto anno petenti ex fœde
re renuit tradere regnum fratri.Q ua ex cauſa in argos ad Adraſtũ
regem confugit.Hoc tempore Tideus œnei cum in calydone Alcatũ
licotheumq; nepotes occidiſſet.ex etholia aufugit in argos:His adra
ſtus benigne ſuſceptis quodam reſponſo motus utriq; filias uxores
dedit polynici argiam:diiphylem Tydeo adoleſcentes cum a rege ꝓ
barentur magnaq; eorum uirtutis expectatio uideretur:ambos ĩ pa-
triam pollicitus eſt ſe reducturum.Verum cũm cenſeret primũ de-
bere pollynicem reſtitui :ferunt regem ad ethioclem deſtinaſſe Ty-
deum quinquaginta uiros ab Ethiocle in inſidiis in itinere poſitos
occidiſſe:ad argoſq; præter opinionem rediſſe incolumẽ. Hæc adra-
ſtum impulerunt:ut quæ ad bellum ſpectabant pararet. Aſciuit aũt
ad belli ſocietatem Capaneum:Hippomedontem parthẽopeum ath
lantis ſchinei.Suadebant amici poliniciſ:ut ad bellum Amphiarus
uates duceretur.At is cum præuideret ſi ei bello affore:ſe periturum
idq; propterea recuſaret:ferunt polinicem aureum torquem a uenere
Hermoniæ datum Amphiarai uxori:quo belli ſocietatem uiro per
ſuaderet dõaſſe.Eo tẽpore Amphiaraus adraſtuſq; de regno diſſidẽ-
tes ad Eriphilis ãphiarai cõiugis adraſti ſororẽ cẽ diſſeſionũ iudiciũ
rettulerũt.Illa ꝓ Amphiarao ſẽtẽtiã tulit:adiicies ut belli thebis ĩferẽ
di ſocius adiutorq; eẽt.Amphiaraus exiſtimãs ſe ab uxore ꝓditũ ad
bellum ſpopondit ſe aditurum.Sed alcmeõi filio imperauit:ut poſt

ſuū obitum eriphilem perimeret: Quod patris mandatum poſtea executus facti conſcientia in inſaniam uerſus eſt. Adraſtus polyniceſ ac Tydeus ad bellum itari quattuor elegerunt duces. Amphiaraum Capaneum hippomedonta & parthenopeum. Qui omnes magno exercitu aduerſus thebas profecti ſunt: Ethiocles ac polynices mutuis uulneribus confoſſi conciderunt. Capaneus magno impetu ſcaliſ murū aſcendēs mortē opetiit. Amphiaraus ī terræ hiatum cū curru delatus abſortuſq; nunq̄ poſtea uiſus eſt. Eodem pacto & reliqui duces omnes præter Adaſtrum multiq; præterea mortales occubuerūt quorum ſepeliendorum facultas a thebanis cum denegata eſſet inſepultos ſinens Adraſtus ad argos rediit. Cum nullus auderet hos tumulis condere ſoli athenienſes qui cæteros uirtute antæibant. omēs ſepeliuere. Hunc belli uitæq; finem ſeptem qui thebas oppugnatū iure ſortiti ſunt. At uero filii mortem parentum ulturi communi cōſilio contra thebanos mouerunt arma. Dederat reſponſum Apollo eam ſe ciuitatem expugnaturos ſi alcmeonem Amphiarai filium imperatorum ſibi conſtituiſſent. Hic ab illis dux factus deū & de thebano bello conſuluit & an matrem Eliphilem puniret. Reſpondit apollo utrunq; faceret non ſolum quia monile aureum mater in necem paternam: ſed & peplum quoq; ob filii interitum acccepeṙit. Venerem aiunt quondam armoniæ Cadmi & monile donaſſe & pleplum: Ambo hæc habuit Eriphiles. Alterum a polynice: Alterum a Therſandro polycinis quo filium ad expeditionem thebanam hortaretur. Alcmeon igitur cum milites ad bellum plurimos ab argis paraſſet ab urbibus quo quoq; finitimis acceſito præſidio exercitū cōtra thebas duxit. Acerrima cum thebanis commiſſa pugna Alcmeō uictoria potitus eſt thebanorum artritis uiribus multiſq; amiſſis ciuibus cum eſſent impares uiribus omni ſpe deſtituti conſillium a Tyreſia qui diuinator erat exquiſiuere. Hic thebanos ex urbe iuſſit abire. Hoc ſolummodo illos conſeruare poſſe. Iuxta tyreſiæ dicta urbem linquentes aufugere noctu in horam boetiæ quæ tilphoſea appella. Thebæ captæ ac diruptæ ſunt. Tyreſiæ filiā daphneū poſtea cum uictores cepiſſent in delphos uoto ſuſcepto miſere oblationē deo. Ea diuinandi artem edoctā in delphis degens multo magis eā ſcientia calluit. Itaq; natura admirabilis plurima ſcripſit uarii generis reſponſa. Cuius ex uerſibus homerum poetam ferunt multa adornatum ſui poematis ſumpta tranſtuliſſe. Cum hæc ſæpius dei ſpiritu ferretur: multaq; traderet reſponſa ſybilla ab omnibus cognomi

naſa eſt.nãm plenãm deo & ſybillãm eſſe idem notãt. Victores uero urbe direpta in patriam quiſq; multis cum ſpoliis reuerſi ſunt. Ex thebaniſ qui intilphoſium confugerant. Tyreſias defũctus eſt: quem ſui ciues magna cum pompa ſepeliuere deorum ſibi honores tribuentes. Deinceps aduerſus dorienſes ãrmis motis pugna ſuperatos ex eorum patria eiecerũt. Tranſacto paulum temporis quidam ex eis Iunonis ſedibus manſere: Quidam athenas profecti ſunt. Creonte Menicei regnante patria pulſi paulo poſt in dorida remearunt in crineo timeoq; & Euboia habitantes. Antæa boetus arnes neptunni filius migrans in eolidem: quæ nunc theſſalia dicitur: eos qui ſecum acceſerant boetos uocauit. Sed de Eolidibus paucis dicendum: priſcis temporibus cum ex filiis eloi qui fuit ellinis ex deucalione nati cæteri: quæ dicta ſunt loca habitarunt: ſolus minas in eolide regnauit. Eius filius hippotes ex Menalippe eolum genuit. Huius arnem filiam neptunnus cognouit. Qua de re indignatus pater Metapõtio ãduenæ qui tum caſu aduenerat eo pacto arnem dedit: ut illam in metapontum deduceret: Vbi duos peperit filios Eolum ac Boetum: Quoſ Metapontius liberis carens quodam motus oraculo adoptauit in filios: Hi iam uiri facti ortã uiuente metapontio ſeditione regnum obtinuerũt poſtmodum diſſenſione inter ãrnem Autolipen peremere. Eam rem grauiter ferente metapontio illi præparatis nauibus cum matre multiſq; amicorum mare ingreſſi: Eolus quidem ad inſulas tyrreni maris appulit quæ ab eo eolides ſunt appellatæ ciuitatemq; condidit quam lipatã uocauit. Boetus uero ad eolum uenit Aruis partem a quo loco filii nutritus eſt poſtmodum eolidis regnum poſſedit. patriam omnem a matris nomine arnẽm populos appellauit ab ſe boetos. Itonus ex boeto ortus quattuor ſuſcepit filios. Hippodamum Electrionem archylicum alegenorem: horum hippodamus Eleum genuit. Electrion Letum: Alegenor elonium: archilycus Protherorem & Archeſilaum: qui ad troiam iere boetorum exercitus duces. Nunc ſalmoneum Tyrumq; & eorum uſq; ad Neſtorem qui troiano interfuit bello poſteros referamus. Salmoneus ex eolo Deucalionis eſt ortus: qui ex eolide cum magna ſuorum manu profectus conſtitit in elea apud fluuium alpheum: Vbi ciuitatem a ſuo nomine Salmoneam condidit ſumpta uxore Alcidice elei filia genuit ex ea Tyream decore formaq; eximiam. Alcidice defuncta Sideram uxorem duxit: quæ Tyream ut nouerca cœpit odiſſe: Salmoneus ob ſuperbiam atque impietatem contracto ſubditorum odio Iouis fulmine conflagrauit: Eius deinceps Tyrea filia adhuc uirgo ab neptunno cognita peperit peliam ac neleum. Poſtmodum excreteo

Amithaonē genuit:Feretumq; & Eſouem:Cum diem ſuum obiſſet Cre-
teus orta inter peliā Neleūq; regni cōtentione pelias iolco finitimeq; regi
oni īpauit:Aſſumptiſq; melāpode ac biante.Amytaonis Agleieq; filiis q-
buſdamq; ex atheis phithiotiſq; ac eolibus aduerſus pelopōneſum exer-
citum duxit.Melāpus cum eſſet diuinaror argiuas fœminas ꝓpter dioni
ſii iram fanaticas ab inſani acurauit.Cuius rei gratia Anaxagoras megapē
thi argiuorum rex eum donauit duabus regni partibus. Hic argis cum
moraretur Biante fratre conſorte regni facto uxorem cepit Iphiniram fili
am Megapenthi:ex qua ꝓtulit Antiphatum:Mantum:Biantem:Pronoē
ex antiphato ac Zeuſippo hippocoontis Iocleus Amalceuſq; orti ſūt.Io-
cleus hypmeſtraq; Teſpii Iphianirā polibiā atq; amphianiū genuerunt
Hoc pacto Melāpus ac Bias eoꝝq; poſteri argiuoꝝ īpium tenuere.Nele-
us cum his qui eum ſecuti erant in Meſſenem tranſiēe accolaꝝ uolunta
te cōdidit urbē pilum:cui cū īperaret uxorem ſumpſit Chlorem amphi
ōis thebāi natā:exq; ea duodeci filios ſuſcepit.Q uorū ſenior pydimues
extitit.Iunior Neſtor qui bello īterfuit troiano & de ꝓgenitoribus Neſto
ris hactenus.Nunc de laphitis & centauris diſſeremus Ex oceano ac Te-
ti plures filii ſecundum fabulas manarūt a fluminibus cognominati:in
quis fuit peneus:a quo accidit peneū in theſſalia dici.Hic ex nympha cre
uſa liberos ſuſcepit Ipſeū ac Stilbyam:Q uā cū cognouiſſet Apollo La-
pitum ac centaurum genuit.Lapithus locis circa fluuium peneū ad habi
tandem lectis cum ibi īparet Eurionē aſrinoi uxorem duxit.ex qua duos
ſuſcepit filios phorbantē ac periphantem regni paterni heredes:Populi
omnes a laphito laphitæ appellati ſunt.phorbas cum in olenū tranſcen-
diſſet accerſitus ab Alectore boetioꝝ rege tunc pelopis uires formidan-
te eleorum regnū ab eo cepit:Huius filii ægeus actorq; paterno ſucceſſe-
re regno.Periphas alter laphiti natus ex aſti agea uxore ipſei filia octo ge
nuit liberos quoꝝ natu maior Antiō ex melate Amythōi ſuſcepit Ixionē
Hic ut tradunt dona plurima Eſioneo pollicitus deſpondit eius filiam
cliam:ex qua genuit perithoum. Verum cū Ixiō nequaq̄ promiſſa uxori
tradidiſſet eſioneus pro iis equos illius cepit:Tūc Iſion pollicitus ſe quæ
promiſerat daturum accerſitum a ſe Eſioneum in foueam ardentem cō-
iecit.Q ua crudelitate cum nullus eam cedem purgare uellet ab ioue ut
fabulæ tradūt demū purificatus iunonē ſtupri īterpelllare auſus ē.Q ua
re cognita iupiter nubem in forma iunonis cum interpoſuiſſet:Ixion eo
cōcubitu centauros genuit.Tradunt tandē Ixionē ſceleꝝ magnitudīe ab
ioue rote alligatum perpetua poſt obitum torqueri cruciatus pena. Cen
tauros nōnulli uolūt ī pelio a nymphis nutritos poſtmodū equos ſubagi

taſſe:Exq; eis hippo cẽtauros ñatos.Creditum q; primi equitare auſi ſit
eoq; natam fabulã ueluti equi eſſent hoĩſq; natura.Hos ferunt tanq̃ peri
thoi cognatos patrem regni paterni ab eo puſtulaſſe.Quod renuẽti bel
lum alaphitis illatum eſt:Sed eo ceſſãte poſtmodum:cum pithous hip
podamiam deſpondiſſet theſeo ad nuptias ac Centauris uocatis illi uino
ebrii fœminiſq; ĩ nuptiis erant uin afferre conati ſunt.Qua iniuria tum
theſeus tum laphite ꝑmoti multis centauris ꝑemptis reliquos e ciuitate
eiecerunt.Hanc ob cãm centauri una aduerſus laphitas ꝓfecti plures ĩter
fecere.Qui cędi ſupfuerunt parti ĩ pholoem archadie ꝓfecti ſunt: parti
ĩ malea habitarunt.Hi rebus ſecundis elati ex pholoe egreſſi ad ꝑdandũ
ꝓpinquos græcos multos ex eis occiderunt:Nunc de Eſculapio eiuſque
poſteris referendum Aeſculapius traditur Apollinis coronidiſq; fuiſſe fi-
lius:Qui natura ingenioq; perclarus medicinæ opera ĩpenſa plurima ua
litudini homĩum utila adinuenit.Adeo aũt pitia artis excelluit ut q̃pluri
mos deſperantes ſanitatẽ liberaret a morbo ꝓpter eaq; creditus ſit nõnul
lis defonctis uitam reſtituiſſe:ob eã rẽ tradunt ipſum apud iouem ab in
feris accuſatum tanq̃ eoꝝ ĩperium diminuentẽ.Quod ſemp excitaren-
tur a mortuis hoĩes illius cura.Eaq; cã exacerbatũ iouẽ flumine Eſcula-
pium occidiſſe.Hac morte Apollo iratus ciclopes qui id flumẽ fabricarẽt
ĩterfecit.Quo facto indignatus iupiteꝝ iuſſit Apollinẽ homini in pœnã
errati ſeruire.Eſculapius filios reliquit machaonem & Podalerium:qui ar
te paterne dediti cum ad troiã cum agamemnone acceſſiſſent plurimum
græcis in eo bello ĩ curãdis ſummo ſtudio uulneribus opitulati ſunt ma
gnã ob id gloriã adepti.Meritis quoq; ĩmunitas reꝝ oĩum poſt bellum ẽ
conceſſa.Sed de his hactenus.Nunc de Aſopi filiabus Eaciq; liberis ſcri-
bendum Ex oceano ac Thetide fabule tradunt ortos eſſe filios plures:a q
bus flumina cognominata ſunt:in quibus Peneus Aſopuſq; extitere.Pe-
neus in theſſalia ſedem eligens fluuio nomen indidit.Aſopus cum Phli
untem ad habitandum elegiſſet:ſumpta in uxorẽ Methopeladonis duoſ
ſuſcepit filios Pelaſgum atq; Iſmenum:Filias duodecĩ Iſmenus in boetia
habitauit iuxta fluuium quem a ſuo noĩe Iſmenũ cognominarunt.Ex fi
liabus Sinopes ab Apolline raptam in eum locũ delata eſt:ubi nunc ẽ ur
bs ab ea Sinopes dicta.Horum filius Syrus his imparauit:q ab eo ſyri ſũt
appellati.Corcyra uero rapta a neptunno ĩ eã ĩſulã delata eſt:quã ab ea di
xere corcyrã.Ex his natus eſt pheacus:a quo pheacũ nomẽ cœpit : pheaco
filius extitit.Alcinous:qui ulixem in ithacã deduxit.Salamis quoq; a ne-
ptunno rapta eſt:aduectaq; in inſulam ab ea Salaminam appellatam.Ex
ea neptunnoq; genitus Cencheus ĩperauit huic inſulæ clarusq; inter oẽs

ſerpentem mire magñitudiñis qui incolis uexabat occidit.Eginã ex phli
unte iupiter rapuit:inq; iſulã aduexit:quæ ab ea eſt Egina dicta. Ab ioue
cõpreſſa genuit Eacum:qui in eá regnauit iſula.Ab eo creati ſunt peleus
& telamon.Hoꝝ peleus diſco iacto ĩuitus phoeũ fratrem interfecit. Ob
hanc cedem a patre pulſus inq; phithiã theſſalie fugiens ab actoro rege
purificatus:inq; regnũ cũ is liberis careret aſcitus eſt.Ex peleo ac Thetide
Achilles ortus cũ agamẽnone ad troiam acceſſit. Telamõ ex egina abiens
adiit Salaminã ubi ſumpta uxore glauca Cychrei ſalaminoꝝ regis filiæ
ĩperauit inſulæ.Glauce defuncta eribiam Alchari athenienſis deſpondit
ex quá ortus Eãtus poſtmodũ troiano interfuit bello.Nũc cũ de pelope
Tãtaloq; atq; œnomao referendum a nobis ſit pãulo ſupius hiſtoriam or
dienda eſt.In piſa peloponneſi ciuitate mars ex ãrgina aſopi filia genuit
Onomaũ.Hic unicam filiã hippodamiam appellauit. Finẽ uitæ ab ora-
culo ſciſcitante:reſponſũ eſt tunc ĩ facta illum cõceſſuꝝ cum filia hippo
damia nupſiſſet.Igitur filiæ nuptias ueritus decreuit ut in ꝑpetua aſſer-
uaretur uirginitate hoc maxĩe exiſtimãs pacto uitæ piculũ ſe uitaturum.
Multis puellã uxorẽ ſibi dari poſtulãtibus illis id ꝓpoſuit certãmẽ quo
qui uictus eſſet ĩterficeretur.Victor uirginẽ deſponderet.Equoꝝ ĩſtituit
curſum a piſa ad aram neptunni quæ eſt apud Iichinũ corynthi.Curſus
erat eiuſmodi:Oenomaus arietẽ ioui ſacrificabat.Qui uirginẽ poſtula
bat quattuor equoꝝ ferebatur curru.Oenomaus ſacriſ pactis curſu ſeque
batur ꝓcædentem auriga Mirthilo aſſecutũ haſtá quãm gaſtabat mãu ĩ
terficiebat.Hoc pacto cum plures equoꝝ uelocitate pemiſſet pelops Tã
tali qui piſam acceſſerat hippodamia.Id cõcipiens cõnubiũ corrupto.
Mirthylo illius opera uictoria uiſus eſt.primuſq; ad ãrã neptunni pue-
nit.Qua ex re dolore actus Oenomaus exiſtimãs adueniſſe reſponſi tẽ
pus ſibi mortẽ cõſciuit.Pelops ſumpta uxore oippodamia piſæ regnum
tenuit.Qui uiribus ac prudentia ĩſignis cũ plurimos ĩ pelopõneſum ac
colas deduxiſſet.eam patriam peloponneſũ ab ſe denomĩauit:poſteaq̃ pe
lopis meminimus:neceſſarium uidetur:ne quid memoria prætereatur di
gnum:ut & tantalum patrem ſuperioribus adiiciamus. Tantalus Iouis
filius diuitiis & gloria inſignis ĩ ea aſiæ parte:quã nunc paphlagoniã uo-
cant habitauit plurimũ diis ob generis clritatẽ charus:poſtmodum fœli-
licitatem ſuã ĩſolenter ferẽs ĩmortalium ſecreta quæ menſæ cõmunione
uſuq; deoꝝ nouerat palam ꝓtulit hoĩbus.Qua ex cauſa & uiuus pœnã
tulit:& poſt obitũ ſecundũ fabulas tormẽtis apud ĩferos inter ſceleſtos
ꝑpetuis punitur.Ex eo & pelops & Niobes orti ſunt.Hæc filios ſeptem
& totidem filias peperit ſũmo decore ꝓſtantis:Tali ꝓle ſupbiens admo-

dum gloriabatur ſe latonæ præferens numero filiorum. iraq; ira motã fa-
bulæ latonã feruntq; apollini: ut Niobis filios Dianæ ut filias arcu interfi-
cerent mandaſſe. Quibus matri obtemperantibus cõtigit eodẽ tempo-
re: & abũdare filiis niobem & carere. Tãtalus deorum odio cõtracto a pa
phlagonia ab Ilio troii pulſus eſt de quo & eius maioribus paucis ſcribe
mus. Prouinciæ troadi primus ĩpauit teucrus ex fluuio Schamandro atq;
Idea nympha genitus: Vir quidem egregius: & qui populos ſubditos teu
cros ab ſe nominauit. Teucro nata ẽ filia batea: quã dardanus ioui filius
uxorem ſumpſit: regnoq; ſuccedens gentem de ſuo noĩe dardanam dixit
Vrbem p̄terea ſui nominis iuxta littus condidit. Huius erictonius filius
primum fœlicitate excelluit & fortunis. Quem & homerus ſcribit ditiſ-
ſimum hoĩum. Cui tria millia erãt equi paſcẽtes prata. Ericthonio natus
eſt Tros: qui a ſe populos troadas appellauit: hic tres ſuſcepit filios: ilium
aſſaracum: ganymedẽ. Ilius cãpeſtria loca ad habitandũ eligens urbem in
ſignem ĩ troade cõdidit ab ſe Ilium appellatã. Huius filius Laumedon ti
thonum genuit ac p̄amum. Tithonus in aſiam orientẽ uerſus uſq; ĩ æthi
opiã militans dicitur genuiſſe ex ida filium nomine Memnonem: qui cũ
troianis p̄ſidium tuliſſet: poſtea ab achille eſt interfectus: p̄amus ex hecu-
ba uxore cum alios plures tũ hectorem genuit: qui uir præclarus troiano
in bello fuit. Aſſaracus dardanis ĩperans Capim genuit: ex quo Anchiſes
natus eſt. ex que eo & uenere æneas troianoꝶ clariſſimus. Ganimedes oĩ
um fortiſſimus a diis raptus eſt in pĩcernã iouis. Deinceps ad dedalũ &
minotaurum ad minoiſq; aduerſus corcalum ſiciliæ regem expeditionem
traſeamus. Dedalus genere athenienſis fuit unus ex his: qui erechthidæ
dicuntur: natus ex mitiono Eupalami: qui fuit ex athineo Ericthei filio p̄
clarus architectus fuit. Hic multorum auxilio quos ſibi adiutores com-
parauit: quædam miranda efficit uariis locis orbis opera: ſtatuis uero fa-
bricandis adeo ſuperauit omnes: ut a poſteris traditum ſit: ſignã ab eo fa
cta cum aſpicere atq; ambulare uiderentur ſpirantia exiſtimari. Ita enim
cõpoſitio mẽbroꝶ apta erat & ſuis partibus perfecta: ut oẽs ad admirati-
onem alliceret: priores artifices ita ſignoꝶ oculos manus latera crura com
ponebant ut in multis deficerent. Aufugit aũt a patria dedalus iam clarus
architectura cædis ob cauſam huiuſmodi dãnatus. Talus adoleſcens ſo-
roris filius ab eo erudiebatur cum ingenii acumĩe p̄ſtaret dedalo primũ
rotam qua utuntur figuli adinuenit. Deinde repta ſerpentis maxilla par-
uulum cum ſecaſſet lignũ imitatus poſtea dentium ſerpentis ſpiſſitudi-
nẽ ſerã ferreã fabricauit. Qua in re multum ad architectoꝶ artẽ adiumen
ti contulit. Similiter cum reperto torno pluribus ĩ rebus hoĩbus ꝓfuiſſet

mãgnã laude celebratus eſt.Hunc pueꝝ dedalus ĩuidiã motus exiſtimãſ turpe eſſe magiſtrũ ab adoleſcente gloria uinci dolo illum interfecit:Cum puerum ſepeliſſet:dolore mœſtus cum rogaretur de eo quẽ ſepeliſſet: ſerpentẽ reſpondit.Rem mirandã ducet quis fortaſſe animal ex quo ſerræ forma ſumpta eſſet feciſſe notam pueri cædẽ.Accuſatus omicidii dedaluſ damnatus ab ariopãgitis ad quendã terræ atticæ cõfugit populum: qui ab eius nomine dedali uocitati ſunt.In cretã deinde tranſcendens cũ magno in honore ꝓpter artẽ haberetur in Minois regis amiciciã uenit.Trãdunt fabulæ paſiphæn minois uxorẽ cum taurum ad amaret ſignum boui ſimile a dedalo factũ.Eoq; modo tauro ſuppoſitam deſiderio potitã eſſe.Ante hoc tempus minoem quot ãnis ferũt ſpecioſiſſimũ oĩum taurum neptunno ſolitum de more ſacrificare cum ei taurus eſſet cæteris p̄ſtantior alium ſacrificauit deteriorẽ.Quua ex re iratus minoi neptũnus eius tauri amorẽ paſiphæ iniecit:cui arte dedali ſuppoſita decãtatum fabulis genuit minotauꝝ natura duplici:ut qui uſq; ad hũeros taurus cæterã homo eſſet.Ad hoc nutriendum mõſtrum aiunt a dedalo laberinthũ fabricatum difficiles habẽtem egreſſus & inſciis penitus irremeabiles. In quo recluſo Minotauro ſeptem athenienſes pueri totidẽq; uirgines ſingulis annis prout antea diximus dabãtur.Dedalus iram Mĩois ex boue a ſe fabricato cõceptam timens abſceſſit ex creta paſiphæs auxilio nauẽ ad effugiendum p̄bentis poſt eum fugiens Iarcus filius cum inſulã quãdã peteret in mare decidẽs periit:a quo & inſula dicta eſt:& pelagus icareũ uocatum.Fx hac inſula abiens dedalus in ſiciliam appulit:ad ea delatus loca:ubi corcalus ĩperabat:a quo hũaniter ſuſceptus eſt.ac ꝓpter ingeniũ præſtans famãq; eius ſumma beniuolentia habitus.Tradunt:quidã: cũ adhuc in creta eſſet dedalus & a paſiphæ abſconditus:Minõem regem ex petentem meritas ab eo pœnas cum non reperiretur & naues omnis inſulæ ſcrutari mandaſſe & ſimul pecunas pollicitum:ſi quis dedalum inueniſſet.At ipſe deſperato nauis tranſitu alas ſumma arte fabricãuit:quas cera cõpactas cum ſuo filiiq; corpori applicuiſſet:amboq; ſupra mãre aduolaret Icarus cũ altius iret tanq̃ adoleſcens peteret ſolis æſtu cera liquefacta laxatiſq; alarum iuncturis in mare decidit.Pater ꝓpe mare delatus aliis ſæpius madefactis ad ſiciliam ꝑuenit ĩcolumis:quæ fabula q̄uis uideat miranda tamen eam uoluimus recẽſere.Dedalus apud corcalũ ac ſicanos diutius cõmoratus eſt p̄clarus architecturæ artis p̄ſtantia.Adificauit ĩ inſulã quædã:quæ adhuc ꝑmanent opera.Nam ꝓpe megarã fecit eã quæ dicitur lymbethra.Ex qua ingens fluuius Alabos nomĩne in mare propĩquum effluit.Iuxta eam quæ nunc eſt acragantinã in loco qui dicitur ca

micus urbẽ ſupra petram effecit:ut quæ expugnari ñequeat munitiſſimã
illius aſcenſu ita arcto difficiliq; reddito:ut aditus tribus aut quattuor ui
ris cuſtodiretur.In hac urbe Corcalus regia conſtructa theſauꝝ omnẽ in
ea tanq̃ inexpugnabili condidit.Tertio ædificauit in ora Selinutina antꝝ
ex quo ita euaporabat ab igne fumus:ut aſtantibus paulatim ſudor ex ca
lore eliceretur:curarenturq; cum uoluptate adeuntium corpora nulla ca-
loris moleſtia percepta.Eſt iuxta erycem ſaxum præceps ꝑruptum : ultra
modũ editum:ꝑ cuius abrupta anguſtũ difficileq; erat iter ad ueneris tẽ-
plum.In eo ducto muro aditum reddidit latiorẽ.Multa ꝑterea a dedalo
opera cõſtructa in ſicilia ſunt tempoꝝ uetuſtate corrupta . Aureum inſuꝑ
arietẽ ueneri & erici poſuit eã ingenii arte ſculptũ:ut uiuus extimaretur.
Interĩ minos claſſe potens cognitã dedali in ſiciliã fuga ſtatuit cum bel-
lo ꝑſequi ꝑparatis nauibus e creta ꝓfectus in acragantinã appulit:quæ
nũc ab eo minoa uocatur:Expoſitis copiis ꝑ nuntiũ a Corcalo tradi ſibi.
Dedalũ ad pœnã popoſcit.Corcalus minoe ad colloqum accito quod po
ſtularet ſe factuꝝ pollicitus domi receptum cũ in balneis lauaretur adeo
in longũ tẽpus in thermis detinuit:ut nimio æſtu ſoffocaretur.Eius dein
de corpus cretẽſibus reddidit prælata obitus cauſa:ꝙ ĩ lauacro exlapſum
aqua calida periſſet.Eius corpus milites magnifice ſepeliuerũt:ſepulchro
ei duplice conſtructo:Vno in quo poſita ſunt occulte minois oſſa.Aliud
palã ædificato ueneri templo:quod multis ſeculis poſteri ut tẽplum ue-
neris coluerunt.Poſtea cum acragãtĩes regnãte apud eos Thuono urbẽ
conderent repertum ſepulchrum oſſibus in cretã miſſis demoliuere.Cre-
tenſibus qui defuncto Minoe in ſicilia abſq; imperio remanſerant inuicẽ
diſſidentibus quidam qui ſicanis aſſueuerunt contempta patria in ſicilia
manſere.Hoꝝ pars ciuitatẽ cõdidit:quam ab eoꝝ rege dixerunt Minoẽ.
Pars per littus errans locum munitũ condende urbi elegit:quã a fonte in
urbe fluẽte engyam appellarunt.Poſt captã uero troiam Merionum creti
& cum eo cretenſes nauibus in ſiciliã delatos ueluti cognatos in ciuitatem
ſuſcepere.Hi poſtea ab ochyra urbe recedentes expugatis nõnullis finiti
mis eorum regiones poſſederunt.Aucti poſtmodũ opibus templum ma
tribus edificarunt præcipuo eas cultu deas multiſq; templũ donis hono
rantes.Has ex creta aiunt ubi maxime coluntur aduectas iouem olim clã
patre ſaturno educaſſe.Quo merito in cælum ſunt in aſtra:q̃ arctos di-
cunt tranſlare.Hæc & aratus in ſuo de aſtris opere confirmat ĩquiens eas
ꝓpter iouẽ occulte enutritũ ĩ cælum aſcendiſſe.Neq; uero equũ uidetur
haꝝ deaꝝ præſens hoĩbus numen & cultum ꝑterire. Nam eas nõ ſolum
huius urbis accolæ:ſed etiã ex finitimis quidã ſactis ſolemnibus & aliis

honoribus celebrãt. Quædã urbes etiam p̃cioſa uaſa eaꝝ cultui deputarunt. Futurã enim exiſtimant & priuatis & huiuſmodi cultu fœlicem uitã & urbibus diuturnã. Vſq; adeo aũt iſtaꝝ deaꝝ creuit religio ut accolæ p̃multis aureis atq; argenteis uſq; ad ſcriptorum tempora donis exornarit. Tẽplum quippe ipſis edificatum eſt ingens ac ſumpruoſum: ad cuius ſtructurã cum loci natura nõ ſuppeteret ab Aſtygitone agyrineorum quæ centum ab eis diſtat ſtadiis ſaxa aduehi magna ĩpẽſa curarunt. Cũ uero iter quo neceſſe erat lapides ferri aſperum eſſet ac difficile trãſitu q̃ttuor rotarum curribus ad id p̃paratis centum iugis boum lapides delati ſunt. Sacraꝝ enim pecuniarum copiæ impenſã tanti operis contempſere paulo ante hæc tẽpora erãt eis deabus ſacri boues ad tria millia agri adeo p̃multi ut magnum uectigal p̃berent. Nunc auriſtei acta ſequentur. Hic ex Apolline ac Cirene ipſei filia genitus eſt: de cuius genere quidã ita tradunt. Cum cyrenes apud peleum uirgo educaretur: Apollo eius forma captus raptam uirginem ĩ libyam detulit ad ea loca in quibus poſtmodum ciuitas cõdita eſt ſab eius nomine cyrenes. Ex ea filium ſuſcepit Euriſteũ: quem infãtem tradit nymphis nutriendum: a quibus triplici nomine ẽ appellatus. Nomius: Ariſteus: Agreus. Ab his nymphis cum lac coagulare mel atq; oleum cõficere didiciſſet primus ea ĩ uſum hoĩum traduxit. A poſteris ut deus meritis honoribus ſicut & dionyſius cultus ẽ: p̃fectum deinceps ĩ boetiã aiunt Autonœm cadmi filiam uxorẽ ſumpſiſſe. Ex qua genitus eſt acteon: quẽ fabulæ ferunt a ſuis cãibus diſcerptum. Cuius rei cauſa eã traditur a nõnullis extitiſſe: q; dianæ cõcubitum cum uenaretur ĩ mõtibus iuxta tẽplum ſitis ãppetierit. Alii q; ſe illi ãcteon p̃tulerit uenandi arte. Vtrumq; uerisimile eſt ad iram deam incitaſſe. Siue enĩ deſuetam nuptiis uirginẽ ad ſuã q̃ſiuit cupiditatẽ traducere ſiue auſus ẽ ſe illi ĩ uenationibus anteferre: Cum etiã dii ĩ eo exercitio illi cedant: merito irata dea eum ĩ beluã q̃ a canibus laceraretur cõuertit. Ariſteum aiunt poſt actheonis obitum cum ad oraculum adiſſet patris Apollinẽ reſpõdiſſe futuꝝ eẽ ut chyum inſulã adiret: in qua ei honores ĩpenderẽtur. Cum ĩ eam nauigaſſet orta p̃ uniuerſã græciã peſte ſacra pro græcis ſyrii aſtri tempore ſfeciſſe dicunt. Hiſq; actis etheſiis flãtibus uentis morbum ceſſaſſe. Mirãda p̃fecto res huic homini priuatĩ cõtigit. Nam is qui filium ã canibus ĩter emptum cõſpexit & aſtrum cæleſte: quod ex nomine p̃nitiẽ ĩferre mortalibus putãt ad ſalutem uertit: & cæteris extitit cã ſalutis poſtea nepotibus ĩ chio relictis in libyã ad matrẽ nympha rediit. Ac deinde ĩ ſulam lardorũ profetus in ea conſtitit: Captuſq; inſulæ amenitate conſitis arboribus ex agreſti reddidit cultiorem. Ibi duos genuit filios Charinum ac chalicarpũ

Ad alias quoq; inſulas cum acceſſiſſet in ſicilia aliquamdiu commora-
tus eſt: in qua cum uariis fructibus armentiſq; referta eſſet ſinguloꝝ uſū
edocuit. Quo beneficio ſiculi & hii p̄cipue apud quos naſcuntur oleæ ꝓ
deo ſūmo honore coluerunt. Tandē ferūt in thraciā ad dioniſium tranſ-
greſſum & percepiſſe orgia & diutius cum eo cōmoratum multa ad uitā
utilia didiciſſe: Cum aliquādiu in monte qui Emos dicitur habitās poſt
modum nō cōparuiſſet deoꝝ īmortalium honores non ſolum a barbaris
ſed a græcis quoq; aſſecutus eſt. Poſt ariſteum daphnis atq; erix adiicien
tur. Hericem tradūt ueneris ac buti regis cuiuſdā indigenæ īſignis gloria
filium extitiſſe. Hic propter nobilitatē maternam præclarus apud hoīes
fuit: & imperitauit inſulæ parti: Condidit quoq; ſuper locum excelſum ex
ſuo nomine ciuitatem præclarā ī cuius arce matri dicato templo & baſi
illud & uariis ornauit donis. Eam uenus urbem tum īcolentium religio
ne tum filii pietate allecta plurimum dilexit: a qua uenus ericina dicta eſt
Mirabitur quis fortaſſe huius templi famā: Nam cum alioꝝ templorum
gloria ad ſummum perducta quandoq; aliqua obducta ſit calamitate.
Solius templi huius cultus atq; honor a primordio cepti nunq̄ deferunt defuerunt.
ſemp ī melius aucti: Et quidem præter honores ab Erice īſtitutos æneas
poſtmodum italiam petens cum in ſiciliam appulliſſet plurima dona ue
neris ueluti matris templo obtulit: Sicani deinde multis poſt ſeculis hāc
uenerati deam eius templum ſacris doniſq; permultis ornarunt. Ab athe
nieſibus poſtea qui eam partē ſiciliæ tenuere. Venus p̄cipue ſummo ſtu
dio culta eſt. Romani poſtremo uniuerſæ īſulæ īpantes ſupiores oīs in
huius deæ cultu haud īmerito exceſſerunt ſuū genus in hanc referrētes:
ꝓpterq; eam ꝓſpera uſi in rebus fortuna eoꝝ imperii cām merita gratia
honoreq; ꝓſecuti ſunt. Conſules enī militeſq; qui in īſulā tranſcendunt
ac oēs qui cum impio aliquo illuc adeunt: cum ad ericem ueniunt: p̄cipu
is ſacris honoribuſq; templum uenerantur: omniq; abiecta impii ſeueri-
tate in pueroꝝ ac mulieꝝ remiſſionem hilaritatemq; cōuerſi ſolum eo pa
cto gratum eorum aduentū eē deæ putant. Senatui eius deæ cultus atq;
honor cura p̄cipua fuit: Statuit enim ī eius honorē fideliſſimas ſiciliæ
urbes decem & ſeptem numero aurum ueneri conferre. Milites quoq; du
cēti ad eius templi tutelam deputati ſunt. ſed de hac dea ſatis: nunc ad da
phnidem ueniendum: Sunt mōtes in ſicilia quos Erios uocāt. Hos loci
natura tanq̄ cōtinua æſtate amenos atq; uberes reddit. Fontes ſunt ī eis
denſis undiq; arboribus aquæ p̄ter cæteras dulces. Frequentes quoq; in
eis quercus croſſiorem q̄ qui apud alios naſcuntur fructū reddunt. dōe-
ſtice etiam arbores & uineæ permultæ copiaq; ingenti mala naſcuntur:

Adeo aũt fructiferi montes exiſtunt ut alquando carthaginenſium exerci tum ꝑmagnum fame ſuꝑueniente abunde nutrierit. In huius regionis ſil ua admodũ amena: ĩ qua diuertebant nymphæ. Ex mercurio & nympha daphnidẽ natum tradunt qui a lauroꝝ multitudine quæ in ea frequen tes ſunt appellatus eſt daphnis: Educatus a nymphis boum ꝑmultã poſ ſedit armenta. A quoꝝ cura bucolos dictus eſt. Cum eẽt ingenio acri ſtu diumq; plurimum gubernandis bobus ĩpenderet: carmẽ bucolicũ quod etiã nunc uſq; ad ſiculis in p̃tio habetur adinuenit. Tradunt inſup illum in dianæ gratiam uenandi ſtudio ĩpendiſſe operam: eamq; fiſtula & cã tu bucolico apprime oblectaſſe. Huius amore capta nympha prædixiſſe illi tradunt ſi cui alteri iungeretur ſe illum uiſu priuaturam. poſtmõdum quodam regis filia ab ſe ebrio ſtuprata oculis ut prædictũ fuerat captus eſt. Sed de daphnide iterum referetur. Nunc de orione paucis ſcribẽdum uidetur. Ferunt hunc tum magnitudine tum robore corporis eroas exce dentem & uenatorem fuiſſe & opera effeciſſe multa amore laudis. Nã Za cloro in ſicilia regnante urbem ab eo dictam zachlim: quæ nunc meſſana eſt ædificauit: portum prætera iacta mole actum nomine conſtruxit. Quoniam meſſane mentio icidit haud abre erit quæ de eius freto ferũ tur recenſere. Tradunt priſci rerum ſcriptores ſiciliam olim fuiſſe italiæ cõ iunctam: ſed poſtea ex huiuſmodi cauſa inſulã euaſiſſe. Qua parte ãgu ſtus cõtinens ab utroq; maris latere æſtu collidebatur. Dirupta maris flu ctibus terra aquam peruiã feciſſe aqua terræ ſciſſura regibus is locus ap pellatus eſt: ac multis poſtmodũ annis condita ibi ciuitas idem fuit nom̃ ſortita. Quidam tradunt terremotu ſciſſum cõtinentẽ dediſſe mari locũ Ac propterea diuiſam a cõtinẽti ſiciliam iſulã effectã. Heſiodus poeta con tra ſentit. Ait enim operto mari ꝓmontorium qui iuxta pelorum mõtem eſt eggeraſſe orionem: inq; eo tẽplum neptunno quem incole p̄cipuo ho nore colerẽt fabricaſſe. Quod opus cum conſumaſſet ad Euboeam di uertit. Deinceps propter famam inter aſtra annumeratus immortale no men adeptus. Quam rem Homerus quoq; in necyia plurium uerſuum teſtimonio aſſerit. poſtea uero q̃ de hominibus ac ſemideis prout a prin cipio ſumus polliciti ſcripſimus finem huic libro ſtatuemus.

EXPLICIT QVINTVS. INCIPIT SEXTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR OMNIA.

De his quæ fabuloſe de ſicilia ferũtur: & de figura & magnitudĩe iſulæ:
De cerere ac proſerpina & frumenti inuentione.
De lipara & cæteris quæ eolides inſulæ appellatæ ſunt.

De melitā:glauco:& cercinā.
De ethalia:cyrno:& ſardone.
De pithiuſſa:& inſulis quas aliqui baleares appellant.
De inſulis oceani quæ ad heſperum uergunt.
De britannia inſula:& de ea quæ dicitur baſilea ubi electrum oritur.
De glatia:celtiberia:hiberia:liguria:tyrrenia:& de his qui ea loca habitāt:
& quibus legibus qui ea loca habitant utantur.
De inſulis oceani:quæ ad meridiem ſunt:& de ea que hiera appellatur:
& panthea:& quæ de his quæ in ea ſcribuntur.
De ſamothracia:& de myſteriis quæ in ea ſunt.
De naxo:ſyrna:& calydna.
De rhodo:& iis quæ de ea fabuloſe feruntur.
De cheroneſſo:quæ rhodo oppoſita eſt.
De creta:& iis quæ de ea fabuloſe feruntur uſq; ad iuniora tempora.
De leſbo:chio:ſamo:coo:& rhodiorum colonis.
De thēedo:& de habitatiōibus eius & de eis ꝗ a thēediis geſta dicūtur.
De cicladibus inſulis.

VM OMNIA In ꝗbus hiſtoria uerſat̃ cōplecti reꝝ ſcriptores deceat tū uero maxie quomō quæq; res ſingulari deſcribēde ſit:cura uidet̃ ſuſcipiēda. Nō.n.tm̄mō hæc notatio particularis diligētiaq; ꝑuatis hoibus ad cōſeruādas augēdaſq; fortūas ꝓficit:ueꝝ hiſtoricis ēt plurimū affert decoris atq; ornamēti. Quidā quoꝝ ob eloqntiā ac reꝝ geſtaꝝ copiā merito laudat̃ opus ĩ ſingulaꝝ reꝝ deſcriptiōe aberrarūt. Vt eoꝝ labor atq; induſtria a legentibus in recenſenda hiſtoria cōprobetur ſcribendi ordo nō careat repræhenſione. Timeus ſane tū tempoꝝ exquiſitam diligentiā tū plurimaꝝ reꝝ hiſtoriam ſe tradituꝝ pollicitus quod nimiū opere in aliis redarguendis ĩpenderit culpatur. Qua ex re a nonnullis ottrectator eſt cognominatus. Ephorus hiſtoriā cōtexes eloquenter ſingula priuati mdiligenterq; retulit libros ſuos in res ſingulas partitus. Huius nos morem quoad facultas tulit ſecuti ꝑſentē librū deſcribendis ĩſulis diſtribuimus: ĩ quis primum ſe offert ſicilia quæ optima inſulaꝝ oīum reꝝ ātiquitate cæteras antecellit. Hæc olim tinatria ab eius forma primū appellata. Sicania deinceps ab incolis dicta eſt:poſtremo ab italis qui ſiculi dicebant̃ in eam uulgo ꝓfectis ſiciliam dixere. Eſt eius ambitus ſtadioꝝ quattuor millium trecentoꝝ ſexagita. Nam trium laterum unum à peloro lilybeū uſq; mille ſtadia & ſeptingenta cōpletitur:a lilybeo ad pachinnū agri ſi-

raculii ſtadia ſunt mille & quinquaginta. Reliquus ambitus ꝑtēdit ſtadiis mille centum quadraginta. Tradunt ſiculi ducta ex antiqua a ꝓgenitoribus fama ſiciliā cereri ac ꝓſerpinæ ſacrā eſſe. Fabulātur poetaꝝ quidā poſt plutonis ac ꝓſerpinæ nuptias hanc inſulā ab ioue anacalyptre nymphæ traditā. Sicanos aūt qui in ea antiquitus habitarunt īdigetes eſſe p̄cipui ſcriptores tradunt. Has ſimul deas primum ī ſicilia uiſas inq; ea primo frumentū terræ bonitate ortum ſicut & clariſſimus teſtatur poeta inquiens pīa ibi ſua ſponte terram ꝓducere in agro leontino multiſq; prætera ſiciliæ locis etiā nunc triticum agreſte oritur. Deniq; ſi q̄ritur āte frumenti uſum ibi primū id reptum ſit merito eius rei laus ſiciliæ tribuetur. Has deas certe repto res eius cōſtat magno in honore apud ſiciliam fuiſſe. Raptam uero ibi ꝓſerpinam argumentum eſſe uolunt ꝙ hæ deæ ī hac tanq̄ inſula admodum eis dilecta habitarint. Raptum ꝓſerpinæ in pratis iuxta etnam ciuitati ꝓpinquis ferunt: quæ liliis uariiſq; floribus dea dignis ornata erant. Vbiq; propter odorum fragrantiā ſagaces canes odoratu carent naturā ſenſus floꝝ odore ſupate. Eſt id pratum a ſupiori parte planum admodum aquis redundans altus circum & p̄cipitiis undiq; abſciſſus: Ex quo a nōnullis ſiciliæ appellatur umbelicus. Sunt ei ꝓpīqua nemora prataq; & paludes undiq;. Speluncā inſup ꝑgrandem quæ hiatū ſub terrā habeat ad arctum ſpectantē eſſe dicunt. p quē plutonem fabulātur cū curru rapta ꝓſerpinā tranſiſſe. Lilia alioſq; flores odorem præbentes p uniuerſum uolunt annum quibus aſpectus oblectetur uirides ꝑmanere. Mineruā inſup ac dianā uirgines cum ꝓſerpina nutritas una flores legere ſolitas fabulæ ferunt. unāq; eas ioui patri ueſtem feciſſe. Q ua mutua cōſuetudine uſuq; eam īſulā omnes maxime diligebant quelibet locū quē elegerat ſortita. Nā mineua circa imerā regiones eligit in quibus nymphæ ī eius gratiā aquæ calidæ fontes ſcaturire hercule aduentante fecere. Q uæ loca ſimul & urbem: quæ nunc uſq; mineruæ nomen tenet incolæ ei ſacrarunt. Dianā ſiracuſis inſulam a diis accepit orthygiam ab ea tum oraculorum reſponſo tum uoce nominatā. Eodē pacto & in hac inſula nymphæ in dianæ grātiam maximū ꝓduxere fontem: qui dicit̄ arethuſa. Hic nō tantum priſcis: ſed noſtris quoque temporibus magnā copia fert piſces ſacros quippe ab hoībus intactos. Sæpius qui eos bellorū tempore edere auſi ſunt: deoꝝ irā magnas calamitates ſubierunt. Verū de his poſterius. Proſerpina haꝝ iſtar deaꝝ prata circa etnam elegit: cui fons ingenſis dicatus eſt nomīe Cyanes: At uero pluto cum raptā proſerpinā propter ſiratuſas per terræ hiatum ad inferos curru deſcendit: ſyraculii iuxta. Cyanem ſingulis ānis dies feſtos celebrantū quibus ſacra,

De Arethuſa.

ſaciunt priuati paruis uictimis publice tauros in palude imergunt morē
herculis imitati qui eiuſmodi ſacris quo tēpore gerionis boues ꝑ ſiciliam
deduxit uſus eſt. Tradunt deiceps Cererem cum filium repire nō poſſet
facibus in ethna accenſis uarias orbis partes ꝓſerpinam quærente deam
bulaſſe: hoīeſque qui eam grate ſuſceperant tanq̄ beneficii memorem fru
mēti edocuiſſe uſum: ī quis primum ꝓpter ſuam erga deam humanita-
tem poſt ſiculos fuere atheniēſes. Qua ex re publice hāc deam p̄ cæteris
coluere tū ſacrificiis ampliſſimis tū eleuſine myſteriis quæ antiquitate ca
ſtimoniaque apud omnes homines ſūt uulgata. Cū plures ab atheníenſi
bus humanitatis gratia frumētum accepiſſent: proximis illud incolis im
partiti ſūt: atq; exīde per totum fere orbem eſt diffuſum. At ſiculi Cereris
proſerpinæque erga eos indulgentia moti ut quibus frumenti uſus pri-
mum īnotuiſſet: utriq; earum ſacra cerimoniaſque diuerſo anni tempore
inſtituerunt: ꝓſerpinæ quidē meſſis tempore tanta caſtimonia ſtudioq; q̄
tam tanti doni ratio poſtulabat. Cereri uero cum ſemen ī terrā iactur. Ap
paratu ac magnificentia exquiſita decē dies feſtos agunt priorem repreſen
tātes uitā: quibus diebus turpi loqo īuicē uti cōſueuere: uti deæ dolor ex
filiæ raptu cōceptus riſu ex uerborū ſcurilitate mitigaretur: hunc ut dixi
mus ꝓſerpinæ raptum plures tum hiſtorici tum poetæ fuiſſe affirmant.
Carcynus ſane tragedus qui ſyracuſas ſæpius acceſſit cōſpecto incolaꝝ ī
eiuſmodi ſacris ſtudio ꝓſerpinā a plutone raptā atq; ad inferos deductā
poſtmodum uero a cerere ſumpto ex ethna ſiciliæ igne planctu luctuq; q̄
ſitam ab eaq; frumentum mōſtratum. unde & dea ſit habita ī ſuo poema
te affirmat. Nō uidētur autē ommittenda huius deæ erga hoīes benefi-
cia. Nam p̄ter ab ea reptum frumentum leges edidit: quibus iuſte pieq;
hoīes uiuere aſſueſcerent. Ex quo & legiferā dixerūt. Quibus inuentis
haud facile quis maiora repire poſſet. Cum ī his ſita ſit nō uiuendi tātum
ſed bene honeſteq; uiuendi inſtitutio. Sed de his hactenus: nunc de ſica-
nis qui primi in ſicilia habitarunt: quoniā de eis ſcriptores diſſentiunt eſt
ſcribēdum. Philiſtus eos ex hiberia ī ſiciliā ueniſſe affirmat. qui id nomē
a ſicano hiberie flumine traxeſerunt. Timeus huius ſcriptoris inſcitiā ar-
guēs ſicanos ait ſiciliæ īdigetes eēt multa ſuæ antiquitatis argumenta fe-
rens quæ haud ope p̄tium eſt recenſere. Cæteꝝ habitabant priſcis tempo
ribus ſicani in mōtibus natura munitis: ī quibus urbes latronū metu edi
ficarunt. Nulli enī regi ſuberāt: ſed ſuus cuiq; urbi inerat pīceps. Hi pri-
mum uniuerſā tenuere inſulam agros colētes: ex quibus uitæ cibū ſume
bant. Poſtmodum Ethna ignes qui ꝓximas regiones urebant eruptante
cū plures annos id incendiū patriam uaſtaret: timore acti omiſſis orienta

libus locis partes q̄ ad occidentē uergebant petiuere. Multis deinde ſecu
lis ſiculi ab italia ī ſiciliā ꝓfecti loca tenuerunt ab ſicanis relicta. Opibus
deinceps ac uiribus potentes ꝓpinquis agris occupatis quotidie magis ī
perium augebāt. Quoad bello ſæpius cū ſicanis moto certo poſtmodū
fœdere agroꝝ fines inuicem ſtatuerunt. Poſtremo a græcis colonie in ſici
liam deducte ſunt: urbeſq; maritime cōdite. Mutua poſtmodum conſue
tudine uſuq; cum plures in diem græci in ſiciliam nauigarent: & linguā
græcam omiſſa barbara dicere & mutato nomine ſiculi ſunt appellati. Se
cuntur eolides inſulæ ſeptem nūero: Strongyla Euonyma Didyme Phi
nicodes Sacra Vulchania lypara in qua eſt eiuſdem nominis ciuitas. Si
tæ autē ſunt inter italiam ſiciliamq; recto curſu. Diſtant a ſicilia centum
quinquaginta ferme ſtadiis pares inuicē magnitudine. Earum maxīa cir
cuitu cōplectitur ſtadia cētum quinquagīta Ignem hactenus euomebāt
oēs quaꝝ meatus oraq; ignis etiā nunc uiſuntur: in ſtrongyla ac ſacra hu
cuſq; ex terræ hiatu uentus erumpit & fetor ī gens: eruptat quoq; arenam
lapideſq; igneos ꝑmultos: queādmodū & Etnæ accidit. Aſſerunt nōnulli
meatus eſſe ſubterraneos ab etna ad has inſulas & his oībus eādē ignem
ſpirandi cām eſſe. Has inſup inſulas trādunt olī deſertas fuiſſe. Sed lypā
rum quendā auſoni regis filiū a fratribus diſſidentē ex italia cum longis
nauibus aduecta ſecū militū copia ad inſulā appuliſſe: q̄ ab eo lypara ſit
appellata: inq; ea ſui noīs urbe cōdita reliquaꝝ quoq; īſulaꝝ agros exco
luit. Eo ſeneſcente Eolus hippoti cū ſociis quibuſdā in lyparā cū ueniſſet
ſumpta uxore lāppari filia his poſtmodū īſulis imperauit. Verū lyparus
cum in italiā reuerti cuperet iuxta Surentū tenuit loca: quibus magna cum
laude ꝑ̄fuit. Defunctus deinde ac magnifice ſepultus honores heroicos
ab incolis aſſecutus eſt. Eolum uero is eſt aliquē fabulæ ulixē errantē di
uertiſſe tradunt iuſtum ac pium extitiſſe. Legimus & erga hoſpites ꝑ hu
manum ꝑ̄terea uelis uti nautas docuit. Obſeruatione ignis qui uenti fu
turi eſſent prædixit. Vnde & illum fabulæ uentoꝝ potentem dixere. Ob
eximiā eius pietatē deoꝝ amicis eſt nominatus. Ex eolo filii ſex orti ſunt.
Aſthyothus: xuthus: Androcleus: Feremon: Iocaſtes: Agathyrſus: qui oēs
ob gloriam ac uirtutes paternas magno in honore ſunt habiti. Horum Io
caſtes loca italiæ circa regium poſſedit. Feremon atq; Androcleus eam re
gionem ſic liæ a freto quod inſulam diuidit uſq; ad lilybeum eſt: tenue
runt. Huius regionis agros qui ad orientem uergunt coluere ſiculi Qui
ad occaſum ſpectant ſicani: Hi īuicem diſſidentes Eoli filiis tum propter
uulgatam parentis pietatē tum ob eoꝝ in ſe curā ac diligentiā ſponte pa
ruerunt: imꝑauit quoq; xuthus ei parti quæ ad leontinos uergit uſq; ad

hæc tempora ab eo xuthia dictã Agãthyrſus cũ dominaretur ei q̃ nunc
Agathyrſis ora appellatur:urbem condidit ab ſe Agathyrſidem uocatam
Aſtyochus præfuit lipare qui omnes paterne uirtutis emuli magna cum
laude uixerunt.Cum pluribus ſæculis Eoli ꝓgenies in ſicilia regnaſſet.tã
dem defecit:poſt hos ſiculi ad meliores uiros principatum deferebant.
Sicani orta ob principatum cõtentione bello inter ſe certarunt. Multi de
inceps exactis annis cum inſula cultoribus in diem magis deficeret gni-
dii quidam rhodiiq; regum aſiæ iniuria oppreſſi in ſiciliam deducere co-
loniam decreuere:Sumpto duce penthlo gnidio qui genus ſuum ad hip
potum herculis ꝓgeniem referebat:quinquãgeſima tunc olimpia de in q̃
ſtudii uictor fuit lacedemonius Epiſtelidas:Egreſſi circa lilybeum egeſte
os Sellinuntioſq; inuicem bellantes ĩuenerunt.Fœdere cum ſellinũtiis mi
to p̃lioq; aduerſus egeſteos cõmiſſo multi eoꝝ cecidere:in quis dux pen-
tathlus occubuit.Qui ex p̃lio ſupfuerunt ſellinũtiis de uictis ſtatuerũt
ĩde abire creatis ducibus gorgone Theſtore ac epitherſi de pentathlii do
meſticis ꝑ tyrrenum pelagus cum ap liparam appuliſſent:humaniter ab
incolis accepti habitarunt ĩ inſula nomero ferme quingenti.Poſtmodum
tyrrenis mare latrocinio infeſtantibus ad ſe tuendum naues ædificarunt
Eoꝝ pars ad cõmunem utilitatem colebant agros pars.piratis obſiſtebat
Hi cõmunicatis inuicẽ fortunis rebuſq; oĩbus aliq̃diu in ea uite cõmunio
ne ꝑmanſere.Deinceps cum liparam urbemq; eius cæpiſſent:reliquaꝝ in
ſulaꝝ agros cõmuniter exercebant.Poſtremo oẽs ĩſulas in uiginti ãnos ita
ut denuo illas eo acto tempore ſortirentur partiti ſunt.Nonnullis p̃terea
naualibus pugnis ſupatis tyrrenis ſpolioꝝ decimas ĩ delphos obtulerũt:
Supereſt ut cauſas addamus quibus poſtea fœlicitatis gloriæq; incremẽ
ta lipare urbis ſuſcepit:primum ipſa natura tum partis ĩſula decora eſt:
tum balneis quæ admodum cõmendantur:ad ualitudinem eni cõferunt
& ſumã ex uſu præbent uoluptatem.Quo fit ut ſiculi ꝑ multi morbo ĩ
pliciti eo ſanitatis gratia cõfluentes ualitudinem priſtinã recupẽt. Profert
inſup ea inſula metallum celebre quod allumen appellant.Ex quo liparẽ-
ſes romaniq; magnum ꝑcipiunt uectigal:Nam cum nullo in loco orbis
allumen generetur:magnos affert huic inſulæ quæſtus:Hæc parua ẽ ma
gnitudiua:ſed fertilis ad hoĩum uitã:quippe quæ oĩs generis piſces abũ
de præbeat & fructus arboꝝ ſuaues guſtu.poſt liparam occidentem uer-
ſus inſula eſt parua admodum deſerta & ab re quadam oſteodis cogno-
minatã. Nam carthaginenſes quo tempore aduerſus ſyracuſios bellum
geſſere magis peditum copiis ĩgẽtiq; claſſe in ſiciliã ꝓfecti ſunt.His cum
plures mercẽnarii uariis ex gentibus mixti eſſent:& hi ſæpius ꝓſertim ob

ſtipēdiũ ſuo tēpore nõ impenſum ſeditioni numero millia ſexaginta pri
mum ad p̄toria concurrentes tumultũ aduerſus duces excitabant:mina-
bantur:ſed cũ ſæpius pecuniæ deeſſent armis ſi quod deberetur uendica
turos.Cõſultus ſenatus ĩperatoribus occulte mandauit ut ſeditioſos ex
exercitu amouerent.Itaq; mercennarios oēs ſumpta alterius belli occaſio
ne in naues ĩpoſitos in hanc inſulã expoſuerunt.Vbi relicti fame abſum
pti ſunt.Tot hoĩum defunctoꝝ oſſa paruæ inſulæ nomen dedere.Recen-
ſitis eoli inſulis deinceps ad reliqui lateris inſulas tranſceamus:in ea ſici
liæ parte quæ ad meridiẽ uergit tres inſulæ ſũt.Quarꝝ ſingulæ portus
tutos habẽt nauigantibus.Prima qua ĩmelitem dicũt a ſyracuſiis remo-
ta ſtadiis octuaginta portus habet plures admodũ utiles.Eius incolę for
tunati exiſtimantur:quoniã & uarii generis exercent artes:& optimas fa-
ciunt linteas telas tum tenuitate tum mollitie ſpectatas. Domos inſuper
ædificant ꝓ loci qualitate pulchras & exornatas gypſo.Eſt aũt hæc inſu-
la ueluti planaꝝ colonia q̃dã cũ ibi plriume fiant.Mercatores uſq; ad oc-
cidens pelagus nauigãteſ ad hanc cõfugiunt:ut q̃ pluref habeat tutos por
tus.Quae ex cã eius accole ꝓpter beneficia mercatoribus impenſa & opi-
bus & gloria rem auxerunt.Eſt & alia inſula nomine gaudas:q̃ plures ha
bet oportunos portus & abundat palmis.Deinceps eſt & Cercyna:q̃ ad li
byam ſpectat:Inqua haud ignobilis eſt ciuitas & portus non ſolum mer
catoribus utiles:ſed longis nauibus accomodati.Sequuntur poſt lyparã
inſulæ ad tyrrenum pelagus ſite:in quibus una eſt nomine ethalia popu
lonie oppoſita urbi diſtans a cõtinenti ſtadiis ferme centum : q̃ id nomẽ
ab etalio:qui ei p̄fuit duce ſortita eſt:In ea effoditur petra:ex qua ferrum
excuditur:incidunt enĩ id metalli genus quo abundat inſula inde ex ſaxis
in fornacibus decoctis ferrũ liquefactum in fruſtra partiuntur magis ſpõ
gis ſimilia:q̃ poſtmodũ mercatores ad emporia deferunt.Ex ferro artifi-
ces uãria cudũt iſtrumẽta rei ruſtice diuerſiſq; artibus accomodata . Præt
hanc eſt inſula longe ab eis ſtadiis trecentis:q̃ a græcis Cyrnos appellatur
a romanis uero atq; incolis corſica.Hæc aditu facilis portum habet pul-
cherrimum noĩe ſiracuſium Celebres in ea ciuitates habentur duæ.ſ.Cala
ris & Nicea.Calaris a phocenſibus qui a tyrrenis poſtmodũ inſula pulſi
ſunt . Nicea a tyrrenis maritimis qui reliquas etiã tyrreni maris ĩſula ſuæ
ditiõis fecerunt conditæ.Hi poſtea urbibus q̃ in cyrno erant ſubactis Re
ſinæ ceræq; ac mellis:quoꝝ ea fertilis eſt inſula tributa impoſuerũt.Ser-
ui qui in ea ſunt plurimum ab alioꝝ ſeruoꝝ:quod eis natura accidit uſu
uitæ differunt.Inſula ampla eſt magnaq; ex parte montuoſa ac ſilueſtris
fertur.Fluminibus inſuper irrigua.Homines lacte melle ac cornibus :oĩa

affatim præbet patria:iuſte & humaniter ultra cæteros barbaros inuicem uiuunt. Fauum quod in montanis arboribus reperitur illius eſſe ſinunt: qui id prius adinuenit. Oues ſignaculis diſtinctæ etiã nullo cuſtode patronis ſeruantur. In priuata uita actionibuſq; miro quodam modo iuſtitiam obſeruant. Mirandum uero eſt quod apud eos fit in filiorum ortu Nam cũ mulier parit nulla eſt puerperii cura. Sed uir eius ueluti & ipſe ĩplicitus puerperii morbo ſtatutos dies domi uxoris curã ſuſcipit. Naſcit̃ ĩ ea inſula buxus copia:ĩ q̃ arbore mel quod fit amarum admodũ exiſtit: Barbari ĩſulã habitãtes uaria utuntur loq̃la & ad ĩtelligẽdũ difficili. Nũero excædunt hoĩum triginta millia. Huic ꝓxima ſardinia inſula ſiciliæ per magnitudinẽ barbaris. Iolaos uocant tenetur. Hos ab iolao ac theſpiadibus:quoꝝ plures in eam inſulã tranſcenderunt:genus ducere putant. Nã quo tempore hercules decantatos ſubiit labores liberos ab eo ex Teſpii filiabus ſuſceptos cum græcorũ barbaroꝝq; copia ſecundum certum oraculum in ſardiniam ad cõdendam coloniam miſit. Quod ſẽtiens iolaus herculis nepos in inſulã uenit:inq; ea cõditis haud cõtẽnendis urbibus patria omni potitus populos ab ſe dixit iolaos. Gymnaſia & deoꝝ tẽpla cæteraq; ad hoĩum fœlicitatẽ ſpectantia. quoꝝ adhuc monumẽta extant ab eo ſunt ĩſtituta. Cũ ab oraculo traditum eſſet hanc coloniã liberã ſemp futurã:uerum uſq; ad hæc tẽpora id oraculum fuit. Nam cũ carthagineſes magnis copiis inſulã cæpiſſent:nunq̃ iolaos ſubegere. Ad mõtana enĩ atq; aſpera cõfugientes loca effoſis ſub terrã habitaculis lacte caſeo carnibus ex pecoribus:quæ plurima illis erant:ueſcebantur. Agriq; colẽdi declinato labore in mõtibus uitam quietam ducebant:Carthaginenſes cũ ſæpius eos bello tentaſſẽt difficultate locoꝝ abſterriti liberos reliq̃runt. Poſtremo romanis armis ſæpius laceſſiti ac locoꝝ aſperitate inuicti permanſere. Iolaus iis quæ ad ſtatũ coloniæ ptinebant cõpoſitis in græciam rediit. Theſpiades cum multis ſæculis inſulæ ꝑfuiſſent tandẽ in italiam nauigantes loca circa cumam tenuere. Reliqua multitudo depoſita barbarie præficientes ſibi ex accolis optimos duces huc uſq; libertatẽ ſeruarũt ꝑter has inſulas eſt alia pytiuſſa a pinis:quæ frequentes in ea naſcuntur nomen ſortita. Diſtat ab herculeis columnis dieꝝ trium nauigatione:a libya uero diei noctiſq; unius:diei unius ab hiberia. Magnitudine ſimilis corcyræ. Reꝝ copia mediocris. Vites fert ea regio lic& ratas. Cæteræ arbores ĩ cõuallibus fiunt. Inter ea quæ ibi oriuntur lanam præferunt. Diſtincta campis accollibus inſula urbem habet Eneſum carthaginenſium coloniam:Mœnium ambitu ac frequentibus domibus portu inſuper perutili ſatis celebrem palmis præterea fertilis eſt uariis a barbaris præſertim

phœnicibus habitatã. Hæc colonia centum ſexaginta ãnnis poſt cõditam carthaginem eſt deducta. Aliæ quoq; exiſtunt inſulæ hiberiæ oppoſitæ a græcis gymnaſiæ ab incolaꝝ nuditate: qui æſtatis tẽpore abſq; ueſtibus incædunt. Ab accolis uero ac romanis baleares a fundæ iactu qui rectius q̃ reliqui lapides iaciunt appellati. Haꝝ media maior eſt reliquis inſulis dẽptis ſeptẽ. Sicilia: Sardinia: Creta: Euboea: Cypro: Cyrno: Leſbo. Abeſt ab hiberia diei unius nauigatione. Minor ad orientem ſpectat nutriens plurima omnis generis armenta: ſed mulos præcipue. qui & magni ſũt & ſonora uoce. Vtraq; ĩſula fertilis ac fructifera eſt referta habitatoribus ut qui triginta hoĩum millia excædant. Ad uini potum qui raꝝ apud eos ẽ ſunt promptiores: oleo oĩo carent. Ideo ex lentiſco & porcidipe mixtis un gunt corpora: mulieres adeo p̃ cæteris appetunt: ut mulierem a p̃donibus captam tribus aut quattuor redimant uiris. Habitant in ſaxis concauis: iuxtaq; p̃cipites petras. Effoſſis cuniculis ad corpoꝝ tegumenta utũtur & uitæ ſecuritatem. Aureo nummo aut argenteo nõ utuntur. Quæ afferri ad ĩſulã ꝓhibent cãm afferentes Gerionem Criſauri filium auro atq; argẽ to opulentiſſimum quõdam ab hercule bello expugnatũ. Exiſtimant enĩ eo pacto cum auro atq; argento careant ſeſe facile omnes uitæ ĩſidias eua ſuros. Hanc ob rem cũ olĩ cũ carthaginenſibus militaſſent: ex ſtipendio ĩ penſo mulieres ac uinum emptum ſecum tulere. Mirandum uero quod ĩ nuptiis de more ſeruant: ĩ epulis enĩ q̃ cum domeſticis amiciſq; ĩ nuptiis fiunt. Primus ſecunduſq; & deinceps ſecundũ ætatẽ reliqui nuptam ma- gno numero cognoſcunt. Vltimus ſpõſo locus ad uxorem datur: priuatĩ quid etiam & a cæteroꝝ moribus alienum in defunctoꝝ ſepulchris obſer uant. Lignis enĩ membra corporis inciſa in uas coniiciunt ſupra ſaxa ac cumulãt: Arma eis ſunt fundæ tres: Vna caput cingunt. Altera uentrem: Tertia in manibus geſtatur. In p̃lio lapides multos maiores: q̃ reliqui ita iactãt robuſte ut ab aliquo tormento lapis miſſus uideatur. In urbium ex pugnatione lapidũ iactu eos qui de ſupra ex ꝓpugnaculis tuẽtur mœnia uulnerant: In pugna uero ſcuta galeas omneq; armoꝝ genus confringũt Ita aũt recte lapides ꝓpellunt: ut raro effugiat ictũ appetitus locus quod eis cõtinuus a pueritia uſus p̃bet a matribus ad id certamen coactis: impo nunt.n. ſupra erectum lignum panem lignum quod iactu petãt: neq; an te cibum capiunt: q̃ panem lapide eiectum ꝓ cibo ſumunt p̃miſſi matris Poſteaq̃ inſulas: q̃ ad columnas herculis ſpectant rettulimus: ad oceani ĩ ſulas tranſeamus. Eſt libyam uerſus ad oceanum ſita plurimum dierũ na uigatione inſula p̃magna agro fertili tum campis amenis tum montibus diſtincta. Fluminibus rigatur: q̃ ſin nauium capatia plurima: ſunt in ea po

meria uăriis arboribus cõſitã:ortiq; ãmoeni:quos aquæ dulces ĩterfluũt.
Diuerſoria in illis ædificaut ſumptuoſa:ortos quoq; cotoniorũ umbracu
la decorant in florum morẽ ſita.in quæ æſtus tẽpore diuertunt. Amena
fertiliſq; regio copia fructuũ exuberat.Mõtes frequentibus ſiluis arbori-
buſq; fructiferis:aquis inſup irriguis ornantur.Abundat quoq; inſula fõ-
tibus aquæ dulcis:quæ non tantũ uſui uoluptatiq; ĩcolẽtiũ ſatiſfacit:ſed
etiã cõfert ad robur corpo⁊ ac ualitudinẽ.Sunt inſup loca diuerſorũ aĩali
um uenationibus apta:ex quibus epulas cõficiunt ſuaues ac ſũptuoſas :
piſces etiã mare affatĩ p̃bet.Eſt & aer ibi ſaluberimus : q maiori ex parte
anni fructus ferat:aliaq; ſpẽm ac decorẽ p̃ſtãtia:ut hæc inſula nõ hoĩum
ſed deorũ diuerſoriũ ob eius fœlicitate exiſtimetur priſcis tẽporibus quo
niam a reliquo orbe diuulſa uidetur incognita:hoc poſtmodũ mõ repta
eſt:phœnices quõdam ad diuerſa emporia nauigantes ſæpius plures in li
bya nõnullas in europa:quæ ad occidentẽ ſpectat colonias condidere.
Mult is deinde opibus coactis extra colũnas herculis oceanũ ĩgreſſi ĩ che
ronneſo europæ littoris columnis ꝓpinquo cõdidere urbẽ.quã gadiram
dixerunt.In ea inter cætera ædificia tẽplum herculi quod ad noſtrã uſq;
ætatẽ ſũma ĩ ueneratione honoreq; eſt habitũ.Saturis de more phœnice-
orum ſacris ſumptuoſo ope cõſtruxerunt:plures romano⁊ duces clariſſi-
mi magnis rebus geſtis uota huic deo ſuſcepta perſoluerunt.Ve⁊ phœni
ces p oceanũ mare iuxta libyã nauigantes plures dies tempeſtatibus acti
cum ad hanc inſulã delati eſſẽt aĩaduerſa eius natura fœlicitateq; notam
cæteris fecere.Q ue ex cauſa cũ tyrreni qui claſſe potentes erant in eam
inſulã coloniã mittere decreuiſſent a carthaginenſibus ſunt ꝓhibiti:ueri-
tis ne loci bonitate allecti ciues eorum ad eam ſe cõferrent:& ſic ſiqua for
ſan aduerſa urbi fortuna incidiſſet uolebant ignotum ad quẽ facile confu
gerẽt locũ eſſe.Sed ad auropã redeamus In oceano galliæ montibus her
ciniis totius europæ maximis oppoſitæ ſunt inſulæ plures:quarum ma-
xima eſt britãnia pſiſcis temporibus nullius aduenæ imperium experta.
Neq; enim Dionyſium:neq; herculem:neq; heroa aut ducem quempiam
accepimus eos bello tentaſſe.Nunc.C.Cerſar qui propter geſtas res deus
eſt appellatus prius omnium britãnis ſubactis certum eos dare tributum
Coegit.Sed de his ſuo tempore dicetur latius.Eſt hæc inſula triangulari
forma ſiciliæ ſimilis latera habens in æqualia.Cum ptotendatur per obli
quum Europam uerſus ubi minimum a continenti abeſt promontoriũ
eſt qui appellatur Carion procul a terra:quo tempore mare fluit ſtadiis
ferme centum.Alterum promontorium Velerium nomine abeſſe aiunt a
cõtinenti nauigatione dierum quattuor.Reliqua pars quam orcham ap

pellant: id mare ſpectat. Minimũ latus europæ adiacens protendi aſſerũt
ſtadiis ſeptẽ millibus. Lateris ſecundi longitudo a Cario uſq; ad ꝓmonto
riũ ſtadia cõplectitur quĩdecĩ millia. Tertiũ latus ſtadioꝝ millia uiginti
Ita uniuerſæ inſulæ ambitus ſtadioꝝ eſt millium duoꝝ & quadraginta
Britanniã incolere tradunt ab origines qui priſcoꝝ more uitam degant.
Vtuntur enĩ ĩ pugna curibus ueluti antiquos græcoꝝ heroes uſos ĩ bel-
lo troiano ferunt. Domos ex calamis aut lignis ut plurimum habent cõ-
pactas. Frumenta cum ariſtis ſub tectis reponunt: Inde quod ſatis ĩ diem
ſit uſui terẽtes. Moribus ſimplices integriq; exiſtunt. Longe ab noſtroꝝ
hoĩum aſtutia uerſutiaq; remoti. Cibo ſimplici uiliq; uitã ducũt: atq; adi
uitnm deliciis alieno. Multitudine hoĩum inſula plena eſt. Aer ut qui ad
ſeptentrionẽ ſpectet frigidus. Reges principeſq; ibi ſunt plures pacem in
uicem ſeruantes. Sed de his diligentius cũ ad cæſaris geſta: quibus britã
nos ſubegit ueniemus. Nũc de ſtagno: quod in ea effoditur narrabimus.
Britãni qui iuxta helerium ꝓmontoriũ ĩcolunt mercatoꝝ uſu: qui eo ſtã
gni gratia nauigant humaniores: reliquis erga hoſpites habentur. Hi ex
terra ſaxoſa: cuius uenas ſecuti effodiunt ſtagnum igne eductũ ĩ quandã
inſulã ferunt britãnia iuxta: quã ictam uocant. Maris fluxu uidentur in
ſulæ: cum uero refluit exſiccato interiecto littore curribus eo ſtagnuũ deſe
runt priuatim quid uidetur eis inſulis contingere: quæ britanniã Europã
q; interiacẽt. Nã pleno mari inſulæ refluente uero cũ ĩteriectus locus defi-
citur aquis cõtinens uidetur. Ex his inſulis mercatores emptũ ſtagnum
in galatiã portant. Inde diebus fere triginta cũ equis ad fontẽ Eridani flu
minis pducunt & de ſtagno hactenus: nunc de electro dicẽdũ ſcythiæ q̃
ſupra galatiam eſt oppoſita ĩſula ĩ oceano iacet nomine baſilea: in quã tẽ-
peſtas electurum plurimum eiicit nulla alia in parte orbis repertum. De
eo quidam ueteres fabulas ſcripſcere haud dignas fide: & quæ a poſteris
repræhenſæ ſint. Nõnulli.n. tũ poetæ tum hiſtorici tradunt phœtõtẽ ſo-
lis filium: cum puer eſſet: petiſſe a patre: ut unicum diẽ ſolis currũ regeret.
Illo aſſẽtiete ſumpto curru cum equoꝝ frena regere nequiuiſſet ab equis
contẽpto puero extra ſolitum curſum eſſe currum delatum. Et primo cæ
lum equoꝝ errore incenſum: circulumq; qui galatia dicitur exĩde factum
deinde magnam combuſtam orbis partem. Qua re cõmotum Iouẽ ful
mine phœnetontem tradunt peremiſſe: ſolemq; in priſtinum redegiſſe
curſum. Phœtõtem in fontibus eius qui nunc eſt padus olim Eridanum
dicebant decidiſſe. Eius montem nymphas fleuiſſe ſorores doloriſq; mã
gnitudĩe mutata natura in populos fuiſſe uerſas. Has annis ſingulis eo-
dẽ tẽpore lachrimas educere: e quibus electrũ fiat reliquũ ſplendore ſup-

ãns. Sed cũ hĩ haꝝ fabulaꝝ cõditores ꝓcul a uero aberraſſe a poſteris depræhenſi ſint:nos uerã hiſtoriã ſequamur. Naſcitur electrum ĩ ea quã retulimus inſula Cum uero ab incolis ad ꝓximum deferatur cõtinentẽ:inde ad noſtra uſq; alportatur loca. Haud ſane ab re erit gentes europe conterminas quas inſupioribus libris omiſimus paucis referre. Celticis olim ĩperauit ut aiunt uir egregius. Ex quo filia corporis magnitudĩe ultra naturæ modũ decoreq; cæteras excellens orta eſt Hæc tũ uiribus tum ſpecie elata omnes:qui eam uxorẽ expectabant cõtempſit:exiſtimans neminem ſuo matrimonio dignum. Interĩ cũ hercules bello aduerſus gerionẽ moto ueniſſet ĩ celticã:inq; ea ciuitatẽ Aleſſiã condidiſſet:admirata tũ uirtutem herculis tum corporis præſtanriã pmiſſu parentum eius cõcubitũ appetiuit:Iuncta illi filium genuit nomine galatẽ:qui coæuos ſuos tũ uirtute animi tum uiribus corporis excæſſit. Vir factus cum paternum regnum ſuſcepiſſet:plures oras ſibi ſubdidit ꝓpinquas pclaris rebus bello geſtis. Cum eius gloria efferetur ſubditos omnes a ſuo nomine appellauit galatas:ex quo omnis ea regio galatia dicta eſt. Hæc ad pluribus nationibus incolitur:quæ inuicẽ gentiũ numero differunt. Nam quæ maior habetur ĩter eas ducenta uiroꝝ millia efficit. Quæ minor quinquaginta Haꝝ gẽs una erga rõanos & q̃ ad hãc uſq; ætatẽ manauit:affinitatẽ amiciciamq; cõſeruat. Natio ut plurimum ad arctũ ſita regio frigida ut q̃ hyemis tẽpore p aqua niuibus oplera exiſtat. Glacies quoq; immenſa ſadeo patriã occupat.ut flumina cõgelatata ſint puia trãſeuntibus nõ ſolũ paucis ſed exercitibus quoq; cũ curribus atq; ĩpedimentis. Cum plures magniq; fluuii p galatiã uario curſu fluãt ii & ꝓfundis ſtagnis:hi ex montibus parti ĩ oceanum. Alii ĩ noſtrũ mare decurrunt. Eoꝝ q̃ ĩ noſtroꝝ mare labunt̃ maxius cẽſet̃ Eridanus qui in alpibus fontes habens quiq; hoſtiis deſcendit ĩ mare. Qui uero in oceanum defluunt:maximi habent̃. Danubius ac rhenus:quẽ diebus noſtris. C. ceſar pontibus miro mõ iunxit pedeſtribuſq; traductis copiis galatas ultra renum habitantes in poteſtatẽ redegit. Plures alii nauium capaces fluuii exiſtunt ĩ celtica:quos breuitatis cã omiſimus. Sed hi oẽs fere hyeme cõgelati ſecuꝝ tranſitum iniectis deſuper ne labantur paleis euntibus præbẽt. Id uero quod dictu mirabile in maiori galatie parte accidit:nõ uidetur ſilentio ptermittendũ Nam æſtate ab occidente ſeptentrioneq; pflant tãta ui ĩpetuq; uenti : ut lapides quantos manus poſſit continere a terra rapiat:ac uelutiharenæ lapillorum aceruos haud paruos cumulet. Eſt ut aliquando ab homibus arma ac ueſtes. Quãdoq; aſcenſorẽ ui ab equo auferat. Deniq; tanta eſt aeris frigiditas:ut neq; uinum ea regio neq; oleum producat. Quare coã

ẽcti hoĩes ꝑotũ ſibi ex ordeo cõparãt: quem appellant Zitũ. Aquã etiam
qua lauant fauum mellis utuntur. Vino ꝑter modũ adeo delectantur ut
a mercatoribus ĩportatum purum bibant: nimioq; potu ebrii aut in ſõnũ
incidãt aut inſaniã. Quo ſit ut mercatores italici plures q̃ſtu ducti uinũ
tũ nauibus tũ p terrã curribus deferentes pĩcernã pueꝝ mercantur ꝑ uini
amphora. Vniuerſa galatia argento caret. Aurum eis abſq; opificio aut la
bore aliquo ꝑbetur natura. Nã cũ fluminũ decurſus difficiles flexus habe
at ſuperans ripas a mõtibus fluens aqua arenã aureã paſſim p cãpos eiicit
Glebis poſtmodũ in quibus auꝝ ſplenderet attritis aquaq; lotis dempta
terra reliquũ in fornacẽ coniectum fundunt. Hoc mõ liquefacto puroq;
educto auro ad ornatum corporis mulieres uiriq; utuntur. Et.n.& manu
um articulos & brachia armillis aureis exornãt. Circa collũ inſup grandes
torques geſtant ex ſolido auro: & in digitis annulos. Thoraces etiam au
ro exornant. Priuati aliquid etiam ac mirabile ſuꝑiores celtæ in deoꝝ tem
plis obſeruãt ut in ſacris templiſq; plurimum auri diis oblatũ ſpargant
Neq; illud incolaꝝ quiſq̃ quis gens auro ſit auida propter religionem au
det cõtingere. Sunt galate molles atq; albi corpore oblongo. Comas q̃uis
habeant natura rufas: ſtudio tamen augent naturæ colorem: Calamiſtro
capillos inflectunt a fronte illos ad ceruicem reiicientes ut ſatyris aſpectu
pueriſq; appareãt pſimiles. Capillos arte efficiunt craſſiores: ut nihil dif
ferant ab equorum iubis: Barbam quidam radunt: nõnulli nutriunt par
ce. Nobiles genas quidẽ radunt. Barbã uero adeo ſinunt creſcere: ut operi
ant corpora. Quo accidit ut cum edant repleantur cibo: Cum uero bibũt
ueluti per canale potus uideatur inferri. Cœnant ſedendo omnes non ĩ ſe
dibus: ſed in ſolo ſuper luporum aut canum ſtratis pellibus. miniſtrãt eis
pueri iuniores ætate tenera: Iuxta eos igne fiunt: in quis ollæ ſunt & ue
ru plena carnibus. Viros bonos melioribus carnibus honorant quem
admodum poeta aiaci ſcribit impenſum ab optimatibus honorem: quã
do ſingulari hectorem certamine uicit. Hoſpites ad epulas uocant q ſint
qua cauſa uenerint poſt cenam rogantes. Conſueuerunt quoq; ſumpto
cibo ad uerborum pro ut caſus intulis concertationem ſurgentes ex pro
uocatiõe certare ĩuicẽ nulla habita uitæ cura. Increuit eĩm apud eos pitha
goræ ſententia: qua dixit animas hominum eſſe ĩmortales: rurſuſq; eas d
functis corporibus poſt certum tẽpus ĩ alia corpora reuerſuras: ob hãc cãm
in defunctoꝝ pyram epiſtolas ſcriptas quidam coniiciunt tanq̃ eas mor
tuis ſit lecturi. In itinere ac pugna bigis utunt: quas rhedarius & aſſeſſor
ducunt. In bellis obuiũ hoſtẽ iaculo ex curru primum appetunt. Tũ reli
cto curru pedites enſibus certãt. Quidã adeo mortẽ cõtẽnunt ut pugnẽt

nudi. Cuſtodes corporis ex liberis hoībus pau peres eligunt: qui & ꝓ au rigis ī pugna ſeruiant: & ferant ſcutum. Inſtructā aciem ꝓire conſueuerūt: & ad ſingulare certamen fortiſſimos hoſtium ꝓuocare arma ut hoſtē ter reant quatientes. Cū quis ſtrenue ī acie pugnauit tum maioꝝ tū ſuas lau des ac uirtutes decantant. Res hoſtium depri munt tanꝗ uituperatiōe di gnas. Deniq; oīs ī bello audaces extollunt uerbis. Capita hoſtium in acie cadētium abſciſſa equoꝝ alligant collo. Hoſtium ſpolia ſanguine perfuſa famulis tradunt: ī foribus domoꝝ cū cantu atq; hymnis affigenda quē admodū feras ſolēt uenatu captas. Hoſtium nobilioꝝ capita arōatibus uncta ī tectis cōdunt ſūma diligentia oſtendentes ea hoſpitibus: nulloq; ꝓ tio ea uel parētibus uel aliis reddunt. Tradunt eoꝝ rideri nōnullos ꝗ pro capite tantundem penſi auri barbaram magnificētiā oſtentantes nequa ꝗ uelint accipere. Nō enim bellicæ uirtutis inſignia nō uendere nobile eſt ſed cum mortuis pugnare ferum habetur atq; agreſte. Veſtes ad terrorem intonſas ac coloris uarii ferunt: quas illi uocant bracas. Sagula gerunt uir gata: hyeme quidem craſſiora: Aeſtate ſuttila Fictilia in uſu habent den ſa ac floribus diſtincta. Arma ferunt ſcutum ad ſtaturam hominis lon gum ꝓq; libito cuiuſq; ornatum. Quidam in ſcutis aīalium formas ære as paulum eminentes geſtant: & ad ornatū & corporis tutela fabricatas: Aerea galea caput muniunt paulum eminentiori: In qua aut cornua īpreſ ſa inſt: aut auium uel quadrupedum effigies ſculpta. Tubas habent ſuo more barbaras: ut quæ aſpeꝝ ſonum & turbulentum reddant. Thorace ferreo utuntur: quidā alii armis a natura datis nudi pugnant pro ēſibus ferreas ſpatas gerunt oblongas aerea cathena a dextero latere pendentes. Nōnulli tunicas aureis aut argenteis zoninis cinguntur: Iaculis inſup bel lāt: ꝗ illi lāceas uocant ferro cubiti aut amplius lōgitudinis paulo minus duobus palmis lato. Enſes haud minores ſunt: qua apud cæteros uena bula: ac uenabula mucrone ſunt ꝗ ſit enſibus maiore. His tū recta habēt tum incuruas non ſolum ad corpora cædendum: ſed ad pforandū aptas. Aſpectu ſunt terribiles uoce graui atq; aſpera. Sermone utuntur breui ac ſub obſcuro multaq; ex aīo dubia locunt: plurima ad iactantiā ī eoꝝ lau dem dicunt & ad cæterorū cōtemptum. Minaces ſunt ac detractores opi nioneq; inflati acuti ingenio & a doctrina mīme alieni. Sunt & apud eoſ melodiaꝝ poetæ: quos appellant bardos. Hi cum organis ueluti cum lyra cantant hos laudantes alios uituperantes. Philoſophi quoq; ac theologi quos uocant ſarronidas ꝓcipue ab illis coluntur. Vtuntur inſup diuinato ribus: qui apud eos cum & auguriis & ſacrificiis futura prædicāt: plurimi exiſtimantur omni eis obtemparre plebe. Cum uero de rebus magis: con

ſulunt mirabilē incredibilemq; ſeruāt cōſuetudinē. Iugulāt.n̄.enſe hoīem Quo decidente tum ex caſu tum ex mēboꝝ laceratione tum etiā ex ſan guinis fluxu ex quadā ātiqua reꝝ obſeruatiōe norūt futura. Eſt apud eos moris nullum abſq; philoſopho ſacrificium facere. Exiſtimant enim per diuinæ naturæ cōſcios ſacra fieri oportere tanq̄ deis ꝓpinquiores. Horū intereeſſione bona ab diis cēſent petenda: Quoꝝ cōſilio & pace & bello fruunt. poetæ uero tanti apud eos ſunt: ut cū extructa acie exercitus edu ctis enſibus iactiſq; iaculis propinquant nō ſolum amici: ſed hoſtes quo q; eoꝝ inter uentu a pugna cōquieſcant. Ita apud agreſtiores barbaros ira cædit ſapientiæ. Et mars ueneretur muſas. Nunc quod a multis ignorat ſcribetur. Vltra maſſiliam qui mediterraneas regiones quiq; iuxta alpes & montes pyreneos incolunt celtæ appellantur. Vltra hos qui ad notum oceanum uerſus pertinētes oras & Ercinium mōtē quiq; deiceps ad ſcy thiam uſq; habitant dicuntur galatæ. Quas oīs gentes cōmuni noīe ro mani galatas appellant. Eoꝝ fœminæ nō tantū corporis maguitudīe ſūt uiris ſimiles: ſed etiā robore. Pueri utplurimum cani ſunt: ætate prouecti colorem paternum aſſumunt. Eoꝝ qui ſubtus arctum habitant: quiq; ſcy thiæ ſunt ꝓpinqui utpote cæteris agreſtiores nonnullos aiunt humanis carnibus ueſci quēadmodum & hi qui eam britāniæ partē: q̄ iris dicitur habitant. Hoꝝ fortitudine feritaq; diuulgata tradunt eos qui priſcis tem poribus oēm ferme aſiam diſcurrētes cimmerii dicebantur ipſos eſſe: qui paulopoſt corrupto nomine Cimbri ſint appellati. Iam priſco more dant latrociniis operam rapientes aliena cæteris omnibus cōtemptis. Hii ſunt qui roma capta cum delphici apollinis templum ſpoliaſſēt: magnā euro pæ partem: nō paruā aſiæ tributariam fecere: agris eorum quos ſub egerāt poſſeſſis. Qui in græciam tranſierunt gallo græci ſunt nominati: poſtre mo plures magnoſq; romanorum exercitus attriuerunt: pari ſuæ feritati īpietate in deoꝝ ſacrificiis abutuntur. Noxios enī quinquennio ſeruatos ſudibus affixos diis ſacrificāt: cūq; aliis primitiis ſupra īgentes piras imo lant. Captiuos quoq; ſacrificant diis. Quidam de hoſtibus capta aiantia una cum hoībus interfecta aut in ſacris cōburunt: aut aliis afficiūt pœnis. Cum mulieres habeant ſpecioſas ad mares tamen ꝑtermodū ſunt cupi diores. Inferaꝝ pellibus humi dormiētes ex utroq; latere excubitores ha bent. Illa admiranda eorum impudentia: q; ſpēm corporis facile aliis offe rūt: ī ꝓpatulo. Neq; hoc turpe ducūt. Qui potius ignauū putāt abnuere gratiam oblatam: ſed de his hactenus: Nunc celtiberos receſſamus. Hiberi quondam Celteq; pro agris bello certantes pace demum conſtituta com mūicataq; īuicē patria cum mutua connubia ꝑmiſiſſent: dicūt hac rerum

cõmunione id nomen ſortiti.Duæ igitur robuſtæ nationes in patria ferti
li cõiunctæ effecere ut magnum eſſet celtiberoꝝ nomen.A romanis poſt
modum certe multo poſt tẽpore bello cum eis geſto uix tandem ſubacti
ſunt. Nõ.n.equites.ſed & pedites aptos bello robore maloꝝq; tolerantia
cæteris excellentiores habent .Breui utuntur ueſte ac nigra lanã habẽte ſi
milem capraꝝ pilis:Armantur celtiberorum quidam ſcutis leuibus. Alii
rotundis umbonibus magnitudine clypei.Cruribus ocreas ex pilis factaſ
aduoluunt.Galeas ferunt æreas chriſtatas palmis.Gladios inſuper ex fer
ro puro ad palmi menſurã.q̄bus ĩ cõfert utuntur pugna.Ferrũ ſuo more
ad cõficienda arma p̄parant.Nam ferreas laminas in terrã abſcõdentes ibi
tam diu eſſe ſinunt.Q uo ad debiliori parte ferrugine abſumpta ualidi
or ſupſit.Ex eo tum enſes fortiſſimos tũ cætera ad belli uſum arma neceſ
ſaria cõponunt.Hoc pacto fabricata adeo cædunt oĩa:ut neq; ſcutũ :neq;
galea:neq; aliud quid eis obſiſtat.Duobus gladiis fulcti cũ equeſtri certa
mine ſupiores euaxerint ex equis deſiliunt pedeſtrem adiuuant pugnam
Mirabilis apud eos uiget cõſuetudo .Nam cũ in uictus munditia elegan
tes exiſtant:una in re uidentur ĩmundi:& ſpurcitiæ pleni. Vniuerſum enĩ
corpus lauant urina.denteſq; fricãt.hanc optimã corporis curã exiſtimã-
tes.Erga nepharios hoĩes atq; hoſtes crudeles ſunt:cũ aduenis hũani atq;
hoſpitales.Aduenientes enim externos benigne hoſpitio recipiunt: adeo
ut emulatione quadam inuicem pro illorum honore certent. Q uos ad
uenæ ſecuntur.hos laudant:amicoſq; deoꝝ putant.Nutriuntur affluẽter
uariis carnibus:potũ ex melle conficiunt eius copiã præbente affatĩ patria
Vinum emptum bibunt:mercatoꝝ opera aduectum.Ex p̄pinquis genti
bus ,gratior eſt eis uacceoꝝ natio.Hi enĩ annis ſingulis ſortitos inter ſe
agros colunt:fructuſq; cum cæteris cõmunicant:cuiq; ſua portione p̄bita
Q uod ſi quis quid agricolæ abſtulerit:e ueſtigio mulctatur morte :celti
beroꝝ fortiſſimi habentur qui appellantur Luſitani.P eltas in bello par-
uas ex neruis cõfectas quibus tegatur corpus:habent.His ĩ bello ea agili
tate utuntur:ut & ictus & ſagyttas euitent.Iaculis ferreis hamatiſq; utun
tur.Galeam enſemq; more celtiberoꝝ ferunt.Iaculũ longe iaciunt & ſum
ma arte.In acie diutius pſeuerant mobili corpore leuiq;.ut facile & fugiãt
hoſtem:& ĩſequantur.In pf̄rendis piculis ſupantur a celtiberis . In pace
choreas leui ſaltu exercent cum quadam cruꝝ agilitate:bella ad numerũ
aggrediuntur.peana cum hoſti obuiãt cantando hiberi luſitaniq; ætate ĩ
tegra præſertim inopia oppreſſi:qui robore præſtant atq; audacia in mõ
tibus aſpis manufacta diuerſis p hiberiã locis latronũ more leui armatu
ra agiliq; corpore ueloces diſcurrunt:Populatiſq; agris ad montes ueluti

totã patriã:cum locoꝝ aſpitate nullus eo exercitus adire poſſit:cõfugiunt.
Aduerſus hos ꝓfecti cum exercitu ſæpius romani eoꝝ audaciã repreſſe-
rut. Latrocinia nequaq̃ tollere potuere. Sequitur ut de argento quod plu
rimũ apud hiberos optimumq; effodit:quodq; multum utilitatis inco
lis affert:ſcribamus. Dictum ẽ a nobis libro ſupiori in herculis geſtis hibe
riæ mõtes qui pyrene uocantur & altitudine & magnitudine longe alios
excellere. Nam a mari quod ad meridiẽ iacet:uſq; ad oceanum ferme ad
arctos ſitum galatiã ab hiberia diuidunt:p celtiberiam quoq; ꝑtenduntur
ſtadiis tribus millibus:ĩ quibus cum ſint frequentes ſiluæ ferunt pſcis tẽ
poribus igne a paſtoribus iniecto mõtanas oẽs regiones fuiſſe cõbuſtas:
Q ua ex re montes aiunt cognominatos pyreneos. Ardente cõtinuis die
bus igne plures ex mõtibus argenti puri riuuli flamaꝝ ui effluxere:quod
ĩcolis ignotum phœnices mercatores uili reꝝ pmutatiõe emptum ĩ græ-
ciã aſiãq; ac natiões cæteras deferenres magnas ex eo cõmertio opes cõtra
xerunt. Adeo autẽ mercatores q̃ſtus excitauit cupiditas:ut cum honuſtis
nauibus ſuparet argentum:amoto ab ancoris plumbo argentum eius lo-
co ſubderẽt. Hoc lucro phœnices admodum opulenti facti plures coloni
as tum ĩ ſiciliã ꝓpĩquaſq; ĩſulas tum ĩ libyã ſardiniãq; hac hiberiã deſti
narunt. Multis poſt ſeculis cognito argenro hiberi metallis q̃rendis ope-
rã dedere:magnaq; optimi argenti copia repta ingens ex ea uectigal pro-
diit. Cum æs aurum argentumq; ſint metalla p̃cipua qui in repiẽdo ære
dant operã:quartã eius quod effodiunt portionem capiunt. Eorum qui
in argento effodiendo occupantur quidã tribus diebus euboicum perci-
piunt talentum. T erra enim oẽs argẽto referta eſt:ut mirabilis ſit & eius
patriæ natura & operarioꝝ cõtinuus labor. Nam qui primum his metal
lis reperiendis incumbebant:magnas cõtrahebant diuitias. Imprompt
enim eſt argentũ terra abunde illud p̃ſtante:poſtea cum romani hiberiam
ſubegiſſent:italici qui lucri cupiditate id ſibi opus ſumpſere maxime ex
eo ditati ſunt. Emptã enim ſeruoꝝ copiã ad effodienda metalla deputãt
Q ui uariis locis metalloꝝ uenas ſcrutati a calte lateq; terra effoſſa pluri
mum auri argentiq; eruunt uariis multoꝝ ſtadioꝝ cuniculis ſub terram
actis. Multo facilior q̃ſtuoſiorq; hæc cura:q̃ metalloꝝ:quæ apud atticos
repiuntur. Ibi enim multas effodiendo ĩpenſas ſubeunt ſæpius opiniõe
fruſtrati:cum aut nõ inueniãt quod q̃runt:aut inuentũ ita parui ſit:ut ſu
petur a ſumptu. Apud hiſpaniã qui metallis incũbunt repiendis amplio
ra ſpe pcipiunt. Bonitate quippe ſoli glebas ſemp auro argẽtoq; ferules ĩ
ueniunt. V tpote omni terra metallis plena. Subtus terram repiuntur non
unq̃ flumĩa decurrẽtia. Q uoꝝ curſus ſpe q̃ſtus ui magna recidunt: aut

quod mirabilius uidetur cocleis:quas dicunt ægyptiacas:diuertunt ab ar
chimede cum in ægyptum ꝓfectus eſt adinuentas eiuſmodi īſtrumētis
loca ubi metalla effodiuntur eiecta ſupius aqua ſumma arte diligentiaq;
ſicāt. Mirabitur profecto quis archimedis ingenium nō ſolum ī his:ſed ī
cæteris quoq; maioribus rebus quas multis in orbis partibus egregias fa
bricatus eſt:de quibus ſcribetur diligentius. Cum ad eius tempora ueuie
mus. Serui qui ad hæc mettalla deputati ſunt īcredibilē quæſtum afferūt
dominis. Veꝝ cū die noctuq; ī labore ꝑſeuerēt multi ex nimio labore mo
riunt̄:cum nulls eis ab opere detur requies aut laboria ītermiſſio. Sed uer
beribus ad continuum opus coacti raro diutius uiuunt. Robuſtiori qdā
corpori & animi uigore plurimum tēporis ī ea uerſant̄ calamitate. Q ui
bus tamen ob miſerie magnitudinē mors eſt uita optābilior. Cum plu-
rima ī hoc metalloꝝ munere ſint admiratiōe digna nequaq̄:tamen quis
admiretur:cur nullus recens hoꝝ reperiendoꝝ auctor extiterit. Veꝝ argē
ti ſtudio a carthaginēſibus quo tēpore hiberiā tenuere ea metalla adin-
uenta ſunt:hæc fuit cauſa ut eoꝝ poſtmodum excreſcerent uires. Præ
enim optimis militum cōductis plura geſſerunt aduerſus oſtes bella. Ne
q; domeſtico neq; ſocioꝝ milite uſi romanos ſiculoſq; ac libyos in maxi-
ma deduxerunt ꝑicula. Cum omnes diuitiis ob auri argentiq; copiā ſupe
tarent. Perſpicaces ſane ut uidentur priſcis temporibus extitere ad quæſtū
phœnices:Itali nullis aliis ceſſere. Oritur & ſtagnum in pluribus hiberiæ
locis nō caſu reptum ut quidā ſcriptores uulgarunt:ſed effoſſum cōflatū
q; quēadmodum argentum atq; aurum tradunt. Nam ſupra luſitaniam
plurimum ſtagnum effoditur in inſulis oceani hiberiæ ꝓximis. q̄ a ſta
gno caſſiterides denīantur. Plurimum tamen a britannia inſula ad op-
poſitum galliā affertur. Deīde ꝑ loca mediterranea celtici mercatores eq̄s
ꝑ iaſſaliotas ad narbonā urbem romanoꝝ coloniam optimum eaꝝ parti
um tum oportunitate tum comoditate adeuntium ēporium ꝑducunt.
Sed de gallis ac celtiberis hactenus. Nunc ad ligures trāſeamus. Hi datri
ām habitātes aſperā ac oīo ſterilē plurimo labore cōtinuoq; uitā puram
agunt. Nā multis carboribus oppleta regiōe qdā cedende materiei:quidā
ſubigendo agro lapidum aſperitate cultu difficili uacant. Ita enim terra la
pidoſa eſt:ut gleba abſq; ſaxo nequeat effodi. Huic uitæ erumnoſæ na
tura aſſueti licet multo in labore uerſentur. paꝝ tamen ꝑcipiunt emolumē
ti. Cōtinuum aūt exercitium & uictus parcitas corpora eoꝝ macilēta effi-
ac robuſta. Mulieres quoq; uiroꝝ labores ꝑferunt aſſuetæ una cum uiriſ
opus facere. Venationibus cōtinuo uacant captiſq; feris fructuū inopiam
ſuſtentāt. Niuibus inſup mōtaniſq; aſperitatibus aſſueti agiles corpore ac

ualidi redduntur.Nõnulli meſſis raritate carnes partī domeſticas edunt
parti ferinas aq̃ua in potum ſumpta.Oleribus utūtur prout fert regio ut
ad quos neq; ceres adierit.neq; Dionyſius præ cæteris diis homībus uti-
les.In terra cubāt utplurimum rari ſubtecto aut in tuguriis iacent:plures
ad caua ſaxa ſpeluncaſq; ab natura factas:ubi tegātur corpora diuertunt.
Hoc pacto priſco more abſq; apparatu aliquo uiuunt.Deniq; mulieres ui
roꝝ:uiri feraꝝ robur & uires habent.Aſſerunt in bellis ſæpius uegetū gal
lum ab gracili maciletoq; ligure ex ꝓuocacatione ſingulari certamine uin
ci.Arma habent leuioraq̄ romani.Opiuntur corpora ſcuto longo ad for-
mā galaticoꝝ facto tunicaq; ſuccintā.Armātur etiā feraꝝ pellibus ac enſe
mediocri.Quidā romanoꝝ cõſuetudine quos in ea re imitati ſunt:ar-
ma imutarunt.Feroces ſunt & acuti ingenii non in bello ſolum:ſed in cõ
muni uita.Mercaturam exercent nauigantes pſardonium libycumq; pela
gus ſponte ſe grauibus maris periculis obiectantes.Scalphis enī haud ſa
tis more cæteraꝝ nauium ꝑparatis nauigant.Quo fit ut īminente tem-
peſtate grauia ſubeāt uitæ diſcrimina.Tyrrheni:ſupereſt enī ut de his lo-
quamur:fortitudine egregii magno potiti īperio ciuitates cõdiderunt plu
res atq; opulentas.Claſſe quoq; potentes cum diutius mari īperitaſſēt ita
lum pelagus tyrrenum ab ſe denominarunt.Pedeſtri quoq; exercitum ꝑ
ualidi tubā primi adinuenerunt & bello admodū utilē & ab illis tyrrenā
appellatam.Duces exercitus pluribus inſignibus decorarunt.Lictores illi:
eburneam ſellam togam purpuream adiiciētes.Domibus addiderūt por
ticus:in quis ſeruorum ac concurrentium turba diuerteret:q̄ imitati poſt
modum romāi inq; melius aucta ad ſuam rē.p.tranſtulere.Litteris quoq;
& reꝝ naturalium inueſtigatione ac theologiæ plurimo tempore impen-
ſo:præ cæteris in fulgurū interpretatiõe uerſati ſūt:adeo ut noſtra quoq;
ætate uniuerſus ferme orbis tum admiretur uiros tum fulgurum interꝑ
tibus utatur.Patriam uberem incolunt:quam ſtudio curaq; efficiunt fer-
tiliorem.Menſa bis in die ſumptuoſe ꝑparata:oīa quæ ad epulaꝝ deliti-
as pertinēt abunde ſubminiſtrant.Stragulas inſup ueſtes floribus diſtin
ctas poculaq; aurea uarii generis ac miſtroꝝ ſeruoꝝq; numerum perma
gnum in uſu habent multiplices:ubi non ſolum ſerui famulantur:ſed ēt
liberi plures.Poſtremo priori uirtute abiecta potui ſe atq; ignauiæ tradē
tes haud iīuria partam maiorum ſuorū in bellis gloriā amiſere.Nõ aūt
eos paꝝ ad delitias īpulit patriæ fertilas:q̄ fructifera rerū copia ad iertiam
uoluptatēq; traduxit.Sunt tyrreni campi lati collibus diſtincti cultiq; ad
modū:ſolo fertili.ut qui aquis nõ hyemis tantū:ſed æſtatis quoq; tem-
pore abundet.Nunc inſulaſ meridiē uerſus in oceano arabiæ.quæ ad ori

entem ſpectat:terminatur aūt eā quæ dicitur cadroſia:poſitas referemus
ea arabiæ portio pluribus pagis urbibuſq; haud ignobilibus incolitur:q̄
rum aliæ eminentibus in collibus ſitæ ſunt:aliæ in tumucis aut patētibus
campis.Regias habent quæ inſigniores ſunt admodū ſūptuoſas:frequē
tibuſq; habitatoribus ſatis opulentas.Oīs ea patria paſcuis uariiq; gene-
ris pecoribus plena eſt.Flumina inſuper per eam decurrentia campos irri-
gant:quo reddunt̄ fertiliores.Ideo quæ pars arabiæ aliis ubertate p̄ſtat
Fœlix eſt appellata.Ei regioni:quæ oceanū iuxta eſt:plures opponuntur
inſulæ:quaꝝ tres merentur litteris commendari.Vna ī qua nō licet ſæpe
liri uita functos:ſacra dicitur.Altera huic ꝓpinqua eſt ſtadiis ſeptem : ad
quā deferunt ſepelienda corpora.Sacra fructibus caret p̄terq̄ ture:quod ī
ea adeo excreſcit:ut p uniuerſū orbē ſatiſfaciat deoꝝ ſacris.Fert etiam myr
rham plurimam & alia uarii generis aromata odorem præbentia.Tus pci
pitur hoc pacto.Arbor eſt magnitudine parua:aſpectu ſpinæ ægyptiæ al
bedine.Folia arboris:q̄ cirea dicitur ſimilia.Flos colore croceo. Tus ab ar-
bore quemadmodum lachryma emanat.Myrrhæ arbor lentiſco æqualiſ
eſt.Folium frequētius tenuiuſq;.Fluit aūt effoſſa ab radicibus terra.In ſo
lo ubere bis ī anno fructū reddit uere atq; æſtate.ſed rubeū uere propter
rorem æſtate albū.Colligunt aūt paliuri ſemen:quo ꝓ cibo potuq; utun
tur:& ad uentris fluxum:Varii eſt uſus ea oīs regio.Sed optimā rex poſ-
ſidet cōceſſa ei decima oīum inſulæ fructuum parte.Inſulæ latitudinem
ducentoꝝ ſtadioꝝ eſſe aiunt.Incolitura pancheis:qui & tus & mirrham
ī cōtinentē ferunt.uendentes arabis mercatoribus:a quibus alii prætio ſū
ptas ī phœnicē ſyriam & ægyptū tranſuehunt.Inde a reliquis orbis mor
talibus īportatur.Eſt & tertia magna inſula haud āplius trigintā ſtadiis
ab hac remota.Ad orientalē oceanū ſpectans plurimum ſtadioꝝ lōgitudi
ne.ab eius ꝓmontorio:quod ad occidentē uergit̄ elatiora ī die loca tradūt
aſpici.Sunt in panchea.quæ hiſtoriæ mandentur digna. Habitant eam ī
digenæ qui dicuntur panchei.Externi p̄terea indi ſcytæ cretes oceano ad
uecti.Ciuitas eſt in ea p pulchra noīe panara admodum fœlix. Qui ī ea
habitant miniſtri Iouis triphillii dicuntur.Soli enim ex his qui pancheā
oram incolunt ſuis uiuunt legibus liberi abſq; rege:Annuos tamē ſibi pri
cipes creant tres quoꝝ iudicio mortis excepta pœna ſingula ita tamen ut
res maximas ad ſacerdotes referant permittuntur.Ab hac urbe ſtadiis ſe
xaginta iouis triphillii abeſt templum in campeſtri poſitum loco quod
tum uetuſtate tū ædificii magnificentia rum natura loci mirabile habet̄.
Agri circa tēplum diuerſis arboribus pleni ſunt & fructū & uoluptatem
uiſui afferentibus.Cypariſſis enī ingentibus platano lauro myrto habun

dat quibus augumētū p̄bet terra ſcaturientibus aquis irrigua: Ex agris templo ꝓpinquis adeo ingentes dulcis aquæ fōtes manant: ut flumen efficiant nauigiis aptū: Ex his diuiſa in multas oras aqua reddit arbores altitudinis p̄cipuæ quaꝝ ſub umbra æſtatis tempore calorē hoīes uitant. Diuerſe inſup uarii coloris aues quæ in arboribus nidificant tū ſuaui aures cātu tū uiſum oblectāt: Orti p̄terea plurimi prataq; multiplicibus herbis floribuſq; uirētia decoꝝ aſpectum reddunt diis loci dignum: Palmæ ingenti magnitudine etiam uberes fructu: Nuces quoq; fertilē cibum īcolis p̄bent. Præter hæc uites in altum elatæ multiplici palmite patriam efficiūt fertiliorē. Tēplum īgens ex albo ædificatū lapide magnis ſculptiſq; ſuffultum columnis duorum iugerum lōgitudinem cui æqua eſt latitudo cōplectitur. Permagnæ deoꝝ ſtatutæ ſumma arte febrefactæ templum exornant. Circum uero ſacerdotes quibus ſacroꝝ cura demandata eſt domos habent. Eſt quoq; templum iuxta circus longitudinis ſtadiorum q̄ttuor latitudine iugeri. Ab utroq; circi latere ſigna ænea ingentia ſita ſunt quadrata baſi. In eius fine ex uberibus fontibus fluuius quem diximus colore albo profluit. Appellant autē hoc flumen ſolis aquā: q̄ potu ſūpta plurimum cōfert ad corporis ualitudinē. Circundant oēm fontem margines ex lapide ſumptuoſo ab utroq; latere ſtadiis q̄ttuor uſq; ad marginis extremum. nulli p̄ter ſacerdotes ire fas eſt. Aier qui circum adiacet ſtadiis ducētis diis ſacer eſt Cuius uectigal ī ſacrificiis cōſumitur hos ultra campos mōs eſt excelſus diis dicatus: quē cæli ſedē appellāt olympuq; triphiliū. Ferunt enī olim cælum orbi īpantem cum ad hæc loca diuertiſſet ex eius mōtis cacumīe cælū & ſtellā orbi cōtēplaſſe: ac deīceps olīpū triphilium. quoniā ternæ in eo gētes ſed urbes quoq; eoꝝ Ardenam Loiā Aſterusam deleſſe. Sacra īſup in eo mōtem inſtituiſſe: quæ ſacerdotes caſte annis ſingulis celebrarent. Poſt hunc montem in alia pancheæ ora uarii generis ſunt aīantia. Elephātes plurimi Leones: Pardali: Damæ: diuerſaq; p̄terea aīalia tum aſpectu uario: tum robore miranda. Habet p̄terea ea inſula tres nobiles urbes. Hiracidam: Dalidā: Oceanidam. Regio oīs fructiferā ſed uini maxime abundans. Viri bello apti. Curribus in bello utunť more priſco. Politia eorum trifariam partita eſt. Primum locum ſacerdotes tenent: qnibus adduntur artifices. Secundum agricolæ habent. Tertiū milites: quibus paſtores adiiciuntur. Sacerdotes oīum ſunt duces: quibus & cōtrouerſiarum iudicia & publicarum rerum arbitria ꝑmiſſa ſunt. Ruſtici agros collunt: fructus oīs in cōmune cōferentes. Qui ex eis optime uidenť agro colēdo uacare: hi uſq; ad numerum decē ad cæteroꝝ exortationem diſtribuendorū fructuū iudices ab ſacerdotibus leguntur. Paſtores

tum eā quæ ad ſacra pertinent:tum reliquā in publicum alia numero:pō
dere alia cum oī ferunt diligentia:Nil enī priuati cuiuſq̄ ē:domo atq; or
to exceptis: Sed tum uectigalia tum cætera ſacerdotes pcipiunt : æque illa
cæteris:prout uſus fuerit diſpertientes:Ipſis duplum cōceditur Veſtibuſ
induuntur mollibus.Oues enī apud eos plurimum ab aliis differunt mol
litie.Ornamenta aurea nō tantum mulieres:ſed etiam uiri deferunt torq̄
bus collum ornantes armillis manus aures more perſarum in auribus pe
des nouis ac uarii coloris calceis.Milites patriam armis tutantur.Pars enī
quædam eius oræ a latronibus:qui agricolas per inſidias capiunt infeſta
eſt. Sacerdotes ultra reliquos delitiis uacān : uitam ducentes mundam
ac ſumptuoſam.Stolas lineas maxime tenues ac delicatas:quandoq; ue-
ro ueſtes ex molliori lana cōtextas induuntur.Mitras inſuper geſtant au
ro intextas.Sandalis pro calciamentis uarii coloris utuntur ſumma arte
factis.Eerunt & aurea:mulierum more p̄ter in aures ornamenta .Hi maxi
me deoꝝ īcumbunt curæ hymnis & laudibus eoꝝ geſta recenſentes. Nar
rant ſacerdotes genus eoꝝ manaſſe a creta ab ioue ductum:cū ī pancheā
ueniſſe:quo tēpore inter hoīes uerſatus orbi īpitauit.Horū cōiecturā ex
ſermone ſumunt:cum multa penes eos uerbis cretenſium dicantur: beni-
uolentiamq;:quam erga cretenſes habēt tradita illis a maioribus huius rei
memoria a parentibus cæpiſſe.Oſtendunt p̄terea horu ſcripta q̄dam ab io
ue relicta:quo tempore tēplum cōſtruxit.Referta eſt etiā ea patria auro ar
gento ære ſtagno ferro. Q uorū nil extra inſulā aſportari licet.Neq; uero
ſacerdotibus extra locum ſacrum ꝓficiſci fas eſt.Vltra deprehenſum inter
fici licet:Dona plurima aurea atq; argentea diis a lōgo tempore oblata in
templo ſeruantur.Value eius ſtructua mirabili auro argento ebore ſunt
decore.Dei lectus ſex eſt cubitorū lōgitudine quattuor latitudine aureus
totus opificio ſplendido ac uenuſto.Simili mō & dei menſa tum magni
tudine tum pari impenſa ſplendoreq; iuxta lectum poſita.Huius in me-
dio eſt & alter lectus ex auro permagnus ſacris ægyptiorum litteris inſcri
ptus:in quis cæli & iouis geſta:deinde dianæ ac apollinis a mercurio ſcri-
pta continebantur:Inſulas oceani arabiæ oppoſitas cum recenſuerimus.
Nunc ad eas tranſeamus:q̄ græciā ægeumq; pelagus ſpectant initium eā
tum a ſamothracia ſumentes.Hanc nonnulli Samon uocitatā p̄ſcis tēpo-
ribus tradunt.Deīde ab antiqua ſamothracia īſulæ ꝓpinqua.Samothra
ciā dictā.Habitarunt eam prius ab origines:cum eorū qui in ea p̄mū fu
ere tum hoīe tum duces nullæ nuptiæ ferantur.Q uidā aiunt priſcis tē-
poribus inſulam uocatam ſamum ab incolis qui ex ſamo ac thracia eo ꝑ
fecti ſūt dictā ſamothraciā .Sua olim līgua aborogīes uſi ſūt : Cuius mul

rā ueſtigia ī ſacris ed noſtram uſq; ætatē pdurāt. Tradunt ſamothraces ante deucalionis diluuiū aliud quoq; antæa magnū apud eos extitiſſe. Id primū ab hoſtio cyaneo deinde ab helleſpōto erupiſſe. Pōti.n.pelagus in modū ſtagni fluminū ī curſu aquaꝝq; īundatiōe ad auctū adeo ſupra modū ī helleſpōtum effluxit: ut aſiæ magna ps ſecus mare ſita fuerit diluuio abſūpta. plana quoq; ſamothraciæ ora creſcēte mari uaſtata ē. Q ua ex re poſteri piſcatoꝝ nōnulli iactis retibus qdā colūnaꝝ lapidea capita ī terrā traxere tanq̄ ciuitatibus aq̄ ſubmerſis hoīes ad altiora īſulæ loca cōfugerit: Decreſcente deiceps mari accolas uota diis feciſſe: ſaluteq; cōſecutos circū īſulā ſalutis ēminos ſtatuiſſe tradūt. Erexiſſe quoq; aras: ī qbus nūcuſq; ſacrificat ut palā ſit āte diluuiū eā īſulā habitatā. Poſtmodū ortū ī ea feruut Saona ex ioue ac nympha ut qdā uolunt ut alii ex mercurio & rhena: qui populum diſpſum in unum cōgregans īditis legibus Saona ab īſula uocatus eſt: Hic populum ī quiq; tribus partitus cuilibet īdidit filiorū nomē. Tradunt eo tēpore ex ioue ac electra Dardanum Iaſiū: & Armoniā ortos: Dardanus uir prudens ut aſiā nauigio tranſuectus urbē dardanam cōdidit: cōſtituto regno quod poſteri troiā appellarunt populos ſibi ſuditos dardāos uocari iuſſit. In multas præterea gentes hās impio diffuſo dardanos in eis pro thracibus locauit. Iouem uero aiunt cum uellet filioꝝ alteꝝ honore inſignem eſſe docuiſſe eum īiciādi cerimōias q̄ haud fas eſt audire niſi initiatos. Videtur aūt hic primus hoſpites anitiaſſe: ex q̄ ea re cerimonias reddidiſſe celebriores. Cadmum deiceps Agenoris Europā q̄rentem cum ad eos peueniſſet pceptis cerimoniis Armoniam duxiſſe uxorē Iaſii nō ut græci fabulātur martis ſororē. Has nuptias a diis primū celebratas ferunt: Cererēq; in graciā iaſii ei ex furmento panem attuliſſe. Mercurium lyrā palladē decantatum monile peplum ac tibias: Electram uero magne deorum matris ſacra celebrari oſtēdiſſe cum cymbalis ac pſallētium tympāis: Et apollinē quippe cythara uſum muſas tibiis. Cæteros deos plauſu nuptiarum iocunditatē auxiſſe tradunt: his actis cadmus iuxta oraculi reſpōſum cōdidit ī boetia thebas. Iaſius ſumpta uxore cybele genuit corybantum. Veꝝ ad deos trāſlato iaſio Dardanus cybeles ac coribātus ſacra deoꝝ matris ī phrigiā detulerunt. Ceres primo nupta olimpo genuit alcem: deamq; cybelem ab ſe noīauit: Coribātus eos qui matris ſacrificiis īcumbebāt appellauit ab ſe Coribātas. Deſpōdit quoq; thebē cilici natam. Tibas inſup inde in phrigiā traduxit ac in lirneſſum mercuri. Liram ab achille poſtmodum ſublatā ex iaſio p̄terea ac cerere plutonem fabule natum uolunt. Verum cōſtat frumenti copiam in nuptiis armoniæ ob iaſii beniuolentiam dono datam: Q uæ de eiuſmodi cerimōiis

ſingulatim tradunt in archanis ſeruant ſolis initiatis nota. Vulgata ē horum deorum præſentia:atq; i piculis mirabile præſidium ipſorum inuocātibus numen. Effici quoq; aſſeruant horum miniſteriorum participes iuſtiores magis pios & proſus meliores uiros. Ideoq; uetuſti heroes ac ſemidei qui præclari fuere initiari ſum opere cupierunt. Nā iaſon caſtor pollux hercules orpheus his initiati ſacris fortunati i bello horū deorum fauore extirerunt: Nunc de Naxum ueniamus. Hāc primum ſtrōgile dictā habitarunt ex huiuſmodi cauſa thraces. Fabulantur boreos pueros fuiſſe butem ac licurgum nō ex eadē matre fratres. Butes qui iunior erat cum inſidias paraſſet fratri re palā facta nil aſpius licurgus ægit:q̄ ut una cum iſidiatoribus nauigiis ſumptis butes nouam patriā cogeretur q̄rere. Itaq; thracibus piculi ſociis aſſumptis p cicladas ad inſulā ſtrongilem ꝓfectus nauibus nauigātes pclari cæpit. Cum raræ apud eos eſſent fœminæ: multas ex aliis locis mari raptas aduexere. Cicladum q̄dā omīo deſertæ erāt: quædā paucis incolis fultæ. Quapropter alias regiones prædandi gratia petentes cum ab Euboia arcerentur ad theſſaliā nauigarunt. Vbi incōtinentē deſcendens butes caſu in ſacerdotes Dioniſii circa montē arcadiæ qui dicitur drios orgia celebrantes incidit. His cōſpectis q̄dam abiectis i mare ſacris cōfugerunt. Aliæ mōtē ꝓpinquum petiuere: Coronis rapta ad Butis cōcubitum cōpulſa eſt. Quod illa moleſtius ferente cum dioniſii auxilium i̇nploraſſet Butes in inſaniam uerſus in puteum ſe deiiciens expirauit. Reliq thraces aliis mulieribus raptis: in quis clarior fuit uxor Aloei Imphimedea:eiuſq; filia pancratis in inſulā ſunt reuerſi. Hic thraces loco butis alium regem inſulæ p̄fecerunt Agaſſomenum: Cui pācratidē aloei filiam p̄ſtantem pulchritudine matrimonio iunxere. Verum antēq̄ regi deſpōderet: duces eoꝝ pcipui Sicelos atq; cæterus pro pācratide mutuis uulneribus diſſētiōe inter eos oria cōciderūt. Agaſſomenus amicoꝝ cuidā nuptui Iphimedeā dedit. At uero aloei Ephialtes atq; othus filii ad inueſtigādas uxorē filiamq; cum inſtrōgilē pueniſſent thracibus bello ſubactis urbeq; obleſſa defūcta poſtmodū pācratide in inſula thracibus īperantes manſere:appellaruntq; inſulam diā. Orta poſtmodum iter eos regni cōtentiōe cum ad certamē deſcendiſſent:multis utriq; cadētibus mutua occubuerunt cede. Ab incolis poſtea tanq̄ heroes culti thraces qui ſupfueruut cum ānis poſtea ducētis inſulā tenuiſſent ſiccitate urgente eam deſerere coacti ſunt. Cares deinceps ex lamia aduecti inſulam poſſederunt:quibus Naxus polemonis īperans ꝓdia ab ſe cognomiauit naxon. hic uir bonus ac pclarus filium reliqt leucippū. Ex quo ortus filius Merdeus īperauit inſulæ. Theſeus poſtmodū ex creta cum ariadne ꝓ

fectus in ea permāſit īſula. Quui cum p ſōnium dionyſium ſibi:niſi aria dnē reliquiſſet minitantē uidiſſet.timore pculſus muliere ommiſſa ex in ſula diſceſſit:Dionyſius noctu ſumptam Ariadnē in mōtē tulit.qui ap pellatᷣ dryos:Et his primum euanuit ut deus tum quoq; Ariadnes non amplius uiſa eſt.Ferunt uaxii hunc deum apud eos nutritum ob eā que rem inſulam ſibi acceptiſſimam eſſe Nyſiadamque a nonnullis dici: Nā iouem eorum fabulæ tradunt Semele ante partum fulmine icta ſumptū in femore infantem ut clam iunone eſſet uſq; ad pariendi tempus abſcō diſſe:Inq; naxo īſula natū filiæ coronidi Cliediq; loci nymphis pbuiſſe educandum.Fulminaſſe aūt ante partum Semelē:ut nō ex mortali ſed ex duobus diis ortus eueſtigio fieret īmortalis.Incolis uero ob dionyſii nu triendi curam gratiæ redditæ fœlicitate īſulæ:& ut claſſe pſtarent pbita. Nam primi ab xerſe deficientes & claſſe cum oppugnarunt:& apud pla teas in acie:opera eoꝝ inſignis fuit. Vina pterea habent pcipua:Inditium haud paruum dei erga inſulā affectiōis.Hanc ſimen antæa dictam cum eſſet cultoribus deſerta primū cum triopo aduecti aduenę habitarunt. Hoꝝ duces cithonius neptūni filius ac ſymes:a quo & īſula id nomē ſor tita eſt extiterunt.In ea poſtmodū regnauit addita cnydiæ parte Nereus charopi atq; alagiæ filius ſpetioſus admodū:qui cum agamēnone ad tro iam profectus eſt.Cōfecto troiano bello inſulā cæpunt chares. quo tēpo re plurimum mari poterant.Hi ſiccitate īgruente fugiētes ex inſula locū quē Vranium dicunt habitarunt:Sime manſit deſerta:quoad lacedomo niis argiuiſq; ad eam īſulā tranſeuntibus habitata eſt. Quuidam nauſus noīe p antæa cū Ippoto uenerat ſumptis uolūtariis coloniis ī ſimen tunc inhabitatam primum tranſiit.Deinde nōnullos duce Zucho eo nauigan tes cōmunicata cum eis inſula ſuſcepit.Eam coloniā a cnydiis ac rhodiiſ deductam ferunt.Calydnam uero ac Nyſirā olim a caribus poſſeſſas Tet talus poſtmodū herculis tenuit.Amphitus deinde phippuſq; coorū re gis filii ad ilium ab his inſulis nauigantium duces fuere.Tū uero a troia q̄ttuor agamēnonis nauibus ad calynam aduecti īmixtiq; accolis ibidem pmāſerūt.Priſcos nyſiræ īcolas terremotus abſumpſit.Peſte deiceps affli ta īſula eo coloniam miſere rhodii.Carpathon primi īhabitarunt quidā minois milites:Quuo tēpore græcoꝝ primus maris īpio potitus ē.Mul tis poſtmodū ſæculis Iochus dimoleontis argiuus genere iuxta certū re ſponſum coloniam in carpathum deduxit.Rhodus īſulam primum īha bitata eſt ab his quos Telchines appellant ſecundū fabulas maris filios: Fertur ſane eos una cū chalfurna oceani filia nutriſſe neptunnū ab rhea illis datum.Fuiſſe quoq; eos aiunt quarundā artium īuentores aliaq; ab

ipſis utilia ꝑmulta in uſū hoīum deducta. Statuās inſup deoꝝ fabricaſſe
primo q̄damq; antiqua eoꝝ nomine ſigna fuiſſe appellata. Nam apud li-
dios apollo Telchinius: Iuno ac nymphæ apud aliſios telchiniæ apud ca
mireos iuno thelchinia dicuntur: incantatores etiam uolunt eos fuiſſe &
tanq̄ magnos nubes hymbres grādinem niuem īducere ac mutare ꝓpri
as formas cū uellent ſolitos. Inuidi quoq; in doctrina artium extitere. Ne
ptunnus iam uir ex alia Telchiniū ſorore ab ſe dilecta genuit liberos ma
res ſex. Femellā unicam noīe Rhodos: a qua & inſula cognominata eſt.
Fuerunt in ea parte īſulæ: q̄ ad orientē ptinet gigantes. quo tēpore iouem
ferunt expugnatis Titanis Imaliæ nymphe amore captum tres ex ea ſu-
ſcepiſſe pueros: Sparteū Saturnū Cytum. Quoꝝ ætate tradunt Venerē
cum ex cithero ciprum peteret aditu ꝓhibitā a neptunni filiis claris ad-
modum atq; aīo elatis. Ea que re turbatā deā eos in inſaniā ab ſe uerſos
adegiſſe: ut matrē ui cognoſcerent: multiſq; īcolas afficerent calamitatibuſ
Quæ neptunnis pſpiciens filios ob rei pudorem ſuffodit in terrā: quos
orientales demones appellant. Aliam in mare ꝓiectā uocauit Leuchoteā:
cui immortalium honores incolæ tribuerunt. poſtmodum Telchinis fu
turum ꝓuidentibus diluuium relicta abierunt inſula. Licus deinceps cū ī
liciam ueniſſet: templū licii apollinis pene xāthum fluuium erexit. Facto
diluuio cæteri quidē aqua deleti ſunt locis inſulæ planis ob pluuias ī mo
dum ſtagni redactis. Pauci & in his iouis filii qui ad montes cōfugerant
euaſere. Sol ſecundū fabulas Rhodiæ amore captus inſulam aqua amo
ta Rhodum ab eā dixit: Verum id conſtat cum a primordio inſula refer
ta paludibus admodum humida eſſet ſolis calore arefactos humores ter
rā fertilē reddidiſſe. Ab eo aūt genitos ſeptem numero: qui dicti ſunt ilia
pes. Cum alii p̄terea indigetes populi inſulā inhabitarent: exiſtimatum ē
inſulam ſoli ſacram eſſe: Rhodii quoq; poſtmodū ſolē p̄ diis cæteris co-
luerunt tanq̄ ſui generis auctorē. Traduntur filii ochimus cerchaphus ma
cer Actinus. Tenages Triopa Candalus filia una Electriones: q̄ adhuc uir
go fūcta eſt uita heroicos poſt obitum honores ad rhodiis ſortita. Cum
iā uiri eſſent eliades ſolē ferunt dixiſſe: qui mineruæ primū ſacra feciſſent
apud eos de ī futurā. Quod idem cū athenienſibus p̄dictum eſſet: aiunt
ab iliadibus ōmiſſo ꝓpter feſtinantiā igne imolata hoſtia Cecropem athe
nienſium regē poſtmodū acceſo igne ſacrificaſſe. Ex quo ucuſq; mos hu-
ius ſacrificii ſolum in rhodo pſeuerat: ibiq; pmanſit dea. Hæc de rdodiis
priſci tradunt. Inquis eſt zenon qui eius inſulæ geſta ſcripſit. Eliades pe
ritiſſimi oīum ſed de maxīe in aſtrologia fuerunt: addiderunt quoq; ad
nauigādi artē ꝑmulta. Sitū inſup terræ cōſcripſere. Præſtātior inter eos

Teuages fuit a fratribus ob inuidiã occiſus:Quã re nota cædis p̃ricipes
aufugerunt.Mater quidẽ in leſbũ.Candalus in choũ Actis ad ægyptum
tranſiens in patris honorẽ ſolis cõdidit ciuitatẽ:A quo ad ægyptios aſtro-
logiæ notitia traducta eſt:poſtmodũ græcia diluuio oppreſſa cum pluri-
mi hoĩes piſſent & litteraꝝ quoq; monumẽta deleta ſunt. At diluuii ex
ptes ægyptii aſtrologiæ artẽ ſunt ꝓſecuti.Qua in re cũ grecos ob litte-
raꝝ defectum ante irent:accidit ut primi ægyptii crederẽtur aſtrologiæ ex
titiſſe repertores.Eodẽ pacto cũ ab athenienſibus urbs noĩe Sai ĩ ægypto
fuiſſe cõdita & hæc quoq; ꝓpter diluuium ex hoĩum memoria delapſa
eſt.Hanc ob cãm extimant multis poſt ſeculis Cadmum agenoris filium
primum litteras in grætiam attuliſſe.Atq; ideo græcos quadã cõmũi igno
rantia ductos litteraꝝ ĩuentionẽ illi acceptam tribuiſſe At uero triopas in
cariã nauigans ꝓmontorium tenuit ab eo poſtmodum triopion cogno-
minatum.Reliqui ſoli filii qui ꝓcul a culpa cædis erant ꝑmanſere in rhõ
do habitantes in ilyſia ubi & urbs cõdita ab eis noĩe achaia:Horum ochi
mus natu maior regnum tenens uxorem ægetoriã loci nymphã duxit ex
qua genuit filiam Cydippem Cyrbiam poſtea appellatam. Qua cerca
phus frater in uxorem ſumpta ĩ regno ſucceſſit.His uita functis filii tres
regnum cæpere lindius Iliſus Camirus:Inundatione deinde aquarum ſe
cuta Cyrbe deſerta cultoribus facta eſt.Ipſi patriã inter ſe partiti quilibet
ciuitatem ſui nominis cõdidit.Poſt hæc danaus ex ægypto cum filiabus
aufugiens in lidiam Cypri appulit ſuſceptuſq; bb incolis erepto minerua
templo ſtatuam ingentem deæ dicauit:Hoc tẽpore cadmus ad ꝑquirẽdã
europam miſſus uehementi iactatus tempeſtate in rhodum uenit.Ibiq;
ſuſcepto antæa dum fluctibus agitarentur uoto ædificauit neptunno tẽ-
plum.Eiuſq; curã phœnicibus quibuſdã ab ſe ĩ iſula relictis qui Ialyſiis
ꝑmixti cum eis ꝑmanſere demandauit.Ex his poſtmodum ſacerdotes q̃ fa
ciundis p̃eſſent ſacris ex ſucceſſione manarunt.Cadmus & mineruã lindi
am ornauit donis.In quis olla fuit ærea admodum cõſpicua antiquo mo
re fabrefacta.In ea litteris phœniceis quas aiunt primũ ex phœnicibus in
græciã allatas appellataſq; phœniceas inſcriptum erat terrã Rhodiã a ſer-
pentibus uaſtatum iri:Qua ꝓpter rhodii poſtmodum in delphos ſci-
ſcitatum miſere.Quo pacto id auerteretur malum.Reſponſum apolli-
nis p̃cepit:ut phorbãtem cum ſociis ĩ iſulã aſciſcerẽt.Hic laphiti filius cũ
pluribus erat in theſſalia ſociis patriã ad habitãdum quærens.ac cito iux
ta dei reſpõſum phorbanti pars inſulæ ad habitandũ conceſſa eſt:Cuius
uirtute deletis ſerpentibus liberata eſt eo timore Rhodos.Fuit hic ĩ cæte-
ris quoq; rebus uir bonus:unde & poſt obitum heroum meruit honores

His actis althmenes catatrei filius cretensium regis cum oraculum ꝗ qui buſdam ſciſcitaretur: reſpōſum tulit in fatis eſſe: ut pater ab eo interficere tur. Euitare fata cupiens ſponte cum pluribus uoluntariis abiit in eā rho dii oram: quæ camiros dicitur: ſupraq; acabyrū mōtem Ioui templum cō ſtruxit a camirium āppellatum: Quod & nunc quoq; ſupra excellū mō tis cacumen poſitum. ūde creta conſpici poteſt præcipuo habetur cultu. Habitabat Althemenes cum his qui eum ſecuti erant in camiro præci puo incolarū honore habitus. At pater catatreus cui nulla erat alia proles maſcula filii quem ꝑcipue amabat actus deſiderio ꝓfectus eſt in rhodum repiendi nati eiuſq; in cretam deducendi cupidus. Verum ui fatorū: quæ ſuperari nequit urgente cum noctu in inſulā deſcendiſſet orta inter ſuos lo ciq; incolas cōtentiōe ac pugna Althemenes ſuis auxilio accurrens iaculo inſcius patrem occidit. Qua ex re Althemenes dolore ingenti perculſus cum tantæ uim calamitatis ferre nō poſſet fugiens hoīum cōſortia ac ſer mones ſoluſq; per deſerta inuiaq; loca ab errans dolore cōſumptus expi rauit. Cui rhodiis poſtmodum honores heroum impenſi ſunt paulo an te troianum bellum. Triptolemus herculis filius ob licynii cedem ab ſe iſcio interfecti ex agro ſpōte fugiens ſecundum oraculi reſpōſum: quod ſu per colonia deducenda cōſuluerat cum certis populis tranſcendit in rho dum. Ibiq; ab incolis ſuſceptus habitauit. Factus deinceps īſulæ rex & pa triam omnem reddidit inſignem & iuſte imperauit: Inde ad ilium cum agamemnone profectus eſt regni adminiſtratione Buti qui ex argis cum eo fugerat permiſſa. Is uir bello clarus in agro troiāo defunctus ē. Quo niam rhodienſium rebus cherroneſi qui locus eis opoſitus eſt: quædam ſunt īmixta haud abre cēſemus & ipſa litteris tradere. Cherroneſus olim ut nōnulli tradunt a natura loci qui hyſtmos dicitur. Vt uero ſcripſerunt alii a cherroneſo quis eis imperauit oris nomen traxit. Haud multo poſt huius impium uolunt. Curetes quinq; ex creta eo tranſfretaſſe. Illorū po ſteros qui ab ioue & rhea orti ſunt: inq; ideis montibus cretæ educati: Ii ī cherroneſum haud parua claſſe nauigātes cares in ea habitātes expulere omnēq; eā ſubactā patriā in quinq; diſtribuerunt partes cōdita a quoq; eorum ſui nominis ciuitate. Paulo uero poſt Inachus argiuorū rex amiſ ſa Io filia Cyraum præſtantem ducē cum haud contemnēda claſſe ad eā inquirendā deſtinās reditum abſq; filia interdixit. Verum cum diutius uariis peragratis orbis locis incaſſum quæſita eſſet: ex caria cherroneſum contempta patria petiuit: deinde partim ſuadendo partim cogendo quo rundam locorum rex factus eſt. Ciuitate ab eo noīe ſuo condita: Vtilitati publice ītentus magna gloria apud ſubditos uixit. Triopias deinceps cō

taminatus cæde fratris cum ĩ cherroneſum pueniſſet:a Meliſſeo rege cæ-
dis purgatus ĩ theſſaliã trãſiit deucalionis filiis belli p̄ſidio ſucturus pul
ſis.inde pelaſgis agrum doreum ſortitus ẽ.Cũ tẽplum ceteris euertiſſet :
eius materia abuſus eſt ad regie cõſtructionẽ.Igitur incolarum odio con
tracto ex theſſalia fugiens cum populis qui ſecum nauigarant ĩ nydiam
uenit.In quã & urbẽ cõdidit ſui nominis Triopiã.Inde ꝓfectus & cherro
neſum cæpit & ei cõterminæ plurimã cariæ partem.De triope genere plu
res ſcriptores poetæq; diſſentiunt.Nam tradunt quidam ipſum ex canace
eoli filia neptunnoq;.Alii ex lapitho Apollinis Scibeq; penei ortum.Eſt
in caſtabo cherroneſi tẽplũ ſanctũ ſemideæ.De qua cum multa uarie fe-
rantur haud ſilẽdũ uidetur.Veꝝ nos id quod magis increbuit quodq; cõ
ſentiunt aecolæ reſeremus.Staphilo ac Chriſotheo de fuiſſe tradunt filias
tres Molpadiam Rheam.Partheniam rheam ab apolline cõpreſſam gra-
uidam eſſe factã:patrẽ iratum tanq̃ ab hoĩe corruptam filiã ĩ arca incluſã
in mare deieciſſe:quæ cum in delum appulliſſet:filium genuit noĩe Aniũ
Mulier ꝑter opinionem ſalutem aſſetuta ĩfãte poſt partũ ſupra apollinis
altare poſito deum orauit:ut ſi ex eo eſſet genitus pueꝝ ſaluaret.Apollinẽ
dicunt abſcondito infante eius educandi curam cæpiſſe. Doctũq; dein-
de diuinandi artem magno honore affeciſſe.At uero Molpadiam parthe
niamq; rheæ ſorores patris cuſtod ientes uini amphorã pauloante inter
hoĩes reperti ſõnus oppreſſit.Interĩ nutrica apud eas ſus thalamũ ĩgreſſa
uini amphoram fregit.Quo diſſipato uirgines patris iracundiã ueritæ
cũ ad littus cõfugiſſent e ſaxo ſe in mare p̄cipitauere.Apollo in eaꝝ ſoro-
ris gratiã manibus ſuſceptas ĩ cherroneſi urbes ĩcolumes detulit: parthe-
niæ in Bubaſco cherroneſi diuum honores habiti:& fauum ædificatum
Molpadia in caſtamũ accedens p̄dicatiõe Apollinis Semidea dicta apud
cherroneſos ĩ honore fuit.In eius ſacris propter caſũ:qui ex uino accidit.
Melicrato libant.Tangentẽ uero aut edentẽ porrũ nequaq̃ fas eſt tẽplũ ĩ
gredi.Adeo aũt poſtmodũ ſemideæ religio excreuit:ut nõ inco læ ſolum
ſed ex terre quoq; gentes ad id tẽplum ꝓficiſcerentur ſacris doniſq; egre-
giis deam colentes.Quod uero maximũ habetur perſæ ĩperantes aſiæ
cum oĩa græcoꝝ loca ſacra expilaſſent:ſolum huius ſemideæ templũ ĩta-
ctũ liquere.Latrones inſup ſingula rapientes hoc ſolũ haud quaq̃ muro
cinctũ:ut abſq; piculo ſpoliari quæat inuiolatũ ſinunt Huius rei cauſam
tradunt deæ cõmunẽ ĩ oẽs beneficentia.Nã & egras ꝑ ſõnũ curas morbo
rum docet:& multis inſup ſanitatem deſpantibus ſalutem p̄bet.Mulie-
res præterea parturientes a laboribus ac uitæ diſcrimine hæc liberat dea.
Quo factum eſt ut plurimoꝝ:qui ſalutem aſſecuti ſunt donis refertum

teplum exiſtat:neq; cuſtodibus neq; mœniis.ſed religiōe tutis:Et de rhodo:cheroneſoq; hactenus.Nunc ac cretam tranſceamus.Qui prius cretam inhabitarunt antiquiſſimi dicuntur etheo cretæ indigetes fuiſſe.Horum rex cretas fuit plurimarū in ea iſula reꝝ:quæ ad uitam mortalium cōferrent inuentor.Plures quoq; deoꝝ apud eos fabulantur extitiſſe:quos ꝓpter beneficia hoībus īpenſa ut deos poſteri coluerunt.de quibus ſigulatim recenſebimus eos imitati:qui cretenſium geſta cōſcripſere.Primi ꝙ quidē memoriæ tradātur:in creta circa idem habitarunt:idei dactyli appellati.Hos quidē centū fuiſſe numero tradunt:Alii decē qui eo nomine uocati ſunt:ob parem numeꝝ mannuum digitoꝝ in quis eſt ephorus.uolunt nōnulli Ideos dactylos ex idia quæ eſt in phrigia extitiſſe indeq; cū Migdono trāſcendiſſe in europā diuinandi quoq; arte peritos docuiſſe cantum initiationes ac miſteria.In Samothracia uero magnam ſui admirationem præbuere incolis:quo tēpore orphea ferunt ingenio ad poeſim melodiamq; ꝑſtanti hoꝝ diſcipulum primū ad græcos initiādi morem miſteriaq; attulliſſe.Idei dactili traduntur:ignis uſum ac æris ferriq; naturā quoq; mō fabricarentur in loco:quē berecinthum dicunt iueniſſe Cum magnoꝝ bonoꝝ generi hoīum haberentur auctores:īmortaliū honoribus donati ſunt.Scribunt etiam unum ex eis āppellatum herculem:qui cum gloria excelleret olimpia īſtituerit certamina.Poſteros uero nominis ſimilitudine ductos eſſe opinatos ab hercule Alcmenæ ea certamina īſtituta.Hoꝝ aſſerunt antiquitus & nūc uſq; extare ueſtigia:ꝙ fœminæ plures ab hoc deo cantus quoſdā ſūmant:ac ſuperſtigioſa q̄dam faciant:tanq̄ & ipſe in cantator extiterit & initiatiōibus deditus.At hæc plurimum aliena ſunt ab hercule:qui eſt ex alcmena ortus.Poſt ideos dactilos ſecuti ſunt curetes nouem quos quidam eſt terra genitos uolunt.Alii ꝓgeniem idei dactiloꝝ.Habitaſſe autē in mōtibus ac cōuāllibus arborū plenis tecta ac indumenta:quæ natura præberet:nōdum reptis domibus habētes.Cum prudētia emineret multa ad uitam utilia ab eis iueta ſunt.Nam primos oīum greges coegiſſe:aliquaq; māſuefeciſſe pecorā.Mellis īſuper & ſagittādi uenādiq; modum induxiſſe perhibent.Hoīum quoq; cætus ad cōmune uitæ & legum diſciplinā illos īſtituiſſe ferūt. Reppiſſe inſuper enſem galeam ac cum armis ſaltādi morem:quoꝝ ſtrepitu der magna ſaturnus deceptus eſt.Aiunt præterea iouem clam ſaturno ab rhea matre datum ab his fuiſſe nutritum:de quo cum ſingulatim ſcripturi ſimus paulo altius narratio repetenda eſt.Tradunt Cretenſes curetum tēpore titanas in gnoſia habitaſſe:ubi & nūc quoq; fundamēta uiſuntur domus:in qua educata rhea eſt:atq; antiquum cupreſſoruꝝ nemus. Fu

ſ

iſſe autem ſex numero uiros:fœminas quiq; ex cælo & terra natos quidā
tradunt.Alii ex uno curetum matre Titea:a qua & id nomen ſumpſere.
Mares quidem fuere Saturnus Hyperion:Conis Iapetus Creius Poſtre
mus:oceanus:Horum ſorores Rhea Thenus memoria phœbes:thetis hi
omnes rei alicuius:quæ uſui hoīum eſſet īuētores honores nomēq; ſem-
piternum adepti ſunt.Saturnus natu maior rex factus homines ex agre
ſti īcultaq; uita ad mores legeſq; & humaniorē cultū deduxit. Qua ex
cauſa cum magna eſſet apud oēs fama plura orbis loca peragrauit:exhor-
tans ad iuſtitiā ſingulos:& animi uirtutē:obq; eā rē ſubditos ſuos bonis
moribus inſtitutos reddit ꝓbitate fœlices.Imperauit maxime: quæ ad
heſperum pertinent:locis maximo in honore apud oēs habitus.Ideo uſ
q; ad poſteriora tempora & a romanis carthaginenſibuſq; ac aliis ꝓximis
gētibus cerimoniæ ſacraq; præcipuā ſaturno fiunt.Multa uero loca ab eo
nomē ſumpſere.Et cū legibus homīes obtemperarēt:nulla īiuſticia apud
eos erat.Sed oēs eius īperio parentes ſumma cū uoluptate fœlicē uitam
agebāt.Hoꝝ teſtis eſt poeta Heſiodus:qui eadē ī ſuis carmībus affirmat.
Huiuſcemodi ſaturni fabulæ ferunt. At hyperion ſolis ac lunæ aliorūq;
aſtrorum motus horaſq; primum ſumma cura obſeruationeq; ab ſe per
cepta:cæteris noſcenda tradidit:ideoq; hoꝝ parens nominatur ueluti ip-
ſoꝝ naturæ contēplator:Ex ſaturno ac phœbe orta latona ē.Ex iapeto ꝓ-
metheus:quem nonnulli ſcriptores tradunt ignem ab diis furto ſublatū
hominibus deddiſſe. Sed ab eo conſtat illa:quibus ignis alitur reperta.
Ex titanibus uero memoriā tradunt loquendi modum adinueniſſe:ac re
bus īpoſuiſſe nomina.Licet a quibuſdā ea Mercurio tribuātur.Hoc quo
q; deæ reꝝ memoria:a qua & nomen ſortita eſt:aſſignāt. Themim tū di-
uinandi artem ſacra cultuſque deorum ītroduxiſſe dicunt:eaque:quæ ad
bene uiuendum & pacem pertinent oſtendiſſe.Ideoq; conditores legum
ſarorumq; cuſtodes eos:qui deos colunt:& hominum leges ſeruant dic-
tos.Apollo quidem tranditur cum eſſet reſponſa daturus themim con-
ſuluere ſolitus tanquam diuinandi artis inuenticem.hi dei quoniam in
plurimis ꝓfuerunt mortalium uitæ:nō ſolum īmortales honores adepti
ſed primi olympū poſt obitū habitare exiſtimati ſunt.Saturnus ac rhea
Veſtam cererem Iunonem Iouem Neptuunnum ac Plutonem genuerūt
Hoꝝ ueſta ſtructuram domus inueniſſe fertur.Iupiter poſtmodū apud
omnes ferme hoīes ab hoc beneficium honorari eam ſacriſq; coli uoluit.
Ceres frumenti:quod forte inter alias herbas naſcebatur ignotum cæte-
ris prima uſum adinuenit:docuitq; hoīes naſcendi ſeruandiq; & ſerendi
modum:Eſt aūt ab ipſa frumentum ante genitā ꝓſerpinā reptum :Nam

poſt eius ā plutone raptum frumenta omnia tum in iouis odiũ tũ ꝓpter dolorem filiæ incendiſſe ferunt. Sed ea inuenta & recõciliatam eſſe Ioui. & Tripolemo frumẽti dediſſe ſemẽ. mãdaſſeque ut cũ oĩbus id donum participãs modũ ſeminãdi mõſtraret. Tradit᷑ a nõnullis illã leges quoqꝫ dediſſe: quibus hoĩes iuſte uiuere aſſueſcerẽt. Vnde & legifera dicta eſt. Et quoniam maximoꝝ bonoꝝ cauſa humano generi extitiſſet: ab oĩbus nõ ſolum græcis. ſed barbaris quoqꝫ: ad quos frumenti peruenit uſus honoribus ſacriſ quæ ſolẽnibus ac celebritate præcipua colitur. Nonnulli de frumenti inuentione ſecus ſentiunt penes ſe eam primo deam apparuiſſe frumenti quæ nãturam & uſum penes ſe repertum aſſerentes. Nam traditur ab ægyptiis Cererẽ & iſidem eandẽ eſſe deã primamqꝫ in ægyptũ attuliſſe frumentũ nilo ægypti cãpos irrigante: omniqꝫ regione ad ferendos fructus optime ſita. Athenienſes q̃uis ĩuentionẽ frumenti fateantur uolũt tamen aliunde ĩ atticam delatum: locũque: qui id primũ donũ ſuſceperit eleuſiam appellant: eo ꝙ ab aliis id ſemen ad eam oram ſit aſportatum. Siculi cũ ĩſula Cereri ac ꝓſerpinæ ſacra exiſtat: æquum cenſet frumenti uſnm ei primum patriæ fuiſſe oſtẽſum: quã ĩprimis amarit. Haud enim uériſimile eſt eã regionem quã ut ꝓpriã Ceres admodum fructiferam præſtitiſſet: poſtremã huius beneficii participẽ effeciſſe: p̄ſertim cum in ea ĩſula & filiæ raptus cõtigiſſet: & frugum eſſet fertilis ubi etiã ſua ſpõte: prout poeta tradit: naſcatur ordeum ac frumenta. Sed de cerere hactenus. De diis uero aliis ex ſaturno & rhea natis pluto ſecundum cretenſes primus nauigandi arte ĩuenta claſſem inſtituit: eiuſqꝫ præfectus ẽ a ſaturno factus. Q ua propter traditum eſt poſteris neptunnum ĩperaſſe mari: ſacraqꝫ ei nauigantibus facta. Adunt etiã neptunum equos primum domuiſſe artemqꝫ equitandi ab illo traditam: ex quo hippius ſit appellatus. Plutonem uolunt ſepulchrorum funerumque atque honorum qui mortuis impenduntur: uſum ĩtroduxiſſe. Cum antæa nulla reꝝ apud hoĩes eſſet cõſuetudo: quæ cauſa extitit. ut uicta functis dominari exiſtimaret᷑ Antiquitate illi huius curæ principium tribuẽte. De iouis genere atqꝫ ĩperio dubitatur. Nam quibuſdã placet poſtq̃ ſaturnus ad deos tranſiit ſuſcepiſſe regnũ: nõ ui patrẽ expuliſſe iuſteqꝫ & legitime regno potitũ. Alii ſaturno uolunt in ortu filii reſpõſum fore ut ab ioue ui regno pelleretur: quæ res ſaturnum ĩpulit: ut filios ſæpius perimeret. Id egreferens Ceres cum uiri animus placari nõ poſſet iouem in ida ab ſe editum clam nutricẽdum Curetibus iuxta idæ montẽ habitãtibus dedit. Hi in antrũ ad nymphas cõmendata illis infantiſ cura detulerunt. Lacte capræ: q̃ amalthea di dicta eſt melleqꝫ educatus ẽ. Multa ĩſup iouis tum generis tum educatio

nis aiunt in eá inſula extare ueſtigia.Nam cum a᷑ turrẽtibus ĩfans ferret
tradunt ŏphalũ iuxta fluuium tritonum cecidiſſe.Ex quo & ora illa ab eo
quod accidit deo ſacra Olimphalia cognominatur:& ꝓpinquus ager eſt
omphaleos appellatus.In ida antrum ubi nutritus dicitur ſacrum eſt &
circa illud prata manent intacta.Veꝝ quod de apibus mirabile dictu tra
dunt fabulæ mĩme uidetur ꝑtereundum.Iouẽ ſcilicet ĩ ſẽpiternã amoriſ
erga eas memoriã illaꝝ colorẽ ĩmutatũ inq; æris uertiſſe aurati.Q uãuis
autẽ locus is ádmodũ excelſus áſperq; ſitu uentis quoq; agitatus niuibus
ſit ĩfeſtus:nullo tamen apes incomodo aut moleſtia afficiuntur.Capræ :q̃
eum nutrit & alii ſunt honores ĩpenſi:& locus eius é ægiochus uocatus:
Adoleſcentiã egreſſus ĩ dicta ubi genitus eſt Ciuitatẽ cõdidit cuius poſt
modũ deſtructæ etiã nunc extãt reliquæ.Exceſſit hic deus fortitudine &
cæteris uirtutibus oẽs Accepto enĩ poſt ſaturnum regno maxima pluri-
maq; cõtulit ad hoĩum uitam:Primus oĩum iuſtitiã docuit mutuo ſeruari
inter mortales omni ui atq; iniuria remotis.Lites ac cõtentiões iudicio au
ferens:ſingula quæ ad bene uiuendum ac pacẽ ꝑtinerent ſũma ope ꝓcu-
rauit.bonos ad uirtutẽ exhortatus eſt.Improbos timore cohercuit ac pœ
na.oẽm pene orbem circuens bello ĩpiis ac ꝑdonibus ĩdicto æquitatẽ ac
leges introduxit ꝑ id tempus & gigantes ab eo ſublatos aiunt.In creta qui
dem Milinum in phrigia Tiphonem .Ante pugnã quæ cum gigantibus
ĩ creta habita eſt:Iouem ſacrificaſſe dicunt ſoli cælo ac terræ bouẽ.Q uæ
ſacra Iouem fore ſupiorem protẽdentes primum uires & ab hoſtibus de
fectionem tum finem belli futuꝝ mõſtrarunt:Muſeus quippe ab eis de
ſciuit:obq; id ei honores tributi.ab diis aũt omnes hoſtes cæſi ſunt. Sed
& alios quoq; diis præſidium belli tuliſſe aduerſus gigãtes cõſtat.Mace-
dones quidam circa palenem italos in cãpo quem olim a loci cõflagratio
ne phlegreum poſtmodum Cymeum cognominarunt.Aĩaduerſum eẽ
ab ioue in gigantes ob eam cãm dicunt.Ex magnitudine ac robore corpo
ris cõſiſi aduerſiq; legibus & multa egerint in hoĩes iniuſta & ꝓpinquas
gentes in ſeruitutem redegerint:bellũq; his intulerint:qui ob ſingularia ĩ
oẽs nationes beneficia dei ſint exiſtimati.Ferunt ab ioue non ſolum ĩpii
nefariiq; deleti:ſed etiã diis heroibuſq; ac hoĩbus benemeritis honores ĩ
penſi ꝓpter eius beneficentiã imperiiq; magnitudinem oĩum cõſenſu &
regnum ꝑpetuum tributum eſt & habitatio in olympo.Sacrifitia inſuper
illi ſupra cæteros ſtatuta.Poſtea uero q̃ in cælum delatus eſt memoria no
minis eius animis hoĩum in quos beneficia cõtulit adeo infixa permãſit
ut omnium quæ in cælo fierent uelut hymbrium tonitruum ac fulminũ
cæteroꝝq; eiuſmodi potẽs exiſtimaretur. Itaq; quod uitæ cauſa hoĩbus

eſſe uideretur cum fructus terræ ad maturitatem perduceret:Iouem dixere.Patrem uero tum quia ſingulorꝫ ſuſceperit ſumma cum beniuolentia curam tum quia tanq̃ dux hominibus extiterit recte uiuendi.imperator ac rex ob imperii amplitudinem:Conſultor ac prouidus propter conſulēdi prudentiam appellatus eſt.Tradunt etiam palladem in creta ex ioue apud fontes tritonis fluminis ortam.Ex quo tritonia dicta:& nūc quoq; apud eos fontes ubi nata eſt huic deæ ſacrarunt.Fabulantur præterea nuptias iouis & iunonis in ora gnoſiæ fluuio therino proxima:ubi nunc tēptum eſt factas:ſacraq; quot ānis ſancte ab incolis fieri nuptias prout olī factæ traduntur repreſintantibus.Ex ioue cretas uolunt uenerem gratias Lucinam Dianā & eas quas dicunt oras Eunomiam Iuſtitiam Pacē Palladem Muſas:Deos uero Vulcanum Martem Apollinem Mercuriū:Horum cuilibet ut perpetua apud omnes uigeret memoria ab ſe inuentorū geſtorumq; iupiter laudem & honorem tribuit.Veneri nanq; maturā uirginum ætatem aliarumq; curam rerum:quæ nunc etiam circa nuptiarum ſacra ac fœdera in eius cultum celebrantur dedit.Sacrificant autem omēs parius ioui perfectori:iunoniq; perfectrici:quoniam hi primi duces inuētores:quæ omnium extiterunt.Gratiis quæ adoris ſpeciem ac partiū corporis formam decorem quæ ſpectent:inſuper beneficii & gratiæ retributionem:Lucinæ parientium curam officium que eorum:quæ parturientes perferunt.unde & in partus diſcrimine ac difficultate hanc mulieres præcipuent inuocant deam.Ad dianam tradunt infantium ac ciborum quos id ætatis poſtulet officium pertinere.Q ua ex cauſa puerorum nutricem uocari dicunt:Earum quas oras dicunt datum eſt ſuum cuiq; munus ad uitæ cultum & mortallium comoditatem.Nil enim eſt uitæ hominum ad fœlicitatem comparandam utilius:q̃ leges iuſtitia ac pax.Palladi oleaꝝ olei quæ educēdi inuentionem tribuunt.Nam ante huius deæ ortum erat hæc arbor cum aliis ſilueſtribus īmixta.Olei uſus aberat cum eſſet ignota.Hæc olei exprimendi modū inuenit.Addunt ipſi quoq; ueſtium apparatum & ædificandi artem multaq; p̄terea uolunt in cæteris artibus hoībus ꝓfuiſſe.Nam & tibiam earūq; cantum & plurima inſtrumenta ad uaria opificia ex quibus operaria dicta eſt:adinuenit.Muſis a patre cōceſſa eſt litteraꝝ inuentio & carminum:quæ poeſis appellatur rō Nam qui dicunt phœnices a muſis p̄ceptas litteras tradidiſſe poſtmodū græcis:ii ſunt qui cum cadmo in europā nauigarunt.Ex quo a græcis litteræ phœniceæ appellate ſunt.Verum phœnices a primordio non litteras inueniſſe uolunt:ſed earum formam tantum immutaſſe:eaq; litterarū forma cū plurimi hoīes uterentur hoc cognomine uocatas.Vulcanū ferri

æris auri argenti oīumq;:quæ ignē fabricantur:artē inueniſſe ferunt:eaq; cæteros docuiſſe. Quapropter haꝝ rerum opifices oēs uota ſacraq; huic deo maxime facientes ignem in æternam memoriā ſuſcepti beneficii uulcanum uocant:Martem fabulæ tradunt primum fabricatis armis armaſſe milites pugnādiq; ac certandi morem induxiſſe:eos qui diis aduerſi eſſēt interficientē. Apollinem cytharæ eiuſq; muſicæ inuentorem ferunt. Medicinæ inſup ſcientiam diuinandi arte pcæptam:quam olim infirmi erāt morbos curare ſoliti primum attuliſſe. Arcus inſup ſagyttandiq; extitiſſe repertorem. Qua ex cauſa cretenſes præcipue arcu delectati ſunt: quem ſcythicum nominarunt. Eſchulapius ex apolline atq; ariadna ortus pluribus a patre in medicina percæptis chirugiam & medelaꝝ compoſitionem radicum inſuper uirtutes adinuenit. Adeo aūt medicinæ artem extulit: ut uelut eius inuentor & auctor ueneraretur. Tribuuntur præterea Mercurio pconia diſcida ac fœdera:quæ in bellis fiunt. præcones quoq; adiiciuntur:qui internuntii eſſe ſolent:ob eamq; rem ab hoſte tuti. Vnde & ipſum cōmunem utriſq; dicunt:cum ambobus utilitatis communis ac pacis mutuæ interpres exiſtat. Menſuram inſuper ac pondus & mercaturæ quæſtum repperiſſe affirmant:occulteq; inuicem peculandi modum. Præco etiam deodorum traditur nuntiuſq; optimus:quoniam mandata diligenter perficiat. Vnde & interpretis nomen aſſumpſit. Num q; nominū aut orationis ut quidam tradunt fuerit inuentor:ſed quia diligētus q̄ cæteri mandata referat:Paleſtrā eū itroduxiſſe:& ex teſtudinis forma lyram adinueniſſe aiunt. Poſt apollinis cū marſia qua & ſupior fuit contentionē poſtque ſumptā pꝛere quū a uicto pœnam penituiſſe apollinem dicunt: Cytharæq; effractis cordis muſica aliquandiu abſtinuiſſe. Dioniſium uitis reptorem uiniq; cōficiendi rationem & fructuum in lōgiorē uſū ſeruādoꝝ curam & modum docuiſſe ſcribunt. Hunc in creta ex ioue & ꝓſerpina natū orpheus tradit. inter initiationes a titanis diſcerptum. Plures uero fuiſſe Dioniſios iam antea ſcripſimus diligentius. Cretenſes ea coniecturam huc deū aſſerūt apud ſe ortū. q; duæ iſulæ apud eos ſinus qui appellentur dydimi ab eo dionyſiæ quod nulla alia in orbis parte fecerit: lit uocatæ. Herculem ex ioue genitum multis ānis ante eū qui fuit ex alcmena genitus fabulantur. Huius mater increta eſt. Hoc tantum conſtat illū corporis uiribus pſtantiorem cæteris orbem pambulaſſe delētem iīquos & feras beſtias ac monſtra domantem. Inuictus quoq; abſque timore ī libertatem hoīes uendicauit. Quibus beneficiis honores immortaliū ei ſūt ab hoībus īpēſi. Qui uero poſterior ex alcmena fuit hercules. quoniām prioris uirtutis ē imitatus & īmortalitatē aſſecutus eſt & ꝓpter nomi-

quæ Mercurio tribuantur, et quare.

tis ſimilitudinē idē qui prior creditus.Ideo & ſupioris geſta huic fuerūt ueri inſcitia aſcripta.Aſſerunt quoq; ſuperioris herculis operum impenſi q; honoris in ægypto ueſtigia eſſe.& ab eo cōditā ciuitatem Brito martrē quam dictynnam dicunt.In creta genitam tradunt ex ioue ac charmidē Euboli cereris filii. Hæc retia aduenandum inuenit.exquo & dictynna ē cognominata.Conſuetudine diane utebatur quod cām præbuit ut quidam dictynnam dianāq; eandem eſſe exiſtimarent.Quam deam ſacris tēpliſq; cretenſes coluere.Qui uero dictynnam a retibus piſcatoriis q̄s fugerat inſequente coitus gratia minoe uolunt denominatam ꝓcul a uero ſentiunt.Non.n.credendum uidetur deā in eā egeſtatem compulſā ut auxilia hominum imploraret cum eſſet maximi deorum filia.Neque minoem tātæ impietatis culpare decet:præſertim cum fuerit omnium cōſenſu habitus iuſtus uir & probatæ uitæ.Plutonem natum tradunt ī tripodo cretæ ex cerere & iaſone.Eius genus bifariā ferunt.Nam quidam uolunt cum iaſon terrā ſeueri adhibita culturæ diligentia adeo uberem percæpiſſe fructum.ut qui id cōſpexerunt a meſſium fertilitate illo plutonē nominarunt.Vnde & a poſteris is cui cenſus ſupereſſet habere plutonem exiſtimatus eſt.Alii tradunt cererem ac iaſonem puerum genuiſſe appellatum plutonem:qui cultum uitæ pecuniaſque coaceruare ac in uſus cuſtodire primus monſtrauit.Cum antea parua congregandæ ſeruandæq; pecuniæ fuiſſet cura.Hæc de diis quos cretenſes apud ſe natos uolūt ſcribuntur:Sacrā uero honores myſteria cerimonias ab ſe hoc pacto ad alioſ arguunt tranſmiſſas.Nam cerimoniæ quas athenieſes oīum celeberimas in eleuſina faciunt:quæq; in ſamothracia atq; in thracia:unde eas orpheus ſumpſiſſe traditur fiunt in gnoſo apud cretam priſca lege ſtatutoq; celebrantur.Quo palam eſt eiuſmodi cerimonias ab eis ad alias gentes fuiſſe traductas.Quæq; apud cæteros ſecrete traduntur:eas palam omnibus noſcendi facultatem apud cretenſes eſſe.Aſſerunt aūt plures deoꝝ ab ipſis ꝑfectos magna orbis parte ab eis peragrata beneficos in genus humanum extitiſſe:atq; ab ſe inuentoꝝ artem uſumq; docuiſſe.Nam ceres cum in atticam perueniſſet:inde in ſiciliā tranſiit.poſtea in ægyptum quibus in locis frumenti ſerendi cultum mōſtrauit.Summoq; ꝓpterea ī honore habita eſt.Venus in ſicilia cōmorata eſt circa erycem in cypro circa cytherum ac paphum.In aſia circa ſyriam.Ob has pegrinationes uenerem tum Ericiam tum cythercam tum paphiam tum ſyram incolæ appellarunt.Eodē mō plurimum temporis apollo circa delum ac liciam delphumq; uerſatus eſt.Circa epheſum pōtum perſidem & cretam Diana. Itaq; a locis ac geſtis eorum ſumptis nominibus hunc delium ac pithi-

um āppellarunt:hāc uero ēpheſiā creſiā tāuropoliā quoq; āc pſeā cū ābo eēnt ī creta nati:Colit̄ & a pſis plurimū hæc dea:cui myſteria īſtituerunt barbari:quæ ad hoc uſq; tēpus pſea dicunt̄.His ſmilia & de cæteris diis:q̄ lōgū eēt recēlere tradūt̄.Lōgo poſt deoꝝ ortū tēpore plures heroes ī cretā ferūt extitiſſe:quoꝝ nobiliſſimi Minois ac rhadamāti fuerūt ætate ex io ue ac europā agenoris:quā tauro deoꝝ ꝓuidentia aduectā ī cretā tradunt geniti Minos ætate p̄or regnauit ī inſula:in q̄ multas urbes:inter quæ eas nobiliores tres cōdidit gnoſā ī ea inſulæ ꝑte quæ aſiā rēſpectat.Vulcaniā iuxta mare meridiē uerſus cydoniā ī eis locis q̄ pelopōneſi oppoſiti ad oc cidentē uergūt.Leges p̄terea multas cretenſibus deddit ſimulās eas ab ſe ī q̄dā ſpelūcas meditatas.Claſſē īſuꝑ parāuit:q̄ plures ꝓpīquas īſula ſibi ſubiiciens græcoꝝ p̄mus ē maris īpio potitus.Cū eius magnū uirtutis ac iuſtitiæ nomē eēt:trāſiit in ſiciliā aduerſus corcalum:de quo īn dedali re bus cuius cauſā bellū mouit:ſcriſimus.Rhadamantum ſcribunt omniū iuſtiſſimum:latrones quoque ac ſceleſtos uiros cæteroſq; improbos acri affeciſſe pœna.Multarum inſularum imperio potitus magnā aſiæ mari timam ī patrem tenuit ſingulis eius imperio ſe ſpōte ob iuſtitiæ famam tradentibus.Is erithro uni ex filiis.ii erithri ab eo uocati ſunt regnum ꝑ miſit.inopinioni ariadnes minois filiæ chium ferunt dediſſe:quē nōnulli fuiſſe dionyſium uelunt:atq; a patre uini faciundi modum didiciſſe.Cui libet ex aliis filiis aut inſulā aut urbē Rhādamantū dediſſe traditur.tho anti Lemnum.Alii Cyrnum.pāmphilo peparethum.Euambio marone am.Alceo parum:Anioni delum:Andreo:quæ ab eo nominatā eſt andrū propter ſingulare iuſtitiæ nomen illum apud inferos bonorum ac malo rum iudicem factum fabulæ ferunt.Ob eademq; iuſtitiām minoē quo q; pari honore fungi.Tertium fratrem ſerpedonem ſcribunt cum magna manu in aſiam profectum lyciam tenuiſſe.Huic euandere filius in regno ſuccepſit ſumptaq; uxore deidamia bellerophontis filia Sarpedonem ge nuit:qui cum agamemnone troiano affuit bello.Et hic ut quidā tradunt iouis filius Minois fuiſſe filios aiunt deucaliōem ac molum.Ex deucalio ne Idomeneum ex molo Mirionē genitos cum nauibus nonaginta ād ili um cū Agamemnone profectos:reuerſoſq; poſtea ī patria diem ſuū obiiſ ſe honorificeq; ſepultós deorum honores fuiſſe aſſecutos.Horum ſepul chra in gnoſo hac hoſtenduntur īſcriptione Gnoſii Idomenei ſepulchrū Aſpice in quo ego Myrion Moli filius ꝓpinquus iaceo.Hos ut nobiles heroes cretēſes colūt ſacris ī belloꝝ diſcrimine eorum præſidium inuocā tes.Nunc nationes:que cretēſibus immixtæ ſunt referentur.Scripſimus antæa theocrites:qui dicebantur indigetes inſulam habitaſſe. Multis

uero poſtmodũ ſeculis ꝓpter bellã ac ſeditiões errãtes pelaſgi incretãm appulſi tenuerunt inſulæ partẽ: Tertii dorienſes tradunt ĩ inſulã ueniſſe duce doro tetacini nepote. Huius populi pars maior fertur ex locis olym po propinquis ſimul cõueniſſe. Pars uero quædam ex acheis qui ſunt in laconia donorum pollicitationibus allecti. Quartum genus eorum qui ĩ cretam ãppullerunt fuerunt Migades barbari: qui conſuetudine græco rũ lígua ex frequẽti uſu percepta poſtea minois Rhadamãtiq; ĩperio paruerunt. poſtremo poſt eraclidarum deſceſum argiui lacedemoniiq; miſ ſis coloniis tum alias quaſdam tum inſulas occuparũt: inq; eis nõnullas ab ſe hedificatas urbes: de quibus alias dicetur ĩhabitarunt: uerum haud mirum debet uideri: cum plures qui geſta cretenſia ſcripſcere admodum diſſentiãt: nos quoq; ea: quæ nõ oẽs ſentiãt. ſcribere. eos enim ſumus ſecuti: quos uero ſimiliora tradere exiſtimauimus. Quædam ab epimẽdine theologo: qdã: a doſiade: alia a ſoſicrate. nõnulli a laoſchernide ſumentes. & de creta hactenus: Nunc ad leſbũ tranſeamus. Hanc inſulã olim uariæ gentes ad eam nauigãtes incoluerunt: pelaſgi primũ eam tenuere cum antea deſerta eſſet. Nã xanthus Triopi filius pelaſgoꝝ qui ex argo uenerãt rex partem lyciæ tenens argis qui ſecum acceſſerant imperauit: deinde leſ bum cultoribus uacuã petens agro pelaſgis diuiſo inſulam q̃ iſſa prius dicebatur ab eis pelaſgiã uocauit. deinceps ſeptima ꝓgenie ob diluuium tẽpore deucalionis factum cum multi in ea interiiſſent: accidit ut aquaꝝ in undatione deſereretur. Macareus poſtea cum ĩ eã perueniſſet inſulæ pulchritudine cõſpecta in ea ꝑmanſit: is erat ut heſiodus: Aliiq; poetæ nõnulli tradunt cyrenaici iouis filius: qui cum habitaret ĩ oleno: q̃ patria tunc iados nunc achaia dicitur aſſumens tũ Ionas tum gentes alias nauigauit in leſbum: deĩde tum uirtute ĩſulæ tum humanitate ac iuſtitia plurimũ ad auctis opibus ꝓpinquas inſulas poſſedit agris qui ineluti erant diuiſis: poſt hæc tẽpora leſbus filius lapithi: qui erat ex cælo hippoti ſecundum quoddã oraculi reſpõſum cum ſuis domeſticis nauigans in hanc inſulam ſũpta ĩ uxorẽ Macharei filia mathina noĩe una cum ea in ĩſula ꝑmanſit Cum uir factis clarus euaſiſſet & ĩſulam ab ſe & populũ leſbium cognominauit. Macareo ꝑter alias mytilene ac methynne filiæ ortæ ſunt: a qui bus & ciuitates ſumpſere nomen. is cupiens ꝓpinquãs ĩſulas ĩ poteſtatẽ redigere colonia ĩ chium miſſa filiũ ei ꝑfecit: deinde alteꝝ deſtinauit ĩ ſamum noĩe cydſollum: qui in ea regnauit Tertiæ cœneandrum ꝑfecit regem deinceps in Rhodum cum pluribus colonis miſit leucippum: quos accolæ ꝓpter eoꝝ infrequentiam cõmunicatis agris libenti animo ſuſceperunt. loca inſulæ oppoſita eo tẽpore ꝓpter diluuium magna grauiaq;

afficiebantur calamitate. Nam̄ continuis hymbribus ob corruptos terræ
fructus ſterilitate ſub orta īfectus aer peſtem urbibus intulit. īſulæ uero
uentis agitatæ cum aere eſſent ſalubri ac fertiles frugibus ſuos īcolas bea-
tos reddidere. Ex quo ob rerum ubertatē fortunatæ ſunt cognominatæ.
Nonnulli beatas a Macareo atq; iono: quorꝫ filii in eis regnauere dictas
uolunt Hæ deniq; īſulæ omnibus ꝓpinquis non ſolum priſcis: ſed & no
ſtris quoq; tēporibus bonitate ſoli locorꝫq; amenitate: tum uero ſalubrita
te aeris fœlicitate pſtant. itaq; uere dici fœlices ac beatæ quæunt. Macare
us uero in leſbo regnans legem ſcripſit ad cōmunem utilitatem: quā leo-
nem ab eius animantis uirtute robore appellauit: deinceps uero nōnullis
ſeculis poſt coloniam in leſbum miſſam inſula tenedos hoc pacto inhabi
tata eſt. Tennus cycni filius imperauit coloniæ: q̄ eſt in troade uir propter
uirtutem inſignis. Hic congregatis colonis patriam linquens nauigauit ī
inſulam deſertam nomine leucrophin. diſtributis his qui cū eo acceſſerāt
inſulæ agris cōditaq; urbe ab ſe tenedon inſulam uocauit is cum iuſte im
peraret multis beneficiis omnibus gratus & magna uixit gloria. & poſt
bitum inter deos relatus eſt. Nam templo illi conſtructo inſtitutis ſa-
cris ad poſteriora uſq; ſecula ut deum coluerunt. Non autem uidentur
ommittenda: quæ de eo qui urbem tennum condidit apud Teneidos
memoriæ traduntur. Ferunt enim Cycnum patrem uxoris calumnia in
oductum filium tennum in arca poſitum in mare deieciſſe. Hæc tempe
ſtate acta cum in tenedum appulliſſet: Tennus mirabili deorum ope ſa-
lutem conſecutus inſulæ poſtea imperauit. Vir præclarus: Ac iuſtitia uir-
tibuſq; aliis honores immortalium potitus. Verum propter cuiuſdam ti-
bicinis teſtimonium: qui nouerce inſidiis fauerat: legem ſanxit: ne quis ti
bicem templum ingrederetur. Belli troiani tempore cum Achilles poſt
græcorum in tenedum eſcenſionem urbem Tennum deleſſet: ſtatuerunt
poſtea tenedii ut nulli deinceps liceret templo reſtituto in eo Achillem
nominare: Poſteaq̄ de inſulis inſignibus rettulimus: nunc de minoribus
ſcribemus. Cyclades inſulæ cum antæa uacuæ cultoribus eſſent: minos
iouis ac europæ filius cretenſium rex: cuius terra mariq; imperium potēs
erat plurimum claſſe ualuit: Multaſq; ex creta colonias: maximeq; ī cycla
das inſulas miſit. Quarum plures adeptus populis diuiſit: aſiæ quoq;
partē maritimā poſſedit. Quapropter & nonnullæ inſulæ portuſq; aſiæ
a cretenſibus minoeq; nomen ſumpſere. Minos autem magnus imperio:
Rhadamantum fratrem uirum iuſtum rectumq; regni conſortem ī oras
imperii ultimas ob inuidiam ablegauit. is ad īnſulas Ioniæ cariæq; oppo
ſitas cum acceſſiſſet Erithro ciuitatem a ſuo nomine conditam conceſſit

in opinionem uero Ariadnis filium chio p̄ræfecit:quæ ōmnia ante bellū
troianum acta ſunt. Deleta troia cares opibus aucti claſſeq; admodum
ualidi:cū cyclades īſulas ſubegiſſent:ex quibuſdam cretenſes penitus eie-
cere.Nonnulli una cum eis ut communi patria uſi ſunt. Græci poſtea ex
pulſis inde caribus barbaris plures ex eis tenuerunt quibus de rebus ſuo
loco ſcribetur a nobis.

FINIS.

CORNELII TACITI ILLVSTRISSIMI HISTORICI DE SI TV MORIBVS ET POPVLIS GERMANIAE. LIBELVS AVREVS.

ERMANIA Omnis a gallis rhetiiſq; & pannoniis: Rhe
no:& Danubio fluminibus:a ſarmatis:daciſq; mutuo me
tu aut montibus ſeparatur. Cætera oceanus ambit latos
ſinus & inſularum immenſa ſpacia complectēs. Nup co
gnitis quibuſdā gentibus:ac regibus:quos bellū aperuit.
Rhenus rheticaꝝ alpiū in acceſſo ac p̄cipiti uertice ortus:modico flexu ī
occidentē uerſus ſeptētrionali oceano miſcetur. Danubius molli & clemē
ter edito mōtis Arbonæ iugo effuſus plures populos adit:donec in ponti
cū mare ſex meatibus erumpit. Septimū enī os paludibus hauritur. Ipos
Germanos indigenas crediderī:minimeq; aliaꝝ gentiū aduētibus & hoſ
pitiis mixtos:quia nec terra olī:ſed claſſibus aduehebātur: qui mutare ſe
des quærebāt.& īmenſus ultra: utq; ſic dixerī aduerſus oceanus raris ab
orbe noſtro nauibus aditur. Quis porro p̄ter periculū horridi & ignoti
maris Aſia:aut Africa aut Italia relicta Germaniā peteret informē. terris
aſpam cælo triſtē cultu:aſpectuq;:niſi ſi patria ſit: celebrāt carminibus an
tiquis:quod unū apud illos memoriæ & ānaliū genus ſit: Tuiſtonē deū
terra editum & filiū Mannum originē gentis cōditoriſq;. Māno tris fili-
os aſſignāt e quoꝝ nominibus ꝓximi oceano Ingaeuones. Medii hermi
nones. Cæteri Iſtaeuones uocētur. Quidā autē licētia uetuſtatis plures
deo ortos:pluresq; gentis appellationes: Marſos: Gambriuios: Suenos:
Vādālios affirmant. Eaq; uera:& antiqua nomina. Cæteꝝ Germaniæ uo
cabulū recēs:& nup additū:quoniā:qui primi Rhenum trāgreſſi Gallos
expulerint:ac nūc Tūgri.tunc Germani uocati ſint. Ita nationis nomen.

nõ gẽtis eualuiſſe paulatĩ. Vt oẽs primũ ã uictore ob metũ: mox á ſe ipſis iuẽto noĩe Germani uocarentur: Fuiſſe apud eos & herculem memorãt Primumq; oĩum uiroꝝ fortiũ ituri ĩ prælia canunt. Sunt illis hæc quoq; carmina. quoꝝ relatu. quem Baritũ uocãt. accẽdunt animos: futureq; pugnæ fortunã ĩpo cantu augurantur. Terrent enĩ: trepidãt ue: prout ſonuit acies. Nec tam uoces illæ. q̃ uirtutis cõcentus uidentur. Affectatur p̃cipue aſpitas ſoni. & fractũ murmur obiectis ad os ſcutis. quo plenior & grauior uox repcuſſu intumeſcat. Cæterum & ulixem quidam opinantur longo illo & fabuloſo errore in hunc oceãnum delatum adiiſſe germaniæ terras. Aſciburgiumq; quod in ripa Rhenĩ ſitum hodie incolitur ab illo cõſtitutum nominatumq; Aram quinetiã ulixi cõſecratã adiecto laertæ patris nomine eodẽ loco olim reptam. monimentaq; & tumulos quoſdam græcis litteris inſcriptos ĩ cõfinio Germaniæ Rhetiæq; adhuc extare: quæ neq; cõfirmare argumentis: neq; refellere in aĩo eſt. Ex ingenio ſuo quiſq; demat: uel addat finẽ. Ip̃e eoꝝ oppiniõibus: aus accedo q germaniæ populos nullis aliis aliaꝝ nationum cõnubiis infectos propriam: & ſinceram & tantum ſui ſimilem gentem extitiſſe arbitrãtur. Vnde habitus quoq; corporum: quanq̃ in tanto hoĩum numero idem: omnibus truces & cerulei oculi. rutilæ comæ. magna corpora & tantum ad impẽtum ualida: laboris atq; operum nõ eadem patientiã. minimeq; ſitim: æſtumq; tolerare frigora atq; ĩ ediam cælo ſoloue aſſueuerunt. Terra & ſi aliquãto ſpecie differt: in uniuerſum tamen aut ſiluis horrida: aut paludibus fœda: hũidior quã gallia uentoſior. qua noricum ac pannoniam aſpicit. ſatis ferax. frugiferarum arborum impaciens. pecorum fecundã: ſed plerunq; improcera. ne armentis q̃dem ſuis honor: aut gloria frõtis. numero gaudent eæq; ſolæ & gratiſſime opes ſunt: Argentum & aurum ꝓpitii an irati dii negauerit dubito Nec tamen affirmauerim nullam germaniæ uenã argẽtum aurum ue gignere. quis enim ſcrutatus eſt? poſſeſſione & uſu haud ꝓinde afficiuntur. Eſt uidere apud illos argentea uaſa legatis & principibus eorum muneri data nõ in alia uilitate: q̃ quæ humo finguntur: quanq̃ proximi ob uſum cõmertiorum aurum & argentum in p̃cio habent. formaſq; quaſdã noſtræ pecuniæ agnoſcunt: atq; eligunt. Interiores ſimplicius & antiquius pmutatione mertium utuntur. pecuniã ꝓbant ueterem & diu notam ſerratos bigatoſq;. Argentũ quoq; magis q̃ aurũ ſequũtur nulla affectione animi: ſed quia numerus argenteoꝝ facilior uſui eſt promiſcuã ac uilia mercantibus. Ne ferrum quidẽ ſupeſt ſicut ex genere teloꝝ colligitur: Rari gladiis: aut maioribus lãceis utuntur haſtas uel ipſoꝝ uocabulo frãmeas gerũt anguſto & breui ferro: ſed itã acri & ad uſum habili ut eodem

telo:ꝑut ratio poſcit uel cominus uel eminus pugnent.& eques quidem
ſcuto frameaq; cōtētus eſt.pedites & miſſilia ſpargunt.plura ſinguli atq;
ī imenſū uibrāt.nudi aut ſagulo leues:nulla cultus iactatio.Scuta tantū le
ctiſſimis coloribus diſtigūt paucis loricæ.Vix uni alteriue caſſis:aut galeæ
Equi nō forma nō uelocitate cōſpicui:ſed nec uarietate gyros in morē no
ſtrum docentur.In rectum aut uno flexu dextros agunt ita cōiuncto or
be:ut nemo poſterior ſit.ī uniuerſū æſtimanti plus penes peditē roboris.
eoq; mixti ꝑliantur:apta & cōgruēte ad equeſtrē pugnam uelocitate pedi
tum:quos ex omni iuuentute delectos āte aciem locant.Diffinitur & nu
merus Centeni ex ſingulis pagis ſunt.Idq; ipſum inter ſuos uocantur: &
quod primo numerus fuit:iam nomen & honor eſt.Acies ꝑ cuneos cōpo
nitur cedere loco dūmodo rurſus iſtes cōſilii q̄ formidinis arbitrantur.
Corpora ſuorū etiā in dubiis præliis referunt.Scutum reliquiſſe ꝑcipuū
flagitium:nec aut ſacris ad eſſe:aut cōcilium iire ignominioſo fas.multiq;
ſuperſtites bellorꝫ infamiā laqueo finierūt.Reges ex nobilitate. Duces ex
uirtute ſumunt.Nec regibus infinita ac libera poteſtas:& duces exemplo
potius q̄ imperio:ſi prompti ſi cōſpicui:ſi ante aciem agant:admiratione
præſunt.Cæterum neq; animaduertere neq; uiuere neq; uerberare quidē
niſi ſacerdotibus permiſſum non quaſi in pœnam nec ducis iuſſu:ſed ue
lut deo īperante quē adeſſe bellantibus credunt effigieſq; & ſigna quædā
detracta lucis in ꝑlium ferunt quodq; ꝑcipuum fortitudinis īcitamentū
eſt:non caſus nec fortuita conglobatio turmam aut cuneum facit:ſed fa
miliæ & ꝓpinquitates & in ꝓximo pignora.Vnde ululatus fœminarum
audiri unde uagitus infantium.hi cuiq; ſanctiſſimi teſtes.hi maximi lau
datores.Ad matres ad cōiuges uulnera ferunt nec illæ numerare nec exige
re plagas:pauēt ciboſq; & hortamina pugnātibus geſtāt.Memoriæ ꝓdit
quaſdam acies īclinatas iam & labantes a fœminis reſtitutas cōſtātia præ
cum & obiectu pectorū & mōſtrata cominus captiuitate:quā longe im
patiētius fœminarꝫ ſuarꝫ noīe timent:adeo ut efficacius obligentur animi
ciuitatum:quibus inter obſides puellæ quoque nobiles īperantur.Ineſſe
quinetiam ſanctum aliquid & prouidum putant:nec aut conſilia earum
aſpernantur aut reſpōſa negligūt.Vidimus ſub diuo Veſpaſiano Veledā
diu apud pleroſque numinis loco habitam.Sed & olim Auriniam & cō
pluris alias uenerati ſunt nō adulatione nec tanq̄ facerent deas.Deorꝫ ma
xime Mercuriū colūt:cui certis diebus humanis quoque hoſtiis litare fas
habēt.Herculē ac Martem cōceſſis animalibus placant.Pars ſueuorum &
iſidi ſacrificat.Vnde cā & origo ꝑegrino ſacro parum cōperi:niſi quod ſi
gnum ipſū ī modū liburnæ figuratum docet adiectā religionem.Cæterū

nec cohibere p̄arietibus deos neq̄ue in ullam humāni oris ſpēm aſſimilā
re ex magnitudine cœleſtium arbitrantur.lucos ac nemora cōſecrāt deoꝝ
que noībus appellāt ſecretū illud quod ſolá reuerētiá uidēt.Auſpicia ſor
teſque ut qui maxime obſeruāt. Sortum cōſuetudó ſimplex uirgā fru-
giferæ arbori deciſam ī ſúrculós āputāt:eoſque notis quibuſdā diſcretos
ſuper candidā ueſtem temere ac fortuito ſpargūt.mox ſi publice conſule
tur ſacerdos ciuitatis ſin priuatī ipſe pater familiæ p̄catus deos cælumq;
ſuſcipiens ter ſingulos tollit.ſublatos ſecundū īpreſſam ante notam inter
pretatur.Si ꝓhibuerunt nulla de eadē re ī eundē diem cōſulatio. Sin per
miſſum auſpicioꝝ adhuc fides exigitur.& illud quidē etiā hic notū auiū
uoces:uolatuſq; īterrogare.Propriū gentis equoꝝ quoq; p̄ſagia ac moni-
tus expiri.publice aluntur iiſdem nemoribus ac lucis cādidi & nullo mor
tali ope cōtacti:quos p̄ſſos ſacro curru ſacerdos ac rex uel princeps ciuita-
tis comitantur.hinnitus ac fremitus obſeruāt.Nec ulli auſpicio maior fi-
des nō ſolū apud plebē:ſed apud ꝓceres apud ſacerdotes.Se enim mini-
ſtros deoꝝ illos cōſcios putant.Eſt & alia obſeruatio auſpicioꝝ:qua gra-
uiū belloꝝ euentus explorāt.Eius gentis cum q̄ bellnm eſt captiuum quo
quo mō īterceptum cum electo popularium ſuoꝝ patriis quēq; armis cō
mittunt.Victoria huius uel illius ꝓ p̄iudicio accipitur.De minoribus re-
bus principes cōſultāt:de maioribus oēs ita tamen ut ea quoq; quoꝝ pe-
nes plæbē arbitriū eſt:apud principes ꝑtractentur. Coeunt niſi quid for
tuitum & ſubietū īcidit certis diebus:cū aut inchoatur luna aut implet.
Nam agēdis rebus hoc auſpicacíſſimū initiū credunt:nec dierum nume
rū ut nos ſed noctium cōputant.Sic cōſtituūt ſic cōdicunt.nox ducere di
em uidet.Illud ex libertate uitium:quod nō ſimul nec iuſſi cōueniūt: ſed
& alter & tertius dies cuntatione coeuntium abſumitur: ut turbæ placu-
it .Cōſidūt:armati ſilentiū per ſacerdotes quibus tum & coercendi ius eſt
imperatur. Mox rex uel princeps prout ætas cuiq; prout nobilitás prout
decus belloꝝ ꝓut facundia eſt audiuntur auctoritate ſuadēdi magiſq̄ iu
bendi poteſtate.Si diſplicuit ſententia :fremitu aſpernantur. Sin placuit
frameas concutiunt.honoratiſſimum aſſenſus genus eſt armis laudare.li
cet apud concilium accuſare quoq; & diſcrimen capitis intendere.Diſtin
ctio pœnaꝝ ex delí cto.proditores & tranſfugas arboribus ſuſpendunt:
Ignauos & ībelles & corpore infames ceno ac palude iniecta inſup crate
mergunt.Diuerſitas ſupplicii illuc reſpicit:tanq̄ ſcelera oſtendi oporteat
dum puniuntur flagatia abſcōdi.Sed & leuioribus delictis pro modo pœ
narum equorum pecoꝝq; numero cōuicti mulctāt.pars mulctæ regi uel
ciuitati:pars ipſi qui uindicatur uel ꝓpinquis eius exoluitur.Eliguntur ī

iiſdem cõciliis & prĩcipes:qui iura ꝑ pagos uicoſq; reddunt. Centeni ſin-
gulis ex plebe comites cõſilium ſimul & auctoritas adſunt. Nihil autem
neq; publicæ neq; priuatæ rei:niſi armati agunt. Sed arma ſumere nõ ãte
cuiq̃ moris:q̃ ciuitas ſufectuꝝ ꝓbauerit. Tu eum ĩ ipſo cõcilio uel prĩcipũ
aliqs uel pater uel ꝓpĩquus ſcuto frameaq; iuuenẽ ornãt:hæc apud illos
toga:hic ꝑmus iuuentæ honos ante hoc domus pars uidentᷣ mox rei.p.ĩ
ſignis nobilitas aut magna patrum merita prĩcipiis dignationem etiam
adoleſcentulis aſſignãt:cæteris robuſtioribus ac iampridem ꝓbatis aggre
gãtur:nec rubor ĩter comites aſpici. Gradus quinetiã ipſe comitatus ha-
bet iudicio eius quem ſectãtur:Magnaq; & comitũ æmulatio:quibus ꝑ
mus ãpud principẽ ſuũ locus & ꝑcipatũ. Cui plurimi & ãcerimi comites
hæc dignitas hæ uires magno ſemp electoꝝ iuuenũ globo circũdari ĩ pa-
ce decus:ĩ bello ꝑſidiũ:nec ſolum ĩ ſua gẽte cuiq;:ſed apud finitias quoq;
ciuitates id nomen ea gloria eſt:ſi numero ac uirtute comitatus emineat:
Expetuntur enim legationibus:& muneribus ornãntur: & ipſa plerunq;
fama bella ꝓfligant:Cum uentum ĩ aciem:turpe prĩcipi uirtute uinci:tur
pe comitatui uirtutem nõ æquare. Iã uero ĩfame in oẽm uitã ac proboſum
ſupſtitem ꝑrĩcipi ſuo ex acie receſſiſſe:Illum defendere:tueri:ſua quoq; for
tia facta gloriæ eius ãſſignare:prĩcipum ſacramentum eſt. Principes ꝓ ui-
ctoria pugnãt:Comites pro prĩcipe:Si ciuitas in qua orti ſũt lõga pace &
ocio torpeat pleriq; nobilium ãdoleſcentium petunt ultro eas nationes
quæ tum bellum aliquod gerunt:qr & ingratã genti quies & facilius ĩter
ãncipitia clareſcãt mãgnumq; comitatũ nõ niſi ui belloq; tueare exigũt.n.
ꝑncipis ſui liberalitate illum bellatorem equum:illam cruentam uictricẽ
q; frameã. Nam epulæ & quanq̃ incompti:largi tamen apparatus ꝓ ſtipẽ
dio cædunt:Materia munificentiæ ꝑ bella & raptus. nec arare terrã aut ex
pectare annum tam facile ꝑſuaſeris:q̃ uocare hoſtes & uulnera mereri:pi
grum quinimmo & iners uidetur ſudore acquirere:quód poſſis ſanguĩe
parare. Quotiens bella non ineunt nõ multum uenatibus:plus per oci
um tranſigunt dediti ſomno ciboq; fortiſſimus quiſq; ac bellicoſiſſimus
nihil agens delegata domus & penatium & agrorum cura fœminis ſeni-
buſq; & infirmiſſimo cuiq; ex familia. Ipſi habent mirã diuerſitatem na-
turæ:cũ iidem hoĩes ſic ament inertiã & oderint quietem. Mos eſt ciuita
tibus ultro ãc uiriti cõferre principibus uel armentoꝝ uel frugum quod
ꝓ honore ãcceptum etiã neceſſitatibus ſubuenit. Gaudẽt ꝑcipue finitima
rum gentium donis quæ nõ modo a ſingulis ſed publice mittuntur. Ele
cti equi:magna arma:phaleræ:torqueſq; iã & pecuniã accipere docuimus
Nullas germanoꝝ populis urbes habitari ſatis notum eſt:ne pati q̃dem

inter ſe iūctas ſedes.Colunt̄ diſcreti ac diuerſi ut fons ut cāpus ut nemus placuit.Vicos locāt nō in noſtꝝ morē cōnexis & coherentibus ædificiis. Suā quiſq; domum ſpacio circundat ſiue aduerſus caſus ignis remedium ſiue inſcitia ædificandi.Ne cementoꝝ quidē apud illos aut tegulaꝝ uſus. Materia ad oīa utuntur īformi:& citra ſpēm aut delectationē.Quædam loca diligentius illinunt terra ita pura & ſplendente:ut picturā ac liniamē ta coloꝝ imitetur.Solent & ſubterraneos ſpecus apire.eoſq; multo inſup fimo onerāt ſuffugiū hyemi & receptaculum frugibus:quia rigorē frigo rū eiuſmodi locis molliunt:& ſi quando hoſtis aduenit apta populatur Abdita aūt & defoſſa aut ignorantur aut eo ipſo fallunt quod q̄rēda ſūt. Tegumen oībus.ſagum fibula aut ſi deſit ſpina cōſertum.Cætera inrecti totos dies iuxta focū atq; ignem agunt.Locupletiſſimi ueſte diſtinguntur non fluit ante ſicut ſarmathæ ac parthi:ſed ſtricta & ſingulos artus expri mente.Gerunt & feraꝝ pelles ꝓximi ripæ negligenter. Vlteriores exqui ſitius ut quibus nullus per comercia cultus:Eligunt feras & detracta uela mina ſpargunt maculis pellibuſq; beluarum quas exterior oceanus atq; ignotū mare gignit:nec alius fœminis q̄ uiris habitus:niſi quod fœminæ ſæpius lineis amictibus uelantur:eoſq; purpura uariant parteq; ueſtitus ſupioris in manicas nō extendunt:nudæ brachia ac lacertos:ſed & ꝓxima pars pectoris patet:quanq̄ ſeuera illic matrimonia nec ullā morum partē magis laudaueris.Nam ꝓpe ſoli barbaroꝝ ſingulis uxoribus cōtēti ſunt exceptis admodū paucis qui nō libidine ſed ob nobilitatē plurimis nu ptiis ambiuntur.Dotem nō uxor marito:ſed uxori maritus offert. Inter ſunt parentes & ꝓpinqui ac munera ꝓbant.Munera nō ad delitias mu liebres q̄ſita:nec quibuibus noua nupta comatur:ſed boues & frenatum equū & ſcutū cum framea gladioq;.In hæc munera uxor accipit̄ atq; iui cem ipſa armoꝝ aliquid uiro affert hoc maximū uiculū.hæc arcana ſacra hos coniugales deos arbitrantur:ne ſe mulier extra uirtutum cogitatiōes extraq; bellorum caſus putet.Ipſis incipientis matrimōti auſpiciis ad mo tur:uenire ſe laborum periculoꝝq; ſociam idem in pace idem in prælio paſſuram auſurāq; hoc iuncti boues hoc paratus equus hoc data arma denuntiāt.Sic uiuēdæ ſic peundum.accipere ſe quæ liberis iuiolata:ac di gna reddat:q̄ nurus accipiant rurſus quæ ad nepotes referantur.Ergo ſe pta pudicitia agunt.nullis ſpectaculorū illecebris nullis cōuiuiorum irri tationibus corruptæ.Litterarum ſecreta uiri pariter ac fœminæ ignorāt. Pauciſſima ī tam numeroſa gente adulteria.quoꝝ pœna pſens & maritis ꝑmiſſa.acciſis crinibus nudatam coram ꝓpiquis expellit domo maritus ac p oēm uicum uerbere agit.Publicatæ eni pudicitiæ nulla uenia:nō for

ma:nõ ætate:non opibus maritum inuenit.Nemo enĩ illic uitia ridet nec corrũpe & corrumpi ſæculũ uocatur.Melius quidẽ adhuc eæ ciuitates ĩ quibus tantum uirgines nubunt:& cũ ſpe uotoq; uxoris ſemel tranſigitur.Sic unum accipiunt maritũ:quomõ unum corpus:unãq; uitã:ne ulla cogitatio ultra ne lõgior cupiditas ne tanq̃ maritũ: ſed tanq̃ matrimoniũ ament.Numeꝝ liberoꝝ finire aut quenq̃ ex agnatis necare flagitium habetur pluſq; ibi boni mores ualent q̃ alibi bonæ leges.In omni domo nudi ac ſordidi.In hos artus,in hæc corpora:q̃ miramur excreſcũt.Sua quẽq; mater uberibus alit.nec ancillis ac nutricibus delegantur. Dñm ac ſeruũ nullis educationis delitiis dinoſcas.Inter eadem pecora in eadem humo degunt donec ætas ſeparet igenuos uirtus agnoſcat:Sera iuuenũ uenus eoq; inhexauſta pubertas:nec uirgines feſtinantur eadem iuuenta: ſimilis ꝓceritas.pares ualidæq; miſcentur: ac robora parentũ liberi referunt.Soroꝝ filiis idem apud auunculũ:qui ad patrem honor.Q uidam ſanctiorem arctioreq; hunc nexum ſaguinis arbitrantur.& ĩ accipiendis obſidibus magnis exigunt tãq̃ & ĩ aĩum firmius & domũ latius teneãt:hæredeſ tamen ſucceſſoreſq; ſui cuiq; liberi & nullum teſtamentũ.Si liberi nõ ſũt ꝓximus gradus in poſſeſſione fratres patrui auunculi:quanto plus ꝓpinquoꝝ quo maior affinium numerus tanto gratior ſenectus:nec ulla orbitatis prætia.Suſcipere tã inimicicias ſeu patris ſeu ꝓpinqui : q̃ amicitias neceſſe eſt nec iplacabiles durant.Luitur enim etiã homicidium certo armentoꝝ ac pecoꝝ numero recipitque ſatiſfactionem uniuerſa domus utiliter in publicum quia piculoſiores ſunt inimicitiæ iuxta libertatem.Cõuictibus & hoſpitiis nõ alia gens effuſius indulget.Q uencunque mortalium arcere tecto:nefas habetur:ꝓ fortuna quiſque apparatis epulis excipit:Cum defecere qui modo hoſpes fuerat:mõſtrator hoſpitii & comeſ ꝓximã domum nõ inuitati adeunt nec intereſt pari humanitate accipiunt.Notum ignotũque quantum ad ius hoſpitis nemo diſcernit: Abeũti ſi quid popoſcerit concedere moris & poſcendi inuicem eadẽ facilitas: Gaudent muneribus ſed nec data ĩputant nec aceptis obligãtur : Victus inter hoſpites comi ſtatim e ſomno quem plerũque in diem extraunt:lauantur ſæpius calida ut apud quos plurimũ hyems occupat:lauti cibum capiunt:Separatæ ſingulis ſedes & ſua cuique mẽſa:Tum ad negotia nec minus ſæpe ad cõuiuia procædunt armati:diẽ noctemque cõtinuare potãdo nulli ꝓbrum.Crebræ ut inter umulẽtos rixæ.Raro conuiciis ſæpius cæde & uulneribus tranſiguntur.Sed de recõciliatis inuicẽ inimicitiis : & iungendis affinitatibus:& adſciſcendis pricipibus de pace deniq; ac bello pleꝝq; in cõuiuiis cõſultã:tanq̃ nullo magis tẽpore aut ad ſimplices cogi-

tationẽs pãteat aĩus aũt ad magnas ĩcaleſcat. Gẽs nõ aſſuta nec callida
apit adhuc ſecreta pectoris licentia ioci. Ergo detecta & nuda oĩum mens
poſtera die retractatur & ſalua utriuſq; tẽporis ratio ẽ: Deliberãt dum fin
gere neſciunt. Cõſtituunt dum errare nõ poſſunt: potui humor ex ordeo
aut frumento in quãdã ſimilitudinẽ uini corruptus: ꝓximi ripæ & uinũ
mercantur. Cibi ſimplices: agreſtia poma: recens fera: aut lac cõcretum: ſine
apparatu: ſine blandimentis expellunt famẽ. aduerſus ſitĩ nõ eadẽ tempe
rantia: Si indulſeris ebrietati: ſuggerendo quãtũ cõcupiſcunt: haud mi
nus facile q̃ armis uincentur. Genus ſpetaculorum unũ atq; ĩ omni cœtu
idem. Nudi iuuenes quibus id ludicrũ eſt ĩter gladios ſe atq; infeſtas fra
meas ſaltu iaciunt. Exercitatio artem parauit: ars decorem non in quæſtum
tamen aut mercedem: q̃uis audacis laſciuiæ. p̄cium eſt uoluptas ſpectan-
tium. Aleam quod mirere ſobrii inter ſeria exercent tanta lucrandi ꝑdendi
ue temeritate ut cum oĩa defecerunt extremo ac nouiſſimo iactu de liber
tate ac de corpore cõtendãt. Victus uoluntariã ſeruitutẽ adit. Q uãuis iu
nior q̃uis robuſtior alligari ſe ac uenire patitur. Ea eſt in re praua puicaria
Ipſi fidem uocant. Seruos conditiõis huius ꝑ comercia tradũt ut ſe quo
q; pudore uictoriæ exoluant. Cæteris ſeruis non in noſtrum morem de-
ſcriptis ꝑ familiã miniſteriis utuntur. Suã quiſq; ſedẽ: ſuos penates regit.
Frumenti modũ dominus aut pecoris aut ueſtis aut colono ĩiũgit. & ſer
uus hactenus paret. Cætera domus officia uxor ac liberi exequuntur. Ver
berare ſeruũ: ac uinculis & ope coercere raꝝ. Occidere ſolent nõ diſciplĩa
& ſeueritate ſed ĩpetu & ira ut inimicũ: niſi quod impune eſt. Liberti non
multũ ſupra ſeruos ſunt. Raro aliquod momentũ ĩ domo nunq̃ ĩ ciuitate
exceptis duntaxat iis gẽtibus: q̃ regnantur. Ibi eni & ſuꝑ igenuos & ſuper
nobiles aſcendunt. Apud cæteros ĩpares libertini libertatis argumentum
ſunt. fœnus agitare & in uſuras extendere ignotum. Ideoq; magis ſeruatᷓ
q̃ ſi uetitum eſſet. Agri pro numero cultoꝝ ab uniuerſis uices occupantur
quos mox inter ſe ſecundum dignationem partiuntur facilitatem partiẽ-
di campoꝝ ſpatia p̄ſtant. Arma per annos mutant. & ſupereſt ager: nec. n.
cum ubertate & amplitudine ſoli labore cõtendunt ut pomaria conſerãt:
& prata ſeparent & ortos rigent: Sola terræ ſeges imperatur. Vnde ãnum
quoq; ipſum non in totidem digerunt ſpecies: hyems & uer & æſtas ĩtel
lectum ac uocabula habent. Autumni perĩde nomen ac bona ignorãtur.
Funerum nulla ambitio. Id ſolum obſeruatur ut corpora claroꝝ uirorum
certis lignis cremẽtur. Struẽ rogi nec ueſtibus nec odoribus cumulãt ſua
cuiq; arma. quorundã igni & equus adiicitur. Sepulchrum ceſpes erigit.
Monumentoꝝ arduum & peroperoſum honorem ut grauem defunctis

áſpreñantur.Lamẽtã ãc lachrimas̃ cito :dolorem & triſtitiam tãrde po-
nunt.Fœminis lugere honeſtum eſt.Viris meminiſſe.Hæc i commune d
omnium germanoꝝ origine ac moribus accipimus.Nunc ſingulaꝝ gen-
tium inſtituta rituſq; quatenus differãt.Quæ nationes e germania ĩ gal
lias cõmigrauerint expediam.Validiores olim galloꝝ res fuiſſe ſummus
auctoꝝ diuus Iulius tradit:eoq; credibile eſt etiã gallos ingermaniã trã ſ-
greſſos.Q uãtulum enim annis obſtabat.quo minus ut quæ gens eualu
erat occuparet permutaretq; ſedes promiſcuas adhuc & nulla regnorum
potentia diuerſas.Igitur inter hercyniam ſiluam:Rhenumq; & Mœniã-
nes heluetii:Vlteriora Boui:Gallica ũtraq; gens tuere:Manet adhuc Boie
mi nomen:ſignificatq; loci ueterem memoriam q̃uis mutatis cultoribus
Sed utrum Araniſci in pannoniam:ʼ ab oſis germanoꝝ natiõe:ʼ an oſi ab
Araniſcis in germaniam commigrauerint:cum eodem adhuc ſermõe iſti
tutis moribus utantur in certum eſt:quia pari olim inopia ac libertate ea
dem uiriuſq; ripæ bona malaq; erant.Treueri & Neruli circa affectationẽ
Germaniæ originis ultro ambitioſi ſunt tanq̃ per hanc gloriam ſanguinis
a ſimilitudĩe & inertiã gallorum ſeparentur.Ipſam rheni ripam haud du
bie germanorum populi colunt:Vangiones Treboci Nemetes Nubii qui
dem quanq̃ Romana colonia eſſe meruerint:ac libentius Agrippinenſes
cõditoris ſui nomine uocẽt:origine erubẽſcũt.Tranſgreſſi olim & experi-
mento fidei ſuper ipſam rheni ripam collocati ut arcerent nõ ut cuſtodi
rẽtur.Omnium harum gentium uirtute præcipui Batauii nõ multum ex
ripa:ſed inſulam rheni annis colũt.Chattorum quõdam populus & ſedi
tione domeſtica in eas ſedes tranſgreſſus:in quibus pars romani imperii
fierent Manet bonos & antiquæ ſocietatis inſigne:nam nec tributis con-
temnuntur:nec plubicanus atterit:exempti oneribus & collationibus &
tantum in uſum præliorum ſepoſiti uelut tela atq; arma bellis reſeruan-
tur:Eſt in eodem obſequio & Mattiacorum gens.Protulit enim magni-
tudo populi ro.ultra rhenum ultraq; ueteres terminos impii reuerentiã
Ita ſed finibuſq; in ſua ripã mẽte animoq; nobiſcum ãgunt.Cætera ſimi
les Batauis:niſi q; ipſo adhuc terræ ſuæ ſolo:& cælo acrius aĩantur.Non
numeramus inter germaniæ populos q̃q̃ trans rhenũ danubiũq; cõſede
rint eos qui decumates agros exercent.Leuiſſimus quiſq; galloꝝ & ĩopia
audax dubiæ poſſeſſionis ſolũ occupauere.Mox limite acto ꝓmotiſq; p̃-
ſidiis ſinus ĩperii & pars ꝓuinciæ habentur.Vltra hos chatti initiũ ſedis
ab hercinio ſaltu inchoant nõ ita effuſis ác paluſtribus locis:ut cæteræ ci-
uitates ĩ quas germania pãteſcit durant.Si quidẽ colles paulatĩ rareſcunt
& chattos ſuos ſaltus hercinius ꝓſequitur:ſimul atq; depõit duoriora gẽ

ſi corpora ſtricti artus minax uultus & maior animi uigor. Multū ut īter
germanos rationis ac ſolertiæ: p̄ponere electos audire p̄poſitos: noſſe or-
dines intelligere occaſiones differe īpetus diſponere diē uallere noctē for-
tunā inter dubia: uirtutē inter certa numerare: quodq; rariſſimum: nec niſi
ratione diſciplinæ cōceſſum: plus reponere ī duce q̄ in exercitu. Omne ro
bur ī pendite: quē ſup arma ferramentis quoq; & copiis cohonerāt. alios
adp̄liū ire uideas: chattosad bellum rari: excurſus & fortuita pugna: eque
ſtriū ſane uirium id ꝓprium: cito parare uictoriam cito cædere. Velocitas
iuxta formidinē. cuntatio ꝓprior cōſtantiæ eſt & aliis germanorum popu
lis uſurpatū. Raro & priuata cuiuſq; audentia apud chattos ī cōſenſū uer
tit. ut primū adoleuerint crimē barbāq; ſummittere. nec niſi hoſte cæſo ex
uere uotiuū obligatumq; uirtuti oris habitum. Sup ſanguinem & ſpolia
reuelant frōtes: ſeq; tum demum p̄cia naſcendi rettuliſſe. dignoſq; patria
ac parentibus ferūt. Ignauis & ī bellibus manet ſqualor. Fortiſſimus quiſ
q; ferreum inſup anulū ignominioſum id genti: uelut uinculum geſtat:
donec ſe cæde hoſtis abſoluat. Plurimis chattoꝝ hic placet habitus. Iamq;
canent īſignis & hoſtibus ſimul ſuiſq; mōſtrati: oīum penes hos īitia pu
gnaꝝ. hæc prima ſemp acies uiſu noua. Nā ne ī pace quidē uultu mitiore
māſueſcunt. Nulli domus aut ager aut aliqua cura: ꝓut ad quenq; uene-
re aluntur. ꝓdigi alieni cōtemptores ſui donec exanguis ſenectus tā duræ
uirtuti īpares faciat. Proximi chattis certū iā alueo rhenum quiq; termi-
nus eſſe ſufficiat. Vſipi ac Tencateri colunt. Tencateri ſup ſolitum belloꝝ
decus equeſtris diſciplinæ arte p̄cellunt. Nec maior apud chattos peditū
laus: q̄ tencateris equitum. Sic inſtituere maiores. poſteri imitantur. Hi-
luſus infantium. hæc iuuenum æmulatio. Perſeuerant ſenes inter familiā
& penates & iura ſucceſſionum equi traduntur. Excipit filius: non ut exte
ra maximus natu: ſed prout ferox bello & melior. Iuxta teneteros Bructe
ri olim occurrebant. Nunc chamauos & angriuarios immigraſſe narratur
pulſis Bructeris ac penitus exciſis uicinaꝝ cōſenſu nationū ſeu ſuperbiæ
odio: ſeu p̄dæ dulcedine: ſeu fauore quodā erga nos deoꝝ. Nam ne ſpe-
ctaulo quidē p̄lii īuidere ſup. lx. millia nō armis teliſq; romanis: ſed quod
magnificentius eſt oblectationi occuliſq; ecciderunt. Maneat p̄ſo duretq;
gentibus ſi nō amor noſtri at certe odium ſui. quando ī urgentibus īpe-
rii fatis nihil iam præſtare fortuna maius pōt: q̄ hoſtiū diſcordiam. Angri
uarios & chamauos a tergo Dulgimini & caſuari cludunt. aliæ quæ gētes
haud ꝑinde memoratæ a frōte friſii excipiunt. Maioribus minoribuſq;
friſiis uocabulum ē. ex mō uiriū utræq; nationes uſq; ad oceanū rheno p̄
texuntur. ambiuntq; īmenſos īſup lacus & romanis claſſibus nauigatos

Ipſum quinetiā oceānū illa tētentauimus.& ſupeſſe adhuc herculis colū
nas fama uulgauit:ſeu adiit hercules:ſeu quicquid ubiq; magnificū ē ī clā
ritatē eius referre cōſeſimus.Nec defuit audentia Druſo germanico. Sed
obſtitit oceanus īſe ſimul atq; in herculē īquiri.Mox nemo tēptauit.San
ctiuſq; ac reuerentius uiſū de actis deoꝝ credere q̃ ſcire.Hactenus in occi
dintē germaniā nouimus.In ſeptentrionē īgenti flexu redit:Ac primo ſta
tim chaucorum gens q̄q̄ īcipiat a friſis ac partē littoris occupet:oīum q̄s
expoſui gentium lateribus obtenditur:donec in chattos uſque ſumetur tā
immenſum terrarum ſpacium nō tenēt tantum cauci:ſed & īplent.Popu
lus inter germanos nobiliſſimus quique magnitudinē ſuam malit iuſti
tia tueri ſine cupiditate ſine impotētia quieti ſecretique nulla ꝓuocāt bel
la.nullis raptibus aut latrociniis populantur.Id p̄cipuum uirtutis ac uiri
um præcipuū argumentū eſt:quod ut ſuperiores agant.nō per iniurias
aſſequuntur.Prōpta tamē oībus arma ac ſi res poſcat exercitus:plurimum
uiroꝝ equoꝝque.& quieſceutibus eadē fama In latere chaucoꝝ:chattorū
que cheruſci nimiā ac marcētem diu pacē illaceſſiti nutrierunt.idque io
cundius q̃ tutius fuit:quia inter īpotentes & ualidos falſo q̄eſcas.ubi ma
nu agitur modeſtia ac ꝓbitas noīe ſuperioris ſunt.Ita q̄ui olim boni æq
que cheruſci nunc inertes ac ſtulti uocantur:Chattis uictoribus fortuna
in ſapientiam ceſſit.Tacti ruina cheruſcoꝝ & foſi cōtermina gens àduer
ſarum rerum ex æquo ſocii ſunt:cum in ſecundis mīores fuiſſēt.Eeūdē
germaniæ ſinum ꝓximi oceano cymbri tenent parua nunc ciuitas:ſed glo
ria ingens.Veteriſque fame lata ueſtigia manent. Vtraque ripa caſtra ac
ſpacia:quoꝝ ambitu nunc queque metiaris molem manſuque gentis &
tā magni exitus fidem. Sexcenteſimum &.xl.annum urbs noſtra agebat:
cū primū Cymborum audita ſunt arma.Cecilio.Metello ac Papirio Car
bone cōes.ex quo ſi ad alterum imperatoris Traiani conſulatum compu
temus.cc:ferme &.x.anni colliguntur.tandiu germania uincitur.Medio
tā longi æui ſpacio multa inuicem dāna.Nō ſānis.nō pœni:nō hiſpaniæ:
galliæ ue ne parthi quidem ſæpius edmonuere. Quippe regno Arſacis
acrior eſt germanorum libertas.Quid enim aliud nobis q̃ cædem craſſi
amiſſo & ipſo & ipſe dacoro infra uentidium deiectus oriens obiecerit:
At germani carbōe & caſſio & ſcauro aurelio & ſeruilio cepione.M.quoq;
manlio fuſis uel captis quinq; ſimul cōſularis exercitus.po.ro.Varū treſ
q; cum eo legiones etiam Cæſari abſtulerunt nec impune. C. Marius in
Italia.Diuus Iulius in gallia.Druſus ac Nero & germanicus in ſuis eos ſe
dibus perculerunt.Mox ingentes.C.cæſaris minæ in ludibrium uerſæ.
Inde ocium:donec occaſione diſcordiæ noſtræ & ciuilium armoꝝ expu

gnatis legionũ hybernis etiã gallias affectauere ac rurſus pulſi inde proxi-
mis temporibus triumphati magis ꝗ uicti ſunt. Nunc de Sueuis dicẽdũ
eſt: quoꝝ nõ una chattoꝝ Thencateroꝝ ue gens maiorem enim germa-
niæ parte obtinẽt ꝓpriis adhuc nationibus nominibuſq; diſcreti: quãq
ĩ commune ſueui uocentur. Inſigne gẽtis obliquare crimen: nodoq; ſub
ſtringere. Sic ſueui a cæteris germanis: Sic ſueuorum ingenui a ſeruis ſe
parantur: In aliis gentibus ſeu cognatione aliqua ſueuorum ſeu quod ſæ
pe accidit imitatione rarum & intra iuuentæ ſpacium. Apud ſueuos uſq;
ad canitiem horrentem capillum retro ſecuntur ac ſæpe in ipſo ſolo uer
tice ligãt. Prĩcipes & ornatiorẽ habent: Ea cura formæ ſed inoxiæ. Neq;.n.
ut ament amenturue: in altitudinem quandam & terrorem adituri bella
compti ut hoſtium oculis ornantur. Vetuſtiſſimos ſe nobiliſſimoſq; ſue
uorum Semnones memorant. Fides antiquitatis religione firmatur. Sta
tuto tempore in ſiluam auguriis patrum & priſca formidine ſacram oĩs
eiuſdem ſanguinis populi legationibus coherent: Cæſoq; publice homĩe
celebrant barbari ritus horrenda primordia: Eſt & alia luco reuerentia.
Nemo niſi uinculo ligatus ingreditur: ut minor & poteſtatẽ numinis p̃-
ſe ferens: ſi forte prolapſus: attoli & inſurgere haud licitum: per humum
euoluuntur eoq; omnis ſuperſtitio reſpicit: tãq̃ ĩde initia gentis ibi regna
tor oĩum deus cætera ſubiecta atq; parentia. Addunt auctorem fortunã
Semnonum. Centum pagis habitantur magnoq; corpore effitiitur: ut ſe
ſueuorum caput credant. Contra lõgobardis paucitas nobilitas plurimiſ
ac ualentiſſimis nationibus cincti nõ per obſequium: ſed præliis: & peri-
clitãdo tuti ſunt. Reudigni deinde & Auiones & Anglii & Varini & Eu-
doſes & Suardones & Nuithones fluminibus aut ſiluis muniuntur. nec
quicq̃ notabile in ſingulis: niſi quod in communẽ Nerthum i. terrã ma-
trẽ colunt. eamq; ĩteruenire rebus hominũ ĩuehi populis arbitrãt. Eſt in
ĩſula oceani caſtũ nemus. dicatũq; in ea uehiculũ ueſtæ cõtectum attinge
re uni ſacerdoti cõceſſum. Is adeſſe penetrali deã intelligit: uectãq; bubus
fœminis multa ueneratione ꝓſequitur. Læti tunc dies. feſta loca q̃cunq;
aduentu hoſpitioq; dignatur. Non bella ineunt nõ arma ſumunt: clauſũ
omne ferrũ: pax & quies tunc tantũ nota. Itẽ tantum amata: donec idem
ſacerdos ſatiatã cõuerſatione mortalium deã tẽplo reddat: mox uehiculũ
& ueſtes: & ſi credere uelis numen ipſum ſecreto lacu abluit. Serui mini-
ſtrant: quos ſtatim idẽ lacus haurit. Arcanus hic terror factaq; ignorantia
quid ſit id quod tantũ perituri uident. Et hæc quidẽ pars ueꝛboꝝ ĩ ſecretio
ra germaniæ porrigitur: Proprior ut quo mõ paulo ante: Rhenum ſit nũc
Danubium ſequar: Hermunduroꝝ ciuitas fida ramanis: eoq; ſolis germa

ñoꝝ nõ i ripã cõmertium:ſed penitus ãtq; i ſplendidiſſima Rhetiæ proui
ciæ colonia paſſim & ſine cuſtode tranſeunt:& cum cæteris gentibus ar-
ma modo caſtraq; noſtra oſtendamus:his domos uillaſq; patefecimus ñ
cõcupiſcentibus. In hermunduris albis oritur flumen inclitum & notum
olim:nunc tantum auditur. Iuxta hermunduros Nariſci:ac deinde Mar-
coniani & Quadi agunt. p̃cipua Marconianoꝝ gloria uireſq; atque ipa
etiã ſedes pulſis olim Bois uirtute parta:nec Nariſci Quadiue degenerãt
Eaque germaniæ uelut frons eſt:quatenus Danubio pagitur. Marconia-
nis Quadiſue uſque ad noſtram memoriam reges mãſerũt ex gente ip
ſorum nobile Marobodui & Tudri genus iam & extrernos patiunt. Sed
uis & potẽtia regibus ex auctoritate romana : raro armis noſtris ſæpius
pecunia iuuãtur:nec mĩus ualẽt retro Marſigni. Gothini Oſi Burii terga.
Marconiaꝝ:Quadoꝝque claudũt e quibus Marſigni & Burii ſermone
cultuque ſueuos referunt Gothinos gallica:Oſos pãnonica lingua coar-
guit non eſſe germanos:& quod tributa patiuntur. partẽ tributorum Sar
mathæ partẽ Quadi ut alienigenis ĩponunt. Gothini quo magis pude-
ãt & ferrum effodiũt. oẽſq; hi populi pauca cãpeſtrum cæterum ſaltus &
uertices mõtium iugũque ĩſederunt. dirimit enĩ ſcĩditque ſueuiã continu
um montium iugum ultra quod plurimæ gentes agunt. ex quibus latiſ
ſime patet legioꝝ nomen ĩ plures ciuitates diffuſum. Vãlentiſſimas nomi
na ſſe ſufficiet. Arios Heleueconas Mãimos Elyſios Nahanarualos apud
Naharualos ãtiquæ religionis lucus oſtẽditur. Præſidet ſacerdos mulie
bri ornatu ſed deos interprecatione Romana Caſtorem. Pollucemque
memoránt. Eius numinis nomen Alcis. nulla ſimulacra:nullũ pegrinæ ſu
p̃ſtitionis ueſtigiũ. Vt fratres tamen ut iuuenes uenerantur. Cæterum alii
ſup uires:quibus enumeratos pauloante populos antecedunt trucis ĩſitæ
feritati arte ac tẽpore lenocinantur nigra ſcuta tincta corporas atra ad p̃-
lia noctes legunt:ipſaq; formidine atq; umbra feralis exercitus terrorem i
ferunt nullo hoſtium ſuſtinente nouũ ac uelut ĩfernũ aſpectũ. Nã p̃mi
in oĩbus p̃liis oculi uincuntur. Trans lygios gothones regnant paulo iã
adductius:q̃ cæteræ germanoꝝ gentes:nõdum tamen ſupra libertatem.
Protinus deinde ab oceano Rugii & Lemonii:oĩumq; haꝝ gentium inſi
gne rotunda ſcuta breues gladii:& erga reges obſequiũ. Suionum hinc ci
uitates ipſæ in oceano p̃ter uiros armaq; claſſibus ualent. forma nauium
eo differt:q, utrinq; prora paratã ſemp appulſui frontẽ agit:nec uelis mi-
niſtrãtur:nec remos in ordinẽ lateribus adiungunt. Solutũ ut in quibuſ-
pam fluminum & mutabile ut res. poſcit hĩc uel illinc remigiũ. Eſt apud
illos & opibus honos. eoq; unus imperitat nullis iam exceptionibus non

ꝑcario iure parendi nec ārma ut āpud cæteros germānos:neq; ꝓmiſcuo
ſed clauſa ſub cuſtode & quidē ſeruo:quia ſubditos hoſtium incurſus ꝓ
hibet oceanus.Ocioſa porro armatoꝝ manus facile laſciuiūt:Enim uero
neq; nobilem:neq; ingenuū ne libertinum qdē armis ꝑponere regia utili
tas eſt.Trās ſuionas aliud mare pigrū:ac ꝓpe īmotū :quo cingi claudiq;
terrarum orbem hinc fides:q; extremus cadentis iam ſolis fulgor in ortus
eduſat:adeo clarus:ut ſidera hebetet.Sonum inſuper audiri formas deo
rum & radios capitis aſpici perſuaſio adiicit.illuc uſq; & fama uera tantū
natura.Ergo iam dextro ſueuici maris littore affluorum gentes alluuntur
ꝗbus ritus:habituſq; ſueuoꝝ līgua Britāncæ ꝓpior. Matrē deum uenerā
tur.Inſigne ſuperſtitionis formas aprorum geſtant.Id pro armis omium
q; tutela ſecurum deæ cultorem etiam inter hoſtes præſtat.Rarus ferri fre
quens fuſtium uſus.Frumenta cæteroſq; fructus patientius q̃ pro ſolita
germanorum inertia laborant. Sed & mare ſcrutantur : ac ſoli omnium
ſuccinum quod ipſi Gleſum uocant inter uada atq; ī ipſo littore legunt:
nec quæ natura:quæ ue ratio gignit ut barbaris queſitum compertum ne
diu:quinetiam inter cætera eiectamenta maris iacebat:donec luxuria no
ſtra dedit nomen ipſis in ullo uſu rude legitur informe perfertur præci-
umq; mirantes accipiunt.Succum tamen arborum eſſe intelligas:quia ter
rena quædam atq; etiā uolucria animalia plerumq; interlucēt:quæ īplica
ta humore mox dureſcēte materia cluduntur. Fecundiora igitur nemora
lucoſq;:ſicut orientis ſecretis:ubi tura balſamaque ſudantur ita occiden-
tis inſulis terriſq; ineſſe crediderī quæ uicini ſolis radiis expreſſa atque li
quantia in proximum mare labuntur ac ui tempeſtatum in aduerſa litto
ra exundant.Si naturam ſuccin admoto igne rentes ī modum tedæ accen
ditur:alitque flammam pinguem & olētem:Mox ut in picem raſiuāque
lenteſcit.Suionibus Sitonum gentes continuantur. Cætera ſimiles: uno
differunt.q; femina dominatur in tantum non modo a libertate:ſed etiā
a ſeruitute degenerant.hic ſueuiæ fines.peucinorum uenetorumque & fe
miorum nationes germanis an ſarmathis aſcribam dubito.q̃ quā peucini
quos quidam baſtranas uocāt ſermone cultu ſedt ac domiciliis ui germa
ni agunt ſordes omium ac torpor procerum connubiis mixtis non nihil
in ſarmatharum habitum fœdantur. Veneti multum ex moribus traxe-
runt.Nā quicquid inter peucinos fennoſque ſiluaꝝ ac mōtium erigit. la
trociniis pererrāt.hi tamē īter germanos potius referūtur:quia & domos
fingunt.& ſcuta geſtāt & peditū uſu ac ꝑnicitate gaudent:quæ oīa diuer
ſa ſarmathis ſunt ī paluſtro equoque uiuētibus. Fēnis mira feritas fœda
paupertas non arma non equi nō penates uictui herba ueſtitui pelles cu

bile humus. Solæ ĩ ſagitis ſpes q̄s iopiā ferri oſſibus aſpant. Idē q̄ uenā-
uiros parit & fœminas alit. Paſſim.n.comitant parteque p̄dæ petūt. Nec
aliud ĩfāribus ferag hymbriūque ſuffugiū q̄ ut ĩ aliquo ramog nexu cō-
tegant huc redeūt Iuuenes. hoc ſenū recetaculū. Sed beatius arbitrant q̄
ĩgemere agris illaborare domibus ſuas alienaſque fortūas ſpe metuque
uerſare ſecuri aduerſus hoĩes ſecuri aduerſus deòs. Rē difficillimā aſſecuti
ſūt ut illis ne uoto q̄dē opus eēt. Cætera iā fabuloſa. Helluſios & Oxiōas
orā hoĩum uultuſque & corpora atq artus ferag genere quod ego ut ĩcō
pertum in medium reliquam.

Diodori Siculi Bibliothece hiſtoriæ libri: In quibus Priſce res: fabulæ. &
multa uaria de ſitu locorum ac moribus gentium continentur.

FINIS.

Ieronymus Squārzaficus Alexādrinus Clariſſimo uiro Frā
ciſco Leono patricio Veneto quondam Simonis filio. S.D.
Debētur tibi ame digniſſime uir non uulgares pro tua in me
ſingulari beniuolentia gratiæ: ut tibi ſemper dedititiſſimus ſim
p tātis ĩ me collatis bn̄ficiis. Nec unq̄ de te mea me fefellit opinio: q nō
minus me diligas: q̄ a me amāri intellexeris. Sed puſillus ĩ te meus ē amor
ob præſtantiam magnitudinemq tuam. Parua nanq ſintilla inter glo-
borum flammas quod lumen emittere poteſt? Sed tamen emori malim
q̄ iure ingratus accuſari. Beneficio affecti qui ſeſe inculpari noluerūt: ideo
aurum: & argentum: Alii aliud fortunæ bonum q̄d dicitur: retribuere cō
ſueuerunt. Ego autem cum talia mihi non ad ſint: quicquid per ĩgenio-
lum meum ſcribendo conſequi potuero: accipies. Cum a municipe meo
enixe rogatus eſſem: ut epiſtolam in Diodori Siculi impreſſionem ederē:
libenti animo morem ſuæ uoluntati geſſi: ut quædam quæ mihi inſom
niis proxima die uiſa fuere litteris mandarem. Sciebam etiam Diodorū
non reiiciendum eſſe auctorem: immo magnam utilitatem afferre legen-
tibus. Diodorus Siculus hyſtoricus (inquit Suidas) uolumē compoſuit:
q̄d inſcripſit Bibliothecā: eſt autem hyſtoria romanas res pariterq exter
nas in libros quadraginta continens. Floruit autem Auguſti Cæſaris tem
poribus & ultra. ſed præter ſex ob temporum malignitatem in manus im
preſſorum nundum uenire potuerunt: ut latius inferius dicetur. Hāc aūt
epiſtolam tibi Magnifice uir ĩ ſcribere uolui: neq .n. id facio: ut exiſtimē
hac mĩma re Sūmis tuis erga me meritis ſatiſfacere poſſe: ſed ut q̄ ĩſōniis

uiſa fuere:eā explicēmus. Quadā.n. nocte cūm multa ac uaria mecū co-
gitaſſem:in ipſo crepuſculo cum adhuc ſemiſopitus iacerem:uiſa eſt āte
oculos meos aſtare Franciſci Philelfi imago:Franciſci illius qui utriuſq; li
guæ & ſplendor & dcus extitit.hæc ita me uerbis allocuta eſt.Hieronyme
uigila: & Philelfum tuum:quem tantopere amaſti dum uiueret:atq; co
luiſti conſpice.Mutuoq; te amatum cognoſce.Rerum.n.ille parēs hoc mi
hi dedit:Vt ab elyſiis campis relicta illa doctiſſimorum uiroꝝ atq; phi-
loſophorum turba:ad te potiſſimum:quem non parum amaui:accederē.
tecumq; multa cognitu digniſſima communicarem.Sed qm̄ paruo tp̄ris
īteruallo ab amœniſſimo loco diſcludor(diem.n.aduētare uides)Epiſtolā
quā oli ad te ſcripſerā ad pioꝝ cāpos delapſus:diligēter leges:dū alias ad
te ſi dabit̄ accedā multā ac uaria cōmētaturus.Ego aūt dū miror & obſtu
peſco:umbra mihi ſuauiſſimā euanuit:Epiſtolāq; obſignatā exprectus i
ueni:qua apta quæ ſcripta erāt fuere.Frāciſcus philelfus Hieronymo ſuo
ſalutē.Poſtq̄ ad elyſios cāpos ſuperioribus diebus āuris uita fūctus acceſi:
ſubito mihi turba philoſophoꝝ:poetaꝝ:oratoꝝq; obuiā uēit:ubi me pro
p̄o noīe ſalutarūt ac uenerati ſūt:coronā fecere:meq; cū mortales oēs:tum
p̄cipue q litt̄aturā p̄fitēt̄:īterrogarūt.Multa p̄ tp̄re reſpōdi.Tū p̄pōitū int̄
eos fuit argumētū:utrū Impſſoria ars nup īuēta magis laudanda foret an
uitupanda.Multæ ſubide ſētētiæ dictæ.Quaꝝ una fuit.Nihil melius ī
ſæculo mortalibus:atq; ipis iā uita fūctis eacōtigere potuiſſe.Inde.n.tanta
libroꝝ copia q̄ iā fere depierāt reuixit magna cū laud & fama auctoꝝ.Alt̄a
uero & huic cōtrāria artē Impſſoriā ī māus quorūdā illitteratoꝝ īcidiſſe:
qui omnia p̄pe deprauarent cōquerebat̄:adeo ut ipi auctores uix libros
ſi uiuerēt ſuos eē cognoſcerēt.Copia p̄terea libroꝝ effecit ut hoies ſint mi
nus ſtudioſi.Quidam aūt ægreferebāt:q, opa ſua depirēt dū n̄ ip̄merēt̄
neq; ſcriberēt̄:qm̄ ars hæc ſcriptores oēs ſubmouit.Quare te rogo obte-
ſtorq; p̄ amiciciā noſtrā:ut opa p̄ me edita tibi curæ ſit:ne nom̄ noſtꝝ ī fu
turꝝ aboleat̄.Qd ſi qn̄ curabis ut aliqd opus a nobis cōpoſitū īpſſione
recipiat:illud adiuuato uti p̄us caſtiget̄ ad ūguē.Et qm̄ fama ē amicū tu-
um curare ut uetanus ille Diodorus Siculus redip̄met̄:Libri uidelicet ſex
q lati facti ſt:a ſene rogatus ſū:ut opus illud q̄ maxīe tibi curæ ſit.Nec te
elaborare ēt pigeat:ut cæteri eius libri q nūdū depiere:quoſ ipe aſſerit eē
nūero ıxvi.cū illis ip̄māt̄:qnq dē tp̄rū iniuria reliquos aboleuerit:Poſtrēo
Georgiū noſtꝝ meo noīe admōebis:ut poſthac liguā ſliā ſuā ferro coerce
atcuretq; dū uiuit neminē lædere.Nā odia poſt mortē adiferos uſq; ob-
ſeruantur.Vale ex elyſiis cāpis.Mirabunt̄ fortaſſe qdā Magnifice uir hæc
fieri potuiſſe.Sed legāt quæſo Lucianū ī libro de ueris narratiōibus. Scri
bit eim Vlyſſem ſuo noie epiſtolā ad Calypſonē miſiſſe:Vale & me ama.
Ex ædibus ſolitæ habitationis Nono.ka.Decembres.M.CCCCLxxxi.